

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTA ÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**REFİK HALİT KARAY'IN GURBET
HİKÂYESİNDEKİ KELİME GRUPLARININ
TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ALPER ÖZCAN

**İzmir
2006**

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTA ÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**REFİK HALİT KARAY'IN GURBET
HİKÂYELERİNDEKİ KELİME GRUPLARININ
TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ALPER ÖZCAN

Danışman
Doç. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

**İzmir
2006**

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Refik Halit Karay’ın Gurbet Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

15/09/2006

Alper ÖZCAN

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün ..... / ..... / 2006 tarih ve .....sayılı toplantısında oluşturulan Jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin ..... maddesine göre Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümü yüksek lisans öğrencisi Alper ÖZCAN'ın "Refik Halit Karay'ın Gurbet Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi" konulu tezi incelenmiş ve aday ..... / ..... / 2006 tarihinde saat ..... 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ..... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan Ana Sanat dallarında jüri üyelerince sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin ..... olduğuna oy .....ile karar verildi.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

Tez No:

Konu Kodu:

Üniv. Kodu:

Tezin Yazarının

Soyadı: ÖZCAN

Adı: Alper

Tezin Adı: Refik Halit Karay'ın Gurbet Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi

Tezin Yabancı Dildeki Adı: The analysis of word groups in Refik Halit Karay's "Gurbet Hikâyeleri" and evaluation of it in terms of Turkish teaching

Üniversite: Dokuz Eylül Üniversitesi   **Enstitü:** Eğitim Bilimleri   **Yıl:** 2006

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü:

1. Yüksek Lisans (X)
2. Doktora
3. Tıpta Uzmanlık
4. Sanatta Yeterlilik

Dili: Türkçe

Sayfa Sayısı: 477

Referans Sayısı:

Tez Danışmanı:

Doç. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN

Türkçe Anahtar Sözcükler:

1. Kelime öbekleri
2. Sözdizimi
3. Anlam bilimi
4. Gösterge

İngilizce Anahtar Sözcükler:

1. word groups
2. syntax
3. semantics
4. semiotics

Tarih: 15.09.2006

İmza:

Tezinden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir.

ÖNSÖZ

“Refik Halit Karay’ın Gurbet Hikâyelerindeki Kelime Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında yazarın on sekiz hikâyesi incelenmiştir.

Çalışmada kelime öbekleri ad öbekleri, sıfat öbekleri, zarf öbekleri, fiil öbekleri, ünlem öbekleri ve bağlaç öbekleri olarak altı grupta incelenmiştir. Kelime öbekleri bulunurken önce cümle ögesi görevindeki kelime öbekleri tespit edilmiş, daha sonra da varsa bu öge durumundaki kelime öbeğinin içinde bağımlı konumundaki alt öbeklerin tespiti yapılmıştır ve ilgili başlık altında gösterilmiştir.

Çalışmanın amacı Refik Halit’in on sekiz hikâyesinden yola çıkarak kelime öbekleriyle cümlede nasıl karşılaştığımızı ortaya koymaktır. Kelime öbeklerini tespit ederken sadece cümlenin ögesi konumundaki öbeği göz önünde bulundurmamızın, öbeklerin içerisindeki bağımlı durumdaki alt öbekleri de göstermemizin nedeni budur. Öbekleri tespit ederken öbeğin yapılış şekline ziyade cümledeki görevi göz önünde bulundurulmuştur.

“Gurbet Hikâyeleri” adlı eserin ilk baskısını bana temin eden değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Tuncer’e, İngilizce Öğretmeni F. Betül Çetin’e, çalışmamda bana yardımcı olan hocalarım Yrd. Doç. Dr. Tahir Kahraman’a ve Doç. Dr. Şerif Ali Bozkaplan’a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

Önsöz	I
İçindekiler	II
Şekil Cetveli	VII
Özet.....	VIII
Abstract.....	X

1. BÖLÜM

GİRİŞ	1
Problem Durumu.....	1
Amaç ve Önem.....	4
Alt Problemler.....	5
Sınırlılıklar.....	5
Kısaltmalar.....	5

2. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN ve ARAŞTIRMALAR	6
---	---

3. BÖLÜM

YÖNTEM	8
Araştırma Modeli.....	8
Evren ve Örneklem.....	8
Veri Toplama Araçları.....	8
Veri Çözümleme Teknikleri.....	8

REFİK HALİT KARAY'IN DİLİ VE ÜSLÛBU.....	9
--	---

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR.....	13
----------------------------------	-----------

İNCELEME	13
1. AD ÖBEKLERİ	14
1.1. İYELİK TAKIMLARI.....	14
1.1.1. AD TAKIMLARI.....	14
1.1.1.1 Belirtili Ad Takımları	14
1.1.1.2. Belirtisiz Ad Takımları.....	34
1.1.1.3. Zincirleme Ad Takımları.....	70
1.1.2. İYELİK TAKIMLARI.....	76
1.2. SIFAT TAKIMLARI.....	78
1.2.1.Niteleme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	79
1.2.1.1. Ortaçlarla Kurulan Sıfat Takımları.....	131
1.2.1.2. Diğer Fiilimsilerle Kurulan Sıfat Takımları.....	158
1.2.2. Belirtme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	159
1.2.2.1. Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	159
1.2.2.1.1. Asıl Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	159
1.2.2.1.2. Sıra Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	164
1.2.2.1.3. Üleştirme Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	165
1.2.2.1.4. Kesir Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	166
1.2.2.2. Soru Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	166
1.2.2.3. İşaret Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	167
1.2.2.4. Belgisiz Sıfatlarla Kurulan Sıfat Takımları.....	175
1.3.ÖZEL AD ÖBEKLERİ.....	204
1.4. SAN ÖBEKLERİ.....	204
1.5. DURUM EKLI AD ÖBEKLERİ.....	205
1.5.1. Ayrılama Öbekleri.....	205
1.5.2. Bulunma Öbekleri.....	206

1.5.3. Yaklaşma Öbekleri.....	206
1.5.4. Vasıta Öbekleri.....	206
1.5.5. Yükleme Öbekleri.....	206
1.6. AD-FİİL ÖBEKLERİ	207
1.7. CÜMLEDE AD GÖREVİYLE KULLANILAN ORTAÇ ÖBEKLERİ	214
1.8. CÜMLEDE AD GÖREVİYLE KULLANILAN İKİLEMELER	222
2. SIFAT ÖBEKLERİ	223
2.1. SIFAT TAKIMI BİÇİMİNDE OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	223
2.2. BİR SIFAT TAKIMININ, BİR SIFAT YAPIM EKİ ALARAK SIFATLAŞMASINDAN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	225
2.3. BİR AD TAKIMININ, BİR SIFAT YAPIM EKİ ALARAK SIFATLAŞMASINDAN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	230
2.4. İYELİKLİ SIFAT ÖBEKLERİ.....	233
2.5. DURUM EKLİ SIFAT ÖBEKLERİ.....	235
2.6. TOPLAMALI SAYI ÖBEĞİ BİÇİMİNDE OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	237
2.7. ANLAMI ZARFLARLA BELİRTİLMİŞ SIFATLARIN, BU ZARFLARLA OLUŞTURDUĞU ÖBEKLER.....	238
2.8. İKİLEMELERDEN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	241
2.9. BİRBİRİNE BAĞLAÇLARLA BAĞLANAN SIFATLARIN OLUŞTURDUĞU SIFAT ÖBEKLERİ.....	242
2.10. ORTAÇ CÜMLEMSİSİ BİÇİMİNDEKİ SIFAT ÖBEKLERİ...	243
3. ZARF ÖBEKLERİ.....	267
3.1. İLGEÇ ÖBEKLERİ.....	268
3.1.1. “için” ilgeciyle yapılanlar.....	268
3.1.2. “gibi” ilgeciyle yapılanlar.....	271
3.1.3 “kadar” ilgeciyle yapılanlar.....	278
3.1.4. “ile” ilgeciyle yapılanlar.....	281

3.1.5. “doğru” ilgeciyle yapılanlar.....	282
3.1.6. “sonra” ilgeciyle yapılanlar.....	283
3.1.7. “rağmen” ilgeciyle yapılanlar.....	285
3.1.8. “daha” ilgeciyle yapılanlar.....	285
3.1.9. “başka” ilgeciyle yapılanlar.....	286
3.1.10. “itibaren” ilgeciyle yapılanlar.....	286
3.1.11. “karşı” ilgeciyle yapılanlar.....	286
3.1.12. “dolayı” ilgeciyle yapılanlar.....	286
3.1.13. “üzere” ilgeciyle yapılanlar.....	287
3.1.14. “beri” ilgeciyle yapılanlar.....	287
3.1.15. “göre” ilgeciyle yapılanlar.....	287
3.1.16. “diye” ilgeciyle yapılanlar.....	288
3.1.17. “dair” ilgeciyle yapılanlar.....	289
3.1.18. “evvel” ilgeciyle yapılanlar.....	289
3.2. ULAÇ CÜMLEMSİLERİ.....	290
3.3. BAşKA BİR ZARFLA BELİRTİLMİş ZARFLARIN VE BİR ZARFLA BELİRTİLMİş SIFATLARIN OLUşTURDUĞU ÖBEKLER....	306
3.4. BİR DURUM EKİNİN YA DA BİR İYELİK EKİNİN OLUşTURDUĞU KALIPLAşMIş ÖBEKLER.....	307
3.5. SIFAT TAKIMI BİÇİMİNDE OLUşMUş ZARF ÖBEKLERİ.	310
3.6. CÜMLEDE ZARF GÖREVİYLE KULLANILAN İKİLEMELER.	314
3.7. CÜMLEDE ZARF GÖREVİYLE KULLANILAN BAĞLAÇ ÖBEKLERİ.....	319
4. FİİL ÖBEKLERİ	321
4.1. AD+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUşAN FİİL ÖBEKLERİ.....	321
4.2. ORTAÇ+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUşAN FİİL ÖBEKLERİ.....	328
4.3. ULAÇ+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUşAN SÜRERLİK FİİLLERİNİN –İp EKİYLE KURULANLARI.....	329
4.4. DEYİM BİÇİMİNDE KALIPLAşMIş FİİL ÖBEKLERİ.....	330

5. ÜNLEM ÖBEKLERİ	338
--------------------------------	------------

6. BAĞLAÇ ÖBEKLERİ	339
---------------------------------	------------

5. BÖLÜM

DEĞERLENDİRMELER.....	360
------------------------------	------------

KELİME ÖBEKLERİNİN GÖSTERGE OLARAK GÖSTERİMİ..	360
---	------------

BAZI ÖBEKLERDEKİ YÖNETEN ve BAĞIMLILIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	365
---	------------

KELİMELERİN ve KELİME ÖBEKLERİNİN AKTARIMI.....	373
--	------------

6. BÖLÜM

SONUÇ.....	377
-------------------	------------

KAYNAKÇA	385
-----------------------	------------

EKLER	388
--------------------	------------

Gurbet Hikâyeleri.....	388
-------------------------------	------------

SEKİL CETVELİ**SEKİLLER****Sayfa No**

ŞEKİL 1	Dil göstergesinin bileşenleri.....	362
ŞEKİL 2.1	“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi.....	363
ŞEKİL 2.2	“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi.....	363
ŞEKİL 2.3	“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi.....	364
ŞEKİL 2.4	“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi.....	364
ŞEKİL 3	Bir öbeğin içindeki alt öbekler.....	366
ŞEKİL 4	Cümle içinde öbek yapısında bir öge.....	367
ŞEKİL 5.1	Cümlenin oluşum ağacıyla gösterimi.....	368
ŞEKİL 5.2	Cümle ve öge düzeyindeki bir oluşum ağacı.....	369
ŞEKİL 5.3	Oluşum ağacı (stemma).....	370
ŞEKİL 5.4	İsim cümlesinin oluşum ağacında gösterimi.....	371
ŞEKİL 5.5	İsim cümlesinin oluşum ağacında gösterimi.....	372
ŞEKİL 6	Yöneten ve bağımlılık kesiti.....	373

ÖZET

Bu çalışma, Refik Halit Karay'ın "Gurbet Hikâyeleri" adlı eserindeki Yara, Eskici, Antikacı, Testi, Fener, Zincir, Gözyaşı, Keklik, Akrep, Köpek, Lavrans, Fırat, Çıban, Kaçak, Güneş, Hülle, İstanbul ve Dişçi hikâyelerindeki kelime öbeklerinin tahlilini içermektedir.

Bu incelemede önce cümlenin herhangi bir ögesi konumundaki kelime öbeklerinin tespitine çalışılmıştır. Daha sonra tespit edilen bu kelime öbekleri içerisinde varsa alt kelime öbekleri tespit edilmiş ve ilgili başlığın altında verilmiştir.

Bu çalışma oluşturulurken Türkçedeki kelime öbekleri ad öbekleri, sıfat öbekleri, zarf öbekleri, fiil öbekleri, ünlem öbekleri, bağlaç öbekleri olarak altı ana grupta ele alınmıştır. Öbekleri bu şekilde ayırmamızın ana nedeni öbeğin cümle içerisindeki görevi, dolayısıyla işlevidir. Öbeklerin tasnifinde öbeklerin yapılaş biçiminden ziyade cümlede üstlendiği görev hareket noktamızı oluşturmaktadır.

Anlatım içinde ad görevi yapan öbeklere ad öbeği denir. Ad öbekleri kendi içinde iyelik takımları, sıfat takımları, özel ad öbekleri, san öbekleri, durum ekli ad öbekleri, ad fiil öbekleri, cümlede ad göreviyle kullanılan sıfat-fiil öbekleri, cümlede ad göreviyle kullanılan ikilemeler başlıkları altında incelenmiştir.

Sıfat öbekleri; anlatım içinde, adları niteleme ya da belirtme görevi yaparak, sıfat takımlarının belirten öğelerini oluşturan kelime öbekleridir (Kahraman, 2005: 165). Bu bölüm sıfat takımı biçiminde oluşan sıfat öbekleri, bir sıfat takımının bir sıfat yapım eki olarak sıfatlaşmasından oluşan sıfat öbekleri, bir ad takımının bir sıfat yapım eki olarak sıfatlaşmasından oluşan sıfat öbekleri, iyelikli sıfat öbekleri, durum ekli sıfat öbekleri, toplamalı sayı öbeği biçiminde oluşan sıfat öbekleri, anlamı zarflarla belirtilmiş sıfatların bu zarflarla oluşturduğu öbekler, ortaç cümlemsisi biçimindeki sıfat öbekleri başlıkları altında incelenmiştir.

Anlatımda fiil, fiilimsi, ve sıfatlardan önce kullanılarak onları belirten, onların anlamlarını etkileyen öbeklere zarf öbekleri denir. Çalışmamızda bu öbekler, ilgeç öbekleri, ulaç cümlemsileri, başka bir zarfla belirtilmiş zarfların ve bir zarfla belirtilmiş sıfatların oluşturduğu öbekler, bir durum ekinin ya da bir iyelik ekinin oluşturduğu kalıplaşmış öbekler, sıfat takımı biçiminde oluşmuş zarf öbekleri, cümlede zarf göreviyle kullanılan ikilemeler başlıkları altında incelenmiştir.

Fiil öbekleri de ad+çekimli yardımcı fiil biçiminde oluşan fiil öbekleri, ortaç+çekimli yardımcı fiil biçiminde oluşan fiil öbekleri, ulaç+çekimli yardımcı fiil biçiminde sürerlik fiillerinin –İp ekiyle kurulanları ve deyim biçiminde kalıplaşmış fiil öbekleri başlıkları altında incelenmiştir.

Ünlem ve bağlaç öbeklerine de incelemenin son kısmında yer verilmiştir.

Değerlendirmeler bölümünde ise kelime öbeklerinin birer sesli gösterge olduğu şekillerle gösterilmeye çalışılmıştır. Aynı bölümde bazı öbeklerdeki yöneten ve yönetilen ilişkisi oluşum ağaçlarıyla gösterilmiştir. Ayrıca kelimelerin ve kelime öbeklerinin aktarımı bölümünde kelimelerin ve kelime öbeklerinin cümlede tür değiştirmeleri örneklerle açıklanmıştır.

Sınıflandırma ve tespit, eserdeki sayfa numaraları ve satırlar göz önünde bulundurularak yapılmıştır. İncelemede cümle bütünlüğüne olabildiğince dikkat edilmiştir. Öbeklerin kaçınıcı sayfada ve satırda geçtiği cümle veya öbek sonlarında ayraç işareti içerisinde gösterilmiştir. Ancak hangi hikâyede geçtiğinin belirtilmesi gereği duyulmamıştır. Çünkü incelenen eserin bütün sayfaları ve satırları özenle numaralandırılmıştır.

Tez, Gurbet Hikâyeleri'nin Semih Lûtfi Kitabevi tarafından 1940'ta yayımlanmış ilk baskısı esas alınarak hazırlanmıştır. İncelemesi yapılan hikâyelerin tamamı, bu baskıdan yapılmış kopyalar şeklinde sonuç bölümünden sonra yer almaktadır.

ABSTRACT

This study includes the analyses of the word groups in Refik Halit Karay's stories, Yara, Eskici, Testi, Fener, Zincir, Gözyaşı, Keklik, Akrep, Köpek, Lavrans, Fırat, Çıban, Kaçak, Hülle, İstanbul and Dişçi, in "Gurbet Hikayeleri".

In this study, it is given priority to define one of the word groups which is in the position of an element of the sentence. And latterly, if found in these defined word groups, sub-word groups are defined and indicated under the related title.

While constructing this study, the word groups in Turkish are titled in six main groups as noun groups, adjective groups, adverb groups, verb groups, exclamation groups, and conjunction groups. The main reason of that separation is the duty of group in the sentence and its function. In the classification of groups, our moving point is the duty of groups in the sentence rather than their construction form.

In the process of expression, the group which takes the role of noun is called as noun group. In itself, the noun groups are examined under the titles of possessive "construction"s, adjective "constructions"s, proper noun groups, title groups, noun groups with case affix, possessive noun groups, infinitive groups, participle groups that are used as noun in the sentence and reduplications which are used in the sentence as the function of noun.

Adjective groups are word groups which form the stated groups of adjective constructions by doing the duty of qualificative and determinative in the process of expression. This part is analyzed under the titles of adjective groups that are formed as adjective constructions, adjective groups which are formed by adjectivisation of an adjective construction with taking adjective derivational affix, possessive adjective groups, adjective groups with case affix, adjective groups that are formed by added numeral group, groups that are constructed by the adjective that gains the meaning, adjective groups in the form of participle subordinate clause.

Adverbial groups are defined as the ones that are used before the adjectives; stated by verb and verbalia and affect their meaning. In our study, these groups are analyzed under the titles of preposition groups, gerund subordinate clause, groups which are consist of adverbs that are stated by another adverb and adjectives that are

stated by an adverb, groups that are formed by a case affix or a possessive affix, adverbial groups that are formed as adjective construction, and reduplications that are used as adverb in the sentence.

Verb groups are analyzed under the titles of verb groups that are formed as noun + finite auxiliary verb, verb groups that are formed as participle + finite auxiliary verb, groups that are established with the “-ip” affix of durative verbs that are formed as gerund + finite auxiliary verb and the clichéd verb groups in the form of phrase.

Conjunction groups and exclamation groups are explained in the last part of the study.

In the part of evaluation, by shapes it was tried to show that one each of word groups are sound sign. In the same part, in some groups the connection of director and that is directed are shown by stemma. Besides, in “words’ and word groups’ transfer” part, change of kind in sentence is explained with examples.

Classification and definition are made by considering the page numbers and the lines. In the study, sentence unity is of high importance. The pages or the lines which the groups are used are stated in quotation marks at the end of the sentences and groups. But we didn’t indicate in which story they take place. Because all the pages and lines of the analysed book are carefully numbered.

The study is prepared due to the reliance on the first publish in 1940 by Semih Lûtfi Publishing. All the analyzed stories, as the copies taken from this publish, are given after the conclusion part.

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Problem Durumu

Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan her türlü anlamlı dizgedir. Ancak bizim alanımız gereği üzerinde durmamız gereken dil, aynı dili kullananlar arasında ortak olan sesli göstergeler dizgesidir. Dil düşüncenin taşıyıcısıdır. Dolayısıyla düşünen bir varlık olan insanın en önemli özelliği duygu ve düşüncelerini dili vasıtasıyla başkalarına aktarabilmesidir. İletişim sırasında konuşucu, alıcıya iletisini bir kod vasıtasıyla iletir. İşte bu kodların en gelişmiş dildir. Bir dili konuşan toplulukta bütün bireyler temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış olan bu kodu içselleştirmişlerdir.

Dil, bildirişim dizgeleri içinde en gelişmişidir. Bir bildirişme işleminde bir verici ve bir alıcıdan söz edebiliriz. Bildirişimde anlaşmanın sağlanabilmesi için verici ve alıcıda ortak bir dizgenin olması gerekir. İşte biz bu dizgeye dil adını vermekteyiz (Aksan, 2000: 44).

Bildirişimin sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesi, bir dili konuşan kişilerin o dili kullanma performansının yüksek olmasıyla yakından ilgilidir. Saussure, bunu dil/söz ayrımıyla belirtmiştir. Chomsky ise bunu edim ve edinç terimleriyle anlatmıştır. Buna göre edinç; bir dili konuşan insanın dilinin ses birleşimlerini; dilindeki öbeklerini, sözdizimsel, anlamsal, velhasıl bütün kurallarını öğrenmesidir. Yani konuşan ve dinleyen, diline ilişkin bilgisidir. Edim ise dilin bildirişim esnasındaki gerçek kullanımıdır. Türkçe öğretiminde öğrencilerin edinç düzeyini yükseltmek için ne kadar uğraşırsak bildirişim esnasındaki performansları da o derece gelişir. Chomsky'nin sistemleştirdiği üretici-dönüşümsel dilbilgisinde de ses ve anlam çiftlerini üreten dilin sözdizimsel, anlambilimsel ve sesbilimsel bileşenleri vardır.

Bir dilbilgisinin sesbilimsel bileşeni sözdizimsel kurallar yoluyla üretilen bir tümcenin ses biçimini belirler. Başka bir deyişle, sesbilimsel

bileşen sözdizimsel bileşende üretilen bir yapıyı sesçil olarak gösterilen bir belirtkeye bağlar. Anlambilimsel bileşence bir tümcenin anlamsal yorumunu belirler. Başka bir deyişle sözdizimsel bileşence üretilen bir yapıyı belli bir anlamsal gösterime bağlar. Bu nedenle hem sesbilimsel hem de anlambilimsel bileşen yalnızca yorumlayıcıdır (...) Buna göre dilbilgisinin sözdizimsel bileşeni her tümce için bu tümcenin anlamsal yorumunu belirleyen bir derin yapı ile bir yüzeysel yapı oluşturmaktadır. Bunlardan birincisi anlambilimsel bileşence, ikincisiyse sesbilimsel bileşence yorumlanır (Vardar ve diğerleri, 1999: 280).

Buradan şu sonuca ulaşabiliriz. Sesbilimsel unsurlar ve anlambilimsel unsurlar yorumlayıcıdır. Yani sözdiziminin içerisinde belki de altında yer alırlar. Yüzeysel yapıyı ilgilendirirler. Sözdizimi ise üreticidir. Sesi de anlamı da biçimi de içinde barındırır. Derin yapıyı ilgilendirir. Bir gösterge olarak hem göstereni (ses), hem gösterileni (beynimizdeki imge, anlam) içinde barındırır. Çünkü dildeki anlamı olan her birime gösterge denir. Kelime öbeklerinin de anlam bütünlüğü sağladığı için gösterge sayılmasında bir sakınca yoktur.

Eskiden nahiv, Avrupa dillerinde ise sentaks terimleriyle dile getirilen sözdizimi konuşma edimi sırasında kullanılan kelimelerin çeşitli kurallarla tek anlam oluşturmak için birbirine bağlanmasıdır.

Dili göstergeler dizgesi olarak tanımladığımızı göre anlam ve yapı bütünlüğü sergileyen kelime öbeklerini de bir göstergeler dizgesi olarak ele alabiliriz. “Hiçbir şeyin kendi başına ve doğal bir yetenekle anlam taşımadığı, her şeyin bütüne göre anlam kazandığı bir dizgedir dil, parçaların ‘anlam’ ya da işlevini dilin yapısı belirler.” (Benveniste, 22.23, Yücel, 1999: 32’deki alıntı) diyen Benveniste, anlamın sözdizimi içerisinde gerçekleşeceğini göstermektedir. Yani kelime öbeklerindeki sözdizimsel bağımlılıklar ve yönetenlerin sıralanması, anlamı ortaya çıkarmaktadır. Bu da dilin sözdizimi kurallarıyla ilintilidir.

Burada Saussure’nin satranç benzetmesinden yararlanmak gerekirse; satranç taşlarının ebatları, neden yapıldığı önemli değildir. Önemli olan her taşın diğer taşlarla arasındaki bağıntı ve bunun sonucunda oluşan işlevdir. İşte biz de bu

çalışmamızda dizisel ve dizimsel ilişkilerle oluşturulmuş kelime öbeklerini cümle içerisindeki işlevlerine göre ayırmaya çalıştık.

Dil, dilbilimi, sözdizimi, kelime öbekleri, dil göstergesi arasındaki ilişkiler yumağını topluca vermeye çalıştıktan sonra hikâyelerdeki kelime öbeklerini neye göre ve nasıl tespit ettiğimiz hakkında kısa kısa bilgiler vermek yerinde olur. Bu çalışmada kelime öbekleri tespit edilmiş ve türlerine göre tasnif edilmiştir. Kelime öbeği, birden fazla sözcüğün tek bir varlık, kavram ya da yargı bildirmek amacıyla birleşmesinden oluşmuş bir birliktir. Burada yapıca ve anlamca bir birlikten söz edebiliriz.

Muharrem Ergin kelime öbeğinin tarifini şöyle yapmıştır:

Kelime grubu birden fazla kelimeyi içine alan, yapısında ve mânâsında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliğidir. Kelime grubu için birden fazla kelime bir takım kaidelerle belirli bir düzen içinde yan yana getirilir. Böylece belirli bir düzenle kurulduğu için kelime grubunun yapısında bir bütünlük bulunur. Kelime grubundaki bütünlük bilhassa mânâ bakımından göze çarpar. Kelime grubu tek bir nesneyi veya hareketi birlikte karşılayan kelime topluluğu demektir. Kelime grubunun kullanımında da bu bütünlük kendisini gösterir (Ergin, 1999: 374).

Kavram karmaşasına neden olmamak için takım, birleşik kelime ve öbek terimlerinin ne olduğunu bilmemiz gerekmektedir.

Takım, birbirini tümleyen kelimelerin oluşturduğu belirtme öbekleridir. Takım olarak adlandırılan kelime öbekleri güçlü anlam bağlarıyla birbirine bağlanmış olan belirten ve belirtilen öğelerden oluşur.

Birleşik kelime, birden çok kelimenin birleşip kaynaşmasıyla oluşur ve tek bir varlığı ya da kavramı karşılar. Yani bir öbek niteliği taşımazlar çünkü kelimeleri bitişik yazılır.

Tahir Kahraman (2005: 155) öbek teriminin, hem birleşik kelimenin hem de takımın karşıt anlamlısı olarak kullanılabildiğini belirtmektedir. Öbek terimini birleşik kelimenin karşıt anlamlısı olarak; anlatım içinde bir anlam bildirmek, bir

görev yapmak üzere bir araya getirilen ve kelimeleri birbirinden ayrı yazılan söz kümesi olarak kullanıldığını söylemektedir. Takımın karşıtı olarak öbeği ise; birbirini tümlemeden bir anlam bildirmek, bir görev yapmak üzere bir araya gelen kelimelerin topluluğudur şeklinde açıklamıştır.

Mazhar Kükey (1975: 3), birden çok sözcüğü içine alan, anlamında ve yapısında bir bütünlük bulunan, tümcede bir tek sözcük gibi iş gören; tümceden küçük, sözcükten büyük, anlamlı en geniş dil birliğine “sözcük öbeği” adı verilir, demektedir.

Nadir Engin Uzun (2000: 18,19) “Ana Çizgileriyle Evrensel Dilbilgisi ve Türkçe” adlı çalışmasında öbeği birbirine yakın olan öğeler arasındaki bütünlük, birden fazla sözlüksel öğeyle kurulan bütünlük olarak tanımlamıştır. Birden fazla sözcük içermesine karşın öbeklerin iç merkezli olduğunu, yani öbeğin bir merkezinin, bir başının olduğunu söylemiştir. Öbekte başın dışındaki unsurları da tümleç veya tümleçler olarak nitelendirmiştir. Başın öbeğin olmasa olmaz kurucusu olduğunu ve kurduğu öbeğin kategorisini belirlediğini dile getirmiştir. Bir öbeğin başı ad olduğunda öbeğin de ad öbeği olduğunu söylemiştir.

Üretici-Dönüşümsel dilbilgisi modeline göre eserini oluşturmaya çalışan Uzun’un, baş veya merkez diye tanımladığı terimi biz yöneten kavramıyla, tümleç olarak tanımladığı terimi de bağımlılıklar olarak ele alarak Türkçenin öbek düzeyindeki sözdizimi yapısını Lucien Tesniere’nin oluşum ağacına göre kelime öbeklerinin gösterge olarak gösterimi adlı bölümde gösterdik.

Eserde altı çeşit kelime öbeği tespit edilmiştir. Bunlar, ad öbekleri, sıfat öbekleri, zarf öbekleri, fiil öbekleri, ünlem öbekleri ve bağlaç öbekleri olarak ele alınmıştır.

Amaç ve Önem

Bu çalışmanın amacı Refik Halit Karay’ın Gurbet Hikayelerindeki kelime öbeklerinin tasnifini yapmak ve bunu dilbilgisi öğretimi açısından değerlendirmektir.

Alt Problemler

“İncelenen hikâyelerde; ad öbeklerinin, sıfat öbeklerinin, zarf öbeklerinin, fiil öbeklerinin, ünlem öbeklerinin ve bağlaç öbeklerinin dağılımı nasıldır?” sorusuna cevap aranmaktadır. Kelime öbeklerinin, yapısının yanı sıra cümledeki işlevlerine göre adlandırılması gerektiği ortaya koyulmaya çalışılmaktadır. Ayrıca çeşitli kelime öbeklerinin dilbilim ve göstergebilim verilerine göre bir betimlemesi oluşum ağaçları şeklinde verilmektedir.

Sınırlılıklar

Bu çalışma Gurbet Hikâyelerindeki on sekiz hikâyedeki kelime öbeklerinin tespitini ve bazı kelime öbeklerinin yapısal ve üretici-dönüşümsel dilbilgisi modellerine göre değerlendirilmesi ile sınırlıdır.

Kısaltmalar

- Bknz. : Bakınız
 Bel.sıf.: Belgisiz sıfat
 C : Cilt
 D.T. : Dolaylı tümleç
 Öb. : Öbek
 s. : Sayfa
 S : Sayı
 sıf. : Sıfat
 str. : Satır
 vd. : ve diğerleri
 Y. : Yüklem

2. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN ve ARAŞTIRMALAR

Özkan, M. Ali (2003), Mustafa Kutlu'nun Bu Böyledir Hikâye Kitabı Üzerine Sözdizimi İncelemesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türker, H. (2003). Soyet Sonrası Kazan-Tatar Türkçesi ile Türkiye Türkçesinin Sözdizimi Farklılıkları, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özden, G. (2002). Türkiye Türkçesinde Kelime Grupları Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turgut, A. (2002). Ali Şir Nevayi'nin eserlerinde kelime Grupları ve Türkiye Türkçesi ile Karşılaştırılması, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkut, Ü. (2002). Ömer Seyfettin'in On İki Hikâyesinde Türk Dilinin Eğitimi Öğretimi Açısından Kelime Gruplarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Temizel, F. (2002). Nedim Divanı'nın Kelime Grupları ve Sözlüğü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baydar, T. (2001). Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur İsimli Romanında Kelime Grupları, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gündoğmuş, S. A. (2001). Yahya Kemal'in Manzum Eserlerinde Kelime Grupları: Yapılışları ve Kullanılışları, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özsöyke, A. (2001). Refik Halit Karay'ın Memleket Hikâyeleri'nde Kelime Grupları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Enfel, D. (2001). Eski Anadolu Türkçesinde Kelime Grupları ve Kullanılışları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayniyazov, A. (2000). Çağdaş Kazak Türkçesindeki Kelime Grupları ve Cümle Çeşitlerinin Türkiye Türkçesindeki Karşılıkları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tezer, K. (1999). Mehmet Akif'in Safahatı'nda Kelime Grupları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Atabey, İ. (1998). Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesinin Kelime Grupları Bakımından Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, K. (1998). Kazak Türkçesinde Kelime Gruplarının Sentaksı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karabeyoğlu, A. R. (1996). Nev'izade Atai'nin Hadaik'ül-Tekmiletî's Şakaik İsimli Eserinde Geçen Yabancı Kelime Grupları ve Yapılarına Göre Türkçe Cümle Türleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kayra, O. K. (1988). XVII-XVIII. Yüzyıl Metinlerinde Kelime Grupları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Küçük, M. (1988). Partisipli, Masterlı veya Fiil-isimli Bir Kelime ve Ondan Sonra Gelen Yabancı Asıllı Bir Kelime ile Teşkil Edilmiş ve Cümlede Zarf Olarak Kullanılan Kelime Grupları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

3. BÖLÜM YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma Gurbet Hikâyeleri'nin tamamındaki kelime öbeklerinin incelendiği betimsel bir çalışmadır. Kelime öbeklerinin tespitinde yapısalcılık anlayışının, bağımsal ve üretici dönüşümsel dilbilgisi modellerinin etkisi büyüktür.

Evren ve Örneklem

Gurbet Hikâyelerindeki kelime öbeklerinin tamamı evren ve örnekleme oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada öncelikle kelime öbeklerinin yapısal olarak türleri belirlenmiş, daha sonra da cümledeki işlevlerine göre bir belirleme yapılmış ve ilgili başlıklar halinde gösterilmiştir. Cümlede sadece öge konumundaki kelime öbekleri değil, cümlenin ögesi içerisinde bağımlı konumdaki alt öbekler de bağımsal dilbilgisi modeli temel alınarak tespit edilmiştir.

Veri Çözümleme Teknikleri

Metindeki satırlar ve sayfalar numaralandırıldıktan sonra incelenen hikâyelerdeki kelime öbekleri türlerine ayrılmış ve öbekler ilgili başlıklar halinde öbeğin geçtiği sayfa ve satırlar araç içerisinde gösterilerek verilmiştir. Gurbet Hikâyeleri'nin kopyası inceleme sonunda yer almaktadır.

REFİK HALİT KARAY'IN DİLİ VE ÜSLÛBU

Sanat hayatına etkin olarak Fecr-i Âti topluluğu içerisinde başlayan yazar “Sanat sanat içindir.” ilkesine bağlıdır. Ömer Seyfettin’le tanıştıktan sonra Yeni Lisân anlayışına yönelir. Yeni yazı dilinin gelişmesinde büyük katkıları vardır. Daha sonra da Millî Edebiyat içerisinde yerini alır (Tuncer, 1994: 589,590).

Sanat hayatının ilk yıllarında Fecr-i Âti topluluğu içerisinde yer alır. Çünkü devletin idare şekli değişmiş, II. Meşrutiyet ilân edilmiştir. II. Meşrutiyet’in ilânıyla hürriyet sarhoşluğu içerisinde giren, edebiyatla ilgilenmek isteyen gençler dönemin ihtiyaçlarına göre eserler verilmesi gereğini duyarlar ve bir edebî topluluk oluşturulması ihtiyacı hissederler. Şahabettin Süleyman, Müfit Ratip ve Faik Ali’nin önderliğinde bir “mahfil-i edebî” (edebî topluluk) kurulur (Aktaş, 2004: 22).

Refik Halit’le Fecr-i Âti topluluğunun ilk toplantısında tanışıp dost olan Yakup Kadri Karaosmanoğlu Gençlik ve Edebiyat Hatıraları adlı anılarını anlattığı kitabında Fecr-i Âti içerisinde kendilerini edebî açıdan nasıl hissettirdiklerini şöyle anlatmaktadır:

...Meşrutiyetin ilânının ilk aylarından beri pırıl pırıl parıldamaya başlamış yeni edebiyat yıldızları arasında kendimi bir sığıntı gibi hissediyordum. Lakin bu durum ne benim, ne Refik Halit için pek uzun sürmeyecekti. Fecr-i Âtinin kuruluşundan sanırım birkaç hafta sonra Resimli Kitap adlı bir aylık dergide Nirvana adlı bir yazımın çıkışı ve Refik Halit’in başka bir dergide Zent- Avesta klişesi altında bir nesir serisini yayınlamağa başlaması üzerine Fecr-i Âti arkadaşlarımız arasında biz de hafifçe ışıldar gibi olacaktık (Karaosmanoğlu, 2000: 50).

Refik Halit Karay, üslûbundaki ve konu seçimindeki farklılıklar nedeniyle Fecr-i Âti içerisinde yadırganmaya ve tepki görmeye başlar. Yakup Kadri anılarında bunu şöyle anlatmıştır:

Çok şahsiyetli bir üslûbu da vardı ve bunda edebiyat-ı Cedide’nin allı pullu süslerinden hiçbir iz gözüküyordu. Refik Halit bununla da kalmıyor, gayet sade bir konuşma Türkçesiyle yazıyordu ve bu Türkçe, henüz şiirde Fikret’in, Cenab’ın, nesirde Halit Ziya’nın etkisinden kurtulamamış Fecr-i Âti arkadaşlarımızın hiç de hoşuna gider gibi değildi. Hele, çok geçmeden aynı Türkçe ile ben Bir Baskın’ı, Refik

Halit Fatma'nın Talihi adlı ilk Anadolu hikâyelerimizi yazmaya başlayınca bu yadırgama kendini büsbütün belli etmişti. Fecr-i Âti'de uyguladığımız bir kurala göre, yazılarımız matbaaya verilmezden önce yaptığımız eleştirme toplantılarında okunduğu vakit arkadaşlarımızın şiirleri, nesir ve hikâyeleri çok defa alkışla karşılandığı halde bizinkilerin birtakım anlaşmazlıklara yol açtığını görmezlikten gelmek mümkün değildi (Karaosmanoğlu, 2000: 50,51).

Refik Halit, Fransız edebiyatını tanıdıktan sonra yönünü memleketimize çevirmiştir ve Anadolu kasaba ve köylerindeki hayatı realist bir gözle aktarmıştır. Tarihle ve coğrafyayla yakından alakalı olan yazar gitmediği, görmediği yerleri bile oraları görmüş kadar kuvvetli bir anlatımla tasvir etmiştir (Aktaş, 2004: 31).

Bütün bunlar; Refik Halit'in her ne kadar Fecr-i Âti topluluğunun bir üyesiye de eserlerindeki dil üslûp ve temler bakımından bu topluluktaki diğer sanatçılardan ayrıldığını gösterir. Gerçekten de Refik Halit bir süre sonra bu topluluktan ayrılacak ve Yeni Lisân anlayışındaki ve devamında Millî Edebiyat akımındaki yerini alacaktır.

Dil ve üslûp farkı onu Edebiyat-ı Cedide yazarlarından ayırır. Bunu yazar şöyle dile getirmektedir:

Bizi Edebiyat-ı Cedide'den belli başlı ilk ayıran fark lisân farkıdır. Elimizde farkına varmadan, zorlamadan tabii bir itişle lisân sadeleşiyordu. Bir gün Rumeli'nden bir ses çıktı "terkipleri atınız", bu seda Fecr-i Âti'nin kulağına hoş geldi (Refik Halit, Son On Senelik Edebiyata Dair, Yeni Mecmua, C 3 s.54, Aktaş, 2004: 26'daki alıntı).

"...Benim realistçe bildiğim, çiçekler içinde ölümden, dikenler içinde yaşayış daha hoştur." diyen yazarın hayata ne kadar bağlı bir insan olduğu açıktır. Yazar yaşamayı her türlü zorluğa karşın tercih etmektedir ve intizama düşkündür. İntizama olan düşkünlüğünü de eserlerindeki dil kullanımından görmekteyiz (Aktaş, 2004: 53).

İlk başta mizahî yazılarıyla üne kavuşan yazar "Mizah her aklın, her zekânın dokuyacağı bir kumaş değildir." diyerek sözün olgun bir meyve gibi kemâle erdirildikten sonra ortaya konulması gerektiğini belirtir ve mizahında kullandığı

kıvrak zekasını diline de yansıtır. Yazar mizah ve hiciv konusunda Nasrettin Hoca'nın mizahi hususiyetleriyle hocaya atfedilenleri birbirinden ayıracak kadar eğitilmiş ve ustadır. Çünkü yazar annesinden Türk mizahından örnekler dinleyerek büyümüştür (Aktaş, 2004: 160,163).

Klasik hikâye geleneğine bağlı kalan yazar. Fransız edebiyatından Maupassant'ı kendine örnek alır. Refik Halit edebî birikimini Maupassant'tan alır. Maupassant'ı o kadar sever ki Maupassant aleyhine yazdıkları için Goncourt'lardan nefret eder (Aktaş, 2004: 30).

Onun hayatını derinden etkileyen iki sürgün hayatı dikkati çeker. Bunlardan birincisi İttihat ve Terakki Fırkası tarafından Sadrazam Şevket Paşa'nın öldürülmesi bahane edilerek Sinop, Çorum ve Ankara'ya sürülmesidir (1913). Memleket Hikâyeleri'nin oluşturulmasında bu ilk sürgün hayatındaki gözlemlerinin payı büyüktür. İkinci sürgünlük yılları ise Millî Mücadele aleyhine yazılar yazması sonucu “Yüzellilikler” listesine alınarak yurt dışına sürülmesidir (1922). Halep ve Beyrut'ta on beş sene sürgün hayatı yaşar. Bu dönemdeki yaşantı ve gözlemleri de Gurbet Hikâyeleri'nin oluşturulmasında büyük bir öneme sahiptir.

Şerif Aktaş (2004), Yüzelliliklerin affedilmesinin Refik Halit sayesinde olduğunu söylemektedir.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Refik Halit'in bir yanlış anlaşılma sonucunda sürgün edildiğini şu sözleriyle dile getirmektedir:

Önce, ben onun bazı açıklamalarından ve bazı hareketlerinden anlayacaktım ki, hiçbir zaman “düşmanla işbirliği eden Hürriyet ve İtilâf elebaşlarıyla” ülfeti olmamıştır. Hattâ, bunlardan iğrenmekte ve selâmı sabahı kesmiş bulunmaktadır. Sonra, bazı alafranga ailelerin ahbaplık etmekten şeref duyduğu İtilâf Devletleri subaylarının hiçbiriyle tanışmamış, tanışmak istememiştir. Hattâ çok kere –bunu pek yakından biliyorum- çaya veya kokteyle davetli olduğu evlere giderken ya kapı önünde işgal ordusuna ait bir iki otomobil ya da kapıdan içeri girerken vestiyere birkaç yabancı subay kasketi görünce tersyüzü geri dönmüştür. Bu tepkiler onda millî gururun adeta bir taassup derecesine vardığını ispattan başka neyi ifade ederdi? Ama, gelin görün ki, siyasi durumu, bir yanlış yorum yüzünden Anadolu'daki Kurtuluş Savaşı'na karşı dik

başlılığı da böyle bir kompleksle ilgili sayılabilirdi. Zira onun kanaatine göre, bu savaş gerçek bir kurtuluş savaşı değil, İttihatçılar tarafından, tekrar iktidara gelmek için yapılan bir kardeş kavgası, bir kardeş boğazlaşması idi (Karaosmanoğlu, 2000: 69,70).

Refik Halit yurda döndükten sonra daha çok romanla ilgilenmeye başlamıştır. Bunun nedeni ise hikâye ve fıkralarda günlük olaylara ve siyasî meselelere daha çok değinilmesidir. On altı senesi sürgünde geçmiş bir insan için bu tür konulara bir daha girmek kolay olmasa gerektir (Akyüz, 1990 :185). Refik Halit, sağlam bir dile ve üslûba sahip olmasaydı herhalde hayatındaki bütün geçimini kalemiyle sağlayamazdı.

“Ben yaratılıştan bir yazarım; bunun için yazı yazmaktayım ve yazı yazmamın ilmî kısımları hakkında hiçbir bilgiye sahip değilim. Yani ben alaylı bir yazarım. Hani bir zamanlar alaylı subaylar vardı; işte onlar gibi...” (Ünlü, Türk Dili Dergisi, S.13, s.30) demesi yazarın konuşma dilinden yararlandığını gösterir.

İstanbul ağzını kendi güzel üslûbuyla eserlerine yansıtan Refik Halit Karay Anadolu’yu ve gurbette yaşayan insanımızın içinde bulunduğu ruh halini gözlemleriyle eserlerinde verir. Yazarlığın fitratından geldiğine inanan yazar “...Bizim bir dilimiz var ki, bu yarının dili olacaktır.” sözüyle dilde sadeleşme yanlısı olduğunu gösterir (Ruşen Eşref, Diyorlar ki,1972: 236-237, Kurdakul1994: 65’ten alıntı). Yahya Kemâl de Refik Halit’i Türkçeye yeni bir çeşni veren, görüşte hususiyet ve yazışta hüner gösteren bir yazar olarak nitelendirir.

4. BÖLÜM
BULGULAR ve YORUMLAR

İNCELEME

**(REFİK HALİT KARAY'IN GURBET HİKÂYELERİNDEKİ KELİME
GRUPLARININ TESPİTİ)**

1. AD ÖBEKLERİ

Anlatım içinde ad görevi yapan kelime kümelerine ad öbekleri adı verilir.

1.1. İYELİK TAKIMLARI

Kişi zamirlerinin adlarla, adların başka adlarla iyelik ilgisi içinde kurdukları takımlara iyelik takımı adı verilir. İyelik takımları ad takımı ve iyelik takımı olmak üzere ikiye ayrılır. Ad takımları, iyelik takımlarının üçüncü tekil ve çoğul kişileriyile yapılan belirtenlerinin yerine herhangi bir adın getirilmesiyle oluşur.

1.1.1. AD TAKIMLARI

Ad takımları, birden çok ad soylu kelimenin ya da kelime öbeğinin iyelik ilişkisi içerisinde bir araya gelerek oluşturduğu öbeğe denir. Ad takımları üçe ayrılır. Bunlar belirtili, belirtisiz ve zincirleme ad takımlarıdır. Belirtili ad takımları; tamlayan durumundaki isim soylu kelimenin ya da kelime öbeğinin ilgi ekini aldığı isim takımlarıdır. Belirtisiz ad takımları, tamlayan unsurunda ilgi eki bulunmayan ad takımlarıdır. Zincirleme ad takımları da ikiden çok ad soylu sözcüğün iyelik ilişkisiyle birbirine bağlanmasıyla oluşur. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, her üç ad soylu sözcüğün de aralarında belirten, eksiz belirten ve iyelik ilişkisinin bulunmasıdır. Aslında zincirleme ad takımları tamlayanı, tamlananı ya da her ikisi de ad takımı olan geniş ad takımlarıdır.

1.1.1.1. BELİRTİLİ AD TAKIMLARI

Bu tür takımların belirten ögesi belirten eki olan +(n)in ekini alır. Belirten ögesi konuşan ve dinleyen tarafından bilinen ad takımlarıdır. Bu takımlarda belirten ile belirtilen arasındaki bağlantı zayıf ve geçici bir bağlantıdır.

Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, bizim sabahlarımızda duyulan neş'e daha doğrusu, bir hayata, rahata giriş keyfi vardır. (s.7 str.4)

Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, **bizim sabahlarımızda** duyulan neş'e daha doğrusu, bir hayata, rahata giriş keyfi vardır. (s.7 str.4)

Gelenlerin en yaşlısı kırsağından inip karşıma dikildi. (s.7 str.15)

...**damın toprak zeminine** çömeldiler: (s.7 str.23)

...**Hadidîlerin kaç koyunu** vardı? (s.8 str.1)

Bir aralık **karşımdaki gencin birisi** hafifçe inledi. (s.8 str.2)

Bedevinin sırtına baktık. (s.8 str.12)

Sonra hiçbir şey demeden **neferin elinden** feneri aldı... (s.8 str.19)

Gençlerden birine döndü... (s.8 str.28)

Yaralının sırtından entarisini çektiler. (s.8 str.32)

...**yaranın içine** daldırdı. (s.8 str.33)

Bir kavunun bereli acı yerini oyup nasıl atarsak öyle yaptı. (s.8 str.34)

Fakat **bu parçanın elyafı** bedenden tam ayrılmamıştı ki... (s.8 str.36)

...altından lâstik bağlara takılı imiş gibi **çakının ucundan** kayıp tekrar yaradaki yerine girdi. (s.9 str.2)

Şimdi **Şeyhin iki parmağı** – kirli, kara tırnaklı kadit parmakları – yaranın içine paslı bir kısıkaç, bir kerpeten gibi sokulmuştu. (s.9 str.7)

Şimdi Şeyhin iki parmağı – kirli, kara tırnaklı kadit parmakları – **yaranın içine** paslı bir kısıkaç, bir kerpeten gibi sokulmuştu. (s.9 str.8)

Şeyh, yere, **ayaklarımızın altına** bıraktığı deminki tıkaçı eline aldı... (s.9 str.18)

Açtığım zaman bu tıkaç **yaranın içinde** idi... (s.9 str.20)

...zira **şeyhin merhametsiz eli** bunu taş ocaklarında barut deliği açanların küsküsü gibi sert, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.21-22)

... zira şeyhin merhametsiz eli bunu **taş ocaklarında barut deliği açanların küsküsü gibi sert granit sırtın bir tarafına** daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22-23)

...zira şeyhin merhametsiz eli bunu **taş ocaklarında barut deliği açanların küsküsü** gibi sert granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22)

Fakat **bu Bedevîlerin rengini, halini** sezmek o kadar güçtür ki... (s.10 str.12-13)

Fakat **Bedevînin gözünde** bir Türk zabiti daima Paşadır. (s.10 str.26)

...**hayırlı bir iş yaptıklarına herkesi inandırmış olanların uydurma neşesile,** fakat gönülleri isli, evlerine döndüler. (s.11 str.5-6)

...**uzak akrabaları ve konukomşunun yardım**ile halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu. (s.11 str.8)

...**halasının yanına**, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu. (s.11 str.8)

...**Filistin'in ücra bir kasabasına** gönderiliyordu. (s.11 str.9)

Halasının yanındaki kadınlar da sarıldılar... (s.12 str.27)

...**entari**lerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş, saçları perçemli, başları takkeli çocuklar... (s.12 str.28-29)

Şimdi **onun da kuşaklı entarisi, ceketi, takkesi, kırmızı merkopları** vardı. (s.13 str.2)

Saçlarının ortası, el ayası kadar sıfır makine ile kesilmiş, alına perçemler uzatılmıştı. (s.13 str.3)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.9)

...sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp **ayakkapların altına** çabuk çabuk mihlayışına... (s.13 str.21)

-Çiviler **ağızına** batmaz mı **senin**? (s.13 str.27)

Uzun uzun **Hasan'ın yüzüne** baktı: (s.13 str.28-29)

...**gözlerinin** akına kadar sarıydı. (s.13 str.35)

...şimdi **onun** sade işine değil, **yüzüne** de dikkatle bakmıştı. (s.13 str.36)

Göğsünün ortasında, tıpkı çenesindeki sakalı andıran kırçıl, seyrek bir tutam kıl vardı. (s.14 str.1)

-Ne diye düştün **bu cehennem**in ortasına sen? (s.14 str.4)

...**komşunun oğlu** Mahmut'la balık tuttıklarını... (s.14 str.6)

...**artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgarını, bir türküsünü** dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaşlı dinliyordu... (s.14 str.20-21)

...temiz vagon pencerelerindeki yağmur damlaları **dışarının rengini**, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle.. (s.14 str.36)

...**bağrının sarsıntıları** ile yerlerinden oynayarak, vuruşarak, içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (s.15 str.2)

Bunları derken **onun da katı, nasırlanmış yüreği** yumuşamış, şişmişti. (s.15 str.9)

...**gözlerinin dolduğunu** ve sakallarından kayan yaşların -Arabistan sığağıle yana kızgın göğsüne- bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.11)

...gözlerinin dolduğunu ve **sakallarından kayan yaşların- Arabistan sığağıle yanan kızgın göğsüne – bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici, döküldüğünü** duydu. (s.15 str.11-12-13)

-**Antikacı Şeyh Efganî'nin evi** bu sokakta mıdır? (s.16 str.3)

Haleb'e **bu şeyhin şöhretini** işiterek koşmuş... (s.16 str.6-7)

Neden sonra, **işaret edilen bir kapının tokmağını** vuruyorduk. (s.16 str.10)

Sesin geldiği tarafa yürüdük. (s.16 str.25)

... şimdi **antikacının yüzünü** seyrediyordum. (s.17 str.32)

...birdenbire **şeyhin gözleri** üzerime çevrildi. (s.18 str.6)

Biran için, **mavi, tatlı rengin** içinden, yanar ispiroya tutulmuş bir iğne kızılığ geçmişti. (s.18 str.7)

-**Efganistan'ın dağlık ahalisinden** olmalısınız... (s.18 str.12)

...kim **bakışlarımın karşısında** kaçamak, çekingen davrandıysa... (s.18 str.27)

...**o adamın sonunda dürüst olmadığı** meydana çıkmıştır. (s.18 str.29-30)

Şeyhin sükûtundan sinirlenerek sormağa devam ettim: (s.18 str.33)

Yürürken arkamdan **o bir çift mavi gözün, kitap sayfalarından ayrılıp beni dikkatle seyrettiğine** hüküm vermiştim. (s.19 str.10-11)

Zira **Efganlı şeyhin gözlerini** anlatamıyacağım bir mâna ile bana dikili bulmuştum. (s.19 str.13)

...**on sene evvel müphem olarak duyduğum hislerin kıymetini** bu tesadüfün tesiriyle takdir ediyordum. (s.19 str.26)

...**bu tesadüfün tesiriyle** takdir ediyordum. (s.19 str.27)

-**O herifin gizli bir rolü** var... (s.20 str.6)

Masaların çoğunda İngiliz zabıtları oturuyordu... (s.20 str.9)

Zabıtle karşı karşıya gelmemek için **iskemlemin yerini** usulcâcık değiştirdim. (s.20 str.16)

...böyle, sokaklarında **serseri kurşunların dolaştığı** ve sabahleyin köşe başlarında ölümlerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18-19-20)

...böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında **ölülerin sıralandığı** bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.19-20)

...**dağların çıplak, sıcak karnı** altında – siyah, gür ve kabarık – Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar göz alır... (s.21 str.5)

Dediğim gün **şoförün yanına yerleşmek imtiyazı**, çok şükür bana müyesser oldu. (s.21 str.9-10)

Şükrettiğimin sebebini şimdi anlayacaksınız. (s.21 str.10-11)

Zaten ne olsa **şoförün yanı** iyidir... (s.21 str.11)

Bir dam altında, **bir yolun yolcusu** oldukları halde, yine birbirlerine ne kadar uzatırlar... (s.21 str.16)

Uğradığımız ikinci köyün pınarlı kahvesinde bizi telâşlı bir kalabalık durdurdu. (s.21 str.18)

Her dağlı Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz **kalıpcının sıcağı ve fırçası** sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.21-22)

...aklıma **onun bir deli olması** ihtimali geldi. (s.21 str.25)

Lübnan'ın yabancısı olan sanır ki, bardaktaki arıyı görmemiş, yutuvermiş. (s.22 str.10)

Ya **suyun lezzeti**? (s.22 str.31)

...**testinin içine** girmiş olan kocaman bir eşek arısı, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış... (s.23 str.5)

...testinin içine girmiş olan kocaman bir eşek arısı, tazyikle **emziğin dar ağzından** fırlamış... (s.23 str.6)

...belki de **gırtlığın son buğmağına** yapışmış.. (s.23.str.7)

Hastanın demin kıpkızıl olan yüzü morarıyor... (s.23 str.29)

Yanıdakiler kravatını, **gömleğinin düğmelerini** çözmüşlerdi... (s.23 str.31-32)

Bana öyle geliyordu ki **maskenin altında** rahat, canlı, geç çehre hâlâ vardır... (s.24 str.3)

Biraz evvel **Allah'ın davetine** icabet etti. (s.24 str.14)

...akşam üzeri aynı köyden ve **aynı kahvenin önünden**, yüreğim atarak neşesiz eve dönerken baktım... (s.24 str.23-24)

...**bütün bildiğimiz hayvanların içinde** en ihtiyatsız ve en ibret almazı insandır. (s.24 str.28)

Dünyanın etini, ekmeğini buraya yığmışlardı... (s.25 str.5-6)

...bunları **yağmur mevsiminde** gökte gördüğü eleğim sağmanın her çizgisinden boy boy, biçim biçim boyamışlardı. (s.25 str.9-10)

Bunun önüne de ak entarisile kara maşlahını toplayıp çöktü. (s.25 str.19)

...**tek gözün camı** ışıldadı... (s.26 str.1)

-İnsanın elini yakmaz mı? (s.26 str.4)

...üstüne üç daha koysa **kabilenin incisi** Kalsum'u alırdı. (s.26 str.18)

...**Onun Kalsum telaffuz ettiği** bu kadın ismi bizim Gülsümümüzdür... (s.26 str.19)

...Onun Kalsum telaffuz ettiği bu kadın ismi **bizim Gülsümümüzdür**... (s.26 str.19-20)

...yani **istenilen bedelin yarısı!** (s.26 str.23)

...**serginin önünde** durup pazarlık ediyorlar... (s.26 str.25)

On adet ikiliği, göziyle, daha **bezin içinde** iken uzaktan saydı. (s.27 str.5)

Bedevî'nin bunları, yanyana, yere dizmesi bitince avuçlayıp cebine attı... (s.27 str.5-6)

Ebû Ali bir mal sahibi olduğunu **yüreğinin bayıltıcı şekerlenmesinden** sezdi... (s.27 str.9-10)

Kalbi İngiliz seyyahının vâha kuyusu başında unutup bıraktığı ıslak sabun kalıbı gibi **göğsünün içinde** kaypaklaşmıştı... (s.27 str.12)

-Binbir gece kıssasındaki **Alâettin'in feneri** şimdi bende! (s.27 str.14)

...**batan güneşin kızılığında** Fırat'ı tulumla geçti... (s.27 str.17)

...feneri ıslanmasın diye, başı üstünde, **kefiyesinin ageline** sımsıkı sarılı olarak... (s.27 str.18-19)

Badiye diye **Fırat'ın garp sahiline** derler... (s.27 str.24-25)

...**karakolun tahta masasına** koydu. (s.27 str.27-28)

Ben **onun dedesini** Çavuş Şebinkarahisarlı Kara Ömer'in katırı önünde, yayan, on beş saat yürütür... (s.28 str.2)

Ben onun dedesini **Çavuş Şebinkarahisarlı Kara Ömer'in katırı** önünde, yayan, on beş saat yürütür... (s.28 str.3)

Ebû Ali'nin fenerini elime aldım... (s.28 str.6)

Çekmecemin içinde, kendisine göstermeden, bir kâğıtla sıkıştırdım... (s.28 str. 7)

...**benim bunu yapacağıma** o kadar emindi ki... (s.28 str.11)

Her gün, iki defa, güneş doğmadan ve batar batmaz **Sultanın ömrüne** dua etmeyi unutursan yine söner. (s.28 str.14)

Elbette pil tükenmiş, yahut **ampulün teli** yanmış, fener, muhakkak sönmüştür. (s.28 str.18)

Kızı verirsem kendisini değil, şeyhini bile **kırk katırın kuyruğuna** bağlatır, masallardaki gibi kırk parça ederdim! (s.28 str.23)

...**Abdülhak Hamid'in "Kürsü temaşa"**sı yerine geçirdi. (s.29 str.2)

Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3-4)

...**yalnızlığın içine** sinersiniz. (s.29 str.7)

...**kafanızın içi**, mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temashı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.8)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.12-13)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.12-13)

Bir sokak ise **dünyanın kaç milyarda biridir?** (s.29 str.23)

...**o geniş denizin trilyonda biri** değildir... (s.29 str.25)

...**bütün o ummanda mevcut unsurların bu minimini kadehte tam bir** terkihi mevcuttur. (s.29 str.26-27)

Bu basit teleskobun önüne geçip insanlarla hayvanları tetkik pek hoşlandığım eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.12)

Bu basit teleskobun önüne geçip insanlarla hayvanları tetkik **pek hoşlandığım** eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.13-14)

Komşumun "Buldok"u suratına, gördüğüm maskelerin en sertini, en titiz gösterişlisini asmıştı. (s.30 str.26)

Komşumun "Buldok"u suratına, **gördüğüm maskelerin en sertini, en titiz** gösterişlisini asmıştı. (s.30 str.26-27)

Ve **sokağın sükûneti** de geri geliyor. (s.31 str.19)

...**Juju'nun zinciri** zencinin elinde kaldı. (s.31 str.24)

...Juju'nun zinciri **zencinin elinde** kaldı. (s.31 str.24)

Hattâ, daha sonraları, **neferin yanında** bağısız dolaşmıya koyuldu... (s.32 str.6)

Eminim ki **Juju'nun gamlı gözlerinden** arasıra uzak, şanlı bir hatıra gibi bu zincir geçiyor... (s.32 str.17)

Alnının yazısı imiş... (s.33 str.3)

Belli ki bu kadın akşam rakısı zamanında, **onun zevkini** kaçırarak. (s.33 str.11-12)

...**bir atın üstündedir.** (s.33 str.23)

Uzaklarda kabaran derelerin yüklü uğultusu ve yakınlarında çamura batıp çıkan ayakların boğuk hışırtısı.. (s.34 str.8)

Uzaklarda kabaran derelerin yüklü uğultusu ve **yakınlarında çamura batıp çıkan ayakların boğuk hışırtısı**... (s.34 str.8-9)

Ayşe **beline dolanan ufak kolların ara sıra gevşediğini** duyuyor: (s.34 str. 10)

Yağmur kesilmek bilmediğinden saplanıp kalmaları veya **taşan bir ırmağın akıntısına** kapılarak boğulmaları ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.23)

Ayşe, yavrularına sarılarak ölmeği, artık, **atın ve kendisinin kudretsizliğine** bakarak fena bulmamaktadır. (s.34 str.25-26)

Ayşe, **yanında diz kapaklarına kadar çamurlara bata çıka yürümeye çalışan Ali'nin minimini elini bırakmak istemiyor.** (s.35 str.3-4)

Ananın bir ümidi budur: (s.35 str.8)

...**yavrusunun kısık kısık, ılık ılık ağladığını** duyuyor... (s.35 str.13-14)

Bu sırada, ilerliyen kabile, **selin batıra çıkara, vura çarpa sürüklediği** bir enkazdan başka bir şey değildir. (s.35 str.15-16)

Karanlığın içinde düşerek, çamurlara gömülenler, üstüne basılarak ezilenler çoktur. (s.35 str.16-17)

Şimdi **göğsünün üstünde** başka bir yük, daha ağır, fakat daha sıcak, daha canlı, soluyan ve sarılan birini hissediyor: (s.35 str.26)

Ali, **gemi azıya almış bir atın arkasından** üzengeye takılı çekilen bir ceset gibiydi... (s.35 str.28)

İşte o, şimdi, **bağrının üzerindedir.** (s.35 str.30)

...**kafilenin önüne** geçiyor... (s.36 str.12)

Bunun intikamını şimdi, tek gözüyle bir teviye kuş peşinde dolaşarak çıkarıyordu. (s.37 str.3)

...kuşlar takım takım **senin önüne** gelecek... (s.37 str.18)

Bahar sade **insanların değil, kuşların da aklını** başından alır. (s.37 str.22)

Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz her taş şehri gibi tek bir renk ve değişmez bir ışık ile kaplıyız... (s.37 str.24)

Düşündüm ki şimdi **Hacı ağanın gideceği** yerlerde bademler çiçek açmıştır... (s.37 str.26)

...**köpüklü bulutların akisleri** sallanan su birikintileri görülmekte, kurbağa sesleri duyulmaktadır. (s.37 str.28)

-Çığırkanın adını Nazlı koydum. (s.38 str.10)

Bir zamanlar keklik sekişli yosma bir Nazlı da **benim ve benim gibi birçok delikanlıların canını** yakmıştı! (s.38 str.11-12)

...**ayağının birisini, tırnaklarını** açarak ileriye uzattı. (s.38 str.18-19)

...**kırmızı halkalı gözlerinin beyaz perdelerini** aç kapaya bize baktı... (s.38 str.19-20)

Götürüp **uzakta bir çalılığın** arasına sakladılar. (s.38 str.22)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada **sürülerin dönüşüne** ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.31)

Dişi davetine can atan bir iri keklik **çalıların** arasından önümüze çıkıvermişti. (s.38 str.34)

...**pençelerinin** üzerinde yürüyordu... (s.39 str.2)

Bir aralık iki erkek keklik ayrı ayrı **çalıların** içinden ortaya atıldılar... (s.39 str.15)

...**tüfeğin patladığını** işitmiş, kuşların vurulduğunu görmüştü. (s.39 str.23)

...tüfeğin patladığını işitmiş, **kuşların vurulduğunu** görmüştü. (s.39 str.23)

...**dişinin gizlendiği** çalılığa doğru, o kahpe sesine doğru, önüne geçemeyeceği bir cinsiyet hırsile pervasız yürüyordu. (s.39 str.25)

-Bizim Nazlı bin altın değer! Diye öğünüyordu. (s.39 str.30)

O gündenberi, **insanların da kadınlar için vuruşup dövüşüklerini, mücrim ve maktul olduklarını** işittikçe hep bu kekliği hatırlar ve kulağımda hep o çığırkan sesi duyarım. (s.39 str.31-32)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için **aşiretlerin yayıldığı** çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.2)

Uzakta kalanlar için **İstanbul'un kaldırımları** bozuk değildir... (s.40 str.11-12)

Bilhassa çölde onu konuşurken hep **beyaz yelkenlerin kayıp gittiği** şurup renkli denizler, avize gibi şıkırdıyan pınarlar, çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.16)

...kadın bluzlarının kabarıklığı, sanki **elinizin altına** girer. (s.40 str.24)

O entari altında, **karnının lüzumsuzca taştığını** görüyordum. (s.41 str.18-19)

Fakat yağlı ağız kemikten kalan et liflerini **dişlerinin arasından** çekmekle, ayıklamakla, ezmekle meşguldü... (s.41 str.21-22)

...**sol kolunun üstüne**, çıplak etine oturttu. (s.41 str.28)

...**kolun bir tarafına** sokacakmış gibi hırsıyla uzattı. (s.41 str.30-31)

Nihayet bedevî onları **satranç oyununda taş değiştirenlerin düşünceli, temkinli hareketile** birer birer yerlerinden kaldırdı... (s.42 str.9-10)

Bir müddet, kuşakla bel arasından **bu entarinin, içinden kımıldandığını, kıvrandığını, kabarıp indiğini** gördük. (s.42 str.12-13)

Ebû Areb'in sayhası, herkesinkinden oldukça uzakta, kaya eteğinde idi. (s.42 str.17)

Bedevînin kuşağı arasından düşüverecek bir akrebe basmak ihtimalile önüme bakıyordum... (s.42 str.24)

Ebû Areb, **kayanın başına** gitti. (s.42 str.28)

-Bu **Allah'ın belâsı** melûn herifi hiç akrep sokmaz mı? (s.43 str.4)

Kendini bildiğindenberi kuyruğunu **bacaklarının arasından** çıkarıp keyifli keyifli sallamak fırsatını bulamamış... (s.44 str.3)

...**gözlerinin yaşı** kurumak bilmediğinden yanakları nemden kurtulamamıştı. (s.44 str.4)

...mütemadiyen bunları yemekten de **içinin koflaştığını, boşaldığını** duyuyordu. (s.44 str.26)

Bir akşam, çit kenarında sırtüstü yatmış, kafasından neler geçtiğini farketmeden düşünürken, kendisine **birinin baktığını** sezdi. (s.45 str.1)

Bir ufak köpeğin yaşlı gözleriyle karşılaşmıştı. (s.45 str.3)

O güne kadar işitmediği bu tatlı sözün mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6-7)

Osman'ın taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş kirli hâki ceketiyile köpeğin açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu yanyana geldi... (s.45 str.10-11)

Osman'ın taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş kirli hâki ceketiyile **köpeğin açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu yanyana geldi...** (s.45 str.11-12)

O, gamlı yüziyle, yine kuyruğu **bacaklarının arasında**, yanakları yaşlı dinliyordu. (s.45 str.20)

Efendisinin arkasından hâlâ, kovulacakmış gibi bir ürkeklikle gidiyor... (s.45 str.25)

...kâk yürütüyor, kâh **koltuğunun altına** alıyordu. (s.45 str.29)

Osman'ın bütün kurduğu hülya bir kulübesi olmak ve akşam dönünce köpeğini kapısının önünde bekler bulmaktı. (s.45 str.35)

Osman'ın bütün kurduğu hülya bir kulübesi olmak ve akşam dönünce köpeğini **kapısının önünde** bekler bulmaktı. (s.46 str.1)

...fakat **büyük köpeklerin parçalaması** ihtimalile gününü korkular içinde geçiriyordu. (s.46 str.2-3)

Bu köpek de **Osman'ın memleketinden** nasılsa buralara düşmüştü... (s.46 str.6-7)

...kuyruğu **bacaklarının arasında**, yaşlı gözlüydü. (s.46 str.11)

Birbirlerinden hazedişlerinin sebebi de bir yurt yavrusu, bir dert ortağı oluşlarıydı. (s.46 str.13)

Zira **Osman'ın hastalandığı, ateşli öksürük nöbetlerine tutulduğu, günlerce bir hendek içine sokulup yattığı** oluyordu. (s.46 str.20-21)

Köpek **dizlerinin arasına** giriyor... (s.46 str.22)

...sanki **ikinci nöbetin gelişini** korka korka bekliyordu. (s.46 str.25)

Nihayet **jandarmaların eline** düştüler. (s.46 str.32)

...Osman günlerce **bir silâhli süvarinin önünde** sıcak ovalarda yürüdü. (s.46 str.33-34)

Osman'ın öksürüklerini duyunca bir kısa müddet duruyor... (s.47 str.3)

Hep bu ümitle, **ciğerlerinin söküldüğüne**, sade dışarıdaki sıcaktan değil, içinin ateşinden de eridiğine bakmıyarak yürüyordu. (s.47 str.10)

Hep bu ümitle, ciğerlerinin söküldüğüne, sade dışarıdaki sıcaktan değil, **içinin ateşinden** de eridiğine bakmıyarak yürüyordu. (s.47 str.11)

Hasretin sona ermesi için hem de asker gibi, dik ve intizamlı yürüyordu. (s.47 str.12)

Osman'ın kollarından çözülen ip onun boynuna takıldı... (s.47 str.22)

Osman'ın kollarından çözülen ip **onun boynuna** takıldı... (s.47 str.22)

...**kefyeli jandarmanın ellerine sarıldı**... (s.47 str.24)

...**fesli kolcunun ayaklarına kapandı**. (s.47 str.24-25)

İngiliz çavuşu **piposunun dumanını** seyrediyordu. (s.47 str.27)

Köpek kuyruğunu **bacaklarının arasına** büsbütün sıkıştırmış... (s.47 str.28)

...**Osman'ın çürük, kof sırtına** öldürücü birkaç dipçik vurdular... (s.47 str.32)

...**hududun öte yanına**, bayır aşağı, taşlıklara yuvarladılar. (s.47 str.33)

Çölleri, **yoldaşının ardında**, aç karnına, susuz, uykusuz, dili bir karış sinsi sinsi günlerce aşmaktan mecalsizdi... (s.48 str.2)

...ıslak burnunu **karnının tüyleri** arasına gömdü... (s.48 str.5-6)

...Suriye hükûmeti hesabına **Fırat'ın döktüğü** suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.8)

...Millî Mücadele sırasında **bu köprünün bir ayağını** Türk çeteleri dinamitle atmışlar... (s.49 str.10)

Mühendis o gün **hesabının neticesini** bildirdi: (s.49 str.12)

-Bu, **bahardaki suyun miktarıdır**. (s.49 str.15)

-Hacı Kasım, **Lavrans'ın adını** anmadan lâf edemez! Diye gülüyordu. (s.49 str.19)

Hararet kesmek ve **kalbin atışını** nizama sokup insanı ferahlatmak itibarile sıcak iklimlerde bundan faydalı içiki yoktur.(s.49str.27-28)

Ben o **heyetin delili, rehberi ve vekilharcı** idim. (s.50 str.5-6)

İşte Lavrans da **heyetin içinde** idi... (s.50 str.6)

Fakat **onun işi gücü** etrafi dolaşmaktı. (s.50 str.8)

Lavrans'ın neşeli olduğu zamanlar da vardı. (s.50 str.23)

...**içlerinden birinin**, bir lordun isim günüyümüş... (s.50 str.25)

İşte, **Lavrans'ın ömrüne sürecektir olan damgası!** (s.51 str.6-7)

Fıratı bir yakadan ötekine geçmek için kullanılan gemilerden birine girdik. (s.51 str.11-12)

...sırık kuvvetile nehri aşmaya çalışırken **yanımdakinin meraklı olduğunu** bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.14)

...esniyen ince tahtalardan aşarak **falcının yanına** gitti. (s.51 str.22)

Lavrans'ın önüne sürdüğü mecidiyeye de elini sürmedi... (s.51 str.24-25)

Lavrans, **genç yüzünün taze neşesile** dinliyor... (s.51 str.33)

Ve parmağıle **alnının çatısını** işaret ediyordu. (s.52 str.5)

...tekrar **İngiliz'in yüzüne** baktım: (s.52 str.6)

O kadar ki **falcının tesirinden** kurtarmak lüzumunu duydum... (s.52 str.8)

Lavrans, **Fıratın sonsuz boşluklar, kavruk tepeler arasından devrile devrile akan toprak renkli sularına** dalmıştı. (s.52 str.11-12)

-Fakat **falcının kum üstündeki çizgilerden okuduğu** alın yazısının son kısmı çıkmadı... (s.52 str.21)

...daha **alnının çatı** ikiye bölünmedi! (s.52 str.22)

...sulara **sarayların aydınlıkları** ve yüksek kubbelerin akisleri vurmuş...(s.53 str.6)

...sulara sarayların aydınlıkları ve **yüksek kubbelerin akisleri** vurmuş...(s.53 str.6-7)

Şimdi **haşmetli kralların yerinde**, tek tük, dalgın çobanlar geziyor... (s.53 str.9)

Nil değil, Fırat **medeniyetin ilk beşiği** idi. (s.53 str.22)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler arasından geldiği devir o kadar uzak değildir... (s.53 str.25-26)

...sıcaktan kaçarak **ayaklarımızın altına** sokulmuştu. (s.54 str.10)

...oynak ve kaypak ışıklı idi ki **dünyanın topraktan değil, eritilmiş bir kurşundan yaratıldığını** vehmediyor... (s.54 str.14-15)

Kafatasımın içinde, sanki beyin yerine, o irilikte bir radium cevheri taşıyordum... (s.54 str.16-17)

...**dünyanın ne olduğunu** bilmezler ki bıksınlar... (s.54 str.34)

...**şu sırtların arkasında** büyük şehirler var... (s.55 str.3)

Gecenin karanlığı içinde bir düşen yıldız süratiyle geçen ekspresler... (s.55 str.21-22)

Ayın ağaçlara ve bacalara sarılan, damlara ve tarhlara serilen tüylü ışığı! (s.55 str.25-26)

Bütün bunlar şuracıkta, **kuru tepelerin biraz aşağısında**, iki üç yüz kilometre ötede hazır duruyordu. (s.55 str.27)

...**ufkun arkasına** kaçıyordu. (s.55 str.35)

Kenarlarında **kavakların gümüşlendiği** ovalara, yamaçlarında çınarların hışıldadığı yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve dumanların gölgelendiği denizlere kaçıyordu. (s.56 str.1)

Kenarlarında kavakların gümüşlendiği ovalara, yamaçlarında **çınarların hışıldadığı** yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve dumanların gölgelendiği denizlere kaçıyordu. (s.56 str.2)

Kenarlarında kavakların gümüşlendiği ovalara, yamaçlarında çınarların hışıldadığı yaylalara, **yelkenlerin şiştiği** ve dumanların gölgelendiği denizlere kaçıyordu. (s.56 str.2)

Kenarlarında kavakların gümüşlendiği ovalara, yamaçlarında çınarların hışıldadığı yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve **dumanların gölgelendiği** denizlere kaçıyordu. (s.56 str.2-3)

...**bir büyük şehrin uğultusuna** kavuşuyordu. (s.56 str.5)

...**kayalar arasından fıskırmış taze yosunlu bir pınarın keyfini** sürmemişler... (s.56 str.8-9)

Onların önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve sudan ziyade bir lâv akımına benzeyen Fırat vardı... (s.56 str.12)

...**şu tek ağacın yeşermediği** çöl vardı... (s.56 str.14)

Sonra da bütün o ziya, şiir, şâşaa zenginliğine, ifratına, israfına **bizim kafalarımızın** nasıl dayandığına hayret ediyordum. (s.56 str.21)

...sanki kalbim **onun içinde** atıyordu... (s.56 str.24)

...**şakaklarımın zonkladığını** duyuyordum. (s.56 str.25)

Halbuki onlar **benim gördüğüm, çıkardığım** Hadramut çıbanının yanında bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.2)

Meselâ bakınız şu **dans eden Sitti Afife'nin sol yanağındaki** minimini, sıcacık, sedef parıltılı çapkın kırışıklığa.. (s.57 str.7)

Derinin öpmiye, okşamıya, hattâ koklamıya davet eden bir cilvesi değil mi? (s.57 str.8-9)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.10)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi **pürüzsüz yanağının parşömeni** üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.10-11)

...**öyle bir güzelin yüzünde** seher vakti gökündeki çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14)

Koca kumsalların ortasına, sanki yer azmış, arsa pahalıymış gibi onar katlı alçı evler kurmuşlar. (s.57 str.25)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtırak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.12)

Kenarlarını **şiltenin arasına** elimle soktum. (s.58 str.22)

...**dünyanın en acayip bir çıbanından** ve tedavisinden bahsedeceğim: (s.59 str.4)

Biz, **Allah'ın iznile** sizi iyi etmiye çalışacağız. (s.59 str.11)

Cadı, her seher vakti **başımın ucuna** dikiliyor... (s.59 str.12)

...bir iğne ile **sivilcenin başını** yerinden, büsbütün koparmadan, usulcacık oynattı. (s.59 str.15)

...ucunu **o sivilcenin yaraya henüz takılı olan başına** ilmikledi. (s.59 str.16-17)

Hissettim ki **yumağın daldaki uciyle** çıbanımın içinde göremediğim bir katı yumak birbirine eklenmiştir. (s.59 str.20)

Hissettim ki yumağın daldaki uciyle **çıbanımın içinde** göremediğim bir katı yumak birbirine eklenmiştir. (s.59 str.20)

Şayet o koparsa **çıbanın özü** içinde kalır... (s.59 str.25)

...**benim de yüzüm**, çarşıda rastladığım bedevîlerinki gibi gelir... (s.59 str.25-26)

...geceleleri açarak **kalaylı göğün işlenmiş manzarasında** dinlendiriyordum. (s.60 str.3)

Şüphesiz ki **çıbanımın kozası** her gün biraz daha sağılıyor... (s.60 str.4)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası, yahut, **kölelerin dikkatsizliğine** uğrıyarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.11)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrıyarak **içimin geçtiği** bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.11)

...tam **çibanımın olduğu** yere namlusunun dayanacağı toplu, eski sistem, dum dum kurşunlu tabancam.. (s.60 str.15)

...tam çibanımın olduğu yere **namlusunun dayanacağı** toplu, eski sistem, dum dum kurşunlu tabancam.. (s.60 str.16)

Kadının yumağındaki iplikle çibanımdan boşanan arasında hiç fark yoktu. (s.60 str.29)

...**bu ışıkların akislerini** çeşit çeşit, şehirli ve dağlı milletlerin kadınlı erkekli yüzlerinde seyrettim. (s.61 str.3-4)

Gece ile ışığı ve **ışığın çehrelere serdiği** mânayı en iyi anlıyanlar ücra memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.9)

Onlardan biri de bendim. (s.61 str.11)

Büyük harbin başlangıcında Muş elimizden gitti... (s.61 str.12)

Rusya'da içeriye gönderilmek emri dışarıdan, dünyadan daha uzağa, **cehennemin bucağına** gideceğinizi gösterir. (s.61 str.16)

Sibirya'da Mişel Strogof'un mil çekilen gözlerini hatırlıyor ve hafızamın hâlâ, nasıl donmadığına şaşıyordum. (s.62 str.21)

Sibirya'da Mişel Strogof'un mil çekilen gözlerini hatırlıyor ve **hafızamın hâlâ, nasıl donmadığına** şaşıyordum. (s.62 str.22)

Açlığın, yorgunluğun, dermansızlığın, tükenişin son haddi şudur: (s.62 str.31)

Ruhun cisimden ayrılması!.. (s.62 str.32)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, **cismimin önünde** koşan bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.7-8)

...**kar içinde tutuşmuş bir kalbin tek başına depreştiğini** biliyordum, o kadar... (s.63 str.16)

...sönmüş kalbimi gömmek için **karlı gecenin içine** çökmeğe hazırlandım ve çöktüm! (s.63 str.21)

Cismimden ayrılarak demin önümde giden ruhumun tekrar içime girdiğini duyuyordum. (s.63 str.29-30)

Lacivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran sarışın genç kıza... (s.64 str.4-5)

Bu göğse başımı dayamak, hem sert hem yumuşak ılıklığında, **kalbinin atışını** dinleyerek uykuya varmak! (s.64 str.7)

Ben **kızın gözlerine** dalmıştım... (s.64 str.8)

Orası **harbin ilk günlerinde** Rus ordusunun Pameranya'dan esir edip buralara kadar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.18)

Noel bayramına rastgelen o gece beni **kapının önünde** karlara gömülü bulmuşlar. (s.64 str.21)

Kapının demir kolunu, yine mum elinde, sıcak göğüslü kız çekti. (s.64 str.28)

...**otokarın kalın kesme camları** ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.7)

Buralarda nah, **şu çöllerin ardında**, Arabistan içinde! (s.66 str.13)

Ya, **benim dolıştığım** sıralarda içerisi alabildiğine meçhul araziden ibaretti... (s.66 str.16)

Hepimizin kendisini dinlemek istediğimizi görünce anlatmaya başladı: (s.66 str.19)

Atatürk'ün ilk zabit çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya... (s.66 str.21-22)

...**kordonlu elbisemin içinde** şanlı durmaya ne kadar çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar lâübalı yapan bu baştaki komik serpuşla yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.1)

Asker arkadaşlardan birisi: (s.67 str.27)

Göz alan bir ipek hışirtısı arasında **dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını** bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18-19)

Göz alan bir ipek hışirtısı arasında dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını **bu kadınların gerdanlarında** gördüm. (s.69 str.19)

O kadınlar zaten, **dünyamızın en seçme güzelleriydi**... (s.69 str.20)

Emîr, bir aralık **kadınlardan birisine** işaret etti. (s.69 str.22)

-**Dalının** üzerinden süzülüp ağacın lifleri içinden geçerek toprak testilere damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.69 str.36)

-Dalının üzerinden süzülüp **ağacın lifleri** içinden geçerek toprak testilere damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.69 str.36)

-Evet, beni Sana'ya getirdikleri zaman **yatağımın başına** üşüşen doktorlar da öyle söylemişlerdi... (s.70 str.16)

İşte **yolculuğun** eskiden **resimli gazete ve sinema asrından evvelki şiarı** bunlar idi. (s.71 str.11-12)

Fakat **benim başımdan**, Şam'da hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim çok meraklı bir vaka geçmişti. (s.71 str.14)

Bir aralık, etrafımda **çarşafı ve yaşlı bir kadının dönüp dolanması** merakımı çekti. (s.71 str.26-27)

Demin size **yaşımın yirmi olduğunu** söylemiştim ya... (s.72 str.9)

O zamanlarda **yirmi yaşındakilerin, şimdikiler gibi ne tahsil, ne spor, belli başlı hiçbir ciddi meşguliyetleri** yoktu... (s.72 str.10-11)

Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.13)

Şam'ın bu iç mahalleleri ve yilankavi sokakları o kadar birbirlerine benzer, öyle ayırılmaz şeylerdir ki... (s.72 str.31)

Her kapı, her cumba, her yalak, her binek taşı; bütün çeşmeler, mescitler, türbeler **diğerlerinin eşidir.** (s.72 str.34)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, şaşırmadan analarını seçip memelerine yapıştırlarsa bu mahalle insanları da **kapılarının halkalarına** öyle, bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.3)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, şaşırmadan analarını seçip memelerine yapıştırlarsa bu mahalle insanları da kapılarının halkalarına öyle, **bizim akıl erdiremediğimiz** bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.3)

Şimdi **odalardan birindeyiz**... (s.73 str.13)

Mermer arklardan döne kıvrıla, irili ufaklı yalıklardan geç atlıya, **odanın ortasında**, durmamacasına sular akıp gidiyor. (s.73 str.15-16)

Hani Sultan Mahmut bunları basmış ve mahzenlerinden **yüzlerce delikanlının ölüsünü** çıkarmıştı. (s.73 str.21-22)

Odanın ortasındaki sular, ambardan boşanıp kileye akan buğday gibi hışıldıyordu... (s.73 str.30)

Yine sustuk, fakat kulaklarım şiddetle uğuldadığı için **“Kââ” ortasındaki suların sesini** artık duymuyordum. (s.74 str.16)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu gözleri dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.19)

Hikâyemin teferrüatı uzundur... (s.74 str.25)

-**Allah’ın emri**, peygamberin kavlıle kendini bana tevzice razı mısınız? (s.74 str.28)

-Allah’ın emri, **peygamberin kavlıle** kendini bana tevzice razı mısınız? (s.74 str.28)

Aradan, bakınız, kırk sene geçtiği halde ben **bu nikâhın hükmüne** inanmaktayım... (s.74 str.34-35)

On türlü yemeğin bir tepsi üzerine hep birden dizildiği Şam usulü sofrası... (s.75 str.3-4)

...üçer kollu ve fanuslu şamdanların aydınlattığı bir temiz oda... (s.75 str.9)

Fakat, sonunda **kadının masum yüzüne** bakınca derin bir rikkatle bu istediğini de yaptım. (s.75 str.22-23)

Sinirlerim o derece gevşemişti ki, yüzümü avuçlarımla kapatarak **yatağın kenarına** oturmuştum. (s.75 str.25)

Biraz sonra, **dadısının uzattığı** baş örtüsü ile tekrar saçlarını sarmış, ağır ağır odadan çıkıyordu. (s.75 str.27)

Başımdan geçen vak’anın esasında anlaşılmiyacak bir cihet yok: (s.76 str.10)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı bir kadın, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.11)

...sırrının şehir içinde duyulmaması için bir yabancı seçmişti... (s.76 str.13)

...bu yabancının yolcu olmasını tercih etmişti... (s.76 str.14)

...sonra musallat olmaması için de bu adamı bulunması güç olan bir semtte, geceleyin, **dadısının evine** getirtmişti. (s.76 str.16)

...benim saatim ona çeyrek var. (s.76 str.17)

Ha, **işte o bir gecelik nikâhlının hediyesi** budur, şu altın saat... (s.76 str.18)

Biz trene yetişmek üzere otomobile atladığımız zaman **arkadaşlardan biri** dedi ki: (s.76 str.20)

...**kadınların çıplak vücudünde** tenini yer yer, gölge gölge belli eden tek bir dantel suvare elbisesi vardı... (s.77 str.6)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti: (s.77 str.23)

...hani sular şıpır şıpır, serin serin oynar da **bu gazinoların ayaklarına** vurur... (s.78 str.11-12)

...aynalarda **vapurların geçtiği** görülür! (s.78 str.12)

Böyle söyleyen kadın etrafına ürkererek bakındıktan sonra **yan saksının içinden** bir küçük şişe çıkardı... (s.78 str.15)

...baş parmağıle **ikincisinin arasına** tozu döktü... (s.78 str.16)

Erkeğin yüzüne muhabbetle, şefkatle baktı... (s.78 str.23)

Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı.(s.78 str.26)

Boğaziçinde akşam loşluğunu, **suların mor kadifeliğini** anlatmaya çabalıyordu. (s.79 str.11)

Artık kendilerini, dışarıdan, **sonu güç bulunur kocaman, kavruk bir çölün kucakladığını** farketmiyorlardı. (s.80 str.14-15)

...içinde boyalı bir İstanbul filmi çevrilen başını usulcacık **erkeğin dizine** bıraktı. (s.80 str.20)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynayıyordu... (s.80 str.21)

Bu **benim pasaportumdur.** (s.80 str.26)

...**yerli ahalinin elinden** güç kurtularak tren hattını tutmuş, üç arkadaşla memlekete ulaşmağa çabalıyordum. (s.82 str.4)

Kenarında **yapraklarının ters tarafları** rüzgârla güneşe dönünce gümüşlenen narin kavaklar dizili, kof gölgeler serilidir. (s.82 str.10)

Bedevînin biri ilkönce, Koçhisarlı Ahmet onbaşının yanına yaklaştı... (s.82 str.33)

Bedevînin biri ilkönce, **Koçhisarlı Ahmet onbaşının yanına** yaklaştı... (s.82 str.33-34)

...**satın alınacak atın yaşını** muayene eder gibi dikkatle dişlerine bakıyordu. (s.82 str.35)

Gırtlığımdan aşağı sızan kanın çıplak vücudümden ılık ılık göğsüme yayıldığını duyuyordum... (s.83 str.20-21)

...**bedevînin yüzüne** fişkiran kan ve et serpintileri de görüyordum. (s.83 str.21)

Kendimden geçmeden evvel **heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını** gördüm. (s.83 str.30-31-32-33)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak **üç arkadaşımın da göğüslerine** birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.31)

Sağ yakaladıklarımızı –sonradan öğrendim- **bizim “dişçi”** yere yatırıyor... (s.84 str.5)

Ve elini **mintanının düğmesine** attı... (s.84 str.14)

Petrol lâmbasının sönük ışığında **bu taşların ne olduğunu** birden anlayamamıştım. (s.84 str.16)

1.1.1.2. BELİRTİSİZ AD TAKIMLARI

Belirteni eksiz belirten olan ad takımlarıdır. Belirten ögesi konuşan ve dinleyen tarafından bir belirsizlik taşır. Belirten ve belirtilen arasındaki ilişki güçlü ve kalıcıdır.

...fakat çiftlik yine, sabah oluyormuş gibi, **şevkini kaybetmiyen bir aydınlık içinde,** kuş cıvıltılarıyla dolu, gölgesiz, hüzünsüzdü. (s.7 str.2)

Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, bizim sabahlarımızda duyulan neş'e daha doğrusu, **bir hayata, rahata giriş keyfi** vardır. (s.7 str.5-6)

Ben de nefere **dam üstünde** nargilemi hazırlamıştım... (s.7 str.8)

Bu dediğim tarihte Sultan Hamid'in Suriye'deki **çöl çiftliklerinden** birinde müdürdüm. (s.7 str.11-12)

İki aşiret, **bir gazve esnasında** çarpışmışlar... (s.7 str.18-19)

...**aşiret Araplarının** akınlarına karşı koymak için... (s.7 str.13-14)

Şamar aşiretinin kaç çadırı; Hadidîlerin kaç koyunu vardı? (s.7 str.29)

...yıldızlar bile örtülse yine gökte **ışık yerine** geçen bir cilâ parlar. (s.8 str.12)

Yalnız yaranın ağzında kurumuş **kahve telvesini** andıran pıhtılar birikmiş... (s.8 str.15)

Bir küçük **değnek parçası** ve murdar bir paçavra ile... (s.8 str.21)

O, aşağı indikten biraz sonra burnuma mutbaktan yana, **tavada yakılan bir zeytinyağı kokusu** geliyordu. (s.8 str.29-30)

Her büküşünde yaradan koyu, kalın bir **kan tabakası** kabarıyordu. (s.9 str.13)

Sönük **petrol ışığının** altında katran gibi görünen ve sıcaklığı duyulan bir kan tabakası... (s.9 str.14)

Çocukluğumun **Kurban bayramı** kokusu! (s.9 str.16-17)

...zira Şeyhin merhametsiz eli bunu **taş ocaklarında** barut deliği açanların küsküsü gibi sert, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22)

...zira Şeyhin merhametsiz eli bunu taş ocaklarında **barut deliği** açanların küsküsü gibi sert, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22)

...her çıkarışında etrafa **kan, pıhtı zifosu** serpiştiriyordu. (s.9 str.24)

...öyle, mecrasız bir **kan kabartısı**... (s.9 str.27)

Bedevî genci cevap vermedi... (s.9 str.31)

Ben bozuk Arapçamla, **ora dilini** takliden: (s.10 str.6)

Yaralı belki solgundu, süzüktü, **ateş içindeydi**. (s.10 str.12)

Ben kızıl kanlı, yaraya dökülünce **yanık et kokusu** veren kaynar zeytinyağını düşünüyör, dişlerimi sıkıyordum. (s.10 str.18-19)

Fakat Bedevînin gözünde bir **Türk zabiti** daima Paşadır. (s.10 str.26)

...gırl gırl işliyen vinçlere, üstleri yazılı **can kurtaran simitlerine**, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str.11)

...peltek, şirin konuşmalarile de **güverte yolcularını** epeyce eğlendirmişti. (s.11 str.14)

...**Hassen şekline** girmişti: (s.11 str.21)

Portakal bahçelerine dalmış, göğsünde bir katılık, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi bir sert düğüm, daima susuyordu. (s.12 str.2)

Yamaçlarında keçiler otlayan kuru, yalçın, çatlak dağlar arasından geçiyorlardı. (s.12 str.7-8)

Bu keçiler kapkara, beneksiz kara idi; tüyleri yeni **otomobil boyası** gibi aynamsı bir cilâ ile, kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.9)

Bu keçiler kapkara, beneksiz kara idi; tüyleri yeni otomobil boyası gibi aynamsı bir cila ile, **kızgın güneş altında** parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.10)

...entarılarının üstüne **hırka yerine** elbise ceket giymiş, saçları perçemli, başları takkeli çocuklar... (s.12 str.29)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak **deniz altında** nefes almamaya çalışan bir adam gibi tıkanığını duyuyordu... (s.12 str.35)

Saçlarının ortası, **el ayası** kadar sıfır makine ile kesilmiş, alnına perçemler uzatılmıştı. (s.13 str.3)

Deri gibi sert, yayvan **tandır ekmeğine** alışmıştı... (s.13 str.5)

...**yer sofrasında** bunu hem kaşık, hem çatal yerine bürüp dürümleyerek kullanmağı beceremiyordu. (s.13 str.5)

... yer sofrasında bunu **hem kaşık, hem çatal yerine** bürüp dürümliyerek kullanmağı beceriyordu. (s.13 str.5-6)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir **demir parçası**, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.10)

...**deri parçalarını** pis bir suya koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.22)

-Türk çocuğu musun be? (s.13 str.30)

Türkçe bildiği ve **İstanbul taraflarından** geldiği için Hasan, şimdi onun sade işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. (s.13 str.35-36)

...bir kere de kapıya beyaz boyalı **hasta otomobili** geldiğini, içinde yataklar serili olduğu söyledi. (s.14 str.8)

Uzun iş manasına.. ve mırıldandı: (s.14 str.12)

Demirini topraktan çekti, kösesini büktü, **çivi kutusunu** kapadı, kiriş çanağını sarmaladı. (s.14 str.27)

Demirini topraktan çekti, kösesini büktü, çivi kutusunu kapadı, **kiriş çanağını** sarmaladı. (s.14 str.28)

Yanaklarından göz yaşları **birbir arkasına** temiz vagon pencerelerindeki yağmur damlaları dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarile yerlerinden oynayarak, vuruşarak, içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (s.14 str.35)

Yanaklarından göz yaşları birbir arkasına temiz vagon pencerelerindeki **yağmur damlaları** dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarile yerlerinden oynayarak, vuruşarak, içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (s.14 str.36)

Yanaklarından göz yaşları birbir arkasına temiz **vagon pencerelerindeki** yağmur damlaları dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarile yerlerinden oynayarak, vuruşarak, içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (s.14 str.35)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların **-Arabistan sığağıle** yanan kızgın göğsüne- bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici, döküldüğünü duydu. (s.15 str.12)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların **-Arabistan sığağıle** yana kızgın göğsüne- bir **pınar sızıntısı** kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.12-13)

Yanımdaki adam Lübnan'da **belediye müsteşarlığında** bulunan bir delişmen Fransız'dı... (s.16 str.4)

...**ibrik koleksiyonu** yapıyordu. (s.16 str.6)

İçki ahbablığı bu ya, peki demiştim.(s.16 str.9)

Tâ **kapı yanından** başlayarak karmakarışık bir eşya yığını, leğenler, ibrikler, kandiller, kâseler, yazılı taşlar, boyalı camlar, tuğla parçaları yerlere serilmiş, duvarlara asılmış, rafları doldurmuş, merdiven basamaklarına kadar sıralanmıştı. (s.16 str.12-13)

Ta kapı yanından başlayarak karmakarışık bir **eşya yığını**, leğenler, ibrikler, kandiller, kâseler, yazılı taşlar, boyalı camlar, tuğla parçaları yerlere serilmiş, duvarlara asılmış, rafları doldurmuş, merdiven basamaklarına kadar sıralanmıştı. (s.16 str.13)

Ta kapı yanından başlayarak karmakarışık bir eşya yığını, leğenler, ibrikler, kandiller, kâseler, yazılı taşlar, boyalı camlar, **tuğla parçaları** yerlere serilmiş,

duvarlara asılmış, rafları doldurmuş, merdiven basamaklarına kadar sıralanmıştı. (s.16 str.14-15)

Ta kapı yanından başlayarak karmakarışık bir eşya yığını, leğenler, ibrikler, kandiller, kâseler, yazılı taşlar, boyalı camlar, tuğla parçaları yerlere serilmiş, duvarlara asılmış, rafları doldurmuş, **merdiven basamaklarına** kadar sıralanmıştı. (s.16 str.16)

Yer minderinde, antikalara gömülü bir gözlüklü adam oturuyordu... (s.16 str.25)

...başında **türbe çuhası** renginde, koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külâh ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.27)

...başında türbe çuhası renginde, koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külâh ve sırtında **koyun pöstekisinden** kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.28)

Yanındaki küllü bakır mangalda, birbir üstüne konmuş **çay ibrikleri** dumanlanıyordu. (s.17 str.1)

Yanındaki küllü bakır mangalda, **birbir üstüne** konmuş çay ibrikleri dumanlanıyordu. (s.16 str.29/ s.17 str.1)

Fakat yerinden kalkmadı; **eşyalar arasında** bize birer tahta kahve iskemlesi gösterdi. (s.17 str.3)

Fakat yerinden kalkmadı; eşyalar arasında bize birer tahta **kahve iskemlesi** gösterdi. (s.17 str.4)

Daha iyi bir muamele görmek ümidile belediye müsteşarı dedi ki: (s.17 str.10)

Daha iyi bir muamele görmek ümidile **belediye müsteşarı** dedi ki: (s.17 str.10)

-Sizi bana, **Hokomiserlik başkâtibi** tavsiye etti. (s.17 str.12)

...**inek ve öküz çingırağı** toplar. (s.17 str.13)

Çingraklar içinde deveninkiler en kıymetsizdir. (s.17 str.17-18)

En değerlileri **yak çingraklarıdır**... (s.17 str.19)

Antikacı Şeyh, bunları söyledikten sonra, **odaları “Geziniz, seçiniz!”** manasına eliyle işaret etti... (s.17 str.21-22)

Ben yerimden kııldamadım; zira **ibrik hakkında** hiçbir fikrim yoktu... (s.17 str.23-24)

...bildiklerim eskiden **baba evinde** kullanılan sarı leğen ibriği ve bir de adî bakır ibriklerdi. (s.17 str.24)

...bildiklerim eskiden baba evinde kullanılan sarı **leğen ibriği** ve bir de adî bakır ibriklerdi. (s.17 str.25)

...ensesinde gür ve pembe bir **kan tabakasının** şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.35)

...ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının **şimal insanlarını** ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.35)

Efgan dağlıları sarışın ve mavi gözlüdürler... (s.18 str.2-3)

...bu itibarla da **etnoğraf mütehassısları** için çok meraklı bir mevzu teşkil ederler. (s.18 str.3-4)

Biran için, mavi, tatlı rengin içinden, **yanar ispirotoya tutulmuş bir iğne kızılığı** geçmişti. (s.18 str.7-8)

Bu bakışta bir "**Görüyorum!**" mânası... (s.18 str.25)

Seyhat, edebiyat ve politika hayatı esnasında rastladığım tipler hep bu neticeyi verdi. (s.18 str.30-31)

Bu sırada **belediye müsteşarı** içerden seslendi: (s.19 str.8)

Yürüken arkamdan o bir çift mavi gözün, **kitap sayfalarından** ayrıлып beni dikkatle seyrettiğine hüküm vermiştim. (s.19 str.10-11)

...Şeyh bu "**Efganlı**" kelimesinde fazla ısrar ediyordu. (s.19 str.21)

Bana öyle gelir ki, seçme adamlar **bir hâdise karşısında** sadece -benim gibi- müteessir olanlar, müphem şeyler duyup ruhlarından incinenler değildir; teessürle beraber bir hüküm verebilenlerdir. (s.19 str.28)

-Hele siz şu ibriğe bakınız, **Emevî devrine** ait ne değerli bir eser! (s.20 str.3)

Filistin vakasının başlangıcındaydı... (s.20 str.7)

...**Mısır dönüşü** Kudüsteki King David otelinde yol arkadaşlarımla beraber akşam viskisi içiyorduk. (s.20 str.7)

...Mısır dönüşü Kudüsteki **King David otelinde** yol arkadaşlarımla beraber akşam viskisi içiyorduk. (s.20 str.8)

...Mısır dönüşü Kudüsteki King David otelinde **yol arkadaşlarımla** beraber akşam viskisi içiyorduk. (s.20 str.8)

...Mısır dönüşü Kudüsteki King David otelinde yol arkadaşlarımla beraber **akşam viskisi** içiyorduk. (s.20 str.8-9)

Masaların çoğunda **İngiliz zabıtları** oturuyordu... (s.20 str.9)

Nerede görmüştüm acaba, diyordum, **işgal zamanı** İstanbul'da mı? (s.20 str.12)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin **köşe başlarında** ölümlerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.19)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölümlerin sıralandığı bir yerde **akıllı işi** olmasa gerekti. (s.20 str.20)

...kenarı fıstık çamlarile süslenmiş bir ufacık, akçıl, kayalık **Lübnan köyü**.. (s.21 str.4)

...kenarı **fıstık çamlarile** süslenmiş bir ufacık,akçıl, kayalık Lübnan köyü... (s.21 str.3)

...**Nü tablosundaki** bir tutam gölge kadar göz alır... (s.21 str.6)

...**kuytuluk tesiri** yapardı. (s.21 str.7)

Dediğim gün **şoförün yanına yerleşmek imtiyazı**, çok şükür bana müyesser oldu. (s.21 str.9-10)

Siz önde, **kaptan mevkiinde** gibisinizdir... (s.21 str.12-13)

Bir **dam altında**, bir yolun yolcusu oldukları halde, yine birbirlerine ne kadar uzaktırlar.. (s.21 str.15-16)

Her dağlı **Lübnan genci** gibi siyahça fesinde henüz kalıpçının sıcağı ve fırçası sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.21)

...**Akdeniz kenarı** ve liman halkı, Lâtinleşmiş halk böyledir... (s.22 str.1-2)

...Akdeniz kenarı ve **liman halkı**, Lâtinleşmiş halk böyledir... (s.22 str.2)

Cevap vermek hususunda bile birbirlerini geçmek isterler... (s.22 str.3-4)

...mallarını beğendirmek isteyen **ayak satıcısı** gibi bir lâfazanlık, bir ağız kalabalığı ki... (s.22 str.5)

...mallarını beğendirmek isteyen ayak satıcısı gibi bir lâfazanlık, bir **ağız kalabalığı** ki... (s.22 str.5)

Gırtlığını iç tarafından bir **eşek arısı** sokmuş. (s.22 str.7)

Lübnan köylerinde suyun içiliş şekli bizimkine benzemez: (s.22 str.11)

Lübnan köylerinde suyun **içiliş şekli** bizimkine benzemez: (s.22 str.12)

İlk gittiğiniz zaman bir yerde, bir **kır kahvesinde** veya bir köylü evinde su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.13)

İlk gittiğiniz zaman bir yerde, bir kır kahvesinde veya bir **köylü evinde** su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.13)

Dökülen su, yanında **hava payı** olan bir huni imiş gibi ağızlardan geçer... (s.22 str.22)

...Beyrut'ta, **ikinci derecedeki lokanta masalarında**, böyle su içmeye alışmışlara mahsus testilere rastgelirsiniz... (s.22 str.24-25)

...bir türlü **gırtlak boğumlarımızdan** geçemez... (s.22str.29)

Hintyağı ve Karlsbat tuzu içmek için fena şekil değil! (s.22 str.32-33)

Zahir, **hastalık geçer korkusile**.. (s.23 str.1)

...biraz da **su kıtlığı** çekilen o fakir, taşlık yerlerde su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.2)

... biraz da su kıtlığı çekilen o fakir, taşlık yerlerde **su ve para tasarrufundan** dolayı olacak. (s.23 str.2-3)

...testinin içine girmiş olan kocaman bir **eşek arısı**, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış... (s.23 str.5)

Bir aralık arkamdakilerde **konuşma sesleri** fazla yükseldi... (s.23 str.13)

...yokuşlar eğri büğrü, dimdik ve **minare boyu** uçurumlarla dolu... (s.23 str.22-23)

...**burun delikleri** de ağız gibi açılmıştı... (s.23 str.30)

Yani bütün bir **ihtinak manzarası**... (s.23 str.33)

Nihayet çehre çivitle boyanmış, şiş alçılı, korkunç, başı bellisiz bir **aktar maskesine** döndü... (s.23 str.35)

Yol üstü, büyükçe bir köyde, bir doktor tabelâsına rastlayınca durduk. (s.24 str.6)

Yol üstü, büyükçe bir köyde, bir **doktor tabelâsına** rastlayınca durduk. (s.24 str.6)

Ağır, ağır, **kilise sesile** cevap verdi: (s.24 str.13)

...ben de gırtlığımda bir **arı iğnesi** ve yüzümde o çivit renkli maskeyi taşıyordum... (s.24 str.20)

Fakat, tuhafı, **akşam üzeri** aynı köyden ve aynı kahvenin önünden, yüreğim atarak neşesiz eve dönerken baktım... (s.23 str.23)

Benî Hamra aşiretinden Ebû Ali, o gün, ömründe ilk defa olarak, kırk yedi yaşında, bir kasaba yüzü görmüştü... (s.25 str.1)

Benî Hamra aşiretinden Ebû Ali, o gün, ömründe ilk defa olarak, kırk yedi yaşında, bir **kasaba yüzü** görmüştü... (s.25 str.2)

Çarşı ortasında şaşırıp kaldı. (s.25 str.4)

Kaç tane **kasap dükkani**, kebabçı, fırın vardı? (s.25 str.5)

Kumaş toplarının çokluğuna da hayret etti... (s.25 str.7)

...**birbir üstüne**, kat kat bütün aşiretler giyinse tükenir şey değildi. (s.25 str.8)

...bunları **yağmur mevsiminde** gökte gördüğü eleğim sağmanın her çizgisinden boy boy, biçim biçim boyamışlardı. (s.25 str.9-10)

Hükûmet konağına da uğradı... (s.25 str.14)

Sonra sersemleşmiş bir halde dönerken **pazar meydanında** önüne bir çerçici sergisi çıktı... (s.25 str.17)

...önüne bir **çerçici sergisi** çıktı... (s.25 str.18)

...yüz çeşit eşya dizilmiş bir **yer sergisi**... (s.25 str.18-19)

Ne varsa, havandan, firketeden, **saç maşasından**, ıskaraya kadar sordu. (s.25 str.21)

İki mecdiye, yani **çürük para hesabı**le elli kuruş. (s.26 str.17)

...Onun Kalsum telaffuz ettiği bu **kadın ismi** bizim Gülsümümüzdür... (s.26 str.19)

-Demin anlattık ya! Cevabını verdi... (s.27 str.1)

Ebu Ali **bir mal sahibi** olduğunu yüreginin bayıltıcı şekerlenmesinden sezdi... (s.27 str.9)

Kalbi **İngiliz seyyahının** vaha kuyusu başında unutup bıraktığı ıslak sabun kalıbı gibi göğsünün içinde kaypaklaşmıştı... (s.27 str.11)

Kalbi İngiliz seyyahının **vaha kuyusu** başında unutup bıraktığı ıslak sabun kalıbı gibi göğsünün içinde kaypaklaşmıştı... (s.27 str.11)

Kalbi İngiliz seyyahının vaha kuyusu başında unutup bıraktığı **sabun kalıbı** gibi göğsünün içinde kaypaklaşmıştı ... (s.27 str.12)

-Binbir gece kıssasındaki Alaettin'in feneri şimdi bende! (s.27 str.14)

Zira **sihirli fener hikâyesini**, bütün Urban gibi o da kulaktan bilirdi. (s.27 str.15)

...feneri ıslanmasın diye, **başı üstünde**, kefiyesinin ageline sımsıkı sarılı olarak... (s.27 str.18)

Sonra çöle tuttu, **seher vakti** çadırına ulaştı. (s.27 str.19-20)

Beni Hamra aşiretinden biri beni görmek istiyormuş... (s.27 str.21)

O sırada **Estersuvar bölüğü** kumandanı olarak Badiye'de bulunmakta idim. (s.27 str.23)

Badiye diye Fırat'ın **garp sahiline** derler... (s.27 str.24-25)

Ve koynundan **elektrik fenerini** çıkardı... (s.27 str.27)

Estersuvar **bölük kumandanı**, Meşrutiyetten evvel, Badiye’de güneşi bile geri çevirmeğe kadir bir üstün adam sayılırdı...(s.27 str.31)

... “**Şakkülkamer**” **mucizesi** onun için hiçti. (s.27 str.33)

...meselâ bir **Aneze aşireti** reisi Ho komiserlerle, başvezirlerle düşüp kalkıyor... (s.27 str.34)

“**Emîr**” **ünvanını** almış... (s.28 str.1)

...**Deyrizora mutasarrıfının** huzuruna gönderirdim! (s.28 str.4)

...o, **padişah duasında** kusur ettiğine zahip olarak kabahatı kendisinde bulmuş ve onun için de, korkusundan bir daha yanıma çıkmak cesaretini gösterememiştir. (s.28 str.19)

...o, padişah duasında kusur ettiğine zahip olarak kabahatı kendisinde bulmuş ve onun için de, korkusundan bir daha **yanıma çıkmak cesaretini** gösterememiştir. (s.28 str.21)

İşsiz güçsüz kaldığım **gurbet ellerinde** köşe pencerem, kendimce, Abdülhak Hâmid’in “Kürsü temaşa”sı yerine geçirdi. (s.29 str.1)

Çam dallarında sallanan bir **tırtıl torbası** gibi kafanızın içi, mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temaslı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır,yüklüdür. (s.29 str.8)

Çam dallarında sallanan bir tırtıl torbası gibi kafanızın içi, mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temaslı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır,yüklüdür. (s.29 str.8)

Can sıkıntısının bir sesi vardır... (s.29 str.11)

...bunu ancak, böyle bir zamanda, o **gurbet odasında** duyarsanız: (s.29 str.12)

Ben çökmek için **köşe penceresinden** ayrılmazdım... (s.29 str.19)

Bir damlası bile **deniz hakkında** bize ilmi bir fikir vermeğe yetişir. (s.29 str.28)

Okyanus’u **bir bardak veya kaşık içinde** daha fenni, daha sahici olarak görebiliriz: (s.30 str.1-2)

Köşe penceresini, işte, ben, bu itibarla insan muhitinin bir damlası üstüne çevrilmiş bir mikroskop camı addederim: (s.30 str.5)

Köşe penceresini **insan muhitinin** bir damlası üstüne çevrilmiş bir mikroskop camı addederim. (s.30 str.5)

...**köşe pencereleri** de yeri ve yerde yaşayanları seyre yarar... (s.30 str.8-9)

...zemine eğilmiş birer **tecrübe gözlüğüdür**. (s.30 str.10)

Karşımdaki komşum **ecnebi zabitanın** bir “Buldok” cinsi köpeği vardı. (s.30 str.15)

Karşımdaki komşum ecnebi zabitanın bir “**Buldok**” cinsi köpeği vardı. (s.30 str.15)

Bana **buldok suratı** bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp ta çene kemikleri çökerek çehresi tanımlayacak şekle giren eski somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18)

Bana buldok suratı bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp ta çene kemikleri çökerek çehresi tanımlayacak şekle giren eski somurtkan **memur tiplerini** hatırlatır. (s.30 str.20-21)

Bana buldok suratı bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp ta **çene kemikleri** çökerek çehresi tanımlayacak şekle giren eski somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.19)

“Buldok”, değişiklik olsun diye, sanki asıl yüzüne korkunç, gamlı, bedbin bir **karnaval maskesi** geçirmiş bir köpektir. (s.30 str.23)

...iğrenç bir şeymiş gibi kin ile, **anarşist gözü** ile bakıyordu. (s.30 str.29)

Günde iki kere Senegalli izbandut bir nefer -**kardif kömüründen** halkolunmuş, el ve adelesi ziftle yoğrulmuş bu yarı insan- onu zincirinden sıkı sıkı tutup hava aldırmağa çıkarıyordu. (s.30 str.30-31)

Transatlantik vapurlarının bacasına benzeyen o simsiyah köpek, koskoca adamı, âdeta, iri şilepleri çekip götüren romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.30 str.34)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir **Frenk karısı**, ıslak köpek tüyü gibi koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, **ıslak köpek tüyü gibi koktuğu vehmini** veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16-17)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, ıslak **köpek tüyü** gibi koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16)

Köpek, mancınıktan kurtulan bir taş gibi fırlamış, **biran içinde** gözden kaybolmuştu. (s.31 str.25-26)

Arkasından yetişemediler, gittikçe uzaklaşan ve **sokaklar arasında** gittikçe sönerek akseden havlamalar, o kadar! (s.31 str.27)

...**el sillesini** tatmış... (s.31 str.34)

...**ayakları dibinde** zincirsiz ve uslu yürüyor... (s.32 str.7)

...dünyaya **filozof gözüyle**, hiddetli değil, düşünceli bakıyordu. (s.32 str.8)

Evvelce yanına yaklaşmayan **mahalle çocukları**, etrafını sarıyorlar: (s.32 str.11)

-**Serfiçe köylerindendim**. (s.33 str.3)

Şimdi saçları küçük **aktar dükkanı** bebeklerinin ne kıla, ne de ota benzeyen, dokunsanız hışırdayacağını sandığımız cansız, kuru, soluk rengini, şeklini almış. (s.33 str.6)

Dibe çökmüş bir **gam tortusu**. (s.33 str.10)

Belli ki bu kadın **akşam rakısı** zamanında onun zevkini kaçırarak. (s.33 str.11)

Balkan muharebesi kopunca, hududa çok yakın olan köyde, bir akşam üstü şu korku yayılmış: (s.33 str.16)

Balkan muharebesi kopunca, hududa çok yakın olan köyde, bir **akşam üstü** şu korku yayılmış: (s.33 str.17)

Bu gelen o zamanki düşman **din ve ırz düşmanıdır** da... (s.33 str.18)

Müslüman erkeği süngüleyecek ve **Müslüman kadını** kirletecek. (s.33 str.19)

Bütün **köy halkı**, mal mülk ne varsa bırakıp kaçmaya karar veriyor... (s.33 str.20)

Tepelerinden, ara vermiyen, soluk aldırmiyan bir yağmur iniyor; **kış başlangıcı** yağmuru... (s.33 str.28)

Islak gece içinde, sırsıklam bir kabile, kimi yaya, kimi atta koşuyor, kaçıyor. (s.34 str.1)

Öndeki ümit ordumuza yetişmek, arkadaki **korku düşman ordularına** çiğnenmek! (s.34 str.3-4)

Yine öyle, bataklıklar, **su tabakaları** gece.. (s.34 str.7)

Yağmur kesilmek bilmediğinden **saplanıp kalmaları veya taşan bir ırmağın akıntısına kapılarak boğulmaları ihtimali** çoğalıyor. (s.34 str.23-24)

Evvela çöken, sonra da başını uzatıp yan üstü uzanan, bir türlü **kalkmak mecalini** bulamayan attan iniyorlar... (s.34 str.31)

Zira durmadan ilerleyen **felaket kafilesinden** ayrı düşmek Ayşe'ye hepsinden daha korkunç geliyor. (s.34 str.32)

Fakat geride kaldığını anlayıp bir müddet sıkı yürüyünce artık **bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek imkânı** kalmadığını görüyor... (s.34 str.35)

Ayşe, yanında **diz kapaklarına** kadar çamurlara bata çıka yürümeye çalışan Ali'nin minimini elini bırakmak istemiyor. (s.35 str.3)

Bütün o **kıyamet içinde**, elinden tuttuğunu ve omzunda taşıdığını sürüklerken kucağındakine eğiliyor, dinliyor.. (s.35 str.11)

Ali'sini kurtarmış olmak sevincile. (s.36 str.10-11)

Öbür felâketlere katlanıp **ümit içinde** yürüyor... (s.36 str.11)

...kafileyi geride bırakıyor ve **seher vakti** ay yıldızlı bir ıslak bayrak çekili küçük bir kasabaya varıyor. (s.36 str.13)

Yükünü bir **cephane sandığının** üstüne indiriyor. (s.36 str.14-15)

...**geceki yağmur gibi dökülen coşkun gözyaşları içinde** gülümsüyor. (s.36 str.20-21)

Hizmetçi donuk, fersiz katı, suyu çekilmiş kuru **böcek kabuğu** gözlerini işaret etti: (s.36 str.22-23)

Köy zenginlerinden Zülfü Ağa ne zaman sorulsa avda idi. (s.37 str.1)

Bunun intikamını şimdi, tek gözüyle bir teviye **kuş peşinde** dolaşarak çıkarıyordu. (s.37 str.4)

...**halk arasında** Kör Zülfü diye anılırdı. (s.37 str.6)

Bir **bahar sabahı** şehirde kendisine rastgeldim. (s.37 str.9)

-Bu, öyle, bildiğin **keklik avı** değil... (s.37 str.17)

Uşak avı mı sanıyorsun? Paşa avı! (s.37 str.19)

Uşak avı mı sanıyorsun? **Paşa avı!** (s.37 str.19)

-Hayır, **kancık sesile**... (s.37 str.21)

Bak, **bahar vaktindeyiz.** (s.37 str.21)

Halep içinde bahara delalet eden işaret yoktur. (s.37 str.23)

...köpüklü bulutların akisleri sallanan **su birikintileri** görülmekte, kurbağa sesleri duyulmaktadır. (s.37 str.28)

...köpüklü bulutların akisleri sallanan su birikintileri görülmekte, **kurbağa sesleri** duyulmaktadır. (s.38 str.1)

Halep'te güneş taş duvarlı ak sokakların cenderesine tıkanıdığı için bir nevi **ışık dumanıdır**... (s.38 str.3)

Av yeri seçildikten sonra Zülfü Ağa emir verdi: (s.38 str.7)

Dişi keklik, **yeşil dekor içinde**, gevrek gevrek, istekli istekli, bir operet maşukası kadar süslü ve sevimli çağırmağa başlamıştı. (s.38 str.24)

Dişi keklik, yeşil dekor içinde, gevrek gevrek, istekli istekli, bir **operet maşukası** kadar süslü ve sevimli çağırmağa başlamıştı. (s.38 str.25)

Akşam üstleri kırlarda keklik sesi işitmemiş olanlar bu saate ve bu tabiate yakışan en hoş nağmeyi duymamışlar demektir. (s.38 str.28)

Akşam üstleri kırlarda **keklik sesi** işitmemiş olanlar bu saate ve bu tabiate yakışan en hoş nağmeyi duymamışlar demektir. (s.38 str.28)

Dişi davetine can atan bir iri keklik çalılarının arasından önümüze çıkıvermişti. (s.38 str.34)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen **bahar kokusuna** yaraşan en güzel ses! (s.38 str.31)

Toprağı eşeleyerek, **kanlar içinde**, tüyleri dağıla dağıla uğruna can verenlere dişi kayıtsızdı. (s.39 str.9)

...Hacı Ağa ile uşaklarına karşı merhametli muhallebici **İstanbul çocuğu** görünmekten utanıyor... (s.39 str.14)

...bu keklik **kavga sırasında** gelmişti... (s.39 str.22)

İşte bu keklik **ölüm tehlikesini** hiçe sayarak pençeleri üzerinde yükselmiş... (s.39 str.24)

İşte bu keklik ölüm tehlikesini hiçe sayarak **pençeleri üzerinde** yükselmiş... (s.39 str.24-25)

...o **kahpe sesine** doğru, önüne geçemeyeceği bir cinsiyet hırsile pervasız yürüyordu. (s.39 str.26)

...o kahpe sesine doğru, önüne geçemeyeceği bir **cinsiyet hırsile** pervasız yürüyordu. (s.39 str.26-27)

Hadidî denilen en iyi cins **Halep yağı** toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.1)

Hadidî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı **bahar çöllerinde** dolaşıyordum. (s.40 str.3)

Bir Roma harabesi üzerinde yeniden kurulmaya başlanan bu çorak Badiye limanında mutasarrıf eski bir mektep arkadaşım çıkmıştı. (s.40 str.5)

Bir Roma harabesi üzerinde yeniden kurulmaya başlanan bu çorak **Badiye limanında** mutasarrıf eski bir mektep arkadaşım çıkmıştı. (s.40 str.6)

Bir Roma harabesi üzerinde yeniden kurulmaya başlanan bu çorak Badiye limanında mutasarrıf eski bir **mektepe arkadaşım** çıkmıştı. (s.40 str.6)

İmkân olsa **hükûmet konağındaki** odasına da benim için bir masa koyduracaktı... (s.40 str.9)

...**çalışma saatlerinde** de karşılıklı oturup İstanbul'dan bahsedecektik. (s.40 str.10)

Musluklarından **Terkos yerine** Kevser akar... (s.40 str.14)

...**çınar ve çitlenbik gölgeleri**, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.17-18)

...çınar ve çitlenbik gölgeleri, **çilek tarlaları**, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.18)

...çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, **fulya bahçeleri**, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.18)

Leylak dalları yüzünüze sürülür gibi olur... (s.40 str.22)

...**kadın bluzlarının** kabarıklığı, sanki elinizin altına girer. (s.40 str.23)

Bereket ki, ikide bir çölde **aşiret kavgaları**, kanlı vakalar oluyor... (s.40 str.27)

...**diyet işleri** çıkıyor... (s.40 str.28)

Her gittiğimiz **aşiret şeyhinin** ziyafetler vermesi adetti: (s.41 str.2)

Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki kösele renkli, yarı çiğ, kızgın, kokulu ve ekşi **deve etlerine** kirli entarili donsuz bedevîler bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.5)

Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki kösele renkli, yarı çiğ, kızgın, kokulu ve ekşi deve etlerine kirli entarili donsuz bedevîler bir **akbaba sürüsü** gibi saldırıyorlar... (s.41 str.5-6)

Hâlâ **lenger başında** deve kemiği yalamakla uğraşan bir bedeviyi zorla yerinden kaldırdılar... (s.41 str.15)

Hâlâ lenger başında **deve kemiği** yalamakla uğraşan bir bedeviyi zorla yerinden kaldırdılar... (s.41 str.15)

O entari altında, karnının lüzumsuzca taşıdığı görüyordum. (s.41 str.18)

Fakat yağlı ağzı kemikten kalan **et liflerini** dişlerinin arasından çekmekle, ayıklamakla, ezmekle meşguldü... (s.41 str.21)

Bakalit **cigara kutusu** iriliğinde, o sertlikte, o renkte bir akrep. (s.41 str.26)

Fakat vazgeçti, tekrar çekti, çevirdi ve **uslu uslu kulaklarını kısmış, dertop olmuş bir tavşan ürkekliği**yle eski halini buldu... (s.41 str.32-33)

...evvelâ bir **sokma hareketi** yapıyor... (s.42 str.6)

Nihayet bedevî onları **satranç oyununda** taş değiştirenlerin düşünceli, temkinli hareketile birer birer yerlerinden kaldırdı... (s.42 str.9)

Bir müddet, **kuşakla bel arasında** bu entarinin, içinden kımıldandığını, kıvrandığını, kabarıp indiğini gördük. (s.42 str.11-12)

Akrepler, muhakkak **çıplak ten üzerinde** kıvıl kıvıl alıştıkları yerlerini arıyorlardı. (s.42 str.13-14)

Ebû Areb'in sayhası, herkesinkinden oldukça uzakta, **kaya eteğinde** idi. (s.42 str.18)

Önümüze düştü, bir **hayvanat müzesi** müdürünün arkasından gider gibi şaşkın, düşünceli, oldukça ürkek ve iğrenme halinde idik. (s.42 str.18-19)

Önümüze düştü, bir hayvanat müzesi müdürünün arkasından gider gibi şaşkın, düşünceli, oldukça ürkek ve **iğrenme halinde** idik. (s.42 str.20)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu bir **serum müessesesinden** çıkmış kadar vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku duyuyorduk. (s.42 str.21)

Bedevinin kuşağı arasından düşüverecek bir akrebe basmak ihtimalile önüme bakıyordum... (s.42 str.24-25)

Yumuşak, ıslakça toprak üstünde bir karidis sepeti dolgunluğu ve kaynaşması sezdim... (s.42 str.30)

Yumuşak, ıslakça toprak üstünde bir **karidis sepeti** dolgunluğu ve kaynaşması sezdim. (s.42 str.30)

Bedevî, **kanarya kafesinde** yumurtadan yeni çıkmış yavruları gösteren bir kuş meraklısı neşesile, gururile: (s.42 str.32)

Bedevî, kanarya kafesinde yumurtadan yeni çıkmış yavruları gösteren bir **kuş meraklısı** neşesile, gururile: (s.42 str.33)

...**hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam ümidile**, o telaşla koşmaya başladım. (s.43 str.1-2)

Kendini bildiğindenberi **kuyruğunu bacaklarının arasından çıkarıp keyifli keyifli sallamak fırsatını** bulamamıştı... (s.44 str.2-3)

Tüyleri, **mangal altında** sırtları yanmış kedilerinki gibi kirli sarı renkte olduğundan yıkansa da temizlik hissi vermez... (s.44 str.6)

Tüyleri, mangal altında sırtları yanmış kedilerinki gibi kirli sarı renkte olduğundan yıkansa da **temizlik hissi** vermez... (s.44 str.7)

...**neşe yüzünü** unutmuştu. (s.44 str.12)

Ona da her uzandığı **kapı aralığından** dilini anlamadığı adamlar “Hoş”a benzettiği keskin bir kelimeyle haykırıyorlar... (s.44 str.13)

Bu çiçekleri **viraneler arasında** yapıyor... (s.44 str.17)

...bu tabakları **bostan kıyılarında** yazıyordu. (s.44 str.18)

Bereket ki, sıcak iklimli memleketlerde, **Akdeniz kıyılarında** dolaşıyordu. (s.44 str.19)

Deniz, muz, portakal, **şeker kamışı**, kırmızı biber, kekik ve süprüntü kokuyordu. (s.44 str.23)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük **yemiş kabukları** kokusundan sersemlediğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.25)

Bir akşam, **çit kenarında** sırtüstü yatmış, kafasından neler geçtiğini farketmeden düşünürken, kendisine birinin baktığını sezdi. (s.44 str.28)

Bir akşam, çit kenarında sırtüstü yatmış, kafasından **neler geçtiğini** farketmeden düşünürken, kendisine birinin baktığını sezdi. (s.44 str.28)

Her ikisinde de **hasret derecesini** bulmuş olan sokulma ihtiyacı çarçabuk ısınmalarına yardım etmişti. (s.45 str.13)

Her ikisinde de hasret derecesini bulmuş olan **sokulma ihtiyacı** çarçabuk ısınmalarına yardım etmişti. (s.45 str.13)

Sevildiğini, sevdiğini anlatamayan, neşesini ve **gönül çalkantısını** belli edemiyen bir huyu vardı. (s.45 str.21-22)

Sevinç havlaması bile bir kısık hıçkırıktan başka bir şey olamıyordu. (s.45 str.24)

Uyurken, yanında nefesini nefesine uyduran bir **dert yoldaşından** yine mahrum, yine tek başına kalmaktan korkuyordu... (s.45 str.31-32)

...fakat büyük köpeklerin parçalaması ihtimalile gününü **korkular** içinde geçiriyordu. (s.46 str.3)

...**yurt hicranı** çekiyor... (s.46 str.8)

Birbirlerinden hazedişlerinin sebebi de **bir yurd yavrusu**, bir dert ortağı oluşlarıydı. (s.46 str.13)

Birbirlerinden hazedişlerinin sebebi de bir yurd yavrusu, **bir dert ortağı** oluşlarıydı. (s.46 str.14)

Zira Osman'ın hastalandığı, ateşli **öksürük nöbetlerine** tutulduğu, günlerce bir hendek içinde sokulup yattığı oluyordu. (s.46 str.20)

...ateşli öksürük nöbetlerine tutulduğu, günlerce bir **hendek içine** sokulup yattığı oluyordu. (s.46 str.20)

Karakollarda beklenirken uzaklarda, **kayalar arasına** saklanarak gözcülük ediyor... (s.46 str.36)

Osman serseri ve yabancı olduğu için daha cenuptaki bir **komşu ülkesine** atılacaktı. (s.47 str.8)

Barakalar önünde durup ellerini ipten sıyırdıkları zaman ona sarıldı... (s.47 str.14)

Gümrük kolcusu gözleri akan sıska, iğrenç köpeği göstererek: (s.47 str.17)

-Yasak, demişti, **baytar şahadetnamesi** olmadan hayvan geçemez! (s.47 str.19)

Osman'ın kollarından çözülen ip onun boynuna takıldı ve **hudut levhasını** tutan direğe bağlandı. (s.47 str.23)

İngiliz çavuşu piposunun dumanını seyrediyordu. (s.47 str.27)

...yaşlı gözlerini –daima kovucu, “Hoşt!” deyici olarak tanıdığı- dünyaya **son bir usanç** içinde yumdu. (s.48 str.7)

Daha o zaman Lavrans **Londra civarında** bir çocuğu ezmek için motosikletini ağaca çarpıp kafatası yarılarak ölmemişti. (s.49 str.4)

Karakamış harabeleri civarındaki büyük şimendifer köprüsünün yanında, bir haftadanberi, Suriye hükûmeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.6)

Karakamış harabeleri civarındaki büyük **şimendifer köprüsünün** yanında, bir haftadanberi, Suriye hükûmeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.7)

Suriye hükûmeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.8)

...**Millî Mücadele** sırasında bu köprünün bir ayağını Türk çeteleri dinamitle atmışlar... (s.49 str.9)

...Millî Mücadele sırasında bu köprünün bir ayağını **Türk çeteleri** dinamitle atmışlar... (s.49 str.10)

...**düşman sevkiyatını** güçlüğe uğratmışlardı. (s.49 str.11)

2750 metre mikâbı su dökülüyordu. (s.49 str.13)

Anadolu'da **karlar eridiği** zaman Lavrans güz mevsiminde ölçmüştü... (s.49 str.15-16)

Anadolu'da karlar eridiği zaman Lavrans **güz mevsiminde** ölçmüştü... (s.49 str.16)

Aramızdaki bir **Kürt ağası**: (s.49 str.18)

Güğümde kaynaya kaynaya **katran rengini** ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilacı çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülasasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.24-25)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve acı **mahbup terkibi** dediğimiz Mısırçarşısı ilacı çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülasasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.25)

Hararet kesmek ve kalbin atışını nizama sokup insanı ferahlatmak itibarı ile sıcak iklimlerde bundan faydalı içki yoktur. (s.49 str.27-28)

Bir o, bir de **miyan kökünden** yapılmış köpüklü su: (s.50 str.1)

Umumî Harpten önce Kargamışa bir **İngiliz heyeti** gelmişti... (s.50 str.4)

Döner ve geceleyn **karpit lambası** altında Arapça yazar... (s.50 str.11-12)

-**Yemen imamına** kâtip mi olacaksın? (s.50 str.13)

...**Sincar dağlarına**, Dicleye böyle gitmiştik. (s.50 str.17)

...içlerinden birinin, bir lordun **isim günü**ymüş... (s.50 str.25)

Amma, **bir daha kara çıkmamak şartı** ile! (s.50 str.31)

Cebinden beşer liralık iki **İngiliz kaimesi** çıkardı: (s.50 str.35)

Açtım, on **İngiliz altını** ile bir sürü koyun alabilirdim. (s.51 str.2)

Fakat size daha acayip bir hikâyesini anlatacağım, bir **falcı hikâyesini**: (s.51 str.9)

Yine bir gün ikimiz de meşlâhlı **at gezintisine** çıkmıştık. (s.51 str.10)

Bu kaba, hantal mavna omuzda bir tabut gibi döne kıvrıla ve gıcırdaya gıcırdaya, **sırık kuvvetiyle** nehri aşmaya çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.13)

...sonra **şehadet parmağının** ucu ile üzerine bir takım çizgiler çekmiye başladı. (s.51 str.27)

Çölde, fırtınalardan sonra gördüğümüz **yılan derisi** menevişleri gibi acayip, süslü, kararsız çizgiler... (s.51 str.29)

O kadar ki **falcının tesirinden kurtarmak lüzumunu** duydum... (s.52 str.8)

-Sizi bir **aşiret emîrinin** oğlu sandı... (s.52 str.10)

Fırat'ın **sonsuz boşluklar, kavruk tepeler** arasından devrile devrile akan toprak renkli sularına dalmıştı. (s.52 str.11-12)

Dünyadaki en büyük **aşiret emirinin** mânevi oğluyum! (s.52 str.14-15)

Lavrans, **İngiliz kralının** mânevi oğlu idi. (s.52 str.17)

-Fakat falcının **kum üstündeki** çizgilerden okuduğu alın yazısının son kısmı çıkmadı... (s.52 str.21)

-Fakat alcının kum üstündeki çizgilerden okuduğu **alın yazısının** son kısmı çıkmadı... (s.52 str.21-22)

Bir zamanlar Fırat –bugünkü Ren ve Tuna ne ise, öyle- **mamureler** arasından, azametli şehirlere uğrıya uğrıya, bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.3)

Bir zamanlar Fırat –bugünkü Ren ve Tuna ne ise, öyle- mamureler arasından, azametli şehirlere uğrıya uğrıya, bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, **gölgeli ışıklar** altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.4)

Sahiller **insan uğultusu** ile dolu imiş... (s.53 str.5)

Hükümdarlar uğrağı cihangirler geçidi, bereketler diyarı imiş. (s.53 str.7)

Hükümdarlar uğrağı **cihangirler geçidi**, bereketler diyarı imiş. (s.53 str.7-8)

Hükümdarlar uğrağı cihangirler geçidi, **bereketler diyarı** imiş. (s.53 str.8)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru **arz parçasında** biz de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.13)

...**yere geçmek, kaybolmak arzusu**yle sürüne sürüne, sokula saklana pek şerefsiz akıp gidiyor. (s.53 str.17-18)

Halbuki ilk buğday, ilk pirinç bu **nehir kenarında** kendiliğinden yetişmiş... (s.53 str.20)

...**dünya yüzüne** buradan dağılmıştı. (s.53 str.21)

İlk yazı **Finike sahillerinde** değil, Fırat kenarlarında icat edilmiş... (s.53 str.22-23)

İlk yazı Finike sahillerinde değil, **Fırat kenarlarında** icat edilmiş... (s.53 str.23)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, **nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler** arasından geldiği devir o kadar uzak değil... (s.53 str.25-26)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, **nehir boyu**, seçme yemişler yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler arasından geldiği devir o kadar uzak değil... (s.53 str.25)

...**dünya yüzünde** işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidaisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi... (s.54 str.3-4)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen **nehir geçme vasıtalarının** en iptidaisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.3-4)

Güneş tam tepemizde olduğu için **kendi gölgelerimiz** bile bize sığınmış, sıaktan kaçarak ayaklarımızın altına sokulmuştu. (s.54 str.9)

...bir **civa vıcıldısından** başka renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.12)

...bir **çelik şâşaasından** ibaret görüyordum. (s.54 str.16)

Kafatasımın içinde, sanki **beyin yerine**, o irilikte bir radium cevheri taşıyordum... (s.54 str.17)

...o irilikte bir **radium cevheri** taşıyordum... (s.54 str.17)

Gemiciler, **nehir boyu**, bağdaş kurup rahat rahat soğan ekmek yiyorlardı. (s.54 str.19)

İçlerinde at kafalı, at dişli, bir **kıyafet değiştirme filmi**nde Fernandel'i hatırlatan bir adam vardı. (s.54 str.20-21)

...**esniyen bir beygir tebessümü** ile: (s.54 str.23)

Bizim gibi otomobille suyu geçecek olan, tahsil görmüş bir **çiftlik sahibi** söze karıştı: (s.54 str.32)

...bu **ırmak kenarında** büyüdüler... (s.54 str.35)

Sonra bizi karşıya geçirecek bir **kayıkçı neslini** nereden bulacaktık! (s.55 str.7)

...insan için **sürat asrında** ve medeniyetin kapı eşiğinde de mümkün olabiliyordu... (s.55 str.11)

...insan için **sürat asrında** ve medeniyetin **kapı eşiğinde** de mümkün olabiliyordu... (s.55 str.11)

Meselâ **lâpa lâpa yağan karlar altında** bir çam ormanı... (s.55 str.19)

Meselâ lâpa lâpa yağan karlar altında bir **çam ormanı**... (s.55 str.19)

Portakal ve turunç bahçelerinden seyredilen masmavi Akdeniz... (s.55 str.19-20)

Gecenin karanlığı içinde **bir düşen yıldız süratiyle** geçen ekspresler... (s.55 str.22)

Güneşin böyle yerlerdeki **gölge ve ziya oyunları**... (s.55 str.25)

Lübnan dağlarında karlı çamlıklar, sahilde portakal bahçeleri, Beyrut'ta büyük vapurlar, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, kaynaşan hayat ve fişkırان bir medeniyet vardı. (s.55 str.28)

Lübnan dağlarında karlı çamlıklar, sahilde **portakal bahçeleri**, Beyrut'ta büyük vapurlar, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, kaynaşan hayat ve fişkırان bir medeniyet vardı. (s.55 str.29)

...**gölge ve ışık oyunları**, kaynaşan hayat ve fişkırان bir medeniyet vardı. (s.55 str.30)

Hiç olmasa **akşam rüzgariyle** serinleşip çalgı sesleriyle dolan Haleb'e varıyordu... (s.56 str.3-4)

Hiç olmasa akşam rüzgariyle serinleşip **çalgı sesleriyle** dolan Haleb'e varıyordu... (s.56 str.4)

Fırat kayıkçıları değil bunları, meselâ, bahar gelince tomurcuklanan, gonce ve çiçek veren bir gül fidanını bile görmemişlerdi... (s.56 str.6)

Fırat kayıkçıları değil bunları, meselâ, bahar gelince tomurcuklanan, gonce ve çiçek veren bir **gül fidanını** bile görmemişlerdi... (s.56 str.7)

...**kayalar arasından** fişkırانmış taze yosunlu bir pınarın keyfini sürmemişler, bir avuç serin suyunu bile içmemişlerdi. (s.56 str.8)

Hattâ başında dört narin **hurma ağacının** gölge saldığı bir vaha kuyusunu da bilmiyorlardı. (s.56 str.10)

Hattâ başında dört narin hurma ağacının gölge saldığı bir **vaha kuyusunu** da bilmiyorlardı. (s.56 str.11)

Onları önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve sudan ziyade bir **lav akınına** benzeyen Fırat vardı... (s.56 str.13)

...şu **keçi kılından** örülmüş dört kara çadır vardı. (s.56 str.14)

Kafalarındaki korkunç boşluğu, **boya, hareket, heyecan noksanlığını** düşündükçe bir insan dimağının nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.17-18)

Kafalarındaki korkunç boşluğu, boya, hareket, heyecan noksanlığını düşündükçe bir **insan dimağının** nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.18)

Kafalarındaki korkunç boşluğu, boya, hareket, heyecan noksanlığını düşündükçe bir insan dimağının nasıl bu kadar sıkı bir **renk, manzara, güzellik perhizi**yle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.19)

Sonra da bütün o **ziya, şiir, şâşaa zenginliğine, ifratına, israfına** bizim kafalarımızın nasıl dayandığına hayret ediyordum. (s.56 str.20-21)

O sırada Fernandel, tekrar o **beygir esnemesi** tebessümü ile iri at dişleri meydanda bana bakıyordu... (s.56 str.26)

O sırada Fernandel, tekrar o beygir esnemesi tebessümü ile iri **at dişleri** meydanda bana bakıyordu... (s.56 str.27)

Fırat kayıkçısı bir tek çiçek bile yaşatmayan kuru, zalim güneşi ile övünüyordu. (s.56 str.31)

Siz **Halep çibanından** korkuyorsunuz, Haleb, Musul, Bağdat çibanlarından... (s.57 str.1)

Siz Halep çibanından korkuyorsunuz, **Haleb, Musul, Bağdat çibanlarından**... (s.57 str.1-2)

Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardığım **Hadramut çibanının** yanında bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.3)

...çoğu defa bir **şirinlik muskasıdır**. (s.57 str.4-5)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli **aşk yolu** krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11)

Halep çibanının böylesi, öyle bir güzelin yüzünde seher vakti gökündeki çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14)

Halep çibanının böylesi, öyle bir güzelin yüzünde **seher vakti** gökündeki çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14-15)

Halep çibanının böylesi, öyle bir güzelin yüzünde seher vakti gökündeki **çoban yıldızı** kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.15)

Bize dost iki **Arap emîri** arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

...**Yemen vali ve kumandanı** İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.21)

...beni uzak çöle, tâ **Hadramut hududuna** göndermişti. (s.57 str.22)

At ve hecin sırtında on iki gün yol aldıktan sonra bir masal memleketine vardım. (s.57 str.23)

...bir **masal memleketine** vardım. (s.57 str.23-24)

Koca kumsalların ortasına, sanki yer azmış, arsa pahalıymış gibi onar katlı alçı evler kurmuşlar. (s.57 str.25)

Balkonları, tarasaları, cumbaları ile sipsivri, göz kamaştırıcı, baş döndürücü iğreti **sinema kuleleri!** (s.57 str.28)

Çanak, çömlek cinsinden çatlamiya, kırılıp parçalanmıya istidatlı o kadar gevrek şeyler ki, insana bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.1)

...insana **bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan”** olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.2-3)

...**bir sel halinde** iniyor. (s.58 str.7)

Bir **su lâşesi!** (s.58 str.11)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski **Habeş kölesi**, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.13)

...süte düşmüş **hamam böceği** gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.13)

...süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, **mavimtrak akları** içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.14)

Arap “**habis**” kelimesini her ne için kullanırsa ondan çekinmelidir. (s.58 str.19)

İlk iş **hurmalıklar altına** rahat bir döşek sermek oldu. (s.59 str.5)

...**tedavi vaktini** geçirmiş olursunuz. (s.59 str.10)

Cadı, her **seher vakti** başımın ucuna dikiliyor... (s.59 str.12)

...öteki ucunu da **hurma ağcının** alt dallarından birine bağladı. (s.59 str.18)

...yara **çene kemiklerimi** meydana çıkarır... (s.59 str.27)

Gözlerim çibanımla **hurma dalı** arasında hafif hafif sallanan incecik tirede, kalıp gibi yatıyordum. (s.59 str.30)

Bir **örümcek ağı** teli gibi iki baştan tutturulmuş, boşlukta gidip gidip geliyordu. (s.59 str.33)

Ben başımı dimdik tutarak gündüzleri **çöl güneşinin** kalayladığı kamaştırıcı göğşe gözlerimi kapıyor, geceleri açarak kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.1)

Köleler, **korku içinde**, bir ağızdan haykırıyorlardı. (s.60 str.7)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir **kum fırtınası**, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.10)

...**çöl sıcağında** pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.12)

...çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu **cerahat tiresini** koparabilirdi. (s.60 str.13)

...**hurma ormanı** panayır yeri gibi insanla doldu. (s.60 str.19)

...hurma ormanı **panayır yeri** gibi insanla doldu. (s.60 str.19)

...içinden haşlanmış **balık gözüne** benzettiğim ufacık, toparlacık, bembeyaz bir sert boncuk çıkardı... (s.60 str.22)

Kadının yumağındaki iplikle **çibanımdan boşanan** arasında hiç fark yoktu. (s.60 str.29)

Avucumda incecik, sağlam, yarı şeffaf, sarıya bakan bir **balık oltası** tutuyordum. (s.60 str.31)

-**İmparatorluk zabiti** neler çeker, fakat neler görürdü! (s.60 str.34)

Güzel **kadın gözlerine** en çok yaraşan ziya, oynak mum ışığıdır. (s.61 str.1)

Güzel kadın gözlerine en çok yaraşan ziya, oynak **mum ışığıdır**. (s.61 str.1-2)

Fakat unutamadığım bir çift güzel **Alman kızı** gözleriyle, Noel gecesini Almanya'da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiry'a'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.6)

Fakat unutamadığım bir çift güzel Alman kızı gözleriyle, **Noel gecesi** Almanya’da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiry’a’da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.6)

...**Çin hududuna** yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.7)

...**mum ışığında** karşılaştım. (s.61 str.8)

...kıt’amlı beraber kendimi **Moskof elinde** esir bulmuştum. (s.61 str.13)

Rusya’da içeriye gönderilmek emri dışarıdan, dünyadan daha uzağa, cehennemin bucağına gideceğinizi gösterir. (s.61 str.15)

Bir **bahar günü** Tiflis’ten yola düştük. (s.61 str.17)

Adam boyu çayırklar, karşı kıyısı görünmez ırmaklar, sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız ormanlar aştık. (s.61 str.18)

Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş **balık ağlarının** çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.24)

Nihayet **donmuş bir göl kenarında** katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.23)

...gözyaşlarımız bile yanaklarımızdan katı katı, **dolu taneleri** gibi yuvarlanıyordu. (s.62 str.3)

Bütün o bitip tükenmiyen **yol cefasına** bu yere, bu sefil ideale varmak için katlanmıştık. (s.62 str.4-5)

İeniseisk’ten **Angara ırmağını** tutarak Çin’e girecek, Çin’i geçecek, Amerika yoliyle memleketime dönecektim ve tekrar harp edecektim. (s.62 str.9)

...**Amerika yoliyle** memleketime dönecektim ve tekrar harp edecektim. (s.62 str.10)

Vatan hasreti ve intikam ateşi? (s.62 str.12)

Vatan hasreti ve **intikam ateşi**? (s.62 str.12)

Ufak tefek, koyun gibi tüylü, tırnakları iki çatal bir **Kırgız atıydı**... (s.62 str.16)

Kırgız atının kar üstündeki siyah tümseğine dönüp dönüp bakıyordum... (s.62 str.23)

Kırgız atının **kar üstündeki** siyah tümseğine dönüp dönüp bakıyordum... (s.62 str.23)

...**Kıryurd adında** bir kasabaya yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cismimin önünde koşan bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.7)

Yaşamak iradesini, **ruh kuvvetini**, işte o gün, cismimin önünde koşan bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.7)

...**kar içinde** tutuşmuş bir kalbin tek başına depreştiğini biliyordum, o kadar... (s.63 str.16)

Tam o sırada **karlar üstüne** benimle beraber uzanmış bir, iki ışık çizgisi görür gibi olmuştum. (s.63 str.23)

Tam o sırada karlar üstüne benimle beraber uzanmış bir, iki **ışık çizgisi** görür gibi olmuştum. (s.63 str.24)

Ortada bir **yemek masası**, kenarda minimini mumlarla, kandillerle süslü bir çam ağacı, etrafımda kadınlı erkekli adamlar... (s.63 str.26)

Ortada bir yemek masası, kenarda minimini mumlarla, kandillerle süslü bir **çam ağacı**, etrafımda kadınlı erkekli adamlar... (s.63 str.27)

Ve **sıcak bir yemek kokusu!** (s.63 str.28)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran sarışın genç kıza... (s.64 str.4)

Mum ışığı nefeslerimizle sallanıyordu. (s.64 str.8)

...bu gözlerde bir **kar tipisi** seyrediyordum. (s.64 str.9)

Amma bildiğim akçıl, boğucu, soğuk **kar tipisi** değil... (s.64 str.10)

Taneleri birbirine çarptıkça kıvılcımlanan bir sıcak **kor tipisi**... (s.64 str.11)

Çiçek tipisi... (s.64 str.11)

Elmas ve zümrüt tipisi... (s.64 str.12)

Işık, rayiha ve renk tipisi! (s.64 str.12)

Orası harbin ilk günlerinde **Rus ordusunun** Pomeranya'dan esir edip buralara kadar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.18)

Noel bayramına rastgelen o gece beni kapının önünde karlara gömülü bulmuşlar... (s.64 str.20-21)

Ruslar, kaçak bir **Türk zabıtni** sakladıklarını duyarlarsa hepsini kurşuna dizerlerdi. (s.64 str.26)

Bir darağacı önünde gibi şuursuz, dilsiz, külçe halindeydim. (s.64 str.29)

Bir darağacı önünde gibi şuursuz, dilsiz, **külçe halindeydim**. (s.64 str.30)

Artık son olarak göreceğim bu **hayat ve hulya manzarasına**, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.31)

...**koyun postuma**, bu tüylü kefene sarıldım. (s.64 str.33)

...bana **bir av bulmuş aç canavar hırsıyla** sarıldı. (s.64 str.34-35)

İnsan kuvveti bu... (s.65 str.2)

...karlı, karanlık, zalim **Çin yoluna** dalmıştım. (s.65 str.3)

Ebû Kemal kaymakamı sustu, bir müddet dalgın kaldı. (s.65 str.5)

-Bize birer buzlu **portakal şurubu** getir! Dedi. (s.65 str.8)

...**Şam badiyesinde** uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli esiyordu. (s.65 str.9)

Şam-Bağdat arasında işliyen **İngiliz şirketinin** otokarındayız... (s.66 str.1)

Şam-Bağdat arasında işliyen İngiliz şirketinin otokarındayız... (s.66 str.1)

-**Buz denizindeki** son Rus seferinden sonra dünya yüzünde keşfedilmemiş yer kalmamış. (s.66 str.4)

-Buz denizindeki son **Rus seferinden** sonra dünya yüzünde keşfedilmemiş yer kalmamış. (s.66 str.4)

...**dünya yüzünde** keşfedilmemiş yer kalmamış. (s.66 str.4-5)

Aramızda, ticaret için Irak'a giden, yeni tanıştığımız yaşlı bir **Osmanlı zabiti** vardı... (s.66 str.7)

...otokarın kalın kesme camları ardından boş **sinema şeridi** gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.8)

Hem de çok uzaklarda, kutuplarda ve **Okyanus adalarında** değil... (s.66 str.12)

Buralarda nah, şu çöllerin ardında, **Arabistan içinde!** (s.66 str.13)

...**Avrupalı ayağı** basmamış bir haritasız dünya kıyısı idi. (s.66 str.17-18)

...Avrupalı ayağı basmamış bir haritasız **dünya kıyısı** idi. (s.66 str.18)

-O zaman **hünkâr yaveri** idim, gençtim. (s.66 str.21)

...**redingot biçimi** uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.22)

Evet, fes, bütün bu mehabetli **asker kıyafeti** üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bönlük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.26-27)

Evet, fes, bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bönlük, siliklik, hiçlik, **kalem efendisi** ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.28)

Evet, fes, bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bölük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve **odacı sünepeliği** veren fes! (s.66 str.28-29)

...**kendi elimle** teslim edecektim. (s.67 str.6)

...**Fellaha aşireti** reisi imiş... (s.67 str.10-11)

...bir ay süren hazırlıklardan sonra (**Ejderi Bahrî**) adında bir “vapuru hümayun” da Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15)

...bir ay süren hazırlıklardan sonra (Ejderi Bahrî) adında bir “vapuru hümayun” da **Ahırkapı açıklarında** demirledi, bindik. (s.67 str.16)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan gaz tenekesi sandıklarile tamir etmişler. (s.67 str.19)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, hâlâ üzerinde **Batum yazıları** okunan gaz tenekesi sandıklarile tamir etmişler. (s.67 str.20)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan **gaz tenekesi** sandıklarile tamir etmişler. (s.67 str.20)

Bahar içinde Marmara’ya açıldık... (s.67 str.21)

...fırtınalardan kaçıp en kötü iskelelere can ata uğrıya, inleye dinlene, **islim borularını** sarıp silindirleri çöze sıkıştırı, kasım sonu Hüdeyde’ye indik. (s.67 str.22-23)

...**kasım sonu** Hüdeyde’ye indik. (s.67 str.23)

Nefudi Askar çölünde bir vaha olmalı imiş... (s.67 str.26-27)

-**Yağmur mevsimi** Basra körfezine dökülen Ernek suyunun menbaı, zannederim, bu vahadır! (s.67 str.28)

-Yağmur mevsimi **Basra körfezine** dökülen Ernek suyunun menbaı, zannederim, bu vahadır! (s.67 str.28)

-Yağmur mevsimi Basra körfezine dökülen **Ernek suyunun** menbaı, zannederim, bu vahadır! (s.67 str.28-29)

-Ernekı **Basra körfezine** değil, galiba Şata akar! Fikrinde bulundu. (s.67 str.31)

Erkâniharp reisi kızdı: (s.67 str.32)

...o, **eski tufan devrinden** kalma ırmak yatağıdır. (s.67 str.34)

...o, eski tufan devrinden kalma **ırmak yatağıdır**. (s.67 str.34)

-**İrmak yatağı** olamaz, lâv yatağıdır, arazi volkaniktir. (s.67 str.35)

-Irmak yatağı olamaz, **lâv yatağı**dır, arazi volkaniktir. (s.67 str.35)

Bu çocuk **Medine yolundan** gidecekti, buralara neden geldi? (s.68 str.2)

...bir **hecin müfrezesi** hazırladık... (s.68 str.7)

Aslan hücumlarına mı uğramadık, maymun istilâsına mı? (s.68 str.11-12)

Aslan hücumlarına mı uğramadık, **maymun istilâsına** mı? (s.68 str.12)

...**granit dağlar arasında** mı çevrilip kalmadık... (s.68 str.13-14)

...acayip **sinir buhranlarına** tutulmuştum. (s.68 str.16)

Bir akşam üstü, tarçınlı **akide şekeri** renginde ve sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.26)

Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir **hurma ormanı** tablosu aydınlattı. (s.68 str.28)

Bir **akşam üstü**, tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.26)

Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine **kendi renginde** bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.27)

Her şeyi, hepsi de o **akide kızılığında** cam gibi parlak, cilâlı, içi dışı aydınlık, ferah, hoş renkte idi... (s.68 str.30-31)

...**peri masalı** kadar süslü, sevindirici, acayip, sanki yalandı. (s.68 str.32)

...o hurmalığa, o sulara, batmış güneş ışığında **ayva peltesi** gibi iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya doğru koşmaya başladım. (s.69 str.5)

Neden sonra kendimi bir **ziyafet sofrasında** buldum. (s.69 str.8)

...**süs, servet, medeniyet içinde** idim. (s.69 str.10)

Deve tüyünden halılara uzanmıştık... (s.69 str.10)

Yaşlı Emîr, şerefime tertip ettiği **vaha süvaresine** kırk kadar karısını da beraber getirmişti. (s.69 str.17)

Göz alan bir **ipek hışirtısı** arasında dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18)

...körpe **hurma ağacı** gibi narin, ince endamlı, yarı çıplak bir vücut... (s.69 str.23)

Gergin, dar bir **Hint kumaşile** örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi... (s.69 str.24)

-Buyrunuz aslanım, **hurma rakımızdan** tadınız! (s.69 str.28)

Bunu Arapça değil, peltek bir **Kafkas şivesile**, Türkçe söyledi. (s.69 str.29)

...ağzım **taze kopmuş pişkin hurma kokusile** doldu. (s.69 str.31-32)

-Dalının üzerinden süzülüp ağacın lifleri içinden geçerek toprak testilere damlayan bu **hurma rakısı** gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.70 str.1)

...**hurma rakıları** elden ele dolaşıyordu. (s.70 str.5)

Dışarda, gece, **limon küfü** bir kadife kadar hoş, tüylü ve açık renkliydi. (s.70 str.6)

Üzerine durmadan atılan **şenlik silâhlarının** alevleri kızıl kar parçaları gibi yağıp sönüyor... (s.70 str.7-8)

Üzerine durmadan atılan şenlik silahlarının alevleri kızıl **kar parçaları** gibi yağıp sönüyor... (s.70 str.8)

Bu **peri masalı**, galiba, kırk gün kırk gece sürdü. (s.70 str.10)

Osmanlı zabiti daha söyleyecekti. (s.70 str.12)

...**otokar penceresinden** boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anılamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmıya koyuldu. (s.70 str.21)

...otokar penceresinden boş **sinema şeridi** gibi kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anılamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmıya koyuldu. (s.70 str.21)

...babam **sürre kâtibi** olarak alayla Mekke'ye giderken beni de götürüyordu... (s.71 str.2)

İşte yolculuğun eskiden **resimli gazete ve sinema asrından** evvelki şiarı bunlar idi. (s.71 str.12)

Derebeylik devrine ait romanları hatırlatan bir gizli nikâh... (s.71 str.15-16)

Hem, **bir daha, birbirimizi görmemek şartile!** (s.71 str.18-19)

Bir **ikindi üstü**, yarı kır, yarı şehir, tenhaca bir semtte yabancı yabancı dolaşiyor... (s.71 str.22)

... “Evveli Şam, âharı Şam!” diye öğdüğümüz memlekette beğenilecek hiçbir şeye rastgelmeyerek **toz, toprak içinde** geze geze akşamı bulmağa çalışıyordum. (s.71 str.25)

Tanrı misafirimizsiniz. (s.72 str.19)

Ezandan yarım saat sonra, karanlık basınca **şu ahşap minare altında** bekleyiniz... (s.72 str.20)

Atlı araba devrinde kasaba yapılı dar mahallelere, akşam üstleri, hava durgunsa koyu bir köy kokusu sinerdi. (s.72 str.22)

Atlı araba devrinde kasaba yapılı dar mahallelere, **akşam üstleri**, hava durgunsa koyu bir köy kokusu sinerdi. (s.72 str.22-23)

...hava durgunsa koyu bir **köy kokusu** sinerdi. (s.72 str.23)

Berber dönüşü, bıyıklarım pomadalanmış, yanaklarım bol pudralı, elde baston, ahşap minare gölgesine dikildiğim zaman etrafa inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.23-24)

Berber dönüşü, bıyıklarım pomadalanmış, yanaklarım bol pudralı, elde baston, **ahşap minare gölgesine** dikildiğim zaman etrafa inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.25)

...**yaş saman ve fişki kokusu**... (s.72 str.26-27)

...her **binek taşı**; bütün çeşmeler, mescitler, türbeler diğerlerinin eşidir. (s.72 str.33)

Bana **insanlar görerek değil, koku alarak evlerini bulurlar zehabını** verir. (s.72 str.34-35)

Akşamları **koyun sürüsü** köye dönünce... (s.73 str.1)

...bu **mahalle insanları** da kapılarının halkalarına öyle, bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.2)

...**kilit içinde dönen bir anahtar sesi**... (s.73 str.9)

...**kilit içinde dönen bir anahtar sesi**... (s.73 str.9-10)

Her **Şam evi** gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.10)

Taze **traş yanığı** ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak yapıyor. (s.73 str.16-17)

Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim **Binbirdirek batakhaneleri** cinsinden bir yere mi düştüm? (s.73 str.19-20)

...**ne evet, ne hayır mânasına** gelen bir şeyler mırıldanıyordum... (s.74 str.5)

-**Olur, fetvasını** aldım. (s.74 str.11)

Yine sustuk, fakat kulaklarım şiddetle uğuldadığı için "**Kââ**" ortasındaki suların sesini artık duymuyordum. (s.74 str.16)

On türlü yemeğin **bir tepsi üzerine** hep birden dizildiği Şam usulü sofrası... (s.75 str.4)

On türlü yemeğin bir tepsi üzerine hep birden dizildiği **Şam usulü** sofrası... (s.75 str.4)

Taze ezilmiş **karadut şerbeti** içtik... (s.75 str.5)

...oradan hatırlıyorum ki mevsim **yaz başlangıcı**ydı. (s.75 str.6)

Daha sonra beni mükemmel bir yer döşegi serilmiş **yatak odasına** aldılar... (s.75 str.8-9)

Daha sonra beni mükemmel bir **yer döşegi** serilmiş yatak odasına aldılar... (s.75 str.8)

Atlas bohça içinde keten entari, kuşak, takke vardı... (s.75 str.10)

Zevcem kapalı bir **gecelik elbisesi**le, saçları arkasına toplanmış, utana sıkıla yanıma geldi. (s.75 str.14)

Biraz sonra dadısının uzattığı **baş örtüsü** ile tekrar saçlarını sarmış, ağır ağır odadan çıkıyordu. (s.75 str.27)

...**Merce meydanını** nasıl bulacağımı bilemiyordum... (s.76 str.1)

Bir **kundura tamircisi**, gazete kâğıdından siper geçirdiği bir petrol lâmbası başında dalgın çalışıyordu. (s.76 str.3)

Bir kundura tamircisi, **gazete kâğıdından** siper geçirdiği bir petrol lâmbası başında dalgın çalışıyordu. (s.76 str.3)

Bir kundura tamircisi, gazete kâğıdından siper geçirdiği bir **petrol lâmbası** başında dalgın çalışıyordu. (s.76 str.4)

Sualime, yüzüme bile bakmadan **Arap şivesi**le: (s.76 str.5)

...**din ahkâmı** icabınca, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.12)

...sırrının **şehir** içinde duyulmaması için bir yabancı seçmişti... (s.76 str.13)

Fakat onu, bu kupkuru **çöl şehrinin** bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2)

Fakat onu, bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir **serap manzarasına** sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.3)

...kadının çıplak vücudünde tenini yer yer, gölge gölge belli eden tek bir dantel **suvare elbisesi** vardı... (s.77 str.7)

...**bir ufacık mermer havuz başında**, buza konmuş kavun sarısı şeftaliler yiyordu. (s.77 str.7-8)

...buza konmuş **kavun sarısı** şeftaliler yiyordu. (s.77 str.8)

Haftalarca süren çetin **petrol araştırmalarından** sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.14)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi **Uca kasabasında** otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15-16)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, **asker merkezi** Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15)

...**eğlence evlerini** dolaşıyorlar... (s.77 str.17)

-**Sevda meselesi** mi? (s.78 str.20)

Kadının gözlerinde, **deminki donukluk yerine**, birdenbire güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı. (s.78 str.26)

Erkek, arkadaşlarına "**Kalacağım, siz gidebilirsiniz.**" Mânasına bir işaret yolladı ve bir iskemleye oturdu. (s.78 str.30)

Köylü, kaba, şımarık **Fransız çavuşları!** (s.79 str.9)

Boğaziçinde **akşam loşluğunu**, suların mor kadifeliğini anlatmaya çabalıyordu. (s.79 str.11)

O **kayık gezintileri**, ay mehtabı, Sarıyer, Bentler, ya Sultansuyu? (s.79 str.12)

O kayık gezintileri, **ay mehtabı**, Sarıyer, Bentler, ya Sultansuyu? (s.79 str.12)

Buradaki ormanı hatırlıyor muydu, böğürtlenlerle örtülü ufacık **mırıltı deresini?** (s.79 str.14)

Yosun tutmuş kocaman **kestane ağaçlarını?** (s.79 str.15)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen kırmızı toprağını, sarı papatyalar ve **çadır çiçekleriyle** donanan çayırını? (s.79 str.16)

Baharında **fulya demetlerini** hatırlıyordu... (s.79 str.18)

...mor **salkım hevenklerini** ve katmerli leylâk dallarını... (s.79 str.18-19)

...mor salkım hevenklerini ve katmerli **leylâk dallarını**... (s.79 str.19)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde diş yerleri kalan ham hünnaplar? (s.79 str.22)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde **diş yerleri** kalan ham hünnaplar? (s.79 str.22)

Hurmalar kadar tadı dışından görünen **kavak incirleri**? (s.79 str.23-24)

Eyüp denizindeki **Fener gazinosuna** da gidermiş... (s.79 str.27)

Eyüp denizindeki Fener gazinosuna da gidermiş... (s.79 str.27)

...**gurup zamanı** Okmeydanı sırtları kızılılaşır... (s.79 str.27-28)

...gurup zamanı **Okmeydanı sırtları** kızılılaşır... (s.79 str.28)

...**Halıcıoğlu kıyılarına** gölge düşürmüş. (s.79 str.28)

...**Hint şalı** gibi üzerinde turuncu, şarap tortusu, yavru ağzı birçok renkler, çeşitli resimler belirir... (s.79 str.29)

...Hint şalı gibi üzerinde turuncu, **şarap tortusu**, yavru ağzı birçok renkler, çeşitli resimler belirir... (s.79 str.30)

...Hint şalı gibi üzerinde turuncu, şarap tortusu, **yavru ağzı** birçok renkler, çeşitli resimler belirir... (s.79 str.30)

...uzakta Beyoğlunu tütsü koktuğunu zannettiği bir duman kaplarmış; **günlük tütsüsü!** (s.79 str.32)

Ona **Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında** her kayık, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.33-34)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.8)

...içinde boyalı bir **İstanbul filmi** çevrilen başını usulcacık erkeğin dizine bıraktı. (s.80 str.20)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşyordu... (s.80 str.21)

...**Noel çamlarına** asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşyordu... (s.80 str.22)

Ceylân avı dönüşü, üç devletin hudut kavuşağında, bir çiftlik binasındaydık. (s.81 str.1)

Ceylân avı dönüşü, üç devletin **hudut kavuşağında**, bir çiftlik binasındaydık. (s.81 str.1)

...üç devletin hudut kavuşağında, bir **çiftlik binasındaydık**. (s.81 str.2)

Ev sahibi eski çetecilerdendi. (s.81 str.4)

Misafirler arasında, bizden başka çandarma mülâzimi, gümrük müdürü, ziraat memuru, bir de “Dişçi” diye çağrılan posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.4)

Misafirler arasında, bizden başka **çandarma mülâzimi**, gümrük müdürü, ziraat memuru, bir de “Dişçi” diye çağrılan posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.5)

Misafirler arasında, bizden başka çandarma mülâzimi, **gümrük müdürü**, ziraat memuru, bir de “Dişçi” diye çağrılan posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.5)

...**ziraat memuru**, bir de “Dişçi” diye çağrılan posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.5)

Ev sahibi, mülâzim, müdür, memur, hepsi gülmeğe başladılar. (s.81 str.13)

Ben, **köy, çöl ve kasaba hayatlarından** aldığım tecrübe ile bu kahkahalarda bir acıklı, acayip vak’a sezmiştim. (s.81 str.17-18)

...dar muhitlerde eğlence sayılıp gülüşülen **sohbet mevzuları** olurdu. (s.81 str.21)

Şöyle büke kıvıra, ırgalıya ırgalıya, **çene kemiklerini** dağıta parçalıya! (s.81 str.26)

Harp sonuydu... (s.81 str.28)

...asker silâhsız, cephanesiz, Suriye’den darmadağınık, **Anadolu yolunu** tutmuştu. (s.81 str.29)

...ölü ve yaralı **şose boylarında** dökülüyor, tükeniyorduk. (s.82 str.1-2)

...yerli ahalinin elinden güç kurtularak **tren hattını** tutmuş, üç arkadaşla memlekete ulaşmağa çabalıyordum. (s.82 str.4)

Lübüvve Boğazını bilir misiniz? (s.82 str.5-6)

Orası bir sulak **vaha boğazıdır...** (s.82 str.8)

...altından **süzme zeytinyağı renginde**, elinizi sürseniz bulaşacağını sandığımız parlak, koyu bir çay akar. (s.82 str.8-9)

...böğrümdeki eski **kurşun yarasının** sızısını duyuyordum. (s.83 str.18)

...bedevînin yüzüne fişkırان **kan ve et serpintileri** de görüyordum. (s.83 str.22)

Hikâyeyi **çiftlik sahibi** tamamladı: (s.83 str.35)

Çete muharebelerine tutuşmuştuk: (s.84 str.1)

Ecnebiler üzerimize ara sıra, **bedevî müfrezelerini** de saldırıyorlardı. (s.84 str.2-3)

...eline geçirdiği bir koca **dülger kısıkcile** ağızlarından sağlam bir diş çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.6)

Petrol lâmbasının sönük ışığında bu taşların ne olduğunu birden anlıyamamıştım. (s.84 str.16)

Gerdanlığa geçirilen taplar sapasağlam, bembeyaz, bir boyda, bir biçimde, hemen hemen bir örnek, otuz kadar **azı dişiydi**. (s.84 str.20-21)

1.1.1.3.ZİNCİRLEME AD TAKIMLARI

Belirteni, belirtileni ya da hem belirteni hem de belirtileni ad takımı olan geniş ad takımlarına zincirleme ad takımı adı verilir.

...**Sultan Hamid'in Suriye'deki çöl çiftliklerinden** birinde müdürdüm. (s.7 str.11-12)

...**Sultan Hamid'in Suriye'deki çöl çiftliklerinden birinde** müdürdüm. (s.7 str.11-12)

...**aşiret Araplarının akınlarına** karşı koymak için... (s.7 str.13-14)

Şammar aşiretinin kaç çadırı; Hadidîlerin kaç koyunu vardı? (s.7 str.29)

Sönük petrol ışığının altında katran gibi görünen ve sıcaklığı duyulan bir kan tabakası... (s.9 str.14)

Çocukluğumun Kurban bayramı kokusu! (s.9 str.16-17)

Çocukluğumun **Kurban bayramı kokusu!** (s.9 str.16-17)

...başında **türbe çuhası renginde**, koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külâh ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.27)

...ensesinde **gür ve pembe bir kan tabakasının şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini** görmekteyim. (s.17 str 34-35 36)

Seyahat, edebiyat ve politika hayatı esnasında rastladığım tipler hep bu neticeyi verdi. (s.18 str.30-31)

Filistin vakasının başlangıcındaydı... (s.20 str.7)

...**dağların çıplak, sıcak karnı altında** –siyah, gür ve kabarık- Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar göz alır... (s.21 str.5)

...aklıma **onun bir deli olması ihtimali** geldi. (s.21 str.25)

Lübnan köylerinde **suyun içiliş şekli** bizimkine benzemez: (s.22 str.11-12)

Kumaş topların çokluğuna da hayret etti... (s.25 str.7)

...**şöhreti Mısır muganniyesinin adı** da Ümmükalsümdür... (s.26 str.20)

Kalbi İngiliz seyyahının **vâha kuyusu başında** unutup bıraktığı ıslak sabun kalıbı gibi göğsünün içinde kaypaklaşmıştı... (s.27 str.11)

O sırada **Estersuvar bölüğü kumandanı** olarak Badiye’de bulunmakta idim. (s.27 str.23)

Estersuvar bölük kumandanı... (s.27 str.31)

...meselâ bir **Aneze aşireti reisi** Ho komiserlerle, başvezirlerle düşüp kalkıyor... (s.27 str.34)

Ben onun dedesini **Çavuş Şebinkarahisarlı Kara Ömer’in katırı önünde** yayan on beş saat yürütür... (s.28 str.3)

...**Deyrizora mutasarrıfının huzuruna** gönderirdim! (s.28 str.4)

...**Abdülhak Hamid’in “Kürsü temaşası”** yerine geçirdi. (s.29 str.2)

Can sıkıntısının bir sesi vardır. (s.29 str.11)

...bu itibarla **insan muhitinin bir damlası üstüne** çevrilmiş bir mikroskop camı addederim. (s.30 str.5-6)

...bu itibarla **insan muhitinin bir damlası üstüne** çevrilmiş bir mikroskop camı addederim. (s.30 str.5-6)

Karşımdaki komşum ecnebî zabitanın bir “Buldok” cinsi köpeği vardı. (s.30 str.15-16)

Transtlantik vapurlarının bacasına benzeyen o simsiyah köpek, koskoca adamı, âdeta, iri şilepleri çekip götüren romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.30 str.34)

Şimdi saçları **küçük aktar dükkânı bebeklerinin ne kıla, ne de ota benzeyen, okunsanız hışırdayacağını sandığınız cansız, kuru, soluk rengini, şeklini** almış. (s.33 str.6-7-8)

Şimdi saçları **küçük aktar dükkânı bebeklerinin ne kıla, ne de ota benzeyen, okunsanız hışırdayacağını sandığınız cansız, kuru, soluk rengini, şeklini** almış. (s.33 str.6)

Belli ki bu kadın **akşam rakısı zamanında**, onun zevkini kaçırarak. (s.33 str.11)

...**kış başlangıcı yağmuru**... (s.33 str.28)

...artık **bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını** görüyor...
(s.34 str.35-36)

Yükünü **bir cepbane sandığının üstüne** indiriyor: (s.36 str.14-15)

Bir Roma harabesi üzerinde yeniden kurulmaya başlanan bu çorak Badiye limanında mutasarrıf eski bir mektep arkadaşım çıkmıştı. (s.40 str.5)

...**kadın bluzlarının kabarıklığı**, sanki elinizin altına girer. (s.40 str.23)

Her gittiğimiz aşiret şeyhinin ziyafetler vermesi âdetti: (s.41 str.2)

Bakalit cigara kutusu iriliğinde, o sertlikte, o renkte bir akrep. (s.41 str.26)

...**bir hayvanat müzesi müdürünün arkasından** gider gibi şaşkın, düşünceli, oldukça ürkek ve iğrenme halinde idik. (s.42 str.18-19)

...bir **hayvanat müzesi müdürünün arkasından** gider gibi şaşkın, düşünceli, oldukça ürkek ve iğrenme halinde idik. (s.42 str.18-19)

Bedevînin kuşağı arasından düşüverecek bir akrebe basmak ihtimalile önüme bakıyordum... (s.42 str.24)

...bir **karidis sepeti dolgunluğu ve kaynaşması** sezdim. (s.42 str.30-31)

Bedevî, **kanarya kafesinde yumurtadan yeni çıkmış yavruları gösteren bir kuş meraklısı neşesile, gururile:** (s.42 str.32-33)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle **yerlerdeki çürük yemiş kabukları kokusundan** sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.24-25)

...fakat **büyük köpeklerin parçalaması ihtimalile** gününü korkular içinde geçiriyordu. (s.46 str.3)

...ıslak burnunu **karnının tüyleri arasına** gömdü... (s.48 str.5-6)

Karakamış harabeleri civarındaki büyük şimendifer köprüsünün yanında, bir haftadan beri, Suriye hükûmeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.6-7)

Karakamış harabeleri civarındaki büyük şimendifer köprüsünün yanında, bir haftadan beri, Suriye hükûmeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.6-7)

...**Suriye hükûmeti hesabına** Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.8)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz **Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini** almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.25-26)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz **Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini** almış olan **Arap kahvesi hülâsasından** kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.26)

...**karpit lâmbası altında** Arapça yazar... (s.50 str.11-12)

...**bir lordun isim günüymüş**... (s.50 str.25)

...sonra **şehadet parmağının ucu** ile üzerine bir takım çizgiler çekmiye başladı. (s.51 str.27)

Çölde, fırtınalardan sonra gördüğümüz **yılan derisi menevişleri** gibi acayip, süslü, kararsız çizgiler... (s.51 str.29)

-Sizi **bir aşiret emîrinin oğlu** sandı... (s.52 str.10)

Ben **dünyadaki en büyük aşiret emîrinin mânevî oğluyum!** (s.52 str.14-15)

Lavrans **İngiliz kralının mânevî oğlu** idi. (s.52 str.17-18)

-Fakat **falcının kum üstündeki çizgilerden okuduğu alın yazısının son kısmı** çıkmadı... (s.52 str.21-22)

...**dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidaîsi, en kabası ve en fena yontulmuşu** olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sıriklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.3-4)

...insan için sürat asrında ve **medeniyetin kapı eşiğinde** de mümkün olabiliyordu... (s.55 str.11)

Gecenin karanlığı içinde bir düşen yıldız süratiyle geçen ekspresler... (s.55 str.22)

Güneşin böyle yerlerdeki gölge ve ziya oyunları... (s.55 str.24-25)

Hattâ başında **dört narin hurma ağacının gölge saldığı** bir vaha kuyusunu da bilmiyorlardı. (s.56 str.10)

...**bir insan dimağının nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine** şaşıyordum. (s.56 str.18-19-20)

Sonra da bütün o ziya, şiir, şâşaa zenginliğine, ifratına, israfına **bizim kafalarımızın nasıl dayandığına** hayret ediyordum. (s.56 str.21)

...o **beygir esnemesi tebessümü** ile iri at dişleri meydanda bana bakıyordu... (s.56 str.26)

Halbuki onlar **benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çibanının yanında** bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.2-3)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi **pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki** bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11)

Halep çibanının böylesi, öyle bir güzelin yüzünde seher vakti gökündeki çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14)

Halep çibanının böylesi, öyle bir güzelin yüzünde **seher vakti gökündeki** çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14-15)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

...öteki ucunu da **hurma ağcının alt dallarından birine** bağladı. (s.59 str.18-19)

...öteki ucunu da **hurma ağcının alt dallarından birine** bağladı. (s.59 str.18-19)

Gözlerim çibanımla **hurma dalı arasında** hafif hafif sallanan incecik tirede, kalıp gibi yatıyordum. (s.59 str.30)

Bir **örümcek ağı teli** gibi iki baştan tutturulmuş, boşlukta gidip gidip geliyordu. (s.59 str.33)

Ben başımı dimdik tutarak gündüzleri **çöl güneşinin kalayladığı** kamaştırıcı göğge gözlerimi kapıyor, geceleri açarak kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.1)

Fakat unutamadığım bir çift güzel **Alman kızı gözlerle**, Noel gecesini Almanya'da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiry'a'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.6)

Nihayet **donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği** saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.23-24)

Kırgız atının kar üstündeki siyah tümseğine dönüp dönüp bakıyordum... (s.62 str.23)

Orası **harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pomeronya'dan esir edip buralara kadar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi**... (s.64 str.18-19-20)

Şam-Bağdat arasında işliyen İngiliz şirketinin otokarındayız... (s.66 str.1)

...otokarın kalın kesme camları ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.7)

Evet, fes, **bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde**, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bölülük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.26-27)

Fellaha aşireti reisi imiş... (s.67 str.10-11)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan gaz tenekesi sandıklarile tamir etmişler. (s.67 str.19)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan **gaz tenekesi sandıklarile** tamir etmişler. (s.67 str.20)

-Yağmur mevsimi Basra körfezine dökülen Erkek suyunun menbaı, zannederim, bu vahadır! (s.67 str.28-29)

Bir akşam üstü, **tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş**, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.26)

Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekeri renginde ve o sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir **hurma ormanı tablosu** aydınlattı. (s.68 str.28)

Göz alan bir ipek hışırtısı arasında dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18)

-Dalının üzerinden süzülüp **ağacın lifleri içinden** geçerek toprak testilere damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.69 str.36)

Üzerine durmadan atılan şenlik silâhlarının alevleri kızıl kar parçaları gibi yağıp sönüyor... (s.70 str.7-8)

Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim Binbirdirek batakhaneleri cinsinden bir yere mi düştüm? (s.73 str.19-20)

Bir kundura tamircisi, **gazete kâğıdından siper geçirdiği bir petrol lâmbası başında** dalgın çalışıyordu. (s.76 str.3-4)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı bir kadın, **din ahkâmı icabınca**, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.12)

Fakat onu, **bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden** nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra **Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uca kasabasında** otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15-16)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel amlarına asılmış çok ışılıtlı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldışan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşıyordu... (s.80 str.21)

1.1.2. İYELİK TAKIMLARI

Kişi zamirlerinin adlarla iyelik ilgisi içinde kurdukları takımlara iyelik takımları adı verilir. Dönüşlü kişi zamiri “kendi” ile yapılan takımlar da iyelik takımı adını alır.

Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, **bizim sabahlarımızda** duyulan neş'e daha doğrusu, bir hayata, rahata giriş keyfi vardır. (s.7 str.4)

şimdi **onun da kuşaklı entarisi, ceketi, takkesi, kırmızı merkopları** vardı. (s.13 str.2)

-ivililer **ağzına** batmaz mı **senin?** (s.13 str.27)

...şimdi **onun** sade işine değil, **yüzüne** de dikkatle bakmıştı. (s.13 str.36)

Bunları derken **onun da katı, nasırlanmış yüreği** yumuşamış,şişmişti. (s.15 str.9)

Bunun önüne de ak entarisile kara maşlahını toplayıp çöktü. (s.25 str.19)

...**Onun Kalsum telaffuz ettiği** bu kadın ismi bizim Gülsümümüzdür... (s.26 str.19)

...Onun Kalsum telaffuz ettiği bu kadın ismi **bizim Gülsümümüzdür**... (s.26 str.19-20)

Ben **onun dedesini** avuş şebinkarahisarlı Kara Ömer'in katırı önünde, yayan, on beş saat yürütür... (s.28 str.2)

...**benim bunu yapacağıma** o kadar emindi ki... (s.28 str.11)

Belli ki bu kadın akşam rakısı zamanında, **onun zevkini** kaçıracak. (s.33 str.11-12)

Bunun intikamını şimdi, tek gözüyle bir teviye kuş peşinde dolaşarak ıkardıyordu. (s.37 str.3)

...kuşlar takım takım **senin önüne** gelecek... (s.37 str.18)

-**Bizim Nazlı** bin altın değer! Diye öğünüyordu. (s.39 str.30)

Osman'ın kollarından çözülen ip **onun boynuna** takıldı... (s.47 str.22)

Fakat **onun işi gücü** etrafı dolaşmaktı. (s.50 str.8)

Onların önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve sudan ziyade bir lâv akımına benzeyen Fırat vardı... (s.56 str.12)

...sanki kalbim **onun içinde** atıyordu... (s.56 str.24)

Halbuki onlar **benim gördüğüm, çıkardığım** Hadramut çıbanının yanında bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.2)

...**benim de yüzüm**, çarşıda rastladığım bedevîlerinki gibi gelir... (s.59 str.25-26)

Onlardan biri de bendim. (s.61 str.11)

Ya, **benim dolaştığım** sıralarda içerisi alabildiğine meçhul araziden ibaretti... (s.66 str.16)

Hepimizin kendisini dinlemek istediğimizi görünce anlatmaya başladı: (s.66 str.19)

Fakat **benim başımdan**, Şam'da hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim çok meraklı bir vaka geçmişti. (s.71 str.14)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, şaşırmadan analarını seçip memelerine yapıştırlarsa bu mahalle insanları da kapılarının halkalarına öyle, **bizim akıl erdiremediğimiz** bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.3)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu gözleri dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.19)

...**benim saatim** ona çeyrek var. (s.76 str.17)

Bu **benim pasaportumdur**. (s.80 str.26)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak **üç arkadaşımın da göğüslerine** birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.31)

Sağ yakaladıklarımızı –sonradan öğrendim- **bizim “dişçi”** yere yatırıyor... (s.84 str.5)

Kendi halinde, saf bir delikanlı! (s.20 str.24)

Bunu düşününce **kendi emrimizden** kendimiz ürktük... (s.23 str.23)

Kendi kendime soruyorum: (s.31 str.20)

Çocukken, ağızdan dolma bir tüfekle avlandığı sırada **kendi kendisini** yaralamış... (s.37 str.2-3)

...Allah yapacak, bırak **kendi haline!** (s.50 str.33-34)

...**kendi cinsimden** gibi yakınlık duyduğum sıcak bakışlı, dilimden anlıyan bir hayvancağız... (s.62 str.16)

...yarın ak ovada kalacağını bildiğim **kendi kara tümseğimi** seyreder gibi... (s.62 str.25)

İnsan **kendi memleketinden** uzaklaşıp da böyle başka ırklarla meskûn ayrı isimli yerlere gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.6)

...**onun yarı meczup olduğuna** hükmetmiştim. (s.81 str.8-9)

1.2. SIFAT TAKIMLARI

Sıfat takımları, sıfat görevindeki bir kelime veya kelime öbeğinin bir başka kelime veya kelime öbeğini nitelediği veya belirttiği kelime öbekleridir. Sıfat takımlarının yardımcı ve esas unsuru birbirine eksiz bağlanır. Sıfat takımlarında esas unsur olan ad görevindeki kelime ya da kelime öbeği sonda yer alır, sıfat görevindeki yardımcı unsur olan kelime ya da kelime öbeği ise başta yer alır. Bu çalışmada sıfat takımlarını iki ana başlık altında inceledik. Bunlar; niteleme sıfatlarıyla oluşturulmuş ve belirtme sıfatlarıyla oluşturulmuş sıfat takımlarıdır. Burada fiilimsilerle kurulan sıfat takımlarını ise niteleme sıfatlarının bir alt başlığı olarak incelemeyi uygun gördük. Çünkü varlıkların ya da kavramların, kendilerinden ayrı düşünülemezler temel ve yapısal özelliklerini karşılayan sıfatlara niteleme sıfatı denir (Kahraman, 2005: 78). Bazen varlıkları ya da kavramları kendilerinden ayrı düşünülemezler nitelikleriyle değil de salt eyleminden tanıdığımız bir özelliğiyle hatırlayabiliriz(Akerson, 2000: 80). O zaman fiilimsilerle kurulmuş bir kelime ve kelime öbeği oluşturmak zorunda kalabiliriz ve bu kelime veya kelime öbeğini başka bir kelime veya kelime öbeğinin hareket niteliği biçiminde gösterebiliriz. Böylece, fiilimsilerle yapılan sıfat takımlarını da niteleme sıfatlarıyla oluşturulmuş sıfat takımları içerisinde göstermemiz yanlış olmasa gerektir.

1.2.1 NİTELEME SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Varlıkların ya da kavramların kendilerinden ayrı düşünülemez temel ve yapısal özelliklerini karşılayan sıfatlara niteleme sıfatı denir(Kahraman, 2005:78). Bu sıfatlarla kurulan takımlara da niteleme sıfatlarıyla kurulan sıfat takımları adı verilir.

Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, bizim sabahlarımızda duyulan neş'e daha doğrusu, bir hayata, rahata giriş keyfi vardır. (s.7 str.4)

Bu dediğim tarihte Sultan Hamid'in **Suriye'deki çöl çiftliklerinden** birinde müdürdüm. (s.7 str.11-12)

...**böyle yerlere** zabitlerden kahya, askerlerden korucu gönderilirdi. (s.7 str.12)

...damın **toprak zeminine** çömeldiler. (s.7 str.23)

...**abanoz saçları** upuzun, örülü ve cıvık yağlıydı. (s.7 str.25)

...abanoz saçları upuzun, örülü ve **cıvık yağlıydı**. (s.7 str.25)

...kulaklarından **demir halkalar** sarkıyordu. (s.7 str.26)

Bir aralık **karşımdaki gencin** birisi hafifçe inledi. (s.8 str.2)

...**böyle işlerde**, mühim sebepler oldukça kullanılır. (s.8 str.10)

...**mühim sebepler** oldukça kullanılır. (s.8 str.10)

Sol tarafından bir kurşun yemiş. (s.8 str.13)

Bir **küçük değnek parçası** ve murdar bir paçavra ile... (s.8 str.21)

Bir küçük değnek parçası ve **murdar bir paçavra** ile... (s.8 str.21-22)

Yoğurt süzdüğümüz **eski, çürük torbadan** atılmış bir parça. (s.8 str.23)

...**uzun ağzını** açıp birden yaranın içine daldırdı.(s.8 str.33)

Yukardan geniş, aşağı doğru ince, mahrutî bir parça kesti. (s.8 str.35)

Bir kavunun **bereli, acı yerini** oyup nasıl atarsak öyle yaptı. (s.8 str.34)

...altından **lâstik bağlara** takılı imiş gibi çakının ucundan kayıp tekrar yarıdaki yerine girdi. (s.9 str.1)

Şimdi Şeyhin iki parmağı **-kirli, kara tırnaklı kadit parmakları-** yaranın içine paslı bir kısıkaç, bir kerpeten gibi sokulmuştu. (s.9 str.7-8)

Şimdi Şeyhin iki parmağı **-kirli, kara tırnaklı kadit parmakları-** yaranın içine **paslı bir kısıkaç, bir kerpeten** gibi sokulmuştu. (s.9 str.8)

...yaradaki yerine girdi. (s.9 str.2)

Her büküşünde yaradan **koyu, kalın bir kan tabakası** kabarıyordu. (s.9 str.13)

Sönük petrol ışığının altında katran gibi görünen ve sıcaklığı duyulan bir kan tabakası... (s.9 str.14)

Sade sıcaklığı değil, **öğürtücü kokusunu** da duyuyordum. (s.9 str.15-16)

Şeyh, yere, ayaklarımızın altına bıraktığı **deminki tıkaçı** eline aldı... (s.9 str.18)

...zira şeyhin **merhametsiz eli** bunu taş ocaklarında barut deliği açanların küsküsü gibi sert, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.21-22)

... zira şeyhin merhametsiz eli bunu **taş ocaklarında barut deliği açanların küsküsü gibi sert, granit sırtın** bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22-23)

...**mecrasız bir kan kabartısı**... (s.9 str.27)

Anladım ki **müthiş birşey** olacak! (s.9 str.32)

...yağ **pek ustahlık bir şekilde**, bir damlası etrafa sıçratılmadan, dar ağızlı bir şişeye hunisiz mayi akıtılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı. (s.9 str.34)

...**dar ağızlı bir şişeye** hunisiz mayi akıtılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı.(s.9 str.35)

Zavallı Bedevî buna da dayanmağa çalıştı. (s.10 str.2)

Ertesi sabah uyandığım vakit avluda dört at ve dört Bedevî duruyordu. (s.10 str.9)

Ben kızıl kanlı, yaraya dökülünce **yanık et** kokusu veren kaynar zeytinyağını düşünüyör, dişlerimi sıkıyordum. (s.10 str.18)

...üzerlerinden **ağır bir yük** kalkmış gibi ferahladılar. (s.11 str.3)

...**hayırlı bir iş** yaptıklarına herkesi inandırmış olanların uydurma neşesile, fakat gönülleri isli, evlerine döndüler. (s.11 str.5-6)

...babadan yetim kalan **küçük Hasan**... (s.11 str.7)

...**uzak akrabaları** ve konukomşunun yardımile halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu. (s.11 str.8)

...uzak akrabaları ve konukomşunun yardımile halasının yanına, Filistin'in **ücra bir kasabasına** gönderiliyordu. (s.11 str.9)

...**üstleri yazılı cankurtaran simitlerine**... (s.11 str.10-11)

...**kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara**... (s.11 str.11-12)

...peltek, şirin konuşmalarile de güverte yolcularını epeyce eğlendirmişti. (s.11 str.13-14)

Fakat vapur, şuraya buraya uğrayıp bir sürü yolcu bıraktıktan sonra **sıcak memleketlere** yaklaşınca kendisini bir durgunluk aldı: (s.11 str.16)

Artık **ana dili** büsbütün işitilmez olmuştu. (s.11 str.28)

Portakal bahçelerine dalmış, göğsünde bir katılık, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi bir sert düğüm, daima susuyordu. (s.12 str.2-3-4)

Portakal bahçelerine dalmış, göğsünde bir katılık, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi bir **sert düğüm**, daima susuyordu. (s.12 str.4)

Fakat hem pür nakıl çiçek açmış, hem yemişlerle donanmış **güzel, ıslak bahçeler** de tükendi... (s.12 str.6)

Yamaçlarında keçiler otlayan **kuru, yalçın, çatlak dağlar** arasından geçiyorlardı. (s.12 str.7)

Bu keçiler kapkara, **beneksiz kara** idi... (s.12 str.8)

...tüyleri **yeni otomobil boyası gibi aynamsı bir cilâ** ile, kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.9)

...tüyleri **yeni otomobil boyası** gibi aynamsı bir cilâ ile, kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.9)

...tüyleri yeni otomobil boyası gibi **aynamsı bir cilâ** ile, kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.9)

...**kızgın güneş** altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.10)

Yalnız arasına **kocaman kocaman hayvanlara** rastgeliyorlardı... (s.12 str.13)

...**çok uzun bacaklı, çok uzun boylu, sırtları kabarık, kambur hayvanlar** trene bakmıyorlardı bile... (s.12 str.13-14)

Ağızlarında **beyazımsı bir köpük** çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.15)

...**yanındaki askere** parmağıle göstererek sordu... (s.12 str.18)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından **biçim biçim, sürü sürü altınlar** sallanan kara çarşafı, kara çatik kaşlı, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.22)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan **kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın** onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.23)

Anasınıninkine benzemiyen, tuhaf kokulu, fazla yumuşak, içine gömülüveren **cansız bir göğüs**... (s.12 str.25)

Halasının yanındaki kadınlar da sarıldılar... (s.12 str.27)

...entariyelerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş, **saçları perçemli, başları takkeli çocuklar**... (s.12 str.29-30)

...entariyelerinin üstüne hırka yerine **elbise ceket** giymiş, saçları perçemli, başları takkeli çocuklar... (s.12 str.29)

Anlamağa başladığı Arapçayı, **küçücük kafasında** beliren bir inatla konuşmuyarak sustu. (s.12 str.33)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almamağa çalışan bir adam gibi tıkandığını duyuyordu... (s.12 str.34)

Şimdi onun da **kuşaklı entarisi**, ceket, takkesi, kırmızı merkoplardı. (s.13 str.2)

Şimdi onun da kuşaklı entarisi, ceket, takkesi, **kırmızı merkoplardı**. (s.13 str.2)

...**sıfır makine** ile kesilmiş... (s.13 str.3)

Deri gibi sert, yayvan tandır ekmeğine alışmıştı... (s.13 str.4-5)

Evin avlusuna **sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam** girdi. (s.13 str.8-9-10)

Evin avlusuna sırtında **çuval kaplı bir yayvan torba**, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.9)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir **yayvan torba**, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.9)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir **ufacık iskemle** ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.10)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve **uzun bir demir parçası**, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.10)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, **dağınık kıyafetli bir adam** girdi. (s.13 str.10-11)

...sonra önüne bir sürü **patlak, sökük, parça parça ayakkabı** dizdiler. (s.13 str.13-14)

Bu **dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde** öyle canı sıkılıyordu ki... (s.13 str.16)

Mukavvaya benzettiği **kalın deriyi** iki tarafı keskin, incecik, sapsız bıçağıle kesişine... (s.13 str.18)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi **iki tarafı keskin incecik, sapsız bıçağıle** kesişine... (s.13 str.18-19)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin **incecik, sapsız bıçağıle** kesişine... (s.13 str.18-19)

...ağzına **bir avuç çivi** dolduruşuna... (s.13 str.19)

...deri parçalarını **pis bir suya** koyup ıslatışına... (s.13 str.22)

...**mundar çanaktaki macuna** parmağını daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.22-23)

...dalgınlığından **ana dilile** sordu: (s.13 str.26)

...tıpkı **çenesindeki sakalı** andıran kırçıl, seyrek bir tutam kıl vardı. (s.14 str.2)

...tıpkı çenesindeki sakalı andıran **kırçıl, seyrek bir tutam kıl** vardı. (s.14 str.2)

...tıpkı çenesindeki sakalı andıran kırçıl, seyrek **bir tutam kıl** varı. (s.14 str.2)

Sonra **Kanlıca'daki** evlerini tarif etti... (s.14 str.6)

...bir kere de kapıya **beyaz boyalı hasta otomobili** geldiğini, içinde yataklar serili olduğunu söyledi. (s.14 str.8)

Uzun iş manasına.. ve mırıldandı: (s.14 str.12)

...**taze, gevrek, billûr** sesile bir teviye konuşuyordu. (s.14 str.17)

...“**Ha! Ya? Öyle mi?**” gibi **dinlediğini bildiren sözlerle** onu söyletiyordu... (s.14 str.19-20)

O zaman gördü ki **küçük çocuk**, memleketlisi minimini yavru ağlıyor... (s.14 str.33)

O zaman gördü ki **memleketlisi minimini yavru** ağlıyor... (s.14 str.33-34)

O zaman gördü ki memleketlisi **minimini yavru** ağlıyor... (s.14 str.33-34)

...**temiz vagon pencerelerindeki yağmur damlaları** dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle... (s.14 str.35-36)

...içlerinde **güneşli mavi gök**, pırıl pırıl akıyor. (s.15 str.3)

...içlerinde güneşli **mavi gök**, pırıl pırıl akıyor. (s.15 str.3)

...onun da **katı, nasırlanmış yüreği** yumuşamış... (s.15 str.9)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların –Arabistan sığağıle yanan **kızgın göğsüne-** bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.12)

Antikacı Şeyh Efganî'nin evi bu sokakta mıdır? (s.16 str.3)

Antikacı **Şeyh Efganî**'nin evi bu sokakta mıdır? (s.16 str.3)

Yanımdaki adam Lübnan'da belediye müsteşarlığında bulunan bir delişmen Fransız'dı... (s.16 str.4)

Yanımdaki adam Lübnan'da belediye müsteşarlığında bulunan bir **delişmen Fransız**'dı... (s.16 str.5)

...ertesini gün beraber aramaklığımızı teklif etmişti. (s.16 str.8)

...ertesini gün **beraber aramaklığımızı** teklif etmişti. (s.16 str.8)

...**karmakarışık bir eşya yığını**... (s.16 str.13)

...**yazılı taşlar**, boyalı camlar, tuğla parçaları yerlere serilmiş... (s.16 str.14)

...yazılı taşlar, **boyalı camlar**, tuğla parçaları yerlere serilmiş... (s.16 str.14)

...**ahşap ve gıcirtılı merdivenden** çıktık. (s.16 str.21)

İkinci katta **kapıları açık üç oda** göründü. (s.16 str.22)

Yer minderinde, **antikalara gömülü bir gözlüklü adam** oturuyordu... (s.16 str.25-26)

Yer minderinde, antikalara gömülü bir **gözlüklü adam** oturuyordu... (s.16 str.26)

...başında türbe çuhası renginde, koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külah ve sırtında **koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka** vardı. (s.16 str.28-29)

...başında türbe çuhası renginde, koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külah ve sırtında koyun pöstekisinden **kolsuz bir hırka** vardı. (s.16 str.29)

...başında **türbe çuhası renginde, koyu yeşil bir kumaş** sarılmış acayip bir külah ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.27)

...başında türbe çuhası renginde, koyu yeşil bir kumaş sarılmış **acayip bir külah** ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.28)

Yanımdaki küllü bakır mangalda birbir üstüne konmuş çay ibrikleri dumanlanıyordu. (s.16 str.29)

Yanımdaki **küllü bakır mangalda**, birbir üstüne konmuş çay ibrikleri dumanlanıyordu. (s.16 str.29)

Yanındaki küllü **bakır mangalda**, birbir üstüne konmuş çay ibrikleri dumanlanıyordu. (s.16 str.29)

...eşyalar arasında bize birer **tahta kahve iskemlesi** gösterdi. (s.17 str.3-4)

Kötü bir Fransızca ile öteki cevap verdi: (s.17 str.7)

Daha iyi bir muamele görmek ümidile belediye müsteşarı dedi ki: (s.17 str.10)

İyi müşterimdir... (s.17 str.13)

Beş bin çeşit çingırağı olduğunu söylüyor. (s.17 str.14)

Yak denilen hayvan **2000 metre irtifadan** aşağıda yaşamaz. (s.17 str.19-20)

Antikacı Şeyh, bunları söyledikten sonra, odaları “Geziniz, seçiniz!” mânasına eliyle işaret etti... (s.17 str.21)

...**önündeki kitabı** okumağa koyuldu. (s.17 str.22)

...bildiklerim eskiden baba evinde kullanılan **sarı leğen ibriği** ve bir de adî bakır ibriklerdi. (s.17 str.25)

...bildiklerim eskiden baba evinde kullanılan sarı leğen ibriği ve bir de **adî bakır ibriklerdi**. (s.17 str.25)

...bildiklerim eskiden baba evinde kullanılan sarı leğen ibriği ve bir de adî **bakır ibriklerdi**. (s.17 str.25)

...**şiş karınlarının** altından başlardı... (s.17 str.26)

...sakalına rağmen çok genç görünen **Şeyh Efganî** ile karşı karşıya kalmıştım... (s.17 str.29)

...bir müddet etrafımdaki **tozlu topraklı, iğribüğü, yamruyumru, kırıkırık, çarpukçarpuk eşyaya** baktım... (s.17 str.30-31)

...bir müddet **etrafımdaki tozlu topraklı, iğribüğü, yamruyumru, kırıkırık, çarpukçarpuk eşyaya** baktım... (s.17 str.30-31)

Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat bir çehre... (s.17 str.33)

...ensesinde **gür ve pembe bir kan tabakasının** şimal insanlarını ve Anglo Sanksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.34-35)

Zihnimden **Efganistan’a ait bütün malûmatımı** geçirmekteyim. (s.18 str.1-2)

...bu itibarla da etnoğraf ve mütehassıslar için **çok meraklı bir mevzu** teşkil ederler. (s.18 str.4)

Biran için, **mavi, tatlı rengin** içinden, yanar ispiroya tutulmuş bir iğne kızılığı geçmişti. (s.18 str.7)

-Efganistan'ın **dağlık ahalisinden** olmalısınız, dedim... (s.18 str.12)

Mavi gözler yüzüme dikildi kaldı. (s.18 str.17)

Açık ve dürüst iş yapmıyanlar benden ürkerler... (s.18 str.20)

...**derinleştirici ve teferruata nüfuz etmeğe istidatlı bir bakış**... (s.18 str.24-25)

Hatsiz, hesapsız tecrübelerimle anlıyorum ki... (s.18 str.26)

...**aziz dostum**, geliniz... (s.19 str.9)

Yürürken arkamdan o **bir çift mavi gözün**, kitap sayfalarından ayrılıp, beni dikkatle seyrettiğine hüküm vermiştim. (s.19 str.10)

Yürürken arkamdan o bir çift **mavi gözün**, kitap sayfalarından ayrılıp, beni dikkatle seyrettiğine hüküm vermiştim. (s.19 str.10)

Zira **Efganlı Şeyh**'in gözlerini anlatamayacağım bir mâna ile bana dikili bulmuştum. (s.19 str.13)

...antikacı bize **ufacık billûr kadehlerde** yeşil çay ikram etti. (s.19 str.15)

...antikacı bize ufacık **billûr kadehlerde** yeşil çay ikram etti. (s.19 str.15)

...antikacı bize ufacık billûr kadehlerde **yeşil çay** ikram etti. (s.19 str.16)

Yeşil çay sığağa, susamağa karşı **en mükemmel devaymış**. (s.19 str.17)

...**vazih bir surette** görememişim. (s.19 str.24)

Bana öyle gelir ki, seçme adamlar bir hâdise karşısında sadece –benim gibi- müteessir olanlar, **müphem şeyler** duyup ruhlarından incinenler değildir... (s.19 str.29)

-**Sevimsiz bir adam** bu Şeyh... (s.20 str.1)

...**Emevî devrine ait ne değerli bir eser!** (s.20 str.3-4)

...Emevî devrine ait **ne değerli bir eser!** (s.20 str.3-4)

-O herifin **gizli bir rolü** var... (s.20 str.6)

...Mısır dönüşü **Kudüsteki King David otelinde** yol arkadaşlarımla beraber akşam viskisi içiyorduk. (s.20 str.7-8)

...**sivil kıyafette** mi? (s.20 str.13)

Sonra, birden, aklımdan **yeşil tülbentli bir külâh**, bir darmadağınık saç sakal, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz geçti. (s.20 str.14)

Sonra, birden, aklımdan yeşil tülbentli bir külâh, bir **darmadağınık saç sakal**, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz geçti. (s.20 str.15)

Sonra, birden, aklımdan yeşil tülbentli bir külâh, bir darmadağınık saç sakal, **bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz** geçti. (s.20 str.15)

Sonra, birden, aklımdan yeşil tülbentli bir külâh, bir darmadağınık saç sakal, bir çift **inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz** geçti. (s.20 str.15)

Sonra, birden, aklımdan yeşil tülbentli bir külâh, bir darmadağınık saç sakal, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz **mavi göz** geçti. (s.20 str.15)

Böyle, sokaklarında **serseri kurşunların** dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18-19)

...böyle, sokaklarında **serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti.** (s.20 str.18-19-20)

...Şeyh efendiye sormaktan kendini alamadım. (s.20 str.21)

Kendi halinde saf bir delikanlı! (s.20 str.24-25)

Kendi halinde **saf bir delikanlı!** (s.20 str.24-25)

Oturduğum yaylâ Akdeniz'e bakan **yüksek bir sırtta** idi... (s.21 str.2)

...kenarı fıstık çamlarile süslenmiş bir **ufacık, akçıl, kayalık Lübnan köyü**... (s.21 str.3-4)

Bu **koyu nefti, terütaze cilâh ve tombul fıstıklar**... (s.21 str.4-5)

...dağların **çıplak, sıcak karnı** altında... (s.21 str.5)

...Nü tablosundaki **bir tutam gölge** kadar göz alır... (s.21 str.6)

...Nü tablosundaki **bir tutam gölge** kadar göz alır... (s.21 str.6)

Ucuzluğuna bakarak **dört kişilik otomobillerde** yer bulmayı tercih ederdik. (s.21 str.8)

...**arka tarafta** üç kişi, haşır neşir olsunlar. (s.21 str.12)

Bu vaziyet bana **hapishanelerdeki siyasî ve adî mahkûmları** hatırlatır: (s.21 str.15)

Bu vaziyet bana hapishanelerdeki **siyasî ve adî mahkûmları** hatırlatır: (s.21 str.15)

Uğradığımız ikinci köyün **pınarlı kahvesinde** bizi telâşlı bir kalabalık durdurdu. (s.21 str.18)

Uğradığımız ikinci köyün pınarlı kahvesinde bizi **telâşlı bir kalabalık** durdurdu. (s.21 str.18-19)

...ortaya, iki eliyle girtlağını tutan bir **genç adam** bindirdiler. (s.21 str.20)

Her dağlı Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz kalıpcının sıcağı ve fırçası sezilen **lâcivert kostümlü biri**... (s.21 str.22)

Her **dağlı Lübnan genci** gibi siyahça fesinde henüz kalıpcının sıcağı ve fırçası sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.20-21)

Her dağlı Lübnan genci gibi **siyahça fesinde** henüz kalıpcının sıcağı ve fırçası sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.21)

Belki de arkadakiler de **aynı şeyi** düşünmüş olacaklar ki... (s.21 str.26)

Sıcak iklim, Akdeniz kenarı ve liman halkı, Lâtinleşmiş halk böyledir. (s.22 str.1)

...mallarını **beğendirmek isteyen ayak satıcısı gibi bir lâfazanlık, bir ağız kalabalığı** ki... (s.22 str.4-5-6)

Gırtladığını **iç tarafından** bir eşek arısı sokmuş. (s.22 str6)

...**bardaktaki arıyı** görmemiş... (s.22 str.10)

...önünüze **minimini bir toprak testi** getirirler... (s.22 str.14)

...önünüze **minimini bir toprak testi** getirirler... (s.22 str.14)

...kenarında ufacak, tenasüpsüz emziği olan bir **akçıl testi**... (s.22 str.15)

...kenarında **ufacak, tenasüpsüz emziği** olan bir akçıl testi... (s.22 str.15)

O halde siz bu testiyi **sağ elinizle yukarıya**, başınızı geçecek bir yüksekliğe kaldıracaksınız... (s.22 str.18)

...uzaktan **hesaplı şekilde** suyu gırtladığınıza dökeceksiniz! (s.22 str.19-20)

Beyrut'ta, **ikinci derecedeki lokanta** masalarında, böyle su içmiye alışmışlara mahsus testilere rastgelirsiniz... (s.22 str.24-25)

...**böyle su içmeye alışmışlara mahsus testilere** rastgelirsiniz... (s.22 str25)

...sızan suları altlarındaki kâselere birikmiş **sıram sıram testiler**... (s.22 str.26-27)

...sızan suları **altlarındaki kâselere** birikmiş sıram sıram testiler... (s.22 str.26)

Hintyağı ve Karlsbat tuzu içmek için **fena şekil** değil! (s.22 str33)

...biraz da su kıtlığı çekilen o **fakir, taşlık yerlerde** su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.2)

...testinin içine girmiş olan **kocaman bir eşek arısı**, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış... (s.23 str.5)

... tazyikle emziğin **dar ağzından** fırlamış... (s.23 str.6)

Ekmek, bal, yoğurt, **çiy kıyma**, falan filân yutturmuşlar... (s.23 str.8-9)

...tıpkı **hayalî bir testiden** su içiyormuş gibi yutkunmıya çalışıyor... (s.23 str.15)

...altımızdaki **eski bir ford**... (s.23 str.22)

...**ıĝri büğrü, dimdik ve minare boyu uçurumlarla dolu**... (s.23 str.22-23)

Ben **yarım yamalak Arapçamı** bırakıp Türkçe söylüyordum... (s.23 str.26)

Yani **bütün bir ihtinak manzarası**... (s.23 str.33)

...ivitle boyanmış, **şiş alçılı korkunç başı** bellisiz bir aktar maskesine döndü... (s.23 str.34)

...ivitle boyanmış, **şiş alçılı korkunç başı** bellisiz bir aktar maskesine döndü... (s.23 str.34)

...ivitle boyanmış, **şiş alçılı korkunç başı bellisiz bir aktar maskesine döndü**... (s.23 str.35)

...**ıĝreti bir şey** oldu. (s.23 str.35)

Asıl yüze, biraz evvel kanı işliyen, damarları atan, adalesi oynıyan yüze yabancılıĝını, yadırganlıĝını görüyordum. (s.24 str.1)

...maskenin altında **rahat, canlı, genç çehre**, hâlâ vardır... (s.24 str.3)

Yol st, **büyükçe bir köyde**, bir doktor tabelâsına rastlayınca durduk. (s.24 str.6)

...**uzun boylu, simsiyah vekarlı bir papaz**: (s.24 str.11)

...yüzümde o **ivit renkli maskeyi** taşıyordum... (s.24 str.21)

...ben de korkunç ve **yarı lydm**. (s.24 str.22)

...**aynı köyden** ve aynı kahvenin önünden, yreĝim atarak neşesiz eve dönerken baktım... (s.24 str.23)

...aynı köyden ve **aynı kahvenin** nnden yreĝim atarak neşesiz eve dönerken baktım... (s.24 str.23-24)

... **sabahleyin ölüsünü taşıdığımız yaşta bir genç**, toprak testisini kaldırmış... (s.24 str.25)

...**toprak testisini** havaya kaldırmış... (s.24 str.25)

...neden **siyahla beyazdan başka renklere** raĝbet göstermeliydi? (s.25 str.12-13)

...**yüz çeşit eşya** dizilmiş bir yer sergisi... (s.25 str.18)

Bunun önüne de **ak entarisile** kara maşlahını toplayıp çöktü. (s.25 str.19)

Bunun önüne de ak entarisile **kara maşlahını** toplayıp çöktü. (s.25 str.19)

erici **sabırlı bir Süryânî** idi. (s.25 str.22)

Tek cam gözlü bir parlak kutu: (s.25 str.23-24)

Tek cam gözlü bir **parlak kutu**: (s.25 str.24)

Kaymakam beye dörde sattım. (s.26 str.16)

...yani **çürük para** hesabı elli kuruş. (s.26 str.17)

...yani **çürük para hesabı elli kuruş.** (s.26 str.17)

...üstüne üç daha koysa **kabilenin incisi Kalsum**'u alırdı. (s.26 str.18-19)

...**uçkuruna bağlı yalnız on tane ikilik gümüş para** vardı. (s.26 str.22)

...uçkuruna bağlı **yalnız on tane ikilik gümüş para** vardı. (s.26 str.22)

...uçkuruna bağlı **yalnız on tane ikilik gümüş para** vardı. (s.26 str.22)

...uçkuruna bağlı yalnız on tane **ikilik gümüş para** vardı. (s.26 str.22)

...uçkuruna bağlı yalnız on tane **ikilik gümüş para** vardı. (s.26 str.22)

Öteki beriki, kadın ve erkek müşteriler, serginin önünde durup pazarlık ediyorlar... (s.26 str.24-25)

Bir de içinde **ufak bir düğüm** duyuyordu. (s.26 str.28-29)

Niçin bu adamlar o **güzel fenere** –kibritsiz yanıp ışığı tükenmeyen, is ve duman vermeyen fenere- alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.29)

Satıcı **Katolik Süryânî**ydi... (s.26 str.34)

Öteki **uçkurundaki ilmiği** çözmeğe başlamıştı. (s.27 str.3)

On adet ikiliği, göziyle, daha bezin içinde iken uzaktan saydı. (s.27 str.4)

...yüreğinin **bayıltıcı şekerlenmesinden** sezdi... (s.27 str.9-10)

Kalbi İngiliz seyyahının vâha kuyusu başında unutup bıraktığı **ıslak sabun kalıbı** gibi göğsünün içinde kaypaklaşmıştı... (s.27 str.12)

Zira **sihirli fener** hikâyesini bütün Urban gibi o da kulaktan bilirdi. (s.27 str.15-16)

- **Binbir gece kıssasındaki Alâettin'in feneri** şimdi bende! (s.27 str.14)

...Ebû Ali **böyle bir sevinçle** batan güneşin kızılığında Fırat'ı tulumla geçti. (s.27 str.17)

Beni Hamra aşiretinden biri beni görmek istiyormuş... (s.27 str.21)

...**büyük bir derdim** var. (s.27 str.26)

...karakolun **tahta masasına** koydu. (s.27 str.27-28)

...**güneşi bile geri çevirmeye kadir bir üstün adam** sayılırdı... (s.27 str.32)

...güneşi bile geri çevirmeye kadir bir **üstün adam** sayılırdı... (s.27 str.32)

Ben onun dedesini **Çavuş Şebinkarahisarlı Kara Ömer**'in katırı önünde, yayan, on beş saat yürütür... (s.28 str.3)

Ben onun dedesini Çavuş **Şebinkarahisarlı Kara Ömer**'in katırı önünde, yayan on beş saat yürütür... (s.28 str.3)

Ben onun dedesini Çavuş Şebinkarahisarlı **Kara Ömer**'in katırı önünde, yayan on beş saat yürütür... (s.28 str.3)

...**sihirli ışık** belirdi. (s.28 str.10)

...**köşe pencere**m, kendimce, Abdülhak Hâmid'in "Kürsü temaşa"sı yerine geçirdi. (s.29 str.1)

Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3)

Yabancı memleketlerde **küçük bir kasabaya** sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3)

Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3-4)

Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup **uzun müddet** yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3-4)

...gece gündüz kıvrılıp bükülen **soğuk temash düşüncelerle** dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.9-10)

...**böyle bir zamanda** o gurbet odasında duyarsınız: (s.29 str.11-12)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı **kemirici, işleyici ses**... (s.29 str.13-14)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen **gizli kurtların** bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.13)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.12)

...oyduğu delikten **incecik tozlarının** içinize biriktiğini duyarsınız. (s.29 str.15)

Şayet **iradesiz bir adamsanız** az zamanda çürüyüp çökmeniz pek mümkündür. (s.29 str.17)

Köşe penceresinden dünyayı seyretmek insana **mübalâğalı bir fikir** gibi görünür. (s.29 str.21-22)

Bahri muhitten aldığımız **bir bardak su**, o geniş denizin trilyonda biri değildir... (s.29 str.24-25)

Bahri Muhitten aldığımız bir bardak su, o geniş denizin trilyonda biri değildir... (s.29 str.24)

Bahri Muhitten aldığımız bir bardak su, o **geniş denizin** trilyonda biri değildir... (s.29 str.25)

...amma **bütün o ummanda mevcut unsurların** bu minimini kadehte tam bir terkibi mevcuttur. (s.29 str.26)

...amma bütün o ummanda mevcut unsurların bu **minimini kadehte** tam bir terkibi mevcuttur. (s.29 str.26)

...amma bütün o ummanda mevcut unsurların bu minimini kadehte **tam bir terkibi** mevcuttur. (s.29 str.26-27)

Bir damlası bile deniz hakkında bize **ilmî bir fikir** vermeğe yetişir. (s.29 str.28)

Bu **basit teleskobun** önüne geçip insanlarla hayvanları tetkik pek hoşlandığım eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.12)

Karşımdaki komşum ecebî zabitinin bir “Buldok” cinsi köpeği vardı. (s.30 str.15)

Karşımdaki komşum ecebî zabitinin bir **“Buldok” cinsi köpeği** vardı. (s.30 str.15-16)

Karşımdaki komşum ecebî zabitinin bir “Buldok” cinsi köpeği vardı. (s.30 str.15)

İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi bir köpek... (s.30 str.16-17)

...bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren **eski, somurtkan memur tiplerini** hatırlatır. (s.30 str.20-21)

...bütün dişleri söküldükten sonra **acemi bir dişçiye** tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18-19)

...bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye **tam takım yapma diş** yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.19)

“Buldok”, değişiklik olsun diye, sanki asıl yüzüne **korkunç, gamlı, bedbin bir karnaval maskesi** geçirmiş bir köpektir. (s.30 str.22-23)

“Buldok”, değişiklik olsun diye, sanki **asıl yüzüne** korkunç, gamlı, bedbin bir karnaval maskesi geçirmiş bir köpektir. (s.30 str.22)

...bu **iğreti kara suratı** düşürmemek ister gibi boynunu dimdik tutar. (s.30 str.24)
Dünyaya parçalanıp yok edilecek **lüzumsuz, zararlı, iğrenç bir şeymiş** gibi kin ile, anarşist gözü ile bakıyordu. (s.30 str.28)

...**Senagalli izbandut bir nefer**... (s.30 str.30)

...**Senagalli izbandut bir nefer**... (s.30 str.30)

...-kardif kömüründen halkolmuş, el ve adalesi ziftle yoğrulmuş bu **yarı insan**... (s.30 str.31-32)

Transatlantik vapurlarının bacasına benzeyen o **simsiyah köpek**, koskoca adamı, âdeta, iri şilepleri götüren romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.30 str.35)

...**koskoca adamı**, âdeta, iri şilepleri çekip götüren romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.30 str.35)

...**iri şilepleri** çekip götüren romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.30 str.35)

...hemen mengene gibi tuttuğunu bırakmaz, **sert, yaylı pençesinde** koptuğu göreceğiz. (s.31 str.6)

Zavallı Senegalli, bir türlü lafzayamadığı “j”leri değiştirerek: (s.31 str.9)

...**belindeki kayışla** vursa, nafile... (s.31 str.12)

Balkondan uzanan **penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı**, ıslak köpek tüyü gibi koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.15-16)

...**ıslak köpek tüyü** gibi koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16)

...**daha azılı yerli köpeklere** rastgelmiş... (s.31 str.33-34)

...daha azılı **yerli köpeklere** rastgelmiş... (s.31 str.33-34)

...**Senegalli bekçisini**, penivarlı gözcüsünü arkasında bulamayınca bütün azgınlığını, kaba sığmıyan öfkesini bırakmış, sünepeleşmişti. (s.32 str.1)

...Senegalli bekçisini, **penivarlı gözcüsünü** arkasında bulamayınca bütün azgınlığını, kaba sığmıyan öfkesini bırakmış, sünepeleşmişti. (s.32 str.1)

O **eski korkunç mahlûk**, zinciri çıkınca, basbayağı bir köpek olmuştu. (s.32 str.10)

O eski **korkunç mahlûk**, zinciri çıkınca, basbayağı bir köpek olmuştu. (s.32 str.10)

O eski korkunç mahlûk, zinciri çıkınca, **basbayağı bir köpek** olmuştu. (s.32 str.10)

Eminim ki Juju'nun **gamlı gözlerinden** arasına, uzak, şanlı bir hatıra gibi bu zincir geçiyor... (s.32 str.17)

Eminim ki Juju'nun gamlı gözlerinden arasına, **uzak, şanlı bir hatıra** gibi bu zincir geçiyor... (s.32 str.17-18)

Yeni tuttuğu **hizmetçi kadına** dedi ki: (s.33 str.1)

...**küçük aktar dükkanı bebeklerinin** ne kıla, ne de ota benzeyen, dokunsanız hışırdayacağını sandığımız cansız, kuru, soluk rengini, şeklini almış. (s.33 str.6)

...küçük aktar dükkanı bebeklerinin ne kıla, ne de ota benzeyen, dokunsanız hışırdayacağını sandığımız **cansız, kuru, soluk rengini, şeklini** almış. (s.33 str.7-8)

Gözleri **eski şekerlenmiş şuruplar kadar donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş... dibe çökmüş bir gam tortusu.** (s.33 str.8-9-10)

...**eski şekerlenmiş şuruplar** kadar donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş... dibe çökmüş bir gam tortusu. (s.33 str.8)

Bu kadar kuru, kabuğa benzeyen göze hiç rastlamamıştım. (s.33 str.10)

Bu gelen **o zamanki düşman** din ve ırz düşmanıdır da... (s.33 str.18)

Müslüman erkeği süngüliyecek ve Müslüman kadını kirletecek. (s.33 str.19)

Dul Ayşe de hazırdır... (s.33 str.23)

Arkasında **beş yaşındaki oğlu**, belinden sınıksık sarılmış... (s.33 str.23-24)

...önünde **üç yaşındaki kızı** bir kuşakla dizlerinden eğere bağlı... (s.33 str.24-25)

Islak gece içinde, sırsıklam bir kabile, kimi yaya, kimi atta koşuyor... (s.34 str.1)

...**sırsıklam bir kabile**, kimi yaya, kimi atta koşuyor... (s.34 str.2)

Öndeki ümit ordumuza yetişmek, arkadaki korku, düşman ordularına çiğnenmek! (s.34 str.3-4)

Öndeki ümit ordumuza yetişmek, **arkadaki korku, düşman ordularına** çiğnenmek! (s.34 str.3-4)

Şimşek bile çakmıyan **koyu, değişmez bir karanlık.** (s.34 str.6)

Uzaklarda kabaran derelerin **yüklü uğultusu**... (s.34 str.8)

...yakınlarında çamura batıp çıkan ayakların **boğuk hışırtısı**... (s.34 str.9)

Ayşe beline dolanan **ufak kolların** ara sıra gevşediğini duyuyor: (s.34 str.10)

Önündeki baş yavaş yavaş dikliğini kaybediyor... (s.34 str.13)

Sonra kucağında kıpırdanmalar başlayıp **hafif ağlamalar** işitilince: (s.34 str.16)

O, **yaşlı, romatizmalı, horada bir beygirdir.** (s.34 str.21)

Toprak ise gittikçe **cıvık bir hale** gelmektedir. (s.34 str.22)

İçindeki en dehşetli korku şimdi budur: (s.34 str.26-27)

İçindeki **en dehşetli korku** şimdi budur: (s.34 str.26-27)

Atından ayrılarak üç **canlı yükü** ile yayan kalmak. (s.34 str.27)

Ayşe, yanında diz kapaklarına kadar çamurlara bata çıka yürümiye çalışan Ali'nin **minimini elini bırakmak** istemiyor. (s.35 str.4)

Boynuna dolanan **mecalsiz kolları** da çözmeye cesareti yoktur. (s.35 str.5)

Kucağındaki ıslak, hareketsiz, sesiz bohça ona zaten cansız gibi görünüyor. (s.35 str.6)

Kucağındaki **ıslak, hareketsiz, sesiz bohça** ona zaten cansız gibi görünüyor. (s.35 str.6)

...**en az çamurlu, en az bata**k yere bırakıvermek... (s.35 str.9-10)

...**selin batıra çıkara, vura çarpa sürüklediği bir enkazdan başka bir şey** değildir. (s.35 str.15-16)

...**öyle bir kesiklik, bir uyuşma, bir karıncalanma, nihayet bir duyamayış** var ki... (s.35 str.22-23)

...**sol kolunun** açılıp yükünü, kendiliğinden bıraktığını ancak yarı anlıyabiliyor. (s.35 str.23)

...**daha ağır, fakat daha sıcak, daha canlı, soluyan ve sarılan birini** hissediyor: (s.35 str.26-27)

Uzun bir hasretten sonra birbirlerine kavuşmuşlar gibi sokuluyorlar... (s.35 str.31)

Yine koşuyor ve birden, **acayip bir hafiflik, bir canlılık** duyuyor... (s.36 str.2)

Neden sonra anlıyor ki boynundan sarılan **zayıf, ufak kollar** artık yoktur... (s.36 str.4)

...kafileyi geride bırakıyor ve seher vakti **ay yıldızlı bir ıslak bayrak çekili küçük bir kasabaya** varıyor. (s.36 str.13-14)

...kafileyi geride bırakıyor ve seher vakti ay yıldızlı bir ıslak bayrak çekili **küçük bir kasabaya** varıyor. (s.36 str.14)

...kafileyi geride bırakıyor ve seher vakti ay yıldızlı bir **ıslak bayrak** çekili küçük bir kasabaya varıyor. (s.36 str.13-14)

...geceki yağmur gibi dökülen **coşkun gözyaşları** içinde gülümsüyor. (s.36 str.21)

...**geceki yağmur** gibi dökülen coşkun gözyaşları içinde gülümsüyor. (s.36 str.20)

Hizmetçi **donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş kuru böcek kabuğu gözlerini** işaret etti: (s.36 str.22-23)

...donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş **kuru böcek kabuğu gözlerini** işaret etti: (s.36 str.22-23)

Köy zenginlerinden Zülfü Ağa ne zaman sorulsa avda idi. (s.37 str.1)

Fakat çocukluğunda yaptığı ilk **kazalı av** ona fena bir lâkap takmıştı... (s.37 str.5)

...ona **fena bir lâkap** takmıştı... (s.37 str.5-6)

...halk arasında **Kör Zülfü** diye anılırdı. (s.37 str.6)

...hacca gitti ve dönünce artık **Hacı Zülfü Ağa** oldu. (s.37 str.8)

-Uğurlar olsun, **Hacı Ağa!** (s.37 str.11)

Beni iyice görmek için **sağlam gözünü** yüzüme çevirdi: (s.37 str.12)

Bir "**mahfazalı**" yere oturacaksın... (s.37 str.17-18)

Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz her taş şehri gibi tek bir renk ve değişmez bir ışıkla kaplıyız. (s.37 str.24)

Sıcak iklimlerin **ağaçsız ve kiremitsiz her taş şehri** gibi tek bir renk ve değişmez bir ışıkla kaplıyız. (s.37 str.24)

Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz her **taş şehri** gibi tek bir renk ve değişmez bir ışıkla kaplıyız. (s.37 str.24)

...**Hacı ağanın** gideceği yerlerde bademler çiçek açmıştır... (s.37 str.26)

...**köpüklü bulutların** akisleri sallanan su birikintileri görülmekte... (s.37 str.28)

Halep'te güneş **taş duvarlı ak sokakların** cenderesine tıkanıdığı için bir nevi ışık dumanıdır... (s.38 str.2)

Halep'te güneş taş duvarlı **ak sokakların** cenderesine tıkanıdığı için bir nevi ışık dumanıdır... (s.38 str.2)

Bir zamanlar **keklik sekişli yosma bir Nazlı** da benim ve benim gibi birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.10-11)

...keklik sekişli **yosma bir Nazlı** da benim ve benim gibi birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.11)

...**benim gibi birçok delikanlıların** canını yakmıştı! (s.38 str.11-12)

Biraz sonra kâhya, kucağında **üstü sımsıkı örtülü birşey** taşıyarak ve yaş topraklarda düşmemeğe çalışarak yanımıza geldi. (s.38 str.13)

Örme daldan dar bir kafes içinde bir anaç keklik... (s.38 str.17)

Örme daldan dar bir kafes içinde bir **anaç keklik**... (s.38 str.17)

Örme daldan dar bir kafes içinde bir anaç keklik... (s.38 str.17)

Örme daldan **dar bir kafes** içinde bir anaç keklik... (s.38 str.17)

Kuş **açık havaya** çıkınca şöyle bir kabardı... (s.38 str.18)

...**kırmızı halkalı gözlerinin** beyaz perdelerini aç a kapaya bize baktı... (s.38 str.19-20)

...kırmızı halkalı gözlerinin **beyaz perdelerini** aç a kapaya bize baktı... (s.38 str.20)

Götürüp **uzakta bir çalılığın** arasına sakladılar. (s.38 str.22)

Dişi keklik, yeşil dekor içinde, gevrek gevrek, istekli istekli, bir operet maşukası kadar süslü ve sevimli çağırmaya başlamıştı. (s.38 str.24)

Dişi keklik, **yeşil dekor** içinde, gevrek gevrek, istekli istekli, bir operet maşukası kadar süslü ve sevimli çağırmaya başlamıştı. (s.38 str.24)

...**kalin ötüşlerle** birçok cevaplar duyuldu. (s.38 str.27)

...bu saate ve bu tabiate yakışan **en hoş nağmeyi** duymamışlar...(s.38 str.29)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan **en güzel ses!** (s.38 str.32)

Hacı Zülfü “hazır ol beyim!” dedi. (s.38 str.33)

Dişi davetine can atan bir **iri keklik** çalılığın arasından önümüze çıkıvermişti. (s.38 str.34)

...**cakalı, hovarda, haşarı bir hali** vardı. (s.39 str.3)

Ne zarif, ne mert, ne dinç bir kuştu... (s.39 str.3-4)

Böyle, bir ikinci **erkek kuş** geldi. (s.39 str.8)

...**Hacı Ağa** ile uşaklarına karşı merhametli, muhallebici, İstanbul çocuğu görünmekten utanıyor... (s.39 str.13)

Bir aralık iki **erkek keklik** ayrı ayrı çalılığın içinden ortaya atıldılar... (s.39 str.15)

Kızıl kurdelâlı boyunları şişmişti... (s.39 str.16)

İşte o zaman **müthiş bir şey** gördüm: (s.39 str.21)

Hacı Zülfü: (s.39 str.29)

...kulağımda hep o **çağırtnan sesi** duyarım. (s.39 str.23)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı **çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarala kaplı Bahar çölllerinde** dolaşıyordum. (s.40 str.2-3)

Hadîdî denilen **en iyi cins Halep yağı** toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarala kaplı Bahar çölllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.1)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı **çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlar**la kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.2)

Bir Roma harabesi üzerinde yeniden kurulmaya başlanan bu **çorak Badiye limanı**nda mutasarrıf eski bir mektep arkadaşım çıkmıştı. (s.40 str.6)

...**eski bir mektep arkadaşım** çıkmıştı. (s.40 str.6)

İmkân olsa **hükûmet konağındaki odasına** da benim için bir masa koyduracaktı... (s.40 str.9)

...**sersemletici lodos** ılık bir buse, dişleyici poyraz bir serin nefestir. (s.40 str.14)

...sersemletici lodos **ılık bir buse**, dişleyici poyraz bir serin nefestir. (s.40 str.15)

...sersemletici lodos ılık bir buse, **dişleyici poyraz** bir serin nefestir. (s.40 str.15)

...sersemletici lodos ılık bir buse, dişleyici poyraz bir **serin nefestir**. (s.40 str.15)

...hep **beyaz yelkenlerin** kayıp gittiği şurup renkli denizler... (s.40 str.16)

...hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği **şurup renkli denizler**... (s.40 str.16-17)

...**tüy gibi ince kadınlar**... (s.40 str.18-19)

...ağızlarından **şekerleme kadar tatlı sözler** dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.19)

...**kanlı vakalar** oluyor... (s.40 str.27)

Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki kösele renkli, yarı çiy, kızgın, kokulu ve ekşi deve etlerine kirli entarili donsuz bedevîler bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.3-4-5)

Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki **kösele renkli, yarı çiy, kızgın, kokulu ve ekşi deve etlerine** kirli entarili donsuz bedevîler bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.4-5)

...**kirli entarili donsuz bedeviler** bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.5)

...kirli entarili **donsuz bedeviler** bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.5)

Kuzular ise **güzel postlarından** sıyrılnca demin, kırdaki o iştiha verici tombulluklarını, temizliklerini kaybediyorlar... (s.41 str.7)

...kırdaki o **ıştiha verici tombulluklarını**, **temizliklerini** kaybediyorlar... (s.41 str.8)

...**kırdaki o iştiha verici tombulluklarını**, **temizliklerini** kaybediyorlar... (s.41 str.8)

İşte, bir gün yine **böyle bir ziyafetten** sonra idi... (s.41 str.12)

...üstünde **ortadan yırtmaçlı bir entari** vardı... (s.41 str.16-17)

...**murdar, delik deşik bir paçavra.** (s.41 str.17)

Belindeki kuşağı fazla sıkılmıştı. (s.41 str.17-18)

Fakat **yağlı ağız** kemikten kalan et liflerini dişlerinin arasından çekmekle, ayıklamakla, ezmekle meşguldü... (s.41 str.21)

İri bir akrep... (s.41 str.26)

Bakalit cigara kutusu iriliğinde, o sertlikte, o renkte bir akrep. (s.41 str.26-27)

Bakalit cigara kutusu iriliğinde, o sertlikte, o renkte bir akrep. (s.41 str.26)

...**sol kolunun** üstüne, çıplak etine oturttu. (s.41 str.28)

...sol kolunun üstüne, **çıplak etine** oturttu. (s.41 str.28)

...**zehirli kuyruğunu**, tabî zevkile büktü... (s.41 str.29)

...zehirli kuyruğunu, **tabî zevkile** büktü... (s.41 str.29)

...**eski halini** buldu. (s.41 str.33)

...**açık sarıdan** tutunuz da koyu renklilerine, kuzgunî siyahlarına kadar, her elini atışında bir tane yakalıyor... (s.42 str.3)

...açık sarıdan tutunuz da koyu renklilerine, **kuzguni siyahlarına** kadar, her elini atışında bir tane yakalıyor... (s.42 str.4)

...satranç oyununda taş değiştirenlerin **düşünceli, temkinli hareketile** birer birer yerlerinden kaldırdı... (s.42 str.10)

...**çıplak ten** üzerinde kıvıl kıvıl alıştıkları yerlerini arıyorlardı. (s.42 str.13-14)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu bir serum müessesesinden çıkmış kadar vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku duyuyorduk. (s.42 str.20-21)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu bir serum müessesesinden çıkmış kadar vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku duyuyorduk. (s.42 str.20-21)

...vücudumuzda ürperme ve genzimizde **yaş, ekşi bir koku** duyuyorduk. (s.42 str.22)

...göğsüme, boynuma doğru tırmanmıya çabalıyan **kıskaçlı, yarı tüylü ayaklar** vardı. (s.42 str.27)

Yumuşak ıslakça toprak üstünde bir karidis sepeti dolgunluğu ve kaynaşması sezdim... (s.42 str.30)

Yumuşak **ıslakça toprak** üstünde bir karidis sepeti dolgunluğu ve kaynaşması sezdim... (s.42 str.30)

...**cıvı cıvı bir hareket**... (s.42 str.31)

...bizi bekliyen **mutasarrıf flâmalî otomobile** doğru, hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam ümidile, o telâşla koşmaya başladım. (s.42 str.36)

-Bu **Allah'ın belası melûn herifi** hiç akrep sokmaz mı? (s.43 str.4)

-Bu Allah'ın belâsı **melûn herifi** hiç akrep sokmaz mı? (s.43 str.4)

Işık vursa bile içine fer düşmiyen bulanık gözlü bir küçücük sıska, yılğın köpekti. (s.44 str.1-2)

Işık vursa bile içine fer düşmiyen bulanık gözlü bir **küçücük sıska, yılğın köpekti.** (s.44 str.1-2)

Tüyleri, **mangal altında sırtları yanmış kedilerinki gibi kirli sarı renkte** olduğundan yıkansa da temizlik hissi vermez... (s.44 str.6-7)

...mangal altında sırtları yanmış kedilerinki gibi **kirli sarı renkte** olduğundan yıkansa da temizlik hissi vermez... (s.44 str.6-7)

... "Hoş" a benzettiği **keskin bir kelimeyle** haykırıyorlar... (s.44 str.14)

...elinde gezdirdiği **kâğıt çiçeklerle Külhüvallahî yazılı tabaklara** bakmadan tersyüzü geri çeviriyorlardı. (s.44 str.15)

...elinde gezdirdiği **kâğıt çiçeklerle Külhüvallahî yazılı tabaklara** bakmadan tersyüzü geri çeviriyorlardı. (s.44 str.15-16)

...**sıcak iklimli memleketlerde**, Akdeniz kıyılarında dolaşıyordu. (s.44 str.19)

...**kırmızı biber**, kekik ve süprüntü kokuyordu. (s.44 str.23)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük yemiş kabukları kokusundan sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.24)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle **yerlerdeki çürük yemiş kabukları** kokusundan sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.24-25)

Ağaçlardaki **olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük yemiş kabukları** kokusundan sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.24)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki **çürük yemiş kabukları** kokusundan sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.24-25)

Bir **ufak köpeğin** yaşlı gözleriyle karşılaşmıştı. (s.45 str.3)

Bir ufak köpeğin **yaşlı gözleriyle** karşılaşmıştı. (s.45 str.3)

O güne kadar iştmediği bu **tatlı sözün** mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6-7)

Osman'ın taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş **kirli hâki ceket**yle köpeğin açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu yanyana geldi... (s.45 str.11)

Osman'ın taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş kirli hâki ceketyle köpeğin açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş **kirli postu** yanyana geldi... (s.45 str.12)

Osman **kağıttan çiçek**, yazılı tabak sattı... (s.45 str.16)

Osman kağıttan çiçek, **yazılı tabak** sattı... (s.45 str.16)

O, **gamlı yüziyle**, yine kuyruğu bacaklarının arasında, yanakları yaşlı dinliyordu. (s.45 str.19)

Sevinç havlaması bile **bir kısık hıçkırıktan başka bir şey** olamıyordu. (s.45 str.24)

Sevinç havlaması bile bir **kısık hıçkırıktan** başka bir şey olamıyordu. (s.45 str.24)

...**kovulacakmış gibi bir ürkeklikle** gidiyor... (s.45 str.25-26)

...**dönüp hemen kaçmağa hazır bir halde** çekingen, ihtiyatlı, ara bırakarak yürüyordu. (s.45 str.26)

...fakat **büyük köpeklerin** parçalaması ihtimalile gününü korkular içinde geçiriyordu. (s.46 str.3)

...**yabancı toprağa** alışamıyor... (s.46 str.8)

...**şimdi dolaşıp yaşadığı yerdeki adamlara**, havasına, suyuna, güzelliğine ısınamıyordu. (s.46 str.8-9)

...onu **yabancı ülkelerde** tek başına bırakmaktan ürküyordu. (s.46 str.16)

-Ölüverirsem ne olacak? Diye hatırından **fena fikirler** geçirirken... (s.46 str.18)

Zira Osman'ın hastalandığı, **ateşli öksürük nöbetlerine** tutulduğu, günlerce bir hendek içine sokulup yattığı oluyordu. (s.46 str.20)

...**nemli, bulanık gözlerle** yüzüne bakıyordu. (s.46 str.23)

Kirli sarı renkte, sıska, mahzun, fersiz bakışlı, sırtları kabarmış, tüyleri taras taras, çirkin ve lüzumsuzdular. (s.46 str.27-28)

...bir **silâhli süvarinin** önünde sıcak ovalarda yürüdü. (s.46 str.33-34)

Osman'ın öksürüklerini duyuna bir **kısa müdet** duruyor... (s.47 str.4)

...**daha cenuptaki bir komşu ülkesine** atılacaktı. (s.47 str.7-8)

...sade **dışarıdaki sıcaktan** değil... (s.47 str.10-11)

Gümrük kolcusu gözleri akan **sıska, iğrenç köpeği** göstererek: (s.47 str.17)

...**kefyeli jandarmanın** ellerine sarıldı... (s.47 str.24)

...**fesli kolcunun** ayaklarına kapandı. (s.47 str.24-25)

...**maşlahlı yolcular**, bütün halk gülüyordu. (s.47 str.26)

...Osman'ın **çürük, kof sırtına** öldürücü birkaç dipçik vurdular... (s.47 str.32)

...Osman'ın çürük, kof sırtına **öldürücü birkaç dipçik** vurdular... (s.47 str.33)

...**iri çizmeli adamlara** saldırmak istedi... (s.48 str.1)

Çölleri, yoldaşının ardında, **aç karnına**, susuz, uykusuz, dili bir karış sinsi sinsi günlerce aşmaktan mecalsizdi... (s.48 str.2)

...**ıslak burnunu** karnının tüyleri arasına gömdü... (s.48 str.5)

...**yaşlı gözlerini** –daima kovucu “Hoş!” deyici olarak tanıdığı- dünyaya son bir usanç içinde yumdu. (s.48 str.6-7)

...uzaktan çadırımıza doğru gelen **siyah sakallı, kırk beşlik bir bedevîyi** işaret ettiler. (s.49 str.2-3)

Karakamış harabeleri civarındaki büyük şimendifer köprüsünün yanında... (s.49 str.6-7)

Karakamış harabeleri civarındaki **büyük şimendifer köprüsünün** yanında... (s.49 str.7)

...**Millî Mücadele** sırasında bu köprünün bir ayağını Türk çeteleri dinamitle atmışlar... (s.49 str.9)

Nehir dakikada **2750 metre mikâbı su** döküyordu. (s.49 str.13)

-Bu, **bahardaki suyun** miktarıdır... (s.49 str.15)

Aramızdaki bir Kürt ağası: (s.49 str.18)

-**Hacı Kasım**, Lavrans'ın adını anmadan lâf edemez! Diye gülüyordu. (s.49 str.19)

Öyle bir adamı tanıdıktan sonra elbette sık sık lâkırdısı geçer. (s.49 str.21)

Güğümdede kaynaya kaynaya katran rengini ve **acı mahbup terkibi** dediğimiz Mısırcarşısı ilâci çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.25)

...**sıcak iklimlerde** bundan faydalı içki yoktur. (s.49 str.28)

...sıcak iklimlerde **bundan faydalı içki** yoktur. (s.50 str.1)

Bir o, bir de miyan kökünden yapıma **köpüklü su**: (s.50 str.2)

Umumî Harpten önce Kargamışa bir İngiliz heyeti gelmişti... (s.50 sytr.3-4)

...**arkadaşı Vood**'la beraber... (s.50 str.7)

...akşamlara kadar **sıcak çöl**ü adım adım, çadır çadır gezer... (s.50 str.9)

...önüne çıkan **bedevi aşiretlere** uğrar... (s.50 str.10)

Bu Assaf, Baggare, bu Şaabban gibi yarı yerleşik ne kadar aşiret varsa... (s.50 str.18-19)

Bu Assaf, Baggare, bu Şaabban gibi **yarı yerleşik ne kadar aşiret** varsa... (s.50 str.19)

Beni **geç vakit** yatağımdan kaldırıp yanlarına çağırıyorlar: (s.50 str.28)

-Şu **siyah saçını sakalını** bir dakikada aka çevireyim mi? (s.50 str.30)

Cebinden **beşer liralık iki İngiliz kaimesi** çıkardı: (s.50 str.35)

Şu **bir tutam kılı** aklaştıracam. (s.51 str.1)

Fakat size **daha acayip bir hikâyesini** anlatacağım... (s.51 str.8)

Yine bir gün ikimiz de **meşlâhlı at gezintisine** çıkmıştık. (s.51 str.10)

Bu **kaba, hantal mavna** omuzda bir tabut gibi döne kıvrıla ve gıcırdaya gıcırdaya, sırık kuvvetile nehri aşmaya çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.12)

...**sert bir suratla** cevap verdi: (s.51 str.18)

...esniyen **ince tahtalardan** aşarak falcının yanına gitti. (s.51 str.22)

Koynundan bir torba çıkardı, **içi incecik kum dolu bir torbacık**... (s.51 str.26)

Koynundan bir torba çıkardı, **içi incecik kum** dolu bir torbacık... (s.51 str.26)

Çölde, fırtınalardan sonra gördüğümüz yılan derisi menevişleri gibi acayip, süslü, kararsız çizgiler... (s.51 str.28-29-30)

Çölde, fırtınalardan sonra gördüğümüz yılan derisi menevişleri gibi **acayip, süslü, kararsız çizgiler**... (s.51 str.29-30)

Lavrans, **genç yüzünün** taze neşesile dinliyor... (s.51 str.33)

Lavrans, genç yüzünün **taze neşesile** dinliyor... (s.51 str.33)

Hâlâ gülümsüyordu, fakat başka türlü, **acı bir bükülüşle**... (s.52 str.7-8)

...**ona göre bir şeyler** uydurdu! (s.52 str.10)

Lavrans, Fırat'ın **sonsuz boşluklar**, kavruk tepeler arasından devrile devrile akan toprak renkli sularına dalmıştı. (s.52 str.11)

Lavrans, Fırat'ın sonsuz boşluklar, **kavruk tepeler** arasından devrile devrile akan toprak renkli sularına dalmıştı. (s.52 str.11-12)

Lavrans, Fırat'ın sonsuz boşluklar, kavruk tepeler arasından devrile devrile akan **toprak renkli sularına** dalmıştı. (s.52 str.12)

Ben **dünyadaki en büyük aşiret emîrinin** manevî oğluyum! (s.52 str.14)

Ben dünyadaki **en büyük aşiret emîrinin** manevî oğluyum! (s.52 str.14)

Ben dünyadaki en büyük aşiret emîrinin **mânevî oğluyum!** (s.52 str.15)

Çadırdaki arkadaşlarla beraber söyleştik: (s.52 str.16)

Lavrans, İngiliz kralının **manevî oğlu** idi. (s.52 str.17-18)

Hacı Kasım, acı kahvesinden bir yudum daha içerek itiraz etti: (s.52 str.19)

Hacı Kasım, **acı kahvesinden** bir yudum daha içerek itiraz etti: (s.52 str.19)

-Fakat falcının **kum üstündeki çizgilerden** okuduğu alın yazının son kısmı çıkmadı... (s.52 str.21)

Karşı yakaya geçmek için gemi bekliyorduk. (s.53 str.1)

Bir zamanlar Fırat **-bugünkü Ren ve Tuna** ne ise, öyle– mamureler arasından, azametli şehirlere uğrıya uğrıya, bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.2)

...**azametli şehirlere** uğrıya uğrıya, bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.3)

...**gölgeli ışıklar** altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş. (s.53 str.4)

...**yüksek kubbelerin** akisleri vururmuş... (s.53 str.6)

Hükümdarlar uğrağı cihangirler geçidi, bereketler diyarı imiş. (s.53 str.7-8)

Şimdi **haşmetli kralların** yerinde, tek tük, dalgın çobanlar geziyor... (s.53 str.9)

Şimdi haşmetli kralların yerinde, **tek tük, dalgın çobanlar** geziyor... (s.53 str.9)

...**miğferli ordulara bedel yumuşak tüylü koyunlar** dolaşüyor... (s.53 str.10)

...miğferli ordulara bedel **yumuşak tüylü koyunlar** dolaşıyor... (s.53 str.10)

...**miğferli ordulara** bedel yumuşak tüylü koyunlar dolaşıyor... (s.53 str.10)

Dikili bir ağacı, ayakta kalmış bir bacası olmıyan **korkunç bir boşluk**... (s.53 str.12)

Dikili bir ağacı, ayakta kalmış bir bacası olmıyan korkunç bir boşluk... (s.53 str.11)

Çökmüş ve çömelmiş bu **kuru arz parçasında** biz de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.13)

Fırat artık, **eski şevketini** düşünerek şimdiki sefaletinden utanmış gibidir... (s.53 str.16)

Fırat artık, eski şevketini düşünerek **şimdiki sefaletinden** utanmış gibidir... (s.53 str.16)

...**bomboş çölde** başını eğmiş, yere geçmek, kaybolmak arzusuyla sürüne sürüne, sokula saklana pek şerefsiz akıp gidiyor. (s.53 str.17)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren **hadsiz hesapsız bahçeler** arasından geldiği devir o kadar uzak değildir... (s.53 str.26)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış cilâlı akisler henüz hatırımdadır. (s.53 str.28)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş **renkli ışıklar** ve atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış cilâlı akisler henüz hatırımdadır. (s.53 str.28)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve **atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan** yayılmış cilâlı akisler henüz hatırımdadır. (s.53 str.29)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli **som yıldız kayıklardan** yayılmış cilâlı akisler henüz hatırımdadır. (s.53 str.29)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış **cilâlı akisler** henüz hatırımdadır. (s.53 str.29)

Tamturaklı kasideler hâlâ kulağında halhalli nedimeler hâlâ hayalindedir. (s.54 str.1)

Tamturaklı kasideler hâlâ kulağında, **halhalli nedimeler** hâlâ hayalindedir. (s.54 str.2)

...dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidaîsi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan **hantal gemi**, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5)

...suya uzatılan **uzun sııklara** abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5)

Kara camlı kocaman gözlüklerime rağmen önümde ve etrafımda bir civa vıcılısından başka renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.11)

Kara camlı **kocaman gözlüklerime** rağmen önümde ve etrafımda bir civa vıcılısından başka renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.11)

...**bir civa vıcılısından başka renk ve hareket** göremiyordum. (s.54 str.12)

Her taraf **öyle göz alıcı**, oynak ve kaypak ışıklı idi ki... (s.54 str.13)

...baktığım yeri **keskin hareli bir pırlıttan**, bir çelik şâşasından ibaret görüyordum. (s.54 str.15)

...**o irilikte bir radium cevheri** taşıyordum... (s.54 str.17)

İçlerinde **at kafalı, at dişli, bir kıyafet değiştirme filminden Fernandel'i hatırlatan bir adam** vardı. (s.54 str.20-21)

-Bıkmaz mısınız siz bu **bomboş çölden**, bu çiy güneşten, şu bulanık nehirden? (s.54 str.28)

-Bıkmaz mısınız siz bu bomboş çölden, bu **çiy güneşten**, şu bulanık nehirden? (s.54 str.28)

-Bıkmaz mısınız siz bu bomboş çölden, bu çiy güneşten, şu **bulanık nehirden**? (s.54 str.29)

Karşiki çadırlarda doğdular... (s.54 str.35)

...**genç yaşta** kayak yürütmiye alıştılar... (s.55 str.1)

...çok yakında, şu sırtların arkasında **büyük şehirler** var... (s.55 str.3-4)

...**karlı dağlar**, loş ormanlar, yemyeşil bağlar var. (s.55 str.4)

...karlı dağlar, **loş ormanlar**, yemyeşil bağlar var. (s.55 str.4)

...karlı dağlar, loş ormanlar, **yemyeşil bağlar** var. (s.55 str.4-5)

...**bu kadar bilgisiz, bomboş, tamamiyle hiçbir hayat**, insan için sürat asrında ve medeniyetin kapı eşiğinde de mümkün olabiliyordu... (s.55 str.10-11)

...bu **dümdüz, kupkuru çölü**... (s.55 str.13)

...şu **bomboş ufku**... (s.55 str.14)

...ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan **çıplak güneşle** bön ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.15)

...ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan **çıplak güneşle bön ayı** dünya sanıyorlardı. (s.55 str.15)

...**bir avuç kum** kesilmişti. (s.55 str.17)

...ne derece güzel şeyler! (s.55 str.18)

Meselâ lâpa lâpa yağın karlar altında bir çam ormanı... (s.55 str.19)

Portakal ve turunc bahçelerinden seyredilen **masmavi Akdeniz**... (s.55 str.20)

Büyük bir limana demir atmış **kocaman transatlantik**... (s.55 str.21)

Büyük bir limana demir atmış kocaman transatlantik... (s.55 str.21)

Buzlu içkilerle donanmış masalar... (s.55 str.23)

...**şemsiyeli koltukları**yle plajlar... (s.55 str 23-24)

...**mermer havuzları**yle teraslar... (s.55 str.24)

Güneşin **böyle yerlerdeki gölge ve ziya oyunları**... (s.55 str.25)

Ayın ağaçlara ve bacalara sarılan, damlara ve tarhlara serilen **tüylü ışığı!** (s.55 str.26)

...**kuru tepelerin** biraz aşağısında, iki üç yüz kilometre ötede hazır duruyordu. (s.55 str.27)

...**karlı çamlıklar**, sahilde portakal bahçeleri, Beyrut'ta büyük vapurlar, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, kaynaşan hayat ve fişkırان bir medeniyet vardı. (s.55 str.29)

...karlı çamlıklar, sahilde portakal bahçeleri, Beyrut'ta **büyük vapurlar**, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, kaynaşan hayat ve fişkırان bir medeniyet vardı. (s.55 str.29-30)

...bir **büyük şehrin** uğultusuna kavuşuyordu. (s.56 str.5)

...kayalar arasından fişkırانmış **taze yosunlu bir pınarın** keyfini sürmemişler... (s.56 str.8-9)

...**bir avuç serin** suyunu bile içmemişlerdi. (s.56 str.9)

...bir avuç **serin** suyunu bile içmemişlerdi. (s.56 str.9)

Hattâ başında dört **narın hurma ağacının** gölge saldığı bir vaha kuyusunu da bilmiyorlardı. (s.56 str.10)

...şu keçi kılından örölmüş dört **kara çadır** vardı. (s.56 str.15)

Kafalarındaki korkunç boşluğu, boya, hareket, heyecan noksanlığını düşündükçe bir insan dimağının nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.17)

Kafalarındaki **korkunç boşluğu**, boya, hareket, heyecan noksanlığını düşündükçe bir insan dimağının nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.17)

...bir insan dimağının nasıl **bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle** yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.19)

...**iri at dişleri** meydanda bana bakıyordu... (s.56 str.27)

...bir tek çiçek bile yaşatmayan **kuru, zalim güneşi** ile övünüyordu. (s.56 str.31-32)

Hiçten veya hoş bir şeydir. (s.57 str.6)

Meselâ bakınız şu **dans eden Sitti Afife'nin sol yanağındaki minimini, sıcacık, sedef parıltılı çapkın kırıxıklığa...** (s.57 str.7-8)

Meselâ bakınız şu dans eden Sitti Afife'nin sol yanağındaki **minimini, sıcacık, sedef parıltılı çapkın kırıxıklığa...** (s.57 str.8)

Kadının **ceylân gözlerine** dalıp kaldığımız gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.10)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi **pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine** bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11-12)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi **pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine** bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu **cazibeli aşk yolu krokisine** bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11-12)

...**iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları** düşünmüyor muyuz? (s.57 str.12-13)

...iç bahçelerdeki **kuytu, karanfilli manzaraları** düşünmüyor muyuz? (s.57 str.12-13)

...**öyle bir güzelin yüzünde seher vakti gökündeki çoban yıldızı** kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14)

...öyle bir güzelin yüzünde **seher vakti gökündeki çoban yıldızı** kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14-15)

...öyle bir güzelin yüzünde **seher vakti gökündeki çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla** parlamıyor... (s.57 str.14-15-16)

...bütün vücade bir körpelik, **cinsî cazibe** ve cinsî rayiha serpmiyor mu? (s.57 str.16)

...bütün vücade bir körpelik, cinsî cazibe ve **cinsî rayiha** serpmiyor mu? (s.57 str.17)

...**eski bir asker** bu kadar şiir yapabilir. (s.57 str.18)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için **Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa**, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.21-22)

...beni **uzak çöle**, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.22)

Koca kumsalların ortasına, sanki yer azmış, arsa pahalıymış gibi onar katlı alçı evler kurmuşlar. (s.57 str.25)

Koca kumsalların ortasına, sanki yer azmış, arsa pahalıymış gibi **onar katlı alçı evler** kurmuşlar. (s.57 str.26)

Koca kumsalların ortasına, sanki yer azmış, arsa pahalıymış gibi onar katlı **alçı evler** kurmuşlar. (s.57 str.26)

Balkonları, tarasaları, cumbaları ile sipsivri, göz kamaştırıcı, baş döndürücü işreti sinema kuleleri! (s.57 str.27-28)

Çanak, çömlek cinsinden çatlamiya, kırılıp parçalanmıya istidatlı o kadar gevrek şeyler ki, insana bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.1-2)

Çanak, çömlek cinsinden **çatlamiya, kırılıp parçalanmıya istidatlı o kadar gevrek şeyler** ki, insana bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.1-2)

Tâ **yeni yağmura** kadar kullanılan, içilen ve hurmalıklara akıtılan bu sudur. (s.58 str.8)

Emîrin veziri, **abanozdan kemikleri** ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtırak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.12)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve **köseleden derisi** olan bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtırak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.12)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir **eski Habeş kölesi**, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtırak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.13)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, **süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini**, mavimtırak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.13-14)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, **mavimtırak akları** içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.14)

...sokarsa **habis bir çıban** yapar... (s.58 str.17)

Çarşıda, pazarda yüzleri yarıdan yarıya kemirilip, oyulmuş **iğrenç adamlara** rastgelip “firengiden mi?” Diye sorduğum vakit: (s.58 str.24)

-Hayır diyorlardı, **habis çıbandan**... (s.58 str.26)

Bu **habis çıban**, nerede çıkarsa, etrafını bir selin açtığı oyuk gibi deşiyor... (s.58 str.27)

Bir gün şakağında **tatlı bir kaşıntı** duydum... (s.58 str.29)

Hafif bir kızarıklık, ortasında başsız bir sivilce... (s.58 str.30)

Hafif bir kızarıklık, ortasında **başsız bir sivilce**... (s.58 str.30)

İçeriye bir **koca karı** soktular. (s.58 str.33)

...dünyanın **en acayip bir çıbanından** ve tedavisinden bahsedeceğim: (s.59 str.4)

İlk iş hurmalıklar altına **rahat bir döşek** sermek oldu. (s.59 str.5-6)

Beni içine yatırdılar ve hizmetime üç **Sudanlı köle** ayırdılar. (s.59 str.7)

...öteki ucunu da hurma ağcının **alt dallarından** birine bağladı. (s.59 str.18-19)

Hissettim ki yumağın **daldaki uciyle** çıbanımın içinde göremediğim bir katı yumak birbirine eklenmiştir. (s.59 str.20)

Hissettim ki yumağın daldaki uciyle çıbanımın içinde göremediğim bir **katı yumak** birbirine eklenmiştir. (s.59 str.21)

Gözlerim çıbanımla hurma dalı arasında hafif hafif sallanan **incecik ticide**, kalıp gibi yatıyordum. (s.59 str.31)

Ben başımı dimdik tutarak gündüzleri çöl güneşinin kalayladığı **kamaştırıcı göğe** gözlerimi kapıyor, geceleri açarak kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.2)

...geceleri açarak **kalaylı göğün** işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.3)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrıyarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.10)

...tam çıbanımın olduğu yere namlusunun dayanacağı **toplu, eski sistem, dum dum kurşunlu tabancam..** (s.60 str.16-17)

...tam çıbanımın olduğu yere namlusunun dayanacağı toplu, **eski sistem**, dum dum kurşunlu tabancam.. (s.60 str.16)

...içinden haşlanmış balık gözüne benzettiğim **ufacık, toparlacık, bembeyaz bir sert boncuk** çıkardı... (s.60 str.22-23)

...içinden haşlanmış balık gözüne benzettiğim ufacık, toparlacık, bembeyaz bir **sert boncuk** çıkardı... (s.60 str.23)

Kadının yumağındaki iplikle çıbanımdan boşanan arasında hiç fark yoktu. (s.60 str.29)

Avucumda **incecik, sağlam, yarı şeffaf, sarıya bakan bir balık oltası** tutuyordum. (s.60 str.30-31)

Binbaşı şakağında **eski bir yanığa** benzeyen küçük kırışıklığı gösterdikten sonra, hasret sezilen bir sesle: (s.60 str.32)

Binbaşı şakağında eski bir yanığa benzeyen **küçük kırışıklığı** gösterdikten sonra, hasret sezilen bir sesle: (s.60 str.32)

Güzel kadın gözlerine en çok yaraşan ziya, oynak mum ışığıdır. (s.61 str.1)

Güzel kadın gözlerine en çok yaraşan ziya, **oynak mum ışığıdır**. (s.61 str.1)

...bu ışıkların akislerini **çeşit çeşit, şehirli ve dağlı milletlerin** kadınlı erkekli yüzlerinde seyrettim. (s.61 str.4)

...bu ışıkların akislerini çeşit çeşit, şehirli ve dağlı milletlerin **kadınlı erkekli yüzlerinde** seyrettim. (s.61 str.4-5)

Fakat unutmadığım **bir çift güzel Alman kızı gözleriyle**, Noel gecesini Almanya’da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiryâ’da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.5-6)

Fakat unutmadığım bir çift **güzel Alman kızı gözleriyle**, Noel gecesini Almanya’da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiryâ’da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.5-6)

Fakat unutmadığım bir çift güzel Alman kızı gözleriyle, Noel gecesini Almanya’da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiryâ’da, **Çin hududuna yakın bir izbede**, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.7)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânâyı en iyi anlıyanlar ücra memleketlerde dolaşan **sergüzeştçi yolculardır**. (s.61 str.10)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânâyı en iyi anlıyanlar **ücra memleketlerde** dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.10)

Büyük Harbin başlangıcında Muş elimizden gitti... (s.61 str.12)

Adam boyu çayırlar, karşı kıyısı görünmez ırmaklar, sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız ormanlar aştık. (s.61 str.18)

Adam boyu çayırlar, **karşı kıyısı** görünmez ırmaklar, sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız ormanlar aştık. (s.61 str.18)

Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği **saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya** vardık. (s.61 str.24-25)

Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu **köyümsü bir kasabaya** vardık. (s.61 str.25)

Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği **saz kulübelerle** dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.24-25)

Bütün o bitip tükenmiyen yol cefasına bu yere, bu **sefil ideale** varmak için katlanmıştık. (s.62 str.5)

Ufak tefek, koyun gibi tüylü, tırnakları iki çatal bir Kırgız atıydı... (s.62 str.15-16)

...kendi cinsinden gibi yakınlık duyduğum **sıcak bakışlı, dilimden anlıyan bir hayvancağız**... (s.62 str.17)

...**ılık yaşla** soğuk birleşince gözlerim biber dökülmüş kadar yanıyordu. (s.62 str.19)

Kırgız atının **kar üstündeki siyah tümseğine** dönüp dönüp bakıyordum... (s.62 str.23)

Kırgız atının kar üstündeki **siyah tümseğine** dönüp dönüp bakıyordum... (s.62 str.23)

...yarın ak ovada kalacağını bildiğim kendi **kara tümseğimi** seyreder gibi... (s.62 str.25)

...yarın **ak ovada** kalacağını bildiğim kendi kara tümseğimi seyreder gibi... (s.62 str.24)

Elimdeki krokiye göre bir ormana ve **Kıryurd adında bir kasabaya** yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26-27)

Elimdeki krokiye göre bir ormana ve Kıryurd adında bir kasabaya yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26)

...**yorgun bir köpek** gibi soluya soluya arkanızda sürükleniyor. (s.62 str.34)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cismimin önünde koşan bir **yarı mevcut hayalet** gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.8)

Hayır, **asıl üşümek** onlar değildir. (s.63 str.11)

...bir **toprak kül** gibi dağıldı. (s.63 str.20)

...sönmüş kalbimi gömmek için **karlı gecenin** içine çökmeğe hazırlandım ve çöktüm! (s.63 str.21)

Tam o sırada karlar üstüne benimle beraber uzanmış bir, iki ışık çizgisi görür gibi olmuştum. (s.63 str.23)

...ocağında alev alev odunlar yanan **basık bir oda**... (s.63 str.26)

Ortada bir yemek masası, kenarda **minimini mumlarla, kandillerle süslü bir çam ağacı**, etrafımda kadınlı erkekli adamlar... (s.63 str.27)

Ortada bir yemek masası, kenarda **minimini mumlarla, kandillerle süslü bir çam ağacı**, etrafımda kadınlı erkekli adamlar... (s.63 str.27)

Ortada bir yemek masası, kenarda **minimini mumlarla, kandillerle süslü bir çam ağacı**, etrafımda **kadınlı erkekli adamlar**... (s.63 str.28)

Ve **sıcak bir yemek** kokusu! (s.63 str.28)

Bir **genç kız**, elinde mum, eğilmiş yüzüme acıyarak bakıyor ve bilmediğim dilden bir şeyler söylüyor: (s.63 str.33)

Bir genç kız, elinde mum, eğilmiş yüzüme acıyarak bakıyor ve **bilmediğim dilden bir şeyler** söylüyor: (s.64 str.1)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran **sarışın genç kıza**... (s.64 str.5)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran **sarışın genç kıza**... (s.64 str.5)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran **sarışın genç kıza**... (s.64 str.4)

Lâcivert yün hırkası içindeki **taze göğsünün** kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran **sarışın genç kıza**... (s.64 str.4)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran **sarışın genç kıza**... (s.64 str.4)

Lâcivert **yün hırkası** içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran **sarışın genç kıza**... (s.64 str.4)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün **kuytu, insan kokulu sıcaklığını** bana duyuran **sarışın genç kıza**... (s.64 str.4-5)

Bu göğse başımı dayamak, **hem sert hem yumuşak ılıklığında**, kalbinin atışını dinliyerek uykuya varmak! (s.64 str.6)

Amma bildiğim **akçıl, boğucu, soğuk kar tipisi** değil... (s.64 str.10)

Taneleri birbirine çarptıkça kıvılcımlanan bir **sıcak kor tipisi**... (s.64 str.11)

Orası harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pameranya'dan esir edip buralara kadar sürdüğü bir **sivil Alman ailesinin** eviydi... (s.64 str.19)

...Sibirya'da daha **böyle binlerce aile** vardı. (s.64 str.20)

...Sibirya'da daha böyle **binlerce aile** vardı. (s.64 str.20)

Elime **küçük bir dağarcık** sıkıştırıp sokağı gösteriyorlardı. (s.64 str.25)

Ruslar, **kaçak bir Türk zabitanı** sakladıklarını duyarlarsa hepsini kurşuna dizerlerdi. (s.64 str.26)

Kapının **demir kolunu**, yine mum elinde, sıcak göğüslü kız çekti. (s.64 str.28)

Kapının demir kolunu, yine mum elinde, **sıcak göğüslü kız** çekti. (s.64 str.28-29)

Artık son olarak göreceğim bu hayat ve hulya manzarasına, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde **ateşten çiçekler** açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.32)

...koyun postuma, bu **tüylü kefene** sarıldım. (s.64 str.33)

İçeri dalan kar ve soğuk da bana bir av bulmuş **aç canavar** hırsıyla sarıldı. (s.64 str.34)

Fersahlarca, aylarca uzanan kuş uçmaz, kervan geçmez **vahşî yollar**... (s.65 str.1)

Tekrar irademi önüme katmış, cesedimi arkamda sürüyerek **karlı, karanlık, zalim Çin yoluna** dalmıştım. (s.65 str.3)

-Bize birer **buzlu portakal şurubu** getir! Dedi. (s.65 str.8)

Sibirya'daki karlı geceyi anlattığı o gün, Şam badiyesinde uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli esiyordu. (s.65 str.9)

Sibirya'daki **karlı geceyi** anlattığı o gün, Şam badiyesinde uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli esiyordu. (s.65 str.9)

Sibirya'daki karlı karlı geceyi anlattığı o gün, Şam badiyesinde uçar kuşu yere düşüren **zehirli bir samyeli** esiyordu. (s.65 str.10)

Bir **ahbap yolcu**, okuduğu gazetesini elinden bıraktı... (s.66 str.2)

-**Buz denizindeki son Rus seferinden** sonra dünya yüzünde keşfedilmemiş yer kalmamış. (s.66 str.4)

Aramızda, ticaret için Irak'a giden, yeni tanıştığımız **yaşlı bir Osmanlı zabiti** vardı... (s.66 str.6-7)

...otokarın kalın kesme camları ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden **kumlu düzlüklere** dalmış... (s.66 str.8)

...otokarın **kalın kesme camları** ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.7)

...otokarın kalın **kesme camları** ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.7)

...otokarın kalın kesme camları ardından **boş sinema şeridi** gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.8)

Ancak **Umumî Harpte** bazı araştırmalar yapılmış, yine de tamamlanamamıştır. (s.66 str.15)

Ya, benim dolaştığım sıralarda içerisi alabildiğine **meçhul araziden** ibaretti... (s.66 str.17)

...Avrupalı ayağı basmamış bir **haritasız dünya kıyısı** idi. (s.66 str.18)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.21-22)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, **redingot biçimi uzun etekli setre**, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.22-23)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi **uzun etekli setre**, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, **ay yıldızlı parlak sarı düğmeler**, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı **parlak sarı düğmeler**, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak **sarı düğmeler**, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, **sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç**, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23-24)

Sonra **uçları bükülü kalıptan çıkma bıyıklar**, yine kalıbı yerinde fes... (s.66 str.25)

Sonra uçları bükülü **kalıptan çıkma bıyıklar**, yine kalıbı yerinde fes... (s.66 str.25)

Sonra uçları bükülü kalıptan çıkma bıyıklar, yine **kalıbı yerinde fes**... (s.66 str.26)

Evet, fes, bütün bu **mehabetli asker kıyafeti** üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bölük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.26)

Evet, fes, bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde, hem o **dimdik vücade**, hem sert çehreye yumuşaklık, bölük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.27)

Evet, fes, bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde, hem o dimdik vücade, hem **sert çehreye** yumuşaklık, bölük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.27)

...**kordonlu elbisemin** içinde şanlı durmıya ne kadar çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar lâübalı yapan bu baştaki komik serpuşla yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.1)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmıya ne kadar çalışsam insanı **ayaktaki terlik** kadar lâübalı yapan bu baştaki komik serpuşla yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.2)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmıya ne kadar çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar lâübalı yapan bu **baştaki komik serpuşla** yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.3)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmıya ne kadar çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar lâübalı yapan bu baştaki **komik serpuşla** yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.3)

Darphanede yeni basılmış **çil iki heybe dolusu altını** Emîr Sadun'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5)

Darphanede yeni basılmış çil **iki heybe dolusu altını** Emir Sadun'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5)

Darphanede yeni basılmış çil iki heybe dolusu altını **Emir Sadun**'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5-6)

...bir ay süren hazırlıklardan sonra (**Ejderi Bahrî**) adında bir “vapuru hümayun” da Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15-16)

O **korkunç isimli vapur** sekiz mil alamıyan bir ahşap, uskurlu dubadır. (s.67 str.18)

O korkunç isimli vapur sekiz mil alamıyan bir **ahşap, uskurlu dubadır**. (s.67 str.18-19)

Kaptan yerinin **çürük kaplamalarını**, hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan gaz tenekesi sandıklarile tamir etmişler. (s.67 str.19)

...fırtınalardan kaçıp **en kötü iskelelere** can ata uğrıya, inleye dinlene, islim borularını sarıp silindirleri çöze sıkıştırı, kasım sonu Hüdeyde'ye indik. (s.67 str.22)

Asker arkadaşlardan birisi: (s.67 str.27)

...**Ermek diye bir nehir** yoktur... (s.67 str.33-34)

...o, **eski tufan** devrinden kalma ırmak yatağıdır. (s.67 str.34)

Putperest kalmış **yabanî kabilelerle** mi vuruşmadık, granit dağlar arasında mı çevrilip kalmadık... (s.68 str.13)

Putperest kalmış yabanî kabilelerle mi vuruşmadık, **granit dağlar** arasında mı çevrilip kalmadık... (s.68 str.13)

...**acayip sinir buhranlarına** tutulmuştum. (s.68 str.16)

Dizlerimdeki kesiklik arttıkça artıyordu... (s.68 str.16-17)

Bir akşam üstü, **tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş**, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.26-27)

Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine **kendi renginde bir hurma ormanı tablosu** aydınlattı. (s.68 str.27-28)

Sonra **hasır damlı, kamış duvarlı yığın yığın evler**, tüten dumanlar, başlarında testilerle sudan dönen kızlar gördük. (s.68 str.28-29)

Sonra hasır damlı, kamış duvarlı **yığın yığın evler**, tüten dumanlar, başlarında testilerle sudan dönen kızlar gördük. (s.68 str.29)

Her şeyi, hepsi de o **akide kızılığında cam** gibi parlak, cilâlı, içi dışı aydınlık, ferah, hoş renkte idi... (s.68 str.30-31)

Her şeyi, hepsi de o akide kızılığında cam gibi parlak, cilâlı, içi dışı aydınlık, ferah, **hoş renkte** idi... (s.68 str.31-32)

Yorgun, yaralı ayaklar bir ılık, sabunlu suya girince nasıl rahatlık duyar, gevşer, dinlenirse... (s.68 str.34)

Yorgun, yaralı ayaklar bir **ılık, sabunlu suya** girince nasıl rahatlık duyar, gevşer, dinlenirse... (s.68 str.34)

Deve tüyünden hahlara uzanmıştık... (s.69 str.10)

...**kuştüyü yastıklara** dayanıyorduk... (s.69 str.11)

Yaşlı Emîr, şerefime tertip ettiği vaha süvaresine kırk kadar karısını da beraber getirmişti. (s.69 str.16)

O kadınlar zaten, dünyamızın **en seçme güzelleriydi**... (s.69 str.20)

...**körpe hurma ağacı gibi narin, ince endamlı, yarı çıplak bir vücut**... (s.69 str.23-24)

...**körpe hurma ağacı** gibi narin, ince endamlı, yarı çıplak bir vücut... (s.69 str.23)

Gergin, dar bir Hint kumaşile örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi... (s.69 str.24-25)

Gergin, dar bir Hint kumaşile örtülü **ufacık, toparlacık kalçaları** ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi... (s.69 str.25)

Gergin, dar bir Hint kumaşile örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi... (s.69 str.24)

Bunu Arapça değil, **peltek bir Kafkas şivesile**, Türkçe söyledi. (s.69 str.29)

İçime **bir kürek kor** serpildi... (s.69 str.31)

...ağzım taze kopmuş **pişkin hurma** kokusile doldu. (s.69 str.32)

Kafkasyalı güzel kız gülümsemişti: (s.69 str.35)

Kafkasyalı **güzel kız** gülümsemişti: (s.69 str.35)

-Dalının üzerinden süzülüp ağacın lifleri içinden geçerek **toprak testilere** damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.70 str.1)

Dışarda, gece, **limon küfü bir kadife** kadar hoş, tüylü ve açık renkliydi. (s.70 str.6)

Üzerine durmadan atılan şenlik silahlarının alevleri **kızıl kar parçaları** gibi yağıp yağıp sönüyor... (s.70 str.8)

Fakat **içimizden biri** acele etti: (s.70 str.12)

...otokar penceresinden **boş sinema şeridi** gibi kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.21)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o **tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan** iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.23)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o **tarçınlı akide şekeri** rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.23)

...aşağı yukarı **kırk senelik bir mesele**... (s.71 str.4-5)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da **böyle başka ırklarla meskûn ayrı isimli yerlere** gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.6-7)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da böyle **başka ırklarla meskûn ayrı isimli yerlere** gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.6-7)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da böyle başka ırklarla meskun **ayrı isimli yerlere** gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.7)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da böyle başka ırklarla meskun ayrı isimli yerlere gitti mi bilmediği, görmediği **acayip vakalarla** karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.8)

İşte yolculuğun eskiden **resimli gazete ve sinema asrından evvelki şiarı** bunlar idi. (s.71 str.12)

İşte yolculuğun eskiden **resimli gazete ve sinema asrından evvelki şiarı** bunlar idi. (s.71 str.12)

Fakat benim başımdan, Şam'da hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim **çok meraklı bir vaka** geçmişti. (s.71 str.15)

Derebeylik devrine ait romanları hatırlatan bir **gizli nikâh**... (s.71 str.16)

Derebeylik devrine ait romanları hatırlatan bir gizli nikâh... (s.71 str.15-16)

Bilmediğim, bir **güzel kadınla**, bir gece, düğünsüz, derneksiz evlenmiş, sabaha karşı da ayrılmıştım... (s.71 str.17)

Bir ikindi üstü, **yarı kır, yarı şehir, tenhaca bir semtte** yabancı yabancı dolaşılıyor... (s.71 str.22)

Bir aralık, etrafımda **çarşafılı ve yaşlı bir kadının** dönüp dolanması merakımı çekti. (s.71 str.26)

O zamanlarda yirmi yaşındakilerin, **şimdikiler gibi ne tahsil, ne spor, belli başlı hiçbir ciddî meşguliyetleri** yoktu... (s.72 str.10-11)

O zamanlarda yirmi yaşındakilerin, şimdikiler gibi ne tahsil, ne spor, **belli başlı hiçbir ciddî meşguliyetleri** yoktu... (s.72 str.11)

O zamanlarda yirmi yaşındakilerin, şimdikiler gibi ne tahsil, ne spor, belli başlı hiçbir **ciddî meşguliyetleri** yoktu... (s.72 str.11)

Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.13)

Yaşlı hanımın daveti hem **yabancı memlekette** aradığım sergüzeşti, hem de peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.13)

Amma, **ihtiyatlı bir gençtim**: (s.72 str.15)

Ezandan **yarım saat** sonra, karanlık basınca şu ahşap minare altında bekleyiniz... (s.72 str.19)

Ezandan yarım saat sonra, karanlık basınca şu **ahşap minare** altında bekleyiniz... (s.72 str.20)

Atlı araba devrinde kasaba yapılı dar mahallelere, akşam üstleri, hava durgunsa koyu bir köy kokusu sinerdi. (s.72 str.22)

Atlı araba devrinde **kasaba yapılı dar mahallelere**, akşam üstleri, hava durgunsa koyu bir köy kokusu sinerdi. (s.72 str.22)

Atlı araba devrinde kasaba yapılı **dar mahallelere**, akşam üstleri, hava durgunsa koyu bir köy kokusu sinerdi. (s.72 str.22)

Atlı araba devrinde kasaba yapılı dar mahallelere, akşam üstleri, hava durgunsa **koyu bir köy kokusu** sinerdi. (s.72 str.23)

Berber dönüşü, bıyıklarım pomadalanmış, yanaklarım bol pudralı, elde baston, **ahşap minare** gölgesine dikildiğim zaman etrafa inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.25)

...**yaş saman ve fıski** kokusu... (s.72 str.26)

Şam'ın bu **iç mahalleleri** ve yılankavi sokakları o kadar birbirlerine benzer, öyle ayırt edilmez şeylerdir ki... (s.72 str.31)

Şam'ın bu iç mahalleleri ve **yılankavi sokakları** o kadar birbirlerine benzer, öyle ayırt edilmez şeylerdir ki... (s.72 str.31)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl **yeni kuzular**, şaşırmadan analarını seçip memelerine yapıştırlarsa bu mahalle insanları da kapılarının halkalarına öyle, bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.1)

...amma yine bir **dar dönemeçten** geçit vererek bir başkasına geçiyordu. (s.73 str.7)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir **tahta bölme**; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; **ağaçlıklı bir iç bahçe** ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir **iç bahçe** ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir **sıra kapılar**, sıran sıran pencereler... (s.73 str.12)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, **sıran sıran pencereler**... (s.73 str.12)

Sedefli Arabesk mobilyalarla döşenmiş bir “Kââ”dayım. (s.73 str.13-14)

Sedefli **Arabesk mobilyalarla** döşenmiş bir “Kââ”dayım. (s.73 str.13-14)

Mermer arklardan döne kıvrıla, irili ufaklı yalaklardan geçe atlıya, odanın ortasında, durmamacasına sular akıp gidiyor. (s.73 str.14)

Mermer arklardan döne kıvrıla, **irili ufaklı yalaklardan** geçe atlıya, odanın ortasında, durmamacasına sular akıp gidiyor. (s.73 str.15)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak yapıyor. (s.73 str.16-17)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik **ıslak bir tülbent** gibi hoş ve yumuşak yapıyor. (s.73 str.17-18)

Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim Binbirdirek batakhaneleri cinsinden bir yere mi düştüm? (s.73 str.19-20)

Hani **Sultan Mahmut** bunları basmış ve mahzenlerinden yüzlerce delikanlının ölüsünü çıkarmıştı. (s.73 str.20-21)

Hani Sultan Mahmut bunları basmış ve mahzenlerinden **yüzlerce delikanlının** ölüsünü çıkarmıştı. (s.73 str.21-22)

Derken **yan tarafta** hafif eserler, mırıltılar oldu... (s.73 str.23)

Derken yan tarafta **hafif eserler, mırıltılar** oldu... (s.73 str.23)

Odanın ortasındaki sular, ambardan boşanıp kileye akan buğday gibi hışıldıyordu... (s.73 str.30)

Yine sustuk, fakat kulaklarım şiddetle uğuldadığı için **“Kââ” ortasındaki suların** sesini artık duymuyordum. (s.74 str.16)

-Büyük bir insaniyet etmiş olacaksınız. (s.74 str.17)

Reddederseniz **ölümden başka çare** kalmıyacak! (s.74 str.18)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu **gözleri dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını** o halde bırakır gider miydiniz?

(s.74 str.19-20-21)

Misafir bey kabul etti. (s.74 str.24)

Merasim böyle bitince nikâhlım, **başındaki örtüyü**, utanarak, usulca kaldırdı; zira artık helâlimdi. (s.74 str.32)

...ve onun içindir ki **bir gecelik eşimden** hakikî zevcem imiş gibi biraz sıkılarak ve mahremiyetine girmiyerek bahsediyorum. (s.74 str.35)

...ve onun içindir ki bir gecelik eşimden **hakikî zevcem** imiş gibi biraz sıkılarak ve mahremiyetine girmiyerek bahsediyorum. (s.75 str.1)

On türlü yemeğin bir tepsi üzerine hep birden dizildiği Şam usulü sofrası... (s.75 str.3-4)

On türlü yemeğin bir tepsi üzerine hep birden dizildiği **Şam usulü sofrası**... (s.75 str.4)

Vak'aya dair hiç konuşulmuyordu, **havaî laflar**... (s.75 str.7)

Daha sonra beni **mükemmel bir yer döşegi** serilmiş yatak odasına aldılar... (s.75 str.8)

...üçer kollu ve fanuslu şamdanların aydınlattığı bir **temiz oda**... (s.75 str.10)

...**üçer kollu ve fanuslu şamdanların** aydınlattığı bir temiz oda... (s.75 str.9)

Atlas bohça içinde keten entari, kuşak, takke vardı... (s.75 str.10)

Atlas bohça içinde **keten entari**, kuşak, takke vardı... (s.75 str.10)

Zevcem **kapalı bir gecelik elbisesiyle**, saçları arkasına toplanmış, utana sıkıla yanıma geldi. (s.75 str.14)

Aklımdan bir saniyede neler, ne tereddütler, ne fikirler, ne **acayip düşünceler** geçti... (s.75 str.22)

Fakat, sonunda kadının **masum yüzüne** bakınca derin bir rikkatle bu istediğini de yaptım. (s.75 str.22-23)

Fakat, sonunda kadının masum yüzüne bakınca **derin bir rikkatle** bu istediğini de yaptım. (s.75 str.23)

...**dar, iğri büğrü birbirlerine benziyen yollardan** Merce meydanını nasıl bulacağımı bilemiyordum... (s.75 str.35)

Daha **alaca karanlıktı**... (s.75 str.35)

Öyle sokaklar ki... (s.76 str.8)

Ha, işte o **bir gecelik nikâhlımın** hediyesi budur, şu altın saat... (s.76 str.18)

Ha, işte o bir gecelik nikâhlımın hediyesi budur, şu **altın saat**... (s.76 str.18)

-İhtiyar **iyi masalcı** imiş... (s.76 sr.22)

Fakat onu, bu **kupkuru çöl şehrinin** bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2)

Fakat onu, bu kupkuru çöl şehrinin **bunaltıcı gecesinden** nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2)

Fakat onu, bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan **nemli, yeşil bir iç bahçede** görmüştü. (s.77 str.3-4)

Fakat onu, bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir **iç bahçede** görmüştü. (s.77 str.4)

Sefil bir avlu... (s.77 str.4)

...kadının **çıplak vücutünde** tenini yer yer, gölge gölge belli eden tek bir dantel suvare elbisesi vardı... (s.77 str.6)

...kadının çıplak vücutünde tenini yer yer, gölge gölge belli eden tek bir **dantel suvare elbisesi** vardı... (s.77 str.7)

...bir ufacık mermer havuz başında, buza konmuş **kavun sarısı şeftaliler** yiyordu. (s.77 str.8)

...bir **ufacık mermer havuz** başında, buza konmuş kavun sarısı şeftaliler yiyordu. (s.77 str.7-8)

...bir ufacık **mermer havuz** başında, buza konmuş kavun sarısı şeftaliler yiyordu. (s.77 str.8)

Haftalarca süren **çetin petrol araştırmalarından** sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.14)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, **asker merkezi Uca kasabasında** otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15)

Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, ona kavuşunca **en fena tarafından** kâm almağı icap ettirir. (s.77 str.18)

Sergüzeşt yapmağa müsait yarı şahsi, ıssız, tehlikeli memleketlerde ömür sürmüş iseniz bunu her gün görmüşsünüzdür... (s.77 str.19-20)

Sergüzeşt yapmağa müsait **yarı şahsi, ıssız, tehlikeli memleketlerde** ömür sürmüş iseniz bunu her gün görmüşsünüzdür... (s.77 str.20)

Türkçe konuşan **temiz kıyafetli bir adamın** yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şefitalileri ikram etti: (s.77 str.23)

...yalnız **alnındaki çizgi** derinleşti. (s.78 str.7)

Kadın, **bir dilim şeftali** uzatarak tekrar sordu: (s.78 str.8)

Bilirsiniz ya, **Akıntımburnundaki gazinoları**... (s.78 str.10-11)

Böyle söyleyen kadın etrafına ürkerek bakındıktan sonra **yan saksının** içinden bir küçük şişe çıkardı... (s.78 str.15)

Böyle söyleyen kadın etrafına ürkerek bakındıktan sonra yan saksının içinden bir **küçük şişe** çıkardı... (s.78 str.15)

...**baş parmağı** ile ikincisinin arasına tozu döktü... (s.78 str.15)

Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan **çok keskin, geçici, iğreti bir ışık** parlamıştı. (s.78 str.27-28)

Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire **güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları** hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı. (s.78 str.27)

Kadının gözlerinde, **deminki donukluk** yerine, birdenbire güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı. (s.78 str.26)

Vücutunde **istekli bir kıvranış** dolaşıyor... (s.78 str.28)

Erkek, arkadaşlarına “**Kalacağım, siz gidebilirsiniz.**” **Mânasına bir işaret** yolladı ve bir iskemleye oturdu. (s.78 str.30-31)

Ortaya **dört şişe bira** geldikten sonra artık senli benli olmya, nasihat vermiye hak kazanmış gibi: (s.78 str.31-32)

Düpedüz, kupkuru yerler, ne bir tepecik var, ne bir ağaçlık... (s.79 str.6)

Sonra bu **sıcak,** bu **yabanî halk,** bu hiç batmadığını sandığı gölge salmıyan güneş! (s.79 str.8)

Köylü, kaba, şımarık Fransız çavuşları! (s.79 str.9)

Boğaziçinde akşam loşluğunu, suların **mor kadifeliğini** anlatmaya çabalıyordu. (s.79 str.11)

Buradaki ormanı hatırlıyor muydu, böğürtlenlerle örtülü ufacık mırıltı deresini? (s.79 str.13)

Buradaki ormanı hatırlıyor muydu, **böğürtlenlerle örtülü ufacık mırıltı deresini?** (s.79 str.13-14)

Yosun tutmuş **kocaman kestane ağaçlarını?** (s.79 str.15)

Buradaki ormanı hatırlıyor muydu, böğürtlenlerle örtülü **ufacık mırıltı deresini?** (s.79 str.14)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen **kırmızı toprağını**, sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle donanan çayırını? (s.79 str.15)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen kırmızı toprağını, **sarı papatyalar** ve çadır çiçekleriyle donanan çayırını? (s.79 str.15)

...**mor salkım hevenklerini** ve katmerli leylâk dallarını... (s.79 str.18-19)

...mor salkım hevenklerini ve **katmerli leylâk dallarını**... (s.79 str.19)

Ya, **pembe dumandan ibaret çiçeklerle** erguvanlar? (s.79 str.19-20)

Ya, **pembe dumandan ibaret çiçeklerle** erguvanlar? (s.79 str.19)

Deyneklere sarılı ilk kiraz? (s.79 str.20)

Güneşli tarlalarında yerken likör gibi iç ısıtan çilekler? (s.79 str.21)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde diş yerleri kalan ham hünnaplar? (s.79 str.22-23)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde diş yerleri kalan **ham hünnaplar?** (s.79 str.23)

Çıplak tenine sereserbest dantel tuvalet giymiş **sürmeli kadın**, peltek şivesile bunları öyle tarif etmiyordu... (s.79 str.25)

Çıplak tenine sereserbest dantel tuvalet giymiş sürmeli kadın, peltek şivesile bunları öyle tarif etmiyordu... (s.79 str.24)

Çıplak tenine **sereserbest dantel tuvalet** giymiş sürmeli kadın, peltek şivesile bunları öyle tarif etmiyordu... (s.79 str.24)

Çıplak tenine sereserbest **dantel tuvalet** giymiş sürmeli kadın, peltek şivesile bunları öyle tarif etmiyordu... (s.79 str.24)

Çıplak tenine sereserbest dantel tuvalet giymiş sürmeli kadın, **peltek şivesile** bunları öyle tarif etmiyordu... (s.79 str.25)

Eyüp denizindeki Fener gazinosuna da gidermiş... (s.79 str.27)

...Hint şalı gibi üzerinde **turuncu, şarap tortusu, yavru ağız birçok renkler**, çeşitli resimler belirir... (s.79 str.30)

...Hint şalı gibi üzerinde turuncu, şarap tortusu, yavru ağız birçok renkler, **çeşitli resimler** belirir... (s.79 str.30-31)

Ona Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında her kayık, **ayrı renkte bir ışıkla** tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.34)

...en düşmüş kadın bile **böyle iyi şeyler** düşününce kibarlaşabilirdi. (s.80 str.3)

...en düşmüş kadın bile böyle **iyi şeyler** düşününce kibarlaşabilirdi. (s.80 str.3)

Berber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de **bir zerre** idi. (s.80 str.5-6-7-8)

Berber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5-6-7)

Berber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o **serin, köpüklü, çapkın sularla** süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.6)

Berber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü **kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan** kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.7)

Berber hatırladıkları o **kürklü yamaçlar**, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5)

Berber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, **böğürtlenli dereler** ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5)

Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve **kuytu koruluklarla**, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.6)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir **altın yaldızlı mine**, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.8-9)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş **lâle resimli bir zarif parça** idi. (s.80 str.9-10)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir **zarif parça** idi. (s.80 str.10)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu **çini kubbeden** düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.9)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarile hem ışıldak, hem gölgeli, yarı kirli, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.10-11-12-13)

Artık kendilerini, dışarıdan, sonu güç bulunur **kocaman, kavruk bir çölün** kucakladığını farketmiyorlardı. (s.80 str.14-15)

Burada yeni sulanmış birkaç saksı, çiseleyen bir **ufacık fiskiye** vardı... (s.80 str.16)
...içinde **boyalı bir İstanbul filmi** çevrilen başını usulcacık erkeğin dizine bıraktı. (s.80 str.20)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşıyordu... (s.80 str.21)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü **hoş şekilli, çocukça şeyler** oynaşıyordu... (s.80 str.23-24)

Ocaklı odada sofra kurulmuş, içiyorduk. (s.81 str.3)

Ev sahibi **eski çetecilerdendi**. (s.81 str.4)

Misafirler arasında, bizden başka çandarma mülâzimi, gümrük müdürü, ziraat memuru, bir de “Dişçi” diye çağrılan **posbıyık bir adam** vardı. (s.81 str.6)

Gözlerinde akli tam olmıyanlarda rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir **kararsız ışık** gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmişim. (s.81 str.8)

Ben, köy, çöl ve kasaba hayatlarından aldığım tecrübe ile bu kahkahalarda bir **acıklı, acayip vak'a** sezmiştim. (s.81 str.18-19)

Zira herkesinkine benzemiyen **acı sergüzeştler, hattâ felâketler** dar muhitlerde eğlence sayılıp gülüşülen sohbet mevzuları olurdu. (s.81 str.19-20)

Zira herkesinkine benzemiyen acı sergüzeştler, hattâ felâketler **dar muhitlerde** eğlence sayılıp gülüşülen sohbet mevzuları olurdu. (s.81 str.20)

Eline bir **dolu kadeh** sıkıştırdılar: (s.81 str.22)

...**sağlam dişleri** sökerim... (s.81 str.25)

...**yerli ahalinin** elinden güç kurtularak tren hattını tutmuş, üç arkadaşıyla memlekete ulaşmağa çabalıyordum. (s.82 str.4)

Boğaz deyince hatırınıza **korkunç bir kayalık**, dumanlı dağlar, loş uçurumlar gelmesin. (s.82 str.6-7)

Boğaz deyince hatırınıza korkunç bir kayalık, **dumanlı dağlar**, loş uçurumlar gelmesin. (s.82 str.7)

Boğaz deyince hatırınıza korkunç bir kayalık, dumanlı dağlar, **loş uçurumlar** gelmesin. (s.82 str.7)

Orası bir **sulak vaha boğazıdır**... (s.82 str.8)

...altından **süzme zeytinyağı renginde, elinizi sürseniz bulaşacağını sandığınız parlak, koyu bir çay** akar. (s.82 str.8-9-10)

...altından süzme zeytinyağı renginde, elinizi sürseniz bulaşacağını sandığınız **parlak, koyu bir çay** akar. (s.82 str.9-10)

Kenarında yapraklarının ters tarafları rüzgârla güneşe dönünce gümüşlenen **narın kavaklar** dizili, kof gölgeler serilidir. (s.82 str.11)

Kenarında yapraklarının **ters tarafları** rüzgârla güneşe dönünce gümüşlenen narın kavaklar dizili, kof gölgeler serilidir. (s.82 str.10)

Kenarında yapraklarının ters tarafları rüzgârla güneşe dönünce gümüşlenen narın kavaklar dizili, **kof gölgeler** serilidir. (s.82 str.11-12)

İncecik, yumuşak, sık otlarla bir kürk gibi kaplı olan yamaçlar kibriden âdeta kabarmış... (s.82 str.12)

Hulâsa dinlenilecek, uyuyup rahat edilecek bir **hoş yerdir**... (s.82 str.15)

Kulakları küpeli, saçları örülü, sıırım gibi ince, şeytan yüzlü ve maymun elli çapulcu Urban... (s.82 str.22-23-24)

Kulakları küpeli, saçları örülü, sıırım gibi ince, şeytan yüzlü ve maymun eli **çapulcu Urban...** (s.82 str.23-24)

Bedevînin biri ilkönce, **Koçhisarlı Ahmet onbaşımın** yanına yaklaştı... (s.82 str.33)

Birden parmakları **altın kuronlu dişime** geçmiş, asılmış, sökmiye uğraşıyordu. (s.83 str.5-6)

-Bir taş! **Sivri bir taş!** (s.83 str.13)

Aranılıp getirilen taşı, şimdi, bütün hızı ile **kuronlu dişime**, bazan acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma bir keser gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.14)

Her vuruşunda ben **oradaki acıdan** ziyade, tuhaf değil mi, böğrümdeki eski kurşun yarasının sızısını duyuyordum. (s.83 str.17)

Her vuruşunda ben oradaki acıdan ziyade, tuhaf değil mi, **böğrümdeki eski kurşun yarasının** sızısını duyuyordum. (s.83 str.17-18)

Her vuruşunda ben oradaki acıdan ziyade, tuhaf değil mi, böğrümdeki **eski kurşun yarasının** sızısını duyuyordum. (s.83 str.17-18)

Gırtlığımdan aşağı sızan kanın **çıplak vücudümden** ılık ılık göğsüme yayıldığını duyuyordum... (s.83 str.20)

...beynimde ve yaramda **“zınk!” diye sarsıcı bir gümleyiş** işitiyor, gözlerimi açıyordum. (s.83 str.26)

...beynimde ve yaramda **“zınk!” diye sarsıcı bir gümleyiş** işitiyor, gözlerimi açıyordum. (s.83 str.26)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer **eğri hançer** sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.31-32)

...eline geçirdiği bir **koca dülger kısıkcile** ağızlarından sağlam bir diş çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.6)

...eline geçirdiği bir koca dülger kısıkcile ağızlarından **sağlam bir diş** çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.7)

Dişçi gözlerinde, ispirto dökülmüş gibi **mavi bir alev** parlıyarak: (s.84 str.9)

Boynunda **iri taşlı bir gerdanlık** gördüm. (s.84 str.15)

Petrol lâmbasının **sönük ışığı**nda bu taşların ne olduğunu birden anlayamamıştım. (s.84 str.16)

...odaya bir **kızıl alev** vurdu: (s.84 str.18)

Gerdanlığa geçirilen taplar **sapasağlam, bembeyaz, bir boyda, bir biçimde, hemen hemen bir örnek, otuz kadar azı dışıydı.** (s.84 str.19-20-21)

1.2.1.1. ORTAÇLARLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Bir ortacın, ortaç öbeğinin ya da belirtileni ortaç olan bir ad takımının bir ad unsurunu nitelediği öbeklerdir.

Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, **bizim sabahlarımızda duyulan neş'e** daha doğrusu, bir hayata, rahata giriş keyfi vardır. (s.7 str.4-5)

Mesele **her vakit olan işlerden:** (s.7 str.18)

...yıldızlar bile örtülse yine gökte **ışık yerine geçen bir cila** parlar. (s.8 str.12)

Yalnız yaranın ağzında **kurumuş kahve telvesini andıran pıhtılar** birikmiş... (s.8 str.14-15)

Yalnız yaranın ağzında **kurumuş kahve telvesini andıran pıhtılar** birikmiş... (s.8 str.14-15)

Yalnız yaranın ağzında kurumuş kahve telvesini andıran pıhtılar birikmiş; **güneşten kerpiç kesmiş olan kan pıhtıları...** (s.8 str.15-16)

Yoğurt süzdüğümüz eski, çürük torbadan atılmış bir parça. (s.8 str.23)

Yoğurt süzdüğümüz eski, çürük torbadan atılmış bir parça. (s.8 str.23)

O, aşağı indikten biraz sonra burnuma mutbaktan yana, **tavada yakılan bir zeytinyağı** kokusu geliyordu. (s.8 str.29-30)

Sönük petrol ışığının altında katran gibi görünen ve sıcaklığı duyulan bir kan tabakası... (s.9 str.14-15)

Şeyh, **yere, ayaklarımızın altına bıraktığı deminki tıkaçı** eline aldı... (s.9 str.18)

Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl bir tel veya değnek soktuğunuz zaman aşağıdan yer bulamayan su taşarsa öyle, mecrasız bir kan kabartısı... (s.9 str.25)

Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl bir tel veya değnek soktuğunuz zaman **aşağıdan yer bulamayan su** taşarsa öyle, mecrasız bir kan kabartısı... (s.9 str.26-27)

İsli tavasile **kaynar zeytinyağını** getirmişlerdi... (s.9 str.33)

-Şu **bindiğim kısırağım** gebedir, yavrusu senindir! (s.10 str.15)

Ben **kızıl kanlı, yaraya dökülünce yanık et kokusu veren kaynar zeytinyağını** düşünüyor, dişlerimi sıkıyordum. (s.10 str.18-19)

Ben kızıl kanlı, yaraya dökülünce yanık et kokusu veren **kaynar zeytinyağını** düşünüyor, dişlerimi sıkıyordum. (s.10 str.19)

Dün öyle idi; bugün de, **babadan oğula nakledilen hikâyelerle** yine öyle kaldık. (s.10 str.27-28)

Zaten **babadan yetim kalan küçük Hasan**, anası da ölünce uzak akrabaları ve konukomşunun yardımile halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu. (s.11 str.7)

Hasan vapurda eğlendi; **gırl gırl işleyen vinçlere**, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str.10)

Hasan vapurda eğlendi; gırl gırl işleyen vinçlere, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, **kurutulacak çamaşırlar** gibi iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str.11)

Hasan vapurda eğlendi; gırl gırl işleyen vinçlere, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, **varda değiştirilirken çalınan kampanaya** bakarak çok eğlendi. (s.11 str.12-13)

Fakat **hem pür nakıl çiçek açmış, hem yemişlerle donanmış güzel, ıslak bahçeler** de tükendi... (s.12 str.5-6)

Yamaçlarında keçiler otlayan kuru, yalçın, çatlak dağlar arasından geçiyorlardı. (s.12 str.7)

Bunlar da bitti; **göz alabildiğine uzanan bir düzlüğe** çıkmışlardı... (s.12 str.11)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.21-22-23-24)

Anasınıninkine benzemiyen, tuhaf kokulu, fazla yumuşak, içine gömülürken cansız bir göğüs... (s.12 str.24-25)

...entailerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş, saçları perçemli, başları **takkeli çocuklar...** (s.12 str.28-29-30)

Anlamağa başladığı Arapçayı, küçücük kafasında beliren bir inatla konuşmıyarak sustu. (s.12 str.33)

Anlamağa başladığı Arapçayı, **küçücük kafasında beliren bir inatla** konuşmıyarak sustu. (s.12 str.33-34)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almamağa çalışan bir adam gibi tıkanığını duyuyordu... (s.12 str.35)

Bir gün halası **sokaktan bağıarak geçen bir satıcıyı** çağırdı. (s.13 str.8)

Torbasında da **mukavva gibi bükülmüş bir tomar** duruyordu. (s.13 str.11-12)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi... (s.13 str.17-18)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin, incecik, sapsız bıçağıle kesişine, ağzına bir avuç çivi dolduruşuna, sonra bunları birer birer, **İstanbul'da gördüğü maymun** gibi avurdandan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mıhlayışına, deri parçalarını pis, bir suya koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.20)

Göğsünün ortasında, **tıpkı çenesindeki sakalı andıran kırçıl, seyrek bir tutam kıl** vardı. (s.14 str.1-2)

Dişsizlikten peltek çıkan bir sesle tekrar sordu: (s.14 str.3)

Asıl konuşan Hasan'dı, **altı aydan beri susan Hasan**... (s.14 str.15)

...“Ha! Ya? Öyle mi?” gibi **dinlediğini bildiren sözlerle** onu söyletiyordu... (s.14 str.19-20)

...**artık erişemeyeceği yurdunun** bir deresini, bir rüzgarını, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaşlı dinliyordu... (s.14 str.20-21)

...**geçmiş günleri**, kaybettiği yerleri düşünerek benliği sarsıla sarsıla dinliyordu. (s.14 str.22-23)

...geçmiş günleri, **kaybettiği yerleri** düşünerek benliği sarsıla sarsıla dinliyordu. (s.14 str.23)

Bunu işiten çocuk hıçkırığa hıçkırığa, katıla katıla ağlamaktadır... (s.15 str.5)

...bir daha **Türkçe konuşacak adam** bulamayacağına ağlamaktadır. (s.15 str.6-7)

Bunları derken onun da katı, **nasırlanmış yüreği** yumuşamış... (s.15 str.9)

...gözlerinin dolduğunu ve **sakallarından kayan yaşların** –Arabistan sıcağıle yanan kızgın göğsüne- bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.11-12)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların –**Arabistan sığağıle yanan kızgın göğsüne-** bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.12)

Yanındaki adam **Lübnan’da belediye müsteşarlığında bulunan bir delişmen Fransız’dı...** (s.16 str.4-5)

Neden sonra, **işaret edilen bir kapının** tokmağını vuruyorduk. (s.16 str.10)

Sesin geldiği tarafa yürüdük. (s.16 str.25)

...başında **türbe çuhası renginde koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külah** ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.27-28)

Yanındaki küllü bakır mangalda, **birbir üstüne konmuş çay ibrikleri** dumanlanıyordu. (s.17 str.1)

Oturmağa cesaret edemiyen arkadaşım sordu: (s.17 str.4-5)

Bütün Avrupa ve Asya’da kullanılan çingirakları tamamlamış... (s.17 str.14-15)

Yak denilen hayvan 2000 metre irtifadan aşağıda yaşamaz. (s.17 str.19)

...bildiklerim **eskiden baba evinde kullanılan sarı leğen ibriği** ve bir de adî bakır ibriklerdi. (s.17 str.24-25)

Fransız oda oda gezmeğe başladığından, **sakalina rağmen çok genç görünen Şeyh Efganî** ile karşı karşıya kalmıştım... (s.17 str.28-29)

...ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının **şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini** görmekteyim. (s.17 str.35-36)

Hoşlanmadığımı anlatan bir bakış. (s.18 str.6-7)

Biran için, mavi, tatlı rengin içinden, **yanar ispirotoya tutulmuş bir iğne kızılığı** geçmişti. (s.18 str.7-8)

Biran için, mavi, tatlı rengin içinden, **yanar ispirotoya tutulmuş bir iğne kızılığı** geçmişti. (s.18 str.7-8)

Zahir, derim, yüzümde **kolayca aldatılacak bir adam olmadığımı belli eden bir şey** var... (s.18 str.23-24)

Zahir, derim, yüzümde **kolayca aldatılacak bir adam** olmadığımı belli eden bir şey var... (s.18 str.23)

...ve ben de **bir “Kabımda olamamak” diye anlatabileceğim bir huzursuzluk** duyumsa, o adamın sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.28-29)

Seyahat, edebiyat ve politika hayatı esnasında rastladığım tipler hep bu neticeyi verdi. (s.18 str.30-31)

Zira Efgan'lı Şeyhin gözlerini **anlatamıyacağım bir mâna** ile bana dikili bulmuştum. (s.19 str.13-14)

Beni meraka, vesveseye düşüren bu noktaları o zaman şuurla, vazıh bir surette görememiştim. (s.19 str.23)

Bütün onları aradan on sene geçtikten sonra, **şimdi anlatacağım bir tesadüfle** hatırlıyor, on sene evvel müphem olarak duyduğum hislerin kıymetini bu tesadüfün tesiriyle takdir ediyordum. (s.19 str.25)

Bütün onları aradan on sene geçtikten sonra, şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlıyor, **on sene evvel müphem olarak duyduğum hislerin** kıymetini bu tesadüfün tesiriyle takdir ediyordum. (s.19 str.26)

Yeni aldığı antikaları sevinçle bağrına basan arkadaşşıma arabada dedim ki: (s.19 str.34)

Yeni aldığı antikaları sevinçle bağrına basan arkadaşşıma arabada dedim ki: (s.19 str.34)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, **sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı bir yerde** akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18-19-20)

Oturduğum yayla Akdeniz'e bakan yüksek bir sırtta idi... (s.21 str.2)

Oturduğum yayla **Akdeniz'e bakan yüksek bir sırtta** idi... (s.21 str.2)

...kenarı fıstık çamlarile süslenmiş bir ufacık, akçıl, kayalık **Lübnan köyü**... (s.21 str.3-4)

Uğradığımız ikinci köyün pınarlı kahvesinde bizi telaşlı bir kalabalık durdurdu. (s.21 str.18)

Arkada boş kalan tek yere, ortaya, iki eliyle gırtlığını tutan bir genç adam bindirdiler. (s.21 str.19)

Arkada boş kalan tek yere, ortaya, **iki eliyle gırtlığını tutan bir genç adam** bindirdiler. (s.21 str.19-20)

Her dağlı Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz kalıpcının sıcağı ve fırçası sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.20-21-22)

Sıcak iklim, Akdeniz kenarı ve liman halkı, **lâtinleşmiş halk** böyledir... (s.22 str.2)

Cevap vermek hususunda bile birbirlerini geçmek isterler, **mallarını beğendirmek isteyen ayak satıcısı** gibi bir lafazanlık, bir ağız kalabalığı ki... (s.22 str.4-5)

...**kenarında ufacık, tenasüpsüz emziği olan bir akçıl testi**... (s.22 str.14-15)

O halde siz bu testi sağ elinizle yukarıya, **başınızı geçecek bir yüksekliğe** kaldıracaksınız... (s.22 str.18)

Yapılır iş mi bu? (s.22 str.21)

Dökülen su yanında hava payı olan bir huni imiş gibi ağızlardan geçer... (s.22 str.22)

Dökülen su **yanında hava payı olan bir huni** imiş gibi ağızlardan geçer... (s.22 str.22)

...**sızan suları** altlarındaki kâselere birikmiş sıram sıram testiler... (s.22 str.26)

...**sızan suları altlarındaki kâselere birikmiş sıram sıram testiler**... (s.22 str.26-27)

Yukarıdan tazyikle gelen su ağızınızda kalır... (s.22 str.28)

Dudak dokundurduğunuz testiyi hemen kırarlar. (s.22 str.34)

...biraz da **su kıtlığı çekilen o fakir, taşlık yerlerde** su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.2)

İşte **otomobile bindirdikleri genç** anlattığım şekilde su içerken, testinin içine girmiş olan kocaman bir eşek arısı, tazyikle emziğin dar ağızından fırlamış... (s.23 str.4)

İşte otomobile bindirdikleri genç anlattığım şekilde su içerken, **testinin içine girmiş olan kocaman bir eşek arısı**, tazyikle emziğin dar ağızından fırlamış... (s.23 str.5)

Hastanın **demin kıpkızıl olan yüzü** morarıyor... (s.23 str.29)

Nihayet çehre **çivitle boyanmış, şiş alçılı, korkunç başı** belirsiz bir aktar maskesine döndü... (s.23 str.34)

Asıl yüze, **biraz evvel kanı işleyen, damarları atan, adalesi oynayan yüze** yabancılığını yadırganlığını görüyordum. (s.24 str.1-2)

Zira arkadakiler **artık yarı katılaşmış olan vücudu** kollarından bırakamıyorlardı. (s.24 str.8)

“**Rahat etmesine dua edeceğin birisi de orada!**” Der gibi... (s.24 str.18)

...**sabahleyin ölüsünü taşıdığımız** yaşta bir genç, toprak testisini havaya kaldırmış... (s.24 str.25)

Emin olunuz, **bütün bildiğimiz hayvanların** içinde en ihtiyatsız ve en ibret almazı insandır. (s.24 str.28)

...birbir üstüne kat kat bütün aşiretler giyinse **tükenir şey** değildi. (s.25 str.8-9)

...bunları **yağmur mevsiminde gökte gördüğü eleğim sağmanın** her çizgisinden boy boy, biçim biçim boyamışlardı. (s.25 str.9-10)

...ille merdivenlere ve o **ikide bir öten zillere**, çömelip uzun uzun, şaşkın şaşkın baktı. (s.25 str.15)

...**yüz çeşit eşya dizilmiş bir yer sergisi**... (s.25 str.18-19)

Onun Kalsum telâffuz ettiği bu kadın ismi bizim Gülsümümüzdür... (s.26 str.19)

Bütün serveti, yani **istenilen bedelin** yarısı! (s.26 str.23)

Niçin bu adamlar o güzel fenere **-kibritsiz yanıp ışığı tükenmeyen, is ve duman vermiyen fenere-** alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.30-31)

Kalbi **İngiliz seyyahının vâha kuyusu başında unutup bıraktığı ıslak sabun kalıbı** gibi göğsünün içinde kaypaklaşmıştı... (s.27 str.11-12)

İşte, Ebû Ali böyle bir sevinçle, **batan güneşin kızılığında Fırat'ı** tulumla geçti... (s.27 str.17)

İşsiz güçsüz kaldığım gurbet ellerinde köşe pencerem, kendimce, Abdülhak Hâmid'in "Kürsü temaşa"sı yerine geçirdi. (s.29 str.1)

Beş, on gün çarşı sokak gezdikten sonra **tanıdık çehre**, alışabileceğiniz yer bulamamaktan bezer... (s.29 str.5)

Beş, on gün çarşı sokak gezdikten sonra tanıdık çehre, **alışabileceğiniz yer** bulamamaktan bezer... (s.29 str.5-6)

Çam dallarında sallanan bir tırtıl torbası gibi kafanızın içi, mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temashı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.8)

...**gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temashı düşüncelerle** dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.9-10)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.12-13-14)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.12-13)

Birden **eskiyiveren gönlünüzde** bu kurdu ve bu sesi işitirsiniz... (s.29 str.14)

...oyduğu delikten incecik tozlarının içinize biriktiğini duyarsınız. (s.29 str.15)

Bahri muhitten aldığınız bir bardak su, o geniş denizin trilyonda biri dağıldır... (s.29 str.24-25)

...bu itibarla **insan muhitinin bir damlası üstüne çevrilmiş bir mikroskop camı** addederim: (s.30 str.5-6)

Rasathaneler **nasıl gökleri ve yıldızları temaşa için havaya uzanmış birer fen gözü** ise köşe pencereleri de yeri ve yerde yaşayanları seyre yarar... (s.30 str.7-8)

...zemine eğilmiş birer tecrübe gözlüğüdür. (s.30 str.9-10)

Bu basit teleskobun önüne geçip insanlarla hayvanları tetkik **pek hoşlandığım eğlencelerin** başında gelir. (s.30 str.13-14)

Bana buldok suratı **bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini** hatırlatır. (s.30 str.18-19-20)

Bana buldok suratı bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek **çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini** hatırlatır. (s.30 str.20)

“Buldok”, **değişiklik olsun diye, sanki asıl yüzüne korkunç, gamlı, bedbin bir karnaval maskesi geçirmiş bir köpektir.** (s.30 str.22-23-24)

Komşumun “Buldok”u suratına, **gördüğüm maskelerin en sertini, en titiz gösterişlisini** asmıştı. (s.30 str.26)

Dünyaya **parçalamp yok edilecek lüzumsuz, zararlı, iğrenç bir şeymiş** gibi kin ile, anarşist gözü ile bakıyordu. (s.30 str.27-28)

Günde iki kere Senegalli izbandut bir nefer **-kardif kömüründen halkolunmuş, et ve adalesi ziftle yoğrulmuş bu yarı insan-** onu zincirinden sıkı sıkı tutup hava aldırmağa çıkarıyordu. (s.30 str.30-31-32)

Transatlantik vapurlarının bacasına benzeyen o simsiyah köpek, koskoca adamı, âdeta, iri şilepleri çekip götüren romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.30 str.34-35)

...**iri şilepleri çekip götüren romorkörler** gibi sürüklüyordu. (s.31 str.1)

...hemen **mengene gibi tuttuğunu bırakmaz**, sert, yaylı **pençesinde** koptuğu göreceğiz. (s.31 str.5-6)

Zavallı Senegalli, **bir türlü lafzayamadığı “j” leri** değiştirerek: (s.31 str.9)

...**zaptedilmez bir hâle** geliyor. (s.31 str.13-14)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, ıslak köpek tüyü koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.15-16)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, **ıslak köpek tüyü gibi koktuğu vehmini veren etekleri** havalanarak... (s.31 str.16-17)

Nihayet, bir gün bu **korktuğum, beklediğim, merak ettiğim hâdise** vuku buldu. (s.31 str.23-24)

Köpek, **mancınıktan kurtulan bir taş** gibi fırlamış... (s.31 str.25)

Arkasından yetişemediler, **gittikçe uzaklaşan ve sokaklar arasında gittikçe sönerek akseden havlamalar**, o kadar! (s.31 str.26-27-28)

...**kaba sığmayan öfkesini bırakmış**... (s.32 str.2)

...zinciri **tahammül edilmez bir yük** gelmiyordu. (s.32 str.4-5)

Bu gözler **anlamaya başladığı dünyayı** artık tartıyordu. (s.32 str.9)

Evvelce yanına yaklaşmayan mahalle çocukları, etrafını sarıyorlar: (s.32 str.11)

...kahramanlığını o **kopmayacak sandığı zincire** borçlu idi. (s.32 str.15)

Yeni tuttuğu hizmetçi kadına dedi ki: (s.33 str.1)

Şimdi saçları küçük aktar dükkânı bebeklerinin **ne kıla, ne de ota benziyen, dokunsanız hışırdayacağını sandığımız cansız, kuru, soluk rengini, şeklini** almış. (s.33 str. 6-7)

Gözleri eski şekerlenmiş şuruplar kadar donuk, fersiz, katı, **suyu çekilmiş.. Dibe çökmüş bir gam tortusu.** (s.33 str.9-10)

Gözleri eski **şekerlenmiş şuruplar** kadar donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş.. Dibe çökmüş bir gam tortusu. (s.33 str.8)

Bu kadar kuru, **kabuğa benziyen göze** hiç rastlamamıştı. (s.33 str.10)

Balkan muharebesi kopunca, **hududa çok yakın olan köyde** bir akşam üstü şu korku yayılmış: (s.33 str.16)

Bu gelen o zamanki düşman din ve ırz düşmanıdır da... (s.33 str.18)

...kucağında **bir yaşına basmayan yavrusu** uykuda... (s.33 str.25-26)

Tepelerinden, **ara vermeyen, soluk aldırmayan bir yağmur** iniyor... (s.33 str.27)

Şimşek bile çakmıyan koyu, değişmez bir karanlık. (s.34 str.5-6)

Uzarlarda kabaran derelerin yüklü uğultusu ve yakınlarında çamura batıp çıkan ayakların boğuk hışırtısı.. (s.34 str.8)

...**yakınlarında çamura batıp çıkan ayakların boğuk hışırtısı**.. (s.34 str.8-9)

Ayşe **beline dolanan ufak kolların** ara sıra gevşediğini duyuyor: (s.34 str.10)

...**taşan bir ırmağın** akıntısına kapılarak boğulmaları ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.23)

Evvelâ çöken, sonra da başını uzatıp yan üstü uzanan, bir türlü kalkmak mecalini bulamayan attan iniyorlar... (s.34 str.30-31)

Zira **durmadan ilerleyen felâket kfilesinden** ayrı düşmek Ayşe'ye hepsinden daha korkunç geliyor. (s.34 str.32)

Ayşe, **yanında diz kapaklarına kadar çamurlara bata çıka yürümiye çalışan Ali'nin** minimini elini bırakmak istemiyor. (s.35 str.3-4)

Boynuna dolanan mecalsiz kolları da çözmeye cesareti yoktur. (s.35 str.5)

Bu sırada, **ilerliyen kfile**, selin batıra çıkara, vura çarpa sürüklediği bir enkazdan başka bir şey değildir. (s.35 str.15)

Bu sırada, ilerleyen kfile, **selin batıra çıkara, vura çarpa sürüklediği bir enkazdan** başka bir şey değildir. (s.35 str.15-16)

Yüzü ve vücudu belki de, yağmurdan fazla **soğok soğuk döktüğü terle** ıslanmıştır. (s.35 str.19-20)

Dizlerinde, **ayaklarını çamurdan çekebilecek kudret** gittikçe azalıyor... (s.35 str.20-21)

Ali, **gemi azıya almış bir atın** arkasından, üzengiye takılı çekilen bir ceset gibiydi... (s.35 str.28)

Ali, **gemi azıya almış bir atın** arkasından, üzengiye takılı çekilen bir ceset gibiydi... (s.35 str.28-29)

Ayşe tükeniyor, **demin yolda bıraktıkları at** gibi yere uzanıvereceğini anlıyarak, haykırmak, birini imdadına çağırmak istiyor. (s.35 str.35-36)

...**boynundan sarılan zayıf, ufak kollar** artık yoktur... (s.36 str.4-5)

...**geceki yağmur gibi dökülen coşkun gözyaşları** içinde gülümsüyor. (s.36 str.20-21)

Hizmetçi donuk, fersiz, katı, **suyu çekilmiş kuru böcek kabuğu gözlerini** işaret etti: (s.36 str.22-23)

Fakat **çocukluğunda yaptığı ilk kazalı av** ona fena bir lâkap takmıştı...(s.37 str.5)

-Bu, öyle, **bildiğin keklik avı** değil... (s.37 str.17)

Halep içinde **bahara delâlet eden işaret** yoktur. (s.37 str.23)

...**değişmez bir ışık** ile kaplıyız... (s.37 str.25)

...şimdi **Hacı ağanın gideceği yerlerde** bademler çiçek açmıştır... (s.37 str.26-27)

...şurada, burada, köpüklü bulutların akisleri **sallanan su birikintileri** görülmekte, kurbağa sesleri duyulmaktadır. (s.37 str.28)

Akşam üstleri kırlarda keklik sesi işitmemiş olanlar **bu saate ve bu tabiate yakışan en hoş nağmeyi** duymamışlar demektir. (s.38 str.29)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.30-31-32)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.30)

Gölge düşmüş sulara, **ürperen otlara,** ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.30)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve **havada tütsülenen bahar kokusuna** yaraşan en güzel ses! (s.38 str.31)

Dişi davetine can atan bir iri keklik çalıların arasından önümüze çıkıvermişti. (s.38 str.34)

İşte bu keklik ölüm tehlikesini hiçe sayarak pençeleri üzerinde yükselmiş, göğsünü dikmiş, **dişinin gizlendiği çalığa** doğru, o kahpe sesine doğru, önüne geçemeyeceği bir cinsiyet hırsile pervasız yürüyordu. (s.39 str.25)

...**önüne geçemeyeceği bir cinsiyet hırsile** pervasız yürüyordu. (s.39 str.26-27)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.1)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için **aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı Bahar çöllerinde** dolaşıyordum. (s.40 str1-.2-3)

Bir Roma harabesi üzerine yeniden kurulmaya başlanan bu çorak Badiye limanında mutasarrıf eski bir mektep arkadaşım çıkmıştı. (s.40 str.5-6)

Bilhassa çölde onu konuşurken **hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği şurup renkli denizler,** avize gibi şakırdıyan pınarlar, çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.16-17)

Bilhassa çölde onu konuşurken hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği şurup renkli denizler, **avize gibi şakırdıyan pınarlar,** çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları,

fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.17)

...**ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar** görürsünüz. (s.40 str.19-20)

Her gittiğimiz aşiret şeyhinin ziyafetler vermesi âdeti: (s.41 str.2)

...**kaynamaktan etleri kemiklerinden ayrılmış, yağları deşilmiş çirkin bir şekilde** girerek el sürmeden öğürtü veriyorlardı. (s.41 str.9-10)

Hâlâ lenger başında deve kemiği yalamakla uğraşan bir bedevîyi zorla yerinden kaldırdılar... (s.41 str.15-16)

Fakat yağlı ağzı **kemikten kalan et liflerini** kendi dişlerinin arasından çekmekle, ayıklamakla, ezmekle meşguldü... (s.41 str.21)

Fakat vazgeçti, tekrar çekti, çevirdi ve uslu uslu, **kulaklarını kısmış, dertop olmuş bir tavşan** ürkekliğiyle eski halini buldu... (s.41 str.32-33)

...her defasında **yeni çıkan akrep**, ilki gibi, evvelâ bir sokma hareketi yapıyor... (s.42 str.6)

Akrepler, muhakkak çıplak ten üzerinde kıvıl kıvıl **alıştıkları yerlerini** arıyorlardı. (s.42 str.14)

Bedevînin kuşağı arasından düşüverecek bir akrebe basmak ihtimalile önüme bakıyordum... (s.42 str.24)

...belimde **benimle yürüyen bir şeyler**, göğsüme, boynuma doğru tırmanmaya çabalıyan kıskaçlı, yarı tüylü ayaklar vardı. (s.42 str.25-26)

...belimde benimle yürüyen bir şeyler, göğsüme, **boynuma doğru tırmanmaya çabalıyan kıskaçlı, yarı tüylü ayaklar** vardı. (s.42 str.26-27)

Bedevî, **kanarya kafesinde yumurtadan yeni çıkmış yavruları gösteren bir kuş meraklısı** neşesile, gururile: (s.42 str.32-33)

Bedevî, **kanarya kafesinde yumurtadan yeni çıkmış yavruları** gösteren bir kuş meraklısı neşesile, gururile: (s.42 str.32)

...**bizi bekliyen mutasarrıf flâmalı otomobile** doğru, hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam ümidile, o telâşla konuşmaya başladım. (s.42 str.36)

...bizi bekleyen mutasarrıf flâmalı otomobile doğru, **hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam** ümidile, o telâşla konuşmaya başladım. (s.43 str.1)

Işık vursa bile içine fer düşmiyen bulanık gözlü bir küçücük, sıska, yılgın köpekti. (s.44 str.1-2)

Tüyleri, **mangal altında sırtları yanmış kedilerinki** gibi kirli sarı renkte olduğundan yıkansa da temizlik hissi vermez... (s.44 str.6)

Ona da **her uzandığı kapı aralığından** dilini anlamadığı adamlar “Hoşt”a benzettiği keskin bir kelimeyle haykırıyorlar... (s.44 str.13)

Ona da her uzandığı kapı aralığından **dilini anlamadığı adamlar** “Hoşt”a benzettiği keskin bir kelimeyle haykırıyorlar... (s.44 str.13-14)

...**“Hoşt”a benzettiği keskin bir kelimeyle** haykırıyorlar... (s.44 str.14)

...**elinde gezdirdiği kâğıt çiçeklerle** Külhüvallahı yazılı tabaklara bakmadan tersyüzü geri çeviriyorlardı. (s.44 str.15)

Bütün **geçtiği yerler** deniz kokuyordu... (s.44 str.21)

O güne kadar işitmediği bu tatlı sözün mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6-7)

Osman’ın **taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş kirli hâki ceketiyile** köpeğin açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu yanyana geldi... (s.45 str.10-11)

Osman’ın taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş kirli hâki ceketiyile köpeğin **açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu** yanyana geldi... (s.45 str.11-12)

Her ikisinde de hasret derecesini bulmuş olan sokulma ihtiyacı çarçabuk ısınmalarına yardım etmişti. (s.45 str.12-13)

Ayrılmaz dost oldular. (s.45 str.15)

Sevildiğini, sevdiğini anlatamıyan, neşesini ve gönül çalkantısını belli edemiyen bir huyu vardı. (s.45 str.21-22)

Gözleri fersiz, kuyruğu hareketsiz, **akar gözlerle** mahzun mahzun seviyordu. (s.45 str.23)

Uyurken yanında nefesini nefesine uyduran bir dert yoldaşından yine mahrum, yine tek başına kalmaktan korkuyordu... (s.45 str.31-32)

Osman’ın bütün kurduğu hülya bir kulübesi olmak ve akşam dönünce köpeğini kapısının önünde bekler bulmaktı. (s.45 str.35)

Olmyacak bir ihtimale inanmıştı... (s.46 str.6)

Gümrük kolcusu **gözleri akan sıska, iğrenç köpeği** göstererek: (s.47 str.17)

Osman'ın kollarından çözülen ip onun boynuna takıldı ve hudut levhasını tutan direğe bağlandı. (s.47 str.22)

...**hudut levhasını tutan direğe** bağlandı. (s.47 str.23)

Bunu gören köpek, evvelâ, yerinden fırlamak, ipini kırmak, hayatında ilk defa, dişleri meydanda, kuyruğu dimdik, hırslayarak iri çizmeli adamlara saldırmak istedi... (s.47 str.35)

...yaşlı gözlerini **-daima kovucu "Hoşt!" deyici olarak tanıdığı- dünyaya** son bir usanç içinde yumdu. (s.48 str.6-7)

İşte **Lavrans'ı tanıyan adam!** (s.49 str.1)

...**uzaktan çadırımıza doğru gelen siyah sakallı, kırk beşlik bir bedevîyi** işaret ettiler. (s.49 str.2-3)

...**Fırat'ın döktüğü suyu** ölçmekle meşguldük. (s.49 str.8)

Çadırımıza giren bedevî dedi ki: (s.49 str.14)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.24-25-26)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve **acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini** almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.25-26)

...**önüne çıkan bedevî aşiretlere** uğrar... (s.50 str.10)

İşte **Lavrans'ın ömrüme sürecektir olan damgası!** (s.51 str.6-7)

Fırat'ı bir yakadan ötekine geçmek için kullanılan gemilerden birine girdik. (s.51 str.11)

-**Şu kenarda bağdaş kurup oturan Arap** iyi fala bakar. (s.51 str.16)

...**sallanan gemide**, esniyen ince tahtalardan aşarak falcının yanına gitti. (s.51 str.21)

...sallanan gemide **esniyen ince tahtalardan** aşarak falcının yanına gitti. (s.51 str.22)

Lavrans'ın önüne sürdüğü mecidiyeye de elini sürmedi... (s.51 str.24-25)

Çölde, fırtınalardan sonra gördüğümüz yılan derisi menevişleri gibi acayip, süslü, kararsız çizgiler... (s.51 str.28-29)

Döktüğün kan, yaptığın gazve, saçtığın altın Fırat gibi boşa akıyor. (s.51 str.35)

Döktüğün kan, **yaptığın gazve**, saçtığın altın Fırat gibi boşa akıyor. (s.51 str.35)

Döktüğün kan, yaptığın gazve, **saçtığın altın** Fırat gibi boşa akıyor. (s.51 str.35)

Lavrans, Fırat'ın **sonsuz boşluklar, kavruk tepeler arasından devrile devrile akan toprak renkli sularına** dalmıştı. (s.52 str.11-12)

Döktüğü kan ve altın da boşa gitti! (s.52 str.18)

-Fakat **falcının kum üstündeki çizgilerden okuduğu alın yazısının** son kısmı çıkmadı... (s.52 str.21-22)

Dikili bir ağacı, ayakta kalmış bir bacası olmıyan korkunç bir boşluk... (s.53 str.11-12)

...**ayakta kalmış bir bacası** olmıyan korkunç bir boşluk... (s.53 str.11)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında biz de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.13)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, **nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler** arasından geldiği devir o kadar uzak değildir... (s.53 str.25-26)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış cilâli akisler henüz hatırladadır. (s.53 str.28)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve **atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış cilâli akisler** henüz hatırladadır. (s.53 str.29)

Ben bunları düşünürken **dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi,** suya uzatılan uzun sıriklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.3-4)

Ben bunları düşünürken **dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının** en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sıriklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.3-4)

...**suya uzatılan uzun sıriklara** abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5)

Yorulmuş olan kayıklar mola verecekler... (s.54 str.7)

Her taraf öyle göz alıcı, oynak ve kaypak ışıklı idi ki dünyanın topraktan değil, **eritilmiş bir kurşundan** yaratıldığını vehmediyor... (s.54 str.14)

...**baktığım yeri** keskin harelî bir pırlıtdan, bir çelik şâşasından ibaret görüyordum. (s.54 str.15)

İçlerinde at kafalı, at dişli, **bir kıyafet değıştirme filminden Fernandel'i hatırlatan bir adam** vardı. (s.54 str.20-21)

...**esniyen bir beygir** tebessümü ile: (s.54 str.23)

Anladıkları lisanda sordum: (s.54 str.26)

Bizim gibi otomobille suyu geçecek olan, tahsil görmüş bir çiftlik sahibi söze karıştı: (s.54 str.31-32)

...şu **gördüğün adamlar** doğduklarındanberi buradan ayrılmamışlardır... (s.54 str.33)

Sonra **bizi karşıya geçirecek bir kayıkçı neslini** nereden bulacaktık! (s.55 str.6-7)

Onlar **konuştuğumuz şeye** gülerек ve ekmeklerini dürerek zevkle, iştiha ile karınlarını doyuruyorlardı. (s.55 str.8)

Demek şu **seyrettiğim dört kafa**...(s.55 str.12)

Demek şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru çölü, **kenarında bir diken bile bitmiyen suyu**, şu bomboş ufku ve ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bön ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.13-14)

Demek şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru çölü, kenarında bir diken bile bitmiyen suyu, şu bomboş ufku ve **ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bön ayı** dünya sanıyorlardı. (s.55 str.14-15)

Meselâ **lâpa lâpa yağan karlar** altında bir çam ormanı... (s.55 str.19)

Portakal ve turunc bahçelerinde seyredilen masmavi Akdeniz... (s.55 str.20)

Büyük bir limana demir atmış kocaman transatlantik... (s.55 str.21)

Gecenin karanlığı içinde bir düşen yıldız süratiyle geçen ekspresler... (s.55 str.22-23)

Gecenin karanlığı içinde bir **düşen yıldız** süratiyle geçen ekspresler... (s.55 str.22)

Buzlu içkilerle donanmış masalar, şemsiyeli koltuklarıyla plâjlar, mermer havuzlarıyla teraslar... (s.55 str.23)

Ayın **ağaçlara ve bacalara sarılan, damlara ve tarhlara serilen tüylü ışığı!** (s.55 str.25-26)

Beyrut'ta büyük vapurlar, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, **kaynaşan hayat** ve fişkiran bir medeniyet vardı. (s.55 str.30-31)

...**fişkiran bir medeniyet** vardı. (s.55 str.31)

Önlerinden geçen adamlar hep aceleci idi... (s.55 str.32)

Kenarlarında kavakların gümüşlendiği ovalara, yamaçlarında çınarların hışıldadığı yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve dumanların gölgelendiği denizlere kaçıyordu. (s.56 str.1)

...**yamaçlarında çınarların hışıldadığı yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve dumanların gölgelendiği denizlere** kaçıyordu. (s.56 str.1-2)

...**yelkenlerin şiştiği ve dumanların gölgelendiği denizlere** kaçıyordu.(s.56 str.2-3)
Hiç olmasa **akşam rüzgâriyle serinleşip çalgı sesleriyle dolan Haleb'e** varıyordu... (s.56 str.3-4)

...**bahar gelince tomurcuklanan, gonca ve çiçek veren bir gül fidanını** bile görmemişlerdi. (s.56 str.6-7)

...**kayalar arasından fıskırmış taze yosunlu bir pınarın keyfini** sürmemişler... (s.56 str.8-9)

Hattâ **başında dört narin hurma ağacının gölge saldıği bir vaha kuyusunu** da bilmiyorlardı. (s.56 str.10-11)

Onların önünde sadece şu **çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve sudan ziyade bir lâv akımına benzeyen Fırat** vardı... (s.56 str.12-13)

...**şu tek ağacın yeşermediği çöl** vardı... (s.56 str.14)

...**şu keçi kılından örülmüş dört kara çadır** vardı. (s.56 str.14-15)

Gördükleri dünya bu derece renksiz, şevksiz, dümdüz ve ahenksizdi. (s.56 str.16)

Hem bu düşüncelerle, hem de sıcaktan çatlıyacak kadar ağrıyan başımı elimle tuttum... (s.56 str.23-24)

Fırat kayıkçısı **bir tek çiçek bile yaşatmıyan kuru, zalim güneşi** ile övünüyordu. (s.56 str.31-32)

Halbuki onlar **benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çıbanının** yanında bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.2-3)

...belki de **seksapeli arttıran bir damga**, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.4)

Meselâ bakınız şu **dans eden Sitti Afife'nin** sol yanağındaki minimini, sıcacık, sedef parıltılı çapkın kırıksıklığa.. (s.57 str.7)

Derinin **öpmiye, okşamiya, hattâ koklamıya davet eden bir cilvesi** değil mi? (s.57 str.9)

Çürümüş, sineklenmiş, kurtlanmış, kokmuş bir su... (s.58 str.10)

Emîrin veziri, **abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi**, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpınarak tenbih etti: (s.58 str.12-13)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, **süte düşmüş hamam böceği** gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpınarak tenbih etti: (s.58 str.13)

Çarşıda, pazarda **yüzleri yarıdan yarıya kemirilip, oyulmuş iğrenç adamlara** rastgelip “firengiden mi?” Diye sorduğum vakit: (s.58 str.23-24)

...etrafını **bir selin açtığı oyuk** gibi deşiyor... (s.58 str.27)

Gelen kölesine bir emir verdi: (s.58 str.32)

Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaşmanızı tavsiye edemiyeceğim bir cadı... (s.58 str.34-35)

Kaşınan yeri bir de o gözden geçirdi ve hükmünü verdi: (s.59 str.1)

...ucunu o sivilcenin **yaraya henüz takılı olan başına** ilmikledi. (s.59 str.17)

Hissettim ki yumağın daldaki uciyle **çıbanımın içinde göremediğim bir katı yumak** birbirine eklenmiştir. (s.59 str.20-21)

...benim de yüzüm, **çarşıda rastladığım bedevîlerinki** gibi gelir... (s.59 str.26)

Gözlerim **çıbanımla hurma dalı arasında hafif hafif sallanan incecik tirede**, kalıp gibi yatıyordum. (s.59 str.30-31)

...**yaramdan eklenen parça** ile uzuyor. (s.59 str.32-33)

Ben başımı dimdik tutarak **gündüzleri çöl güneşinin kalayladığı kamaştırıcı göğe** gözlerimi kapıyor, geceleri açarak kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.1-2)

...kalaylı göğün **işlenmiş manzarasında** dinlendiriyordum. (s.60 str.3)

...**çöl sıcaklığında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini** koparabilirdi. (s.60 str.12-13)

...**tam çıbanımın olduğu yere namlusunu dayanacağı toplu, eski sistem, dum dum kurşunlu tabancam..** (s.60 str.15-16-17)

...**tam çıbanımın olduğu yere namlusunu dayanacağı toplu, eski sistem, dum dum kurşunlu tabancam..** (s.60 str.15-16)

...içinden **haşlanmış balık gözüne benzettiğim ufacık, toparlacık, bembeyaz bir sert boncuk** çıkardı... (s.60 str.22-23)

...içinden **haşlanmış balık gözüne benzettiğim ufacık, toparlacık, bembeyaz bir sert boncuk** çıkardı... (s.60 str.22-23)

Ben, **ucu daldan çözülüp elime verilen tireye** bakıyordum: (s.60 str.28)

Binbaşı **şakağında eski bir yanığa benzeyen küçük kırışıklığı** gösterdikten sonra, hasret sezilen bir sesle: (s.60 str.32)

Binbaşı **şakağında eski bir yanığa benzeyen küçük kırışıklığı** gösterdikten sonra, **hasret sezilen bir sesle**: (s.60 str.33)

Güzel kadın gözlerine en çok yaraşan ziya, oynak mum ışığıdır. (s.61 str.1)

Fakat **unutamadığım bir çift güzel Alman kızı gözleriyle**, Noel gecesi Almanya'da değil, akıl almaz bir yerde, tâ Sibirya'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.5-6)

...**akıl almaz bir yerde**, tâ Sibirya'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.6-7)

Gece ile ışığı ve **ışığın çehrelere serdiği mânayı** en iyi anlıyanlar ücra memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.9)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânayı en iyi anlıyanlar **ücra memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır**. (s.61 str.10)

Adam boyu çayırılar, **karşı kıyısı görünmez ırmaklar**, sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız ormanlar aştık. (s.61 str.18)

...**sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız ormanlar** aştık. (s.61 str.19)

Nihayet **donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya** vardık. (s.61 str.23-24-25)

Nihayet **donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya** vardık. (s.61 str.23-24)

Nihayet **donmuş bir göl** kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.23)

Donmıyan birşey yoktu... (s.62 str.2)

Bütün o **bitip tükenmiyen yol cefasına** bu yere, bu sefil ideale varmak için katlanmıştık. (s.62 str.4-5)

...kendi cinsimden gibi yakınlık duyduğum sıcak bakışlı, dilimden anlıyan bir hayvancağz... (s.62 str.16-17)

Sibirya'da Mişel Strogof'un mil çekilen gözlerini hatırlıyor... (s.62 str.21)

...yarın ak ovada kalacağını bildiğim kendi kara tümseğimi seyreder gibi... (s.62 str.24-25)

...bastığım yeri, kendimi göremiyordum. (s.62 str.28)

Yemek, içmek, dinlenmek, ısınmak veya serinlemek isteyen cisim sizden uzakta kalıyor... (s.62 str.33-34)

Bir aralık öyle sandım ki, önümde giden biri vardır... (s.63 str.2-3)

...görünmiyen biri... (s.63 str.3)

...arkasında iki kat, dizüstü sürüklenen karaltı da bendim. (s.63 str.3-4)

Geride kıvılcıktanmağa çabalıyan şeyle alâkam hemen hemen kesilmiştir. (s.63 str.5-6)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cismimin önünde koşan bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.7-8)

Yalnız içimi hissediyorum ve içinde yanarak tükenen bir yerimi! (s.63 str.14)

Benliğim yanan bir kalpten ibaret kalmıştı. (s.63 str.15)

...kar içinde tutuşmuş bir kalbin tek başına depreştiğini biliyordum, o kadar... (s.63 str.16)

...sönmüş kalbimi gömmek için karlı gecenin içine çökmeğe hazırlandım ve çöktüm! (s.63 str.20-21)

Tam o sırada karlar üstüne benimle beraber uzanmış bir, iki ışık çizgisi görür gibi olmuştum. (s.63 str.23-24)

...ocağında alev alev odunlar yanan basık bir oda... (s.63 str.26)

Cismimden ayrılarak demin önümde giden ruhumun tekrar içime girdiğini duyuyordum. (s.63 str.29)

...bilmediğim dilden bir şeyler söylüyordu: (s.64 str.1)

Lacivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığı bana duyuran sarışın genç kıza... (s.64 str.4-5)

Amma bildiğim akçıl, boğucu, soğuk kar tipisi değil... (s.64 str.10)

Taneleri birbirine çarptıkça kıvılcımlanan bir sıcak kor tipisi... (s.64 str.10-11)

Bilmediğim halde ne dediğini artık anlıyordum: (s.64 str.16)

Orası **harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pameronya'dan esir edip buralara kadar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi...** (s.64 str.18-19)

Buz tutmuş rezeler çatırdadı. (s.64 str.29)

Artık **son olarak göreceğim bu hayat ve hulya manzarasına**, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.31)

Artık son olarak göreceğim bu hayat ve hulya manzarasına, **ocağı alevlenen odaya** ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.32)

...**gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza** bir daha baktım... (s.64 str.32-33)

İçeri dalan kar ve soğuk da bana bir av bulmuş aç canavar hırsıyla sarıldı. (s.64 str.34)

...bana **bir av bulmuş aç canavar** hırsıyla sarıldı. (s.64 str.34)

Fersahlarca, aylarca uzanan kuş uçmaz, kervan geçmez vahşi yollar... (s.65 str.1)

Fersahlarca, aylarca uzanan **kuş uçmaz, kervan geçmez vahşi yollar...** (s.65 str.1)

...**gelen hademeye:** (s.65 str.7)

...**uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli** esiyordu. (s.65 str.10)

...**uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli** esiyordu. (s.65 str.10)

Şam-Bağdat arasında işliyen İngiliz şirketinin otokarındayız... (s.66 str.1)

Bir ahbab yolcu, **okuduğu gazetesini** elinden bıraktı... (s.66 str.2)

...dünya yüzünde **keşfedilmemiş yer** kalmamış. (s.66 str.5)

Aramızda, **ticaret için Irak'a giden, yeni tanıştığımız yaşlı bir Osmanlı zabiti** vardı... (s.66 str.6-7)

...**otokarın kalın kesme camları ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere** dalmış... (s.66 str.7-8)

-Öyle sanırlar, dedi, halbuki **daha öğrenemediğimiz ne çeşit yerler, ne biçim insanlar** vardır! (s.66 str.10-11)

Arabistan, emin olunuz, **büsbütün keşfedilmiş, karış karış gezilmiş bir kıt'a** sayılmaz. (s.66 str.14-15)

Avrupalı ayağı basmamış bir haritasız dünya kıyısı idi. (s.66 str.18)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya...(s.66 str.21-22)

...**adım attıkça tirtir titriyen apoletler...** (s.66 str.24)

Evet, fes, **bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bölük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes!** (s.66 str.26-27-28-29)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmaya ne kadar çalışsam **insanı ayaktaki terlik kadar lâübali yapan bu baştaki komik serpuşla** yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.2-3)

Darphanede yeni basılmış çil iki heybe dolusu altını Emir Sadun'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5)

...**bir ay süren hazırlıklardan** sonra (Ejderi Bahrî) adında bir "vapuru hümayun" da Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15-16)

O korkunç isimli vapur **sekiz mil alamıyan bir ahşap, uskurlu dubadır.** (s.67 str.18-19)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, **hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan gaz tenekesi sandıklarile** tamir etmişler. (s.67 str.19-20)

-**Yağmur mevsimi Basra körfezine dökülen Ermek suyunun** menbai, zannederim, bu vahadır! (s.67 str.28-29)

Nihayet **haftalarca süren araştırmalardan** sonra bir "delili" bulduk... (s.68 str.6)

...**kaybettiğimiz o yerlere** büsbütün yanarım. (s.68 str.9)

Putperest kalmış yabanî kabilelerle mi vuruşmadık... (s.68 str.12-13)

...**benim gibi buhrana tutulmuş iki neferi** kaybetmiştik. (s.68 str.24-25)

...**başlarında testilerle sudan dönen kızlar** gördük. (s.68 str.29-30)

...**tüten dumanlar**, başlarında testilerle sudan dönen kızlar gördük. (s.68 str.29)

At oynatarak gelen karşıcuları beklemeden, devemi çöktürmeden, boynuna asılarak yere atladım... (s.69 str.3)

...o hurmalığa, o sulara, **batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya** doğru koşmaya başladım. (s.69 str.5-6)

...o hurmalığa, o sulara, **batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya** doğru koşmaya başladım. (s.69 str.5)

Burada **kadının erkekten ayırmıyan bir meclis** kurulmuştu... (s.69 str.9)

...yanı başımızda **yelpazeler sallıyan halayıklar** vardı. (s.69 str.11-12)

Yaşlı Emîr, **şerefime tertip ettiği vaha süvaresine** kırk kadar karısını da beraber getirmişti. (s.69 str.16-17)

Göz alan bir ipek hışırtısı arasında dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18)

...ağzım **taze kopmuş pişkin hurma** kokusile doldu. (s.69 str.31-32)

-Dalının üzerinden süzülüp ağacın lifleri içinden geçerek toprak testilere damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.69 str.36)

Üzerine durmadan atılan şenlik silahlarının alevleri kızıl kar parçaları gibi yağıp yağıp sönüyor... (s.70 str.7-8)

...**yatağımın başına üşüşen doktorlar** da öyle söylemişlerdi... (s.70 str.16-17)

...**otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle**, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.21-22)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, **hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan** iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.22-23)

...**bilmediği, görmediği acayip vakalarla** karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.7-8)

Fakat benim başımdan, Şam'da **hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim çok meraklı bir vaka** geçmişti. (s.71 str.14-15)

Derebeylik devrine ait romanları hatırlatan bir gizli nikâh... (s.71 str.15-16)

Bilmediğim, bir güzel kadınla, bir gece, düğünsüz, derneksiz evlenmiş, sabaha karşı da ayrılmıştım... (s.71 str.16-17)

Bu kadın, belki de, **kırk sene sonra ikinci defa ayak bastığım şu şehirde** sağdır, çoluk çocuk sahibidir. (s.71 str.19-20)

... **“Evveli Şam, âharı Şam!” diye öğdüğümüz memlekette** beğenilecek hiçbir şeye rastgelmeyerek toz, toprak içinde geze geze akşamı bulmağa çalışıyordum. (s.71 str.23-24)

... **“Evveli Şam, âharı Şam!” diye öğdüğümüz memlekette beğenilecek hiçbir şeye** rastgelmeyerek toz, toprak içinde geze geze akşamı bulmaya çalışıyordum. (s.71 str.24)

Yaşlı hanımın daveti hem **yabancı memlekette aradığım sergüzeşti**, hem de peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.13-14)

Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de **peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti.** (s.72 str.14-15)

...**etrafa inen karanlıkta** bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.25-26)

Şam'ın bu iç mahalleleri ve yalınkavi sokakları **o kadar birbirlerine benzer, öyle ayırılmaz şeylerdir** ki... (s.72 str.31-32)

...**bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa** ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.3-4)

Çıkmaz zannettiğim sokaklar, daima bir başka sokağa varıyor... (s.73 str.5)

...**kilit içinde dönen bir anahtar** sesi... (s.73 str.9)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve **bu avluya açılan bir sıra kapılar,** sıran sıran pencereler... (s.73 str.11-12)

Sedefli Arabesk mobilyalarla döşenmiş bir “Kââ”dayım. (s.73 str.13-14)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak yapışıyor. (s.73 str.16-17)

Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim Binbirdirek batakhaneleri cinsinden bir yere mi düştüm? (s.73 str.19-20)

...**ilk rastgeldiği kanepeye** oturdu... (s.73 str.25-26)

Odanın ortasındaki sular, **ambardan boşanıp kileye akan buğday** gibi hışıldıyordu... (s.73 str.30-31)

...**ne evet, ne hayır mânasına gelen bir şeyler** mırıldanıyordum... (s.74 str.5-6)

Dadısına ait olan bu evde başbaşa yemek yedik. (s.75 str.3)

On türlü yemeğin bir tepsi üzerine hep birden dizildiği Şam usulü sofrası... (s.75 str.3-4)

Taze ezilmiş karadut şerbeti içtik... (s.75 str.5)

Daha sonra beni **mükemmel bir yer döşegi serilmiş yatak odasına** aldılar... (s.75 str.8-9)

Üçer kollu ve fanuslu şamdanların aydınlattığı bir temiz oda... (s.75 str.9-10)

Biraz sonra, **dadısının uzattığı baş örtüsü** ile tekrar saçlarını sarmış, ağır ağır odadan çıkıyordu. (s.75 str.27)

...dar, iğri büğrü **birbirlerine benziyen yollardan** Merce meydanını nasıl bulacağımı bilemiyordum... (s.75 str.35)

Bir kundura tamircisi, **gazete kâğıdından siper geçirdiği bir petrol lâmbası** başında dalgın çalışıyordu. (s.76 str.3-4)

Bir daha güpegündüz arasam da yine **çıktığım** evi bulamazdım. (s.76 str.9)

Başımdan geçen vak'anın esasında anlaşılmıyacak bir cihet yok: (s.76 str.10)

Başımdan geçen vak'anın esasında **anlaşılmıyacak bir cihet** yok: (s.76 str.10-11)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı bir kadın, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.11-12)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı bir kadın, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.11)

...sonra musallat olmaması için de bu adamı **bulunması güç olan bir semtte**, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.15-16)

Fakat onu, bu **kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede** görmüştü. (s.77 str.2-3-4)

...kadınların çıplak vücudünde **tenini yer yer, gölge gölge belli eden tek bir dantel suvare elbisesi** vardı... (s.77 str.6)

...bir ufacık mermer havuz başında, **buza konmuş kavun sarısı şeftaliler** yiyordu. (s.77 str.8-9)

Ona baktığını farkedenden arkadaşlarından yerlisi, teşvik edercesine: (s.77 str.11)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.14)

...**otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler** eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.16)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti: (s.77 str.23-24)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti: (s.77 str.23)

Böyle söyliyken kadın etrafına ürkerek bakındıktan sonra yan saksının içinden bir küçük şişe çıkardı... (s.78 str.14)

...**güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti bir ışık** parlamıştı. (s.78 str.27-28)

Sıcaktan, denizsizlikten, **istediği gibi konuşacak adam** bulamamaktan boğuluyordu. (s.79 str.4)

Sonra bu sıcak, bu yabancı halk, bu **hiç batmadığını sandığı gölge salmıyan güneş!** (s.79 str.8)

Yosun tutmuş kocaman kestane ağaçlarını? (s.79 str.14-15)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen kırmızı toprağı, sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle donanan çayırını? (s.79 str.15-16)

...**sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle donanan çayırını?** (s.79 str.16-17)

Güneşli tarlalarında yerken likör gibi iç ısıtan çilekler? (s.79 str.21)

Hurmalar kadar tadı dışından görünen kavak incirleri? (s.79 str.23-24)

Çıplak tenine sereserbest dantel tuvalet giymiş sürmeli kadın, peltek şivesile bunları öyle tarif etmiyordu... (s.79 str.24-25)

...uzakta Beyoğlunu **tütsü koktuğunu zannettiği bir duman** kaplarmış; günlük tütsüsü! (s.79 str.31-32)

Ona Halicin **akşam üzeri pelteleşen sularında** her kayık, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor... (s.79 str.33-34)

...**erirken dökülen renkler** cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.35)

...**en düşmüş kadın** bile böyle iyi şeyler düşününce kibarlaşabilirdi. (s.80 str.3)

Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul' dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5-6-7)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.8-9)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, **İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça** idi. (s.80 str.9-10)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, **İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça** idi. (s.80 str.9)

Artık kendilerini, dışarıdan, **sonu güç bulunur kocaman, kavruk bir çölün** kucakladığını farketmiyorlardı. (s.80 str.14-15)

Burada **yeni sulanmış birkaç saksı,** çiseleyen bir ufacık fiskiye vardı... (s.80 str.15-16)

Burada yeni sulanmış birkaç saksı, **çiseleyen bir ufacık fiskiye** vardı... (s.80 str.16)

...ve kafalarında **bir teviye renk, şekil, koku değiştiren bir İstanbul** yaşıyordu. (s.80 str.17)

...içinde **boyalı bir İstanbul filmi çevrilen başını** usulcacık erkeğin dizine bıraktı. (s.80 str.19-20)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde **Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler** oynaşıyordu... (s.80 str.22-23-24)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde **Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar** gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşıyordu... (s.80 str.22)

...**gidemediğim İstanbul**'a kavuşmak için... (s.80 str.25-26)

...bir de **“Dişçi” diye çağrılan posbıyık bir adam** vardı. (s.81 str.6)

Gözlerinde **aklı tam olmıyanlarda rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir kararsız ışık** gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmiştim. (s.81 str.7-8)

Gözlerinde **aklı tam olmıyanlarda rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir kararsız ışık** gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmiştim. (s.81 str.7-8)

Ben, **köy, çöl ve kasaba hayatlarından aldığım tecrübe** ile bu kahkahalarda bir acıklı, acayip vak'a sezmiştim. (s.81 str.17-18)

Zira **herkesinkine benzemiyen acı sergüzeştler, hattâ felâketler** dar muhitlerde eğlence sayılıp gülüşülen sohbet mevzuları olurdu. (s.81 str.19-20)

Zira herkesinkine benzemiyen acı sergüzeştler, hattâ felâketler dar muhitlerde eğlence sayılıp **gülüşülen sohbet mevzuları** olurdu. (s.81 str.21)

Dağ, tepe, **geçtiğimiz yerlerde** kurşuna tutuluyor... (s.82 str.1)

...altından süzme zeytinyağı renginde, **elinizi sürseniz bulaşacağını sandığınız parlak, koyu bir çay** akar. (s.82 str.9-10)

Kenarında **yapraklarının ters tarafları rüzgârla güneşe dönünce gümüşlenen narin kavaklar** dizili, kof gölgeler serilidir. (s.82 str.10-11)

İncecik, yumuşak, sık otlarla bir kürk gibi kaplı olan yamaçlar kibrinden âdeta kabarmış... (s.82 str.12-13)

Hulâsa **dinlenilecek, uyuyup rahat edilecek bir hoş yerdir**... (s.82 str.14-15)

...**memleketi andıran yerdir.** (s.82 str.15)

...**satın alınacak atın** yaşını muayene eder gibi dikkatle dişlerine bakıyordu. (s.82 str.35)

Aranılıp getirilen taşı, şimdi, bütün hızı ile kuronlu dişime, bazan acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma bir keser gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.14)

İyi olduğunu sandığım bu yara, sanki yeniden deşiliyordu. (s.83 str.18-19)

Gırtlığımdan aşağı sızan kanın çıplak vücudümden ılık ılık göğsüme yayıldığını duyuyordum... (s.83 str.20)

...**bedevînin yüzüne fişkırان kan ve et serpintileri** de görüyordum. (s.83 str.21-22)

...**eline geçirdiği bir koca dülger kısıkcile** ağızlarından sağlam bir diş çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.6)

Gerdanlığa geçirilen taplar sapasağlam, bembeyaz, bir boyda, bir biçimde, hemen hemen bir örnek, otuz kadar azı dişiydi. (s.84 str.19)

1.2.1.2. DİĞER FİİLİMSİLERLE KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Bir ad-fiilin, ad-fiil öbeğinin bir adı nitelediği öbeklerdir.

...hayırlı bir iş yaptıklarına herkesi inandırmış olanların **uydurma neşesile,** fakat gönülleri isli, evlerine döndüler. (s.11 str.5-6)

Bana öyle gelir ki, **seçme adamlar** bir hâdise karşısında sadece –benim gibi-müteessir olanlar, müphem şeyler duyup ruhlarından incinenler değildir... (s.19 str.28)

...bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım **yapma diş** yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.19)

Çocukken **ağızdan dolma bir tüfekte** avlandığı sırada kendi kendisini yaralamış... (s.37 str.2)

Örme daldan dar bir kafes içinde bir anaç keklik... (s.38 str.17)

...bir de **miyan kökünden yapılma köpüklü su:** (s.50 str.1-2)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, nehir boyu, **seçme yemişler** yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler arasından geldiği devir o kadar uzak değildir... (s.53 str.25-26)

...otokarın kalın **kesme camları** ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.7)

Sonra uçları bükülü **kalıptan çıkma bıyıklar**, yine kalıbı yerinde fes... (s.66 str.25)

...o, **eski tufan devrinden kalma ırmak yatağıdır**. (s.67 str.34)

Göz alan bir ipek hışırtısı arasında dünyanın **en seçme incirlerini**, **elmaslarını** bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18)

O kadınlar zaten, dünyamızın **en seçme güzelleriydi**... (s.69 str.20)

...altından **süzme zeytinyağı** renginde, elinizi sürseniz bulaşacağını sandığınız parlak, koyu bir çay akar. (s.82 str.8)

1.2.2. BELİRTME SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Varlık ya da kavramların yapılarında bulunmayan, onlardan ayrı düşünülebilen özelliklerini belirten sıfatlara belirtme sıfatı denir (Kahraman, 81: 2005). Sayı sıfatlarıyla kurulan, soru sıfatlarıyla kurulan, işaret sıfatlarıyla kurulan, belgisiz sıfatlarla kurulan sıfat takımları olmak üzere dört bölümde incelenebilir.

1.2.2.1 SAYI SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Varlık ya da kavram adlarının sayısını, sırasını, üleştirilmiş sayılarını, kesirli sayılarını belirten sıfatlarla oluşturulmuş sıfat takımlarıdır.

1.2.2.1.1. ASIL SAYI SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Önlerine geldikleri varlık ya da kavram adlarının tam sayılarını belirten sıfatlarla kurulmuş sıfat takımlarıdır.

...birden avluya **dört athı** girdi... (s.7 str.9-10)

...**dört silahlı Bedevî**... (s.7 str.10)

İki aşiret, bir gazve esnasında çarpışmışlar... (s.7 str.18)

...bu **dört kişi** güç belâ baskından kurtulup bana sığınmış... (s.7 str.19)

Şimdi Şeyhin **iki parmağı** -kirli, kara tırnaklı kadit parmakları- yaranın içine paslı bir kısıkaç, bir kerpeten gibi sokulmuştu. (s.9 str.7)

...**iki tarafa** sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.11)

...**bir damlası** etrafa sıçratılmadan,dar ağızlı bir şişeye hunisiz mayı akıtılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı. (s.9 str.34)

...avlude **dört at** ve dört Bedevî duruyordu. (s.10 str.9)

...avlude dört at ve **dört Bedevî** duruyordu. (s.10 str.9)

Vak'adan **üç sene** sonra, ben çiftlikte yokken bir Bedevî gelip bir tay bırakmış... (s.10 str.22)

Beş yaşında idi... (s.11 str.13)

Bu **dört yanı** duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle camı sıkılıyordu ki... (s.13 str.16)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi **iki tarafı** keskin, incecik, sapsız bıçağıle kesişine, ağzına bir avuç çivi dolduruşuna, sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mihlayışına, deri parçalarını pis, bir suya koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.18)

Asıl konuşan Hasan'dı, **altı aydan** beri susan Hasan... (s.14 str.15)

...**bir gece** evvel Kermes'te tanıştığımız sırada bana, ertesi gün beraber aramaklığımızı teklif etmişti. (s.16 str.7)

...kapıları açık **üç oda** görünüyordu. (s.16 str.23)

Beş bin çeşit çingırağı olduğunu... (s.17 str.14)

...**seksen yedi parçasını** ben sattım. (s.17 str.17)

...aradan **on sene** geçtikten sonra şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlıyor... (s.19 str.24)

...**üç kişi** haşır neşir olsunlar. (s.21 str.12)

Bir dam altında, bir yolun yolcusu oldukları halde, yine birbirlerine ne kadar uzaktırlar... (s.21 str.15-16)

Bir dam altında, **bir yolun** yolcusu oldukları halde, yine birbirlerine ne kadar uzaktırlar... (s.21 str.16)

Arkada boş kalan **tek yere**, ortaya, iki eliyle gırtlığını tutan bir genç adam bindirdiler. (s.21 str.19)

Arkada boş kalan tek yere, ortaya, **iki eliyle** gırtlığını tutan bir genç adam bindirdiler. (s.21 str.20)

“Ga!Ga!Ga!” diye **tek hecelerle** bir şeyler anlatmak... (s.21 str.23)

...**bir karış** açık... (s.23 str.14-15)

...**bir karış** açmış... (s.24 str.26)

...o gün, ömründe ilk defa olarak, **kırk yedi yaşında**, bir kasaba yüzü görmüştü... (s.25 str.2)

Tek cam gözlü bir parlak kutu: (s.25 str.23)

...**tek gözün** camı ışıldadı... (s.26 str.1)

İki mecrediye, yani çürük para hesbiyle elli kuruş. (s.25 str.17)

İki mecrediye, yani çürük para hesbiyle **elli kuruş**. (s.25 str.17)

-**Binbir gece** kıssasındaki Alâettin’in feneri şimdi bende! (s.27 str.14)

...**üç gün** sonra haber verdiler: (s.27 str.21)

...**bir masada** yiyor... (s.27 str.35)

...**bir otomobilde** geziyormuş. (s.28 str.1)

...yayan, **on beş saat** yürütür. (s.28 str.4)

...**iki defa**, güneş doğmadan ve batar batmaz... (s.28 str.14)

...**kırk katırın** kuyruğuna bağlatır... (s.28 str.23)

...**on gün** çarşı sokak gezdikten sonra tanıdık çehre, alışabileceğiniz yer bulamamaktan bezir... (s.29 str.5)

Bir pencere, nihayet bir sokağı birkaç sokağı görebilir. (s.29 str.22)

Bir pencere, nihayet **bir sokağı** birkaç sokağı görebilir. (s.29 str.22)

Bir sokak ise dünyanın kaç milyarda biridir? (s.29 str.23)

Bir damlası bile deniz hakkında bize ilmî bir fikir vermeğe yetişir. (s.29 str.27)

İri kafalı, koca enseli, **iki dişi** daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi bir köpek... (s.30 str.16)

Günde **iki kere**... (s.30 str.30)

İki gün sonra Juju’yu zincirinde çok sakin gördüm. (s.31 str.32)

...**bir yaşına** basmıyan yavrusu uykuda... (s.33 str.26)

Atından ayrılarak **üç canlı yükü** ile yayan kalmak. (s.34 str.27)

...artık bu **üç çocuğu** birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını görüyor...(s.34 str.35)

Ananın **bir ümidi** budur: (s.35 str.8)

...**iki erkek keklik** ayrı ayrı çalıların içinden ortaya atıldılar... (s.39 str.15)

- Bizim Nazlı **bin altın** dağ! Diye öğünüyordu. (s.39 str.30)

...**bir tane** yakalıyor... (s.42 str.4)

-**Bir kere** soktu idi... (s.43 str.6)

...**iki bahtsız** böyle tanıştılar. (s.45 str.9)

...böyle **iki yıl** geçti. (s.45 str.34)

...**bir yurt** yavrusu, bir dert ortağı oluşlarıydı. (s.46 str.13-14)

...bir yurt yavrusu, **bir dert** ortağı oluşlarıydı. (s.46 str.13-14)

Çölleri, yoldaşının ardında, aç karnına, susuz, uykusuz, dili **bir karış**, sinsi sinsi günlerce aşmaktan mecalsizdi... (s.48 str.3)

...**bir haftadan** beri Suriye Hükûmeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.7)

...**2750 metre** mikâbı su dökülüyordu. (s.49 str.13)

...**1900 küsur** bulmuştu. (s.49 str.17)

...**bir dakikada** aka çevireyim mi? (s.50 str.30)

...beşer liralık **iki İngiliz kaimesi** çıkardı: (s.50 str.35)

...**on İngiliz altını** ile bir sürü koyun alabilirdim. (s.51 str.2)

...acı kahvesinden **bir yudum** daha içerek... (s.52 str.19)

...şu seyrettiğim **dört kafa**... (.55 str.12)

...kenarında **bir diken** bile bitmeyen suyu... (s.55 str.13)

...**bir avuç** kum kesilmişti. (s.55 str.17)

...**bir avuç** serin suyunu bile içmemişlerdi. (s.56 str.9)

Hattâ başında **dört narin hurma ağacının** gölge saldığı bir vaha kuyusunu da bilmiyorlardı. (s.56 str.10)

...şu **tek ağacın** yeşermediğı çöl vardı... (s.56 str.14)

...şu keçi kılından örülmüş **dört kara çadır** vardı. (s.56 str.15)

...**bir tek çiçek** bile yaşatmayan kuru, zalim güneşi ile övünüyordu. (s.56 str.31)

Bize dost **iki Arap emîri** arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yeman vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

...**on iki gün** yol aldıktan sonra bir masal memleketine vardım. (s.57 str.23)

Beni içine yatırdılar ve hizmetime **üç Sudanlı köle** ayırdılar. (s.59 str.6-7)

-Sana'ya dönmeniz için **iki haftayı** yolda geçirmeniz lâzımgelir... (s.59 str.9)

On gün kıvıldamadan yatmak ve bu ipliği koparmamak! (s.59 str.22)

Ufak tefek, koyun gibi tüylü, tırnakları **iki çatal** bir Kırgız atıydı... (s.62 str.15)

Darphanede yeni basılmış çil **iki heybe** dolusu altını Emîr Sadun'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5)

...**kırk yerinden** mühürledi ve bir ay süren hazırlıklardan sonra (Ejderi Bahri) adında bir "vapuru hümayun"da Ahırkapı açıklarına demirledi... (s.67 str.14)

...kırk yerinden mühürledi ve **bir ay** süren hazırlıklardan sonra (Ejderi Bahri) adında bir "vapuru hümayun"da Ahırkapı açıklarına demirledi... (s.67 str.15)

O korkunç isimli vapur **sekiz mil** alamıyan bir ahşap, uskurlu dubadır. (s.67 str.18)

-Şayet, dedim, bana bir hal olursa, işte, şu **iki heybeyi** emîre verir, bu kâğıdı da mühürletirsin... (s.68 str.21)

Tedbirli olmak lâzımdı, zira, yolda benim gibi buhrana tutulmuş **iki neferi** kaybetmiştik. (s.68 str.25)

Bir çekişte içtim. (s.69 str.31)

Bu peri masalı, galiba **kırk gün** kırk gece sürdü. (s.70 str.10)

Bu peri masalı, galibi kırk gün **kırk gece** sürdü. (s.70 str.10)

Bu kadın, belki de, **kırk sene** sonra ikinci defa ayak bastığım şu şehirde sağdır, çocuk çocuk sahibidir. (s.71 str.19)

...**bir haftadır** buradayım... (s.72 str.3)

O zamanlarda **yirmi yaşındakilerin**, şimdikiler gibi ne tahsil, ne spor, belli başlı hiçbir ciddî meşguliyetleri yoktu... (s.72 str.10)

-Beni **bir gece** için nikâh eder misiniz? (s.74 str.4)

Aradan, bakınız, **kırk sene** geçtiği halde ben bu nikâhın hükmüne inanmaktayım... (s.74 str.34)

Aklımdan **bir saniyede** neler, ne tereddütler, ne fikirler, ne acayip düşünceler geçti... (s.75 str.21)

Ha, işte o **bir** gecelik nikâhlımın hediyesi budur, şu altın saat... (s.76 str.18)

...mübarek **bir saniye** şaşmaz! (s.76 str.19)

...kadının çıplak vücudünde tenini yer yer, gölge gölge belli eden **tek bir dantel suvare elbisesi** vardı... (s.77 str.7)

Deniz **bir renkte** değilmiş... (s.79 str.29)

Kadı tozdan **bir tutam** daha kokladı. (s.80 str.2)

Ceylân avı dönüşü, **üç devletin** hudut kavuşağında, bir çiftlik binasındaydık. (s.81 str.1)

...**üç arkadaşı**la memlekete ulaşmağa çabalıyordum. (s.82 str.5)

Arkadaşlarına, çöl karargâhlarında **dört senedenberi** yaşadığım için öğrendiğim dilden bağıyordu: (s.83 str.11)

Neden sonra **üç dişim** elinde kaldı. (s.83 str.28)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak **üç arkadaşımın** da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.31)

1.2.2.1.2. SIRA SAYI SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Önlerine geldikleri varlık ya da kavram adlarının sıralarını gösteren sayı sıfatlarıyla kurulan sıfat takımlarıdır. Asıl sayı sıfatlarına +(İ)ncİ ekinin ulanmasıyla oluşur. “İlk”, “son” sözcükleri de sıra gösteren sözcükler olduğu için bu sözcüklerle kurulan takımlar da sıra sayı sıfatlarıyla kurulan sıfat takımları olarak gösterilmiştir.

İkinci katta kapıları açık üç oda görünüyordu. (s.16 str.22)

...**birer tahta kahve iskemlesi** gösterdi. (s.17 str.3-4)

...**ilk dakikadan** itibaren bir antipati hasıl olmuştur... (s.18 str.18)

Uğradığımız **ikinci köyün** pınarlı kahvesinde bizi telaşlı bir kalabalık durdurdu. (s.21 str.18)

...gırtlığın **son buğmağına** yapışmış... (s.23 str.7)

...ömründe **ilk defa** olarak... (s.25 str.1)

...çocukluğunda yaptığı **ilk kazalı av** ona fena bir lakap takmıştı... (s.37 str.5)

- ...**üçüncü bir keklik** vardı. (s.39 str.22)
- ...**ilk “Kuçukuçu!”**yu Osman’dan işitti. (s.44 str.9)
- ...**ikinci nöbetin** gelişini korka korka bekliyordu. (s.46 str.25)
- ...**son bir usanç** içinde yumdu. (s.48 str.7)
- ...falcının kum üstündeki çizgilerden okuduğu alın yazısının **son kısmı** çıkmadı... (s.52 str.22)
- ...**ilk buğday**, ilk pirinç bu nehir kenarında kendiliğinden yetişmiş... (s.53 str.20)
- ...ilk buğday, **ilk pirinç** bu nehir kenarında kendiliğinden yetişmiş... (s.53 str.20)
- Nil değil, Fırat medeniyetin **ilk beşiği** idi. (s.53 str.22)
- İlk yazı** Fenike sahillerinde değil, Fırat kenarında icat edilmiş... (s.53 str.22)
- İlk kütüphane** de yine burada kurulmuştu. (s.53 str.23)
- İlk iş** hurmalıklar altında rahat bir döşek sermek oldu. (s.59 str.5)
- Onuncu günü** emîr geldi... (s.60 sr.18)
- Yetmiş ikinci günü**dü atım açlıktan ve yorgunluktan düşüp öldü. (s.62 str.14)
- Açlığın, yorgunluğun, dermansızlığın, tükenişin **son haddi** şudur: (s.62 str.31)
- Orası harbin **ilk günlerinde** Rus ordusunun Pameranya’dan esir edip buralara kadar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.18)
- Buz denizindeki son **son Rus seferinden** sonra dünya yüzünde keşfedilmemiş yer kalmamış. (s.66 str.4)
- Bu, Şam’a **ikinci gelişimdir**, diye söze başladı... (s.71 str.1)
- Deyneklere sarılı **ilk kiraz?** (s.79 str.20)

1.2.2.1.3. ÜLEŞTİRME SAYI SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Varlık ya da kavram adlarını eşit olarak paylaştıran sayılarla kurulan sıfat takımlarıdır. Asıl sayı sıfatlarına +(ş)Er ekinin ulanmasıyla oluşturulur.

- ...sadece **birer entari** giymişlerdi... (s.7 str.25)
- ...nasıl gökleri ve yıldızları temaşa için havaya uzanmış **birer fen gözü** ise köşe pencereleri de yeri ve yerde yaşayanları seyre yarar... (s.30 str.8)
- ...zemine eğilmiş **birer tecrübe gözlüğüdür**. (s.30 str.10)

-Bize **birer buzlu portakal şurubu** getir! Dedi. (s.65 str.8)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine **birer eğri hançer** sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarımı gördüm. (s.83 str.31-32)

1.2.2.1.4. KESİR SAYI SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Metinde bununla ilgili herhangi bir örneğe rastlanmamıştır.

1.2.2.2. SORU SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Varlık ya da kavram adlarını soru yoluyla belirten sıfatlarla kurulan sıfat takımlarına denir.

...Şammar aşiretinin **kaç çadırı**, Hadidilerin kaç koyunu vardı? (s.7 str.29)

...Şammar aşiretinin kaç çadırı, Hadidilerin **kaç koyunu** vardı? (s.7 str.29)

Kaç tane kasap dükkanı, kebabçı, fırın vardı? (s.25 str.5)

-**Kaç mecrediye** bu? (s.26 str.15)

Bir sokak ise dünyanın **kaç milyarda** biridir? (s.29 str.23)

Ne havlamalar, ne ulumalar, ne inlemeler! (s.31 str.8)

...**ne kıyametler** kopacak? (s.31 str.21-22)

...**ne facialar** işitecektik? (s.31 str.29)

...at, öküz, araba, firar için **ne vasıta** varsa hepsi hazır oluyor. (s.33 str.21)

...**ne zaman** surulsa avda idi. (s.37 str.1)

Bu Assaf, Baggare, bu Şaabban gibi yarı yerleşik **ne kadar aşiret** varsa... (s.50 str.19)

-Öyle sanrlar, dedi, halbuki daha öğrenemediğimiz **ne çeşit yerler**, ne biçim insanlar vardır! (s.66 str.10-11)

-Öyle sanrlar, dedi, halbuki daha öğrenemediğimiz ne çeşit yerler, **ne biçim insanlar** vardır! (s.66 str.10-11)

Sefer **kaç gün** sürdü? (s.68 str.11)

-O **nasıl lâf** beyim, dedi, siz niçin masraf edecekmişsiniz? (s.72 str.18)
Yatakta döne döne kim bilir **kaç saat** geçmişti... (s.75 str.30)

1.2.2.3.İŞARET SIFATLARIYLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Varlık ya da kavramların adlarını işaret yoluyla belirten sıfatlarla kurulan sıfat takımlarına denir.

Bu dediğim tarihte Sultan Hamid'in Suriye'deki çöl çiftliklerinden birinde müdürdüm. (s.7 str.11)

...**bu dört kişi** güç belâ baskından kurtulup bana sığınmış... (s.7 str.19)

Bu paçavrayı değneğe iyice, sıkıca sardı... (s.8 str.24)

Fakat **bu parçanın** elyafı bedenden tamamen ayrılmamıştı ki... (s.8 str.36)

Açtığı zaman **bu tıkaç** yaranın içinde idi... (s.9 str.20)

Bu kan yavaş yavaş azaldı... (s.9 str.28)

Bu iş de oldu. (s.9 str.33)

Fakat **bu Bedevîlerin** rengini, halini sezmek o kadar güçtür ki... (s.10 str.12-13)

-**Şu bindiğim kısrağım** gebedir... (s.10 str.15)

Siz **o tayı** görmeliydiniz... (s.10 str.21)

Bu keçiler kapkara, beneksiz kara idi... (s.12 str.8)

Bu dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle canı sıkılıyordu ki... (s.13 str.16)

-Ben de **o taraflardan**... (s.13 str.32)

-Ne diye düşün **bu cehennem**in ortasına sen? (s.14 str.4)

O zaman gördü ki... (s.14 str.33)

-Antikacı Şeyh Efganî'nin evi **bu sokakta** mıdır? (s.16 str.3)

Haleb'e **bu şeyhin** şöhretini işiterek koşmuş... (s.16 str.6)

Bu renge cenupta ve Asya'da rastgelinmez. (s.17 str.36)

...**bu itibarla** da etnograf mütehassıslar için çok meraklı bir mevzu teşkil ederler. (s.18 str.3)

Bu sefer candan gülerek: (s.18 str.14)

Bu adam, şüphesiz benden hâz etmiyor... (s.18 str.17)

Bu bakışta bir “Görüyorum!” mânası... (s.18 str.25)

...**o adamın** sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.29)

...hep **bu neticeyi** verdi. (s.18 str.31-32)

Bu sırada belediye müsteşarı içerden seslendi: (s.19 str.8)

Yürürken arkamdan **o bir çift mavi gözün**, kitap sayfalarından ayrılıp beni dikkatle seyrettiğine hüküm vermişim. (s.19 str.10)

...Şeyh **bu “Efganlı” kelimesinde** fazla ısrar ediyordu. (s.19 str.21)

Beni meraka, vesveseye düşüren **bu noktaları** o zaman şuurla, vazıh bir surette görememişim. (s.19 str.23)

...**bu tesadüfün** tesiriyle takdir ediyordum. (s.19 str.27)

-Sevimsiz bir adam **bu Şeyh**... (s.20 str.1)

-Hele **şu ibriğe** bakınız... (s.20str.3)

-**O herifin** gizli bir rolü var... (s.20 str.6)

Bu geleni gözüm ısıriyordu. (s.20 str.11)

Bu koyu nefti, terütaze, cilalı ve tombul fıstıklar... (s.21 str.4-5)

Bu vaziyet bana hapishanedeki siyasî ve adî mahkûmları hatırlatır: (s.21 stre.14)

Bu adam konuşamıyordu... (s.21 str.22)

-**Bu arıyı** nasıl yutmuş? (s.22 str.8)

O halde? (s.22 str.17)

Bardak kullanmamak da yine **bu korkudan**. (s.23 str.1)

...su kıtlığı çekilen **o fakir, taşlık yerlerde** su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.2)

...**bu sefer** de: (s.23 str.24)

...yüzümde **o çivit renkli maskeyi** taşıyordum... (s.24 str.21)

...ille merdivenlere ve **o ikide bir öten zillere**, çömelip uzun uzun, şaşkın şaşkın baktı. (s.25 str.15)

...Onun Kalsum telâffuz ettiği **bu kadın ismi** bizim Gülsümümüzdür... (s.26 str.19)

Fakat Ebû Ali **bu işe** alışkın değildi... (s.26 str.27)

Niçin **bu adamlar** o güzel fenere –kibritsiz yanıp ışığı tükenmiyen, is ve duman vermeyen fenere- alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.29)

Niçin bu adamlar **o güzel fenere** –kibritsiz yanıp ışığı tükenmiyen, is ve duman vermeyen fenere- alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.29)

...**bu aşiret** bize yardımcı, muti idi... (s.27 str.22)

...**o gurbet odasında** duyarsınız: (s.29 str.12)

Birden eskiyiveren **bu kurdu** ve bu sesi işitirsiniz... (s.29 str.14)

...eskiyiveren bu kurdu ve **bu sesi** işitirsiniz... (s.29 str.15)

...**o geniş denizin** trilyonda biri değildir... (s.29 str.25)

...bütün o ummanda mevcut unsurların **bu minimini kadehte** tam bir terkibi mevcuttur. (s.29 str.26)

...bütün **o ummanda** mevcut unsurların bu minimini kadehte tam bir terkibi mevcuttur. (s.29 str.26)

...**bu itibarla** insan muhitinin bir damlası üstüne çevrilmiş bir mikroskop camı addederim: (s.30 str.5)

Bu basit teleskobun önüne geçip insanlara hayvanları tetkik pek hoşlandığım eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.12)

...**bu iğreti kara suratı** düşürmemek ister gibi boynunu dimdik tutar. (s.30 str.24)

...-kardif kömüründen halkolmuş, et ve adalesi ziftle yoğrulmuş **bu yarı insan**... (s.30 str.31-32)

Transatlantik vapurlarının bacasına benzeyen **o simsiyah köpek**, koskoca adamı, âdeta, iri şilepleri çekip götüren romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.30 str.35)

...**bu korktuğum, beklediğim, merak ettiğim hâdise** vuku buldu... (s.31 str.23-24)

Bu gözler, anlamıya başladığı dünyayı artık tartıyordu. (s.32 str.8)

O eski korkunç mahlûk, zinciri çıkınca, basbayağı bir köpek olmuştu. (s.32 str.10)

...**o kopmıyacak sandığı zincire** borçlu idi. (s.32 str.15)

Eminim ki Juju'nun gamlı gözlerinden arasıra, uzak, şanlı bir hatıra gibi **bu zincir** geçiyor... (s.32 str.18)

Belli ki **bu kadın** akşam rakısı zamanında, onun zevkini kaçırarak. (s.33 str.11)

...bir akşam üstü **şu korku** yayılmış: (s.33 str.17)

Bu gelen o zamanki düşman din ve ırz düşmanıdır da... (s.33 str.18)

...artık **bu üç çocuğu** birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını görüyor... (s.34 str.35)

Bütün **o kıyamet içinde**, elinden tuttuğunu ve omzunda taşıdığını sürüklerken kucağındakine eğiliyor... (s.35 str.11)

...**bu saate** ve bu tabiate yakışan en hoş nağmeyi duymamışlar demektir. (s.38 str.29)

...bu saate ve **bu tabiate** yakışan en hoş nağmeyi duymamışlardemektir. (s.38 str.29)

...**bu keklik** kavga sırasında gelmişti... (s.39 str.22)

İşte bu keklik ölüm tehlikesini hiçe sayarak pençeleri üzerinde yükselmiş... (s.39 str.24)

...**o kahpe sesine** doğru, önüne geçemeyeceği bir cinsiyet hırsile pervasız yürüyordu. (s.39 str.26)

...hep **bu kekligi** hatırlar ve kulağında hep o çığırktan sesi duyarım. (s.39 str.32)

...kulağında hep **o çığırktan sesi** duyarım. (s.39 str.33)

Bir Roma harabesi üzerinde yeniden kurulmaya başlanan **bu çorak Badiye limanında**... (s.40 str.5-6)

Bu hatırlayışlar o kadar canlıdır... (s.40 str.25)

...kırdaki **o iştiha verici tombulluklarını, temizliklerini** kaybediyorlar... (s.41 str.8)

O entari altında karnının lüzumsuzca taşıdığı görüyordum. (s.41 str.18)

Bu akrebi tekrar göğsüne koymadı. (s.41 str.27)

...kuşakla bel arasında **bu entarinin** içinden kımıldandığını, kıvrandığını, kabarıp indiğini gördük. (s.42 str.12)

...**o telaşla** koşmaya başladım. (s.43 str.2)

-**Bu Allah'ın belâsı melûn herifi** hiç akrep sokmaz mı? (s.43 str.4)

O güne kadar "Hoştl!"lara alışmıştı... (s.44 str.8-9)

...**bu köpek** gibi sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.11-12)

Bu çiçekleri viraneler arasında yapıyor... (s.44 str.17)

...**bu tabakları** bostan kıyılarında yazıyordu. (s.44 str.17)

...ona **bu koku** besleyici geliyordu. (s.44 str.21)

O güne kadar işitmediği bu tatlı sözün mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6)

O güne kadar işitmediği **bu tatlı sözün** mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6-7)

Bu köpek de Osman'ın memleketinden nasılsa buralara düşmüştü... (s.46 str.6)

...Millî Mücadele sırasında **bu köprünün** bir ayağını Türk çeteleri dinamitle atmışlar... (s.49 str.10)

-Lavrans da **bu kahveden** severdi, diye başladı. (s.50 str.3)

Ben o heyetin delili, rehberi ve vekilharcı idim. (s.50 str.5)

Şu cevabı verirdi. (s.50 str.14)

-**Şu siyah saçını, sakalını** bir dakikada aka çevireyim mi? (s.50 str.30)

Şu bir tutam kılı aklaştıracam. (s.51 str.1)

Bu kaba, hantal mavna omuzda bir tabut gibi döne kıvrıla ve gıcırdıya gıcırdıya, sırik kuvvetile nehri aşmaya çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.12)

-**Şu kenarda bağdaş kurup oturan Arap** iyi fala bakar. (s.51 str.16)

Neden sonra **şu cevabı** verdi. (s.52 str.13)

Çökmüş ve çömelmiş **bu kuru arz parçasında** biz de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.13)

...**bu nehir kenarında** kendiliğinden yetişmiş... (s.53 str.20)

Bu benzeyişe gülümsiyerek kendisine baktığımı görünce bir iltifat sandı... (s.54 str.21-22)

-Bıkmaz mısınız siz **bu bomboş çölden**, bu çiy güneşten, şu bulanık nehirden? (s.54 str.28)

-Bıkmaz mısınız siz bu bomboş çölden, **bu çiy güneşten**, şu bulanık nehirden? (s.54 str.28)

-Bıkmaz mısınız siz bu bomboş çölden, bu çiy güneşten, **şu bulanık nehirden**? (s.54 str.29)

...**şu gördüğün adamlar** doğduklarından beri buradan ayrılmamışlardır... (s.54 str.33)

...**bu ırmak kenarında** büyüdüler... (s.54 str.35)

...ölünceye kadar da **o işi** görecekler. (s.55 str.2)

...**şu sırtların** arkasında büyük şehirler var... (s.55 str.3)

...**şu seyrettiğim dört kafa**... (s.55 str.12)

...**bu dümdüz, kupkuru çölü**... (s.55 str.13)

...**şu bomboş ufku** ve ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bön ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.14)

Onlarında önünde sadece **şu çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve sudan ziyade bir lâv akımına benzeyen Fırat** vardı... (s.56 str.12-13)

...**şu tek ağacın yeşermediği çöl** vardı... (s.56 str.14)

...**şu keçi kılından örülmüş dört kara çadır** vardı. (s.56 str.14-15)

Sonra da bütün **o ziya, şiir, şâşaa zenginliğine**, ifratına, israfına bizim kafalarımızın nasıl dayandığına hayret ediyordum. (s.56 str.20-21)

Hem **bu düşüncelerle**, hem de sıcağın çatlıyacak kadar ağrıyan başımı elimle tuttum... (s.56 str.23)

...sen **bu güneşe** dayanamazın! (s.56 str.29)

Meselâ bakınız **şu dans eden Sitti Afife'nin sol yanağındaki minimini, sıcağın, sedef parıltılı çapkın kırışıklığa...** (s.57 str.7-8)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki **bu cazibeli aşk yolu krokisine** bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11-12)

Tâ yeni yağmura kadar kullanılan, içilen ve hurmalıklara akıtılan **bu sudur**. (s.58 str.9)

Bu habis çiban, nerede çıkarsa, etrafını bir selin açtığı oyuk gibi deşiyor... (s.58 str.27)

...ucunu **o sivilcenin**, yaraya henüz takılı olan başına ilmiklede. (s.59 str.16-17)

On gün kıvıldamadan yatmak ve **bu ipliği** koparmamak! (s.59 str.22)

Ve **o tire** her gün biraz daha gevşiyor... (s.59 str.32)

...çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen **bu cerahat tiresini** koparabilirdi. (s.60 str.13)

...**bu ışıkların** akislerini çeşit çeşit, şehirli ve dağlı milletlerin kadınlı erkekli yüzlerinde seyrettim. (s.61 str.3)

Bütün **o bitip tükenmiyen yol cefasına** bu yere, bu sefil ideale varmak için katlanmıştık. (s.62 str.4-5)

Bütün o bitip tükenmiyen yol cefasına **bu yere**, bu sefil ideale varmak için katlanmıştık. (s.62 str.5)

...**bu sefil ideale** varmak için katlanmıştık. (s.62 str.5)

Bu çizgiler bana genişliyor gibi geldi. (s.63 str.24)

Bu göğse başımı dayamak, hem sert hem yumuşak ılıkığında, kalbinin atışını dinleyerek uykuya varmak! (s.64 str.5-6)

...**bu gözlerde** bir kar tipisi seyrediyordum. (s.64 str.9)

Artık son olarak göreceğim **bu hayat ve hulya manzarasına**, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.31)

...koyun postuma, **bu tüylü kefene** sarıldım. (s.64 str.33)

Buralarda nah, **şu çöllerin** ardında, Arabistan içinde! (s.66 str.13)

Evet, fes, bütün **bu mehabetli asker kıyafeti** üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bölük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.26)

Evet, fes, bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde, hem **o dimdik vücade**, hem sert çehreye yumuşaklık, bölük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.27)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmıya ne kadar çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar lâübalı yapan **bu baştaki komik serpuşla** yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.3)

O korkunç isimli vapur sekiz mil alamıyan bir ahşap, uskurlu dubadır. (s.67 str.18)

-Yağmur mevsimi Basra körfezine dökülen Ermek suyunun menbai, zannederim, **bu vahadır!** (s.67 str.29)

Bu çocuk Medine yolundan gidecekti, buralara neden geldi? (s.68 str.2)

...kaybettiğimiz **o yerlere** büsbütün yanarım. (s.68 str.9)

-Şayet dedim, bana bir hal olursa, işte, **şu iki heybeyi** emîre verir, bu kâğıdı da mühürletirsin, mührü yoksa parmağımı bastırırsın! (s.68 str.21)

...**bu kâğıdı** da mühürletirsin, mührü yoksa parmağımı bastırırsın! (s.68 str.22)

...gözlerim de **bu manzaraya** öyle daldı. (s.69 str.1)

...**o hurmalığa**, o sulara, batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya doğru koşmaya başladım. (s.69 str.4)

...o hurmalığa, **o sulara**, batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya doğru koşmaya başladım. (s.69 str.4-5)

Göz alan bir ipek hışırtısı arasında dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını **bu kadınların** gerdanlarında gördüm. (s.69 str.19)

O kadınlar zaten, dünyamızın en seçme güzelleriydi... (s.69 str.19-20)

-Dalımın üzerinden süzülüp ağacın lifleri içinden geçerek toprak testilere damlayan **bu hurma rakısı** gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.70 str.1)

Bu peri masalı, galiba kırk gün kırk gece sürdü. (s.70 str.10)

Bu kadın, belki de, kırk sene sonra ikinci defa ayak bastığım şu şehirde sağdır, çoluk çocuk sahibidir. (s.71 str.19)

Bu kadın, belki de, kırk sene sonra ikinci defa ayak bastığım **şu şehirde** sağdır, çoluk çocuk sahibidir. (s.71 str.20)

Ezandan yarım saat sonra, karanlık basınca **şu ahşap minare** altında bekleyiniz... (s.72 str.20)

...**bu kokuyu** duyuyordum... (s.72 str.26)

Şam'ın **bu iç mahalleleri** ve yalınkavi sokakları o kadar birbirlerine benzer, öyle ayırt edilmez şeylerdir ki... (s.72 str.31)

...**bu mahalle insanları** da kapılarının halkalarına öyle, bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.1)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve **bu avluya** açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız **bu gözleri dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını** o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.19-20-21)

...ben **bu nikâhın** hükmüne inanmaktayım... (s.74 str.34)

Dadısına ait olan **bu evde** başbaşa yemek yedik. (s.75 str.3)

...**bu istediğini** de yaptım. (s.75 str.23)

...**bu yabancı**nın yolcu olmasını tercih etmişti... (s.76 str.14)

...sonra musallat olmaması için de **bu adamı** bulunması güç olan bir semtte, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.15)

Ha, **işte o bir gecelik nikâhlımın** hediyesi budur, şu altın saat... (s.76 str.18)

Ha, işte o bir gecelik nikâhlımın hediyesi budur, **şu altın saat**... (s.76 str.18)

Fakat onu, **bu kupkuru çöl şehrinin** bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın **bu yeni kurulmuş, asker merkezi Ucra kasabasında** otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15-16)

...ben, **bu Allah'ın cehennemine** düştüm... (s.77 str.28)

-**Bu mevsimde** İstanbul'u bırakarak? (s.78 str.4)

...**bu gazinoların** aynalarına vurur... (s.78 str.11-12)

Sonra **bu sıcak, bu yabanî halk**, bu hiç batmadığını sandığı gölge salmıyan güneş!
(s.79 str.7-8)

Sonra bu sıcak, bu yabanî halk, **bu hiç batmadığını sandığı gölge salmıyan güneş!**
(s.79 str.8)

O kayık gezintileri, ay mehtabı, Sarıyer, Bentler, ya Sultansuyu? (s.79 str.12)

Erkek de **bu manzaraya** dalmıştı. (s.79 str.33)

Beraber hatırladıkları **o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklar**la, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5-6)

Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, **o serin, köpüklü, çapkın sular**la süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.6)

...**bu kahkahalarda** bir acıklı, acayip vak'a sezmiştim. (s.81 str.18)

İyi olduğunu sandığım **bu yara**, sanki yeniden deşiliyordu. (s.83 str.19)

...**bu taşların** ne olduğunu birden anlayamamıştım. (s.84 str.16)

1.2.2.4. BELGİSİZ SIFATLARLA KURULAN SIFAT TAKIMLARI

Varlık ya da kavram adlarının anlamına bir belirsizlik katan sıfatlarla kurulan sıfat takımlarına denir.

...**bir hayata, rahata** giriş keyfi vardır. (s.7 str.5)

İki aşiret, **bir gazve esnasında** çarpışmışlar... (s.7 str.18)

...gökte ışık yerine geçen **bir cilâ** parlar. (s.8 str.12)

Sol tarafından **bir kurşun** yemiş. (s.8 str.13)

Sonra **hiçbir şey** demeden neferin elinden feneri aldı... (s.8 str.18)

Bir küçük değnek parçası ve murdar bir paçavra ile... (s.8 str.21)

Bir küçük değnek parçası ve murdar **bir paçavra** ile... (s.8 str.22)

Yoğurt süzdüğümüz eski, çürük torbadan atılmış **bir parça**. (s.8 str.23)

...**bir şeyler** söyledi. (s.8 str.28)

...tavada yakılan **bir zeytinyağı** kokusu geliyordu. (s.8 str.30)

Anladım ki **bir ameliyata** hazırlanıyoruz. (s.8 str.31)

- Bir kavunun** bereli, acı yerini oyup nasıl atarsak öyle yaptı. (s.8 str.34)
- ...yaranın içine paslı **bir kıskaç**, bir kerpeten gibi sokulmuştu. (s.9 str.8)
- ...yaranın içine paslı bir kıskaç, **bir kerpeten** gibi sokulmuştu. (s.9 str.8)
- ...tıpkı çekişsiz ve kesersiz nasıl **bir tahtadan** çivi çıkarmağa uğraşırsak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.10)
- Her büküşünde yaradan koyu, kalın **bir kan tabakası** kabarıyordu. (s.9 str.13)
- Her büküşünde** yaradan koyu, kalın bir kan tabakası kabarıyordu. (s.9 str.12-13)
- ...bunu taş ocaklarında barut deliği açanların küsküsü gibi sert, granit sırtın **bir tarafına** daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.23)
- ...**her çıkarışında** etrafa kan, pıhtı zifosu serpiştiriyordu. (s.9 str.24)
- Bir aralık** kan fazlalaştı. (s.9 str.25)
- Tıkanmış **bir musluk yalağına** nasıl bir değnek veya tel soktuğunuz zaman aşağıdan yer bulamayan su taşarsa... (s.9 str.25)
- Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl **bir tel veya değnek** soktuğunuz zaman, aşağıdan yer bulamayan su taşarsa... (s.9 str.26)
- ...mecrasız **bir kan kabartısı**... (s.9 str.27)
- ...dar ağızlı **bir şişeye** hunisiz mayi akıtılır gibi yaraya ağır ağır boşaltıldı. (s.9str.35)
- Bedevîlerin rengini, halini sezmek **o kadar güçtür** ki... (s.10 str.13)
- ...**bir Bedevî** gelip bir tay bırakmış... (s.10 str.22)
- ...bir Bedevî gelip **bir tay** bırakmış... (s.10 str.23)
- Bedevînin gözünde **bir Türk zabiti** daima Paşadır. (s.10 str.26)
- Fakat vapur, şuraya buraya uğrayıp **bir sürü yolcu** bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca kendisini bir durgunluk aldı: (s.11 str.15)
- ...kendisini **bir durgunluk** aldı. (s.11 str.16-17)
- Kalanlar bilmediği **bir dilden** konuşuyorlardı... (s.11 str.17)
- ...ve onu **bir trene** koydular. (s.11 str.27)
- ...**bir şeyler** soran olsa da susuyordu. (s.12 str.1)
- Portakal bahçelerine dalmış, göğsünde **bir katılık**, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi bir sert düğüm, daima susuyordu. (s.12 str.3)
- Portakal bahçelerine dalmış, göğsünde bir katılık, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi **bir sert düğüm**, daima susuyordu. (s.12 str.4)

...tüyleri yeni otomobil boyası gibi aynamsı **bir cilâ** ile, kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.9)

...göz alabildiğine uzanan **bir düzlüğe** çıkmışlardı... (s.12 str.11)

Ağızlarında beyazımsı **bir köpük** çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.15)

Hasan'ı **bir istasyonda** indirdiler. (s.12 str.21)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli **bir kadın** onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.23)

Anasınıninkine benzemiyen, tuhaf kokulu, fazla yumuşak, içine gömülüveren cansız **bir göğüs**... (s.12 str.25)

Birçok çocuk da gelmişti... (s.12 str.28)

Anlamağa başladığı Arapçayı, küçücük kafasında beliren **bir inatla** konuşmıyarak sustu. (s.12 str.34)

Daha büyük **bir tehlikeden** korkarak deniz altında nefes almamağa çalışan bir adam gibi tıkanğını duyuyordu... (s.12 str.34)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almamağa çalışan **bir adam** gibi tıkanıldığını duyuyordu... (s.12 str.35)

Bir gün halası sokaktan bağıarak geçen **bir satıcıyı** çağırdı. (s.13 str.8)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı **bir yayvan torba**, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.9)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde **bir ufacık iskemle** ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.10)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun **bir demir parçası**, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.10)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli **bir adam** girdi. (s.13 str.11)

Torbasında da mukavva gibi bükülmüş **bir tomar** duruyordu. (s.13 str.11-12)

...sonra önüne **bir sürü patlak, sökülük, parça parça ayakkabı** dizdiler. (s.13 str.13-14)

...deri parçalarını pis **bir suya** koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.22)

Dişsizlikten peltek çıkan **bir sesle** tekrar sordu: (s.14 str.3)

Bir kabahat işledik de kaçtık! (s.14 str.14)

...artık erişemeyeceği yurdunun **bir deresini**, bir rüzgârını, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaşlı dinliyordu... (s.14 str.21)

...artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, **bir rüzgârını**, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaşlı dinliyordu... (s.14 str.21)

...artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, **bir türküsünü** dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaşlı dinliyordu... (s.14 str.21)

...**bütün ayakkaplar** tamir edilmiş, iş bitmişti. (s.14 str.26)

...**başka söz** bulamamıştır. (s.15 str.5)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların –Arabistan sığağıle yanan kızgın göğsüne- **bir pınar sızıntısı** kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.12-13)

Yanımdaki adam Lübnan’da belediye müsteşarlığında bulunan **bir delişmen Fransız**’dı... (s.16 str.5)

Neden sonra, işaret edilen **bir kapının** tokmağını vuruyorduk. (s.16 str.10)

İçeriye girer girmez **bir şaşkınlık** aldı: (s.16 str.12)

...karmakarışık **bir eşya yığını**... (s.16 str.13)

...fakat yukarıdan fasılalarla **bir ses** geliyordu: (s.16 str.18)

Yer minderinde, antikalara gömülü **bir gözlüklü adam** oturuyordu... (s.16 str.26)

...başında türbe çuhası renginde, koyu yeşil **bir kumaş** sarılmış acayip bir külâh ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.27)

...başında türbe çuhası renginde koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip **bir külâh** ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.28)

...başında türbe çuhası renginde koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külâh ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz **bir hırka** vardı. (s.16 str.29)

Kötü **bir Fransızca** ile öteki cevap verdi: (s.17 str.7)

Daha iyi **bir muamele** görmek ümidile belediye müsteşarı dedi ki: (s.17 str.10)

Bütün Avrupa ve Asya’da kullanılan çingirakları tamamlamış... (s.17 str.14-15)

...zira ibrik hakkında **hiçbir fikrim** yoktu: (s.17 str.24)

Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat **bir çehre**... (s.17 str.33)

...ensesinde gür ve pembe **bir kan tabakasının** şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.35)

Zihninden Efganistan'a ait **bütün malûmatımı** geçirmekteyim. (s.18 str.1-2)

Bir yerde okumuştum: (s.18 str.2)

...bu itibarla da etnoğraf mütehasşısalar için çok meraklı **bir mevzu** teşkil ederler. (s.18 str.4)

Hoşlanmadığımı anlatan **bir bakış**. (s.18 str.7)

Biran için, mavi, tatlı rengin içinden, yanar ispirotoya tutulmuş **bir iğne** kızılığı geçmişti. (s.18 str.8)

...bana **bir hoşnutsuzluk** çökmüştü. (s.18 str.9-10)

...aramızda ilk dakikadan itibaren **bir antipati** hasıl olmuştur... (s.18 str.18)

Zahir, derim, yüzümde kolayca aldatılacak **bir adam** olmadığını belli eden bir şey var... (s.18 str.23)

...derinleştirici ve teferruata nüfuz etmeğe istidatlı **bir bakış**... (s.18 str.25)

Bu bakışta **bir "Görüyorum!" mânası**... (s.18 str.25)

...ve ben de **bir "Kabımda olamamak"** diye anlatabileceğim bir huzursuzluk duyduysa, o adamın sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.28-29)

...ve ben de bir "Kabımda olamamak" diye anlatabileceğim **bir huzursuzluk** duyduysa, o adamın sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.29)

...**her tarafta** ortaklarım vardır. (s.19 str.1)

...**bir ibrik** buldum ki... (s.19 str.9)

Zira Efgan'lı Şeyhin gözlerini anlatamıyacağım **bir mâna** ile bana dikili bulmuştum. (s.19 str.13-14)

...vazih **bir surette** görememiştim. (s.19 str.24)

Bütün onları aradan on sene geçtikten sonra, şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlıyor, on sene evvel müphem olarak duyduğum hislerin kıymetini bu tesadüfün tesiriyle takdir ediyordum. (s.19 str.24)

Bütün onları aradan on sene geçtikten sonra, şimdi anlatacağım **bir tesadüfle** hatırlıyor, on sene evvel müphem olarak duyduğum hislerin kıymetini bu tesadüfün tesiriyle takdir ediyordum. (s.19 str.25)

...seçme adamlar **bir hâdise** karşısında sadece –benim gibi- müteessir olanlar, müphem şeyler duyup ruhlarından incinenler değildir... (s.19 str.28)

...teessürle beraber **bir hüküm** verebilenlerdir. (s.19 str.30-31)

-Sevimsiz **bir adam** bu Şeyh... (s.20 str.1)

...Emevî devrine ait ne değerli **bir eser!** (s.20 str.4)

-O herifin gizli **bir rolü** var... (s.20 str.6)

...kapıdan **bir yenisi** girdi. (s.20 str.10)

...aklımdan yeşil tülbentli **bir külâh**, bir darmadağınık saç sakal, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz geçti. (s.20 str.14)

...aklımdan yeşil tülbentli bir külâh, **bir darmadağınık saç sakal**, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz geçti. (s.20 str.14-15)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı **bir yerde** akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.20)

Kendi halinde saf **bir delikanlı!** (s.20 str.24-25)

Oturduğum yaylâ Akdeniz'e bakan yüksek **bir sırtta** idi... (s.21 str.2)

...kenarı fıstık çamlarile süslenmiş **bir ufacık, akçıl, kayalık Lübnan köyü**... (s.21 str.3-4)

...bizi telâşlı **bir kalabalık** durdurdu. (s.21 str.18-19)

Arkada boş kalan tek yere, ortaya, iki eliyle gırtlığını tutan **bir genç adam** bindirdiler. (s.21 str.20)

Her dağlı Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz kalıpçının sıcağı ve fırçası sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.20-21)

...“Ga! Ga! Ga!” diye tek hecelerle **bir şeyler** anlatmak istiyordu. (s.21 str.23)

...aklıma onun **bir deli** olması ihtimali geldi. (s.21 str.25)

Birçok ses cevap verdi... (.22 str.1)

Cevap vermek hususunda bile birbirlerini geçmek isterler, mallarını beğendirmek isteyen ayak satıcısı gibi **bir lâfazanlık**, bir ağız kalabalığı ki... (s.22 str.5)

Cevap vermek hususunda bile birbirlerini geçmek isterler, mallarını beğendirmek isteyen ayak satıcısı gibi bir lâfazanlık, **bir ağız kalabalığı** ki... (s.22 str.5)

Gırtlığının iç tarafından **bir eşek arısı** sokmuş. (s.22 str.6-7)

İlk gittiğimiz zaman **bir yerde**, bir kır kahvesinde veya bir köylü evinde su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.12-13)

İlk gittiğimiz zaman bir yerde, **bir kır kahvesinde** veya bir köylü evinde su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.13)

İlk gittiğimiz zaman bir yerde, bir kır kahvesinde veya **bir köylü evinde** su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.13)

...önünüze minimini **bir toprak testi** getirirler... (s.22 str.14)

...kenarında ufacak, tenasüpsüz emziği olan **bir akçıl testi**... (s.22 str.15)

...başınızı geçecek **bir yüksekliğe** kaldıracaksınız... (s.22 str.18)

Dökülen su, yanında hava payı olan **bir huni** imiş gibi ağızlardan geçer... (s.22 str.22)

İşte otomobile bindirdikleri genç, anlattığım şekilde su içerken, testinin içine girmiş olan kocaman **bir eşek arısı**, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış... (s.23 str.5)

...elbette orada **bir çaresini** bulurlar... (s.23 str.12)

...tıpkı hayalî **bir testiden** su içiyormuş gibi yutkunmaya çalışıyor... (s.23 str.15)

...fakat altımızdaki eski **bir ford**... (s.23 str.22)

...başı belirsiz **bir aktar maskesine** döndü... (s.23 str.35)

...büyükçe **bir köyde**, bir doktor tabelâsına rastlayınca durduk. (s.24 str.6)

...büyükçe bir köyde, **bir doktor tabelâsına** rastlayınca durduk. (s.24 str.6)

...**bir papaz**, uzun boylu, simsiyah vekarlı bir papaz: (s.24 str.11)

...bir papaz, uzun boylu, simsiyah vekarlı **bir papaz**: (s.24 str.11)

...ben de gırtlığımda **bir arı iğnesi** ve yüzümde o çivit renkli maskeyi taşıyordum... (s.24 str.20)

...sabahleyin ölüsünü taşıdığımız yaşta **bir genç**, toprak testisini havaya kaldırmış... (s.24 str.25)

...kırk yedi yaşında, **bir kasaba yüzü** görmüştü... (s.25 str.2)

...**bütün aşiretler** giyinse tükenir şey değildi... (s.25 str.8)

...bunları yağmur mevsiminde gökte gördüğü eleğim sağmanın **her çizgisinden** boy boy, biçim biçim boyamışlardı. (s.25 str.10)

Sonra sersemleşmiş **bir halde** dönerken pazar meydanında önüne bir çerçici sergisi çıktı... (s.25 str.17)

...**bir çerçici sergisi** çıktı... (s.25 str.18)

...yüz çeşit eşya dizilmiş **bir yer sergisi**... (s.25 str.18-19)

Çerçici sabırlı **bir Süryanî** idi. (s.25 str.22)

Tek cam gözlü **bir parlak kutu**: (s.25 str.24)

Bedevî için **çok para** idi... (s.26 str.18)

...**daha fenası** yanında, uçkuruna bağlı yalnız on tana ikilik gümüş para vardı. (s.26 str.21)

Bütün serveti, yani istenilen bedelin yarısı! (s.26 str.22-23)

...**bir mala** ilk müşteri oluşuydu. (s.26 str.28)

Bir de içinde ufak **bir düğüm** duyuyordu: (s.26 str.29)

...**öbür uçtan** toplamağa koyuldu. (s.27 str.2)

Ebû Ali **bir mal** sahibi olduğunu yüreğinin bayıltıcı şekerlenmesinden sezdi... (s.27 str.9)

...**başka tarafa** kayıp gideceğe benziyordu. (s.27 str.13)

...**bütün urban** gibi o da kulaktan bilirdi. (s.27 str.15)

...Ebû Ali böyle **bir sevinçle**, batan güneşin kızılığında Fırat'ı tulumla geçti. (s.27 str.17)

...büyük **bir derdim** var. (s.27 str.26)

...Badiye'de güneşi bile geri çevirmeye kadir **bir üstün adam** sayılırdı... (s.27 str.32)

...meselâ **bir Aneze aşireti reisi** Ho komiserlere, başvezirlerle düşüp kalkıyor... (s.27 str.34)

...**bir kâğıtla** sıkıştırdım... (s.28 str.8)

Yabancı memleketlerde küçük **bir kasabaya** sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3-4)

Can sıkıntısının **bir sesi** vardır... (s.29 str.11)

...böyle **bir zamanda**, o gurbet odasında duyarsınız: (s.29 str.11)

Şayet iradesiz **bir adamsanız** az zamanda çürüyüp çökmeniz pek mümkündür. (s.29 str.17)

...iradesiz bir adamsanız az zamanda çürüyüp çökmeniz **pek mümkündür**. (s.29 str.18)

...mübalağalı **bir fikir** gibi görünür. (s.29 str.22)

Bir pencere, nihayet bir sokağı, **birkaç sokağı** görebilir. (s.29 str.22-23)

...amma **bütün o ummanda** mevcut unsurların bu minimini kadehte tam bir terkibi mevcuttur. (s.29 str.26)

...amma bütün o ummanda mevcut unsurların bu minimini kadehte tam **bir terkibi** mevcuttur. (s.29 str.27)

Bir damlası bile deniz hakkında bize ilmî **bir fikir** vermeğe yetişir. (s.29 str.28)

Başka cihetten düşünülürse... (s.30 str.1)

...Okyanus'u **bir bardak veya kaşık** içinde daha fennî, daha sahici olarak görebiliriz: (s.30 str.1-2)

...bu itibarla insan muhitinin **bir damlası** üstüne çevrilmiş bir mikroskop camı addederim: (s.30 str.5-6)

...bu itibarla insan muhitinin bir damlası üstüne çevrilmiş **bir mikroskop camı** addederim: (s.30 str.6)

Karşımdaki komşum ecnebî zabitinin **bir “Buldok” cinsi köpeği** vardı. (s.30 str.15-16)

İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi **bir köpek**... (s.30 str.17)

Bana buldok suratı **bütün dişleri** söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18)

“Buldok”, değişiklik olsun diye, sanki asıl yüzüne korkunç, gamlı, bedbin bir karnaval maskesi geçirmiş **bir köpektir**. (s.30 str.23-24)

“Buldok”, değişiklik olsun diye, sanki asıl yüzüne korkunç, gamlı, bedbin **bir karnaval maskesi** geçirmiş bir köpektir. (s.30 str.23)

Komşumun “Buldok”u suratına, gördüğüm maskelerin **en sertini**, en titiz gösterişlisini asmıştı. (s.30 str.27)

Dünyaya parçalanıp yok edilecek lüzumsuz, zararlı, iğrenç **bir şeymiş** gibi kin ile, anarşist gözü ile bakıyordu. (s.30 str.28)

Komşumun “Buldok”u suratına, gördüğüm maskelerin en sertini, **en titiz gösterişlisini** asmıştı. (s.30 str.27)

...Senegalli izbandut **bir nefer**... (s.30 str.30)

...**bir kedi**, bir köpek geçmiyor mu Juju hırsından boğuluyor. (s.31 str.6-7)

...bir kedi, **bir köpek** geçmiyor mu Juju hırsından boğuluyor. (s.31 str.7)

...zaptedilmez **bir hâle** geliyor. (s.31 str.14)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı **bir Frenk karısı**, ıslak köpek tüyü koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16)

Köpek, mancınıktan kurtulan **bir taş** gibi fırlamış... (s.31 str.25)

...**bütün azgınlığını**, kaba sığmayan öfkesini bırakmış... (s.32 str.1-2)

...zinciri tahammül edilmez **bir yük** gelmiyordu. (s.32 str.5)

...basbayağı **bir köpek** olmuştu. (s.32 str.10)

Zira **bütün mehabetini, kahramanlığını** o kopmayacak sandığı zincire borçlu idi. (s.32 str.14-15)

Eminim ki Juju'nun gamlı gözlerinden arasına, uzak, şanlı **bir hatıra** gibi bu zincir geçiyor... (s.32 str.18)

Gözleri eski şekerlenmiş şuruplar kadar donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş.. Dibe çökmüş **bir gam tortusu**. (s.33 str.9-10)

Bütün köy halkı, mal, mülk ne varsa bırakıp kaçmaya karar veriyor. (s.33 str.20)

...**bir atın** üstündedir. (s.33 str.23)

...**bir kuşakla** dizlerinden eğere bağlı... (s.33 str.25)

Tepelerinden, ara vermeyen, soluk aldırmayan **bir yağmur** iniyor... (s.33 str.27)

Islak gece içinde sırsıklam **bir kfile**, kimi yaya, kimi attı koşuyor... (s.34 str.2)

Şimşek bile çakmıyan koyu, değişmez **bir karanlık**. (s.34 str.6)

O, yaşlı, romatizmalı, horada **bir beygirdir**. (s.31 str.21)

Toprak ise gittikçe cıvık **bir hale** gelmektedir. (s.34 str.22)

Yağmur kesilmek bilmediğinden saplanıp kalmaları veya taşan **bir ırmağın** akıntısına kapılarak boğulmaları ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.23)

...kundağı **bir tarafa**, en az çamurlu, en az bataklık yere bırakıvermek... (s.35 str.9)

Bütün o kıyamet içinde, elinden tuttuğunu ve omuzunda taşıdığını sürüklerken kucağındakine eğiliyor... (s.35 str.11)

Bu sırada, ilerleyen kfile, selin batıra çıkara, vura çarpa sürüklediği **bir enkazdan** başka bir şey değildir. (s.35 str.16)

...öyle **bir kesiklik**, bir uyuşma, bir karıncalanma, nihayet bir duyamayış var ki... (s.35 str.22-23)

...kollarında ve boynunda öyle bir kesiklik, **bir uyuşma**, bir karıncalanma, nihayet bir duyamayış var ki... (s.35 str.22)

...kollarında ve boynunda öyle bir kesiklik, bir uyuşma, **bir karıncalanma**, nihayet bir duyamayış var ki... (s.35 str.22)

...kollarında ve boynunda öyle bir kesiklik, bir uyuşma, bir karıncalanma, nihayet **bir duyamayış** var ki... (s.35 str.23)

Şimdi göğsünün üstünde **başka bir yük**, daha ağır, fakat daha sıcak, daha canlı, soluyan ve sarılan birini hissediyor: (s.35 str.26)

Şimdi göğsünün üstünde başka **bir yük**, daha ağır, fakat daha sıcak, daha canlı, soluyan ve sarılan birini hissediyor: (s.35 str.26)

Ali, gemi azıya almış **bir atın** arkasından, üzengiye takılı çekilen bir ceset gibiydi... (s.35 str.28)

Ali, gemi azıya almış bir atın arkasından, üzengiye takılı çekilen **bir ceset** gibiydi... (s.35 str.29)

Uzun **bir hasretten** sonra birbirlerine kavuşmuşlar gibi sokuluyorlar... (s.35 st.31)

Böyle **birkaç saat** mi, yoksa birkaç dakika mı yine koşuyorlar. (s.35 str.34)

Böyle birkaç saat mi, yoksa **birkaç dakika** mı yine koşuyorlar. (s.35 str.34)

Yine koşuyor ve birden acayip **bir hafiflik**, bir canlılık duyuyor... (s.36 str.2)

Yine koşuyor ve birden acayip bir hafiflik, **bir canlılık** duyuyor... (s.36 str.2)

Öbür felâketlere katlanıp ümit içinde yürüyor... (s.36 str.11)

...kafileyi geride bırakıyor ve seher vakti ay yıldızlı **bir ıslak bayrak** çekili küçük bir kasabaya varıyor. (s.36 str.13-14)

...kafileyi geride bırakıyor ve seher vakti ay yıldızlı bir ıslak bayrak çekili küçük **bir kasabaya** varıyor. (s.36 str.14)

Yükünü **bir cephane sandığının** üstüne indiriyor: (s.36 str.14-15)

Ayşe, saatlerden beri **bir ceset** taşıdığını anlamıyor... (s.36 str.17)

Çocukken, ağızdan dolma **bir tüfekte** avlandığı sırada kendi kendisini yaralamış... (s.37 str.2)

...**bir gözünü** kaybetmişti. (s.37 str.3)

...ona fena **bir lâkap** takmıştı... (s.37 str.6)

Kör Zülfü, bundan kurtulmak için **bir çare** buldu... (s.37 str.7)

Bir “mahfazalı” yere oturacaksın... (s.37 str.17-18)

Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz **her taş şehri** gibi tek bir renk ve değişmez bir ışık ile kaplıyız... (s.37 str.24)

...tek bir renk ve değişmez **bir ışık** ile kaplıyız... (s.37 str.25)

...duman gibi **fazla koyu**, boğucu, âdeta isli, göz yumdurucu ve şaşırtıcıdır. (s.38 str.3)

Bir zamanlar keklik sekişli yosma **bir nazlı** da benim ve benim gibi birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.11)

Bir zamanlar keklik sekişli yosma bir nazlı da benim ve benim gibi **birçok delikanlıların** canını yakmıştı! (s.38 str.11-12)

Örme daldan dar bir kafes içinde **bir anaç keklik**... (s.38 str.17)

Örme daldan dar **bir kafes** içinde bir anaç keklik... (s.38 str.17)

Götürüp uzakta **bir çığlığın** arasına sakladılar. (s.38 str.22)

...**bir operet maşukası** kadar süslü ve sevimli çağırmağa başlamıştı. (s.38 str.25)

...**birçok cevaplar** duyuldu. (s.38 str.27)

Diş davetine can atan **bir iri keklik** çalıların arasından önümüze çıkıvermişti. (s.38 str.34)

...sese doğru giderken cakalı, hovarda, haşarı **bir hali** vardı. (s.39 str.3)

Ne zarif, ne mert, ne dinç **bir kuştu**... (s.39 str.3-4)

...**her tarafından** hayat taşıyordu. (s.39 str.4)

Yerde **bir çırpınma**... (s.39 str.7)

...**bir ikinci erkek kuş** geldi. (s.39 str.8)

...**bir üçüncü**, bir dördüncü... (s.39 str.8)

...bir üçüncü, **bir dördüncü**... (s.39 str.8)

Ortada üçüncü **bir keklik** vardı... (s.39 str.22)

...önüne geçemeyeceği **bir cinsiyet hırsile** pervasız yürüyordu. (s.39 str.26-27)

Bir Roma harabesi üzerine yeniden kurulmaya başlanan bu çorak Badiye limanında mutasarrıf eski bir mektep arkadaşım çıkmıştı. (s.40 str.5)

...mutasarrıf eski **bir mektep arkadaşım** çıkmıştı. (s.40 str.6)

...benim için **bir masa** koyduracaktı. (s.40 str.10)

...sersemletici lodos ılık **bir buse**, dişleyici poyrazı bir serin nefestir. (s.40 str.15)

...sersemletici lodos ılık bir buse, dişleyici poyraz **bir serin nefestir**. (s.40 str.15)

Bu hatırlayışlar **o kadar canlıdır, özlüdür**... (s.40 str.25)

Her gittiğimiz aşiret şeyhinin ziyafetler vermesi âdetti: (s.41 str.2)

...**bir akbaba sürüsü** gibi saldırıyorlar... (s.41 str.5-6)

...kaynamaktan etleri kemiklerinden ayrılmış, yağları deşilmiş çirkin **bir şekle** girerek el sürmeden öğürtü veriyorlardı. (s.41 str.10)

Hâlâ lenger başında deve kemiği yalamakla uğraşan **bir bedevîyi** zorla yerinden kaldırdılar... (s.41 str.15-16)

...üstünde ortadan yırtmaçlı **bir entari** vardı... (s.41 str.17)

...murdar, delik deşik **bir paçavra**. (s.41 str.17)

Bir emir daha... (s.41 str.23)

İri **bir akrep**... (s.42 str.26)

Bakalit cigara kutusu iriliğinde, o sertlikte, o renkte **bir akrep**. (s.41 str.27)

...kolun **bir tarafına** sokacakmış gibi hırsıyla uzattı. (s.41 str.30)

Fakat vazgeçti, tekrar çekti, çevirdi ve uslu uslu, kulaklarını kısmış, dertop olmuş **bir tavşan** ürkekliğiyle eski halini buldu... (s.41 str.33)

Bir akrep daha çıkardı. (s.41 str.35)

...**her elini atışında** bir tane yakalıyor... (s.42 str.4)

...**her defasında** yeni çıkan akrep, ilki gibi, evvelâ bir sokma hareketi yapıyor... (s.42 str.5)

...her defasında yeni çıkan akrep, ilki gibi, evvelâ **bir sokma hareketi** yapıyor... (s.42 str.6)

Ebû Areb'in sayhası, herkesinkinden **oldukça uzakta**, kaya eteğinde idi. (s.42 str.17-18)

...**bir hayvanat müzesi müdürünün** arkasından gider gibi şaşkın, düşünceli,oldukça ürkek ve iğrenme halinde idik. (s.42 str.18-19)

...bir hayvanat müzesi müdürünün arkasından gider gibi şaşkın, düşünceli **oldukça ürkek** ve iğrenme halinde idik. (s.42 str.20)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu **bir serum müessesinden** çıkmış kadar vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku duyuyorduk. (s.42 str.20-21)

...vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi **bir koku** duyuyorduk. (s.42 str.22)

Bedevînin kuşağı arasından düşüverecek **bir akrebe** basmak ihtimalile önüme bakıyordum... (s.42 str.24)

...altındakilere **bir zarar** vermemeğe çalışarak kaldırdı. (s.42 str.29)

...**bir karidis sepeti dolgunluğu ve kaynaşması** sezdim. (s.42 str.30-31)

...cıvıl cıvıl **bir hareket**... (s.42 str.31)

Bedevî, kanarya kafesinde yumurtadan yeni çıkmış yavruları gösteren **bir kuş meraklısı** neşesile, gururile: (s.42 str.33)

...bizi bekleyen mutasarrıf flâmalı otomobile doğru, hükûmetten medet umar, ona sığınır **bir adam** ümidile, o telâşla konuşmaya başladım. (s.43 str.1)

Işık vursa bile içine fer düşmiyen bulanık gözlü **bir küçücük, sıska, yılgın köpekti**. (s.44 str.1-2)

Osman **bir kabahat** işleyip yadillere düştüğü zaman bu köpek gibi sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.11)

Ona da **her uzandıği kapı** aralığından dilini anlamadığı adamlar “Hoş”a benzettiği keskin bir kelimeyle haykırıyorlar... (s.44 str.13)

Ona da her uzandıği kapı aralığından dilini anlamadığı adamlar “Hoş”a benzettiği keskin **bir kelimeyle** haykırıyorlar... (s.44 str.14)

Bütün geçtiği yerler deniz kokuyordu... (s.44 str.21)

Her yer deniz kokuyordu. (s.44 str.22)

Bir ufak köpeğin yaşlı gözlerle karşılaşmıştı. (s.45 str.3)

...**bir kulağı**nı dikmiş... (s.45 str.5)

Her ikisinde de hasret derecesini bulmuş olan sokulma ihtiyacı çarçabuk ısınmalarına yardım etmişti. (s.45 str.12)

Sevildiğini, sevdiğini anlatamıyan, neşesini ve gönül çalkantısını belli edemiyen **bir huyu** vardı. (s.45 str.22)

Sevinç havlaması bile **bir kısık hıçkırıktan** başka bir şey olamıyordu. (s.45 str.24)

...kovulacakmış gibi **bir ürkeklikle** gidiyor... (s.45 str.25-26)

...dönüp hemen kaçmağa hazır **bir halde** çekingen, ihtiyatlı, ara bırakarak yürüyordu. (s.45 str.26)

Osman **bir memlekettten** bir memlekete geçerken köpeğini, yollarda, kâh yürütüyor, kâh koltuğunun altına alıyordu. (s.45 str.28)

Osman bir memlekettten **bir memlekete** geçerken köpeğini, yollarda, kâh yürütüyor, kâh koltuğunun altına alıyordu. (s.45 str.28)

Osman’ın bütün kurduğu hülya **bir kulübesi** olmak ve akşam dönünce köpeğini kapısının önünde bekler bulmaktı. (s.45 str.35)

Bazan da onu **bir yerde** bırakmadığı için işe gidemiyordu. (s.46 str.4)

Olmiyacak **bir ihtimale** inanmıştı: (s.46 str.6)

...günlerce **bir hendek içinde** sokulup yattığı oluyordu. (s.46 str.21)

Osman'ın günlerce **bir silâhlı süvarinin** önünde sıcak ovalarda yürüyordu. (s.46 str.33-34)

...**çok geriden**, daha ihtiyatlı ve ürkek peşlerisıra gelmişti. (s.46 str.34)

...daha cenuptaki **bir komşu ülkesine** atılacaktı. (s.47 str.8)

...**bütün halk** gülüyordu. (s.47 str.26)

...**bir kulağı** sivri, öteki düşük melûl melûl bekliyordu. (s.47 str.30)

Osman'ın çürük, kof sırtına öldürücü **birkaç dipçik** vurdular... (s.47 str.33)

...hududun **öte yanına**, bayır aşağı, taşlıklara yuvarladılar. (s.47 str.33)

...yaşlı gözlerini -daima kovucu "Hoşt!" deyici olarak tanıdığı- dünyaya son **bir usanç** içinde yumdu. (s.48 str.7)

...uzaktan çadırımıza doğru gelen siyah sakallı, kırk beşlik **bir bedevîyi** işaret ettiler. (s.49 str.3)

...Millî mücadele sırasında bu köprünün **bir ayağını** Türk çeteleri dinamitle atmışlar... (s.49 str.10)

Aramızdaki **bir Kürt ağası**: (s.49 str.18)

Öyle **bir adamı** tanıdıktan sonra elbette sık sık lâkırdısı geçer. (s.49 str.21)

Bir cigara uzattım. (s.49 str.24)

...**birkaç yudum** döktüler. (s.49 str.27)

...**bir İngiliz heyeti** gelmişti... (s.50 str.4)

Çok uzaklara atla gideceği gün beni de yanına alırdı. (s.50 str.16)

...bir gece barakalarında **bir eğlence** tertip etmişlerdi... (s.50 str.24)

...**bir lordun** isim günümüş... (s.50 str.25)

Bütün yemekler, sandıklarla İngiltere'den gelmişti. (s.50 str.25)

Yarı sarhoş olmuşlardı. (s.50 str.27)

...on İngiliz altını ile **bir sürü koyun** alabilirdim. (s.51 str.2)

Bavulundan **bir şişe** getirdi... (s.51 str.3)

...içindekinden **bir tabağa** döktü... (s.51 str.3)

...**bir fırça** ile göğsüme sürdü. (s.51 str.4)

Fakat size daha acayip **bir hikâyesini** anlatacağım... (s.51 str.8)

...**bir falcı hikâyesini**: (s.51 str.8-9)

Fırat'ı **bir yakadan** ötekine geçmek için kullanılan gemilerden birine girdik. (s.51 str.11)

Bu kaba, hantal mavna omuzda **bir tabut** gibi döne kıvrıla ve gıcırdaya gıcırdaya, sırk kuvvetiyle nehri aşmaya çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.12)

...sert **bir suratla** cevap verdi: (s.51 str.18)

Koynundan **bir torba** çıkardı... (s.51 str.25)

...içi incecik kum dolu **bir torbacık**... (s.51 str.26)

...üzerine **bir takım çizgiler** çekmiye başladı. (s.51 str.27-28)

-Bir çocuk sana belâ getirecek... (s.52 str.3)

Vücudümde **bir ürperme** dolaştı... (s.52 str.6)

Hâlâ gülümsüyordun, fakat başka türlü, acı **bir bükülüşle**... (s.52 str.7-8)

-Sizi bir aşiret emîrinin oğlu sandı... (s.52 str.10)

...ona göre **bir şeyler** uydurdu! (s.52 str.10)

Dikili **bir ağacı**, ayakta kalmış bir bacası olmıyan korkunç bir boşluk... (s.53 str.11)

Dikili bir ağacı, ayakta kalmış **bir bacası** olmıyan korkunç bir boşluk... (s.53 str.11)

Dikili bir ağacı, ayakta kalmış bir bacası olmıyan korkunç **bir boşluk**... (s.53 str.12)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler arasından geldiği devir **o kadar uzak** değildir...(s.53 str.27)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının **en iptidâisi**, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, **en kabası** ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve **en fena yontulmuşu** olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5)

...**bir civa vıcılısından** başka renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.12)

Her taraf öyle göz alıcı, oynak ve kaypak ışıklı idi ki... (s.54 str.13)

Her taraf öyle göz alıcı, oynak ve kaypak ışıklı idi ki dünyanın topraktan değil, eritilmiş **bir kurşundan** yaratıldığını vehmediyor... (s.54 str.14)

...baktığım yeri keskin hareli **bir pırıltıdan**, bir çelik şâşaasından ibaret görüyordum. (s.54 str.15-16)

...baktığım yeri keskin hareli bir pırıltıdan, **bir çelik şâşaasından** ibaret görüyordum. (s.54 str.16)

...o irilikte **bir radium cevheri** taşıyordum. (s.54 str.17)

İçlerinde at kafalı, at dişli, **bir kıyafet değiştirme filminden** Fernandel'i hatırlatan bir adam vardı. (s.54 str.20-21)

İçlerinde at kafalı, at dişli, bir kıyafet değiştirme filminden Fernandel'i hatırlatan **bir adam** vardı. (s.54 str.21)

...kendisine baktığımı görünce **bir iltifat** sandı... (s.54 str.22)

...esniyen **bir beygir** tebessümü ile: (s.54 str.23)

Bizim gibi otomobille suyu geçecek olan, tahsil görmüş **bir çiftlik sahibi** söze karıştı: (s.54 str.31-32)

...**çok yakında**, şu sırtların arkasında büyük şehirler var... (s.55 str.3)

Sonra bizi karşıya geçirecek **bir kayıkçı neslini** nereden bulacaktık! (s.55 str.7)

Demek bu kadar bilgisiz, bomboş, tamamiyle **hiçbir hayat**, insan için sürat asrında ve medeniyetin kapı eşiğinde de mümkün olabiliyordu... (s.55 str.10-11)

Meselâ lâpa lâpa yağan karlar altında **bir çam ormanı**... (s.55 str.19)

Büyük **bir limana** demir atmış kocaman transatlantik... (s.55 str.21)

Gecenin karanlığı içinde **bir düşen yıldız** süratiyle geçen ekspresler... (s.55 str.22)

Bütün bunlar şuracıkta, kuru tepelerin biraz aşağısında, iki üç yüz kilometre ötede hazır duruyordu. (s.55 str.27)

Bütün bunlar şuracıkta, kuru tepelerin **biraz aşağısında**, iki üç yüz kilometre ötede hazır duruyordu. (s.55 str.27)

Bütün bunlar şuracıkta, kuru tepelerin biraz aşağısında, **iki üç yüz kilometre ötede** hazır duruyordu. (s.55 str.28)

Beyrut'ta büyük vapurlar, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, kaynaşan hayat ve fişkırان **bir medeniyet** vardı. (s.55 str.31)

Hiç birini bilmiyorlardı. (s.55 str.32)

...**bir büyük şehrin** uğultusuna kavuşuyordu. (s.56 str.5)

...bahar gelince tomurcuklanan, gonce ve çiçek veren **bir gül fidanı**nı bile görmemişlerdi... (s.56 str.6-7)

...kayalar arasından fişkırmış taze yosunlu **bir pınarın** keyfini sürmemişler... (s.56 str.8-9)

Hattâ başında dört narin hurma ağacının gölge saldığı **bir vaha kuyusunu** da bilmiyorlardı. (s.56 str.11)

Onların önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve sudan ziyade **bir lâv akınına** benzeyen Fırat vardı... (s.56 str.13)

Gördükleri dünya **bu derece renksiz, şevksiz, dümdüz ve ahenksizdi**. (s.56 str.16-17)

...**bir insan dimağının** nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.18)

...bir insan dimağının nasıl bu kadar sıkı **bir renk, manzara, güzellik perhiziyle** yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.19)

Sonra da **bütün o ziya, şiir, şâşaa zenginliğine, ifratına, israfına** bizim kafalarımızın nasıl dayandığına hayret ediyordum. (s.56 str.20-21)

Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çıbanının yanında **bir sivilce**, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.3)

Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çıbanının yanında bir sivilce, **bir ben**, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.3)

Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çıbanının yanında bir sivilce, bir ben, **bir süs**, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.3)

Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çıbanının yanında bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran **bir damga**, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.4)

Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çıbanının yanında bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa **bir şirinlik muskasıdır**. (s.57 str.4-5)

Hiçten veya hoş **bir şeydir**. (s.57 str.6)

Derinin öpmiye, okşamıya, hattâ koklamıya davet eden **bir cilvesi** değil mi? (s.57 str.9)

...öyle **bir güzelin** yüzünde seher vakti gökündeki çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14)

...seher vakti gökündeki çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu **bir ışıkla** parlamıyor... (s.57 str.16)

...bütün vücutte **bir körpelik**, cinsî cazibe ve cinsî rayiha serpmiyor mu? (s.57 str.16)

...**bütün vücutte** bir körpelik, cinsî cazibe ve cinsî rayiha serpmiyor mu? (s.57 str.16)

Her ne ise, eski **bir asker** bu kadar şiir yapabilir. (s.57 str.18)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere **bir nihayet** vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

At ve hecin sırtında on iki gün yol aldıktan sonra **bir masal memleketine** vardım. (s.57 str.23-24)

...insana **bir top** patlasa, hepsi birden “hâk ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.2)

...**bir sel** halinde iniyor. (s.58 str.7)

Bir su lâşesi! (s.58 str.11)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan **bir eski Habeş kölesi**, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtırak akları içinde çırpınarak tenbih etti: (s.58 str.13)

...**bir sinek** vardır... (s.58 str.17)

...sokarsa habis **bir çıban** yapar... (s.58 str.17)

Bu habis çıban, nerede çıkarsa, etrafını **bir selin** açtığı oyuk gibi deşiyor... (s.58 str.27)

Bir gün şakağımda tatlı **bir kaşıntı** duydum... (s.58 str.29)

Hafif **bir kızarıklık**, ortasında başsız bir sivilce... (s.58 str.30)

Hafif bir kızarıklık, ortasında başsız **bir sivilce**... (s.58 str.30)

Gelen kölesine **bir emir** verdi: (s.58 str.32)

İçeriye **bir koca karı** soktular. (58 str.33)

Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaşmanızı tavsiye edemiyeceğim **bir cadı**... (s.58 str.35)

...dünyanın en acayip **bir çibanından** ve tedavisinden bahsedeceğim: (s.59 str.4)

İlk iş hurmalıklar altında rahat **bir döşek** sermek oldu. (s.59 str.5-6)

...**bir iğne** ile sivilcenin başını yerinden, büsbütün koparmadan, usulcacık oynattı. (s.59 str.14)

Sonra koynundan **bir yumak** çıkardı... (s.59 str.16)

...**öteki ucunu** da hurma ağcının alt dallarından birine bağladı. (s.59 str.18-19)

Hissettim ki yumağın daldaki uciyle çibanımın içinde göremediğim **bir katı yumak** birbirine eklenmiştir. (s.59 str.21)

Hayatım **bir ipliğe** bağlıydı. (s.59 str.24)

...**bir gözümü** de alıp götürürdü. (s.59 str.27)

Bir örümcek ağı teli gibi iki baştan tutturulmuş... (s.59 str.33)

Sıkıca **bir rüzgâr**, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.10)

Sıkıca bir rüzgâr, **bir yağmur**, maazallah bir kum fırtınası, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.10)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah **bir kum fırtınası**, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.10)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrarak içimin geçtiği **bir sırada** sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.11-12)

...içinden haşlanmış balık gözüne benzettiğim ufacık, toparlacık, bembeyaz **bir sert boncuk** çıkardı... (s.60 str.23)

Avucumda incecik, sağlam, yarı şeffaf, sarıya bakan **bir balık oltası** tutuyordum. (s.60 str.31)

Binbaşı şakağında eski bir yanığa benzeyen küçük kırışıklığı gösterdikten sonra, hasret sezilen **bir sesle**: (s.60 str.33)

Binbaşı şakağında eski **bir yanığa** benzeyen küçük kırışıklığı gösterdikten sonra, hasret sezilen bir sesle: (s.60 str.32)

...Noel gecesi Almanya'da değil, akıl almaz **bir yerde**, tâ Sibiry'a'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.7)

...Çin hududuna yakın **bir izbede**, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.7)

Rusya'da içeriye gönderilmek emri dışarıdan, dünyadan **daha uzağa**, cehennemin bucağına gideceğinizi gösterir. (s.61 str.16)

Nihayet donmuş **bir göl** kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.23)

Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü **bir kasabaya** vardık. (s.61 str.25)

Ufak tefek, koyun gibi tüylü, tırnakları iki çatal **bir Kırgız atı**ydı... (s.62 str.16)

...kendi cinsimden gibi yakınlık duyduğum sıcak bakışlı, dilimden anlıyan **bir hayvancağz**... (s.62 str.17)

Elimdeki krokiye göre **bir ormana** ve Kıryurd adında bir kasabaya yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26)

...Kıryurd adında **bir kasabaya** yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26-27)

...yorgun **bir köpek** gibi soluya soluya arkanızda sürükleniyor. (s.62 str.34)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cismimin önünde koşan **bir yarı mevcut hayalet** gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.8)

Üşümeyi, **aşağı yukarı hepiniz** bilirsiniz: (s.63 str.10)

Hiçbir uzvumu duymuyordum, ne ellerimi, ne ayaklarımı... (s.63 str.12)

Yalnız içimi hissediyorum ve içimde yanarak tükenen **bir yerimi!** (s.63 str.14)

Benliğim yanan **bir kalpten** ibaret kalmıştı. (s.63 str.15)

...kar içinde tutuşmuş **bir kalbin** tek başına depreştiğini biliyordum, o kadar... (s.63 str.16)

...**bir toprak kül** gibi dağıldı. (s.63 str.20)

Tam o sırada karlar üstüne benimle beraber uzanmış **bir, iki ışık çizgisi** görür gibi olmuştum. (s.63 str.23-24)

Bir kapı açılmıştı... (s.63 str.25)

...ocağında alev alev odunlar yanan basık **bir oda**... (s.63 str.26)

Ortada **bir yemek masası**, kenarda minimini mumlarla, kandillerle süslü bir çam ağacı, etrafımda kadınlı erkekli adamlar... (s.63 str.26)

Ortada bir yemek masası, kenarda minimini mumlarla, kandillerle süslü **bir çam ağacı**, etrafımda kadınlı erkekli adamlar... (s.63 str.27)

Ve sıcak **bir yemek** kokusu! (s.63 str.28)

Bir genç kız, elinde mum, eğilmiş yüzüme acıyarak bakıyor ve bilmediğim dilden bir şeyler söylüyordu: (s.63 str.33)

Bir genç kız, elinde mum, eğilmiş yüzüme acıyarak bakıyor ve bilmediğim dilden **bir şeyler** söylüyordu: (s.64 str.1)

...bu gözlerde **bir kar tipisi** seyrediyordum. (s.64 str.9)

Taneleri birbirine çarptıkça kıvılcımlanan **bir sıcak kor tipisi**... (s.64 str.11)

Orası harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pameranya'dan esir edip buralara kadar sürdüğü **bir sivil Alman ailesinin** eviydi... (s.64 str.19)

Elime küçük **bir dağarcık** sıkıştırıp sokağı gösteriyorlardı. (s.64 str.25)

Ruslar, kaçak **bir Türk zabiti**ni sakladıklarını duyarlarsa hepsini kurşuna dizerlerdi. (s.64 str.26)

Bir darağacı önünde gibi şuarsuz, dilsiz, külçe halindeydim. (s.64 str.29)

İçeri dalan kar ve soğuk da bana **bir av** bulmuş aç canavar hırısıyla sarıldı. (s.64 str.34)

Sibirya'daki karlı geceyi anlattığı o gün, Şam badiyesinde uçar kuşu yere düşüren zehirli **bir samyeli** esiyordu. (s.65 str.10)

Bir ahbap yolcu, okuduğu gazetesini elinden bıraktı... (s.66 str.2)

Aramızda, ticaret için Irak'a giden, yeni tanıştığımız yaşlı **bir Osmanlı zabiti** vardı... (s.66 str.7)

Hem de **çok uzaklarda**, kutuplarda ve Okyanus adalarında değil... (s.66 str.11)

Arabistan, emin olunuz, büsbütün keşfedilmiş, karış karış gezilmiş **bir kıt'a** sayılmaz. (s.66 str.14-15)

Ancak Umumî Harpte **bazı araştırmalar** yapılmış... (s.66 str.15)

Avrupalı ayağı basmamış **bir haritasız dünya kıyası** idi. (s.66 str.18)

Evet, fes, **bütün bu mehabetli asker kıyafeti** üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bölülük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.26)

...bir ay süren hazırlıklardan sonra (Ejderi Bahrî) adında **bir “vapuru hümayun”** da Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15-16)

O korkunç isimli vapur sekiz mil alamıyan **bir ahşap, uskurlu dubadır**. (s.67 str.18-19)

Nefudi Askar çölünde **bir vaha** olmalı imiş... (s.67 st.27)

Başka birisi: (s.67 str.30)

...Ermek diye **bir nehir** yoktur... (s.67 str.33-34)

Nihayet haftalarca süren araştırmalardan sonra **bir “delili”** bulduk... (s.68 str.6)

...**bir hecin müfrezesi** hazırladık... (s.68 str.7)

“Delil” yaklaşıyoruz demiye başlıyalı **üç dört gün** olmuştu... (s.68 str.15)

Sonra **bir uyuşukluğa** düşüyor, gözlerim ileriye dikili, lâf söylemeden hareketsiz gidiyor, gidiyordum. (s.68 str.18)

-Şayet dedim, bana **bir hal** olursa, işte, şu iki heybeyi emîre verir, bu kâğıdı da mühürletirsin, mührü yoksa parmağımı bastırırısın! (s.68 str.21)

...yine kendi renginde **bir hurma ormanı tablosu** aydınlattı. (s.68 str.28)

Her şeyi, hepsi de o akide kızılığında cam gibi parlak, cilâlı, içi dışı aydınlık, ferah, hoş renkte idi... (s.68 str.30)

Yorgun, yaralı ayaklar **bir ılık, sabunlu suya** girince nasıl rahatlık duyar, gevşer, dinlenirse... (s.68 str.34)

Neden sonra kendimi **bir ziyafet sofrasında** buldum. (s.69 str.8)

Burada kadının erkekten ayırmıyan **bir meclis** kurulmuştu... (s.69 str.9)

Fakat size **daha fevkâlatesini** söyleyeceğim: (s.69 str.15-16)

Yaşlı Emîr, şerefime tertip ettiği vaha süvaresine **kırk kadar karısını** da beraber getirmişti. (s.69 str.17)

Göz alan **bir ipek hışirtısı** arasında dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18)

...körpe hurma ağacı gibi narin, ince, endamlı, yarı çıplak **bir vücut**... (s.69 str.24)

Gergin, dar **bir Hint kumaşile** örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi... (s.69 str.24)

...**bir kadeh** uzattı ve gülümsiyerek şöyle dedi: (s.69 str.26)

Bunu Arapça değil, peltek **bir Kafkas şivesile**, Türkçe söyledi. (s.69 str.29)

Dışarda, gece, limon küfü **bir kadife** kadar hoş, tüylü ve açık renkliydi. (s.70 str.6)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden **bir çöle**, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.22)

...aşağı yukarı kırk senelik **bir mesele**... (s.71 str.5)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da böyle başka ırklarla meskun ayrı isimli yerlere gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, **bir takım sergüzeştler** geçirmek ister. (s.71 str.8)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da böyle **başka ırklarla** meskun ayrı isimli yerlere gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.6)

Fakat benim başımdan, Şam'da hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim çok meraklı **bir vaka** geçmişti... (s.71 str.15)

Derebeylik devrine ait romanları hatırlatan **bir gizli nikâh**... (s.71 str.16)

Bilmediğim, **bir güzel kadınla**, bir gece, düğünsüz, derneksiz evlenmiş, sabaha karşı da ayrılmıştım... (s.71 str.17)

Bir ikindi üstü, yarı kır, yarı şehir, tenhaca **bir semtte** yabancı yabancı dolaşiyor... (s.71 str.22)

... “Evveli Şam, âharı Şam!” diye öğdüğümüz memlekette beğenilecek **hiçbir şeye** rastgelmeyerek toz, toprak içinde geze geze akşamı bulmağa çalışıyordum. (s.71 str.24)

Bir aralık, etrafımda çarşafli ve yaşlı **bir kadının** dönüp dolanması merakımı çekti. (s.71 str.26)

“Birşey soracak? **Bir yer** mi danışacak” derken kadıncağız çekine çekine yanıma sokuldu: (s.71 str.28)

-Sizi bu akşam **bir misafirliğe** çağırırsak gelir misiniz? (s.72 str.8)

O zamanlarda yirmi yaşındakilerin, şimdikiler gibi ne tahsil, ne spor, belli başlı **hiçbir ciddî meşguliyetleri** yoktu... (s.72 str.11)

Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim **bir zevki** önüme sermişti. (s.72 str.15)

Amma, ihtiyatlı **bir gençtim**: (s.72 str.15)

Atlı araba devrinde kasaba yapılı dar mahallelere, akşam üstleri, hava durgunsa koyu **bir köy kokusu** sinerdi. (s.72 str.23)

Her kapı, her cumba, her yalak, her binek taşı; bütün çeşmeler, mescitler, türbeler diğerlerinin eşidir. (s.72 str.32)

Her kapı, **her cumba**, her yalak, her binek taşı; bütün çeşmeler, mescitler, türbeler diğerlerinin eşidir. (s.72 str.33)

Her kapı, her cumba, **her yalak**, her binek taşı; bütün çeşmeler, mescitler, türbeler diğerlerinin eşidir. (s.72 str.33)

Her kapı, her cumba, her yalak, her binek taşı; **bütün çeşmeler, mescitler, türbeler** diğerlerinin eşidir. (s.72 str.33-34)

...bizim akıl erdiremediğimiz **bir hassa** ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.4)

Çıkmaz zannettiğim sokaklar, daima **bir başka sokağa** varıyor... (s.73 str.5-6)

Çıkmaz zannettiğim sokaklar, daima bir **başka sokağa** varıyor... (s.73 str.5--6)

...amma yine **bir dar dönemeçten** geçit vererek bir başkasına geçiyordu. (s.73 str.7)

...amma yine bir dar dönemeçten geçit vererek **bir başkasına** geçiyordu. (s.73 str.7)

Nihayet **bir yerde** durduk... (s.73 str.9)

...kilit içinde dönen **bir anahtar** sesi... (s.73 str.9)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.10)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye **bir tahta bölme**; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı **bir iç bahçe** ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan **bir sıra kapılar**, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11-12)

Sedefli Arabesk mobilyalarla döşenmiş **bir "Kââ"**dayım. (s.73 str.14)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak **bir tülbent** gibi hoş ve yumuşak yapıyor. (s.73 str.17-18)

Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim Binbirdirek batakhaneleri cinsinden **bir yere** mi düştüm? (s.73 str.20)

Başına sıkı sıkıya **bir namaz bezi** dolamıştı... (s.73 str.25)

Bir ayağı yerde halıyı dövüyordu... (s.73 str.29)

...ne evet, ne hayır mânasına gelen **bir şeyler** mırıldanıyordum... (s.74 str.5-6)

Tabîî lûtfunuza mukabil **bir bergüzar** takdim edeceğim. (s.74 str.13-14)

-Büyük **bir insaniyet** etmiş olacaksınız. (s.74 str.17)

On türlü yemeğin **bir tepsi** üzerine hep birden dizildiği Şam usulü sofrası... (s.75 str.4)

Daha sonra beni mükemmel **bir yer döşegi** serilmiş yatak odasına aldılar... (s.75 str.8)

...üçer kollu ve fanuslu şamdanların aydınlattığı **bir temiz oda**... (s.75 str.10)

Zevcem kapalı **bir gecelik elbisesiyle**, saçları arkasına toplanmış, utana sıkıla yanıma geldi. (s.75 str.14)

Aklımdan bir saniyede neler, **ne tereddütler**, ne fikirler, ne acayip düşünceler geçti... (s.75 str.21)

Aklımdan bir saniyede neler, ne tereddütler, **ne fikirler**, ne acayip düşünceler geçti... (s.75 str.21)

Aklımdan bir saniyede neler, ne tereddütler, ne fikirler, **ne acayip düşünceler** geçti... (s.75 str.22)

Fakat, sonunda kadının masum yüzüne bakınca derin **bir rikkatle** bu istediğini de yaptım. (s.75 str.23)

Nihayet **bir ışık** gördüm... (s.76 str.2)

Bir kundura tamircisi, gazete kâğıdından siper geçirdiği bir petrol lâmbası başında dalgın çalışıyordu. (s.76 str.3)

Bir kundura tamircisi, gazete kâğıdından siper geçirdiği **bir petrol lâmbası** başında dalgın çalışıyordu. (s.76 str.4)

Başımdan geçen vak'anın esasında anlaşılmiyacak **bir cihet** yok: (s.76 str.10-11)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı **bir kadın**, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.12)

...**bir hülle** yapmıştı... (s.76 str.12)

...sırrının şehir içinde duyulmaması için **bir yabancı** seçmişti... (s.76 str.13)

...sonra musallat olmaması için de bu adamı bulunması güç olan **bir semtte**, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.15-16)

Fakat onu, bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup **bir serap manzarasına** sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.3)

Fakat onu, bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil **bir iç bahçede** görmüştü. (s.77 str.4)

Sefil **bir avlu**... (s.77 str.4)

...**bir ufacık mermer havuz** başında, buza konmuş kavun sarısı şeftaliler yiyordu. (s.77 str.7-8)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli **bir adamın** yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti: (s.77 str.23)

Böyle söyleyen kadın etrafına ürker bakındıktan sonra yan saksının içinden **bir küçük şişe** çıkardı... (s.78 str.15)

Başka şey! (s.78 str.22)

Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti **bir ışık** parlamıştı. (s.78 str.28)

Vücutunde istekli **bir kıvranış** dolaşiyor... (s.78 str.28)

Erkek, arkadaşlarına “Kalacağım, siz gidebilirsiniz.” Mânasına **bir işaret** yolladı ve bir iskemleye oturdu. (s.78 str.31)

Erkek, arkadaşlarına “Kalacağım, siz gidebilirsiniz.” Mânasına bir işaret yolladı ve **bir iskemleye** oturdu. (s.78 str.31)

Düpedüz, kupkuru yerler, ne **bir tepecik** var, ne bir ağaçlık... (s.79 str.6)

Düpedüz, kupkuru yerler, ne bir tepecik var, ne **bir ağaçlık**... (s.79 str.6)

...Hint şalı gibi üzerinde turuncu, şarap tortusu, yavru ağzı **birçok renkler**, çeşitli resimler belirir... (s.79 str.30)

...uzakta Beyoğlunu tütsü koktuğunu zannettiği **bir duman** kaplarmış; günlük tütsüsü! (s.79 str.32)

...**her kayık**, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.34)

...her kayık, ayrı renkte **bir ışıkla** tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.34)

Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de **bir zerre** idi. (s.80 str.7)

İstanbul mozaikinden kopmuş **bir altın yaldızlı mine**, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.8-9)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli **bir zarif parça** idi. (s.80 str.9-10)

Daha yakından bakmak istetiyordu. (s.80 str.10)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem ışıldak, hem gölgeli, yarı kirlî, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette **bir şey** oluvermişti. (s.80 str.13)

Artık kendilerini, dışarıdan, sonu güç bulunur kocaman, kavruk **bir çölün** kucakladığını farketmiyorlardı. (s.80 str.15)

Burada yeni sulanmış **birkaç saksı**, çiseleyen bir ufacık fıskiye vardı... (s.80 str.16)

Burada yeni sulanmış birkaç saksı, çiseleyen **bir ufacık fıskiye** vardı... (s.80 str.16)

...ve kafalarında bir teviye renk, şekil, koku değiştiren **bir İstanbul** yaşıyordu. (s.80 str.17)

...içinde boyalı **bir İstanbul filmi** çevrilen başını usulcacık erkeğin dizine bıraktı. (s.80 str.20)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldeşan **bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler** oynayıyordu... (s.80 str.23-24)

...orada **bir şenlik** vardı. (s.80 str.24)

Ceylân avı dönüşü, üç devletin hudut kavuşağında, **bir çiftlik binsındaydık**. (s.81 str.1-2)

...bir de “Dişçi” diye çağrılan posbıyık **bir adam** vardı. (s.81 str.6)

Gözlerinde akli tam olmıyanlarda rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen **bir kararsız ışık** gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmişim. (s.81 str.8)

...onun **yarı meczup** olduğuna hükmetmişim. (s.81 str.8-9)

Ben, köy, çöl ve kasaba hayatlarından aldığım tecrübe ile bu kahkahalarda **bir acıklı, acayip vak'a** sezmişim. (s.81 str.18-19)

Eline **bir dolu kadeh** sıkıştırdılar: (s.81 str.22)

...böğrüme **bir kurşun** yemiş, hastanedeydim... (s.82 str.3)

Boğaz deyince hatırıma korkunç **bir kayalık**, dumanlı dağlar, loş uçurumlar gelmesin. (s.82 str.6-7)

Orası **bir sulak vaha boğazıdır**... (s.82 str.8)

...altından süzme zeytinyağı renginde, elinizi sürseniz bulaşacağını sandığımız parlak, koyu **bir çay** akar. (s.82 str.10)

İncecik, yumuşak, sık otlarla **bir kürk** gibi kaplı olan yamaçlar kibrinden âdeta kabarmış... (s.82 str.12)

Hulâsa dinlenilecek, uyuyup rahat edilecek **bir hoş yerdir**... (s.82 str.15)

Sekiz on bedevî, yokuş aşağı, entarileri ve kefyeleri havalanarak, yuvarlanır gibi dağdan indiler. (s.82 str.21)

...**bir** elile çenesinden tuttu... (s.82 str.34)

Memnun olmadı ki, karnına **bir tekme** vurdu... (s.83 str.1)

...**öbür arkadaşa** yanaştı. (s.83 str.1-2)

Yapamayacağını anlayınca ayaklarına **bir çelme** vurdu... (s.83 str.9)

-**Bir taş!** Sivri bir taş! (s.83 str.13)

-Bir taş! Sivri **bir taş!** (s.83 str.13)

...**bütün hızı** ile kuronlu dişime, bazan acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma bir keser gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.14)

...**bir keser** gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.16)

Her vuruşunda ben oradaki acıdan ziyade, tuhaf değil mi, böğrümdeki eski kurşun yarasının sızısını duyuyordum. (s.83 str.16)

Bayılır gibi olurken taşın **her inişinde** tekrar ayılıyor, beynimde ve yaramda “zımk!” diye sarsıcı bir gümleyiş işitiyor, gözlerimi açıyordum. (s.83 str.25)

Bayılır gibi olurken taşın her inişinde tekrar ayılıyor, beynimde ve yaramda “zımk!” diye sarsıcı **bir gümleyiş** işitiyor, gözlerimi açıyordum. (s.83 str.26)

...eline geçirdiği **bir koca dülger kısıkcile** ağızlarından sağlam bir diş çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.6)

...eline geçirdiği bir koca dülger kısıkcile ağızlarından sağlam **bir diş** çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.7)

Dişçi gözlerinde, ispirto dökülmüş gibi mavi **bir alev** parlıyarak: (s.84 str.9)

Boynunda iri taşlı **bir gerdanlık** gördüm. (s.84 str.15)

Fakat o sırada ocakta **bir odun** devrildi... (s.84 str.17)

...odaya **bir kızıl alev** vurdu: (s.84 str.18)

Gerdanlığa geçirilen taplar sapasağlam, bembeyaz, bir boyda, bir biçimde, hemen hemen bir örnek, **otuz kadar azı dişiydi**. (s.84 str.20-21)

1.3. ÖZEL AD ÖBEKLERİ

Özel ad öbekleri; birden çok adın, özel bir varlık ya da kavramı karşılamak üzere birleşerek kalıplaşmasıyla oluşur. Bu öbek artık özel bir varlığa ad olur (Delice, 2003: 28, Kahraman, 2005: 155). Bu gruba birleşik ad öbekleri de diyebiliriz. Öbek biçiminde oluşmuş kurum kuruluş adları da aslında özel ad öbeği olmasına karşın ad takımı şeklinde oluşturuldukları için ad takımları başlığı altında gösterilmesini daha uygun buluyoruz. Çalışmamızda sadece kişi ad ve soyadları şeklinde oluşturulmuş öbekler ve öbek şeklindeki kavim isimleri özel ad öbeği olarak gösterilmiştir.

...ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının şimal insanlarını ve **Anglo Sanksonları** hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.35-36)

Beni Hamra aşiretinden Ebû Ali, o gün, ömründe ilk defa olarak, kırk yedi yaşında, bir kasaba yüzü görmüştü... (s.25 str.1)

...**Abdülhak Hamid**'in "Kürsü temaşası" yerine geçirdi. (s.29 str.2)

Cebeli Abdülâziz'e, Sincar dağlarına, Dicleye böyle gitmiştik. (s.50 str.16-17)

Sibirya'da **Mişel Stragof**'un mil çekilen gözlerini hatırlıyor... (s.62 str.21)

Nefudi Askar çölüne ir vaha olmalı imiş... (s.67 str.26)

1.4. SAN ÖBEKLERİ

San öbekleri, bir kişi adıyla bir unvan adının birleşmesiyle oluşmuştur. Burada unvan adı kişi adından sonra gelir. Eğer unvan, kişi adından önce gelirse bu niteleme sıfatı olur ve öbek de sıfat takımı adını alır.

Köy zenginlerinden **Zülfü Ağa** ne zaman sorulsa avda idi. (s.37 str.1)

Av yeri seçildikten sonra **Zülfü ağa** emir verdi: (s.38 str.7)

...Yemen vali ve kumandanı **İzzet Paşa**, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.21-22)

Bedevînin biri, ilkönce, Koçhisarlı **Ahmet onbaşımın** yanına yaklaştı... (s.82 str.33)

1.5. DURUM EKLI AD ÖBEKLERİ

1.5.1. Ayrılma Öbekleri

Ayrılma ekli bir adın bir başka adla kurmuş olduğu öbektir. Buna çıkma, uzaklaşma ya da ablatif öbeği de diyebiliriz, çünkü bu öbeği oluşturan ek çıkma, ayrılma ya da ablatif eki adını alan ismin “+DEn” durumudur.

...**altından lâstik bağlara takılı** imiş gibi çakının ucundan kayıp tekrar yaradaki yerine girdi. (s.9 str.1)

Yak denilen hayvan **2000 metre irtifadan aşağıda** yaşayamaz. (s.17 str.19-20)

Ebû Areb'in sayhası, **herkesinkinden oldukça uzakta**, kaya eteğinde idi. (s.42 str.17-18)

Rusya'da içeriye gönderilmek emri dışarıdan, **dünyadan daha uzağa**, cehennemin bucağına gideceğinizi gösterir. (s.61 str.15-16)

Ya, benim dolaştığım sıralarda içerisi alabildiğine **meçhul araziden ibaretti**... (s.66 str.17)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmıya ne kadar çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar lâübali yapan bu baştaki komik serpuşla yine eksik, **askerlikten uzaktım**. (s.67 str.3-4)

1.5.2. Bulunma Öbekleri

Bulunma ekli bir adın bir başka adla kurmuş olduğu öbektir. Buna kalma öbeği ya da lokatif öbeği de diyebiliriz. Çünkü bu öbek kalma ya da lokatif eki olarak anılan ismin “+DE” haliyle yapılmaktadır.

Bir sokak ise dünyanın **kaç milyarda biridir?** (s.29 str.23)

Bahri Muhitten aldığımız bir bardak su, o geniş denizin **trilyonda biri** değildir... (s.29 str.25)

...sonu **o nisbette acıklıdır**... (s.40 str.25-26)

1.5.3. Yaklaşma Öbekleri

Yaklaşma ekini almış bir adla başka bir ad unsurundan oluşmuştur. Buna yönelme öbeği ya da datif öbeği de diyebiliriz, çünkü bu grubun oluşumundaki temel ek yönelme ya da yaklaşma eki adı verilen ismin “+E” halidir.

Asıl yüze, **biraz evvel kanı işleyen, damarları atan, adalesi oynayan yüze yabancılığını yadırganlığını** görüyordum. (s.24 str.1-2)

1.5.4. Vasıta Öbekleri

Vasıta ekli bir adla başka bir adın birleşmesinden oluşmuş bir öbeğdir. Bu ekin ilk unsuru vasıta ekini “+IE” alır.

...gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temashı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.9-10)

1.5.5. Yükleme Öbekleri

Yükleme eki almış olan bir adın başka bir adla kurmuş olduğu öbeğdir. Buna belirtme öbeği de diyebiliriz, çünkü bu öbek yükleme ya da belirtme eki adı verilen ismin “+İ” haliyle yapılmaktadır (Delice,2003, Karahan, 1999).

Azı ve ufağı incelemek elbette **çoğu ve büyüğü tetkikten** kolaydır... (s.30 str.3)

Rasathaneler nasıl **gökleri ve yıldızları temaşa** için havaya uzanmış birer fen gözü ise köşe pencereleri de yeri ve yerde yaşayanları seyre yarar... (s.30 str.7-8)

Rasathaneler nasıl **gökleri ve yıldızları temaşa** için havaya uzanmış birer fen gözü ise köşe pencereleri de **yeri ve yerde yaşayanları seyre** yarar... (s.30 str.9)

Bu basit teleskobun önüne geçip **insanlarla hayvanları tetkik** pek hoşlandığım eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.13)

-Allah'ın emri, peygamberin kavliyle **kendini bana tevzice** razı mısın? (s.74 str.28)

1.6. AD-FİİL ÖBEKLER

Fiillerden –mEk, -mE, -İş ekleriyle yapılan fiil adlarının kurdukları cümleciklerdir (Kahraman, 2005: 155).

...**bir hayata, rahata giriş** keyfi vardır. (s.7 str.5)

Gözlerinizin çiy ışıktan ve göğsünüzün nefes darlığından kurtulacağını düşünerek **bir şeyler yapmak**, bir zevkle hazırlanmak istersiniz. (s.7 str.7)

Gözlerinizin çiy ışıktan ve göğsünüzün nefes darlığından kurtulacağını düşünerek bir şeyler yapmak, **bir zevke hazırlanmak** istersiniz. (s.7 str.7-8)

...**aşiret Araplarının akınlarına karşı koymak** için... (s.7 str.13-14)

...**geceyi geçirmek** istiyorlar. (s.7 str.20)

...**yerinden oynatmak** için, tıpkı çekişsiz ve kesersiz nasıl bir tahtadan çivi çıkarmağa uğraşırsak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.9-10)

...yerinden oynatmak için, tıpkı **çekişsiz ve kesersiz nasıl bir tahtadan çivi çıkarmağa** uğraşırsak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.10-11)

Fakat **bu Bedevîlerin rengini, halini sezmek** o kadar güçtür ki... (s.10 str.12-13)

Vapur rıhtımdan kalkıp tâ Marmara'ya doğru uzaklaşmaya başlayınca **yolcuyu geçirmeğe** gelenler, üzerlerinden ağır bir yük kalkmış gibi ferahladılar: (s.11 str.2)

...**yer sofrasında bunu hem kaşık, hem çatal yerine bürüp dürümliyerek kullanmağı** beceriyordu. (s.13 str.5-6)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin incecik, sapsız bıçağıle kesişine...(s.13 str.17-18-19)

...**ağızına bir avuç çivi dolduruşuna**...(s.13 str.19)

...**sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdandan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mihlayışına**...(s.13 str.19-20-21)

...**deri parçalarını pis bir suya koyup ıslatışına**...(s.13 str.22)

...mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.22-23)

Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu. (s.14 str.25)

...Şark'a **unvan almak** için gelmişti... (s.16 str.5)

...**ertesini gün beraber aramak**lığımızı teklif etmişti. (s.16 str.8)

Birşey düşürmemeğe, bir şeye basmamağa ve çarpmamağa dikkat ederek ahşap ve gıcırıltılı merdivenden çıktık... (s.16 str.20)

-**İbrikleri görmek** istiyorum. (s.17 str.6)

Daha iyi bir muamele görmek ümidile belediye müsteşarı dedi ki: (s.17 str.10)

Düşündüğümü açıkça söylemeği tercih ettim... (s.18 str.10)

...derinleştirici ve **teferruata nüfuz etmeğe** istidatlı bir bakış... (s.18 str.24)

Öyle olmakla beraber, Şeyhin sükûtundan sinirlenerek sormağa devam ettim: (s.18 str.33)

Mamafih **doğru söylemek** lâzım: (s.19 str.22)

Zabitle karşı karşıya gelmemek için iskemlemin yerini usulcacık değiştirdim. (s.20 str. 16)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölümlerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18)

...**Şeyh efendiyi sormaktan** kendimi alamadım. (s.20 str.21)

Ucuzluğuna bakarak **dört kişilik otomobillerde yer bulmayı** tercih ederdik. (s.21 str.8-9)

Dediğim gün **şoförün yanına yerleşmek** imtiyazı, çok şükür bana müyesser oldu. (s.21 str.9)

... **“Ga! Ga! Ga!” diye tek hecelerle bir şeyler anlatmak** istiyordu. (s.21 str.23)

Cevap vermek hususunda bile **biribirlerini geçmek** isterler... (s.22 str.3-4)

...**mallarını beğendirmek** isteyen ayak satıcısı gibi bir lafazanlık, bir ağız kalabalığı ki... (s.22 str.4-5)

Fakat **testiye de dudak dokundurmak** ayıptır... (s.22 str.16-17)

...**böyle su içmiye** alışmışlara mahsus testilere rastgelirsiniz... (s.22 str.25)

Hintyağı ve Karlsbat tuzu içmek için fena şekil değil! (s.22 str.32-33)

Bardak kullanmamak da yine bu korkudan, biraz da su kıtlığı çekilen o fakir, taşlık yerlerde su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.1)

...**tekrar yalan söylemiş olmamak** için sadece: (s.26 str.34)

Bedevî'nin **bunları, yanyana, yere dizmesi** bitince avuçlayıp cebine attı... (s.27 str.6)

...Badiye'de **güneşi bile geri çevirmeğe** kadir bir üstün adam sayılırdı... (s.27 str.32)

Her gün, iki defa, güneş doğmadan ve batar batmaz Sultanın ömrüne dua etmeği unutursan yine söner. (s.28 str. 13-14-15)

...o, padişah duasında kusur ettiğine zahip olarak kabahatı kendisinde bulmuş ve onun için de, korkusundan bir daha **yanıma çıkmak** cesaretini gösterememiştir. (s.28 str.21)

Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3-4)

Beş, on gün çarşı sokak gezdikten sonra **tanıdık çehre, alışabileceğiniz yer bulamamaktan** bezer... (s.29 str.5-6)

Şayet iradesiz bir adamsanız **az zamanda çürüyüp çökmeniz** pek mümkündür. (s.29 str.17)

Köşe penceresinden dünyayı seyretmek insana mübalâğalı bir fikir gibi görünür. (s.29 str.21)

Bir damlası bile **deniz hakkında bize ilmî bir fikir vermeğe** yetişir. (s.29 str.28)

Azı ve ufağı incelemek elbette çoğu ve büyüğü tetkikten kolaydır... (s.30 str.2-3)

...**penceremden sokağa kendimize bakmayı**, göğe dalıp kalmağa tercih ederim. (s.30 str.11)

...penceremden sokağa kendimize bakmayı, **göğe dalıp kalmağa** tercih ederim. (s.30 str.12)

...**bu iğreti kara suratı düşürmemek** ister gibi boynunu dimdik tutar. (s.30 str.24)

“Buldok” **kasabayı altüst etmiye** gitmişti... (s.31 str.29)

Bütün köy halkı, **mal, mülk ne varsa bırakıp kaçmıyaya** karar veriyor... (s.33 str.20)

Öndeki ümit ordumuza yetişmek, arkadaki korku düşman ordularına çiğnenmek! (s.34 str.3)

Öndeki ümit ordumuza yetişmek, **arkadaki korku düşman ordularına çiğnenmek!**
(s.34 str.3-4)

Yağmur kesilmek bilmediğinden saplanıp kalmaları veya **taşan bir ırmağın akıntısına kapılarak boğulmaları** ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.23-24)

Ayşe, **yavrularına sarılarak ölmeği**, artık, atın ve kendisinin kudretsizliğine bakarak fena bulmamaktadır. (s.34 str.25)

Atından ayrılarak üç canlı yükü ile yayan kalmak. (s.34 str.27-28)

Zira **durmadan ilerliyen felâket kfilesinden ayrı düşmek** Ayşe'ye hepsinden daha korkunç geliyor. (s.34 str.32-33)

Fakat geride kaldığını anlayıp bir müddet sıkı yürüyünce artık **bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek** imkânı kalmadığını görüyor... (s.34 str.35)

İkisini olsun kurtarmak için birini feda etmek, hafiflemek lâzımdır. (s.35 str.1)

Boynuna dolanan mecalsiz kolları da çözmeğe cesareti yoktur. (s.35 str.5)

Ses işitmek, hareket duymamak ümidile dinliyor... (s.35 str.12-13)

Ses işitmek, **hareket duymamak** ümidile dinliyor... (s.35 str.13)

Ayşe, hâlâ **yükünü atmıya** kail olamıyor. (s.35 str.18)

...**birini imdadına çağırarak** istiyor. (s.36 str.1)

Ali'sini kurtarmış olmak sevincile. (s.35 str.10-11)

Kör Zülfü, **bundan kurtulmak** için bir çare buldu... (s.37 str.7)

Beni iyice görmek için sağlam gözünü yüzüme çevirdi: (s.37 str.12)

...**keklik avlamağa** gidelim! (s.37 str.14)

-Dağ, tepe dolaşmaya mecalim yok, diye cevap verdim... (s.37 str.15)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, **ovada** sürülerin **dönüşüne** ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.30-31)

...**Hacı Ağa ile uşaklarına karşı merhametli, muhallebici, İstanbul çocuğu görünmekten** utanıyor, vuruyordum. (s.39 str.13-14)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.1)

...mutasarrıf ara bulmıya, **fikir yatıştırmıya** gidiyordu. (s.40 str.28-29)

Hâlâ lenger başında deve kemiği yalamakla uğraşan bir bedevîyi zorla yerinden kaldırdılar... (s.41 str.15)

Fakat yağlı ağzı **kemikten kalan et liflerini kendi dişlerinin arasından çekmekle, ayıklamakla, ezmekle** meşguldü... (s.41 str.21-22)

Bedevînin kuşağı arasından düşüverecek bir akrebe basmak ihtimalile önüme bakıyordum... (s.42 str.24)

Kendini bildiğinden beri **kuyruğunu bacaklarının arasından çıkarıp keyifli keyifli sallamak** fırsatını bulamamış... (s.44 str.2-3)

...**dönüp hemen kaçmağa** hazır bir halde çekingen, ihtiyatlı, ara bırakarak yürüyordu. (s.45 str.26)

Uyurken yanında nefesini nefesine uyduran bir dert yoldaşından yine mahrum, yine tek başına kalmaktan korkuyordu... (s.45 str.31-32)

Osman'ın bütün kurduğu hülya **bir kulübesi olmak** ve akşam dönünce köpeğini kapısının önünde bekler bulmaktı. (s.45 str.35)

Osman'ın bütün kurduğu hülya bir kulübesi olmak ve **akşam dönünce köpeğini kapısının önünde bekler bulmaktı.** (s.46 str.1)

Birbirlerinden hazedişlerinin sebebi de bir yurt yavrusu, bir dert ortağı oluşlarıydı. (s.46 str.13)

Hasretin **sona ermesi** için hem de asker gibi, dik ve intizamlı yürüyordu. (s.47 str.12)

Bunu gören köpek, evvelâ, **yerinden fırlamak**, ipini kırmak, hayatında ilk defa, dişleri meydanda, kuyruğu dimdik, hırlıyarak iri çizmeli adamlara saldırmak istedi... (s.47 str.35)

Bunu gören köpek, evvelâ, yerinden fırlamak, **ipini kırmak**, hayatında ilk defa, dişleri meydanda, kuyruğu dimdik, hırlıyarak iri çizmeli adamlara saldırmak istedi... (s.47 str.35-36)

Bunu gören köpek, evvelâ, yerinden fırlamak, ipini kırmak, **hayatında ilk defa, dişleri meydanda, kuyruğu dimdik, hırlıyarak iri çizmeli adamlara saldırmak** istedi... (s.47 str.36/s.48 str.1)

Çölleri, yoldaşının ardında, aç karnına, susuz, uykusuz, dili bir karış sinsi sinsi günlerce aşmaktan mecalsizdi... (s.48 str.2-3)

Daha o zaman Lavrans Londra civarında **bir çocuğu ezmek** için motosikletini ağaca çarpıp kafatası yarılarak ölmemişti. (s.49 str.4-5)

Karakamış harabeleri civarındaki büyük şimendifer köprüsünün yanında, bir haftadanberi, **Suriye hükûmeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu ölçmekle** meşguldük. (s.49 str.8-9)

Hararet kesmek ve kalbin atışını nizama sokup insanı ferahlatmak itibarile sıcak iklimlerde bundan faydalı içki yoktur. (s.49 str.27)

Hararet kesmek ve **kalbin atışını nizama sokup insanı ferahlatmak** itibarile sıcak iklimlerde bundan faydalı içki yoktur. (s.49 str.27-28)

Umumî Harpten önce Kargamışa bir İngiliz heyeti gelmişti, **harabeleri kazmak**, antika aramak için... (s.50 str.4-5)

Umumî Harpten önce Kargamışa bir İngiliz heyeti gelmişti, harabeleri kazmak, **antika aramak** için... (s.50 str.5)

Amma, **bir daha, kara çıkmamak** şartile! (s.50 str.31)

Fırat'ı bir yakadan ötekine geçmek için kullanılan gemilerden birine girdik. (s.51 str.11)

O kadar ki **falcının tesirinden kurtarmak** lüzumunu duydum... (s.52 str.8)

Karşı yakaya geçmek için gemi bekliyorduk. (s.53 str.1)

...dünya yüzünde işleyen **nehir geçme** vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi... (s.54 str.3-4)

İçlerinde at kafalı, at dişli, bir **kıyafet değiştirme** filminde Fernandel'i hatırlatan bir adam vardı. (s.54 str.20-21)

...genç yaşta **kayık yürütmiye** alıştılar... (s.55 str.1)

...bir insan dimağının **nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşyabilmesine** şaşıyordum. (s.56 str.18-19-20)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yeman vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20-21)

Merdivenlerden çıkarken ayaklarımı pek basmaktan korkuyorum. (s.58 str.3-4)

Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaşmanızı tavsiye edemiyeceğim bir cadı... (s.58 st.34)

İlk iş **hurmalkılar altında rahat bir döşek sermek** oldu. (s.59 str.5-6)

-Sana'ya dönmeniz için **iki haftayı yolda geçirmeniz lâzımgelir**... (s.59 str.9)

-**Sana'ya dönmeniz için iki haftayı yolda geçirmeniz lâzımgelir**... (s.59 str.9)

On gün kıvıldamadan yatmak ve bu ipliği koparmamak! (s.59 str.22)

On gün kıvıldamadan yatmak ve **bu ipliği koparmamak!** (s.59 str.22-23)

...kölelerin dikkatsizliğine uğrularak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kıvıldanıvermem çöl sıcaklığında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.11-12)

Rusya’da içeriye gönderilmek emri dışarıdan, dünyadan daha uzağa, cehennemin bucağına gideceğinizi gösterir. (s.61 str.15)

Bütün o bitip tükenmiyen yol cefasına **bu yere, bu sefil ideale varmak** için katlanmıştık. (s.62 str.5)

Öyle olmakla beraber yine kaçtım. (s.62 str.8)

Ruhun **cisimden ayrılması!**.. (s.62 str.32)

...sönmüş **kalbimi gömmek** için karlı gecenin içine çökmeğe hazırlandım ve çöktüm! (s.63 str.20-21)

Bu göğse başımı dayamak, hem sert hem yumuşak ılıkliğında, kalbinin atışını dinleyerek uykuya varmak! (s.64 str.5-6)

Bu göğse başımı dayamak, **hem sert hem yumuşak ılıkliğında, kalbinin atışını dinleyerek uykuya varmak!** (s.64 str.6-7)

Hepimizin **kendisini dinlemek** istediğimizi görünce anlatmaya başladı: (s.66 str.19)

...bilmediği, görmediği **acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek** ister. (s.71 str.7-8)

Hem, **bir daha, birbirimizi görmemek** şartile! (s.71 str.18-19)

Bir aralık, **etrafımda** çarşafly ve yaşly bir kadının **dönüp dolanması** merakımı çekti. (s.71 str.26-27)

...**bıyıklarını büyütmeği** ve evlenmeği düşünürlerdi. (s.72 str.12)

...**treni kaçırmamanız** için kısa keseceğim: (s.74 str.25)

...din ahkâmı icabınca, **nikâhı yenilemek** için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.12)

...sırrının **şehir içinde duyulmaması** için bir yabancı seçmişti... (s.76 str.13)

...sonra **musallat olmaması** için de bu adamı bulunması güç olan bir semtte, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.14-15)

Biz **trene yetişmek** üzere otomobile atladığımız zaman arkadaşlardan biri dedi ki: (s.76 str.20)

Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, ona kavuşunca en fena tarafından kâm almağı icap ettirir. (s.77 str.18)

Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, **ona kavuşunca en fena tarafından kâm almağı** icap ettirir. (s.77 str.18-19)

Erkek **uzun söylemek** istemedi: (s.78 str.2)

Şöyle, **arkadaşlarla dolaşmağa** geldim. (s.78 str.3)

Sizden çekinmiye lüzum görmedim. (s.78 str.18)

Ara sıra memlekete, silaya gitmek lâzım... (s.79 str.2-3)

Sıcaktan, denizsizlikten, **istediği gibi konuşacak adam bulamamaktan** boğuluyordu. (s.79 str.4)

Daha yakından bakmak istetiyordu. (s.80 str.10)

...**gidemediğim İstanbul'a kavuşmak** için... (s.80 str.25-26)

Bir aralık, **kendisine kayıtsız kalmadığımı göstermek** için sordum: (s.81 str.10)

...**yolda silâh kullanmadan ölmekten** korkuyorduk. (s.82 str.16-17)

1.7. CÜMLEDE AD GÖREVİYLE KULLANILAN ORTAÇ ÖBEKLERİ

Fiillerin ortaç eki alarak oluşturdukları cümlemsilerin cümlede ad göreviyle kullanılanlarıdır.

Yere eğilmiş, **uzun uzun, bir şeyler aradığını** yukarıdan görüyorduk. (s.8 str.19-20)

...**taş ocaklarında barut deliği açanların** küsküsü gibi sert, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22)

...**yolcuyu geçirmeğe gelenler**, üzerlerinden ağır bir yük kalkmış gibi ferahladılar: (s.11 str.2)

...**hayırlı bir iş yaptıklarına herkesi inandırmış olanların** uydurma neşesile, fakat gönülleri isli, evlerine döndüler. (s.11 str.5)

...**hayırlı bir iş yaptıklarına herkesi inandırmış olanların** uydurma neşesile, fakat gönülleri isli, evlerine döndüler. (s.11 str.5)

...**bir şeyler soran** olsa da susuyordu... (s.12 str.1)

Bir aralık **nerede ve kimlerle olduğunu** keyfinden unuttu... (s.13 str.25)

Türkçe bildiği ve İstanbul taraflarından geldiği için Hasan, şimdi onun sade işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. (s.13 str.35)

Türkçe bildiği ve **İstanbul taraflarından geldiği** için Hasan, şimdi onun sade işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. (s.13 str.35-36)

...**komşunun oğlu Mahmut’la balık tuttuklarını**... (s.14 str.6-7)

...**anası doktora giderken tünele bindiklerini**... (s.14 str.7-8)

...**bir kere de kapiya beyaz boyalı hasta otomobili geldiğini**... (s.14 str.8-9)

...**içinde yataklar serili olduğunu** söyledi. (s.14 str.9)

Asıl konuşan Hasan’dı, altı aydan beri susan Hasan... (s.14 str.15)

...**bir daha Türkçe konuşacak adam bulamayacağına** ağlamaktadır. (s.15 str.6-7)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların –**Arabistan sığale yanan kızgın göğsüne- bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü** duydu. (s.15 str.12-13)

Beş bin çeşit çingırağı olduğunu söylüyor. (s.17 str.14)

Antikacı Şeyh, **bunları söyledikten** sonra, odaları “Geziniz, seçiniz!” mânasına eliyle işaret etti... (s.17 str.21)

Bunu belli etmemeğe çalıştığını sezdim... (s.18 str.8-9)

Açık ve dürüst iş yapmayanlar benden ürkerler... (s.18 str.20-21)

Zahir, derim, yüzümde **kolayca aldatılacak bir adam olmadığını** belli eden bir şey var... (s.18 str.23)

...arkamdan o bir çift mavi gözün, **kitap sayfalarından ayrılp beni dikkatle seyrettiğine** hüküm vermiştim. (s.19 str.10-11)

...**tahminimde haklı olduğumu** anladım: (s.19 str.12)

Alış veriş bittikten sonra, antikacı bize ufacık billûr kadehlerde yeşil çay ikram etti. (s.19 str.15)

Bütün onları **aradan on sene geçtikten** sonra, şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlıyor... (s.19 str.24-25)

Bana öyle gelir ki, seçme adamlar bir hâdise karşısında sadece –**benim gibi-müteessir olanlar**, müphem şeyler duyup ruhlarından incinenler değildir... (s.19 str.29)

Bana öyle gelir ki, seçme adamlar bir hâdise karşısında sadece –benim gibi-müteessir olanlar, **müphem şeyler duyup ruhlarından incinenler** değildir... (s.19 str.29-30)

...**teessürle beraber bir hüküm verebilenlerdir**. (s.19 str.30-31)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18)

...şimdi eşyayı **satan** odur. (s.20 str.24)

Amma bu sefer **antikaları görmeğe gidecek olan** her halde ben değildim!.. (s.20 str.26)

Bir dam altında, bir yolun yolcusu oldukları halde, yine birbirlerine ne kadar uzaktırlar.. (s.21 str.15-16)

Lübnan'ın yabancısı olan sanır ki, bardaktaki arıyı görmemiş... (s.22 str.10)

...böyle su içmiye alışmışlara mahsus testilere rastgelirsiniz... (s.22 str.25)

Bunu, **dilinize ve damağınıza dokunmadığı** için duyamazsınız. (s.22 str.31-32)

Emin olunuz, bütün bildiğimiz hayvanların içinde en ihtiyatsız ve **en ibret almazı** insandır. (s.24 str.29)

Ebû Ali **bir mal sahibi olduğunu** yüreğinin bayılıcı şekerlenmesinden sezdi... (s.27 str.9)

...**başka tarafa kayıp gideceğe** benziyordu. (s.27 str.13)

Gazetelerde okuduğuma göre şimdi, meselâ bir Aneze aşireti reisi Ho komiserlerle, başvezirlerle düşüp kalkıyor... (s.27 str.33-34)

...benim **bunu yapacağıma** o adar emindi ki... (s.28 str.11)

...o, **padişah duasında kusur ettiğine** zahip olarak kabahatı kendisinde bulmuş... (s.28 str.19)

Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3-4)

Beş, on gün çarşı sokak gezdikten sonra tanıdık çehre, alışabileceğiniz yer bulamamaktan bezir, odanıza girer, yalnızlığın içine sinersiniz. (s.29 str.4-5)

...oyduğu delikten **incecik tozlarının içinize biriktiğini** duyarsınız. (s.29 str.15-16)

...köşe pencereleri de yeri ve **yerde yaşayanları** seyre yarar... (s.30 str.9)

Bana buldok suratı **bütün dişleri söküldükten** sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18)

...sert, yaylı pençesinden **koptuğunu** göreceğiz.(s.31 str.6)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, **ıslak köpek tüyü kokuğu** vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16)

Fakat **hikâyesini dinlediği** için savamadı: (s.33 str.15)

Ayşe beline dolanan ufak kolların **ara sıra gevşediğini** duyuyor: (s.34 str.10)

Fakat **geride kaldığını** anlayıp bir müddet sıkı yürüyünce artık bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını görüyor... (s.34 str.34)

Fakat geride kaldığını anlayıp bir müddet sıkı yürüyünce **artık bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını** görüyor... (s.34 str.35-36)

Bütün o kıyamet içinde, **elinden tutuğunu** ve omzunda taşıdığını sürüklerken kucağındakine eğiliyor... (s.35 str.11)

Bütün o kıyamet içinde, elinden tutuğunu ve **omzunda taşıdığını** sürüklerken kucağındakine eğiliyor... (s.35 str.11-12)

...yavrusunun **kısık kısık, ılık ılık ağladığını** duyuyor... (s.35 str.14)

Karanlığın içinde düşerek, çamurlara gömülenler, üstüne basılarak ezilenler çoktur. (s.35 str.16-17)

Karanlığın içinde düşerek, çamurlara gömülenler, **üstüne basılarak ezilenler** çoktur. (s.35 str.17-18)

...**sol kolunun açılıp yükünü, kendiliğinden, bıraktığını** ancak yarı anlıyabiliyor. (s.35 str.23-24)

...**demin yolda bıraktıkları at gibi yere uzanıvereceğini** anlayarak, haykırmak, birini imdada çağırarak istiyor. (s.35 str.35-36)

Ayşe **saatlerdenberi bir ceset taşıdığını** anlamıyor... (s.36 str.17-18)

Halep'te güneş **taş duvarlı ak sokakların cenderesine tıkanıdığı** için bir nevi ışık dumanıdır... (s.38 str.2)

Av yeri seçildikten sonra Zülfü Ağa emir verdi: (s.38 str.7)

Akşam üstleri kırlarda keklik sesi işitmemiş olanlar bu saate ve bu tabiate yakışan en hoş nağmeyi duymamışlar demektir. (s.38 str.28)

Toprağı eşeleyerek, kanlar içinde, tüyleri dağıla dağıla uğrunda can verenlere dişi kayıtsızdı. (s.39 str.9-10)

...insanların da **kadınlar için vuruşup dövüştüklerini, mücrim ve maktul olduklarını** işittikçe hep bu kekligi hatırlar ve kulağında hep o çığırkan sesi duyarım. (s.39 str.31-32)

Uzakta kalanlar için İstanbul'un kaldırımları bozuk değildir... (s.40 str.11)

...karnının **lüzumsuzca taşıdığı**ni görüyordum. (s.41 str.18-19)

Nihayet bedevî onları **satranç oyununda taş değiştirenlerin** düşünceli, temkinli hareketile birer birer yerlerinden kaldırdı... (s.42 str.9)

Bir müddet, **kuşakla bel arasında bu entarinin içinden kımıldandığını, kıvrandığını, kabarıp indiğini** gördük. (s.42 str.11-12-13)

Kendini bildiğinden beri kuyruğunu bacaklarının arasından çıkarıp keyifli keyifli sallamak fırsatını bulamamış... (s.44 str.2)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük yemiş kabukları kokusundan sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str. 24-25)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük yemiş kabukları kokusundan sersemleştğini ve **mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını** duyuyordu. (s.44 str.25-26)

...**kafasından neler geçtiğini** farketmeden düşünürken, kendisine birinin baktığını sezdi. (s.44 str.28)

...kafasından neler geçtiğini farketmeden düşünürken, **kendisine birinin baktığını** sezdi. (s.45 str.1)

O güne kadar işitmediği bu tatlı sözün mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6)

Bazan da **onu bir yerde bırakmadığı** için işe gidemiyordu. (s.46 str.4)

Böyle düşündüğü için köpeğini büsbütün seviyor... (s.46 str.15)

Zira Osman'ın hastalandığı, **ateşli öksürük nöbetlerine tutulduğu**, günlerce bir hendek içine sokulup yattığı oluyordu. (s.46 str.20-21)

Zira Osman'ın hastalandığı, ateşli öksürük nöbetlerine tutulduğu, **günlerce bir hendek içine sokulup yattığı** oluyordu. (s.46 str.21)

Öyle bir adamı tanıdıktan sonra elbette sık sık lâkırdısı geçer. (s.49 str.21)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve **en fena yontulmuşu** olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.4)

Güneş tam tepemizde olduğu için kendi gölgelerimiz bile bize sığınmış... (s.54 str.9)

Her taraf öyle göz alıcı, oynak ve kaypak ışıklı idi ki dünyanın **topraktan değil, eritilmiş bir kurşundan yaratıldığını** vehmediyor... (s.54 str.14-15)

Bu benzeyişe gülümsiyerek kendisine baktığımı görünce bir iltifat sandı... (s.54 str.21-22)

...dünyanın **ne olduğunu** bilmezler ki bıksınlar... (s.54 str.34)

...**arabasına, atına, devesine atlıyan** son süratle buralardan ayrılıyor... (s.55 str.34)

Sonra da **bütün o ziya, şiir. Şâşaa zenginliğine, ifratına, israfına bizim kafalarımızın nasıl dayandığına** hayret ediyordum. (s.6 str.20-21)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.10)

At ve hecin sırtında on iki gün yol aldıktan sonra bir masal memleketine vardım. (s.57 str.23)

Tâ yeni yağmura kadar kullanılan, içilen ve hurmalıklara akıtılan bu sudur. (s.58 str.8)

Hem orada **bunu bilen** yoktur. (s.59 str.11)

Nihayet bir sabah **kıvamını bulduğunu** söyledi... (s.59 str.14)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânayı en iyi anlıyanlar ücra memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.9)

Rusya'da içeriye gönderilmek emri **dışarıdan, dünyadan daha uzağa, cehennemin bucağına gideceğinizi** gösterir. (s.61 str.15-16)

Sibirya'da Mişel Strogof'un mil çekilen gözlerini hatırlıyor ve hafızamın **hâlâ, nasıl donmadığına** şaşıyordum. (s.62 str.22)

...**yarın ak ovada kalacağını bildiğim kendi kara tümseğimi seyreder** gibi... (s.62 str.24-25)

...**yarın ak ovada kalacağını bildiğim kendi kara tümseğimi seyreder** gibi... (s.62 str.24)

Giden, ilerliyen, **yaşamakta inat eden** ruhtur. (s.63 str.1-2)

...kar içinde tutuşmuş bir kalbin **tek başına depreştiğini** biliyordum, o kadar... (s.63 str.16)

Cismimden ayrılarak demin önümde giden ruhumun **tekrar içime girdiğini** duyuyordum. (s.63 str.30)

Bilmediğim halde **ne dediğini** artık anlıyordum: (s.64 str.16)

Ruslar, **kaçak bir Türk zabitanı sakladıklarını** duyarlarsa hepsini kurşuna dizerlerdi. (s.64 str.26)

Hepimizin **kendisini dinlemek istediğimizi** görünce anlatmaya başladı: (s.66 str.19)

“Ferman efendimizin!” deyip selâm aldıktan sonra dışarıdakilere sordum: (s.67 str.6-7)

Tuhafı **Fellaha’yı Yemen’den de pek bilen** yoktu: (s.67 str.25)

Gün gelip de çölleri, böyle, otokarlar, otoşeniller, tayyarelerle kolayca aşacağımızı düşündükçe kaybettiğimiz o yerlere büsbütün yanarım. (s.68 str.7-8-9)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, **hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini** anlayamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.22)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, **hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlayamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar** gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.22-23-24)

Çoğu defa, **bunları yapamadığı** içindir ki seyahatinden mübalâğacı, hattâ yalancı olarak döner. (s.71 str.9)

Bir tek adam bile tanımadığımı bildirdim. (s.72 str.6)

Berber dönüşü, **bıyıklarım pomadalanmış**, yanaklarım bol pudralı, elde baston, ahşap minare gölgesine dikildiğim zaman etrafa inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.24)

Kadın geç geldi ve beni, **geceye karıştığım için** zor farkettiler. (s.72 str.28)

Kendimi beğendiremediğime hükmettiğim için böyle demiştim. (s.73 str.34)

Kendimi beğendiremediğime hükmettiğim için böyle demiştim. (s.73 str.34)

Ben **ne yapacağımı** bilmiyerek ayakta bekliyordum. (s.75 str.13)

Zevcem kapalı bir gecelik elbisesile, **saçları arkasına toplanmış**, utana sıkıla yanıma geldi. (s.75 str.14)

...**dar, iğri büğrü birbirlerine benziyen yollardan Merce meydanını nasıl bulacağımı** bilemiyordum... (s.75 str.35/ s.76 str.1)

Fakat onu, **bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış** sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2-3)

Böyle olduğu için de insana hoş kokulu, serin etli, diri, tatlı görünüyordu. (s.77 str.9)

Ona baktığını farkedene arkadaşlarından yerlisi, teşvik edencesine: (s.77 str.11)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın **yanına yaklaştığını** gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti: (s.77 str.23)

Böyle söyleyen kadın **etrafına ürkerek bakındıktan** sonra yan saksının içinden bir küçük şişe çıkardı... (s.78 str.14)

...**için için gerildiği** seziliyordu. (s.78 str.29)

Ortaya dört şişe bira geldikten sonra artık senli benli olmya, nasihat vermiye hak kazanmış gibi: (s.78 str.31-32)

Ortaya dört şişe bira geldikten sonra **artık senli benli olmya, nasihat vermiye hak kazanmış** gibi: (s.78 str.32-33)

Ona Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında her kayak, **ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş**, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.34)

Artık **kendilerini, dışarıdan**, sonu güç bulunur kocaman, kavruk bir çölün **kucakladığını** farketmiyorlardı. (s.80 str.14-15)

Gözlerinde akli tam olmyanlarda rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir kararsız ışık gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmişim. (s.81 str.7-8)

Gözlerinde **akli tam olmyanlarda** rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir kararsız ışık gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmişim. (s.81 str.7)

Bir aralık, **kendisine kayıtsız kalmadığımı** göstermek için sordum: (s.81 str.10)

...**satın alınacak atın yaşını muayene eder** gibi dikkatle dişlerine bakıyordu. (s.82 str.35-36)

Arkadaşlarına, **çöl karargâhlarında dört senedenberi yaşadığım için** öğrendiğim dilden bağırıyordu: (s.83 str.10-11)

Gırtlığımdan aşağı sızan kanın **çıplak vücudümden ılık ılık göğsüme yayıldığını** duyuyordum... (s.83 str.20-21)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin **beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmadıklarını** gördüm. (s.83 str.30-31-32-33)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin **beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan** sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.30-31-32)

...**avdan döner** gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.33)

Sağ yakaladıklarımızı –sonradan öğrendim- bizim “dişçi” yere yatırıyor... (s.84 str.4)

Dişçi gözlerinde, **ispirto dökülmüş** gibi mavi bir alev parlıyarak: (s.84 str.9)

1.8. CÜMLEDE AD GÖREVİYLE KULLANILAN İKİLEMELER

Ses yapıları aynı olan ya da birbirine benzeyen kelimelerin, anlatımda arka arkaya söylenerek kalıplaşmasından oluşan öbeklerdir (Kahraman, 2005: 168). İkilemeler cümle içinde ad, sıfat ve zarf görevleriyle kullanılabilir.

Örnek: “Bu kan **yavaş yavaş** azaldı... (s.9 str.28)” örneğinde ikileme cümlede zarf göreviyle kullanılmıştır.

Örnek: “...sonra önüne bir sürü patlak, sökük, **parça parça** ayakkabı dizdiler. (s.13 str.13)” örneğinde ikileme sıfat olarak kullanılmıştır.

Örnek: “...tüyleri **taras taras**, çirkin ve lüzumsuzdular. (s.46 str.29)” örneğinde ikileme ad göreviyle kullanılmıştır.

Eskicide **saç sakal** dağınık, göğüs bağır açık, pantolonu dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarı, sapsarıydı... (s.13 str.33)

Eskicide saç sakal dağınık, **göğüs bağır** açık, pantolonu dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarı, sapsarıydı... (s.13 str.33)

...yanakları sevincinden **pembe pembe**, dudakları tiriyerek taze, gevrek, billûr sesile bir teviye konuşuyordu. (s.14 str.17)

Alış veriş bittikten sonra, antikacı bize ufacak billûr kadehlerde yeşil çay ikram etti. (s.19 str.15)

Sonra, birden, aklımdan yeşil tülbentli bir külâh, bir darmadağınık **saç sakal**, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz geçti. (s.20 str.15)

...arka tarafta üç kişi, **haşır neşir** olsunlar. (s.21 str.12)

Ekmek, bal, yoğurt, çiy kıyma, **falan filân** yutturmuşlar... (s.23 str.8-9)

...gözler **fırıl fırıl** ve çehre hiddetinden karmakarışık, bumburuşuk! (s.31 str.2-3)

İrili ufaklı, açık sarıdan tutunuz da koyu renklilerine, kuzguni siyahlarına kadar, her elini atışında bir tane yakalıyor... (s.42 str.3)

...tüyleri **taras taras**, çirkin ve lüzumsuzdular. (s.46 str.29)

Fakat onun **işi gücü** etrafı dolaşmaktı. (s.50 str.8)

Saçım sakalım simsiyah olduğu halde... (s.51 str.5-6)

Her şeyi, hepsi de o akide kızılığında cam gibi parlak, cilâlı, **içi dışı** aydınlık, ferah, hoş renkte idi... (s.68 str.31)

...**renk renk**, cins cins, abanoz derilisinden papatya saçlısı ve gül tenlisine kadar. (s.69 str.20)

...renk renk, **cins cins**, abanoz derilisinden papatya saçlısı ve gül tenlisine kadar. (s.69 str.21)

Bu kadın, belki de, kırk sene sonra ikinci defa ayak bastığım şu şehirde sağdır, **çoluk çocuk** sahibidir. (s.71 str.20)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu gözleri **dolu dolu**, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.19)

...**çoluk çocuğumuzu** kesiyorlardı. (s.84 str.4)

2. SIFAT ÖBEKLERİ

Anlatım içinde, adları niteleme ya da belirtme görevi yaparak, sıfat takımlarının belirten öğelerini oluşturan söz kümeleridir (Kahraman 2005:165).

2.1. SIFAT TAKIMI BİÇİMİNDE OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ

Kendisi bir sıfat takımı olduğu halde, bir adı niteleme ya da belirtme görevinde kullanılan, böylece geniş sıfat takımları oluşturan öbeklerdir (Kahraman, 2005:165).

...şuraya buraya uğrayıp **bir sürü** yolcu bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca... (s.11 str.15-16)

...**bir sürü** patlak söküük parça parça ayakkabı dizdiler. (s.13 str.13)

Bu dört yanı duvarlı, **tek kat**, basık ve toprak evde öyle canı sıkılıyordu ki... (s.13 str.16)

Yürürken arkamdan o **bir çift** mavi gözün, kitap sayfalarından ayrılıp beni dikkatle seyrettiğine hüküm vermiştim. (s.19 str.10)

Bu **koyu nefti**, terütaze cilâlı ve tombul fıstıklar... (s.21 str.4-5)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli **som yıldız** kayıklardan yayılmış cilâlı akisler henüz hatırımdadır. (s.53 str.29)

...**yüz çeşit** eşya dizilmiş bir yer sergisi... (s.25 str.18)

...yayan, **on beş** saat yürütür. (s.28 str.4)

Bahri muhitten aldığınız **bir bardak** su, o geniş denizin trilyonda biri değildir... (s.29 str.24-25)

...bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye **tam takım** yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.19)

Bu Assaf, Baggare, bu Şaabban gibi **yarı yerleşik** ne kadar aşiret varsa... (s.50 str.19)

Şu **bir tutam** kılı aklaştıracacağım. (s.51 str.1)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli **som yıldız** kayıklardan yayılmış cilâlı akisler henüz hatırımdadır. (s.53 str.29)

Bütün bunlar şuracıkta, kuru tepelerin biraz aşağısında, **iki üç yüz kilometre** ötede hazır duruyordu. (s.55 str.28)

Bütün bunlar şuracıkta, kuru tepelerin biraz aşağısında, **iki üç yüz kilometre** ötede hazır duruyordu. (s.55 str.28)

...**bir tek** çiçek bile yaşatmayan kuru, zalim güneşi ile övünüyordu. (s.56 str.31)

Fakat unutamadığım **bir çift** güzel Alman kızı gözleriyle, Noel gecesini Almanya'da değil, akıl almaz bir yerde, tâ Sibiry'a'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.5)

İçime **bir kürek** kor serpildi... (s.69 str.31)

Bir tek adam bile tanımadığımı bildirdim. (s.72 str.6)

Kadın **bir dilim** şeftali uzatarak tekrar sordu: (s.78 str.8)

Ortaya **dört şişe** bira geldikten sonra artık senli benli olmya, nasihat vermiye hak kazanmış gibi: (s.78 str.31-32)

Kaç tane kasap dükkanı, kebabçı, fırın vardı? (s.25 str.5)

...o gün, ömründe ilk defa olarak, **kırk yedi** yaşında, bir kasaba yüzü görmüştü... (s.25 str.2)

Avucumda incecik, sağlam, **yarı şeffaf**, sarıya bakan bir balık oltası tutuyordum. (s.60 str.30)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cismimin önünde koşan bir **yarı mevcut** hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.8)

-Öyle sanrlar, dedi, halbuki daha öğrenemediğimiz **ne çeşit** yerler, ne biçim insanlar vardır! (s.66 str.10-11)

-Öyle sanrlar, dedi, halbuki daha öğrenemediğimiz ne çeşit yerler, **ne biçim** insanlar vardır! (s.66 str.10-11)

...körpe hurma ağacı gibi narin, ince, endamlı, **yarı çıplak** bir vücut... (s.69 str.24)

Bir ikindi üstü, **yarı kır**, yarı şehir, tehaca bir semtte yabancı yabancı dolaşiyor... (s.71 str.22)

Bir ikindi üstü, yarı kır, **yarı şehir**, tehaca bir semtte yabancı yabancı dolaşiyor... (s.71 str.22)

2.2. BİR SIFAT TAKIMININ, BİR SIFAT YAPIM EKİ ALARAK SIFATLAŞMASINDAN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ

Şimdi Şeyhin iki parmağı **-kirli, kara tırnaklı** kadit parmakları- yaranın içine paslı bir kıskaç, bir kerpeten gibi sokulmuştu. (s.9 str.7)

...**dar ağızlı** bir şişeye hunisiz mayi akıtılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı.(s.9 str.35)

Ben **kızıl kanlı**, yaraya dökülünce yanık et kokusu veren kaynar zeytinyağını düşünüyor, dişlerimi sıkıyordum. (s.10 str.18)

...**çok uzun bacaklı**, çok uzun boylu, sırtları kabarık, kambur hayvanlar trene bakmıyorlardı bile... (s.12 str.13)

...çok uzun bacaklı, **çok uzun boylu**, sırtları kabarık, kambur hayvanlar trene bakmıyorlardı bile... (s.12 str.14)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan **kara çarşafı**, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.23)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, **kara çatık kaşlı**, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.23)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, **kara iri benli** bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.23)

Anasınıninkine benzemiyen, **tuhaf kokulu**, fazla yumuşak, içine gömülüveren cansız bir göğüs... (s.12 str.24-25)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacak iskemle ve uzun bir demir parçası, **dağmık kıyafetli** bir adam girdi. (s.13 str.10)

...**mundar çanaktaki** macuna parmağını daldırıp tabanlara sürüşüne... (s.13 str.22)

...bir kere de kapıya **beyaz boyalı** hasta otomobili geldiğini, içinde yataklar serili olduğunu söyledi. (s.14 str.8)

...**temiz vagon pencerelerindeki** yağmur damlaları dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle... (s.14 str.36)

Sonra, birden, aklımdan **yeşil tülbentli** bir külâh, bir darmadağınık saç sakal, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz geçti. (s.20 str.14)

Ucuzluğuna bakarak **dört kişilik** otomobillerde yer bulmayı tercih ederdik. (s.21 str.8)

Her dağlı Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz kalıpçının sıcağı ve fırçası sezilen **lâcivert kostümlü** biri... (s.21 str.22)

...yaygaracı, telaşçı, **bol hareketli** ve gevezedir. (s.22 str.3)

Beyrut'ta, **ikinci derecedeki** lokanta masalarında, böyle su içmiye alışmışlara mahsus testilere rastgelirsiniz... (s.22 str.24-25)

...çivitle boyanmış, **şiş alçılı** korkunç başı bellisiz bir aktar maskesine döndü... (s.23 str.34)

...**uzun boylu**, simsiyah vekarlı bir papaz: (s.24 str.11)

...uzun boylu, **simsiyah vekarlı** bir papaz: (s.24 str.11)

... **sabahleyin ölüsünü taşıdığımız yaşta** bir genç, toprak testisini kaldırmış... (s.24 str.25)

Tek cam gözlü bir parlak kutu: (s.25 str.23-24)

...gece gündüz kıvrılıp bükülen **soğuk temashı** düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.9)

İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi bir köpek... (s.30 str.16)

İri kafalı, **koca enseli**, iki dişi daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi bir köpek... (s.30 str.16)

Balkondan uzanan penivarlı ve **dağınık saçlı** bir Frenk karısı, ıslak köpek tüyü gibi koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16)

Bu gelen **o zamanki** düşman din ve ırz düşmanıdır da... (s.33 str.18)

Arkasında **beş yaşındaki** oğlu, belinden sımsıkı sarılmış... (s.33 str.23-24)

...önünde **üç yaşındaki** kızını bir kuşakla dizlerinden eğere bağlı... (s.33 str.24-25)

Halep'te güneş **taş duvarlı** ak sokakların cenderesine tıkanıdığı için bir nevi ışık dumanıdır... (s.38 str.2)

Örme daldan dar bir kafes içinde bir anaç keklik... (s.38 str.17)

Kızıl kurdela boyunları şişmişti... (s.39 str.16)

...**kirli entarili** donsuz bedeviler bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.5)

...üstünde **ortadan yırtmaçlı** bir entari vardı... (s.41 str.16-17)

Bakalit cigara kutusu iriliğinde, **o sertlikte**, o renkte bir akrep. (s.41 str.26)

Bakalit cigara kutusu iriliğinde, o sertlikte, **o renkte** bir akrep. (s.41 str.26)

...göğsüme, boynuma doğru tırmanmaya çabalayan kıskaçlı, **yarı tüylü** ayaklar vardı. (s.42 str.27)

Işık vursa bile içine fer düşmiyen **bulanık gözlü** bir küçücük sıska, yılğın köpekti. (s.44 str.1)

...**sıcak iklimli** memleketlerde, Akdeniz kıyılarında dolaşıyordu. (s.44 str.19)

...**şimdi dolaşıp yaşadığı yerdeki** adamlara, havasına, suyuna, güzelliğine ısınamıyordu. (s.46 str.8-9)

...**iri çizmeli** adamlara saldırmak istedi... (s.48 str.1)

...uzaktan çadırımıza doğru gelen **siyah sakallı**, kırk beşlik bir bedevîyi işaret ettiler. (s.49 str.2)

...uzaktan çadırımıza doğru gelen siyah sakallı, **kırk beşlik** bir bedevîyi işaret ettiler. (s.49 str.2)

Cebinden **beşer liralık** iki İngiliz kaimesi çıkardı: (s.50 str.35)

...miğferli ordulara bedel **yumuşak tüylü** koyunlar dolaşiyor... (s.53 str.10)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve **atlas güneşlikli** som yıldız kayıklardan yayılmış cilâli akisler henüz hatırımdadır. (s.53 str.29)

Kara camlı kocaman gözlüklerime rağmen önümde ve etrafımda bir civa vıcılıtsından başka renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.11)

...baktığım yeri **keskin hareli** bir pırıltıdan, bir çelik şâşaasından ibaret görüyordum. (s.54 str.15)

...**o irilikte** bir radium cevheri taşıyordum... (s.54 str.17)

Güneşin **böyle yerlerdeki** gölge ve ziya oyunları... (s.55 str.25)

...kayalar arasından fıskırmış **taze yosunlu** bir pınarın keyfini sürmemişler... (s.56 str.8)

...**iç bahçelerdeki** kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.12)

...**onar katlı** alçı evler kurmuşlar. (s.57 str.26)

...kendi cinsinden gibi yakınlık duyduğum **sıcak bakışlı**, dilimden anlıyan bir hayvancağız... (s.62 str.17)

Bir genç kız, elinde mum, eğilmiş yüzüme acıyarak bakıyor ve **bilmediğim dilden** bir şeyler söylüyor: (s.64 str.1)

Kapının demir kolunu, yine mum elinde, **sıcak göğüslü** kız çekti. (s.64 str.28)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi **uzun etekli** setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, **sırma püsküllü** ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23-24)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve **koca kabzalı** kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.24)

O korkunç isimli vapur sekiz mil alamıyan bir ahşap, uskurlu dubadır. (s.67 str.18)

Sonra **hasır damlı**, kemiş duvarlı yığın yığın evler, tüten dumanlar, başlarında testilerle sudan dönen kızlar gördük. (s.68 str.28)

Sonra hasır damlı, **kemiş duvarlı** yığın yığın evler, tüten dumanlar, başlarında testilerle sudan dönen kızlar gördük. (s.68 str.28-29)

...aşağı yukarı **kırk senelik** bir mesele... (s.71 str.4-5)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da böyle başka ırklarla meskun **ayrı isimli** yerlere gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.7)

Dışarda, gece, **limon küfü** bir kadife kadar hoş, tüylü ve açık renkliydi. (s.70 str.6-7)

Berber dönüşü, bıyıklarım pomadalanmış, yanaklarım **bol pudralı**, elde baston, ahşap minare gölgesine dikildiğim zaman etrafa inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.24)

...ve onun içindir ki **bir gecelik** eşimden hakikî zevcem imiş gibi biraz sıkılarak ve mahremiyetine girmiyerek bahsediyorum. (s.74 str.35)

On türlü yemeğin bir tepsi üzerine hep birden dizildiği Şam usulü sofrası... (s.75 str.3-4)

...**üçer kollu ve fanuslu** şamdanların aydınlattığı bir temiz oda... (s.75 str.9)

Ha, işte o **bir gecelik** nikâhlımın hediyesi budur, şu altın saat... (s.76 str.18)

Türkçe konuşan **temiz kıyafetli** bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şefalileri ikram etti: (s.77 str.23)

Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire **güneş vurmuş uzak tepelerdeki** camları hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı. (s.78 str.27)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde diş yerleri kalan ham hünnaplar? (s.79 str.22)

Ona Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında her kayık, **ayrı renkte** bir ışıkla tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.34)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir **altın yıldızlı** mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.8-9)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem ışıldak, hem gölgeli, yarı kirli, yarı temiz, **o ruhta**, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.12)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem ışıltak, hem gölgeli, yarı kirli, yarı temiz, o ruhta, **o mahiyette** bir şey oluvermişti. (s.80 str.12)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü **hoş şekilli**, çocukça şeyler oynayıyordu... (s.80 str.23)

Kulakları küpeli, saçları örülü, sıırım gibi ince, **şeytan yüzlü** ve maymun elli çapulcu Urban... (s.82 str.22-23-24)

Kulakları küpeli, saçları örülü, sıırım gibi ince, şeytan yüzlü ve **maymun elli** çapulcu Urban... (s.82 str.22-23-24)

Birden parmakları **altın kuronlu** dişime geçmiş, asılmış, sökmiye uğraşıyordu. (s.83 str.5)

Boynunda **iri taşlı** bir gerdanlık gördüm. (s.84 str.15)

-Burası **bir gecelik** eviniz olacak... (s.74 str.7)

2.3. BİR AD TAKIMININ, BİR SIFAT YAPIM EKİ ALARAK SIFATLAŞMASINDAN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ

...başında türbe çuhası renginde, koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külah ve sırtında **koyun pöstekisinden** kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.28-29)

Kendi halinde saf bir delikanlı! (s.20 str.24-25)

...**Nü tablosundaki** bir tutam gölge kadar göz alır... (s.21 str.6)

...yüzümde o **çivit renkli** maskeyi taşıyordum... (s.24 str.21)

- **Binbir gece kıssasındaki** Alâettin'in feneri şimdi bende! (s.27 str.14)

Beni Hamra aşiretinden biri beni görmek istiyormuş... (s.27 str.21)

Köy zenginlerinden Zülfü Ağa ne zaman sorulsa avda idi. (s.37 str.1)

Bir zamanlar **keklik sekişli** yosma bir Nazlı da benim ve benim gibi birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.10-11)

Örme daldan dar bir kafes içinde bir anaç keklik... (s.38 str.17)

...hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği **şurup renkli** denizler... (s.40 str.16-17)

Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki **kösele renkli**, yarı çiy, kızgın, kokulu ve ekşi deve etlerine kirli entarili donsuz bedeviler bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.4-5)

...bizi bekliyen **mutasarrıf flâmalı** otomobile doğru, hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam ümidile, o telâşla koşmaya başladım. (s.42 str.36)

-Bu **Allah'ın belâsı** melûn herifi hiç akrep sokmaz mı? (s.43 str.4)

...elinde gezdirdiği kâğıt çiçeklerle **Külhüvallahı yazılı** tabaklara bakmadan tersyüzü geri çeviriyorlardı. (s.44 str.15-16)

Karakamış harabeleri civarındaki büyük şimendifer köprüsünün yanında... (s.49 str.6-7)

Lavrans, Fırat'ın sonsuz boşluklar, kavruk tepeler arasından devrile devrile akan **toprak renkli** sularına dalmıştı. (s.52 str.12)

-Fakat falcının **kum üstündeki** çizgilerden okuduğu alın yazının son kısmı çıkmadı... (s.52 str.21)

İçlerinde **at kafalı**, at dişli, bir kıyafet değiştirme filminden Fernandel'i hatırlatan bir adam vardı.(s.54 str.20)

İçlerinde at kafalı, **at dişli**, bir kıyafet değiştirme filminden Fernandel'i hatırlatan bir adam vardı.(s.54 str.20)

Meselâ **lâpa lâpa yağan karlar altında** bir çam ormanı... (s.55 str.19)

Meselâ bakınız şu **dans eden Sitti Afife'nin sol yanağındaki** minimini, sıcacık, sedef parıltılı çapkın kırıışıklığa... (s.57 str.7-8)

Meselâ bakınız şu dans eden Sitti Afife'nin sol yanağındaki minimini, sıcacık, **sedef parıltılı** çapkın kırıışıklığa... (s.57 str.8)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi **pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki** bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11-12)

...öyle bir güzelin yüzünde **seher vakti gökündeki** çoban yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14-15)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

Çanak, çömlek cinsinden çatlama, kırılıp parçalanmaya istidatlı o kadar gevrek şeyler ki, insana bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.1-2)

...tam çıbanımın olduğu yere namlusunun dayanacağı toplu, eski sistem, **dum dum kurşunlu** tabancam.. (s.60 str.16-17)

Kadının yumağındaki iplikle çıbanımdan boşanan arasında hiç fark yoktu. (s.60 str.29)

Kırgız atının **kar üstündeki** siyah tümseğine dönüp dönüp bakıyordum... (s.62 str.23)

Elimdeki krokiye göre bir ormana ve **Kıryurd adında** bir kasabaya yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26-27)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığını bana duyuran sarışın genç kıza... (s.64 str.4)

Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, **insan kokulu** sıcaklığını bana duyuran sarışın genç kıza... (s.64 str.4-5)

-Buz denizindeki son Rus seferinden sonra dünya yüzünde keşfedilmemiş yer kalmamış. (s.66 str.4)

Darphanede yeni basılmış çil iki heybe dolusu altını Emîr Sadun'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5)

...bir ay süren hazırlıklardan sonra (**Ejderi Bahrî**) adında bir “vapuru hümayun” da Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15-16)

Bir akşam üstü, **tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki** güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.26-27)

Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine **kendi renginde** bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.27-28)

Her şeyi, hepsi de o **akide kızzılığında** cam gibi parlak, cilâlı, içi dışı aydınlık, ferah, hoş renkte idi... (s.68 str.30-31)

Deve tüyünden halılara uzanmıştık... (s.69 str.10)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o **tarçınlı akide şekeri rengindeki** hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.23)

Atlı araba devrinde **kasaba yapılı** dar mahallelere, akşam üstleri, hava durgunsa koyu bir köy kokusu sinerdi. (s.72 str.22)

Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim Binbirdirek batakhaneleri cinsinden bir yere mi düşüm? (s.73 str.19-20)

Odanın ortasındaki sular, ambardan boşanıp kileye akan buğday gibi hışıldıyordu... (s.73 str.30)

Yine sustuk, fakat kulaklarım şiddetle uğuldadığı için **“Kââ” ortasındaki** suların <sesini artık duymuyordum. (s.74 str.16)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, **asker merkezi** Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15-16)

Erkek, arkadaşlarına **“Kalacağım, siz gidebilirsiniz.” Mânasına** bir işaret yolladı ve bir iskemleye oturdu. (s.78 str.30-31)

Eyüp denizindeki Fener gazinosuna da gidermiş... (s.79 str.27)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş **lâle resimli** bir zarif parça idi. (s.80 str.9-10)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşıyordu... (s.80 str.21)

...altından **süzme zeytinyağı renginde**, elinizi sürseniz bulaşacağını sandığımız parlak, koyu bir çay akar. (s.82 str.8-9-10)

2.4. İYELİKLİ SIFAT ÖBEKLERİ

Üçüncü kişi iyelik eki almış bir adla bir sıfatın kalıplaşmasından oluşan öbeklerdir (Kahraman, 2005: 165).

...**üstleri yazılı** cankurtaran simitlerine... (s.11 str.10-11)

...çok uzun bacaklı, çok uzun boylu, **sırtları kabarık**, kambur hayvanlar trene bakmıyorlardı bile... (s.12 str.14)

...entarılerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş, **saçları perçemli**, başları takkeli çocuklar... (s.12 str.29)

...entarılerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş, saçları perçemli, **başları takkeli** çocuklar... (s.12 str.29-30)

Bu **dört yanı duvarlı**, tek kat, basık ve toprak evde öyle canı sıkılıyordu ki... (s.13 str.16)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi **iki tarafı keskin** incecik, sapsız bıçağıle kesişine... (s.13 str.18)

İkinci katta **kapıları açık** üç oda göründü. (s.16 str.22)

Gayet muntazam, **hatları nazik**, teni beyaz ve mat bir çehre... (s.17 str.33)

Gayet muntazam, hatları nazik, **teni beyaz** ve mat bir çehre... (s.17 str.33)

...**gözleri âdeta mavi** ve saçları sarışın, ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının şimal insanlarını ve Anglo Sanksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.34)

...gözleri âdeta mavi ve **saçları sarışın**, ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının şimal insanlarını ve Anglo Sanksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.34)

İri kafalı, koca enseli, **iki dişi daima meydanda**, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi bir köpek... (s.30 str.16)

İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydanda, **yanakları kof ve sarkık**, burnu çökük, aksi bir köpek... (s.30 str.16)

İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, **burnu çökük**, aksi bir köpek... (s.30 str.16)

Biraz sonra kâhya, kucağında **üstü sımsıkı örtülü** birşey taşıyarak ve yaş topraklarda düşmemeğe çalışarak yanımıza geldi. (s.38 str.13)

Koynundan bir torba çıkardı, **içi incecik kum dolu** bir torbacık... (s.51 str.26)

Ufak tefek, koyun gibi tüylü, **turnakları iki çatal** bir Kırgız atıydı... (s.62 str.15)

Sonra **uçları bükülü** kalıptan çıkma bıyıklar, yine kalıbı yerinde fes... (s.66 str.25)

Sonra uçları bükülü kalıptan çıkma bıyıklar, yine **kalıbı yerinde** fes... (s.66 str.26)

Her şeyi, hepsi de o akide kızılığında cam gibi parlak, cilâlı, **içi dışı aydınlık**, ferah, hoş renkte idi... (s.68 str.31)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu **gözleri dolu dolu**, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.19)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu gözleri dolu dolu, **yüzü kıpkırmızı**, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.20)

Kulakları küpeli, saçları örülü, sıırım gibi ince, şeytan yüzlü ve maymun elli çapulcu Urban... (s.82 str.22-23-24)

Kulakları küpeli, **saçları örülü**, sıırım gibi ince, şeytan yüzlü ve maymun elli çapulcu Urban... (s.82 str.22-23-24)

2.5. DURUM EKLİ SIFAT ÖBEKLERİ

+E, +DE, +DEn ve vasıta durum eklerinden birini almış bir adın, kendisinden sonraki –genellikle sıfat işlevli- bir kelimeyle kalıplaşmasından oluşmuş öbeklerdir.

Yukardan geniş, aşağı doğru ince, mahrutî bir parça kesti. (s.8 str.35)

...kurutulacak çamaşırlar gibi **iplere asılı** sandallara... (s.11 str.11-12)

Evin avlusuna **sırtında çuval kaplı bir yayvan torba**, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.9)

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, **elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası**, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.9-10)

Yer minderinde, **antikalara gömülü** bir gözlüklü adam oturuyordu... (s.16 str.25-26)

Zihnimden **Efganistan'a ait** bütün malûmatımı geçirmekteyim. (s.18 str.1-2)

...**derinleştirici ve teferruata nüfuz etmeğe istidatlı** bir bakış... (s.18 str.24-25)

...**Emevî devrine ait** ne değerli bir eser! (s.20 str.3)

...**böyle su içmeye alışmışlara mahsus** testilere rastgelirsiniz... (s.22 str.25)

...**uçkuruna bağlı** yalnız on tane ikilik gümüş para vardı. (s.26 str.22)

...**güneşi bile geri çevirmeye kadir** bir üstün adam sayılırdı... (s.27 str.32)

...amma **bütün o ummanda mevcut** unsurların bu minimini kadehte tam bir terkibi mevcuttur. (s.29 str.26)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı **çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı** Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.2)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu bir serum müessesesinden çıkmış kadar vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku duyuyorduk. (s.42 str.20-21)

...**dönüp hemen kaçmağa hazır** bir halde çekingen, ihtiyatlı, ara bırakarak yürüyordu. (s.45 str.26)

...sıcak iklimlerde **bundan faydalı** içki yoktur. (s.50 str.1)

...**miğferli ordulara bedel** yumuşak tüylü koyunlar dolaşiyor... (s.53 str.10)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20)

Balkonları, tarasaları, cumbaları ile sipsivri, göz kamaştırıcı, baş döndürücü iğreti sinema kuleleri! (s.57 str.27-28)

Çanak, çömlek cinsinden **çatlamıya, kırılıp parçalanmıya istidatlı** o kadar gevrek şeyler ki, insana bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.1-2)

Fakat unutamadığım bir çift güzel Alman kızı gözleriyle, Noel gecesini Almanya’da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiryâ’da, **Çin hududuna yakın** bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.7)

Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği **saz kulübelere dolu** köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.24-25)

Ortada bir yemek masası, kenarda **minimini mumlarla, kandillerle süslü** bir çam ağacı, etrafımda kadınlı erkekli adamlar... (s.63 str.27)

Atatürk’ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.21-22)

Sonra uçları bükülü **kalıptan çıkma** bıyıklar, yine kalıbı yerinde fes... (s.66 str.25)

Gergin, dar bir Hint kumaşile örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi... (s.69 str.24-25)

İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp da böyle **başka ırklarla meskûn** ayrı isimli yerlere gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.6-7)

Derebeylik devrine ait romanları hatırlatan bir gizli nikâh... (s.71 str.15-16)

Sergüzeşt yapmağa müsait yarı şahsi, ıssız, tehlikeli memleketlerde ömür sürmüş iseniz bunu her gün görmüşsünüzdür... (s.77 str.19-20)

Buradaki ormanı hatırlıyor muydu, **böğürtlenlerle örtülü** ufacık mırıltı deresini? (s.79 str.13-14)

Ya, **pembe dumandan ibaret** çiçekleriyle erguvanlar? (s.79 str.19-20)

Deyneklere sarılı ilk kiraz? (s.79 str.20)

Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5-6)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, **açıklıkları ve kuytuluklarile hem ışıldak, hem gölgeli**, yarı kirlî, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.11-12)

2.6. TOPLAMALI SAYI ÖBEĞİ BİÇİMİNDE OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ

Birden çok rakamdan oluşmuş büyük sayıları söylemek için oluşturulan bir öbeğdir. Genellikle asıl sayı sıfatlarıyla kurulan sıfat takımlarının sıfat unsurunu oluştururlar. Burada dikkat edilmesi gereken husus şudur. Sıfat tamlaması özelliği gösteren asıl sayı sıfatlarıyla toplamalı sayı öbeği özelliği gösteren asıl sayı sıfatlarını birbirbirine karıştırmamız gerekmektedir (Kahraman,1996: 80). Bizim burada sayı öbeği teriminden kastımız toplamalı sayı öbeği şeklinde oluşturulmuş sayı sıfatlarıdır. Sıfat takımı şeklinde oluşmuş sayılara çarpmalı sayı öbeği de diyebiliriz.

Örnek: “At ve hecin sırtında **on iki** gün yol aldıktan sonra bir masal memleketine vardım.” (Buradaki sayı grubu toplamalı sayı grubudur: $10+2=12$)

Örnek: “ Bana **beş yüz** lira ver.” cümlesindeki sayı adı ise bir sıfat takımıdır ve çarpma biçindedir: $5 \times 100=500$)

...ömründe ilk defa olarak, **kırk yedi** yaşında, bir kasaba yüzü görmüştü... (s.25 str.2)

...**on beş** saat yürütür... (s.28 str.4)

...**on iki** gün yol aldıktan sonra bir masal memleketine vardım. (s.57 str.23)

2.7. ANLAMLI ZARFLARLA BELİRTİLMİŞ SIFATLARIN, BU ZARFLARLA OLUŞTURDUĞU ÖBEKLER

Bir ilgeç öbeğinin bir sığata bağlanmasıyla oluşan öbekleri de bu kapsam içerisinde inceledik.

Yukardan geniş, **aşğı doğru ince**, mahrutî bir parça kesti. (s.8 str.35)

...zira şeyhin merhametsiz eli bunu **taş ocaklarında barut deliğı açanların küsküsü gibi sert**, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22-23)

...yağ **pek ustalıklı** bir şekilde, bir damlası etrafa sıçratılmadan, dar ağızlı bir şişeye hunisiz mayi akıtılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı. (s.9 str.34)

Anasınınbine benzemiyen, tuhaf kokulu, **fazla yumuşak**, içine gömülüveren cansız bir göğüs... (s.12 str.25)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almamağı çalışan bir adam gibi tıkanığını duyuyordu... (s.12 str.34)

Daha iyi bir muamele görmek ümidile belediye müsteşarı dedi ki: (s.17 str.10)

Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat bir çehre... (s.17 str.33)

...bu itbarla da etnoğraf ve mütehassıslar için **çok meraklı** bir mevzu teşkil ederler. (s.18 str.4)

Yeşil çay sıcağı, susamağı karşı **en mükemmel** devaymış. (s.19 str.17)

...Emevî devrine ait **ne değerli** bir eser! (s.20 str.3)

...**daha azılı** yerli köpeklere rastgelmiş... (s.31 str.33)

Bu kadar kuru, kabuğı benziyen göze hiç rastlamamıştım. (s.33 str.10)

İçindeki **en dehşetli** korku şimdi budur: (s.34 str.26)

...**en az** çamurlu, en az bataklara bırakıvermek... (s.35 str.9)

...**en az çamurlu, en az bataklara** bırakıvermek... (s.35 str.9-10)

...**en az** çamurlu, en az bataklara bırakıvermek... (s.35 str.9)

...**daha ağır, fakat daha sıcak, daha canlı**, soluyan ve sarılan birini hissediyor: (s.35 str.26-27)

...bu saate ve bu tabiate yakışan **en hoş** nağmeyi duymamışlar...(s.38 str.29)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan **en güzel** ses! (s.38 str.32)

Ne zarif, ne mert, ne dinç bir kuştu... (s.39 str.3)

Ne zarif, ne mert, **ne dinç** bir kuştu... (s.39 str.3)

Hadîdî denilen **en iyi cins** Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarala kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.1)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı **çok semiz**, çok kokulu, sıcacık otlarala kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.2)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, **çok kokulu**, sıcacık otlarala kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.2)

...**tüy gibi ince** kadınlar... (s.40 str.18-19)

...ağızlarından **şekerleme kadar tatlı** sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.19)

Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki kösele renkli, **yarı çiy**, kızgın, kokulu ve ekşi deve etlerine kirlî entarîli donsuz bedevîler bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.4-5)

...göğsüme, boynuma doğru tırmanmıya çabalıyan kıskaçlı, **yarı tüylü** ayaklar vardı. (s.42 str.27)

...**daha cenuptaki** bir komşu ülkesine atılacaktı. (s.47 str.7-8)

Fakat size **daha acayip** bir hikâyesini anlatacağım... (s.51 str.8)

Ben dünyadaki **en büyük** aşiret emîrinin manevî oğluyum! (s.52 str.14)

...**ne derece güzel** şeyler! (s.55 str.18)

...bir insan dimağının nasıl **bu kadar sıkı** bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.19)

Çanak, çömlek cinsinden çatlamıya, kırılıp parçalanmıya istidatlı **o kadar gevrek** şeyler ki, insana bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.2)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, **süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici**, iri, kara gözlerini, mavimtırak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.13-14)

...dünyanın **en acayip** bir çibanından ve tedavisinden bahsedeceğim: (s.59 str.4)

Avucumda incecik, sağlam, **yarı şeffaf**, sarıya bakan bir balık oltası tutuyordum. (s.60 str.30-31)

Ufak tefek, **koyun gibi tüylü**, tırnakları iki çatal bir Kırgız atıydı... (s.62 str.15-16)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cismimin önünde koşan bir **yarı mevcut** hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.8)

...fırtınalardan kaçıp **en kötü** iskelelere can ata uğrıya, inleye dinlene, islim borularını sarıp silindirleri çöze sıkıştırta, kasım sonu Hüdeyde'ye indik. (s.67 str.22)

Her şeyi, hepsi de o **akide kızılığında cam gibi parlak, cilâlı, içi dışı aydınlık, ferah, hoş** renkte idi... (s.68 str.30-31-32)

Göz alan bir ipek hışırtısı arasında dünyanın **en seçme** incirlerini, elmaslarını bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18)

O kadınlar zaten, dünyamızın **en seçme** güzelleriydi... (s.69 str.20)

...**körpe hurma ağacı gibi narin, ince endamlı, yarı çıplak** bir vücut... (s.69 str.23-24)

Fakat benim başımdan, Şam'da hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim **çok meraklı** bir vaka geçmişti. (s.71 str.15)

Bir ikindi üstü, **yarı kır, yarı şehir**, tenhaca bir semtte yabancı yabancı dolaşiyor... (s.71 str.22)

Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, ona kavuşunca **en fena** tarafından kâm almağı icap ettirir. (s.77 str.18)

Sergüzeşt yapmağa müsait **yarı şahsi**, ıssız, tehlikeli memleketlerde ömür sürmüş iseniz bunu her gün görmüşsünüzdür... (s.77 str.19-20)

Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan **çok keskin**, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı. (s.78 str.27-28)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde diş yerleri kalan ham hünnaplar? (s.79 str.22)

...**en düşmüş** kadın bile böyle iyi şeyler düşününce kibarlaşabilirdi. (s.80 str.3)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem ışıldak, hem gölgeli, yarı kirli, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.10-11)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem ışıldak, hem gölgeli, **yarı kirli**, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.10-11-12-13)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem ışıltak, hem gölgeli, yarı kirli, **yarı temiz**, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.10-11-12-13)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış **çok ışıltılı** oyuncaklar gibi titreyen, dönüp dönüp parıldayan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynayıyordu... (s.80 str.23-24)

Kulakları küpeli, saçları örülü, **sırım gibi ince**, şeytan yüzlü ve maymun eli çapulcu Urban... (s.82 str.23)

2.8. İKİLEMELERDEN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ

Yalnız arasına **kocaman kocaman** hayvanlara rastgeliyorlardı... (s.12 str.13)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından **biçim biçim**, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.22)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, **sürü sürü** altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.22)

...sonra önüne bir sürü patlak, sökük, **parça parça** ayakkabı dizdiler. (s.13 str.13)

...sızan suları altlarındaki kâselere birikmiş **sıram sıram** testiler... (s.22 str.26)

...**ığrı büğrü**, dimdik ve minare boyu uçurumlarla dolu... (s.23 str.22)

Ben **yarım yamalak** Arapçamı bırakıp Türkçe söylüyordum... (s.23 str.26)

Öteki beriki, kadın ve erkek müşteriler, serginin önünde durup pazarlık ediyorlar... (s.26 str.24-25)

...murdar, **delik deşik** bir paçavra. (s.41 str.17)

Şimdi haşmetli kralların yerinde, **tek tük**, dalgın çobanlar geziyor... (s.53 str.9)

Ben **diyar diyar**, iklim iklim ışıklar gördüm... (s.61 str.3)

Ben diyar diyar, **iklim iklim** ışıklar gördüm... (s.61 str.3)

...bu ışıkların akislerini çeşit çeşit, şehirli ve dağlı milletlerin **kadınlı erkekli** yüzlerinde seyrettim. (s.61 str.4-5)

Ufak tefek, koyun gibi tüylü, tırnakları iki çatal bir Kırgız atıydı... (s.62 str.15)

Ortada bir yemek masası, kenarda minimini mumlarla, kandillerle süslü bir çam ağacı, etrafımda **kadınlı erkekli** adamlar... (s.63 str.28)

Sonra hasır damlı, kamyş duvarlı **yığın yığın** evler, tüten dumanlar, başlarında testilerle sudan dönen kızlar gördük. (s.68 str.28-29)

Mermer arklardan döne kıvrıla, **irili ufaklı** yalaklardan geçe atlıya, odanın ortasında, durmamacasına sular akıp gidiyor. (s.73 str.15)

...dar, **iğri büğrü** biribirlerine benziyen yollarda Merce meydanını nasıl bulacağımı bilemiyordum... (s.75 str.35)

2.9. BİRBİRİNE BAĞLAÇLARLA BAĞLANAN SIFATLARIN OLUŞTURDUĞU SIFAT ÖBEKLERİ

Bu **dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak** evde öyle canı sıkılıyordu ki... (s.13 str.16)

Bir şey düşürmemeye, bir şeye basmamağa ve çarpmanağa dikkat ederek **ahşap ve gıcırıtılı** merdivenden çıktık... (s.16 str.21)

Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat bir çehre; gözleri âdeta mavi ve saçları sarışın ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.33)

Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat bir çehre; gözleri âdeta mavi ve saçları sarışın ensesinde **gür ve pembe** bir kan tabakasının şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.34-35)

...böyle, **sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı** bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18-19-20)

Bu **kuyu petrolü, terütaze, cilâli ve tombul** fıstıklar, dağların çıplak, sıcak karnı altında –siyah, gür ve kabarık- Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar göz alır... (s.21 str.4)

Bu vaziyet bana hapisanelerdeki **siyasî ve adî** mahkûmları hatırlatır: (s.21 str.15)

...yokuşlar **iğri büğrü, dimdik ve minare boyu** uçurumlarla dolu... (s.23 str.22-23)

Öteki beriki, **kadın ve erkek** müşteriler, serginin önünde durup pazarlık ediyorlar ve çok defa uyuşup eşyayı eksigine alarak, memnun ediyorlardı. (s.26 str.25)

...evlendiği ve deve aldığı zaman da böyle olmuştu: (s.27 str.10)

Balkondan uzanan **penivarlı ve dağınık saçlı** bir Frenk karısı, ıslak köpek tüyü koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.15-16)

Sıcak iklimlerin **ağaçsız ve kiremitsiz** her taş şehri gibi tek bir renk ve değişmez bir ışık ile kaplıyız... (s.37 str.24)

Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki **kösele renkli, yarı çiy, kızgın, kokulu ve ekşi** deve etlerine kirli entarili donsuz bedeviler bir akbaba sürüsü gibi saldırıyorlar... (s.41 str.4-5)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında biz de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.13)

Her taraf öyle göz alıcı, **oynak ve kaypak** ışıklı idi... (s.54 str.13)

Kenarlarında kavakların gümüşlendiği ovalara, yamaçlarında çınarların hışıldadığı yaylalara, **yelkenlerin şiştiği ve dumanların göğelendiği** denizlere kaçıyordu. (s.56 str.2-3)

Onların önünde sadece şu **çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve sudan ziyade bir lâv akımına benzeyen** Fırat vardı... (s.56 str.12-13)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen kırmızı toprağını, sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle donanan çayırını? (s.79 str.16)

Gözlerinde akli tam olmıyanlarda rastladığım **kâh alevlenen, kâh pelteleşen** bir kararsız ışık gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmişim. (s.81 str.7-8)

Kulakları küpeli, saçları örülü, sıırım gibi ince, **şeytan yüzlü ve maymun elli** çapulcu Urban... (s.82 str.23)

2.10. ORTAÇ CÜMLEMSİSİ BİÇİMİNDEKİ SIFAT ÖBEKLERİ

Anlatımda sıfat görevi yapan ortaç cümlemsilerini bu başlık altında inceledik.

Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, **bizim sabahlarımızda duyulan** neş'e daha doğrusu, bir hayata, rahata giriş keyfi vardır. (s.7 str.4-5)

Mesele **her vakit olan** işlerden: (s.7 str.18)

...yıldızlar bile örtülse yine gökte **ışık yerine geçen** bir cilâ parlar. (s.8 str.12)

Yalnız yaranın ağzında **kurumuş kahve telvesini andıran** pıhtılar birikmiş... (s.8 str.14-15)

Yalnız yaranın ağzında kurumuş kahve telvesini andıran pıhtılar birikmiş; **güneşten kerpiç kesmiş olan** kan pıhtıları... (s.8 str.15-16)

Yoğurt süzdüğümüz eski, çürük torbadan atılmış bir parça. (s.8 str.23)

Sönük petrol ışığının altında katran gibi görünen ve sıcaklığı duyulan bir kan tabakası... (s.9 str.14-15)

Şeyh, **yere, ayaklarımızın altına bıraktığı** deminki tıkaçı eline aldı... (s.9 str.18)

Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl bir tel veya değnek soktuğunuz zaman aşağıdan yer bulamayan su taşarsa, öyle, mecrasız bir kan kabartısı... (s.9 str.25-26)

Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl bir tel veya değnek soktuğunuz zaman **aşağıdan yer bulamıyan** su taşarsa öyle, mecrasız bir kan kabartısı... (s.9 str.26-27)

Ertesi sabah uyandığım vakit avluda dört at ve dört Bedevî duruyordu. (s.10 str.9)

Ben kızıl kanlı, **yaraya dökülünce yanık et kokusu veren** kaynar zeytinyağını düşünüyör, dişlerimi sıkıyordum. (s.10 str.18-19)

Dün öyle idi; bugün de, **babadan oğula nakledilen** hikâyelerle yine öyle kaldık. (s.10 str.27)

Zaten **babadan yetim kalan** küçük Hasan, anası da ölünce uzak akrabaları ve konukomşunun yardımile halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu. (s.11 str.7)

Hasan vapurda eğlendi; **gırl gırl işleyen** vinçlere, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str10)

Hasan vapurda eğlendi; gırl gırl işleyen vinçlere, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, **varda değiştirilirken çalınan** kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str12)

Fakat hem **pür nakıl çiçek açmış**, hem yemişlerle donanmış güzel, ıslak bahçeler de tükendi... (s.12 str.5)

Fakat hem pür nakıl çiçek açmış, hem **yemişlerle donanmış** güzel, ıslak bahçeler de tükendi... (s.12 str.5)

Yamaçlarında keçiler otlayan kuru, yalçın, çatlak dağlar arasından geçiyorlardı. (s.12 str.7)

Bunlar da bitti; **göz alabildiğine uzanan** bir düzlüğe çıkmışlardı... (s.12 str.11)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.21-22-23)

Anasınınkine benzemiyen, tuhaf kokulu, fazla yumuşak, içine gömülürilen cansız bir göğüs... (s.12 str.24)

Anasınınkine benzemiyen, tuhaf kokulu, fazla yumuşak, **içine gömülürilen** cansız bir göğüs... (s.12 str.25)

...**entarilerinin üstüne hırka yerine elbise ceket giymiş,** saçları perçemli, başları takkeli çocuklar... (s.12 str.28-29)

Anlamağa başladığı Arapçayı, **küçücük kafasında beliren** bir inatla konuşmuyarak sustu. (s.12 str.33)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almamağa çalışan bir adam gibi tıkanıp duyuyordu... (s.12 str.34-35)

Bir gün halası **sokaktan bağıarak geçen** bir satıcıyı çağırdı. (s.13 str.8)

Torbasında da **mukavva gibi bükülmüş** bir tomar duruyordu. (s.13 str.11)

Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin, incecik, sapsız bıçağıle keşişine... (s.13 str.17-18)

...sonra bunları birer birer, **İstanbul'da gördüğü** maymun gibi avurdandan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mıhlayışına... (s.13 str.20)

Göğsünün ortasında, **tıpkı çenesindeki sakalı andıran** kırçıl, seyrek bir tutam kıl vardı. (s.14 str.1-2)

Dışsizlikten pelték çıkan bir sesle tekrar sordu: (s.14 str.3)

Asıl konuşan Hasan'dı, altı aydan beri susan Hasan... (s.14 str.15)

Asıl konuşan Hasan'dı, **altı aydan beri susan** Hasan... (s.14 str.15)

...“Ha! Ya? Öyle mi?” gibi **dinlediğini bildiren** sözlerle onu söyletiyordu... (s.14 str.20)

...**artık erişemeyeceği** yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli, hem yaşlı dinliyordu... (s.14 str.20-21)

Bunu işiten çocuk hıçkırığa hıçkırığa, katıla katıla ağlamaktadır... (s.15 str.5)

...bir daha **Türkçe konuşacak** adam bulamayacağına ağlamaktadır. (s.15 str.6-7)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların –**Arabistan sığağıle yanan** kızgın göğsüne- bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.12)

...gözlerinin dolduğunu ve **sakallarından kayan** yaşların –Arabistan sığağıle yanan kızgın göğsüne- bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.11)

Yanındaki adam **Lübnan’da belediye müsteşarlığında bulunan** bir delişmen Fransız’dı... (s.16 str.4-5)

Haleb’e bu Şeyhin şöhretini işiterek koşmuş, bir gece evvel **Kermes’te tanıştığımız** sırada bana, ertesi gün beraber aramaklığımızı teklif etmişti. (s.16 str.7-8)

...başında **türbe çuhası renginde koyu yeşil bir kumaş sarılmış** acayip bir külah ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka vardı. (s.16 str.27-28)

Yanındaki küllü bakır mangalda, **birbir üstüne konmuş** çay ibrikleri dumanlanıyordu. (s.17 str.1)

Oturmağa cesaret edemiyen arkadaşım sordu: (s.17 str.4)

Bütün Avrupa ve Asya’da kullanılan çingirakları tamamlamış... (s.17 str.14-15)

Yak denilen hayvan 2000 metre irtifadan aşağıda yaşamaz. (s.17 str.19)

...bildiklerim **eskiden baba evinde kullanılan** sarı leğen ibriği ve bir de adî bakır ibriklerdi. (s.17 str.24-25)

Fransız oda oda gezmeğe başladığından, **sakalina rağmen çok genç görünen** Şeyh Efganî ile karşı karşıya kalmıştım... (s.17 str.28-29)

...ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının **şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan** feyzini görmekteyim. (s.17 str.35-36)

Hoşlanmadığını anlatan bir bakış. (s.18 str.6-7)

Biran için, mavi, tatlı rengin içinden, **yanar ispirotoya tutulmuş** bir iğne kızılıığı geçmişti. (s.18 str.7-8)

Zahir, derim, yüzümde **kolayca aldatılacak bir adam olmadığımı belli eden** bir şey var... (s.18 str.23)

Zahir, derim, yüzümde **kolayca aldatılacak** bir adam olmadığımı belli eden bir şey var... (s.18 str.23)

...ve ben de **bir “Kabımda olamamak” diye anlatabileceğim** bir huzursuzluk duydumsa, o adamın sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.28-29)

Seyahat, edebiyat ve politika hayatı esnasında rastladığım tipler hep bu neticeyi verdi. (s.18 str.30-31)

Beni meraka, vesveseye düşüren bu noktaları o zaman şuurla, vazıh bir surette görememiştim. (s.19 str.23)

Bütün onları aradan on sene geçtikten sonra, **şimdi anlatacağım** bir tesadüfle hatırlıyor... (s.19 str.25)

Yeni aldığı antikalara sevinçle bağrına basan arkadaşşıma arabada dedim ki: (s.19 str.34)

Yeni aldığı antikalara sevinçle bağrına basan arkadaşşıma arabada dedim ki: (s.19 str.34)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, **sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı** ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18-19)

Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve **sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı** bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.19-20)

...kenarı fıstık çamlarile süslenmiş bir ufacık, akçıl, kayalık Lübnan köyü... (s.21 str.3-4)

Bir dam altında, bir yolun yolcusu oldukları halde, yine birbirlerine ne kadar uzaktırlar.. (s.21 str.15-16)

Arkada boş kalan tek yere, ortaya, iki eliyle gırtlığını tutan bir genç adam bindirdiler. (s.21 str.19)

Arkada boş kalan tek yere, ortaya, **iki eliyle gırtlığını tutan** bir genç adam bindirdiler. (s.21 str.19-20)

Her dağlı Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz kalıpcının sıcağı ve fırçası sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.20-21-22)

Cevap vermek hususunda bile birbirlerini geçmek isterler, **mallarını beğendirmek isteyen** ayak satıcısı gibi bir lafazanlık, bir ağız kalabalığı ki... (s.22 str.4-5)

İlk gittiğiniz zaman bir yerde, bir kır kahvesinde veya bir köylü evinde su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.12)

...kenarında ufacık, tenasüpsüz emziği olan bir akçıl testi... (s.22 str.14-15)

O halde siz bu testi sağ elinizle yukarıya, **başınızı geçecek** bir yüksekliğe kaldıracaksınız... (s.22 str.18)

Dökülen su **yanında hava payı olan** bir huni imiş gibi ağızlarından geçer... (s.22 str.22)

...**sızan suları altlarındaki kâselere birikmiş** sıram sıram testiler... (s.22 str.26)

Yukarıdan tazyikle gelen su ağızınızda kalır... (s.22 str.28)

Dudak dokundurduğunuz testi hemen kırarlar. (s.22 str.34)

...biraz da **su kıtlığı çekilen** o fakir, taşlık yerlerde su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.2)

İşte **otomobile bindirdikleri** genç anlattığım şekilde su içerken, testinin içine girmiş olan kocaman bir eşek arısı, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış... (s.23 str.4)

İşte otomobile bindirdikleri genç anlattığım şekilde su içerken, **testinin içine girmiş olan** kocaman bir eşek arısı, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış... (s.23 str.4)

Hastanın **demin kıpkızıl olan** yüzü morarıyor... (s.23 str.29)

Nihayet çehre **çivitle boyanmış**, şiş alçılı, korkunç başı belirsiz bir aktar maskesine döndü... (s.23 str.34)

Asıl yüze, **biraz evvel kanı işleyen**, damarları atan, adalesi oynayan yüze yabancığını yadırganlığını görüyordum. (s.24 str.1)

Asıl yüze, biraz evvel kanı işleyen, **damarları atan**, adalesi oynayan yüze yabancığını yadırganlığını görüyordum. (s.24 str.1)

Asıl yüze, biraz evvel kanı işleyen, damarları atan, **adalesi oynayan** yüze yabancığını yadırganlığını görüyordum. (s.24 str.1-2)

Zira arkadakiler **artık yarı katılaşmış olan** vücudu kollarından bırakamıyorlardı. (s.24 str.8)

“Rahat etmesine dua edeceğin birisi de orada!” Der gibi... (s.24 str.18)

...**sabahleyin ölüsünü taşıdığımız** yaşta bir genç, toprak testisini havaya kaldırmış... (s.24 str.25)

Emin olunuz, **bütün bildiğimiz** hayvanların içinde en ihtiyatsız ve en ibret almazı insandır. (s.24 str.28)

...bunları **yağmur mevsiminde gökte gördüğü** eleğim sağmanın her çizgisinden boy boy, biçim biçim boyamışlardı. (s.25 str.9-10)

...ille merdivenlere ve o **ikide bir öten** zillere, çömelip uzun uzun, şaşkın şaşkın baktı. (s.25 str.15)

...**yüz çeşit eşya dizilmiş** bir yer sergisi... (s.25 str.18)

Onun Kalsum telâffuz ettiği bu kadın ismi bizim Gülsümümüzdür... (s.26 str.19)

Niçin bu adamlar o güzel fenere **-kibritsiz yanıp ışığı tükenmeyen**, is ve duman vermiyen fenere- alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.30)

Niçin bu adamlar o güzel fenere **-kibritsiz yanıp ışığı tükenmeyen, is ve duman vermiyen** fenere- alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.30)

...evlendiği ve **deve aldığı** zaman da böyle olmuştu. (s.27 str.10)

Kalbi **İngiliz seyyahının vâha kuyusu başında unutup bıraktığı** ıslak sabun kalıbı gibi göğsünün içinde kaypaklaşmıştı... (s.27 str.11-12)

İşsiz güçsüz kaldığım gurbet ellerinde köşe pencere, kendimce, Abdülhak Hâmid'in "Kürsü temaşa"sı yerine geçerdi. (s.29 str.1)

Çam dallarında sallanan bir tırtıl torbası gibi kafanızın içi, mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temaslı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.8)

Çam dallarında sallanan bir tırtıl torbası gibi kafanızın içi, mütemadiyen, **gece gündüz kıvrılıp bükülen** soğuk temaslı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.9)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.12-13)

Eski mobilyaların tahtalarını dişleyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kemirici, işleyici ses... (s.29 str.12-13)

Bahri muhitten aldığınız bir bardak su, o geniş denizin trilyonda biri değildir... (s.29 str.24)

...bu itibarla **insan muhitinin bir damlası üstüne çevrilmiş** bir mikroskop camı addederim: (s.30 str.5-6)

Rasathaneler **nasil gökleri ve yıldızları temaşa için havaya uzanmış** birer fen gözü ise köşe pencereleri de yeri ve yerde yaşayanları seyre yarar... (s.30 str.7-8)

...**zemine eğilmiş** birer tecrübe gözlüğüdür. (s.30 str.9-10)

Bu basit teleskobun önüne geçip insanlarla hayvanları tetkik **pek hoşlandığım** eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.13)

Bana buldok suratı **bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren** eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18-19-20)

“Buldok”, **değişiklik olsun diye, sanki asıl yüzüne korkunç, gamlı, bedbin bir karnaval maskesi geçirmiş** bir köpektir. (s.30 str.22-23)

Dünyaya **parçalanıp yok edilecek** lüzumsuz, zararlı, iğrenç bir şeymiş gibi kin ile, anarşist gözü ile bakıyordu. (s.30 str.27-28)

Günde iki kere Senegalli izbandut bir nefer **-kardif kömüründen halkolunmuş**, et ve adalesi ziftle yoğrulmuş bu yarı insan- onu zincirinden sıkı sıkı tutup hava aldırmağa çıkarıyordu. (s.30 str.30-31)

Günde iki kere Senegalli izbandut bir nefer **-kardif kömüründen halkolunmuş, et ve adalesi ziftle yoğrulmuş** bu yarı insan- onu zincirinden sıkı sıkı tutup hava aldırmağa çıkarıyordu. (s.30 str.31)

Transatlantik vapurlarının bacasına benzeyen o simsiyah köpek, koskoca adamı, âdeta, **iri şilepleri çekip götüren** romorkörler gibi sürüklüyordu. (s.31 str.1))

Zavallı Senegalli, **bir türlü lafzayamadığı** “j” leri değiştirerek: (s.31 str.9)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, ıslak köpek tüyü koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.15)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, **ıslak köpek tüyü koktuğu vehmini veren** etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16-17)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, **ıslak köpek tüyü koktuğu** vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor: (s.31 str.16)

Köpek, **mançınıktan kurtulan** bir taş gibi fırlamış... (s.31 str.25)

Arkasından yetişemediler, **gittikçe uzaklaşan** ve sokaklar arasında gittikçe sönerek akseden havlamalar, o kadar! (s.31 str.27)

Arkasından yetişemediler, gittikçe uzaklaşan ve **sokaklar arasında gittikçe sönerek akseden** havlamalar, o kadar! (s.31 str.27)

Hava almaya çıkardıkları zaman, artık, hürriyet eskisi kadar ona cazibeli görünmüyordu... (s.32 str.3)

Evvelce yanına yaklaşmıyan mahalle çocukları, etrafını sarıyorlar: (s.32 str.11)

...kahramanlığını o **kopmayacak sandığı** zincire borçlu idi. (s.32 str.15)

Yeni tuttuğu hizmetçi kadına dedi ki: (s.33 str.1)

Şimdi saçları küçük aktar dükkânı bebeklerinin **ne kıla, ne de ota benziyen**, dokunsanız hışırdayacağını sandığınız cansız, kuru, soluk rengini, şeklini almış. (s.33 str. 6-7)

Şimdi saçları küçük aktar dükkânı bebeklerinin ne kıla, ne de ota benziyen, **dokunsanız hışırdayacağını sandığınız** cansız, kuru, soluk rengini, şeklini almış. (s.33 str. 7)

Bu kadar kuru, **kabuğa benziyen** göze hiç rastlamamıştı. (s.33 str.10)

Balkan muharebesi kopunca, **hududa çok yakın olan** köyde bir akşam üstü şu korku yayılmış: (s.33 str.16)

...kucağında **bir yaşına basmayan** yavrusu uykuda... (s.33 str.25-26)

Şimşek bile çakmıyan koyu, değişmez bir karanlık. (s.34 str.5-6)

Uzaklarda kabaran derelerin yüklü uğultusu ve yakınlarında çamura batıp çıkan ayakların boğuk hışırtısı.. (s.34 str.8)

Uzaklarda kabaran derelerin yüklü uğultusu ve **yakınlarında çamura batıp çıkan** ayakların boğuk hışırtısı.. (s.34 str.8-9)

Ayşe **beline dolanan** ufak kolların ara sıra gevşediğini duyuyor: (s.34 str.10)

Evvelâ çöken, sonra da başını uzatıp yan üstü uzanan, bir türlü kalkmak mecalini bulamayan attan iniyorlar... (s.34 str.30)

Evvelâ çöken, **sonra da başını uzatıp yan üstü uzanan**, bir türlü kalkmak mecalini bulamayan attan iniyorlar... (s.34 str.30)

Evvelâ çöken, sonra da başını uzatıp yan üstü uzanan, **bir türlü kalkmak mecalini bulamayan** attan iniyorlar... (s.34 str.30-31)

Zira **durmadan ilerleyen** felâket kafilesinden ayrı düşmek Ayşe'ye hepsinden daha korkunç geliyor. (s.34 str.32)

Ayşe, **yanında diz kapaklarına kadar çamurlara bata çıka yürümiye çalışan** Ali'nin minimini elini bırakmak istemiyor. (s.35 str.3-4)

Boynuna dolanan mecalsiz kolları da çözmeye cesareti yoktur. (s.35 str.5)

Bu sırada, ilerliyen kabile, **selin batıra çıkara, vura çarpa sürüklediği** bir enkazdan başka bir şey değildir. (s.35 str.15-16)

Yüzü ve vücudu belki de, yağmurdan fazla **soğok soğuk döktüğü** terle ıslanmıştır. (s.35 str.19-20)

Dizlerinde, **ayaklarını çamurdan çekebilecek** kudret gittikçe azalıyor... (s.35 str.20-21)

Ali, **gemi azıya almış, bir atın arkasından, üzengeye takılı çekilen** bir ceset gibiydi... (s.35 str.28-29)

...**demin yolda bıraktıkları** at gibi yere uzanıvereceğini anlıyarak, haykırmak, birini imdada çağırarak istiyor. (s.35 str.35-36)

...**geceki yağmur gibi dökülen** coşkun gözyaşları içinde gülümsüyor. (s.36 str.20-21)

Hizmetçi donuk, fersiz, katı, **suyu çekilmiş** kuru böcek kabuğu gözlerini işaret etti: (s.36 str.22)

Çocukken, **ağızdan dolma bir tüfekte avlandığı** sırada kendi kendisini yaralamış... (s.37 str.2)

Fakat **çocukluğunda yaptığı** ilk kazalı av ona fena bir lâkap takmıştı...(s.37 str.5)

Halep içinde **bahara delâlet eden** işaret yoktur. (s.37 str.23)

Akşam üstleri kırlarda keklik sesi işitmemiş olanlar **bu saate ve bu tabiate yakışan** en hoş nağmeyi duymamışlar demektir. (s.38 str.29)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.30-31-32)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve **havada tütsülenen** bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.31)

Dişi davetine can atan bir iri keklik çalıların arasından önümüze çıkıvermişti. (s.38 str.34)

...**önüne geçemeyeceği** bir cinsiyet hırsile pervasız yürüyordu. (s.39 str.26-27)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı Bahar çöllerinde dolaşıyordum. (s.40 str.1)

Bir Roma harabesi üzerine yeniden kurulmaya başlanan bu çorak Badiye limanında mutasarrıf eski bir mektep arkadaşım çıkmıştı. (s.40 str.5)

Bilhassa çölde onu konuşurken **hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği** şurup renkli denizler, avize gibi şakırdıyan pınarlar, çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.16)

Bilhassa çölde onu konuşurken hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği şurup renkli denizler, **avize gibi şakırdıyan** pınarlar, çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.17)

...**ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen** kızlar görürsünüz. (s.40 str.19-20)

...**kaynamaktan etleri kemiklerinden ayrılmış, yağlarıdeşilmiş** çirkin bir şekle girerek el sürmeden öğürtü veriyorlardı. (s.41 str.9-10)

Hâlâ lenger başında deve kemiği yalamakla uğraşan bir bedevîyi zorla yerinden kaldırdılar... (s.41 str.15)

Fakat yağlı ağız **kemikten kalan** et liflerini kendi dişlerinin arasından çekmekle, ayıklamakla, ezmekle meşguldü... (s.41 str.21)

...her defasında **yeni çıkan** akrep, ilki gibi, evvelâ bir sokma hareketi yapıyor... (s.42 str.6)

Bedevînin kuşağı arasından düşüverecek bir akrebe basmak ihtimalile önüme bakıyordum... (s.42 str.24)

...belimde **benimle yürüyen** bir şeyler, göğsüme, boynuma doğru tırmanmaya çabalıyan kıskaçlı, yarı tüylü ayaklar vardı. (s.42 str.25-26)

...belimde benimle yürüyen bir şeyler, göğsüme, **boynuma doğru tırmanmaya çabalıyan** kıskaçlı, yarı tüylü ayaklar vardı. (s.42 str.26-27)

Bedevî, kanarya kafesinde **yumurtadan yeni çıkmış** yavruları gösteren bir kuş meraklısı neşesile, gururile: (s.42 str.32)

Bedevî, **kanarya kafesinde yumurtadan yeni çıkmış yavruları gösteren** bir kuş meraklısı neşesile, gururile: (s.42 str.32-33)

...**bizi bekliyen** mutasarrıf flâmalı otomobile doğru, hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam ümidile, o telâşla konuşmaya başladım. (s.42 str.36)

...bizi bekliyen mutasarrıf flâmalı otomobile doğru, **hükûmetten medet umar, ona sığınır** bir adam ümidile, o telâşla konuşmaya başladım. (s.43 str.1)

Işık vursa bile içine fer düşmiyen bulanık gözlü bir küçücük, sıska, yılgın köpekti. (s.44 str.1-2)

Tüyleri, **mangal altında sırtları yanmış** kedilerinki gibi kirlili sarı renkte olduğundan yıkansa da temizlik hissi vermez... (s.44 str.6)

Osman **bir kabahat işleyip yadillere düştüğü** zaman bu köpek gibi sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.11)

Ona da her uzandığı kapı aralığından **dilini anlamadığı** adamlar “Hoşt”a benzettiği keskin bir kelimeyle haykırıyorlar... (s.44 str.13-14)

Ona da her uzandığı kapı aralığından dilini anlamadığı adamlar “**Hoşt**”a benzettiği keskin bir kelimeyle haykırıyorlar... (s.44 str.14)

...**elinde gezdirdiği** kâğıt çiçeklerle Külhüvallahî yazılı tabaklara bakmadan tersyüzü geri çeviriyorlardı. (s.44 str.15)

O güne kadar işitmediği bu tatlı sözün mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6)

Osman’ın **taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş** kirli hâki ceketiyile köpeğin açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu yanyana geldi... (s.45 str.10)

...köpeğin **açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş** kirli postu yanyana geldi... (s.45 str.11-12)

Her ikisinde de hasret derecesini bulmuş olan sokulma ihtiyacı çarçabuk ısınmalarına yardım etmişti. (s.45 str.12-13)

Sevildiğini, sevdiğini anlatamıyan, neşesini ve gönül çalkantısını belli edemiyen bir huyu vardı. (s.45 str.21)

Sevildiğini, sevdiğini anlatamıyan, **neşesini ve gönül çalkantısını belli edemiyen** bir huyu vardı. (s.45 str.21-22)

Uyurken yanında nefesini nefesine uyduran bir dert yoldaşından yine mahrum, yine tek başına kalmaktan korkuyordu... (s.45 str.31)

...**şimdi dolaşıp yaşadığı** yerdeki adamlara, havasına, suyuna, güzelliğine ısınamıyordu. (s.46 str.9)

Barakalar önünde durup ellerini ipten sıyırdıkları zaman ona sarıldı... (s.47 str.14)

Gümrük kolcusu **gözleri akan** sıska, iğrenç köpeği göstererek: (s.47 str.17)

Osman’ın kollarından çözülen ip onun boynuna takıldı ve hudut levhasını tutan direğe bağlandı. (s.47 str.22)

Osman’ın kollarından çözülen ip onun boynuna takıldı ve **hudut levhasını tutan** direğe bağlandı. (s.47 str.23)

Bunu gören köpek, evvelâ, yerinden fırlamak, ipini kırmak, hayatında ilk defa, dişleri meydanda, kuyruğu dimdik, hırlayarak iri çizmeli adamlara saldırmak istedi... (s.47 str.35)

...yaşlı gözlerini **-daima kovucu “Hoşt!” deyici olarak tanıdığı-** dünyaya son bir usanç içinde yumdu. (s.48 str.6-7)

İşte **Lavrans’ı tanıyan** adam! (s.49 str.1)

...**uzaktan çadırımıza doğru gelen** siyah sakallı, kırk beşlik bir bedevîyi işaret ettiler. (s.49 str.2-3)

Çadırımıza giren bedevî dedi ki: (s.49 str.14)

...**Anadolu’da karlar eridiği** zaman Lavrans güz mevsiminde ölçmüştü... (s.49 str.15-16)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.24-25-26)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve **acı mahbup terkibi dediğimiz** Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.25)

...**önüne çıkan** bedevî aşiretlere uğrar... (s.50 str.10)

Çok uzaklara atla gideceği gün beni de yanına alırdı. (s.50 str.16)

Lavrans’ın neşeli olduğu zamanlar da vardı. (s.50 str.23)

Saçım sakalım simsiyah olduğu halde... (s.51 str.5-6)

İşte Lavrans’ın **ömrüme süreceğ olan** damgası! (s.51 str.6-7)

Fırat’ı bir yakadan ötekine geçmek için kullanılan gemilerden birine girdik. (s.51 str.11)

-Şu kenarda **bağdaş kurup oturan** Arap iyi fala bakar. (s.51 str.16)

Lavrans’ın önüne sürdüğü mecidiyeye de elini sürmedi... (s.51 str.24-25)

Çölde, fırtınalardan sonra gördüğümüz yılan derisi menevişleri gibi acayip, süslü, kararsız çizgiler... (s.51 str.28-29)

Lavrans, Fırat’ın **sonsuz boşluklar, kavruk tepeler arasından devrile devrile akan** toprak renkli sularına dalmıştı. (s.52 str.11-12)

-Fakat **falcının kum üstündeki çizgilerden okuduğu** alın yazısının son kısmı çıkmadı... (s.52 str.21)

Dikili bir ağacı, ayakta kalmış bir bacası olmıyan korkunç bir boşluk... (s.53 str.11)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler arasından geldiği devir o kadar uzak değildir... (s.53 str.25-26)

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, **nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren** hadsiz hesapsız bahçeler arasından geldiği devir o kadar uzak değildir... (s.53 str.25-26)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış cilâli akisler henüz hatırlındadır. (s.53 str.28)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve **atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış** cilâli akisler henüz hatırlındadır. (s.53 str.29)

Ben bunları düşünürken **dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan** hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.3-4)

Ben bunları düşünürken **dünya yüzünde işleyen** nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.3)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, **suya uzatılan** uzun sııklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5)

İçlerinde at kafalı, at dişli, **bir kıyafet değiştirme filminden Fernandel'i hatırlatan** bir adam vardı. (s.54 str.20-21)

Bizim gibi otomobille suyu geçecek olan, tahsil görmüş bir çiftlik sahibi söze karıştı: (s.54 str.31)

Sonra **bizi karşıya geçirecek** bir kayıkçı neslini nereden bulacaktık! (s.55 str.6-7)

Demek şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru çölü, kenarında bir diken bile bitmiyen suyu, şu bomboş ufku ve **ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan** çıplak güneşle bön ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.14-15)

Demek şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru çölü, **kenarında bir diken bile bitmiyen** suyu, şu bomboş ufku ve ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bön ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.13)

Meselâ **lâpa lâpa yağan** karlar altında bir çam ormanı... (s.55 str.19)

Portakal ve turunç bahçelerinde seyredilen masmavi Akdeniz... (s.55 str.20)

Büyük bir limana demir atmış kocaman transatlantik... (s.55 str.21)

Gecenin karanlığı içinde bir düşen yıldız süratiyle geçen ekspresler... (s.55 str.21-22)

Buzlu içkilerle donanmış masalar, şemsiyeli koltuklarıyla plâjlar, mermer havuzlarıyla teraslar... (s.55 str.23)

Aydın **ağaçlara ve bacalara sarılan, damlara ve tarhlara serilen** tüylü ışığı! (s.55 str.25-26)

Önlerinden geçen adamlar hep aceleci idi... (s.55 str.32)

Kenarlarında kavakların gümüşlendiği ovalara, yamaçlarında çınarların hışıldadığı yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve dumanların gölgelendiği denizlere kaçıyordu. (s.56 str.1)

Kenarlarında kavakların gümüşlendiği ovalara, **yamaçlarında çınarların hışıldadığı** yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve dumanların gölgelendiği denizlere kaçıyordu. (s.56 str.1-2)

Hiç olmasa **akşam rüzgâriyle serinleşip çalgı sesleriyle dolan** Haleb'e varıyordu... (s.56 str.3-4)

...**bahar gelince tomurcuklanan,** gonca ve çiçek veren bir gül fidanını bile görmemişlerdi. (s.56 str.6-7)

...bahar gelince tomurcuklanan, **gonca ve çiçek veren** bir gül fidanını bile görmemişlerdi. (s.56 str.7)

...**kayalar arasından fişkırmış** taze yosunlu bir pınarın keyfini sürmemişler... (s.56 str.8)

Hattâ **başında dört narin hurma ağacının gölge saldığı** bir vaha kuyusunu da bilmiyorlardı. (s.56 str.10-11)

Onların önünde sadece şu **çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden** ve sudan ziyade bir lâv akınına benzeyen Fırat vardı... (s.56 str.12-13)

Onların önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve **sudan ziyade bir lâv akınına benzeyen** Fırat vardı... (s.56 str.13)

...**şu keçi kılından örülmüş** dört kara çadır vardı. (s.56 str.14-15)

Hem bu düşüncelerle, hem de sıcaktan çatlıyacak kadar ağrıyan başımı elimle tuttum... (s.56 str.23-24)

Fırat kayıkçısı **bir tek çiçek bile yaşatmıyan** kuru, zalim güneşi ile övünüyordu. (s.56 str.31)

...belki de **seksapeli arttıran** bir damga, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.4)

Derinin **öpmiye, okşamıya, hattâ koklamıya davet eden** bir cilvesi değil mi? (s.57 str.9)

Emîrin veziri, **abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan** bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpınarak tenbih etti: (s.58 str.12-13)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, **süte düşmüş** hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpınarak tenbih etti: (s.58 str.13)

Çarşıda, pazarda yüzleri yarıdan yarıya kemirilip, oyulmuş iğrenç adamlara rastgelip “firengiden mi?” Diye sorduğum vakit: (s.58 str.23-24-25)

Çarşıda, pazarda **yüzleri yarıdan yarıya kemirilip, oyulmuş** iğrenç adamlara rastgelip “firengiden mi?” Diye sorduğum vakit: (s.58 str.23-24)

Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaşmanızı tavsiye edemiyeceğim bir cadı... (s.58 str.34-35)

...ucunu o sivilcenin **yaraya henüz takılı olan** başına ilmikledi. (s.59 str.17)

Hissettim ki yumağın daldaki uciyle **çıbanımın içinde göremediğim** bir katı yumak birbirine eklenmiştir. (s.59 str.20-21)

...benim de yüzüm, **çarşıda rastladığım** bedevîlerinki gibi gelir... (s.59 str.26)

Gözlerim **çıbanımla hurma dalı arasında hafif hafif sallanan** incecik tirede, kalıp gibi yatıyordum. (s.59 str.30-31)

...**yaramdan eklenen** parça ile uzuyor. (s.59 str.32)

Ben başımı dimdik tutarak **gündüzleri çöl güneşinin kalayladığı** kamaştırıcı göğe gözlerimi kapıyor, geceleri açarak kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.1-2)

...kölelerin dikkatsizliğine uğrıyarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem **çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen** bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.12-13)

tam çıbanımın olduğu yere namlusunu dayanacağı toplu, eski sistem, dum dum kurşunlu tabancam.. (s.60 str.15-16)

...içinden **haşlanmış balık gözüne benzettiğim** ufacık, toparlacık, bembeyaz bir sert boncuk çıkardı... (s.60 str.22)

Ben, **ucu daldan çözümlü elime verilen** tireye bakıyordum: (s.60 str.28)

Avucumda incecik, sağlam, yarı şeffaf, **sarıya bakan** bir balık oltası tutuyordum. (s.60 str.31)

Binbaşı **şakağında eski bir yanığa benziyen** küçük kırışıklığı gösterdikten sonra, hasret sezilen bir sesle: (s.60 str.32)

Binbaşı şakağında eski bir yanığa benziyen küçük kırışıklığı gösterdikten sonra, **hasret sezilen** bir sesle: (s.60 str.33)

Güzel kadın gözlerine en çok yaraşan ziya, oynak mum ışığıdır. (s.61 str.1)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânayı en iyi anlıyanlar **ücre memleketlerde dolaşan** sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.10)

Gece ile ışığı ve **ışığın çehrelere serdiği** mânayı en iyi anlıyanlar ücre memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.9)

Adam boyu çayırlar, **karşı kıyısı görünmez** ırmaklar, sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız ormanlar aştık. (s.61 str.18)

Adam boyu çayırlar, karşı kıyısı görünmez ırmaklar, **sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız** ormanlar aştık. (s.61 str.19)

Nihayet **donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş** balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.23-24)

Nihayet **donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği** saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.24)

...**kendi cinsinden gibi yakınlık duyduğum** sıcak bakışlı, dilimden anlıyan bir hayvancağız... (s.62 str.16-17)

Sibirya'da Mişel Strogof'un **mil çekilen** gözlerini hatırlıyor... (s.62 str.21)

Giden, ilerliyen, **yaşamakta inat eden** ruhtur. (s.63 str.1-2)

Bir aralık öyle sandım ki, **önümde giden** biri vardır... (s.63 str.2)

...arkasında iki kat, dizüstü sürüklenen karaltı da bendim. (s.63 str.3-4)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, **cismimin önünde koşan** bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.7-8)

Yalnız içimi hissediyorum ve **içimde yanarak tükenen** bir yerimi! (s.63 str.14)

...**kar içinde tutuşmuş** bir kalbin tek başına depreştiğini biliyordum, o kadar... (s.63 str.16)

Tam o sırada **karlar üstüne benimle beraber uzanmış** bir, iki ışık çizgisi görür gibi olmuşum. (s.63 str.23)

...**ocağında alev alev odunlar yanan** basık bir oda... (s.63 str.25-26)

Cismimden ayrılarak demin önümde giden ruhumun tekrar içime girdiğini duyuyordum. (s.63 str.29)

Lacivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu, insan kokulu sıcaklığı bana duyuran sarışın genç kıza... (s.64 str.4-5)

Taneleri birbirine çarptıkça kıvılcımlanan bir sıcak kor tipisi... (s.64 str.10-11)

Orası **harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pameronya'dan esir edip buralara kadar sürdüğü** bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.18-19)

Noel bayramına rastgelen o gece beni kapının önünde karlara gömülü bulmuşlar. (s.64 str.20-21)

Artık **son olarak göreceğim** bu hayat ve hulya manzarasına, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.31)

Artık son olarak göreceğim bu hayat ve huyla manzarasına, **ocağı alevlenen** odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.32)

Artık son olarak göreceğim bu hayat ve huyla manzarasına, ocağı alevlenen odaya ve **gözlerinde ateşten çiçekler açan** kıza bir daha baktım... (s.64 str.32)

İçeri dalan kar ve soğuk da bana bir av bulmuş aç canavar hırsıyla sarıldı. (s.64 str.34)

İçeri dalan kar ve soğuk da bana **bir av bulmuş** aç canavar hırsıyla sarıldı. (s.64 str.34)

Fersahlarca, aylarca uzanan kuş uçmaz, kervan geçmez vahşi yollar... (s.65 str.1)

Sibirya'daki karlı geceyi anlattığı o gün, Şam badiyesinde uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli esiyordu. (s.65 str.9)

Sibirya'daki karlı geceyi anlattığı o gün, Şam badiyesinde **uçar kuşu yere düşüren** zehirli bir samyeli esiyordu. (s.65 str.10)

Şam-Bağdat arasında işliyen İngiliz şirketinin otokarındayız... (s.66 str.1)

Aramızda, **ticaret için Irak'a giden**, yeni tanıştığımız yaşlı bir Osmanlı zabiti vardı... (s.66 str.6)

Aramızda, ticaret için Irak'a giden, **yeni tanıştığımız** yaşlı bir Osmanlı zabiti vardı... (s.66 str.6)

...otokarın kalın kesme camları ardından boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.7-8)

-Öyle sınırlar, dedi, halbuki **daha öğrenemediğimiz** ne çeşit yerler, ne biçim insanlar vardır! (s.66 str.10)

Arabistan, emin olunuz, **büsbütün keşfedilmiş**, karış karış gezilmiş bir kıt'a sayılmaz. (s.66 str.14)

Arabistan, emin olunuz, büsbütün keşfedilmiş, **karış karış gezilmiş** bir kıt'a sayılmaz. (s.66 str.14)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya... (s.66 str.21-22)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırma püsküllü ve koca kabzalı kılıç, **adım attıkça tirtir titriyen** apoletler... (s.66 str.24)

Evet, fes, **bütün bu mehabetli asker kıyafeti üstünde, hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bönlük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren** fes! (s.66 str.26-27-28-29)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmaya ne kadar çalışsam **insanı ayaktaki terlik kadar lâübalı yapan** bu baştaki komik serpuşla yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.2-3)

Darphanede yeni basılmış çil iki heybe dolusu altını Emir Sadun'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5)

...**bir ay süren** hazırlıklardan sonra (Ejderi Bahri) adında bir "vapuru hümayun" da Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15)

O korkunç isimli vapur **sekiz mil alarıyan** bir ahşap, uskurlu dubadır. (s.67 str.18)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, **hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan** gaz tenekesi sandıklarile tamir etmişler. (s.67 str.19-20)

-**Yağmur mevsimi Basra körfezine dökülen** Ermek suyunun menbaı, zannederim, bu vahadır! (s.67 str.28)

Nihayet **haftalarca süren** araştırmalardan sonra bir “delili” bulduk... (s.68 str.6)

Putperest kalmış yabanî kabilelerle mi vuruşmadık, granit dağlar arasında mı çevrilip kalmadık... (s.68 str.12-13)

Tedbirli olmak lâzımdı, zira, yolda **benim gibi buhrana tutulmuş** iki neferi kaybetmiştik. (s.68 str.24-25)

Sonra hasır damlı, kamış duvarlı yığın yığın evler, tüten dumanlar, **başlarında testilerle sudan dönen** kızlar gördük. (s.68 str.29-30)

At oynatarak gelen karşıcıları beklemeden, devemi çöktürmeden, boynuna asılarak yere atladım... (s.69 str.3)

...o hurmalığa, o sulara, **batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen** vahaya doğru koşmaya başladım. (s.69 str.5-6)

Burada **kadının erkekten ayırmıyan** bir meclis kurulmuştu... (s.69 str.9)

...yanı başımızda **yelpazeler sallıyan** halayıklar vardı. (s.69 str.11-12)

Yaşlı Emîr, **şerefime tertip ettiği** vaha süvaresine kırk kadar karısını da beraber getirmişti. (s.69 str.16)

...ağzım **taze kopmuş** pişkin hurma kokusile doldu. (s.69 str.31)

-**Dalının üzerinden süzölüp ağacın lifleri içinden geçerek toprak testilere damlayan** bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.69 str.36)

Üzerine durmadan atılan şenlik silahlarının alevleri kızıl kar parçaları gibi yağıp yağıp sönüyor... (s.70 str.7)

-Evet, **beni Sana'ya getirdikleri** zaman yatağımın başına üşüşen doktorlar da öyle söylemişlerdi... (s.70 str.16)

-Evet, beni Sana'ya getirdikleri zaman **yatağımın başına üşüşen** doktorlar da öyle söylemişlerdi... (s.70 str.16-17)

...**otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden** bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.21-22)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, **hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım** o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.22)

Fakat benim başımdan, Şam'da **hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim** çok meraklı bir vaka geçmişti. (s.71 str.14-15)

Derebeylik devrine ait romanları hatırlatan bir gizli nikâh... (s.71 str.15-16)

Bu kadın, belki de, **kırk sene sonra ikinci defa ayak bastığım** şu şehirde sağdır, çoluk çocuk sahibidir. (s.71 str.19-20)

... **“Evveli Şam, âharı Şam!” diye öğdüğümüz** memlekette beğenilecek hiçbir şeye rastgelmeyerek toz, toprak içinde geze geze akşamı bulmaya çalışıyordum. (s.71 str.23-24)

Yaşlı hanımın daveti hem **yabancı memlekette aradığım** sergüzeşti, hem de peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.13)

Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de **peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim** bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.14-15)

Berber dönüşü, **bıyıklarım pomadalanmış, yanaklarım bol pudralı, elde baston, ahşap minare gölgesine dikildiğim** zaman etrafa inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.24-25)

Berber dönüşü, bıyıklarım pomadalanmış, yanaklarım bol pudralı, elde baston, ahşap minare gölgesine dikildiğim zaman **etrafa inen** karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.25-26)

Şam'ın bu iç mahalleleri ve yalınkavi sokakları **o kadar birbirlerine benzer**, öyle ayırılmaz şeylerdir ki... (s.72 str.31-32)

Şam'ın bu iç mahalleleri ve yalınkavi sokakları o kadar birbirlerine benzer, **öyle ayırılmaz** şeylerdir ki... (s.72 str.32)

Çıkmaz zannettiğim sokaklar, daima bir başka sokağa varıyor... (s.73 str.5)

...**kilit içinde dönen** bir anahtar sesi... (s.73 str.9)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve **bu avluya açılan** bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.11)

Sedefli Arabesk mobilyalarla döşenmiş bir “Kââ”dayım. (s.73 str.13-14)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak yapıyor. (s.73 str.16-17)

Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim Binbirdirek batakhaneleri cinsinden bir yere mi düştüm? (s.73 str.19)

...**ilk rast geldiği** kanepeye oturdu... (s.73 str.25-26)

Odanın ortasındaki sular, **ambardan boşanıp kileye akan** buğday gibi hışıldıyordu... (s.73 str.30-31)

...**ne evet, ne hayır mânasına gelen** bir şeyler mırıldanıyordum... (s.74 str.5)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu gözleri dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, **göğsü kabarıp inen**, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır, gider miydiniz? (s.74 str.20)

Dadısına ait olan bu evde başbaşa yemek yedik. (s.75 str.3)

On türlü yemeğin bir tepsi üzerine hep birden dizildiği Şam usulü sofrası... (s.75 str.3-4)

Taze ezilmiş karadut şerbeti içtik... (s.75 str.5)

Daha sonra beni **mükemmel bir yer döşegi serilmiş** yatak odasına aldılar... (s.75 str.8)

...dar, iğri büğrü **birbirlerine benziyen** yollardan Merce meydanını nasıl bulacağımı bilemiyordum... (s.75 str.35)

Bir kundura tamircisi, **gazete kâğıdından siper geçirdiği** bir petrol lâmbası başında dalgın çalışıyordu. (s.76 str.3)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı bir kadın, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.11)

...sonra musallat olmaması için de bu adamı **bulunması güç olan** bir semtte, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.15)

Biz trene yetişmek üzere otomobile atladığımız zaman arkadaşlardan biri dedi ki: (s.76 str.20)

Fakat onu, **bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan** nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2-3)

...kadınların çıplak vücudünde **tenini yer yer, gölge gölge belli eden** tek bir dantel suvare elbisesi vardı... (s.77 str.6-7)

...bir ufacık mermer havuz başında, **buza konmuş** kavun sarısı şeftaliler yiyordu. (s.77 str.8)

Ona baktığını farkedenden arkadaşlarından yerlisi, teşvik edercesine: (s.77 str.11)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.14)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu **yeni kurulmuş**, asker merkezi Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uca kasabasında **otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan** mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.16)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti: (s.77 str.23)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti: (s.77 str.23-24)

Böyle söyliyem kadın etrafına ürkerek bakındıktan sonra yan saksının içinden bir küçük şişe çıkardı... (s.78 str.14)

Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire **güneş vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan** çok keskin, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı. (s.78 str.27)

Sıcaktan, denizsizlikten, **istediği gibi konuşacak** adam bulamamaktan boğuluyordu. (s.79 str.4)

Sonra bu sıcak, bu yabanî halk, bu hiç batmadığını sandığı **gölge salmıyan güneş!** (s.79 str.8)

Sonra bu sıcak, bu yabanî halk, bu **hiç batmadığını sandığı** gölge salmıyan güneş! (s.79 str.8)

Yosun tutmuş kocaman kestane ağaçlarını? (s.79 str.14)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen kırmızı toprağını, sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle donanan çayırını? (s.79 str.15)

Daima ıslak duran ve **basınca ökçeler gömülen** kırmızı toprağını, sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle donanan çayırını? (s.79 str.15-16)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen kırmızı toprağını, **sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle donanan** çayırını? (s.79 str.16-17)

Güneşli tarlalarında yerken likör gibi iç ısıtan çilekler? (s.79 str.21)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, **etinde diş yerleri kalan** ham hünnaplar? (s.79 str.22)

Hurmalar kadar tadı dışından görünen kavak incirleri? (s.79 str.23)

Çıplak tenine sereserbest dantel tuvalet giymiş sürmeli kadın, peltek şivesile bunları öyle tarif etmiyordu... (s.79 str.24)

...uzakta Beyoğlunu **tütsü koktuğunu zannettiği** bir duman kaplarmış; günlük tütsüsü! (s.79 str.31-32)

Ona Halicin **akşam üzeri pelteleşen** sularında her kayık, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.33-34)

Ona Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında her kayık, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, **erirken dökülen** renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.35)

Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.8)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, **İstanbul denilen bu çini kubbeden düşmüş** lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.9)

İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yaldızlı mine, **İstanbul denilen** bu çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir zarif parça idi. (s.80 str.9)

Artık kendilerini, dışarıdan, **sonu güç bulunur** kocaman, kavruk bir çölün kucakladığını farketmiyorlardı. (s.80 str.14)

Burada **yeni sultanmış** birkaç saksı, çiseleyen bir ufacık fıskiye vardı... (s.80 str.15-16)

...ve kafalarında **bir teviye renk, şekil, koku değiştiren** bir İstanbul yaşıyordu. (s.80 str.17)

...içinde **boyalı bir İstanbul filmi çevrilen** başını usulcacık erkeğin dizine bıraktı. (s.80 str.19-20)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde **Noel çamlarına asılmış çok ısıltılı oyuncaklar gibi titreşen, dönüp dönüp parıldaşan** bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynayıyordu... (s.80 str.22-23)

Misafirler arasında, bizden başka çandarma mülâzimi, gümrük müdürü, ziraat memuru, bir de **“Dişçi” diye çağrılan** posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.6)

Gözlerinde **aklı tam olmıyanlarda rastladığım** kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir kararsız ışık gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmiştim. (s.81 str.7)

Zira **herkesinkine benzemiyen** acı sergüzeşler, hattâ felâketler dar muhitlerde eğlence sayılıp gülüşülen sohbet mevzuları olurdu. (s.81 str.19)

...altından süzme zeytinyağı renginde, **elinizi sürseniz bulaşacağını sandığınız** parlak, koyu bir çay akar. (s.82 str.9)

Kenarında **yapraklarının ters tarafları rüzgârla güneşe dönünce gümüşlenen** narin kavaklar dizili, kof gölgeler serilidir. (s.82 str.10-11)

İncecik, yumuşak, sık otlarla bir kürk gibi kaplı olan yamaçlar kibrinden âdeta kabarmış... (s.82 str.12-13)

...**memleketi andıran** yerdir. (s.82 str.15)

Aranılıp getirilen taşı, şimdi, bütün hızı ile kuronlu dişime, bazan acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma bir keser gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.14)

İyi olduğunu sandığım bu yara, sanki yeniden deşiliyordu. (s.83 str.18)

Gırtlığımdan aşağı sızan kanın çıplak vücudümden ılık ılık göğsüme yayıldığını duyuyordum... (s.83 str.20)

...**bedevînin yüzüne fişkırın** kan ve et serpintileri de görüyordum. (s.83 str.21)

Gerdanlığa geçirilen taplar sapasağlam, bembeyaz, bir boyda, bir biçimde, hemen hemen bir örnek, otuz kadar azı dişiydi. (s.84 str.19)

3. ZARF ÖBEKLERİ

Anlatımda fiil, filimsi, ve sıfatlardan önce kullanılarak onları belirten, onların anlamlarını etkileyen öbeklerdir (Kahraman, 2005: 166).

3.1. İLGEÇ ÖBEKLERİ

Bir ad ya da ad öbeğiyle bir son çekim ilgecinin birleşmesiyle oluşmuş öbeklerdir. Burada ad ya da ad öbeği başta, son çekim ilgeci ise sonda yer alır. İncelememizde ilgeç öbeklerini, şu son çekim ilgeçleriyle yapılanlara göre tasnif ettik: İçin, gibi, kadar, ile, doğru, sonra, rağmen, daha, başka, itibaren, karşı, dolayı, üzere, beri, göre, diye, dair, evvel. İlgeç öbekleri cümle içinde zarf ve sıfat görevleriyle kullanılır. Cümlede ad göreviyle kullanıldığı da olur.

Örnek: “Gazveciler **vedâ ve teşekkür için** beni bekliyorlar. (s.10 str.10)” örneğinde ilgeç öbeği cümlede zarf göreviyle kullanılmıştır.

Örnek: “Yaşlı Emîr, şerefime tertip ettiği vaha süvaresine **kırk kadar** karısını da beraber getirmişti. (s.69 str.17)” örneğinde ilgeç öbeği, sıfat görevindedir.

Örnek: “**Onun içindir** ki... (s.30 str.11)” örneğinde ilgeç öbeği isim göreviyle kullanılmıştır.

3.1.1. “için” ilgeciyle yapılanlar

...**aşiret Araplarının akınlarına karşı koymak için**... (s.7 str.13-14)

Kurşunu bulmuş, yakalamış olacaktı ki **yerinden oynatmak için**, tıpkı çekişsiz ve kesersiz nasıl bir tahtadan çivi çıkarmağa uğraşırsak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.9-10)

Gazveciler **vedâ ve teşekkür için** beni bekliyorlar. (s.10 str.10)

Türkçe bildiği ve İstanbul taraflarından geldiği için Hasan, şimdi onun sade işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. (s.13 str.35-36)

Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu. (s.14 str.25)

...Şark’a **unvan almak için** gelmişti... (s.16 str.5-6)

Kapı iple çekilerek açıldığı için bizi karşılayan yoktu... (s.16 str.17)

...bu itibarla da **etnoğraf mütehassıslar için** çok meraklı bir mevzu teşkil ederler. (s.18 str.3-4)

Biran için, mavi, tatlı rengin içinden, yanar ispiroya tutulmuş bir iğne kızılığ geçmişti. (s.18 str.7)

...huzurum **onlar için** hiçbir zaman hoşlandırıcı olmaz. (s.18 str.22)

Zabitle karşı karşıya gelmemek için iskemlemin yerini usulcacık değiştirdim. (s.20 str.16)

Bunu, **dilinize ve damağınıza dokunmadığı için** duyamazsınız. (s.22 str.31-32)

Hintyağı ve Karlsbat tuzu içmek için fena Şekil değil! (s.22 str.32-33)

Bedevî için çok para idi... (s.26 str.17-18)

...**tekrar yalan söylemek için** sadece: (s.26 str.34-35)

...”Şakkülkamer” mucizesi **onun için** hiçti. (s.27 str.33)

...ve **onun için** de, korkusundan bir daha yanıma çıkmak cesaretini gösterememiştir. (s.28 str.20)

Ben **okmemek için** köşe penceresinden ayrılmazdım... (s.29 str.19)

Rasathaneler nasıl **gökleri ve yıldızları temaşa için** havaya uzanmış birer fen gözü ise köşe pencereleri de yeri ve yerde yaşayanları seyre yarar... (s.30 str.7-8)

Onun içindir ki... (s.30 str.11)

Fakat **hikâyesini dinlediği için** savamadı: (s.33 str.15)

...bir anda at, öküz, araba, **fırar için** ne vasıta varsa hepsi hazır oluyor. (s.33 str.21)

İkisini olsun kurtarmak için birini feda etmek, hafiflemek lâzımdır. (s.35 str.1)

Kr Zülfü, **bundan kurtulmak için** bir çare buldu... (s.37 str.7)

Beni iyice görmek için sağlam gözünü yüzüme çevirdi: (s.37 str.12)

Halep’te güneş **taş duvarlı ak sokakların cenderesine tıkanığı için** bir nevi ışık dumanıdır... (s.38 str.2)

Hadîdî denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşiretlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcacık otlarla kaplı Bahar llerinde dolaşıyordum. (s.40 str.1)

...**benim için** bir masa koyduracaktı... (s.40 str.9)

Uzakta kalanlar için İstanbul’un kaldırımları bozuk değildir... (s.40 str.11)

Bazan da **onu bir yerde bırakamadığı için** işe gidemiyordu. (s.46 str.4)

...**onun için** böyle yılgın, kanburu çıkık, kuyruğu bacaklarının arasında, yaşlı gzlyd. (s.46 str.10)

Böyle düşündüğü için köpeğini büsbütün seviyor... (s.46 str.15)

Onun için de artık kasabalara uğramıyarak kırlarda yaşıyorlar... (s.46 str.30)

Osman **serseri ve yabancı olduğu için** daha cenuptaki bir komşu ülkesine atılacaktı. (s.47 str.7)

Hasretin sona ermesi için hem de asker gibi, dik ve intizamlı yürüyordu. (s.47 str.12)

...Londra civarında **bir çocuğu ezmemek için** motosikletini ağaca çarpıp kafatası yarılarak ölmemişti. (s.49 str.4-5)

...**harabeleri kazmak, antika aramak için**... (s.50 str.4-5)

Fırat'ı bir yakadan ötekine geçmek için kullanılan gemilerden birine girdik. (s.51 str.11)

...**yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için** bize dediler ki: (s.51 str.14-15)

Karşı yakaya geçmek için gemi bekliyorduk. (s.53 str.1)

Güneş tam tepemizde olduğu için kendi gölgelerimiz bile bize sığınmış... (s.54 str.9)

...**insan için** sürat asrında ve medeniyetin kapı eşiğinde de mümkün olabiliyordu... (s.55 str.11)

Onlar için neler mevcut değildi... (s.55 str.18)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20-21)

Arap "habis" kelimesini **her ne için** kullanırsa ondan çekinmelidir. (s.58 str.19)

-**Sana'ya dönmeniz için** iki haftayı yolda geçirmeniz lâzımgelir... (s.59 str.9)

Onun içindir ki kımıldanmadan, kımıldanırım diye uyumadan yatıyordum. (s.59 str.29)

Bütün o bitip tükenmiyen yol cefasına **bu yere, bu sefil ideale varmak için** katlanmıştık. (s.62 str.5)

Kaçmak için kanat bile kâfi gelmezdi. (s.62 str.7)

...**sönmüş kalbimi gömmek için** karlı gecenin içine çökmeğe hazırlandım ve çöktüm! (s.63 str.21-22)

Aramızda, **ticaret için** Irak'a giden, yeni tanıştığımız yaşlı bir Osmanlı zabiti vardı... (s.66 str.6)

Çoğu defa, **bunları yapamadığı içindir** ki seyahatinden mübalâğacı, hattâ yalancı olarak döner. (s.71 str.9)

Kadın geç geldi ve beni, **geceye karıştığım için** zor fark etti. (s.72 str.28)

Kendimi beğendiremediğime hükmettiğim için böyle demiştim. (s.73 str.34)

-Beni **bir gece için** nikâh eder misiniz? (s.74 str.4)

Yine sustuk, fakat **kulaklarım şiddetle uğuldadığı için** “Kââ” ortasındaki suların sesini artık duymuyordum. (s.74 str.15)

...**treni kaçırmamanız için** kısa keseceğim: (s.74 str.25-26)

...ve **onun içindir** ki bir gecelik eşimden hakikî zevcem imiş gibi biraz sıkılarak ve mahremiyetine girmiyerek bahsediyorum. (s.74 str.35)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı bir kadın, din ahkâmı icabınca, **nikâhı yenilemek için** bir hülle yapmıştı... (s.76 str.12)

...**sırrının şehir içinde duyulmaması için** bir yabancı seçmişti... (s.76 str.13)

...**sonra musallat olmaması için** de bu adamı bulunması güç olan bir semtte, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.14-15)

Böyle olduğu için de insana hoş kokulu, serin etli, diri, tatlı görünüyordu. (s.77 str.9)

...onu **bunun için** kullanıyorum... (s.80 str.25)

...**gidemediğim İstanbul’a kavuşmak için**... (s.80 str.25-26)

Gözlerinde akli tam olmıyanlarda rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir kararsız ışık gördüğüm için onun yarı meczup olduğuna hükmetmiştim. (s.81 str.7-8)

Bir aralık, **kendisine kayıtsız kalmadığımı göstermek için** sordum: (s.81 str.10)

Biliyorduk ki **kolay ve temiz olması için** elbiseleri öldürmeden evvel soyuyorlardı. (s.82 str.30)

Arkadaşlarına, **çöl karargâhlarında dört senedenberi yaşadığım için** öğrendiğim dilden bağırıyordu: (s.83 str.10-11)

3.1.2. “gibi” ilgeciyle yapılanlar

...çiftlik yine, **sabah oluyormuş gibi**, şevkini kaybetmiyen bir aydınlık içinde, kuş cıvıltılarile dolu, gölgesiz, hüzünsüzdü. (s.7 str.1-2)

...**altından lâstik bağlara takılı imiş gibi** çakının ucundan kayıp tekrar yarıdaki yerine girdi. (s.9 str.1)

...omzunu, şöyle, **bir sinek konmuş gibi** oynatmıştı. (s.9 str.4-5)

...yaranın içine **paşlı bir kıskaç, bir kerpeten gibi** sokulmuştu. (s.9 str.8)

Sönük petrol ışığının altında **katran gibi** görünen ve sıcaklığı duyulan bir kan tabakası... (s.9 str.14)

...**taş ocaklarında barut deliği açanların küsküsü gibi** sert, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarıyor... (s.9 str.22-23)

...dördü de **keyifli gibi** idiler. (s.10 str.18)

...**üzerlerinden ağır bir yük kalkmış gibi** ferahladılar: (s.11 str.2-3)

...**kurutulacak çamaşırlar gibi** iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str.11)

...**İstanbul'daki gibi**: (s.11 str.18)

...**ismi değişir gibi** olmuştu... (s.11 str.21)

Portakal bahçelerine dalmış, göğsünde bir katılık, **gırtlığında lokmasını yutamamış gibi** bir sert düğüm, daima susuyordu. (s.12 str.3)

...tüyleri **yeni otomobil boyası gibi** aynamsı bir cilâ ile, kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.9)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almamağa çalışan bir adam gibi tıkandığını duyuyordu... (s.12 str.34-35)

Deri gibi sert, yayvan tandır ekmeğine alışmıştı... (s.13 str.4)

Torbasında da **mukavva gibi** bükülmüş bir tomar duruyordu. (s.13 str.11)

...sonra bunları birer birer, **İstanbul'da gördüğü maymun gibi** avurdundan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mihlayışına, deri parçalarını pis, bir suya koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.20)

...“**Ha! Ya? Öyle mi?**” **gibi** dinlediğini bildiren sözlerle onu söyletiyordu... (s.14 str.19)

...**artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, bir türküsünü dinliyormuş gibi** hem zevkli, hem yaşlı dinliyordu... (s.14 str.19-20-21)

...seçme adamlar bir hâdise karşısında sadece **-benim gibi-** müteessir olanlar, müphem şeyler duyup ruhlarından incinenler değildir... (s.19 str.29)

Siz önde, **kaptan mevkiinde gibisinizdir**... (s.21 str.12-13)

Her dağlı Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz kalıpcının sıcağı ve fırçası sezilen lâcivert kostümlü biri... (s.21 str.20-21)

Cevap vermek hususunda bile birbirlerini geçmek isterler, **mallarını beğendirmek isteyen ayak satıcısı gibi** bir lafazanlık, bir ağız kalabalığı ki... (s.22 str.4-5)

Dökülen su, **yanında hava payı olan bir huni imiş gibi** ağızlardan geçer... (s.22 str.22-23)

...**tıpkı hayalî bir testiden su içiyormuş gibi** yutkunmıya çalışıyor... (s.23 str.15)

...burun delikleri de, **ağız gibi**, açılmıştı... (s.23 str.30)

...**arkasında biri bekliyormuş gibi** çarçabuk açıldı... (s.24 str.10)

“Rahat etmesine dua edeceğin birisi de orada!” Der gibi... (s.24 str.18)

Kalbi **İngiliz seyyahının vâha kuyusu başında unutup bıraktığı ıslak sabun kalıbı gibi** göğsünün içinde kaypaklaşmıştı... (s.27 str.11-12)

...**bütün urban gibi** o da kulaktan bilirdi. (s.27 str.15-16)

Hikâyesini de, **söylediğim gibi**, anlattı. (s.27 str.30)

...**masallardaki gibi** kırk parça ederdim! (s.28 str.23)

Çam dallarında sallanan bir tırtıl torbası gibi kafanızın içi, mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülen soğuk temashlı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.8)

...**mübalâğalı bir fikir gibi** görünür. (s.29 str.21-22)

...**bu iğreti kara suratı düşürmemek ister gibi** boynunu dimdik tutar. (s.30 str.24-25)

Dünyaya **parçalanıp yok edilecek lüzumsuz, zararlı, iğrenç bir şeymiş gibi** kin ile, anarşist gözü ile bakıyordu. (s.30 str.27-28)

Transatlantik vapurlarının bacasına benzeyen o simsiyah köpek, koskoca adamı, âdeta, **iri şilepleri çekip götüren romorkörler gibi** sürüklüyordu. (s.31 str.1)

...**mengene gibi** tuttuğunu bırakmaz, sert, yaylı pençesinde koptuğunu göreceğiz. (s.31 str.5)

...**koparır gibi** tekrar eve sokuyorlar. (s.31 str.15)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, **ıslak köpek tüyü gibi** koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak... (s.31 str.16)

Köpek, **mancınıktan kurtulan bir taş gibi** fırlamış... (s.31 str.25)

Eminim ki Juju'nun gamlı gözlerinden arasına, **uzak, şanlı bir hatıra gibi** bu zincir geçiyor... (s.32 str.17-18)

...sessiz bohça ona zaten **cansız gibi** görünüyor. (s.35 str.7)

Ali, **gemi aızıya almış, bir atın arkasından, üzenkiye takılı çekilen bir ceset gibiydi...** (s.35 str.28-29)

Uzun bir hasretten sonra birbirlerine kavuşmuşlar gibi sokuluyorlar... (s.35 str.31)

...**demin yolda bıraktıkları at gibi** yere uzanıvereceğini anlıyarak, haykırmak, birini imdadına çağırarak istiyor. (s.35 str.35-36)

...**geceki yağmur gibi** dökülen coşkun gözyaşları içinde gülümsüyor. (s.36 str.20)

Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz her taş şehri gibi tek bir renk ve değişmez bir ışık ile kaplıyız... (s.37 str.24)

...**duman gibi** fazla koyu, boğucu, âdeta isli, göz yumdurucu ve şaşırtıcıdır. (s.38 str.3)

...benim ve **benim gibi** birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.11)

Bana **hırsından gerilmiş gibi** göründü... (s.39 str.1)

Hattâ sesi, **bu zulümden zevk alıyor gibi** gittikçe tatlılaşıyor... (s.39 str.10-11)

...**avize gibi** şakırdıyan pınarlar, çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.17)

...**tüy gibi** ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.18)

Leylâk dalları yüzünüze sürülür gibi olur... (s.40 str.22-23)

...**bir akbaba sürüsü gibi** saldırıyorlar... (s.41 str.5-6)

...**kolun bir tarafına sokacakmış gibi** hırsla uzattı. (s.41 str.30-31)

...her defasında yeni çıkan akrep, **ilki gibi**, evvelâ bir sokma hareketi yapıyor... (s.42 str.6)

...**bir hayvanat müzesi müdürünün arkasından gider gibi** şaşkın, düşünceli, oldukça ürkek ve iğrenme halinde idik. (s.42 str.18-19)

Tüyleyi, **mangal altında sırtları yanmış kedilerinki gibi** kirli sarı renkte olduğundan yıkansa da temizlik hissi vermez... (s.44 str.6)

...**bu köpek gibi** sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.12)

...**anladığına da inanmıyor gibiydi.** (s.45 str.7-8)

...**kovulacakmış gibi** bir ürkeklikle gidiyor... (s.45 str.25)

...o da **kendisi gibiydi...** (s.46 str.7)

...hem de **asker gibi**, dik ve intizamlı yürüyordu. (s.47 str.12)

Aneze, Şammar, Mevalî, Hadîdî gibi göçmen. (s.50 str.18)

Bu Assaf, Baggare, Bu Şaaban gibi yarı yerleşik ne kadar aşiret varsa hepsile tanışmış... (s.50 str.18-19)

Bu kaba, hantal mavna omuzda **bir tabut gibi** döne kıvrıla ve gıcırdıya gıcırdıya, sırik kuvvetiyle nehri aşmaya çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.12)

Çölde, fırtınalardan sonra gördüğümüz yılan derisi menevişleri gibi acayip, süslü, kararsız çizgiler... (s.51 str.28-29)

Dünkü gibi hatırımdadır... (s.51 str.30)

...saçığın altın **Fırat gibi** boşa akıyor. (s.52 str.1)

Fırat artık, **eski şevketini düşünerek şimdiki sefaletinden utanmış gibidir**... (s.53 str.16-17)

Bizim gibi otomobille suyu geçecek olan, tahsil görmüş bir çiftlik sahibi söze karıştı: (s.54 str.31)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.10)

Koca kumsalların ortasına, **sanki yer azmış, arsa pahalıymış gibi** onar katlı alçı evler kurmuşlar. (s.57 str.25-26)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, **süte düşmüş hamam böceği gibi** tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.13)

Bu habis çıban, nerede çıkarsa, etrafını **bir selin açtığı oyuk gibi** deşiyor... (s.58 str.27-28)

...benim de yüzüm, **çarşıda rastladığım bedevîlerinki gibi** gelir... (s.59 str.26)

...**kalıp gibi** yatıyordum. (s.59 str.31)

Bir örümcek ağı teli gibi iki baştan tutturulmuş, boşlukta gidip gidip geliyordu. (s.59 str.33)

...hurma ormanı **panayır yeri gibi** insanla doldu. (s.60 str.19)

...sıcaktan **mum gibi** eriyorduk. (s.61 str.21)

...gözyaşlarımız bile yanaklarımızdan katı katı, **dolu taneleri gibi** yuvarlanıyordu. (s.62 str.3)

Ufak tefek, **koyun gibi** tüylü, tırnakları iki çatal bir Kırgız atıydı... (s.62 str.15)

...**kendi cinsinden gibi** yakınlık duyduğum sıcak bakışlı, dilimden anlıyan bir hayvancağız... (s.62 str.16)

...**yarım ak ovada kalacağını bildiğim kendi kara tümseğimi seyreder gibi**... (s.62 str.24-25)

...**yorgun bir köpek gibi** soluya soluya arkanızda sürükleniyor. (s.62 str.34)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, **cismimin önünde koşan bir yarı mevcut hayalet gibi** iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.7-8)

...**bir toprak kül gibi** dağıldı. (s.63 str.20)

Tam o sırada karlar üstüne benimle beraber uzanmış bir, iki ışık çizgisi **görür gibi** olmuşum. (s.63 str.24)

Bu çizgiler bana **genişliyor gibi** geldi. (s.63 str.25)

Bir darağacı önünde gibi şuursuz, dilsiz, külçe halindeydim. (s.64 str.29)

...otokarın kalın kesme camları ardından **boş sinema şeridi gibi** kayıp giden kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.8)

Tedbirli olmak lâzımdı, zira, yolda **benim gibi** buhrana tutulmuş iki neferi kaybetmiştik. (s.68 str.24)

Her şeyi, hepsi de **o akide kızılığında cam gibi** parlak, cilâlı, içi dışı aydınlık, ferah, hoş renkte idi... (s.68 str.30-31)

...o hurmalığa, o sulara, batmış güneş ışığında **ayva peltesi gibi** iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya doğru koşmaya başladım. (s.69 str.5)

...**körpe hurma ağacı gibi** narin, ince endamlı, yarı çıplak bir vücut... (s.69 str.23-24)

-Dalının üzerinden süzülüp ağacın lifleri içinden geçerek toprak testilere damlayan bu hurma rakısı gerçeği **rüya gibi** gösterir, aslanım! (s.70 str.1-2)

Üzerine durmadan atılan şenlik silahlarının alevleri **kızıl kar parçaları gibi** yağıp sönüyor... (s.70 str.8)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, **hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlayamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi** tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.22-23-24)

...otokar penceresinden **boş sinema şeridi gibi** kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.21)

O zamanlarda yirmi yaşındakilerin, **şimdikiler gibi** ne tahsil, ne spor, belli başlı hiçbir ciddi meşguliyetleri yoktu... (s.72 str.10)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.10)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik **ıslak bir tülbent gibi** hoş ve yumuşak yapıyor. (s.73 str.17-18)

Odanın ortasındaki sular, **ambardan boşanıp kileye akan buğday gibi** hışıldıyordu... (s.73 str.30-31)

...ve onun içindir ki bir gecelik eşimden **hakikî zevcem imiş gibi** biraz sıkılarak ve mahremiyetine girmiyerek bahsediyorum. (s.75 str.1)

-**Ne gibi** efendim? (s.75 str.18)

...**dalar gibi** olurken dürterek uyandırdılar. (s.75 str.30)

Gözüm gibi saklarım... (s.76 str.19)

Ortaya dört şişe bira geldikten sonra **artık senli benli olmya, nasihat vermiye hak kazanmış gibi**: (s.78 str.32-33)

Sıcaktan, denizsizlikten, **istediği gibi** konuşacak adam bulamamaktan boğuluyordu. (s.79 str.4)

Güneşli tarlalarında yerken **likör gibi** iç ısıtan çilekler? (s.79 str.21)

...**Hint şalı gibi** üzerinde turuncu, şarap tortusu, yavru ağız birçok renkler, çeşitli resimler belirir... (s.79 str.29)

Ona Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında her kayık, **ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi** görünüyordu. (s.79 str.34-35)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarile hem ışıldak, hem gölgeli, yarı kirli, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.10-11)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde **Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi** titreşen, dönüp dönüp parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşyordu... (s.80 str.22)

İncecik, yumuşak, sık otlarla **bir kürk gibi** kaplı olan yamaçlar kibrinden âdeta kabarmış... (s.82 str.12)

Sekiz on bedevî, yokuş aşağı, entarileri ve kefyeleri havalanarak, **yuvarlanır gibi** dağdan indiler. (s.82 str.22)

...**satın alınacak atın yaşını muayene eder gibi** dikkatle dişlerine bakıyordu. (s.82 str.35-36)

Aranılıp getirilen taşı, şimdi, bütün hızı ile kuronlu dişime, bazan acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma **bir keser gibi** kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.16)

Bayılır gibi olurken taşın her inişinde tekrar ayılıyor... (s.83 str.25)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, **avdan döner gibi**, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.33)

Dişçi gözlerinde, **ispirto dökülmüş gibi** mavi bir alev parlıyarak: (s.84 str.9)

3.1.3. “kadar” ilgeciyle yapılanlar

Bedevîlerin rengini, halini sezmek **o kadar** güçtür ki... (s.10 str.13)

...**gözlerinin akına kadar** sarıydı. (s.13 str.35)

Hasan **anladığı kadar** anlattı. (s.14 str.5)

...gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların –Arabistan sığağı ile yanan kızgın göğsüne- **bir pınar sızıntısı kadar** serin, ürpertici döküldüğünü duydu. (s.15 str.12-13)

...**merdiven basamaklarına kadar** sıralanmıştı. (s.16 str.16)

...üçünde de eşya ve hırdavat **tavanlara kadar** taşmıştı. (s.16 str.23)

...**Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar** göz alır... (s.21 str.6)

...yine birbirlerine **ne kadar** uzaktırlar.. (s.21 str.17)

...**o kadar** telâşa düşmüş... (s.23 str.27)

Niçin **bu kadar** örtünmeli ve neden siyahla beyazdan başka renklere rağbet göstermeliydi? (s.25 str.11)

...**havandan firketeden, saç maşasından iskaraya kadar** sordu. (s.25 str.21-22)

...benim bunu yapacağıma **o kadar** emindi ki... (s.28 str.11)

...Diye **ne kadar** bağırsa, hattâ belindeki kayışla vursa nafile... (s.31 str.12)

...**o kadar!** (s.31 str.28)

...hürriyet **eskisi kadar** ona cazibeli görünmüyordu... (s.32 str.3-4)

Gözleri **eski şekerlenmiş şuruplar kadar** donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş... (s.33 str.8-9)

Bu kadar kuru, kabuğa benzeyen göze hiç rastlamamıştı. (s.33 str.10)

Ayşe, yanında **diz kapaklarına kadar** çamurlara bata çıka yürümiye çalışan Ali'nin minimini elini bırakmak istemiyor. (s.35 str.3)

...**bir operet maşukası kadar** süslü ve sevimli çağırmağa başlamıştı. (s.38 str.25)

...ağızlarından **şekerleme kadar** tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.19)

Bu hatırlayışlar **o kadar** canlıdır... (s.40 str.25)

İrili ufaklı, **açık sarıdan tutunuz da koyu renklilerine, kuzgunî siyahlarına kadar**, her elini atışında bir tane yakalıyor... (s.42 str.3-4)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu bir serum müessesesinden çıkmış kadar vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku duyuyorduk. (s.42 str.20-21)

O güne kadar "Hoştl!"lara alışmıştı... (s.44 str.8-9)

O güne kadar işitmediği bu tatlı sözün mânasını anlamağa çalışıyor... (s.45 str.6)

...**akşamlara kadar** sıcak çözü adım adım, çadır çadır gezer... (s.50 str.9)

O kadar ki falcının tesirinden kurtarmak lüzumunu duydum... (s.52 str.8)

...**o kadar** uzak değildir... (s.53 str.27)

...**ölünceye kadar** da o işi görecekler. (s.55 str.1-2)

Demek **bu kadar** bilgisiz, bomboş, tamamiyle hiçbir hayat, insan için sürat asrında ve medeniyetin kapı eşiğinde de mümkün olabiliyordu... (s.55 str.10)

İşte **o kadar!** (s.56 str.15)

...bir insan dimağının nasıl **bu kadar** sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.19)

Hem bu düşüncelerle, hem de sıcaktan çatlıyacak kadar ağrıyan başımı elimle tuttum... (s.56 str.23)

...**seher vakti gökündeki çoban yıldızı kadar** yıkanmış, taze, kokulu bir ışıkla parlamıyor... (s.57 str.14-15)

...**bu kadar** şiir yapabilir. (s.57 str.18)

Çanak, çömlek cinsinden çatlamıya, kırılıp parçalanmıya istidatlı **o kadar** gevrek şeyler ki, insana bir top patlasa, hepsi birden “hak ile yeksan” olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.2)

Tâ yeni yağmura kadar kullanılan, içilen ve hurmalıklara akıtılan bu sudur. (s.58 str.8-9)

O kadar soğuktaki ki, sabahları sütü çanakla değil arşınla alıyorduk... (s.61 str.26)

O güne kadar yalnızlığımı pek o kadar duymamıştım... (s.62 str.18)

O güne kadar yalnızlığımı pek **o kadar** duymamıştım... (s.62 str.18)

...ılık yaşla soğuk birleşince gözlerim **biber dökülmüş kadar** yanıyordu. (s.62 str.20)

Fakat tipi **o kadar** artmıştı ki değil uzağı, önümü, bastığım yeri, kendimi göremiyordum. (s.62 str.27)

...kar içinde tutuşmuş bir kalbin tek başına depreştiğini biliyordum, **o kadar**... (s.63 str.17)

Orası harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pameronya’dan esir edip **buralara kadar** sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.19)

...**o zamana kadar** söze karışmamıştı. (s.66 str.9)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmaya **ne kadar** çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar lâübalı yapan bu baştaki komik serpuşla yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.2)

...kordonlu elbisemin içinde şanlı durmaya ne kadar çalışsam insanı **ayaktaki terlik kadar** lâübalı yapan bu baştaki komik serpuşla yine eksik, askerlikten uzaktım. (s.67 str.2)

...**peri masalı kadar** süslü, sevindirici, acayip, sanki yalandı. (s.68 str.32)

Yaşlı Emîr, şerefime tertip ettiği vaha süvaresine **kırk kadar** karısını da beraber getirmişti. (s.69 str.17)

...renk renk, cins cins, **abanoz derilisinden papatya saçlı ve gül tenlisine kadar**. (s.69 str.21-22)

Dışarda, gece, **limon küfü bir kadife kadar** hoş, tüylü ve açık renkliydi. (s.70 str.6)

Şam’ın bu iç mahalleleri ve yalınkavi sokakları **o kadar** birbirlerine benzer, öyle ayırt edilmez şeylerdir ki... (s.72 str.31)

Şu kadar ki saksılar taze sulanmış, taşlar yeni yıkanmıştı... (s.77 str.4)

Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde diş yerleri kalan ham hünnaplar? (s.79 str.21)

Hurmalar kadar tadı dışından görünen kavak incirleri? (s.79 str.23)

Gerdanlığa geçirilen taplar sapasağlam, bembeyaz, bir boyda, bir biçimde, hemen hemen bir örnek, **otuz kadar** azı dışıydı. (s.84 str.20)

3.1.4. “ile” ilgeciyle yapılanlar

...tüyleri **yeni otomobil boyası gibi aynamsı bir cilâ ile**, kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu. (s.12 str.9)

Saçlarının ortası, el ayası kadar **sıfır makine ile** kesilmiş... (s.13 str.3-4)

Kötü bir Fransızca ile öteki cevap verdi: (s.17 str.7)

Zira Efgan’lı Şeyhin gözlerini **anlatamıyacağım bir mâna ile** bana dikili bulmuştum. (s.19 str.13-14)

...**kin ile**, anarşist gözü ile bakıyordu. (s.30 str.28)

...kin ile, **anarşist gözü ile** bakıyordu. (s.30 str.29)

Atından ayrılarak **üç canlı yükü ile** yayan kalmak. (s.34 str.27-28)

-“**Alaca**” ile mi avlanacaksınız? (s.37 str.20)

Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz her taş şehri gibi **tek bir renk ve değişmez bir ışık ile** kaplıyız... (s.37 str.24-25)

...**on İngiliz altını ile** bir sürü koyun alabilirdim. (s.51 str.2)

...**bir fırça ile** göğsüme sürdü. (s.51 str.4)

...sonra **şehadet parmağının ucu ile** üzerine bir takım çizgiler çekmiye başladı. (s.51 str.27)

Sahiller **insan uğultusu ile** dolu imiş... (s.53 str.5-6)

...**esniyen bir beygir tebessümü ile**: (s.54 str.23)

...zevkle, **iştihâ ile** karınlarını doyuruyorlardı. (s.55 str.9)

O sırada Fernandel, tekrar **o beygir esnemesi tebessümü ile** iri at dişleri meydanda bana bakıyordu... (s.56 str.26)

Fırat kayıkçısı **bir tek çiçek bile yaşatmıyan kuru, zalim güneşi ile** övünüyordu. (s.56 str.31-32)

...**bir iğne ile** sivilcenin başını yerinden, büsbütün koparmadan, usulcacık oynattı. (s.59 str.14-15)

...**yaramdan eklenen parça ile** uzuyor. (s.59 str.32-33)

Satıcı da bunu ölçüsüne göre, **testere ile** kesip veriyordu.(s.62 str.1)

Sürre ile geldim... (s.72 str.3)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, şaşırmadan analarını seçip memelerine yapışırlarsa bu mahalle insanları da kapılarının halkalarına öyle, **bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile** şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.3-4)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak yapışıyor. (s.73 str.16-17)

Biraz sonra **dadısının uzattığı baş örtüsü ile** tekrar saçlarını sarmış, ağır ağır odadan çıkıyordu. (s.75 str.27)

Sevdiği kocasının nasılsa **talâkı selâse ile** boşadığı bir kadın, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için bir hülle yapmıştı... (s.76 str.11)

Ben, **köy, çöl ve kasaba hayatlarından aldığım tecrübe ile** bu kahkahalarda bir acıklı, acayip vak'a sezmiştim. (s.81 str.17-18)

Aranılıp getirilen taşı, şimdi, **bütün hızı ile** kuronlu dişime, bazan acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma bir keser gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.14)

3.1.5. “doğru” ilgeciyle yapılanlar

Yukarıdan geniş, **aşağı doğru** ince, mahrutî bir parça kesti. (s.8 str.35)

Vapur rıhtımdan kalkıp tâ **Marmara’ya doğru** yaklaşmaya başlayınca yolcuyu geçirmeğe gelenler, üzerlerinden ağır bir yük kalkmış gibi ferahladılar: (s.11 str.1)

Önündeki baş yavaş yavaş dikliğini kaybediyor, **dizine doğru** eğiliyor: (s.34 str.13-14)

...**sese doğru** giderken cakalı, hovarda, haşarı bir hali vardı. (s.39 str.2)

...**dişinin gizlendiği çalığa doğru**, o kahpe sesine doğru, önüne geçemeyeceği bir cinsiyet hirsile pervasız yürüyordu. (s.39 str.25-26)

...**dişinin gizlendiği çalığa doğru**, **o kahpe sesine doğru**, önüne geçemeyeceği bir cinsiyet hirsile pervasız yürüyordu. (s.39 str.26)

...belimde benimle yürüyen bir şeyler, **göğsüme, boynuma doğru** tırmanmaya çabalayan kıskaçlı, yarı tüylü ayaklar vardı. (s.42 str.26)

...**bizi bekleyen mutasarrıf flâmalı otomobile doğru**, hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam ümidile, o telâşla koşmaya başladım. (s.43 str.1)

...uzaktan **çadırımıza doğru** gelen siyah sakallı, kırk beşlik bir bedevîyi işaret ettiler. (s.49 str.2)

Necet'e doğru gidilecek imiş, Cebelitarık aşılarak... (s.67 str.25-26)

...o hurmalığa, o sulara, **batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi iç açıcı, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya doğru** koşmaya başladım. (s.69 str.5-6)

3.1.6. “sonra” ilgeciyle yapılanlar

O, aşağı indikten biraz sonra burnuma mutbaktan yana, tavada yakılan bir zeytinyağı kokusu geliyordu. (s.8 str.28-29)

Vak’adan üç sene sonra, ben çiftlikte yokken bir Bedevî gelip bir tay bırakmış... (s.10 str.22)

Fakat **vapur, şuraya buraya uğrayıp bir sürü yolcu bıraktıktan sonra** sıcak memleketlere yaklaşınca kendisini bir durgunluk aldı: (s.11 str. 15-16)

Neden sonra, işaret edilen bir kapının tokmağını vuruyorduk. (s.16 str.10)

Antikacı Şeyh, **bunları söyledikten sonra**, odaları “Geziniz. Seçiniz!” mânasına eliyle işaret etti... (s.17 str.21)

Alış veriş bittikten sonra, antikacı şeyh bize ufacık billûr kadehlerde yeşil çay ikram etti. (s.19 str.15)

Bütün onları **aradan on sene geçtikten sonra**, şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlıyor... (s.19 str.24-25)

Neden sonra işi öğrendik: (s.22 str.6)

Neden sonra sordu: (s.26 str.14)

Üç gün sonra haber verdiler: (s.27 str.21)

Beş, on gün çarşı sokak gezdikten sonra tanıdık çehre, alışabileceğiniz yer bulamamaktan bezer, odanıza girer, yalnızlığın içine sinersiniz. (s.29 str.4-5)

Bana buldok suratı **bütün dişleri söküldükten sonra** acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18)

İki gün sonra Juju'yu zincirinde çok sakın gördüm. (s.31 str.32)

Uzun bir hasretten sonra birbirlerine kavuşmuşlar gibi sokuluyorlar... (s.35 str.31)

Neden sonra anlıyor ki boynundan sarılan zayıf, ufak kollar artık yoktur... (s.36 str.4)

Av yeri seçildikten sonra Zülfü Ağa emir verdi: (s.38 str.7)

Biraz sonra kâhya, kucağında üstü sımsıkı örtülü bir şey taşıyarak ve yaş topraklarda düşmemeğe çalışarak yanımıza geldi. (s.38 str.13)

Neden sonra, yamaçlardan kalın ötüşlerle birçok cevaplar duyuldu. (s.38 str.27)

İşte, bir gün yine **böyle bir ziyafetten sonra** idi... (s.41 str.12)

Öyle bir adamı tanıdıktan sonra elbette sık sık lâkırdısı geçer. (s.49 str.21-22)

Çölde, **fırtınalardan sonra** gördüğümüz yılan derisi menevişleri gibi acayip, süslü, kararsız çizgiler... (s.51 str.28)

Neden sonra şu cevabı verdi: (s.52 str.13)

At ve hecin sırtında on iki gün yol aldıktan sonra bir masal memleketine vardım. (s.57 str.23)

Binbaşı şakağında eski bir yanığa benziyen küçük kırışıklığı gösterdikten sonra, hasret sezilen bir sesle: (s.60 str.32-33)

Bir müddet sonra yanığı da duymamağa başladım... (s.63 str.18)

-Buz denizindeki son Rus seferinden sonra dünya yüzünde keşfedilmemiş yer kalmamış. (s.66 str.4)

“Ferman efendimizin!” deyip selâm aldıktan sonra dışarıdakilere sordum: (s.67 str.6-7)

...**bir ay süren hazırlıklardan sonra** (Ejderi Bahrî) adında bir “vapuru hümayun” da Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15)

Nihayet **haftalarca süren araştırmalardan sonra** bir “delili” bulduk... (s.68 str.6)

Neden sonra kendimi bir ziyafet sofrasında buldum. (s.69 str.8)

Bu kadın, belki de, **kırk sene sonra** ikinci defa ayak bastığım şu şehirde sağdır, çoluk çocuk sahibidir. (s.71 str.19)

Ezandan yarım saat sonra, karanlık basınca şu ahşap minare altında bekleyiniz... (s.72 str.19)

Neden sonra ben kekeledim: (s.73 str.32)

Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından sonra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uca kasabasında otel, lokanta, buz, içki ve kadın bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.15)

Böyle söyleyen kadın **etrafına ürkerek bakındıktan sonra** yan saksının içinden bir küçük şişe çıkardı... (s.78 str.14)

Ortaya dört şişe bira geldikten sonra artık senli benli olmya, nasihat vermiye hak kazanmış gibi: (s.78 str.31-32)

Neden sonra üç dişim elinde kaldı. (s.83 str.28)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin **beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra** elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.30-31-32)

...**ondan sonra** dişçi oldu ya... (s.84 str.1)

3.1.7. “rağmen” ilgeciyle yapılanlar

Fransız oda oda gezmeğe başladığından, **sakalina rağmen** çok genç görünen Şeyh Efganî ile karşı karşıya kalmıştım... (s.17 str.28)

Kara camlı kocaman gözlüklerime rağmen önümde ve etrafımda bir civa vıcılıtsından başka renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.11)

3.1.8. “daha” ilgeciyle yapılanlar

...üstüne **üç daha** koysa kabilenin incisi kalsumu alırdı. (s.26 str.18)

Ebû Ali **bir daha** yanıma gelmedi. (s.28 str.17)

Hem **bir daha** da yanmaz. (s.28 str.15)

...korkusundan **bir daha** yanıma çıkmak cesaretini gösterememiştir. (s.28 str.21)

Bir emir daha... (s.41 str.23)

Bir akrep daha çıkardı. (s.41 str.35)

Bir daha çıkardı. (s.42 str.2)

Amma, **bir daha**, kara çıkmamak şartile! (s.50 str.31)

Hacı Kasım, acı kahvesinden **bir yudum daha** içerek itiraz etti: (s.52 str.19)

Ve o tire her gün **birazcık daha** gevşiyor... (s.59 str.32)

Şüphesiz ki çibanimın kozası her gün **biraz daha** sağılıyor... (s.60 str.4)

Kadın tozdan **bir tutam daha** kokladı. (s.80 str.2)

3.1.9. “başka” ilgeciyle yapılanlar

...neden **siyahla beyazdan başka** renklere rağbet göstermeliydi? (s.25 str.12)

Bu sırada, ilerleyen kabile, **selin batıra çıkara, vura çarpa sürüklediği bir enkazdan başka** bir şey değildir. (s.35 str.15-16)

Sevinç havlaması bile **bir kısık hıçkırdan başka** birşey olamıyordu. (s.45 str.24)

...etrafımda **bir civa vıcılısından başka** renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.12)

Reddederseniz **ölümden başka** çare kalmıyacak! (s.74 str.18)

Misafirler arasında, **bizden başka** çandarma mülâzimi, gümrük müdürü, ziraat memuru, bir de “Dişçi” diye çağrılan posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.4-5)

3.1.10. “itibaren” ilgeciyle yapılanlar

...aramızda **ilk dakikadan itibaren** bir antipati hasıl olmuştur... (s.18 str.18)

3.1.11. “karşı” ilgeciyle yapılanlar

Yeşil çay **sıcağa, susmaya karşı** en mükemmel devaymış. (s.19 str.16)

...**Hacı Ağa ile uşaklarına karşı** merhametli, muhallebici, İstanbul çocuğu görünmekten utanıyor, vuruyordum. (s.39 str.13)

3.1.12. “dolayı” ilgeciyle yapılanlar

...**su ve para tasarrufundan dolayı** olacak. (s.23 str.2-3)

3.1.13. “üzere” ilgeciyle yapılanlar

...boğulacaktı, **boğulmak üzere** idi. (s.23 str.19)

Biz **trene yetişmek üzere** otomobile atladığımız zaman arkadaşlardan biri dedi ki:
(s.76 str.20)

3.1.14. “beri” ilgeciyle yapılanlar

Asıl konuşan Hasan’dı, **altı aydan beri** susan Hasan... (s.14 str.15)

Ayşe, **saatlerden beri** bir ceset taşıdığını anlamıyor... (s.36 str.17)

...işte **o günden beri** ben ağlıyamam... (s.36 str.24)

O günden beri, insanların da kadınlar için vuruşup dövüştüklerini, mücrim ve maktul olduklarını işittikçe hep bu keklığı hatırlar ve kulağında hep o çığırkan sesi duyarım. (s.39 str.31)

Kendini bildiğinden beri kuyruğunu bacaklarının arasından çıkarıp keyifli keyifli sallamak fırsatını bulamamış... (s.44 str.2)

...**bir haftadanberi**, Suriye hükümeti hesabına Fırat’ın döktüğü suyu ölçmekle meşguldük. (s.49 str.7-8)

...şu gördüğün adamlar **doğduklarından beri** buradan ayrılmamışlardır... (s.54 str.33)

Arkadaşlarına, çöl karargâhlarında **dört senedenberi** yaşadığım için öğrendiğim dilden bağınyordu: (s.83 str.11)

3.1.15. “göre” ilgeciyle yapılanlar

Gazetelerde okuduğuma göre şimdi, meselâ, bir Aneze aşireti reisi Ho komiserlerle, başvezirlerle düşüp kalkıyor... (s.27 str.33-34)

...**ona göre** bir şeyler uydurdu! (s.52 str.10)

Satıcı da bunu **ölçüsüne göre**, testere ile kesip veriyordu. (s.62 str.1)

Elimdeki krokiye göre bir ormana ve Kıryurd adında bir kasabaya yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26)

3.1.16. “diye” ilgeciyle yapılanlar

-**Mut! Diye** haykırdım. (s.10 str.7)

-**Ne diye** düştün bu cehennemın ortasına sen? (s.14 str.4)

...ve ben de **bir “Kabımda olamamak” diye** anlatabileceğim bir huzursuzluk duydumsa, o adamın sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.28-29)

... **“Ga! Ga! Ga!” diye** tek hecelerle bir şeyler anlatmak istiyordu. (s.21 str.23)

-**Çabuk! Çabuk! Diye** bağırdık. (s.23 str.21)

-**Dikkat! Dikkat! Yavaş! Yavaş! Diye** haykırıştık. (s.23 str.25-26)

-**Binbir gece kıssasındaki Alâettin’in feneri şimdi bende! Diye** düşündü. (s.27 str.14-15)

Badiye diye Fırat’ın garp sahiline derler... (s.27 str.24)

-... **Fakat, diye** ilâve ettim... (s.28 str.13)

“Buldok”, **değişiklik olsun diye**, sanki asıl yüzüne korkunç, gamlı, bedbin bir karnaval maskesi geçirmiş bir köpektir. (s.30 str.22)

-**Susu! Susu! Diye** ne kadar bağırsa... (s.31 str.11-12)

-**Susu! Susu! Diye** alay ediyorlardı. (s.32 str.13-14)

...halk arasında **Kör Zülfü diye** anılırdı. (s.37 str.6)

-**Dağ, tepe dolaşmaya mecalim yok, diye** cevap verdim... (s.37 str.15)

-**Bizim Nazlı bin altın değer! Diye** öğünüyordu. (s.39 str.30)

-**Bu Allah’ın belâsı melûn herifi hiç akrep sokmaz mı? Diye** haykırdım. (s.43 str.4-5)

-**Kuçukuçu! Diye** çağırıldı. (s.45 str.4-5)

...**ölüverir diye** korkuyordu. (s.45 str.30)

-**Ölüverirsem ne olacak? Diye** hatırından fena fikirler geçirirken, kendisinden fazla ona yanıyordu. (s.46 str.17-18)

-**Hacı Kasım, Lavrans’ın adını anmadan lâf edemez! Diye** gülüyordu. (s.49 str.19-20)

-**Hakı var, diye** sahabet ettim. (s.49 str.21)

-**Lavrans da bu kahveden severdi, diye** başladı. (s.50 str.3)

-**Buyur, ya efendi! Diye** ikramda bulundu. (s.54 str.24-25)

Çarşıda, pazarda yüzleri yarıdan yarıya kemirilip, oyulmuş iğrenç adamlara rastgelip
“firengiden mi?” Diye sorduğum vakit: (s.58 str.24-25)

Onun içindir ki kımıldanmadan, **kımıldanırım diye** uyumadan yatıyordum. (s.59 str.29)

-Serap! Serap! Diye sessizce, ağızımla değil, kafamla haykırdım.(s.63 str.31-32)

...**Ermek diye** bir nehir yoktur... (s.67 str.33)

-Rüyada mıyım? Diye sordum. (s.69 str.34)

-Bu Şam’a ikinci gelişimdir, diye söze başladı... (s.71 str.1)

... **“Evveli Şam, âharı Şam!” diye** öğdüğümüz memlekette beğenilecek hiçbir şeye rastgelmeyerek toz, toprak içinde geze geze akşamı bulmaya çalışıyordum. (s.71 str.23)

Her Şam evi gibi, **kapıdakiler içerisini görmesinler diye** bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler... (s.73 str.10)

-Olabilir mi, diye sordum, sahih sayılabilir mi? (s.74 str.10)

-Togri! Togri! Diye cevap verdi... (s.76 str.6-7)

Misafirler arasında, bizden başka çandarma mülâzimi, gümrük müdürü, ziraat memuru, bir de **“Dişçi” diye** çağrılan posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.6)

-Ben dişçi değilim, diye başladı... (s.81 str.24)

...beynimde ve yaramda **“zınk!” diye** sarsıcı bir gümleyiş işitiyor, gözlerimi açıyordum. (s.83 str.26)

3.1.17. “dair” ilgeciyle yapılanlar

Vak’aya dair hiç konuşulmuyordu, havaî lâflar... (s.75 str.6)

3.1.18. “evvel” ilgeciyle yapılanlar

...**bir gece evvel** Kermes’te tanıştığımız sırada bana, ertesi gün beraber aramaklığımızı teklif etmişti. (s.16 str.7)

Bir akşam üstü, tarçımlı akide şekeri renginde ve sertliğindeki güneş, **batmadan evvel**, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.27)

İşte yolculuğun eskiden **resimli gazete ve sinema asrından evvelki** şiarı bunlar idi. (s.71 str.12)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, **kendisinden evvel** şeftalileri ikram etti: (s.77 str.24)

Biliyorduk ki kolay ve temiz olması için elbiseleri **öldürmeden evvel** soyuyorlardı. (s.82 str.30-31)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.31-32)

3.2. ULAÇ CÜMLEMSİLERİ

Bunlar ulaçların kurmuş olduğu cümlemsilerdir. Cümlede ulaca bağlı olan öğelerle birlikte öbek oluştururlar.

Gözlerinizin çiy ışıktan ve göğsünüzün nefes darlığından kurtulacağımı düşünerek bir şeyler yapmak, bir zevke hazırlanmak istersiniz. (s.7 str.6-7)

Gelenlerin en yaşlısı **kısrağından inip** karşıma dikildi. (s.7 str.15)

...bu dört kişi **güç belâ baskından kurtulup** bana sığınmış, geceyi geçirmek istiyorlar. (s.7 str.19)

...**dişleri bembeyaz ve gözleri simsiyah parlıyarak** bizi dikkatle dinliyorlardı. (s.7 str.27)

Nefere seslenip feneri getirttim. (s.8 str.9)

Orada fener ve lâmba ancak böyle işlerde, **mühim sebepler oldukça** kullanılır. (s.8 str.10)

Sonra **hiçbir şey demeden** neferin elinden feneri aldı... (s.8 str.18)

...**uzun ağzını açıp** birden yaranın içine daldırdı. (s.8 str.33)

...**altıdan lâstik bağlara takılı imiş gibi çakının ucundan kayıp** tekrar yaradaki yerine girdi. (s.9 str.1-2)

Çekip koparmak lâzım gelmişti; **hem de epeyce asılarak**... (s.9 str.3)

...**bir damlası etrafa sıçratılmadan**, dar ağızlı bir şişeye hunisiz mayi aktarılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı. (s.9 str.34-35)

Kısrağına atlarken ona kimse yardım etmedi.(s.10 str.16)

Ben kızıl kanlı, **yaraya dökülünce** yanık et kokusu veren kaynar zeytinyağını düşünüyor, dişlerimi sıkıyordum. (s.10 str.18)

...**ben çiftlikte yokken** bir Bedevî gelip bir tay bırakmış... (s.10 str.22)

Vapur rıhtımdan kalkıp tâ Marmara'ya doğru uzaklaşmaya başlayınca yolcuyla geçirmeğe gelenler, üzerlerinden ağır bir yük kalkmış gibi ferahladılar: (s.11 str.1-2)

...**anası da ölünce** uzak akrabaları ve konukomşunun yardımile halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu. (s.11 str.7)

...**gırl gırl işliyen vinçlere, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak** çok eğlendi. (s.11 str.10-11-12-13)

...gırl gırl işliyen vinçlere, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, **varda değiştirilirken** çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str.12)

Fakat vapur, **şuraya buraya uğrayıp** bir sürü yolcu bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca kendisini bir durgunluk aldı: (s.11 str. 15)

Fakat **vapur, şuraya buraya uğrayıp bir sürü yolcu bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca** kendisini bir durgunluk aldı: (s.11 str.15-16)

...**yanakları pençe pençe, al al olarak** susuyordu. (s.12 str.1-2)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.15)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, **iz bırakmadan** ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.17)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve **toz çıkarmadan** gidiyorlardı. (s.12 str.17)

...yanındaki askere **parmağıle göstererek** sordu... (s.12 str.18-19)

Anlamağa başladığı Arapçayı, küçücük kafasında beliren bir inatla konuşmuyarak sustu. (s.12 str.33-34)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında nefes almamağa çalışan bir adam gibi tıkanığını duyuyordu... (s.12 str.34-35)

...yer sofrasında bunu **hem kaşık, hem çatal yerine bürüp dürümliyerek** kullanmağı beceriyordu. (s.13 str.5-6)

...sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mihlayışına... (s.13 str.19-20-21)

...mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.22-23)

...deri parçalarını pis, bir suya koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. (s.13 str.22)

...anası doktora giderken tünele bindiklerini, bir kere de kapıya beyaz boyalı hasta otomobili geldiğini, içinde yataklar serili olduğunu söyledi. (s.14 str.7)

...dudakları titriyerek taze, gevrek, billûr sesile bir teviye konuşuyordu. (s.14 str.17)

...geçmiş günleri, kaybettiği yerleri düşünerek benliği sarsıla sarsıla dinliyordu. (s.14 str.22-23)

...benliği sarsıla sarsıla dinliyordu. (s.14 str.23)

Hasan, yüreği burkularak sordu: (s.14 str.30)

Yanaklarından gözyaşları birbir arkasına, temiz vagon pencerelerindeki yağmur damlaları dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarile yerlerinden oynayarak, vuruşarak, içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (s.14 str.35-36)

...bağrının sarsıntılarile yerlerinden oynayarak, vuruşarak, içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor. (s.15 str.2)

Bunları derken onun da katı, nasırlanmış yüreği yumuşamış, şişmişti. (s.15 str.9)

Otomobili ikide bir durdurup erkek, çocuk, kadın, kimi görürsek soruyorduk: (s.16 str.1)

Haleb'e bu Şeyhin şöhretini işiterek koşmuş... (s.16 str.6-7)

İçeriye girer girmez beni bir şaşkınlıktır aldı: (s.16 str.12)

Tâ kapı yanından başlıyarak karmakarışık bir eşya yığını... (s.16 str.12-13)

Kapı ipe çekilerek açıldığı için bizi karşılıyan yoktu... (s.16 str.17)

Birşey düşürmemeğe, bir şeye basmamağa ve çarpmamağa dikkat ederek ahşap ve gıcırtilı merdivenden çıktık... (s.16 str.20-21)

Ben, böyle dikkatli dikkatli yüzüne bakıp düşünürken, birdenbire şeyhin gözleri üzerime çevrildi. (s.18 str. 5)

Ben, böyle dikkatli dikkatli yüzüne bakıp düşünürken, birdenbire şeyhin gözleri üzerime çevrildi. (s.18 str. 5)

Bu sefer **candan gülererek**: (s.18 str.14)

Şeyhin sükûtundan sinirlenerek sormağa devam ettim: (s.18 str.33)

...**başımı kaldırmadan** cevap veriyor: (s.19 str.4-5)

Yürürken arkamdan o bir çift mavi gözün, **kitap sayfalarından ayrılıp** beni dikkatle seyrettiğine hüküm vermiştim. (s.19 str.10-11)

...**müphem şeyler duyup** ruhlarından incinenler değildir. (s.19 str.29-30)

Fakat **Suriye'ye dönünce**, Şeyh efendiyi sormaktan kendimi alamadım. (s.20 str.21)

Ucuzluğuna bakarak dört kişilik otomobillerde yer bulmayı tercih ederdik. (s.21 str.8)

-Su içerken! (s.22 str.9)

...**boğazlarında düğümlemeden** midelerine zahmetsizce iner... (s.22 str.23)

...**göğsünüzden aşağı inip** gömleğinizi sırsıklam bırakır. (s.22 str.30)

İşte otomobile bindirdikleri genç, anlattığım şekilde su içerken, testinin içine girmiş olan kocaman bir eşek arısı, tazyikle emziğin dar ağzına fırlamış... (s.23 str.4-5)

Bunu düşününce kendi emrimizden kendimiz ürktük... (s.23 str.23)

Ben yarım yamalak **Arapçamı bırakıp** Türkçe söylüyordum... (s.23 str.26)

...**bir doktor tabelâsına rastlayınca** durduk. (s.24 str.6-7)

Sonra **önüme, ardıma, yanıma bakmadan** koşmaya başladım. ((s.24 str.19)

Fakat, tuhafı, **akşam üzeri aynı köyden ve aynı kahvenin önünden, yüreğim atarak neşesiz eve dönerken** baktım... (s.24 str.23-24)

...**ömründe ilk defa olarak**, kırk yedi yaşında, bir kasaba yüzü görmüştü... (s.25 str.1-2)

Sonra **sersemleşmiş bir halde dönerken** Pazar meydanında önüne bir çerçici sergisi çıktı... (s.25 str.17)

Bunun önüne de **ak entarisile kara maşlahını toplayıp** çöktü. (s.25 str.19)

-Şurasını çekince ışık salar. (s.25 str.28)

...**serginin önünde durup** pazarlık ediyorlar... (s.26 str.25)

...**çok defa uyuşup eşyayı eksliğine alarak**, memnun ediyorlardı. (s.26 str.26)

Niçin bu adamlar o güzel fenere **-kibritsiz yanıp** ışığı tükenmeyen, is ve duman vermiyen fenere- alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.30)

Bedevînin bunları, yanyana yere dizmesi bitince avuçlayıp cebine attı... (s.27 str.5-6)

...**kefiyesinin ageline sımsıkı sarılı olarak**... (s.27 str.19)

O sırada **Estersuvar bölüğü kumandanı olarak** Badiye'de bulunmakta idim. (s.27 str.23-24)

Çekmecemin içinde, **kendisine göstermeden**, bir kâğıtla sıkıştırdım... (s.28 str.7)

...**güneş doğmadan ve batar batmaz** Sultanın ömrüne dua etmeği unutursan yine söner. (s.28 str.14)

...amma o, **padişah duasında kusur ettiğine zahip olarak** kabahatı kendisinde bulmuş... (s.28 str.19)

Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup uzun müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? (s.29 str.3)

...**daha fennî, daha sahici olarak** görebiliriz: (s.30 str.2)

Bu basit teleskobun önüne geçip insanlarla hayvanları tetkik pek hoşlandığım eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.12-13)

Bana buldok suratı **bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp** da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18-19)

Bana buldok suratı **bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek** çehresi tanınmayacak şekle giren eski somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18-19-20)

...onu **zincirinden sıkı sıkı tutup** hava aldırmağa çıkarıyordu. (s.30 str.32)

Zavallı Senegalli, **bir türlü lafzayamadığı "j" leri değiştirerek**: (s.31 str.9-10)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, **ıslak köpek tüyü gibi kokuğu vehmini veren etekleri havalanarak** iltifat ediyor: (s.31 str.16-17)

-Bir gün, **zinciri kopuverince** ne olacak? (s.31 str.21)

Arkasından yetişemediler, gittikçe uzaklaşan ve sokaklar arasında **gittikçe sönerek** akseden havlamalar, o kadar! (s.31 str.27)

...**Senegal'li bekçisini, penivarlı gözcüsünü arkasında bulamayınca** bütün azgınlığını, kaba sığmayan öfkesini bırakmış... (s.32 str.1)

O eski, korkunç mahlûk, **zinciri çıkınca**, basbayağı bir köpek olmuştu. (s.32 str.10)

-Bir başkasını bulunca savarım! (s.33 str.14)

Balkan muharebesi kopunca, hududa çok yakın olan köyde, bir akşam üstü şu korku yayılmış: (s.33 str. 16)

Sonra kucağında kıpırdanmalar başlayıp hafif ağlamalar iştilince: (s.34 str.16-17)

Yağmur kesilmek bilmediğinden saplanıp kalmaları veya **taşan bir ırmağın akıntısına kapılarak** boğulmaları ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.23-24)

Ayşe, **yavrularına sarılarak** ölmeği, artık, atın ve kendisinin kudretsizliğine bakarak fena bulmamaktadır. (s.34 str.25)

...**atın ve kendisinin kudretsizliğine bakarak** fena bulmamaktadır. (s.34 str.25-26)

Atından ayrılarak üç canlı yükü ile yayan kalmak. (s.34 str.27)

Evvelâ çöken, **sonra da başını uzatıp** yan üstü uzanan, bir türlü kalkmak mecalini bulamayan attan iniyorlar... (s.34 str.30)

Fakat **geride kaldığını anlayıp bir müddet sıkı yürüyünce** artık bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını görüyor... (s.34 str.34)

Fakat **geride kaldığını anlayıp** bir müddet sıkı yürüyünce artık bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını görüyor... (s.34 str.34)

Ayşe, yanında **diz kapaklarına kadar çamurlara bata çıka** yürümiye çalışan Ali'nin minimini elini bırakmak istemiyor. (s.35 str.3)

Yaşamadığını anhyarak, azapsız, kundağı bir tarafa, en az çamurlu, en az batacak yere bırakıvermek... (s.35 str.9)

Bütün o kıyamet içinde, **elinden tuttuğunu ve omzunda taşıdığını sürüklerken** kucağındakine eğiliyor... (s.35 str.11-12)

Karanlığın içinde düşerek çamura gömülenler, **üstüne basılarak** ezilenler çoktur. (s.35 str.17)

Ayşe tükeniyor, **demin yolda bıraktıkları at gibi yere uzanıvereceğini anhyarak**, haykırmak, birini imdadına çağırarak istiyor. (s.35 str.35-36)

...**kanının son ateşini yakarak**, kayıp düşerek, yine kalkarak, yine yuvarlanarak yağmur, ter, gözyaşı yüzünü yıkıya yıkıya, birteviye, mola vermeden yürüyor. (s.36 str.8)

...**kayıp düşerek, yine kalkarak,** yine yuvarlanarak yağmur, ter, gözyaşı yüzünü yıkıya yıkıya, birteviye, mola vermeden yürüyor. (s.36 str.8-9)

...kayıp düşerek, yine kalkarak, **yine yuvarlanarak** yağmur, ter, gözyaşı yüzünü yıkıya yıkıya, birteviye, mola vermeden yürüyor. (s.36 str.9)

...kayıp düşerek, yine kalkarak, yine yuvarlanarak **yağmur, ter, gözyaşı yüzünü yıkıya yıkıya,** birteviye, mola vermeden yürüyor. (s.36 str.9-10)

Öbür felâketlere katlanıp ümit içinde yürüyor... (s.36 str.11)

Bunun intikamını şimdi, **tek göziyle bir teviye kuş peşinde dolaşarak** çıkarıyordu. (s.37 str.4)

Halbuki kırlarda genişliğe serilmiş, incelmış, **renklerle yoğrularak, süzülerek** elmasiyeleşmiştir. (s.38 str.5)

Biraz sonra kâhya, **kucağında üstü sımsıkı örtülü bir şey taşıyarak** ve yaş topraklarda düşmemeğe çalışarak yanımıza geldi. (s.38 str.13-14)

Biraz sonra kâhya, kucağında üstü sımsıkı örtülü bir şey taşıyarak ve **yaş topraklarda düşmemeğe çalışarak** yanımıza geldi. (s.38 str.14)

Kuş **açık havaya çıkınca** şöyle bir kabardı... (s.38 str.18)

...**ayağının birisini, tırnaklarını açarak** ileriye uzattı... (s.38 str.18-19)

...**kırmızı halkalı gözlerinin beyaz perdelerini aç** kapaya bize baktı... (s.38 str.19-20)

...**sese doğru giderken** cakalı, hovarda, haşarı bir hali vardı. (s.39 str.2)

Toprağı eşeliyerek, kanlar içinde, tüyleri dağıla dağıla uğruna can verenlere dişî kayıtsızdı. (s.39 str.9)

Toprağı eşeliyerek, kanlar içinde, **tüyleri dağıla dağıla** uğruna can verenlere dişî kayıtsızdı. (s.39 str.9)

...**ateş saçarak** bakışıyorlardı. (s.39 str.17)

...**neşeden katılarak,** zevkten taşarak ötüyordu. (s.39 str.20)

...neşeden katılarak, **zevkten taşarak** ötüyordu. (s.39 str.20)

İşte bu keklik **ölüm tehlikesini hiçe sayarak** pençeleri üzerinde yükselmiş... (s.39 str.24)

O günden beri, **insanların da kadınlar için vuruşup dövüşüklerini, mücrim ve maktul olduklarını işittikçe** hep bu kekliği hatırlar ve kulağında hep o çığırkan sesi duyarım. (s.39 str.31-32)

...çalışma saatlerinde de **karşılıklı oturup** İstanbul'dan bahsedecektik. (s.40 str.10)
 Bilhassa **çölde onu konuşurken** hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği şurup renkli denizler, avize gibi şakırdıyan pınarlar, çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.15-16)

...**bizi tiksindirerek** yiyorlardı. (s.41 str.6)

Kuzular ise **güzel postlarından sıyrılınca** demin, kırdaki o iştiha verici tombulluklarını, temizliklerini kaybediyorlar... (s.41 str.7)

...fakat **kuyruğunu ete tam yaklaştırmınca** kendini toparlayıp duraksıyor... (s.42 str.7)

...**alttakilere bir zarar vermemiye çalışarak** kaldırdı. (s.42 str.29)

Kendini bildiğinden beri **kuyruğunu bacaklarının arasından çıkarıp** keyifli keyifli sallamak fırsatını bulamamış... (s.44 str.2-3)

Osman **bir kabahat işleyip** yadillere düştüğü zaman bu köpek gibi sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.11)

...**elinde gezdirdiği kâğıt çiçeklerle Kulhüvallahî yazılı tabaklara bakmadan** tersyüzü geri çeviriyorlardı. (s.44 str.15-16)

...**kafasından neler geçtiğini farketmeden düşünürken**, kendisine birinin baktığını sezdi. (s.45 str.1)

...**ara bırakarak** yürüyordu. (s.45 str.27)

Osman **bir memleketten bir memlekete geçerken** köpeğini, yollarda, kâh yürütüyor, kâh koltuğunun altına alıyordu. (s.45 str.28)

...**akşam dönünce** köpeğini kapısının önünde bekler bulmaktı. (s.46 str.1)

-**Ölüverirsem ne olacak? Diye hatırandan fena fikirler geçirirken**, kendisinden fazla ona inanıyordu. (s.46 str.17-18)

...**öksürükler fazlalaşınca** başını çevirip nemli, bulanık gözleriyle yüzüne bakıyordu. (s.46 str.22)

...öksürükler fazlalaşınca **başını çevirip** nemli, bulanık gözleriyle yüzüne bakıyordu. (s.46 str.22-23)

...**burnunu karnına sokup**, uyumadan, hareketsiz ve gözleri açık sanki ikinci nöbetin gelişini korka korka bekliyordu. (s.46 str.24)

Onun içinde **artık kasabalara uğramıyarak** kırlarda yaşıyorlar... (s.46 str.30)

Karakollarda beklenirken uzaklarda, kayalar arasında saklanarak gözcülük ediyor... (s.46 str.35-36)

Karakollarda beklenirken **uzaklarda, kayalar arasında saklanarak** gözcülük ediyor... (s.46 str.36)

...**yola düşülünce** meydana çıkarak, sinsi sinsi, toprak kabartılarını siper tutarak, arkalarından geliyordu. (s.47 str.1)

...yola düşülünce meydana çıkarak, sinsi sinsi, **toprak kabartılarını siper tutarak**, arkalarından geliyordu. (s.47 str.1-2)

...**yola düşülünce meydana çıkarak**, sinsi sinsi, toprak kabartılarını siper tutarak, arkalarından geliyordu. (s.47 str.1)

Osman'ın öksürüklerini duyunca bir kısa müddet duruyor... (s.47 str.3-4)

...**başını eğip bir kulağını sarkıtarak** dinliyordu. (s.47 str.4-5)

Sınırı aşınca köpeğine kavuşacaktı ya... (s.47 str.8)

Hep bu ümitle, **ciğerlerinin söküldüğüne, sade dışarıdaki sıcaktan değil, içinin ateşinden de eridiğine bakmıyarak** yürüyordu. (s.47 str.10-11)

Barakalar önünde durup ellerini ipten sıyırdıkları zaman ona sarıldı... (s.47 str.14)

Gümrük kolcusu **gözleri akan sıska, iğrenç köpeği göstererek**: (s.47 str.17-18)

...**baytar şahadetnamesi olmadan** hayvan geçemez! (s.47 str.19)

...yaşlı gözlerini **-daima kovucu "Hoşt!" deyici olarak tanıdığı-** dünyaya son bir usanç içinde yumdu. (s.48 str.6-7)

Daha o zaman Lavrans **Londra civarında bir çocuğu ezmek için motosikletini ağaca çarpıp kafatası yarılarak** ölmemişti. (s.49 str.4-5)

Daha o zaman Lavrans **Londra civarında bir çocuğu ezmek için motosikletini ağaca çarpıp** kafatası yarılarak ölmemişti. (s.49 str.4-5)

-Hacı Kasım, **Lavrans'ın adını anmadan** lâf edemez! Diye gülüyordu. (s.49 str.19)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırcarşısı ilâcı çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.24)

Hararet kesmek ve **kalbin atışını nizama sokup** insanı ferahlatmak itibarile sıcak iklimlerde bundan faydalı içki yoktur. (s.49 str.27-28)

...**Arapçayı biraz daha iyi öğrenmiş olarak** dönerdi. (s.50 str.10-11)

Beni **geç vakit yatağımdan kaldırıp** yanlarına çağırdılar. (s.50 str.28)

Bu kaba, hantal mavna omuzda bir tabut gibi döne kıvrıla ve gıcırdaya gıcırdaya, sırık kuvvetiyle nehri aşmaya çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.12-13-14)

-**Şu kenarda bağdaş kurup** oturan Arap iyi fala bakar. (s.51 str.16)

...**esniyen ince tahtalardan aşarak** falcının yanına gitti. (s.51 str.22)

Hacı Kasım, **acı kahvesinden bir yudum daha içerek** itiraz etti: (s.52 str.19)

...**azametli şehirlere uğrıya uğrıya**, bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.3)

...azametli şehirlere uğrıya uğrıya, **bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek**, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.3-4)

Fırat artık, **eski şevketini düşünerek** şimdiki sefaletinden utanmış gibidir...(s.53 str.16)

Harun Reşid'in **Bağdad'dan kalkarak**, nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren hadsiz hesapsız bahçeler arasından geldiği devir o kadar uzak değildir... (s.53 str.25-26)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sıriklara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.3)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu olan hantal gemi, **suya uzatılan uzun sıriklara abana abana**, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54str.5)

...**güç belâ gelip** kıyıya yanaştı. (s.54str.6)

...**sıcaktan kaçarak** ayaklarımızın altına sokulmuştu. (s.54 str.10)

Bu benzeyişe gülümsiyerek kendisine baktığımı görünce bir iltifat sandı... (s.54 str.21-22)

Bu benzeyişe gülümsiyerek kendisine baktığımı görünce bir iltifat sandı... (s.54 str.21-22)

Onlar **konuştuğumuz şeye gülerek** ve ekmeklerini dürerek zevkle, iştiha ile karınlarını doyuruyorlardı. (s.55 str.8)

Onlar konuştuğumuz şeye gülerek ve **ekmeklerini dürerek** zevkle, iştiha ile karınlarını doyuruyorlardı. (s.55 str.8)

Demek şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru çölü, kenarında bir diken bile bitmeyen suyu, şu bomboş ufku ve **ne gölge, ne akis vermeden** üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bön ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.14)

Hiç olmasa **akşam rüzgâriyle serinleşip** çalgı sesleriyle dolan Haleb'e varıyordu... (s.56 str.3-4)

...**bahar gelince** tomurcuklanan, gonca ve çiçek veren bir gül fidanını bile görmemişlerdi. (s.56 str.6)

Onların önünde sadece şu **çamurlarını devire devire** zevksizce akıp giden ve sudan ziyade bir lâv akınına benzeyen Fırat vardı... (s.56 str.12)

Kafalarındaki korkunç boşluğu, boya, hareket, heyecan noksanlığımı düşündükçe bir insan dimağının nasıl bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşayabilmesine şaşıyordum. (s.56 str.17-18)

Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi **pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp** aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.11-12)

Merdivenlerden çıkarken ayaklarımı pek basmaktan korkuyordum. (s.58 str.3-4)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, **süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpındırarak** tenbih etti: (s.58 str.13-14-15)

Çarşıda, pazarda yüzleri yarıdan yarıya kemirilip, oyulmuş iğrenç adamlara rastgelip “firengiden mi?” Diye sorduğum vakit: (s.58 str.23-24)

Değil hakikatte, **kâbus geçirirken** bile karşılaşmanızı tavsiye edemeyeceğim bir cadı... (s.58 str.34)

... **“daha olmamış!” diyerek** dönüp gidiyordu. (s.59 str.13)

...bir iğne ile sivilcenin başını yerinden, **büsbütün koparmadan**, usulcacık oynattı. (s.59 str.15)

Onun içindir ki kımıldanmadan, **kımıldanırım diye uyumadan** yatıyordum. (s.59 str.29)

Ben **başımı dimdik tutarak** gündüzleri çöl güneşinin kalayladığı kamaştırıcı göğe gözlerimi kapıyor, geceleri açarak kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.1)

Ben başımı dimdik tutarak gündüzleri çöl güneşinin kalayladığı kamaştırıcı göğe gözlerimi kapıyor, **geceleeri açarak** kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum. (s.60 str.2)

...yahut, **kölelerin dikkatsizliğine uğrarak** içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.11)

...yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem **çöl sıcağında pişerek** yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.12)

Ben, **ucu daldan çözülp** elime verilen tireye bakıyordum: (s.60 str.28)

...**kesele kırıp kırıp** tencereye atıyorduk. (s.61 str.27)

Satıcı da bunu ölçüsüne göre, **testere ile kesip** veriyordu. (s.62 str.1)

İeniseisk'ten Angara ırmağını tutarak Çin'e girecek, Çin'i geçecek, Amerika yoluyla memleketime dönecektim ve tekrar harp edecektim. (s.62 str.9)

...**ılık yaşla soğuk birleşince** gözlerim biber dökülmüş kadar yanıyordu. (s.62 str.19-20)

Cismimden ayrılarak demin önümde giden ruhumun tekrar içime girdiğini duyuyordum. (s.63 str.29)

Bu göğse başımı dayamak, hem sert hem yumuşak ılıkliğında, **kalbinin atışını dinleyerek** uykuya varmak! (s.64 str.7)

Orası harbin ilk günlerinde Rus ordusunun **Pameranya'dan esir edip** buralara kadar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.18-19)

Elime küçük bir dağarcık sıkıştırıp sokağı gösteriyorlardı. (s.64 str.25)

Artık **son olarak** göreceğim bu hayat ve hulya manzarasına, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.31)

Tekrar irademi önüme katmış, **cesedimi arkamda sürüyerek** karlı, karanlık, zalim Çin yoluna dalmıştım. (s.65 str.2-3)

Hepimizin kendisini dinlemek istediğimizi görünce anlatmaya başladı: (s.66 str.19)

...**adım attıkça** tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.24)

Darphanede yeni basılmış çil iki heybe dolusu altını **Emîr Sadun'a götürüp** kendi elimle teslim edecektim. (s.67 str.5-6)

“Ferman efendimizin!” deyip selâm aldıktan sonra dışarıdakilere sordum: (s.67 str.6-7)

...firtınalardan kaçıp en kötü iskelelere can ata uğrıya, inleye dinlene, islim borularını sarıp silindirleri çöze sıkıştırta, kasım sonu Hüdeyde’ye indik. (s.67 str.21-22)

...firtınalardan kaçıp en kötü iskelelere can ata uğrıya, inleye dinlene, **islim borularını sarıp silindirleri çöze sıkıştırta**, kasım sonu Hüdeyde’ye indik. (s.67 str.22-23)

...firtınalardan kaçıp en kötü iskelelere can ata uğrıya, inleye dinlene, islim borularını sarıp silindirleri çöze sıkıştırta, kasım sonu Hüdeyde’ye indik. (s.67 str.21-22)

...firtınalardan kaçıp en kötü iskelelere can ata uğrıya, inleye dinlene, **islim borularını sarıp silindirleri çöze sıkıştırta**, kasım sonu Hüdeyde’ye indik. (s.67 str.22-23)

Necet’e doğru gidilecek imiş, **Cebelitarık aşılarak**... (s.67 str.26)

-**Haritaya bakıp** uydurmayınız, dedi... (s.67 str.33)

-Zannetmem, **Yenbug’a inip**, kestirme geçiverecekti. (s.68 str.5)

Gün gelip de çölleri, böyle, otokarlar, otoşeniller, tayyarelerle kolayca aşacağımızı düşündükçe kaybettiğimiz o yerlere büsbütün yanarım. (s.68 str.7-8-9)

Gün gelip de çölleri, böyle, otokarlar, otoşeniller, tayyarelerle kolayca aşacağımızı düşündükçe kaybettiğimiz o yerlere büsbütün yanarım. (s.68 str.7)

“Delil” yaklaşıyoruz, demiye başlayalı üç dört gün olmuştu. (s.68 str.15)

Sonra bir uyuşukluğa düşüyor, gözlerim ileriye dikili, **lâf söylemeden** hareketsiz gidiyor gidiyordum. (s.68 str.19)

Yorgun, yaralı ayaklar **bir ılık, sabunlu suya girince** nasıl rahatlık duyar, gevşer, dinlenirse... (s.68 str.34)

At oynatarak gelen karşıcaları beklemeden, devemi çöktürmeden, boynuna asılarak yere atladım... (s.69 str.3)

At oynatarak gelen karşıcaları beklemeden, **devemi çöktürmeden**, boynuna asılarak yere atladım... (s.69 str.3-4)

At oynatarak gelen karşıcaları beklemeden, devemi çöktürmeden, **boynuna asılarak** yere atladım... (s.69 str.4)

Gergin, dar bir Hint kumaşile örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi... (s.69 str.24-25)

-**Dalının üzerinden süzülüp** ağacın lifleri içinden geçerek toprak testilere damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.69 str.36)

-Dalının üzerinden süzülüp **ağacın lifleri içinden geçerek** toprak testilere damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım! (s.69 str.36)

...babam **sürre kâtibi olarak alayla Mekke'ye giderken** beni de götürüyordu... (s.71 str.2-3)

...babam **sürre kâtibi olarak** alayla Mekke'ye giderken beni de götürüyordu... (s.71 str.2)

İnsan **kendi memleketinden uzaklaşıp** da böyle başka ırklarla meskûn ayrı isimli yerlere gitti mi bilmediği, görmediği acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek ister. (s.71 str.6)

Çoğu defa, bunları yapamadığı içindir ki seyahatinden **mübalâğacı, hattâ yalancı olarak** döner. (s.71 str.10)

... “Evveli Şam, âharı Şam!” diye öğdüğümüz memlekette **beğenilecek hiçbir şeye rastgelmeyerek** toz, toprak içinde geze geze akşamı bulmağa çalışıyordum. (s.71 str.24)

“**Bir şey soracak? Bir yer mi danışacak**” derken kadıncağız çekine çekine yanıma sokuldu: (s.71 str.27-28)

Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de **peşinde koşup** da bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.14)

Ezandan yarım saat sonra, **karanlık basınca** şu ahşap minare altında bekleyiniz... (s.72 str.19-20)

Bana insanlar görerek değil, **koku alarak** evlerini bulurlar zehabını verir. (s.72 str.35)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, şaşırmadan analarını seçip memelerine yapıştırlarsa bu mahalle insanları da kapılarının halkalarına öyle, bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.1)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, **şaşırmadan analarını seçip** memelerine yapıştırlarsa bu mahalle insanları da kapılarının halkalarına öyle, bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.1-2)

...amma **yine bir dar dönemeçten geçit vererek** bir başkasına geçiyordu. (s.73 str.7)

Mermer arklardan döne kıvrıla, irili ufaklı yalaklardan geçe atlıya, odanın ortasında, durmamacasına sular akıp gidiyor. (s.73 str.14-15)

Mermer arklardan döne kıvrıla, **irili ufaklı yalaklardan geçe atlıya**, odanın ortasında, durmamacasına sular akıp gidiyor. (s.73 str.15)

...**gözlerini önüne eğerek** güçlkle: (s.73 str.26)

Odanın ortasındaki sular, **ambardan boşanıp** kileye akan buğday gibi hışıldıyordu... (s.73 str.30-31)

Yine durdu, fakat birden **nefesini zorluyarak** dede ki: (s.74 str.3)

Nikâhı **şer'i şerife uygun olarak** "linefsihi binefsihi" akdedeceğiz. (s.74 str.7-8)

-**Beni tatlik edip** gidersiniz. (s.74 str.13)

Merasim böyle bitince nikâhlım, başındaki örtüyü, utanarak, usulca kaldırdı; zira artık helâlimdi. (s.74 str.32)

...ve onun içindir ki bir gecelik eşimden hakikî zevcem imiş gibi biraz sıkılarak ve **mahremiyetine girmiyerek** bahsediyorum. (s.75 str.1-2)

Ben **ne yapacağımı bilmiyerek** ayakta bekliyordum. (s.75 str.13)

Fakat, **sonunda kadının masum yüzüne bakınca** derin bir rikkatle bu istediğini de yaptım. (s.75 str.22-23)

Sinirlerim o derece gevşemişti ki, **yüzümü avuçlarımla kapatarak** yatağın kenarına oturmuştum. (s.75 str.24-25)

Yatakta döne döne kim bilir kaç saat geçmişti... (s.75 str.30)

...**dalar gibi olurken** dürterek uyandırdılar. (s.75 str.30-31)

...**ortalık aydınlanmadan** çıkarsanız iyi olur. (s.75 str.32)

Sualime, **yüzüme bile bakmadan** Arap şivesile: (s.76 str.5)

Fakat onu, **bu kupkuru çöl şehrinin bunaltıcı gecesinden nasılsa kurtulup** bir serap manzarasına sığınmış sanılan nemli, yeşil bir iç bahçede görmüştü. (s.77 str.2-3)

Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, **ona kavuşunca** en fena tarafından kâm almağı icap ettirir. (s.77 str.18)

Fakat kadın **şaşar görünerek**: (s.77 str.27)

-**Bu mevsimde, İstanbul'u bırakarak?** (s.78 str.4)

Kadın, **bir dilim şeftali uzatarak** tekrar sordu: (s.78 str.8)

Şikâyetleri kesince İstanbul'u öğrenmiye başladı: (s.79 str.10)

Güneşli tarlalarında yerken likör gibi iç ısıtan çilekler? (s.79 str.21)

...fakat **isimleri geçtikçe** erkek böyle görüyordu. (s.79 str.26)

Ona Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında her kayık, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, **aheste aheste yanarak** eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.35)

...en düşmüş kadın bile **böyle iyi şeyler düşününce** kibarlaşabilirdi. (s.80 str.3)

Zira herkesinkine benzemiyen acı sergüzeştler, hattâ felâketler dar muhitlerde **eğlence sayılıp** gülüşülen sohbet mevzuları olurdu. (s.81 str.20)

Şöyle büke kıvıra, ırgalıya ırgalıya, **çene kemiklerini dağita parçalıya!** (s.81 str.26-27)

...yerli **ahalinin elinden güç kurtularak** tren hattını tutmuş, üç arkadaşıyla memlekete ulaşmağa çabalıyordum. (s.82 str.4)

Boğaz deyince hatırınıza korkunç bir kayalık, dumanlı dağlar, loş uçurumlar gelmesin. (s.82 str.6)

Kenarında yapraklarının ters tarafları **rüzgârla güneşe dönünce** gümüşlenen narın kavaklar dizili, kof gölgeler serilidir. (s.82 str.11)

...yolda **silâh kullanmadan** ölmekten korkuyorduk. (s.82 str.16-17)

Sekiz on bedevî, yokuş aşağı, **entarileri ve kefyeleri havalanarak**, yuvarlanır gibi dağdan indiler. (s.82 str.21-22)

Tırnakları etime batarak etimi yırtarak dişimi çekiyor... (s.83 str.6-7)

Yapamayacağını anlayınca ayaklarıma bir çelme vurdu... (s.83 str.9)

Bayılır gibi olurken taşın her inişinde tekrar ayılıyor... (s.83 str.25)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin **beni unutarak veya öldü sanarak** üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.30-31)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra **elbiselerimizi toparlayıp** konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.32)

...eline geçirdiği bir koca dülger kısıkcile ağızlarından sağlam bir diş çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.6-7)

Dişçi gözlerinde, ispirto dökülmüş gibi mavi bir alev parlıyarak: (s.84 str.9-10)

...şöyle büke kıvıra, sallıya hırpalıya, çene kemiklerini dağita parçalıya söküyordum!.. (s.84 str.12-13)

3.3. BAŞKA BİR ZARFLA BELİRTİLMİŞ ZARFLARIN VE BİR ZARFLA BELİRTİLMİŞ SIFATLARIN OLUŞTURDUĞU ÖBEKLER

O, aşağı indikten biraz sonra burnuma mutbaktan yana, tavada yakılan bir zeytinyağı kokusu geliyordu. (s.8 str.29)

...belli ki biraz güçlkle girmişti. (s.9 str.20)

Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu. (s.14 str.25)

Fransız oda oda gezmeğe başladığından, sakalına rağmen çok genç görünen Şeyh Efganî ile karşı karşıya kalmıştım... (s.17 str.29)

-Çok az gezerim... (s.19 str.6)

...biraz evvel kanı işleyen, damarları atan, adelesi oynayan yüze yabancılığını yadırganlığını görüyordum. (s.24 str.1)

...biraz evvel Allah'ın davetine icabet etti. (s.24 str.14)

...daha fennî, daha sahici olarak görebiliriz: (s.30 str.2)

...daha fennî, daha sahici olarak görebiliriz: (s.30 str.2)

İki gün sonra Juju'yu zincirinde çok sakın gördüm. (s.31 str.32)

...daha sonraları, neferin yanında bağırsız dalaşmaya koyuldu... (s.32 str.6)

Balkan muharebesi kopunca, hududa çok yakın olan köyde bir akşam üstü şu korku yayılmış: (s.33 str.16)

...Ayşe'ye hepsinden daha korkunç geliyor. (s.34 str.33)

...bir operet maşukası kadar süslü ve sevimli çağırmaya başlamıştı. (s.38 str.25)

...daha keyifli ötüyordu... (s.39 str.19)

Köpeği çok geriden, daha ihtiyatlı ve ürkek peşlerisıra gelmişti. (s.46 str.35)

...gözleri daha bulanık, yanakları sırsıklam, başını yine eğmiş, bir kulağı sivri, öteki düşük melûl melûl bekliyordu. (s.47 str.29)

...Arapçayı biraz daha iyi öğrenmiş olarak dönerdi. (s.50 str.10-11)

...gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş. (s.53 str.5)

...bomboş çölde başını eğmiş, yere geçmek, kaybolmak arzusuyla sürüne sürüne, sokula saklana **pek şerefsiz** akıp gidiyor. (s.53 str.18-19)

Güzel kadın gözlerine **en çok** yaraşan ziya, oynak mum ışığıdır. (s.61 str.1)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânayı **en iyi** anlıyanlar ücra memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.9)

Fakat ben, **daha ziyade** önündekindeyim. (s.63 str.4-5)

Basra'dan **daha kolay** olurdu. (s.68 str.4)

...o hurmalığa, o sulara, batmış güneş ışığında **ayva peltesi gibi iç açıcı, tatlı**, şuruplanmış görünen vahaya doğru koşmaya başladım. (s.69 str.5)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik **ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak** yapışıyor. (s.73 str.17-18)

Başına **sıkı sıkıya** bir namaz bezi dolamıştı... (s.73 str.24)

Daha sonra beni mükemmel bir yer döşegi serilmiş yatak odasına aldılar... (s.75 str.8)

Biraz sonra, dadısının uzattığı baş örtüsü ile tekrar saçlarımı sarmış, ağır ağır odadan çıkıyordu. (s.75 str.27)

3.4. BİR DURUM EKİNİN YA DA BİR İYELİK EKİNİN OLUŞTURDUĞU KALIPLAŞMIŞ ÖBEKLER

Bu dediğim tarihte Sultan Hamid'in Suriye'deki çöl çiftliklerinden birinde müdürdüm. (s.7 str.11)

...yağ **pek ustalıklı bir şekilde**, bir damlası etrafa sıçratılmadan, dar ağızlı bir şişeye hunisiz mayi akıtılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı. (s.9 str.34)

Otomobili **ikide bir** durdurup erkek, çocuk, kadın, kimi görürsek soruyorduk: (s.16 str.1)

Haleb'e bu Şeyhin şöhretini işiterek koşmuş, bir gece evvel **Kermes'te tanıştığımız sırada** bana, ertesi gün beraber aramaklığımızı teklif etmişti. (s.16 str.7-8)

Fransız oda oda gezmeğe başladığından, sakalına rağmen çok genç görünen Şeyh Efganî ile **karşı karşıya** kalmıştım... (s.17 str.28)

Bu sırada belediye müsteşarı içerden seslendi: (s.19 str.8)

...yağ pek ustalıklı **bir şekilde**, bir damlası etrafa sıçratılmadan, dar ağızlı bir şişeye hunisiz mayi akıtılır gibi, yaraya ağır ağır boşaltıldı. (s.9 str.34)

...**vazih bir surette** görememiştim. (s.19 str.24)

Amma bu sefer antikaları görmeğe gidecek olan **her halde** ben değildim!.. (s.20 str.26)

Bir dam altında, bir yolun yolcusu oldukları halde, yine birbirlerine ne kadar uzaktırlar... (s.21 str.15-16)

...**hep bir ağızdan** sorduk: (s.21 str.26)

...**göğsünüzden aşağı** inip gömleğinizi sırsıklam bırakır. (s.22 str.30)

İşte otomobile bindirdikleri genç **anlattığım şekilde** su içerken, testinin içine girmiş olan kocaman bir eşek arısı, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış...(s.23 str.4)

...ille merdivenlere ve o **ikide bir** öten zillere, çömelip uzun uzun, şaşkın şaşkın baktı. (s.25 str.15)

Sonra **sersemleşmiş bir halde** dönerken pazar meydanında önüne bir çerçici sergisi çıktı... (s.25 str.17)

Şüphesi arttığından tekrar sordu: (s.26 str.32)

Cevabını verdi ve **akşam yaklaştığından** eşyasını, öbür uçtan, toplamağa koyuldu. (s.27 str.1-2)

...**böyle bir zamanda**, o gurbet odasında duyarsınız: (s.29 str.11)

At **ikide bir** sürçüyor... (s.34 str.19)

Yağmur kesilmek bilmediğinden saplanıp kalmaları veya taşan bir ırmağın akıntısına kapılarak boğulmaları ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.22-23)

...Ayşe'ye **hepsinden daha korkunç** geliyor. (s.34 str.33)

...**yağmurdan fazla** soğuk soğuk döktüğü terle ıslanmıştır. (s.35 str.19)

Ali, gemi azıya almış bir atın arkasından, **üzengiye takılı** çekilen bir ceset gibiydi... (s.35 str.28)

Çocukken, **ağızdan dolma bir tüfekte avlandığı sırada** kendi kendisini yaralamış... (s.37 str.2)

...**ikide bir** çölde aşiret kavgaları, kanlı vakalar oluyor... (s.40 str.27)

...**her defasında** yeni çıkan akrep, ilki gibi, evvelâ bir sokma hareketi yapıyor... (s.42 str.5)

...**gözlerinin yaşı kurumak bilmediğinden** yanakları nemden kurtulamamıştı. (s.44 str.4)

Tüyleri, **mangal altında sırtları yanmış kedilerinki gibi kirli sarı renkte olduğundan** yıkansa da temizlik hissi vermez... (s.44 str.6-7)

...**oynamayı öğrenmediğinden** de kimseyi eğlendirmezdi. (s.44 str.8)

...**mütemadiyen bunları yemekten** de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.25-26)

Osman'ın **taşlara, topraklara sürtünmekten** havı dökülmüş kirli hâki ceketiyile köpeğin açlıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu yanyana geldi... (s.45 str.10)

...**dönüp hemen kaçmağa hazır bir halde** çekingen, ihtiyatlı, ara bırakarak yürüyordu. (s.45 str.26)

Uyurken yanında nefesini nefesine uyduran bir dert yoldaşından yine mahrum, yine tek başına kalmaktan korkuyordu... (s.45 str.31-32)

...onu yabancı ülkelerde **tek başına** bırakmaktan ürküyordu. (s.46 str.16)

...**kendisinden fazla** ona yanıyordu. (s.46 str.18)

...hareketsiz ve **gözleri açık** sanki ikinci nöbetin gelişini korka korka bekliyordu. (s.46 str.25)

...baktığım yeri **keskin hareli bir pırlıttan, bir çelik şâşaasından ibaret** görüyordum. (s.54 str.15-16)

Onların önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevksizce akıp giden ve **sudan ziyade** bir lâv akınına benzeyen Fırat vardı... (s.56 str.13)

O sırada Fernandel, tekrar o beygir esnemesi tebessümü ile iri at dişleri meydanda bana bakıyordu... (s.56 str.26)

Yağmur bu memlekete **üç dört senede bir** yağarmış... (s.58 str.6)

Bir örümcek ağı teli gibi **iki baştan** tutturulmuş... (s.59 str.33)

Köleler, korku içinde, **bir ağızdan** haykırıyorlardı. (s.60 str.7)

...**içimin geçtiği bir sırada** sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcaklığında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.11-12)

Noel bayramına rastgelen o gece beni kapının önünde **karlara gömülü** bulmuşlar. (s.64 str.21)

Ya, **benim dolaştığım sıralarda** içerisi alabildiğine meçhul araziden ibaretti... (s.66 str.16-17)

...**ikide bir** kendimden geçiyordum... (s.68 str.17)

...**gözlerim ileriye dikili**, lâf söylemeden hareketsiz gidiyor gidiyordum. (s.68 str.19)

...hurma rakıları **elden ele** dolaşıyordu. (s.70 str.5-6)

Tabîî **lûtfunuza mukabil** bir bergüzar takdim edeceğim. (s.74 str.13)

Aradan, bakınız, **kırk sene geçtiği halde** ben bu nikâhın hükmüne inanmaktayım... (s.74 str.34)

Arkadaşlarına, **çöl karargâhlarında dört senedenberi yaşadığım için öğrendiğim dilden** bağıırıyordu: (s.83 str.10-11)

3.5. SIFAT TAKIMI BİÇİMİNDE OLUŞMUŞ ZARF ÖBEKLERİ

Cümlede zarf göreviyle kullanılan sıfat takımları bu başlık altında incelenmiştir.

O zamanlar böyle yerlere zabitlerden kâhya, askerlerden korucu gönderilirdi... (s.7 str.12)

Mesele **her vakit** olan işlerden: (s.7 str.18)

Zaten **başka türlü** diyemezdim... (s.7 str.21)

Bir aralık karşımdaki gencin birisi hafifçe inledi. (s.8 str.2)

Fakat bu parçanın elyafı bedenden tamamen ayrılmamıştı ki **çektığı zaman** çıkmadı... (s.9 str.1)

Açtığı zaman bu tıkaç yaranın içinde idi... (s.9 str.19-20)

Bir aralık kan fazlalaştı. (s.9 str.25)

Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl bir tel veya değnek soktuğunuz zaman aşağıdan yer bulamayan su taşarsa, öyle, mecrasız bir kan kabartısı... (s.9 str.25-26)

O zaman Şeyh yaralıya ilk defa, şefkatle hitap etti: (s.9 str.29)

Ertesi sabah uyandığım vakit avluda dört at ve dört Bedevî duruyordu. (s.10 str.9)

Daha **o zaman** mülâzimdım. (s.10 str.25)

Bir gün halası sokaktan bağırarak geçen bir satıcıyı çağırdı. (s.13 str.8)

Bir aralık nerede ve kimlerle olduğunu keyfinden unuttu... (s.13 str.25)

...**bir kere** de kapıya beyaz boyalı hasta otomobili geldiğini, içinde yataklar serili olduğunu söyledi. (s.14 str.8)

Bir aralık da kendisi sordu: (s.14 str.9)

O zaman gördü ki... (s.14 str.33)

...**bir müddet** etrafımdaki tozlu topraklı, iğribüğü, yamruyumru, kırıkırık, çarpukçarpuk eşyaya baktım... (s.17 str.30)

Her zaman dikkat etmişimdir: (s.18 str.20)

...huzurum onlar için **hiçbir zaman** hoşlandırıcı olmaz. (s.18 str.22)

Beni meraka, vesveseye düşüren bu noktaları **o zaman** suurla, vazih bir surette görememiştim. (s.19 str.23)

O gün şehre inecektim. (s.21 str.1)

Dediğim gün şoförün yanına yerleşmek imtiyazı, çok şükür bana müyesser oldu. (s.21 str.9)

İlk gittiğiniz zaman bir yerde, bir kır kahvesinde veya bir köylü evinde su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.12)

...**bir türlü** gırtlak boğumlarından geçemez... (s.22 str.29)

Bir aralık arkamdakilerde konuşma sesleri fazla yükseldi... (s.23 str.13)

...**o gün**, ömründe ilk defa olarak, kırk yedi yaşında, bir kasaba yüzü görmüştü... (s.25 str.1)

Bir aralık dikkat etti: (s.26 str.24)

...**evlendiği ve deve aldığı zaman** da böyle olmuştu. (s.27 str.10)

Her gün, iki defa, güneş doğmadan ve batar batmaz Sultanın ömrüne dua etmeği unutursan yine söner. (s.28 str.13)

Zavallı Senegalli, **bir türlü** lâfzayamadığı “j” leri değiştirerek: (s.31 str.9)

O zaman, çaresiz, çeke çeke, koparır gibi tekrar eve sokuyorlar. (s.31 str.14)

-**Bir gün**, zinciri kopuverince ne olacak? (s.31 str.21)

Nihayet, **bir gün**, bu korktuğum, beklediğim, merak ettiğim hâdise vuku buldu... (s.31 str.23)

Hava almaya çıkardıkları zaman, artık, hürriyet eskisi kadar ona cazibeli görünmüyordu... (s.32 str.3)

...**bir akşam üstü** şu korku yayılmış: (s.33 str.17)

Evvelâ çöken, sonra da başını uzatıp yan üstü uzanan, **bir türlü** kalkmak mecalini bulamayan attan iniyorlar... (s.34 str.30-31)

Fakat geride kaldığını anlayıp **bir müddet** sıkı yürüyünce artık bu üç çocuğu birden taşımak, sürüklemek imkânı kalmadığını görüyor... (s.34 str.34)

Bir bahar sabahı şehirde kendisine rastgeldim. (s.37 str.9)

...**bir nevi** ışık dumanıdır... (s.38 str.2)

Bir zamanlar keklik sekişli yosma bir nazlı da benim ve benim gibi birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.10)

Bir aralık iki erkek keklik ayrı ayrı çalılarının içinden ortaya atıldılar... (s.39 str.15)

İşte **o zaman** müthiş bir şey gördüm: (s.39 str.21)

Bir müddet, kuşakla bel arasında bu entarinin, içinden kımıldandığını, kıvrandığını, kabarıp indiğini gördük. (s.42 str.11)

Osman **bir kabahat işleyip yadillere düştüğü zaman** bu köpek gibi sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.11)

Bir akşam, çit kenarında sırtüstü yatmış... (s.44 str.28)

...**satamadığı zaman** fırından ekmek dilendi... (s.45 str.16-17)

Çoğu defa aç, daima yurtsuz ve yolcu, böyle iki yıl geçti. (s.45 str.34)

Osman'ın öksürüklerini duyunca **bir kısa müddet** duruyor... (s.47 str.4)

Barakalar önünde durup ellerini ipten sıyırdıkları zaman ona sarıldı... (s.47 str.14)

Daha **o zaman** Lavrans Londra civarında bir çocuğu ezmek için motosikletini ağaca çarpıp kafatası yarılarak ölmemişti. (s.49 str.4)

Mühendis **o gün** hesabının neticesini bildirdi: (s.49 str.12)

...**Anadolu'da karlar eridiği zaman** Lavrans güz mevsiminde ölçmüştü... (s.49 str.15-16)

Çok uzaklara atla gideceği gün beni de yanına alırdı. (s.50 str.16)

Hâlâ gülümsüyordu, fakat **başka türlü**, acı bir bükülüşle... (s.52 str.7)

...cibinliğimi **her zaman** sıkı sıkı örttüm. (s.58 str.21)

Çarşıda, pazarda yüzleri yarıdan yarıya kemirilip, oyulmuş iğrenç adamlara rastgelip “firengiden mi?” Diye sorduğum vakit: (s.58 str.23-24-25)

Bir gün şakağımda tatlı bir kaşıntı duydum... (s.58 str.29)

Cadı, **her seher vakti** başımın ucuna dikiliyor... (s.59 str.12)

Nihayet **bir sabah** kıvamını bulduğunu söyledi... (s.59 str.14)

Ve o tire **her gün** birazcık daha gevşiyor... (s.59 str.32)

Şüphesiz ki çibanımın kozası **her gün** biraz daha sağılıyor... (s.60 str.4)

O zaman? (s.60 str.14)

Bir bahar günü Tiflis'ten yola düştük. (s.61 str.16-17)

Bir aralık öyle sandım ki, önümde giden biri vardır... (s.63 str.2)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte **o gün**, cisminin önünde koşan bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, peşine düşmüştüm. (s.63 str.7)

Üşümek **bir nevi** yanmaktır. (s.63 str.12)

Bir müddet sonra yanığı da duymamağa başladım... (s.63 str.18)

Noel bayramına rastgelen o gece beni kapının önünde karlara gömülü bulmuşlar... (s.64 str.20-21)

Ebû Kemal kaymakamı sustu, **bir müddet** dalgın kaldı. (s.65 str.5)

Sibirya'daki karlı geceyi anlattığı o gün, Şam badiyesinde uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli esiyordu. (s.65 str.9)

-**O zaman** hünkâr yaveri idim, gençtim. (s.66 str.21)

Bir gece mabeyne çağırdılar... (s.67 str.4)

Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekerı renginde ve o sertliğindeki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.26)

Emîr, **bir aralık** kadınlardan birisine işaret etti. (s.69 str.22)

-Evet, **beni Sana'ya getirdikleri zaman** yatağımın başına üşüşen doktorlar da öyle söylemişlerdi... (s.70 str.16)

Bilmediğim, bir güzel kadınla, **bir gece**, düğünsüz, derneksiz evlenmiş, sabaha karşı da ayrılmıştım... (s.71 str.17)

Bir ikindi üstü, yarı kır, yarı şehir, tenhaca bir semtte yabancı yabancı dolaşiyor... (s.71 str.22)

Bir aralık, etrafımda çarşafı ve yaşlı bir kadının dönüp dolanması merakımı çekti. (s.71 str.26)

Berber dönüşü, **bıyıklarım pomadalanmış, yanaklarım bol pudralı, elde baston, ahşap minare gölgesine dikildiğim zaman** etrafa inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum... (s.72 str.24-25)

...**bir türlü** konuşamıyoruz. (s.73 str.31)

Biz trene yetişmek üzere otomobile atladığımız zaman arkadaşlardan biri dedi ki: (s.76 str.20)

Medeniyetten **bir müddet** uzak kalmak, ona kavuşunca en fena tarafından kâm almağı icap ettirir. (s.77 str.18)

Sergüzeşt yapmağa müsait yarı şahsi, ıssız, tehlikeli memleketlerde ömür sürmüş iseniz bunu **her gün** görmüşsünüzdür... (s.77 str.21)

Bir aralık, kendisine kayıtsız kalmadığımı göstermek için sordum: (s.81 str.10)

3.6. CÜMLEDE ZARF GÖREVİYLE KULLANILAN İKİLEMELER

...bu dört kişi **güç belâ** baskından kurtulup bana sığınmış, geceyi geçirmek istiyorlar. (s.7 str.19)

...**uzun uzun**, bir şeyler aradığını yukarıdan görüyorduk. (s.8 str.19)

Bu kan **yavaş yavaş** azaldı... (s.9 str.28)

Hasan vapurda eğlendi; **gırl gırl** işleyen vinçlere, üstleri yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. (s.11 str10)

...yanakları **pençe pençe**, al al olarak susuyordu. (s.12 str.1-2)

...yanakları pençe pençe, **al al** olarak susuyordu. (s.12 str.2)

...kızgın güneş altında, **parıl parıl** yanıyordu. (s.12 str.10)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün **arka arkaya**, ağır ağır yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.16)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün **arka arkaya**, **ağır ağır** yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.16)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün **arka arkaya**, ağır ağır **yumuşak yumuşak**, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.16)

...sonra bunları **birer birer**, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mıhlayışına...(s.13 str.20)

...sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkapların altına **çabuk çabuk** mıhlayışına...(s.13 str.21)

Uzun uzun Hasan'ın yüzüne baktı: (s.13 str.28)

...benliği **sarsıla sarsıla** dinliyordu. (s.14 str.23)

Bunları hep **aheste aheste** yaptı. (s.14 str.28)

Sessizce, **tireye titreye** ağlıyor. (s.14 str.34)

...nasıl **acele acele**, sarsıla çarpışa dökülürse... (s.15 str.1)

...nasıl acele acele, **sarsıla çarpışa** dökülürse... (s.15 str.1)

...içlerinde güneşli mavi gök, **pırl pırl** akıyor. (s.15 str.3)

Bunu işiten çocuk **hıçkıra hıçkıra**, katıla katıla ağlamaktadır... (s.15 str.5-6)

Bunu işiten çocuk hıçkıra hıçkıra, **katıla katıla** ağlamaktadır... (s.15 str.6)

Fransız **oda oda** gezmeğe başladığından, sakalına rağmen çok genç görünen Şeyh Efganî ile karşı karşıya kalmıştım... (s.17 str.28)

Ben, böyle **dikkatli dikkatli** yüzüne bakıp düşünürken, birdenbire şeyhin gözleri üzerime çevrildi. (s.18 str. 5)

Zabitle **karşı karşıya** gelmemek için iskemlemin yerini usulcacık değiştirdim. (s.20 str.16)

...göğsü **sık sık** kabarıp iniyordu. (s.23 str.32)

Ağır ağır, kilise sesile cevap verdi: (s.24 str.13)

...birbir üstüne **kat kat** bütün aşiretler giyinse tükenir şey değildi. (s.25 str.8)

...**boy boy**, biçim biçim boyamışlardı. (s.25 str.11)

...boy boy, **biçim biçim** boyamışlardı. (s.25 str.11)

...**uzun uzun**, şaşkın şaşkın baktı. (s.25 str.15)

...uzun uzun, **şaşkın şaşkın** baktı. (s.25 str.15-16)

Derin derin, kederli kederli düşünmeğe koyulmuştu. (s.26 str.13)

Derin derin, **kederli kederli** düşünmeğe koyulmuştu. (s.26 str.13)

Beş, on gün **çarşı sokak** gezdikten sonra tanıdık çehre, alışabileceğiniz yer bulamamaktan bezer, odanıza girer, yalnızlığın içine sinersiniz. (s.29 str.5)

...onu zincirlerini **sıkı sıkı** tutup hava aldırmağa çıkarıyordu. (s.30 str.32)

O zaman, çaresiz, **çeke çeke**, koparır gibi tekrar eve sokuyorlar. (s.31 str.14)

Ayşe beline dolanan ufak kolların **ara sıra** gevşediğini duyuyor: (s.34 str.10)

Önündeki baş **yavaş yavaş** dikliğini kaybediyor... (s.34 str.13)

...yavrusunun **kısık kısık**, ılık ılık ağladığını duyuyor... (s.35 str.14)

...yavrusunun kısık kısık, **ılık ılık** ağladığını duyuyor... (s.35 str.14)

Bu sırada, ilerliyen kabile, selin **batıra çıkara**, vura çarpa sürüklediği bir enkazdan başka bir şey değildir. (s.35 str.15)

Bu sırada, ilerliyen kabile, selin batıra çıkara, **vura çarpa** sürüklediği bir enkazdan başka bir şey değildir. (s.35 str.15)

Yüzü ve vücudu belki de, yağmurdan fazla **soğuk soğuk** döktüğü terle ıslanmıştır. (s.35 str.19)

...**kıkır kıkır**, kıvrak kıvrak, neşeden katılarak, zevkten taşarak ötüyordu. (s.39 str.19)

...kıkır kıkır, **kıvrak kıvrak**, neşeden katılarak, zevkten taşarak ötüyordu. (s.39 str.19)

...kuşlar **takım takım** senin önüne gelecek... (s.37 str.18)

...**ağır ağır** kaldırdılar. (s.38 str.15)

Dişi keklik, yeşil dekor içinde, **gevrek gevrek**, istekli istekli, bir operet maşukası kadar süslü ve sevimli çağırmaya başlamıştı. (s.38 str.24)

Dişi keklik, yeşil dekor içinde, gevrek gevrek, **istekli istekli**, bir operet maşukası kadar süslü ve sevimli çağırmaya başlamıştı. (s.38 str.24)

...kıkır kıkır, **kıvrak kıvrak**, neşeden katılarak, zevkten taşarak ötüyordu. (s.39 str.29)

Fakat vazgeçti, tekrar çekti, çevirdi ve **uslu uslu**, kulaklarını kısmış, dertop olmuş bir tavşan ürkekliğiyle eski halini buldu... (s.41 str.32)

...**birer birer** yerlerinden kaldırdı... (s.42 str.10)

...**birer birer** entarisinin arasına yerleştirdi. (s.42 str.11)

Akrepler, muhakkak çıplak ten üzerinde **kıvıl kıvıl** alıştıkları yerlerini arıyorlardı. (s.42 str.14)

...fakat **sokar sokmaz** akrep öldü! (s.43 str.6)

Kendini bildiğinden beri kuyruğunu bacaklarının arasından çıkarıp **keyifli keyifli** sallamak fırsatını bulamamış... (s.44 str.3)

...**mahzun mahzun** seviyordu. (s.45 str.23)

...sanki ikinci nöbetin gelişini **korka korka** bekliyordu. (s.46 str.25-26)

...**yavaş yavaş** çöllere kayıyorlardı. (s.46 str.31)

...yola düşülünce meydana çıkarak, **sinsi sinsi**, toprak kabartılarını siper tutarak, arkalarından geliyordu. (s.47 str.1)

...**melûl melûl** bekliyordu. (s.47 str.31)

Çölleri, yoldaşının ardında, aç karnına, susuz, uykusuz, dili bir karış **sinsi sinsi** günlerce aşmaktan mecalsizdi... (s.48 str.3)

...**derin derin** içini çekti. (s.48 str.4)

Öyle bir adamı tanıdıktan sonra elbette **sık sık** lâkırdısı geçer. (s.49 str.22)

Güğümde **kaynaya kaynaya** katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilâci çeşnisini almış olan Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.24)

...akşamlara kadar sıcak çözü **adım adım**, çadır çadır gezer... (s.50 str.9)

...akşamlara kadar sıcak çözü adım adım, **çadır çadır** gezer... (s.50 str.9)

Lavrans, Fırat'ın sonsuz boşluklar, kavruk tepeler arasından **devrile devrile** akan toprak renkli sularına dalmıştı. (s.52 str.12)

...**sürüne sürüne**, sokula saklana pek şerefsiz akıp gidiyor. (s.53 str.18)

...suya uzatılan uzun sııklara abana abana, **gıcırdaya gıcırdaya**, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.5-6)

...**rahat rahat** soğan ekmek yiyorlardı. (s.54 str.19)

Meselâ **lâpa lâpa** yağın karlar altında bir çam ormanı... (s.55 str.19)

...cibinliğimi her zaman **sıkı sıkı** örttüm. (s.58 str.21)

Gözlerim çibanimla hurma dalı arasında **hafif hafif** sallanan incecik tirede, kalıp gibi yatıyordum. (s.59 str.31)

...boşlukta **gidip gidip** geliyordu. (s.59 str.34)

...kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek **yavaş yavaş** ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.13)

Nihayet donmuş bir göl kenarında **katır katır** buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.24)

...gözyaşlarımız bile yanaklarımızdan **katı katı**, dolu taneleri gibi yuvarlanıyordu. (s.62 str.3)

...yorgun bir köpek gibi **soluya soluya** arkanızda sürükleniyor. (s.63 str.1)

Geride kımıldanmağa çabalıyan şeyle alâkam **hemen hemen** kesilmiştir. (s.63 str.6)

...ocağında **alev alev** odunlar yanan basık bir oda... (s.63 str.25)

Arabistan, emin olunuz, büsbütün keşfedilmiş, **karış karış** gezilmiş bir kıt'a sayılmaz. (s.66 str.14)

Sonra başını **şüpheli şüpheli** salladı: (s.70 str.19)

...**aşağı yukarı** kırk senelik bir mesele... (s.71 str.4)

Bir ikindi üstü, yarı kır, yarı şehir, tenhaca bir semtte **yabancı yabancı** dolaşiyor... (s.71 str.23)

“Bir şey soracak? Bir yer mi danışacak” derken kadıncağız **çekine çekine** yanıma sokuldu: (s.71 str.28)

Göğsü **kalkıp kalkıp** iniyordu... (s.73 str.28)

Kadın **al al** oldu: (s.73 str.35)

Biraz sonra, dadısının uzattığı baş örtüsü ile tekrar saçlarını sarmış, **ağır ağır** odadan çıkıyordu. (s.75 str.28)

...kadının çıplak vücudünde tenini **yer yer**, gölge gölge belli eden tek bir dantel suvare elbisesi vardı... (s.77 str.6)

...kadının çıplak vücudünde tenini yer yer, **gölge gölge** belli eden tek bir dantel suvare elbisesi vardı... (s.77 str.6-7)

...hani sular şıpır şıpır, **serin serin** oynar da bu gazinoların aynalarına vurur... (s.78 str.11)

...**için için** gerildiği sezliyordu. (s.78 str.29)

Ona Halicin akşam üzeri pelteleşen sularında her kayık, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş, **aheste aheste** yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdıyarak sönüyor gibi görünüyordu. (s.79 str.35)

Gırtlığımdan aşağı sızan kanın çıplak vücudümden **ılık ılık** göğsüme yayıldığını duyuyordum... (s.83 str.20)

Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebeklerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi titreşen, **dönüp dönüp** parıldaşan bir sürü hoş şekilli, çocukça şeyler oynaşyordu... (s.80 str.23)

...bir keser gibi **kaldırıp kaldırıp** indiriyordu. (s.83 str.16)

...elbiselerimizi toparlayıp **konuşa konuşa**, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.32)

...elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, **ağır ağır**, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.33)

Fakat vapur, **şuraya buraya** uğrayıp bir sürü yolcu bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca kendisini bir durgunluk aldı: (s.11 str. 15)

...**gece gündüz** kıvrılıp bükülen soğuk temaslı düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür. (s.29 str.9)

...bu dört kişi **güç belâ** baskından kurtulup bana sığınmış, geceyi geçirmek istiyorlar. (s.7 str.19)

Ayşe beline dolanan ufak kolların **ara sıra** gevşediğini duyuyor: (s.34 str.10)

...**güç belâ** gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.6)

Zevcem kapalı bir gecelik elbisesile, saçları arkasına toplanmış, **utana sıkıla** yanıma geldi. (s.75 str.15)

Şöyle **büke kıvıra**, ırgalıya ırgalıya, çene kemiklerini dağıta parçalıya! (s.81 str.26)

Şöyle büke kıvıra, ırgalıya ırgalıya, çene kemiklerini **dağıta parçalıya!** (s.81 str.27)

...çoluk çocuğumuzu kesiyorlardı. (s.84 str.4)

...şöyle **büke kıvıra**, sallıya hırpalıya, çene kemiklerini dağıta parçalıya söküyordum!.. (s.84 str.12)

...şöyle büke kıvıra, **sallıya hırpalıya**, çene kemiklerini dağıta parçalıya söküyordum!.. (s.84 str.12)

...hani sular **şıpır şıpır**, serin serin oynar da bu gazinoların aynalarına vurur... (s.78 str.11)

...hem **çatır çatır** sökerim. (s.81 str.25)

...hem **çatır çatır** söküyordum... (s.84 str.11)

Gerdanlığa geçirilen taplar sapasağlam, bembeyaz, bir boyda, bir biçimde, **hemen hemen** bir örnek, otuz kadar azı dışıydı. (s.84 str.20)

3.7. CÜMLEDE ZARF GÖREVİYLE KULLANILAN BAĞLAÇ ÖBEKLERİ

...tıpkı **çekişsiz ve kesersiz** nasıl bir tahtadan çivi çıkarmağa uğraşırsak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.10)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek **dalgın ve küskün** arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.16)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, **iz bırakmadan ve toz çıkarmadan** gidiyorlardı. (s.12 str.17)

...artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, bir türküsünü dinliyormuş gibi **hem zevkli, hem yaşlı** dinliyordu... (s.14 str.22)

Soğuktan veya sıcaktan nebatlar da teessür duyarlar, fakat korunamazlar... (s.19 str.31)

Her gün, iki defa, **güneş doğmadan ve batar batmaz** Sultanın ömrüne dua etmeği unutursan yine söner. (s.28 str.14)

...dünyaya filozof gözüyle, **hiddetli değil, düşünceli** bakıyordu. (s.32 str.8)

Biraz sonra kâhya, **kucağında üstü sımsıkı örtülü bir şey taşıyarak ve yaş topraklarda düşmemeğe çalışarak** yanımıza geldi. (s.38 str.13-14)

...bir operet maşukası kadar **süslü ve sevimli** çağırmağa başlamıştı. (s.38 str.25)

Çoğu defa aç, daima **yurtsuz ve yolcu**, böyle iki yıl geçti. (s.45 str.34)

...**hareketsiz ve gözleri açık** sanki ikinci nöbetin gelişini korka korka bekliyor. (s.46 str.25)

...hem de asker gibi, **dik ve intizamlı** yürüyordu. (s.47 str.12-13)

Bu kaba, hantal mavna omuzda bir tabut gibi **döne kıvrıla ve gıcırdaya gıcırdaya**, sırık kuvvetile nehri aşmaya çalışırken yanımızdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.13)

...gölgeli ışıklar altından gelin gibi **süslü ve neşeli** gidermiş... (s.53 str.5)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında biz de kendimizi **yassılmış ve yayvanlaşmış**, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.14)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında biz de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, **renksiz ve kavruk** hissediyoruz. (s.53 str.14)

Onlar **konuştuğumuz şeye gülerек ve ekmeklerini dürerek** zevkle, iştiha ile karınlarını doyuruyorlardı. (s.55 str.8)

Hem bu düşüncelerle, hem de sıcağın çatlıyacak kadar ağrıyan başımı elimle tuttum... (s.56 str.23)

Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaşmanızı tavsiye edemeyeceğim bir cadı... (s.58 str.34)

O kadar soğuktu ki, sabahları sütü **çanakla değil, arşınla** alıyorduk... (s.61 str.26)

Yetmiş ikinci günüydü atım **açlıktan ve yorgunluktan** düşüp öldü. (s.62 str.14)

-Serap! Serap! Diye sessizce, **ağzımla değil, kafamla** haykırdım.(s.63 str.32)

Bana insanlar **görerek değil, koku alarak** evlerini bulurlar zehabını verir. (s.72 str.34-35)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak yapıyor. (s.73 str.16-17)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi **hoş ve yumuşak** yapıyor. (s.73 str.18)

Aradan, bakınız, kırk sene geçtiği halde ben bu nikâhın hükmüne inanmaktayım ve onun içindir ki bir gecelik eşimden hakikî zevcem imiş gibi **biraz sıkılarak ve mahremiyetine girmiyerek** bahsediyorum. (s.75 str.1-2)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni **unutarak veya öldü sanarak** üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarımı gördüm. (s.83 str.30-31)

4. FİİL ÖBEKLERİ

Birden çok kelimenin, bir eylemi ya da bir oluşu bildirmek üzere öbeleşmesinden oluşan fiillere fiil öbeği denir. Fiil öbeğini oluşturan kelimeler birbirlerinden ayrı yazılır (Kahraman, 2005: 115).

4.1. AD+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUŞAN FİİL ÖBEKLERİ

Ve omuzunu işaret etti. (s.8 str.8)

Şeyh başile beni **tasdik etti**. (s.8 str.18)

...şefkatle **hitap etti**: (s.9 str.29)

Kısrığına atlarken ona kimse **yardım etmedi**. (s.10 str.16)

-Çocukcağz Arabistan'da **rahat eder**. (s.11 str.4)

Sonra Kanlıca'daki evlerini **tarif etti**... (s.14 str.6)

Fakat, nihayet bütün ayakkaplar **tamir edilmiş**... (s.14 str.26)

...bana, ertesi gün beraber aramaklığımızı **teklif etmişti**. (s.16 str.8-9)

Birşey düşürmemeğe, bir şeye basmamağa ve çarpmamağa **dikkat ederek** ahşap ve gıcirtılı merdivenden çıktık... (s.16 str.21)

Oturmağa **cesaret edemiyen** arkadaşım sordu: (s.17 str.4)

-Sizi bana, Ho Komiserlik başkâtibi **tavsiye etti**. (s.17 str.12)

...eliyle **işaret etti**... (s.17 str.22)

...önündeki kitabı **okumağa koyuldu**. (s.17 str.22-23)

...bu itbarla da etnoğraf ve mütehassıslar için çok meraklı bir mevzu **teşkil ederler**. (s.18 str.4)

Bunu **belli** etmemeğe çalıştığımı sezdim. (s.18 str.8)

Düşündüğümü açıkça söylemeyi **tercih** ettim...(s.18 st.11)

...aramızda ilk dakikadan itibaren bir antipati **hasıl** olmuştur... (s.18 str.19)

Her zaman **dikkat** etmişimdir: (s.18 str.20)

...huzurum onlar için hiçbir zaman **hoşlandırıcı** olmaz. (s.18 str.22)

Zahir, derim, yüzümde kolayca aldatılacak bir adam olmadığımı **belli** eden bir şey var... (s.18 str.23)

...derinleştirici ve teferruata **nüfuz** etmeğe istidatlı bir bakış... (s.18 str.24)

...o adamın sonunda **dürüst** olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.30)

Şeyhin sükûtundan sinirlenerek sormağa **devam** ettim: (s.18 str.34)

...tahminimde **haklı** olduğumu anladım: (s.19 str.12)

...yeşil çay **ikram** etti. (s.19 str.16)

...fazla **ısrar** ediyordu. (s.19 str.22)

Bütün onları aradan on sene geçtikten sonra, şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlıyor, on sene evvel **müphem** olarak duyduğum hislerin kıymetini bu tesadüfün tesiriyle takdir ediyordum. (s.19 str.26)

Bütün onları aradan on sene geçtikten sonra, şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlıyor, on sene evvel müphem olarak duyduğum hislerin kıymetini bu tesadüfün tesiriyle **takdir** ediyordum. (s.19 str.27)

Bana öyle gelir ki, seçme adamlar bir hâdise karşısında sadece –benim gibi- **müteessir** olanlar, müphem şeyler duyup ruhlarından incinenler değildir... (s.19 str.29)

...fakat korunamazlar, tahakkümünde kalmakla **iktifa** ederler. (s.19 str.33)

Bir sır sezdiğini **belli** etmek, böyle, sokaklarında serseri kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin sıralandığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti. (s.20 str.18)

...göze batar, **kuytuluk** tesiri yapardı. (s.21 str.7)

...çok şükür bana **müyesser** oldu. (s.21 str.10)

...aklıma onun **bir deli** olması ihtimali geldi. (s.21 str.25)

...şöyle, açivermek **kabil** olsa. (s.24 str.4)

Biraz evvel Allah'ın davetine **icabet** etti. (s.24 str.14)

Ruhu **istirahatte** olsun... (s.24 str.15)

“Rahat etmesine **dua edeceğin** birisi de orada!” Der gibi... (s.24 str.18)

Emin olunuz... (s.24 str.28)

Kumaş toplarının çokluğuna da **hayret etti**... (s.25 str.7-8)

Derin derin, kederli kederli **düşünmeğe koyulmuştu**. (s.26 str.13)

Onun Kalsum **telâffuz ettiği** bu kadın ismi bizim Gülsümümüzdür... (s.26 str.19)

Bir aralık **dikkat etti**: (s.26 str.24)

...serginin önünde durup **pazarlık ediyorlar**... (s.26 str.25-26)

...çoğu defa uyuşup eşyayı eksisine alarak, **memnun ediyorlardı**. (s.26 str.27)

...ömründe çarşıda bir mala ilk **müşteri oluşuydu**. (s.26 str.28)

...akşam yaklaştığında eşyasını, öbür uçtan, **toplamağa koyuldu**. (s.27 str.2)

...feneri çenesile **işaret etti**: (s.27 str.7)

...kefyesinin ageline sımsıkı **sarılı olarak**... (s.27 str.19)

-...Fakat diye **ilâve ettim**... (s.28 str.13)

...Sultanın ömrüne **dua etmeği** unutursan yine söner. (s.28 str.15)

...padişah duasında **kusur ettiği**ne zahip olarak kabahatı kendisinde bulmuş... (s.28 str.19)

Kızıverirsem kendisini değil, şeyhini bile kırk katırın kuyruğuna bağlatır, masallardaki gibi **kırk parça ederdim!** (s.28 str.23-24)

...göğe dalıp kalmağa **tercih ederim**. (s.30 str.12)

“Buldok”, **değişiklik olsun** diye, sanki asıl yüzüne korkunç, gamlı, bedbin bir karnaval maskesi geçirmiş bir köpektir. (s.30 str.22)

Dikkat ederim... (s.30 str.24)

Dünyaya parçalanıp **yok edilecek** lüzumsuz, zararlı, iğrenç bir şeymiş gibi kin ile, anarşist gözü ile bakıyordu. (s.30 str.28)

Balkondan uzanan penivarlı ve dağınık saçlı bir Frenk karısı, ıslak köpek tüyü gibi koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak **iltifat ediyor**: (s.31 str.17)

...merak ettiğim hadise **vuku buldu**... (s.31 str.24)

...zinciri **tahammül edilmez** bir yük gelmiyordu. (s.32 str.4)

...neferin yanında bağısız **dolaşmıya koyuldu**... (s.32 str.6-7)

Diye **alay ediyorlardı**. (s.32 str.14)

...firar için ne vasıta varsa hepsi **hazır oluyor**. (s.33 str.22)

Biliyorlar ki bu **devam ederse** ovayı su basacaktır... (s.33 str.28-29)

...atın ve kendisinin kudretsizliğine bakarak **fena bulmamaktadır.** (s.34 str.26)

İkisini olsun kurtarmak için birini **fedâ etmek**, hafiflemek lâzımdır. (s.35 str.1)

Ayşe, hâlâ yükünü atmıya **kail olamıyor.** (s.35 str.18)

Kaçma hâlâ **devam ediyor...** (s.35 str.32)

...ileriye **hamle ediyor.** (s.36 str.2-3)

Hizmetçi donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş kuru böcek kabuğu gözlerini **işaret etti:** (s.36 str.23)

Halep içinde bahara **delâlet eden** işaret yoktur. (s.37 str.23)

Beklemeğe koyuldu. (s.38 str.23)

Hacı Zülfü "**hazır ol** beyim!" dedi. (s.38 str.33)

Fakat vazgeçti, tekrar çekti, çevirdi ve uslu uslu, kulaklarını kısmış, **dertop olmuş** bir tavşan ürkekliğiyle eski halini buldu... (s.41 str.33)

Her ikisinde de hasret derecesini bulmuş olan sokulma ihtiyacı çarçabuk ısınmalarına **yardım etmişti.** (s.45 str.14)

Sevildiğini, sevdiğini anlatamıyan, neşesini ve gönül çalkantısını **belli edemiyen** bir huyu vardı. (s.45 str.22)

...kayalar arasına saklanarak **gözcülük ediyor...** (s.46 str.36)

...uzaktan çadırımıza doğru gelen siyah sakallı, kırk beşlik bir bedevîyi **işaret ettiler.** (s.49 str.3)

-Hakkı var, diye **sahabet ettim.** (s.49 str.21)

Lavrans'ın **neşeli olduğu** zamanlar da vardı. (s.50 str.23)

...bir gece barakalarında bir eğlence **tertîp etmişlerdi...** (s.50 str.24)

Yarı sarhoş olmuşlardı. (s.50 str.27-28)

...yanımdakinin **meraklı olduğunu** bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.14)

Ve parmağıle alnının çatısını **işaret ediyordu.** (s.52 str.5)

Hacı Kasım acı kahvesinden bir yudum daha içerek **itiraz etti:** (s.52 str.19-20)

İlk yazı Finike sahillerinde değil, Fırat kenarlarında **icat edilmiş...** (s.53 str.23)

-Buyur, ya efendi ! Diye **ikramda bulundu.** (s.54 str.25)

Bu, konuşmamıza **vesile olmuştu.** (s.54 str.26)

...bu kadar bilgisiz, bomboş, tamamiyle hiçbir hayat, insan için sürat asrında ve medeniyetin kapı eşiğinde de **mümkün olabiliyordu...** (s.55 str.12)

Portakal ve turunç bahçelerinden seyredilen masmavi Akdeniz... (s.55 str.20)

Sonra da bütün o ziya, şiir, şâşaa zenginliğine, ifratına, israfına bizim kafalarımızın nasıl dayandığına **hayret ediyordum**. (s.56 str.22)

...beni **hakir, zavallı buluyordu**: (s.56 str.27-28)

Meselâ bakınız şu **dans eden** Sitti Afife'nin sol yanağındaki minimini, sıcacık, sedef parıltılı çapkın kırışıklığa.. (s.57 str.7)

Derinin öpmiye, okşamiya, hattâ koklamıya **davet eden** bir cilvesi değil mi? (s.57 str.9)

Emîrin veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi olan bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtırak akları içinde çırpındırarak **tenbih etti**: (s.58 str.15)

Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaşmanızı **tavsiye edemeyeceğim** bir cadı... (s.58 st.34-35)

İlk iş hurmalıklar altına **rahat bir döşek sermek oldu**. (s.59 str.5-6)

Biz, Allah'ın iznile sizi **iyi etmiye** çalışacağız. (s.59 str.11)

...çobanı **muayene ediyor**... (s.59 str.13)

...ucunu o sivilcenin yaraya henüz **takılı olan** başına ilmikledi. (s.59 str.17)

...Allah'a, padişaha, emire **dualar edildi**. (s.60 str.27)

...kıt'arla beraber kendimi Moskof elinde **esir bulmuştum**. (s.61 str.13)

...ve tekrar **harp edecektim**. (s.62 str.11)

...kıt'arla beraber kendimi Moskof elinde **esir bulmuştum**. (s.61 str.13)

Giden, ilerliyen, yaşamakta **inat eden** ruhtur. (s.63 str.2)

Tam o sırada karlar üstüne benimle beraber uzanmış bir, iki ışık çizgisi **görür gibi olmuştum**. (s.63 str.24)

Orası harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pameronya'dan **esir edip** buralara kadar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.18-19)

Sükûtuna **hürmet ediyorduk**. (s.65 str.6)

Arabistan, **emin olunuz**, büsbütün keşfedilmiş, karış karış gezilmiş bir kıt'a sayılmaz. (s.66 str.13-14)

...irade **tebliğ ettiler**: (s.67 str.4)

Darphanede yeni basılmış çil iki heybe dolusu altını Emir Sadun'a götürüp kendi elimle **teslim edecektim**. (s.67 str.6)

Kaptan yerinin çürük kaplamalarını, hâlâ üzerinde Batum yazıları okunan gaz tenekesi sandıklarile **tamir etmişler**. (s.67 str.20-21)

-Yağmur mevsimi Basra körfezine dökülen Ermeğ suyunun menbai, **zannedirim**, bu vahadır! (s.67 str.29)

-**Ermeği Basra körfezine değil, galiba Şata akar! Fikrinde bulundu**. (s.67 str.31-32)

Basra'dan **daha kolay olurdu**. (s.68 str.4)

“Delil” yaklaşıyoruz, demiye başlıyalı **üç dört gün olmuştu...** (s.68 str.15)

Tedbirli olmak lâzımdı, zira, yolda benim gibi buhrana tutulmuş iki neferi kaybetmiştik. (s.68 str.24)

...erkekli, dişili **danslar edildi**. (s.69 str.13-14)

Yaşlı Emîr, şerefime **tertip ettiği** vaha süvaresine kırk kadar karısını da beraber getirmişti. (s.69 str.16)

Emîr, bir aralık kadınlardan birisine **işaret etti**. (s.69 str.22)

Fakat içimizden biri **acele etti** : (s.70 str.12-13)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp giden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar **bakmaya koyuldu**. (s.70 str.24)

... “Evveli Şam, âharı Şam!” diye öğdüğümüz memlekette beğenilecek hiçbir şeye rastgelmeyerek toz, toprak içinde geze geze **akşamı bulmağa** çalışıyordum. (s.71 str.25)

Kadın memnun olmuştu: (s.72 str.6-7)

...kaleme **devam ederler...** (s.72 str.12)

Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de peşinden koşup da bir türlü **temin edemediğim** bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.14)

-O nasıl lâf beyim, dedi, siz niçin **masraf edecekmisiniz?** (s.72 str.18)

...zor **fark etti**. (s.72 str.28-29)

-**Rahatsız ettim...** (s.73 str.33)

Kadın **al al oldu**: (s.73 str.35)

...biz sizi **rahatsız ettik**. (s.74 str.1)

-Beni bir gece için **nikâh eder misiniz?** (s.74 str.4)

...o **devam etti**: (s.74 str.6)

-Beni **tatlik edip** gidersiniz. (s.74 str.13)

Tabî lûtfunuza mukabil bir bergüzar **takdim** edeceğim. (s.74 str.14)

Misafir bey **kabul etti**. (s.74 str.24)

-Ben de seni aldım, zevelîğe **kabul ettim**. (s.74 str.31)

Dadısına ait olan bu evde baş başa yemek yedik. (s.75 str.3)

-Çok **teşekkür ederim**, dedi... (s.75 str.16)

-Beni **tatlik ediniz**. (s.75 str.19)

Zira artık “**nâmahremim**” olmuştu! (s.75 str.28-29)

...**dalar gibi** olurken dürterek uyandırdılar. (s.75 str.30-31)

...ortalık aydınlanmadan çıkarsanız **iyi olur**. (s.75 str.32-33)

Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boşadığı bir kadın, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için **bir hülle yapmıştı**... (s.76 str.12-13)

...bu yabancının **yolcu olmasını** tercih etmişti... (s.76 str.14)

...bu yabancının yolcu olmasını **tercih etmişti**... (s.76 str.14)

...sonra **musallat olmaması** için de bu adamı bulunması güç olan bir semtte, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.15)

...sonra musallat olmaması için de bu adamı bulunması **güç olan** bir semtte, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.15)

...kadınların çıplak vücudünde tenini yer yer, gölge gölge **belli eden** tek bir dantel suvare elbisesi vardı... (s.77 str.7)

Ona baktığını **fark eden** arkadaşlardan yerlisi, teşvik edercesine: (s.77 str.11)

Ona baktığını fark eden arkadaşlardan yerlisi, **teşvik edercesine**: (s.77 str.11-12)

Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, ona kavuşunca en fena tarafından kâm almağı **icap ettirir**. (s.77 str.19)

Sergüzeşt yapmağa müsait yarı şahsi, ıssız, tehlikeli memleketlerde ömür sürmüş iseniz bunu her gün görmüşsünüzdür... (s.77 str.19)

Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaştığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri **ikram etti**: (s.77 str.24)

...**ilâve etti**: (s.78 str.23-24)

-Buna siz **sebep oldunuz**. (s.78 str.25)

-Şunu kullanmasan **iyi edersin**... (s.78 str.34)

Çıplak tenine sereserbest dantel tuvalet giymiş sürmeli kadın, peltek şivesile bunları öyle **tarif etmiyordu...** (s.79 str.25)

Gözlerinde akli tam olmıyanlarda rastladığım kâh alevlenen, kâh pelteleşen bir kararsız ışık gördüğüm için onun **yarı meczup olduğuna** hükmetmiştim. (s.81 str.8-9)

-Buralarda mı **dişçilik ediyorsun?** (s.81 str.12)

Zira herkesinkine benzemiyen acı sergüzeştler, hattâ felâketler dar muhitlerde **eğlence sayılıp gülüşülen sohbet mevzuları** olurdu. (s.81 str.21)

Hulâsa dinlenilecek, uyuyup **rahat edilecek** bir hoş yerdir... (s.82 str.14)

Biliyorduk ki **kolay ve temiz olması** için elbiseleri öldürmeden evvel soyuyorlardı. (s.82 str.30)

Suyunduk ve çıplak kalınca kurşunları veya cembiyeleri **beklemeye koyulduk.** (s.82 str.31)

...satın alınacak atın yaşını **muayene eder** gibi dikkatle dişlerine bakıyordu. (s.82 str.35)

Memnun olmadı ki, karnına bir tekme vurdu, devirdi... (s.83 str.1)

İyi olduğunu sandığım bu yara, sanki yeniden deşiliyordu. (s.83 str.18)

Bayılır gibi olurken taşın her inişinde tekrar ayılıyor... (s.83 str.25)

4.2. ORTAÇ+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUŞAN FİİL ÖBEKLERİ

Bu tür fiilerin birinci öğeleri, bir ortaç ekini ya da bu ekin bir iyelik ekiyle birleşmiş biçimini alarak ortaçlaşmış bir fiildir (Kahraman, 2005: 115).

Kan, içine **sızmış olacak** ki entarisi boyanmamış. (s.8 str.13)

...güneşten **kerpiç kesmiş olan** kan pıhtıları... (s.8 str.15-16)

Kurşunu **bulmuş, yakalamış olacaktır** ki... (s.9 str.9)

Artık ana dili büsbütün **işitilmez olmuştu.** (s.11 str.28)

Amma bu sefer antikaları görmeğe **gidecek olan** her halde ben değildim! (s.20 str.26)

Belki de arkadakiler de aynı şeyi **düşünmüş olacaklar** ki, hep bir ağızdan sorduk: (s.21 str.26)

İşte otomobile bindirdikleri genç anlattığım şekilde su içerken, testinin içine **girmiş olan** kocaman bir eşek arısı, tazyikle emziğin dar ağzından fırlamış...(s.23 str.5)

Zira arkadakiler artık yarı **katılaşmış olan** vücudu kollarından bırakamıyorlardı. (s.24 str.8)

...tekrar **yalan söylemiş olmamak** için sadece: (s.26 str.34)

Ali'sini **kurtarmış olmak** sevincile. (s.36 str.11)

Akşam üstleri kırlarda keklik sesi **işitmemiş olanlar** bu saate ve bu tabiate yakışan en hoş nağmeyi duymamışlar demektir. (s.38 str.28)

Her ikisinde de hasret derecesini **bulmuş olan** sokulma ihtiyacı çarçabuk ısınmalarına yardım etmişti. (s.45 str.13)

Güğümde kaynaya kaynaya katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini **almış olan** Arap kahvesi hülâsasından kulpsuz fincanına birkaç yudum döktüler. (s.49 str.26)

...Arapçayı biraz daha iyi **öğrenmiş olarak** dönerdi. (s.50 str.11)

İşte Lavrans'ın ömrüme **sürecek olan** damgası! (s.51 str.7)

Ben **kızacak oldum**. (s.51 str.21)

Yorulmuş olan kayıkçılar mola verecekler... (s.54 str.7)

...tedavi vaktini **geçirmiş olursunuz**. (s.59 str.10)

Elimdeki krokiye göre bir ormana ve Kıryurd adında bir kasabaya **yaklaşmış olmaklığım** lâzımdı. (s.62 str.27)

-Büyük bir insaniyet etmiş olacaksınız. (s.74 str.17)

...**yenilmiş** olmaktan utanıyor... (s.82 str.16)

4.3. ULAÇ+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUŞAN SÜRERLİK FİİLLERİNİN –İp EKİYLE KURULANLARI

-İp ekiyle oluşturulan sürerlik fiilleri bu kapsamda incelenmiştir. -İp ekiyle ulaçlaşmış fiiller, yalnız dur-, git-, ve kal- yardımcı fiilleriyle sürerlik fiilleri oluştururlar (Kahraman, 2005: 115).

Çarşı ortasında **şaşıp kaldı**. (s.25 str.4)

...başka tarafa **kayıp gideceğe** benziyordu. (s.27 str.13)

...göğe **dalıp kalmağa** tercih ederim. (s.30 str.12)

...**saplanıp kalmaları** veya taşan bir ırmağın akıntısına kapılarak boğulmaları ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.23)

...hep beyaz yelkenlerin **kayıp gittiği** şurup renkli denizler... (s.40 str.16)

...sokaklarda **sürtmüş durmuş**... (s.44 str.12)

...pek şerefsiz **akıp gidiyor**. (s.53 str.19)

Onların önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevksizce **akıp giden** ve sudan ziyade bir lâv akınına benziyen Fırat vardı... (s.56 str.13)

Kadının ceylân gözlerine **dalıp kaldığımız** gibi pürüzsüz yanağının parşömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu krokisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli manzaraları düşünmüyor muyuz? (s.57 str.10)

...otokarın kalın kesme camları ardından boş sinema şeridi gibi **kayıp giden** kumlu düzlüklere dalmış... (s.66 str.8)

Putperest kalmış yabanî kabilelerle mi vuruşmadık, granit dağlar arasında mı **çevrilip kalmadık**... (s.68 str.14)

...otokar penceresinden boş sinema şeridi gibi **kayıp giden** bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlıyamadığım o tarçınlı akide şekeri rengindeki hurmalıktan iz arar gibi tekrar bakmaya koyuldu. (s.70 str.21-22)

Mermer arklardan döne kıvrıla, irili ufaklı yalıklardan geçe atlıya, odanın ortasında, durmamacasına sular **akıp gidiyor**. (s.73 str.16)

4.4. DEYİM BİÇİMİNDE KALIPLAŞMIŞ FİİL ÖBEKLERİ

Kendisini oluşturan kelimelerin, sözlük anlamından değişik anlamlar verebilecek biçimde kalıplaşmasıyla oluşan fiil öbekleridir (Kahraman, 2005: 118).

...aşiret Araplarının akınlarına **karşı koymak** için... (s.7 str.14)

Sol tarafından **bir kurşun yemiş**. (s.8 str.13)

Genç **taş kesildi**. (s.9 str.6)

Bedevî genci **cevap vermedi**... (s.9 str.31)

Daha büyük bir tehlikeden korkarak deniz altında **nefes almamağa** çalışan bir adam gibi tıkanığını duyuyordu... (s.12 str.35)

Bu dörtyanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle **canı sıkılıyordu** ki... (s.13 str.17)

Önüne geçmeğe çalıştı amma yapamadı, **kendisini tutamadı**... (s.15 str.10-11)

...**saçı sakalına karışmıştı**... (s.16 str.26)

Kötü bir Fransızca ile öteki **cevap verdi**: (s.17 str.7)

Fransız oda oda gezmeğe başladığından, sakalına rağmen çok genç görünen Şeyh Efganî ile **kaşı karşıya kalmıştım**... (s.17 str.29)

...bana **bir hoşnutsuzluk çökmüştü**. (s.18 str.9-10)

...**gözüme gelmekten çekinirler**... (s.18 str.21)

...ve ben de bir “**Kabımda olamamak**” diye anlatabileceğim bir huzursuzluk duydumsa, o adamın sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.28)

...o adamın sonunda dürüst olmadığı **meydana çıkmıştır**. (s.18 str.30)

...başını kaldırmadan **cevap veriyor**: (s.19 str.5)

...Türkiye’ye de hiç **ayak basmadım**. (s.19 str.6)

Yürürken arkamdan o bir çift mavi gözün, kitap sayfalarından ayrılıp, beni dikkatle seyrettiğine **hüküm vermiştim**. (s.19 str.11)

Beni **meraka, vesveseye düşüren** bu noktaları o zaman şuurla, vazıh bir surette görememiştim. (s.19 str.23)

...teessürle beraber bir **hüküm verebilenlerdir**. (s.19 str.30-31)

Soğuktan veya sıcaktan nebatlar da **teessür duyarlar**... (s.19 str.31-32)

...**tahakkümünde kalmakla** iktifa ederler. (s.19 str.32)

Yeni aldığı antikaları sevinçle **bağırına basan** arkadaşşıma arabada dedim ki: (s.19 str.34)

Sözüme bile **ehemmiyet vermedi**: (s.20 str.2)

Bu geleni **gözüm ısıırıyordu**. (s.20 str.11)

Sonra, birden, **aklımdan** yeşil tülbentli bir külâh, bir darmadağınık saç sakal, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz **geçti**. (s.20 str.14-16)

Zabitle **karşı karşıya gelmemek** için iskemlemin yerini usulcacık değiştirdim. (s.20 str.16)

...Şeyh efendiye sormaktan **kendimi alamadım**. (s.20 str.21-22)

İlkönce, **aklıma** onun bir deli olması ihtimali **geldi**. (s.21 str.25)

...Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar **göz alır**, göze batar... (s.21 str.6)

- ...Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar göz alır, **göze batar**... (s.21 str.6-7)
- ...arka tarafta üç kişi, **haşır neşir olsunlar**. (s.21 str.12)
- ...**tenezzül edip** başınızı bile çevirmeyebilirsiniz. (s.21 str.14)
- İlkönce, **aklıma** onun bir deli olması ihtimali **geldi**. (s.21 str.25)
- Cevap vermek** hususunda bile birbirlerini geçmek isterler... (s.22 str.3)
- “Eh dedik, elbette orada bir çaresini bulurlar” ve **yola düzüldük**. (s.23 str.12-13)
- Nefes alamıyor!** Dediler. (s.23 str.18)
- ...o kadar **telâşa düşmüş**, yerimi, yanımdakileri unutmuştum. (s.23 str.27)
- Ağır ağır, kilise sesile **cevap verdi**: (s.24 str.13)
- ...en **ibret almazı** insandır. (s.24 str.29)
- Renklere de **akıl erdiremedi**... (s.25 str.9)
- Niçin bu kadar örtünmeli ve siyahla beyazdan başka renklere **rağbet göstermeliydi?** (s.25 str.12-13)
- Ebû Ali **hayran kalmıştı**. (s.26 str.3)
- Ebû Ali **cesarete geldi**... (s.26 str.9)
- Niçin bu adamlar o güzel fenere –kibritsiz yanıp ışığı tükenmiyen, is ve duman vermiyen fenere- **alıcı çıkmıyorlardı**. (s.26 str.31)
- Üç gün sonra **haber verdiler**: (s.27 str.21)
- ...**çaresini** ancak sen **bulursun**. (s.27 str.29)
- ...başvezirlerle **düşüp kalkıyor**... (s.27 str.35)
- ...hükûmete **kafa tutuyormuş**... (s.28 str.2)
- Haddine mi düşmüş?** (s.28 str.22)
- ...onu zincirinden sıkı sıkı tutup **hava aldırmağa çıkarıyordu**. (s.30 str.32)
- Juju **kıyamet koparıyor**... (s.31 str.13)
- ...ıslak köpek tüyü gibi koktuğu vehmini veren etekleri havalanarak **iltifat ediyor**: (s.31 str.17)
- Acaba **ne kıyametler kopacak?** (s.31 str.21-22)
- Nihayet, bir gün bu korktuğum, beklediğim, **merak ettiğim** hâdise vuku buldu. (s.31 str.23)
- ...biran içinde **gözden kaybolmuştu**. (s.31 str.26)
- “Buldok” kasabayı **altüst etmiye gitmişti**... (s.31 str.29)
- ...**Hanyayı Konyayı öğrenmiş**... (s.31 str.35)

- Tepelerinden, **ara vermeyen**, soluk aldırmayan bir yağmur iniyor... (s.33 str.27)
- Tepelerinden, ara vermeyen, **soluk aldırmayan** bir yağmur iniyor... (s.33 str.27)
- Atından ayrılarak üç canlı yükü ile **yayan kalmak**. (s.34 str.28)
- Zira durmadan ilerleyen felâket kafilesinden **ayrı düşmek** Ayşe'ye hepsinden daha korkunç geliyor. (s.34 str.32-33)
- Ali, **gemi azıya almış** bir atın arkasından, üzengiye takılı çekilen bir ceset gibiydi... (s.35 str.28)
- ...**mola vermeden** yürüyor. (s.36 str.10)
- Uğurlar olsun**, Hacı Ağa! (s.37 str.11)
- Bahar sade insanların değil, kuşların da **aklını başından alır**. (s.37 str.22)
- Av yeri seçildikten sonra Zülfü Ağa **emir verdi**: (s.38 str.7)
- Dişi davetine **can atan** bir iri keklik çalıların arasından önümüze çıkıvermişti. (s.38 str.34)
- Toprağı eşeliyerek, kanlar içinde tüyleri dağıla dağıla uğruna **can verenlere** dişi kayıtsızdı. (s.39 str.10)
- Hattâ sesi, bu zulümden **zevk alıyor** gibi gittikçe tatlılaşıyor... (s.39 str.11)
- Bir aralık iki erkek keklik ayrı ayrı çalıların içinden **ortaya atıldılar**... (s.39 str.15-16)
- ...birbirleriyle **boy ölçüştüler**. (s.39 str.16)
- ...gözleri **kor kesilmişti**... (s.39 str.17)
- İşte bu keklik ölüm tehlikesini **hiçe sayarak** pençeleri üzerinde yükselmiş... (s.39 str.24)
- ...**yakamı bırakmadı**. (s.40 str.8)
- ..tramvaylarda ve vapurlarda **azap çekilmez**. (s.40 str.13)
- ...mutasarrıf **ara bulmıya**, fikir yatıştırmıya gidiyordu. (s.40 str.28)
- Her gittiğimiz aşiret şeyhinin **ziyafetler vermesi** âdetti: (s.41 str.2)
- Gözlerim dört açılmış** bakıyordum. (s.41 str.34)
- Osman bir **kabahat işleyip** yadillere düştüğü zaman bu köpek gibi sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.11)
- Osman bir kabahat işleyip **yadillere düştüğü** zaman bu köpek gibi sokaklarda sürtmüş durmuş... (s.44 str.11)

...elinde gezdirdiği kâğıt çiçeklerle Külhüvallahî yazılı tabaklara bakmadan **tersyüzü geri çeviriyorlardı.** (s.44 str.16)

...bu koku **besleyici** geliyordu. (s.44 str.22)

...yine **tek başına kalmaktan** korkuyordu... (s.45 str.32)

...onu yabancı ülkelerde **tek başına bırakmaktan** ürküyordu. (s.46 str.16)

Sonra **içini çekiyor**... (s.46 str.24)

Nihayet **jandarmaların eline düştüler.** (s.46 str.32)

...sinsi sinsi, toprak kabartılarını **siper tutarak**, arkalarından geliyordu. (s.47 str.2)

...**fesli kolcunun ayaklarına kapandı.** (s.47 str.24-25)

...düşman sevkiyatını **güçlüğe uğratmışlardı.** (s.49 str.11)

Hararet kesmek ve kalbin atışını **nizama sokup** insanı ferahlatmak itibarile sıcak iklimlerde bundan faydalı içki yoktur. (s.49 str.28)

...karpit lâmbası altında Arapça yazar, çizer, **sabahı ederdi.** (s.50 str.12)

...**bırak kendi haline!** (s.s.50 str.33-34)

Kıllarım **bembeyaz kesilmişti**... (s.51 str.4)

-Şu kenarda **bağdaş kurup** oturan Arap iyi fala bakar. (s.51 str.16)

...sert bir suratla **cevap verdi:** (s.51 str.18-19)

Lavrans'ın önüne sürdüğü mecidiyeye de **elini sürmedi**... (s.51 str.25)

Her şey "**hâk ile yeksan**", **tuz ile buz, un ufak olmuş.** (s.53 str.12-13)

...çölde **başını eğmiş**, yere geçmek, kaybolmak arzusuyla sürüne sürüne, sokula saklana pek şerefsiz akıp gidiyor. (s.53 str.17)

...çölde başını eğmiş, **yere geçmek**, kaybolmak arzusuyla sürüne sürüne, sokula saklana pek şerefsiz akıp gidiyor. (s.53 str.17)

Yorulmuş olan kayıkçılar **mola verecekler**... (s.54 str.7)

Bizim gibi otomobille suyu geçecek olan, **tahsil görmüş** bir çiftlik sahibi söze karıştı: (s.54 str.31)

...ölünceye kadar da **o işi görecekler.** (s.55 str.2)

...**bir avuç kum kesilmişti.** (s.55 str.17)

Büyük bir limana **demir atmış** kocaman transatlantik... (s.55 str.21)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere **bir nihayet vermek**, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.20-21)

Bize dost iki Arap emîri arasındaki gazvelere bir nihayet vermek, **dostluk kurmak** için Yemen vali ve kumandanı İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.21)

At ve hecin sırtında on iki gün **yol aldık**tan sonra bir masal memleketine vardım. (s.57 str.23)

...insana bir top patlasa, hepsi birden "**hâk ile yeksan**" olacaklar tesirini yapıyor. (s.58 str.3)

Gelen kölesine **bir emir verdi**: (s.58 str.32)

Kaşınan yeri bir de o **gözden geçirdi** ve hükmünü verdi: (s.59 str.1)

Kaşınan yeri bir de o gözden geçirdi ve **hükmünü verdi**: (s.59 str.1-2)

...yara çene kemiklerimi **meydana çıkarır**... (s.59 str.27)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrıyarak **İçimin geçtiği** bir sırada sersemlikle kımıldanıvermem çöl sıcağında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.11)

Aklıma hemen tabancam **geliyordu**... (s.60 str.15)

Fakat unutamadığım bir çift güzel Alman kızı gözleriyle, Noel gecesini Almanya'da değil, **akıl ermez** bir yerde, tâ Sibirya'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.6-7)

Büyük Harbin başlangıcında Muş **elimizden gitti**... (s.61 str.12)

Bir bahar günü Tiflis'ten **yola düştük**. (s.61 str.17)

...yayan yürüyor, **aç kalıyor**, soğuktan buz kesiyor, sıcaktan mum gibi eriyorduk. (s.61 str.20)

...yayan yürüyor, aç kalıyor, soğuktan **buz kesiyor**, sıcaktan mum gibi eriyorduk. (s.61 str.21)

Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır **buz tutmuş** balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kulübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık. (s.61 str.24)

Kaçmak için kanat bile **kâfi** gelemezdi. (s.62 str.7)

...kendi cinsimden gibi **yakınlık duyduğum** sıcak bakışlı, dilimden anlıyan bir hayvancağız... (s.62 str.16)

Birden **öksüz kaldım**. (s.62 str.19)

Sibirya'da Mişel Strogof'un **mil çekilen** gözlerini hatırlıyor... (s.62 str.21)

Yayan **yola düştüm**. (s.62 str.23)

Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cismimin önünde koşan bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, **peşine düşmüştüm**. (s.63 str.8-9)

Titremek, **içi katılmak**, buz kesmek... (s.63 str.10)

Titremek, içi katılmak, **buz kesmek**... (s.63 str.11)

Bu göğse başımı dayamak, hem sert hem yumuşak ılıkliğında, kalbinin atışını dinliyerek **uykuya varmak!** (s.64 str.7)

Ruslar, kaçak bir Türk zabitini sakladıklarını duyarlarsa hepsini **kurşuna dizerlerdi**. (s.64 str.27)

Buz tutmuş rezeler çatırdadı. (s.64 str.29)

Kendimi topladım: (s.64 str.30)

...fırtınalardan kaçıp en kötü iskelelere **can ata** uğrıya, inleye dinlene, islim borularını sarıp silindirleri çöze sıkıştıra, kasım sonu Hüdeyde'ye indik. (s.67 str.22)

...bir hecin müfrezesi hazırladık, **yola çıktım**. (s.68 str.7)

...ikide bir **kendimden geçiyordum**... (s.68 str.17)

Sonra bir **uyuşukluğa düşüyor**... (s.68 str.18)

Başçavuşa **talimat verdim**: (s.68 str.20)

Tedbirli olmak lâzımdı, zira, yolda benim gibi **buhrana tutulmuş** iki neferi kaybetmiştik. (s.68 str.24-25)

Yorgun, yaralı ayaklar bir ılık, sabunlu suya girince nasıl **rahatlık duyar**, gevşer, dinlenirse... (s.69 str.1)

...o hurmalığa, o sulara, batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi **iç açıcı**, tatlı, şuruplanmış görünen vahaya doğru koşmaya başladım. (s.69 str.5)

Göz alan bir ipek hışırtısı arasında dünyanın en seçme incirlerini, elmaslarını bu kadınların gerdanlarında gördüm. (s.69 str.18)

Gergin, dar bir Hint kumaşile örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle **yalpa vurarak** karşıma dikildi... (s.69 str.25)

Gergin, dar bir Hint kumaşile örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak **karşıma dikildi**... (s.69 str.26)

Bire bin katmak, habbeyi kubbe yapmak, fili yılana yutturmak... (s.71 str.10)

Bire bin katmak, **habbeyi kubbe yapmak**, fili yılana yutturmak... (s.71 str.11)

Fakat **benim başımdan**, Şam'da hâlâ esrarına iyice akıl erdiremediğim çok meraklı bir vaka **geçmişti**. (s.71 str.14-15)

Bu kadın, belki de, kırk sene sonra ikinci defa **ayak bastığım** şu şehirde sağdır, çoluk çocuk sahibidir. (s.71 str.20)

Bir aralık, etrafımda çarşafly ve yaşly bir kadının dönüp dolanması **merakımı çekti**. (s.71 str.27)

...yarın da **yola çıkacağız**. (s.72 str.4)

...**fazla masrafa gelemem**. (s.72 str.16)

Kadın **kıpkırmızı kesildi**: (s.72 str.17)

Bana insanlar görerek değil, **koku** alarak evlerini bulurlar zehabımı verir. (s.72 str.35)

...bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan **el atarlar**. (s.73 str.4)

... bizim **akıl erdiremediğimiz** bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.3)

-**Safa geldiniz!** Dedi. (s.73 str.27)

...söylemeye **cesaret edemiyorum**... (s.74 str.2)

Gözlerim dört açıldı... (s.74 str.5)

...treni kaçırmamanız için **kısa keseceğim**: (s.74 str.26)

Aklımdan bir saniyede neler, ne tereddütler, ne fikirler, ne acayip düşünceler **geçti**... (s.75 str.21-22)

Kadın da, galiba **diz çöktü**, ellerimi yakaladı, onları minnettarlıkla öptü. (s.75 str.25-26)

-Togri! Togri! Diye **cevap verdi**... (s.76 str.7)

...öyle güzel uydurdu ki, **inanacağımız geldi**. (s.76 str.23)

Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, ona kavuşunca en fena tarafından **kâm almağı** icap ettirir. (s.77 str.19)

Sergüzeşt yapmağa müsait yarı şahsi, ıssız, tehlikeli memleketlerde **ömür sürmüş** iseniz bunu her gün görmüşsünüzdür... (s.77 str.20)

...sonra düşününce **hak vermişsinizdir**. (s.77 str.22)

...**günahımı çekiyorum**... (s.78 str.1)

Sizden çekinmiye **lüzum görmedim**. (s.78 str.18)

Ortaya dört şişe bira geldikten sonra artık **senli benli olmya**, nasihat vermiye hak kazanmış gibi: (s.78 str.32)

Ortaya dört şişe bira geldikten sonra artık senli benli olmya, **nasihat vermiye** hak kazanmış gibi: (s.78 str.32-33)

...**kendini bitiriyorsun**. (s.79 str.1)

...Halıcıoğlu kıyılarına **gölge düşermiş**. (s.79 str.29)

Bir aralık, kendisine **kayıtsız kalmadığımı** göstermek için sordum: (s.81 str.10)

Dağ, tepe, geçtiğimiz yerlerde **kurşuna tutuluyor**... (s.82 str.1)

...böğrüm **bir kurşun yemiş**, hastanedeydim... (s.82 str.3)

Boğaz deyince **hatırınıza** korkunç bir kayalık, dumanlı dağlar, loş uçurumlar **gelmesin**. (s.82 str.6-7)

“Şurada biraz **nefes alalım!**” Dedik. (s.82 str.17-18)

Tepeden bağıldılar; **ayağa kalktık**. (s.82 str.19)

Nasıl **karşı koyabilirdik?** (s.82 str.26)

Soyunduk ve **çıplak kalınca** kurşunları veya cembiyeleri beklemeye koyulduk. (s.82 str.31)

...**satın alınacak** atın yaşını muayene eder gibi dikkatle dişlerine bakıyordu. (s.82 str.35)

...**göğsüme çökmüştü**. (s.83 str.10)

Neden sonra üç dişim **elinde kaldı**. (s.83 str.28)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarımı gördüm. (s.83 str.30)

...**eline geçirdiği** bir koca dülger kısıkcile ağızlarından sağlam bir diş çekip koparmadan yakaladıklarını bırakmıyormuş! (s.84 str.6)

Ve **elini** mintanının düğmesine **attı**... (s.84 str.14)

5. ÜNLEM ÖBEKLERİ

Bir ünlem ilgeciyle bir addan oluşan öbeklerdir. Bu öbekte ünlem ilgeci başta, ad unsuru sonda yer alır. Cümlelerin herhangi bir ögesi olmazlar. Eksiz birleşirler. Bunlara, nida öbekleri ya da hitap öbekleri de diyebiliriz.

-Hayrola, **ya Şeyh?** (s.7 str.17)

-**Ya Allah!** (s.10 str.4)

-Esselâmüaleyküm **ya bâşâ**, dedi, büyük bir derdim var. (s.27 str.26)

-Emret **ya Emir!** (s.41 str.20)

-**Ya Emir!** (s.51 str.35)

-Buyur **ya efendi!** (s.54 str.24)

-**Ya Hazretil Kaid**, cibinliğinizi uyurken açık bırakmayınız... (s.58 str.16)

6. BAĞLAÇ ÖBEKLERİ

Bağlaç öbekleri; kelimelerin bağlama ilgeçleriyle birbirine bağlanması sonucu oluşan öbeklerdir. Bağlama öbekleri cümlede ad, sıfat ve zarf görevleriyle kullanılabilir. İncelememizde “de” ve “bile” ilgeçleriyle kurulan öbekler de bağlaç öbeği olarak ele alınmıştır.

Örnek : “Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl bir **tel veya değnek** soktuğunuz zaman, aşağıdan yer bulamıyan su taşarsa, öyle, mecrasız bir kan kabartısı... (s.9 str.26)” örneğinde bağlaç öbeği ad göreviyle kullanılmıştır.

Örnek: “**Açık ve dürüst** iş yapmıyanlar benden ürkerler... (s.18 str.20)” örneğinde bağlaç öbeği sıfat göreviyle kullanılmıştır.

Örnek: “...tıpkı **çekişsiz ve kesersiz** nasıl bir tahtadan çivi çıkarmağa uğraşırsak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.10)” örneğinde bağlaç öbeği zarf göreviyle kullanılmıştır.

Gözlerinizin çiy ışıktan ve göğsünüzün nefes darlığından kurtulacağımı düşünerek bir şeyler yapmak, bir zevke hazırlanmak istersiniz. (s.7 str.6-7)

Oralarda **fener ve lâmba** ancak böyle işlerde, mühim sebepler oldukça kullanılır. (s.8 str.9)

Ay olmasa da yıldızlar yakından pırıldaşır... (s.8 str.10-11)

...**yıldızlar bile** örtülse yine gökte ışık yerine geçen bir cilâ parlar. (s.8 str.11)

Bir küçük değnek parçası ve murdar bir paçavra ile... (s.8 str.21-22)

...dişleriyle **bir de** düğüm yaptı. (s.8 str.24)

...**hem de** epeyce asılarak... (s.9 str.3)

Yaralı “**Of!**” **bile** demedi... (s.9 str.4)

Şeyh **buna bile** kızdı: (s.9 str.5)

...tıpkı **çekişsiz ve kesersiz** nasıl bir tahtadan çivi çıkarmağa uğraşırsak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgalamağa başladı. (s.9 str.10)

Sade sıcaklığı değil, öğürtücü kokusunu da duyuyordum. (s.9 str.15-16)

Sade sıcaklığı değil, **öğürtücü kokusunu da** duyuyordum. (s.9 str.15-16)

Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl bir **tel veya değnek** soktuğunuz zaman, aşağıdan yer bulamıyan su taşarsa, öyle, mecrasız bir kan kabartısı... (s.9 str.26)

...**bir adalesi bile** titremedi. (s.9 str.32)

Bu iş de oldu: (s.9 str.33)

Zavallı Bedevî **buna da** dayanmağa çalıştı. (s.10 str.2)

...avlude **dört at ve dört Bedevî** duruyordu. (s.10 str.9-10)

Gazveciler **vedâ ve teşekkür** için beni bekliyorlar. (s.10 str.10)

...**dördü de** keyifli gibi idiler. (s.10 str.17)

Zaten babadan yetim kalan küçük Hasan, anası da ölünce **uzak akrabaları ve konukomşunun** yardımile halasının yanına, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu. (s.11 str.8)

...**bir şeyler soran olsa da** susuyordu... (s.12 str.1)

Fakat **hem pür nakıl çiçek açmış, hem yemişlerle donanmış** güzel, ıslak bahçeler de tükendi... (s.12 str.5)

...**ne ağaç vardı, ne dere, ne ev!** (s.12 str.12)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek **dalgın ve küskün** arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı. (s.12 str.16)

Ağızlarında beyazımsı bir köpük çiğneyerek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumuşak, **iz bırakmadan ve toz çıkarmadan** gidiyorlardı. (s.12 str.17)

Gerdanından, alnından, kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar sallanan kara çarşafı, kara çatık kaşlı, kara iri benli bir kadın onu göğsüne bastırdı. (s.12 str.21-22)

...yer sofrasında bunu **hem kaşık, hem çatal** yerine bürüp dürümliyerek kullanmağı beceriyordu. (s.13 str.5-6)

Evin avlusuna **sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacak iskemle ve uzun bir demir parçası**, dağınık kıyafetli bir adam girdi. (s.13 str.9-10)

Bir aralık **nerede ve kimlerle** olduğunu keyfinden unuttu... (s.13 str.25)

Eskicide **saç sakal dağınık, göğüs bağır açık, pantolonu dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarı**, sapsarıydı... (s.13 str.33-34)

Türkçe bildiği ve İstanbul taraflarından geldiği için Hasan, şimdi onun sade işine değil, yüzüne de dikkatle bakmıştı. (s.13 str.35-36)

...Hasan, şimdi **onun sade işine değil, yüzüne de** dikkatle bakmıştı. (s.13 str.36)

-Bir kabahat işledik de kaçtık! (s.14 str.14)

...artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, bir türküsünü dinliyormuş gibi **hem zevkli, hem yaşlı** dinliyordu... (s.14 str.22)

Bir şey düşürmemeğe, bir şeye basmamağa ve çarpmanağa dikkat ederek ahşap ve gıcırtilı merdivenden çıktık... (s.16 str.20)

...**sahanlık da**, tıkabasa doluydu. (s.16 str.22)

...**üçünde de** eşya ve hırdavat tavanlara kadar taşmıştı. (s.16 str.23)

...**üçünde de eşya ve hırdavat** tavanlara kadar taşmıştı. (s.16 str.23)

...**başında türbe çuhası renginde koyu yeşil bir kumaş sarılmış acayip bir külah ve sırtında koyun pöstekisinden kolsuz bir hırka** vardı. (s.16 str.27-28-29)

...**inek ve öküz** çingırağı toplar. (s.17 str.13)

Bütün **Avrupa ve Asya**'da kullanılan çingirakları tamamlamış... (s.17 str.14-15)

...yakında **Afrika ve Okyanusya**'yı aramağa başlayacak! (s.17 str.16)

...bildiklerim **eskiden baba evinde kullanılan sarı leğen ibriği ve bir de adî bakır ibriklerdi**. (s.17 str.24-25)

Hepsinin de ağızları, nedense, şiş karınlarının altından başlardı... (s.17 str.26)

...**testilerle farkları da** buralarındaydı. (s.17 str.27)

Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat bir çehre; **gözleri âdeta mavi ve saçları sarışın** ensesinde gür ve pembe bir kan

tabakasının şimal insanlarını ve Anglo Saksonları hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.34)

Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat bir çehre; gözleri âdeta mavi ve saçları sarışın ensesinde gür ve pembe bir kan tabakasının **şimal insanlarını ve Anglo Saksonları** hatırlatan feyzini görmekteyim. (s.17 str.35-36)

Bu renge **cenupta ve Asya**'da rastgelinmez. (s.17 str.36)

Efgan dağlıları **sarışın ve mavi gözlüdürler**... (s.18 str.3)

...**bu itibarla da** etnoğraf mütehassısları için çok meraklı bir mevzu teşkil ederler. (s.18 str.3)

Açık ve dürüst iş yapmıyanlar benden ürkerler... (s.18 str.20)

...**derinleştirici ve teferruata nufuz etmeğe istidatlı** bir bakış... (s.18 str.24)

Hatsiz, hesapsız tecrübelerimle anlıyorum ki, **kim bakışlarımın karşısında kaçamak, çekingen davrandıysa ve ben de bir “Kabımda olmamak” diye anlatabileceğim bir huzursuzluk duyumsa**, o adamın sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. (s.18 str.27-28-29)

Seyahat, edebiyat ve politika hayatı esnasında rastladığım tipler hep bu neticeyi verdi. (s.18 str.30-31)

-**Kendim de** toplarım, başkaları da getirir... (s.18 str.36)

-Kendim de toplarım, **başkaları da** getirir... (s.18 str.36)

Türkiye’ye de gider misin? (s.19 str.3)

...**Türkiye’ye de** hiç ayak basmadım. (s.19 str.6)

Soğuktan veya sıcaktan nebatlar da teessür duyarlar, fakat korunamazlar... (s.19 str.31)

Soğuktan veya sıcaktan **nebatlar da** teessür duyarlar, fakat korunamazlar... (s.19 str.31)

Sözüme **ehemmiyet bile** vermedi: (s.20 str.2)

-O herifin gizli bir rolü vardır, hattâ **Efganlı bile** değildir! (s.20 str.6)

Vapurda veya trende sivil kıyafette mi? (s.20 str.12-13)

Bu kuyu nefti, terütaze, cilâlı ve tumbul fıstıklar, dağların çıplak, sıcak karnı altında –**siyah, gür ve kabarık**- Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar göz alır... (s.21 str.5-6)

...tenezzül edip **başınızı bile** çevirmeyebilirsiniz. (s.21 str.14)

Belki de arkadakiler de aynı şeyi düşünmüş olacaklar ki, hep bir ağızdan sorduk: (s.21 str.25)

Belki de **arkadakiler de** aynı şeyi düşünmüş olacaklar ki, hep bir ağızdan sorduk: (s.21 str.26)

Sıcak iklim, Akdeniz kenarı ve liman halkı, Latinleşmiş halk böyledir... (s.22 str.1-2)

...**yaygaracı, telâşçı, bol hareketli ve gevezedir.** (s.22 str.3)

Cevap vermek hususunda bile birbirlerini geçmek isterler... (s.22 str.3-4)

İlk gittiğiniz zaman **bir yerde, bir kır kahvesinde veya bir köylü evinde** su istediniz mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler... (s.22 str.12-13)

Fakat **testiye de** dudak dokundurmak ayıptır... (s.22 str.16)

Bunu, **dilinize ve damağınıza** dokunmadığı için duyamazsınız. (s.22 str.31-32)

Hintyağı ve Karlsbat tuzu içmek için fena şekil değil! (s.22 str.32-33)

Bardak kullanmamak da yine bu korkudan, biraz da su kıtlığı çekilen o fakir, taşlık yerlerde su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.1)

Bardak kullanmamak da yine bu korkudan, **biraz da** su kıtlığı çekilen o fakir, taşlık yerlerde su ve para tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.2)

Bardak kullanmamak da yine bu korkudan, biraz da su kıtlığı çekilen o fakir, taşlık yerlerde **su ve para** tasarrufundan dolayı olacak. (s.23 str.2-3)

...**belki de** gırtlığın son buğmağına yapışmış.. (s.23 str.6)

Arı çıkmış amma **iğnesi ve zehiri** içerde.. (s.23 str.8)

...**bu sefer de:** (s.23 str.24)

...**burun delikleri de**, ağzı gibi, açılmıştı... (s.23 str.30)

...elimle **arabayı ve arabadakini** gösterebildim. (s.24 str.16)

“**Rahat etmesine dua edeceğin birisi de** orada!” Der gibi.. (s.24 str.18)

Öyle sanıyorum ki, **ben de** gırtlığımda bir arı iğnesi ve yüzümde o çivit renkli maskeyi taşıyordum... (s.24 str.20)

Öyle sanıyorum ki, ben de **gırtlığımda bir arı iğnesi ve yüzümde o çivit renkli maskeyi** taşıyordum... (s.24 str.20-21)

...**ben de** korkunç ve yarı ölüyüm. (s.24 str.21)

...ben de **korkunç ve yarı ölüyüm.** (s.24 str.21-22)

Fakat, tuhafı, akşamüzeri **aynı köyden ve aynı kahvenin önünden**, yüreğim atarak neşesiz eve dönerken baktım... (s.24 str.23-24)

Kumaş toplarının çokluğuna da hayret etti... (s.25 str.7)

Renklere de akıl erdiremedi... (s.25 str.9)

Niçin bu kadar örtünmeli ve neden **siyahla beyazdan** başka renklere rağbet göstermeliydi? (s.25 str.12)

Hükûmet konağına da uğradı... (s.25 str.14)

...ille **merdivenlere ve o ikide bir öten zillere**, çömelip uzun uzun, şaşkın şaşkın baktı. (s.25 str.15)

Bunun önüne de ak entarisile kara maşlahını toplayıp çöktü. (s.25 str.19)

Bunun önüne de **ak entarisile kara maşlahını** toplayıp çöktü. (s.25 str.19)

-Kibrit de istemez mi? (s.26 str.11)

...-Onun Kalsum telâffuz ettiği bu kadın ismi bizim Gülsümümüzdür; zaten **şöhreti Mısır muganniyesinin adı da** Ümmükalsümdür, Ümmügülsüm değil.-... (s.26 str.20)

Bir de içinde ufak bir düğüm duyuyordu: (s.26 str.28)

Niçin bu adamlar o güzel fenere -kibritsiz yanıp ışığı tükenmeyen, **is ve duman** vermeyen fenere- alıcı çıkmıyorlardı. (s.26 str.30)

...**evlendiği ve deve aldığı zaman da** böyle olmuştu: (s.27 str.10)

Zira sihirli fener hikâyesini, bütün Urban gibi **o da** kulaktan bilirdi. (s.27 str.16)

Hikâyesini de, söylediğim gibi, anlattı. (s.27 str.30)

Estersuvar bölük kumandanı, Meşrutiyetten evvel, Badiye'de **güneşi bile** geri çevirmeğe kadir bir üstün adam sayılırdı... (s.27 str.32)

Her gün, iki defa, **güneş doğmadan ve batar batmaz** Sultanın ömrüne dua etmeği unutursan yine söner. (s.28 str.14)

Hem **bir daha da** yanmaz. (s.28 str.15)

Sönmüştür amma o, padişahın duasında kusur ettiğine zahip olarak kabahatı kendisinde bulmuş ve **onun için de**, korkusundan bir daha yanıma çıkmak cesaretini gösterememiştir. (s.28 str.20)

Kızıverirsem **kendisini değil, şeyhini bile** kırk katırın kuyruğuna bağlatır, masallardaki gibi kırk parça ederdim! (s.28 str.22-23)

Birden eskiyiveren gönlünüzde **bu kurdu ve bu sesi** işitirsiniz ve oyduğu delikten incecik tozlarının içinize biriktiğini duyarsınız. (s.9 str.14-15)

Bir sokak ise dünyanın kaç milyarda biridir? (s.29 str.23)

Hattâ **kadehe de** lüzum yok... (s.29 str.27)

Bir damlası bile deniz hakkında bize ilmî bir fikir vermeğe yetişir. (s.29 str.27-28)

Okyanus'u **bir bardak veya kaşık** içinde daha fennî, daha sahici olarak görebiliriz: (s.30 str.1-2)

Azı ve ufağı incelemek elbette çoğu ve büyüğü tetkikten kolaydır; kolay ve doğrudur. (s.30 str.2-3)

Azı ve ufağı incelemek elbette **çoğu ve büyüğü** tetkikten kolaydır; kolay ve doğrudur. (s.30 str.3)

Azı ve ufağı incelemek elbette çoğu ve büyüğü tetkikten kolaydır; **kolay ve doğrudur**. (s.30 str.4)

Rasathaneler nasıl **gökleri ve yıldızları** temaşa için havaya uzanmış birer fen gözü ise köşe pencereleri de yeri ve yerde yaşıyanları seyre yarar... (s.30 str.7-8)

Rasathaneler nasıl gökleri ve yıldızları temaşa için havaya uzanmış birer fen gözü ise köşe pencereleri de yeri ve yerde yaşıyanları seyre yarar... (s.30 str.7-8)

Rasathaneler nasıl gökleri ve yıldızları temaşa için havaya uzanmış birer fen gözü ise köşe pencereleri de **yeri ve yerde yaşıyanları** seyre yarar... (s.30 str.9)

Bu basit teleskobun önüne geçip **insanlarla hayvanları** tetkik pek hoşlandığım eğlencelerin başında gelir. (s.30 str.13)

Bana buldok suratı **bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp da** çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski, somurtkan memur tiplerini hatırlatır. (s.30 str.18-19)

Günde iki kere Senegalli izbandut bir nefer -kardif kömüründen halkolunmuş, **et ve adalesi** ziftle yoğrulmuş bu yarı insan- onu zincirinden sıkı sıkı tutup hava aldırmağa çıkarıyordu. (s.30 str.31)

Hayvan, daima, **soluk soluğa kulaklar dimdik, gözler fırl fırl ve çehre hiddetinden karmakarışık, bumburuşuk!** (s.31 str.2-3)

...önüne **insan ve hayvan** ne gelirse, neresi gelirse, hemen mengene gibi tuttuğunu bırakmaz, sert, yaylı pençesinde koptuğunu göreceğiz. (s.31 str.4)

Ve **sokağın sükûneti de** geri geliyor. (s.31 str.19)

Arkasından yetişemediler, **gittikçe uzaklaşan ve sokaklar arasında gittikçe sönerek akseden** havlamalar, o kadar! (s.31 str.27)

..ayakları dibinde **zincirsiz ve uslu** yürüyor... (s.32 str.7)

...dünyaya filozof gözüyle, **hiddetli değil, düşünceli** bakıyordu. (s.32 str.8)

Şimdi saçları küçük aktar dükkânı bebeklerinin **ne kıla, ne de ota** benziyen, dokunsanız hışırdayacağını sandığınız cansız, kuru, soluk rengini, şeklini almış. (s.33 str. 6)

Bu gelen o zamanki düşman **din ve ırz** düşmanıdır da.. (s.33 str.18)

Bu gelen o zamanki düşman **din ve ırz düşmanıdır da..** (s.33 str.18)

Dul Ayşe de hazırdır... (s.33 str.23)

Şimşek bile çakmıyan koyu, değişmez bir karanlık.. (s.34 str.5)

Toprak ise gittikçe cıvık bir hale gelmektedir. (s.34 str.21-22)

Yağmur kesilmek bilmediğinden **saplanıp kalmaları veya taşan bir ırmağın akıntısına kapılarak boğulmaları** ihtimali çoğalıyor. (s.34 str.23-24)

...**atın ve kendisinin** kudretsizliğine bakarak fena bulmamaktadır. (s.34 str.25)

Evvvelâ çöken, **sonra da** başını uzatıp yan üstü uzanan, bir türlü kalkmak mecalini bulamıyan attan iniyorlar... (s.34 str.30)

...**hem koşuyor, hem düşünüyor:** (s.34 str.36)

...**elinden tuttuğunu ve omzunda taşıdığını** sürüklerken kucağındakine eğiliyor... (s.35 str.11-12)

Yüzü ve vücudu belki de, yağmurdan fazla soğuk soğuk döktüğü terle ıslanmıştır. (s.35 str.19)

Yüzü ve vücudu **belki de**, yağmurdan fazla soğuk soğuk döktüğü terle ıslanmıştır. (s.35 str.19)

...**kollarında ve boynunda** öyle bir kesiklik, bir uyuşma, bir karıncalanma nihayet bir duyamayış var ki.. (s.35 str.21-22)

...kollarında ve boynunda öyle **bir kesiklik, bir uyuşma, bir karıncalanma nihayet bir duyamayış** var ki.. (s.35 str.21-22)

Uzun bir hasretten sonra birbirlerine kavuşmuşlar gibi sokuluyorlar, **belki de** seviniyorlar. (s.35 str.32)

Kaçma hâlâ devam ediyor, **yağmur ve çamur da** beraber... (s.35 str.33)

Kaçma hâlâ devam ediyor, **yağmur ve çamur da** beraber... (s.35 str.33)

Böyle **birkaç saat mi, yoksa birkaç dakika mı** yine koşuyorlar... (s.35 str.34)

...**Emine de** dökülmüştür. (s.36 str.5)

...**ağlamak istesem de** bilmem ki neden, gözlerimden yaş gelmiyor! (s.36 str.24-25)

Tüfeklerle, köpeklerle, **heybeleri ve adamlarile** otomobiline biniyordu. (s.37 str.10)

Bahar sade **insanların değil, kuşların da** aklını başından alır. (s.37 str.22)

Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz her taş şehri gibi **tek bir renk ve değişmez bir ışık** ile kaplıyız... (s.37 str.24-25)

...**duman gibi fazla koyu, boğucu, âdeta isli, göz yumdurucu ve şaşırtıcıdır.** (s.38 str.3-4)

Bir zamanlar **keklik sekişli yosma bir Nazlı da** benim ve benim gibi birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.10-11)

Bir zamanlar keklik sekişli yosma bir Nazlı da **ben ve benim gibi** birçok delikanlıların canını yakmıştı! (s.38 str.11)

Biraz sonra kâhya, **kucağında üstü sımsıkı örtülü bir şey taşıyarak ve yaş topraklarda düşmemeğe çalışarak** yanımıza geldi. (s.38 str.13-14)

...bir operet maşukası kadar **süslü ve sevimli** çağırmağa başlamıştı. (s.38 str.25)

Akşam üstleri kırlarda keklik sesi işitmemiş olanlar **bu saate ve bu tabiate** yakışan en hoş nağmeyi duymamışlar demektir. (s.38 str.29)

Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna yaraşan en güzel ses! (s.38 str.30-31)

...gittikçe **naz ve cilve** kesiliyordu. (s.39 str.12)

İçimden susmasını istiyordum; fakat, **Hacı Ağa ile uşaklarına** karşı merhametli, muhallebici, İstanbul çocuğu görünmekten utanıyor, vuruyordum. (s.39 str.13)

Onu da vurduk. (s.39 str.28)

...**insanların da** kadınlar için vuruşup dövüşüklerini, mücrim ve maktul olduklarını işittikçe hep bu kekliği hatırlar ve kulağında hep o çağırkan sesi duyarım. (s.39 str.31)

...insanların da kadınlar için vuruşup dövüşüklerini, **mücrim ve maktul** olduklarını işittikçe hep bu kekliği hatırlar ve kulağında hep o çağırkan sesi duyarım. (s.39 str.32)

İmkân olsa **hükûmet konağındaki odasına da** benim için bir masa koyduracaktı... (s.40 str.9)

...**çalışma saatlerinde de** karşılıklı oturup İstanbul'dan bahsedecektik. (s.40 str.10)

...sokaklarda **çamur ve süprüntü** yoktur... (s.40 str.12)

...**tramvaylarda ve vapurlarda** azap çekilmez. (s.40 str.13)

...**çınar ve çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar** görürsünüz. (s.40 str.17-18-19-20)

...**çınar ve çitlenbik** gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler dökülen kızlar görürsünüz. (s.40 str.17-18)

Bazan **beni de** beraber götürüyordu. (s.41 str.1)

Yere de atmadı... (s.41 str.27-28)

İrili ufaklı, **açık sarıdan tutunuz da** koyu renklilerine, kuzgunî siyahlarına kadar, her elini atışında bir tane yakalıyor... (s.42 str.3)

Bir müddet, **kuşakla bel** arasında bu entarinin içinden kımıldandığını, kıvrandığını, kabarıp indiğini gördük. (s.42 str.11-12)

Sonra **bu da** yatıştı. (42 str.15)

...bir hayvanat müzesi müdürünün arkasından gider gibi **şaşkın, düşünceli, oldukça ürkek ve iğrenme halinde** idik. (s.42 str.19-20)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu bir serum müessesesinden çıkmış kadar vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku duyuyorduk. (s.42 str.20)

Beyaz fareler ve kobaylarla dolu bir serum müessesesinden çıkmış kadar **vücudumuzda ürperme ve genzimizde yaş, ekşi bir koku** duyuyorduk. (s.42 str.22)

Işık vursa bile içine fer düşmiyen bulanık gözlü bir küçücük, sıska, yılgın köpekti. (s.44 str.1)

...**yıkansa da** temizlik hissi vermez... (s.44 str.7)

...**oynamayı öğrenmediğinden de** kimseyi eğlendirmezdi. (s.44 str.8)

Ona da her uzandığı kapı aralığından dilini anlamadığı adamlar “Hoş”a benzettiği keskin bir kelimeyle haykırıyorlar... (s.44 str.13)

...**elinde gezdirdiği kağıt çiçeklerle Kulhüvallahî yazılı tabaklara** bakmadan tersyüzü geri çeviriyorlardı. (s.44 str.15-16)

Deniz, muz, portakal, şeker kamışı, kırmızı biber, kekik ve süprüntü kokuyordu. (s.44 str.22-23)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük yemiş kabukları kokusundan sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.24-25-26)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük yemiş kabukları kokusundan sersemleştğini ve mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu. (s.44 str.24)

Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük yemiş kabukları kokusundan sersemleştğini ve **mütemadiyen bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyuyordu.** (s.44 str.25-26)

...**anladığına da** inanmıyor gibiydi. (s.45 str.7)

Osman'ın taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş kirli hâki ceketıyla köpeğin aklıktan kılları sertleşip, seyrekleşmiş kirli postu yanyana geldi... (s.45 str.10-11-12)

Her ikisinde de hasret derecesini bulmuş olan sokulma ihtiyacı çarçabuk ısınmalarına yardım etmişti. (s.45 str.12-13)

...**aşırıldığı bile** oldu... (s.45 str.18)

Sevildiğini, sevdiğini anlatamayan, **neşesini ve gönül çalkantısını** belli edemiyen bir huyu vardı. (s.45 str.21)

Sevinç havlaması bile bir kısık hıçkırıktan başka bir şey olamıyordu. (s.45 str.24)

Çoğu defa aç, daima **yurtsuz ve yolcu**, böyle iki yıl geçti. (s.45 str.34)

Bazan da onu bir yere bırakmadığı için işe gidemiyordu. (s.46 str.4)

Bu köpek de Osman'ın memleketinden nasılsa buralara düşmüştü... (s.46 str.6)

...**o da** kendisi gibiydi... (s.46 str.7)

Birbirlerinden hazedişlerinin sebebi de bir yurt yavrusu, bir dert ortağı oluşlarıydı. (s.46 str.13)

...**hareketsiz ve gözleri açık** sanki ikinci nöbetin gelişini korka korka bekliyor. (s.46 str.25)

Zaman **ikisini de**, gittikçe, birbirine benzetmişti. (s.46 str.27)

...tüyleri **taras taras, çirkin ve lüzumsuzdular.** (s.46 str.29)

Onun için de artık kasabalara uğramıyarak kırlarda yaşıyorlar... (s.46 str.30)

...ciğerlerinin söküldüğüne **sade dışarıdaki sıcaktan değil, içinin ateşinin de** eridiğine bakmıyarak yürüyordu. (s.47 str.10-11)

...**hem de** asker gibi, dik ve intizamlı yürüyordu. (s.47 str.12)

...hem de asker gibi, **dik ve intizamlı** yürüyordu. (s.47 str.12-13)

Güğümde kaynaya kaynaya **katran rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilâcı çeşnisini** almış olan Arap kahvesi hulâsasından kulpsuz fincanına bir kaç yudum döktüler. (s.49 str.24-25-26)

Hararet kesmek ve kalbin atışını nizama sokup insanı ferahlatmak itibarile sıcak iklimlerde bundan faydalı içki yoktur. (s.49 str.27-28)

Bir o, **bir de** miyan kökünden yapılmış köpüklü su: (s.50 str.1)

-**Lavrans da** bu kahveden severdi, diye başladı. (s.50 str.3)

Ben o heyetin **delili, rehberi ve vekilharcı** idim. (s.50 str.5-6)

İşte **Lavrans da** heyetin içinde idi... (s.50 str.6)

Çok uzaklara atla gideceği gün **beni de** yanına alırdı. (s.50 str.16)

Lavrans'ın neşeli olduğu zamanlar da vardı. (s.50 str.23)

Hattâ **ekmekleri bile!** (s.50 str.27)

Kıllarım bembeyaz kesilmişti ve tuhafı, **hâlâ da** beyazdır... (s.51 str.5)

Yine bir gün **ikimiz de** meşlâhlı at gezintisine çıkmıştık. (s.51 str.10)

Bu kaba, hantal mavna omuzda bir tabut gibi **döne kıvrıla ve gıcırdaya gıcırdaya**, sırık kuvvetile nehri aşmaya çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri için bize dediler ki: (s.51 str.13)

...**ben de** arkasından. (s.51 str.23)

Lavrans'ın önüne sürdüğü mecidiyeye de elini sürmedi... (s.51 str.24-25)

Döktüğü kan ve altın da boşa gitti. (s.52 str.18)

Döktüğü **kan ve altın** da boşa gitti. (s.52 str.18)

Bir zamanlar Fırat –**bugünkü Ren ve Tuna ne ise**, öyle- mamureler arasından, azametli şehirlere uğrıya uğrıya, bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.2)

Bir zamanlar Fırat –**bugünkü Ren ve Tuna ne ise**, öyle- mamureler arasından, azametli şehirlere uğrıya uğrıya, bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.2)

Bir zamanlar Fırat –**bugünkü Ren ve Tuna ne ise**, öyle- mamureler arasından, azametli şehirlere uğrıya uğrıya, **bağlar, bahçeler, hattâ ormanlar** geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... (s.53 str.3-4)

...gölgeli ışıklar altından gelin gibi **süslü ve neşeli** gidermiş... (s.53 str.5)

...sulara **sarayların aydınlıkları ve yüksek kubbelerin akisleri** vururmuş... (s.53 str.6-7)

Her şey “hâk ile yeksan”, **tuz ile buz**, un ufak olmuş. (s.53 str.2)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında **biz de** kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.14)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında biz de kendimizi **yassılmış ve yayvanlaşmış**, renksiz ve kavruk hissediyoruz. (s.53 str.14)

Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında biz de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, **renksiz ve kavruk** hissediyoruz. (s.53 str.14)

...**ilk kütüphane de** yine burada kurulmuştu. (s.53 str.23-24)

Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış cilâlı akisler henüz hatırladadır. (s.53 str.28-29)

Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işleyen nehir geçme vasıtalarının **en iptidâisi, en kabası ve en fena yontulmuşu** olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sırlara abana abana, gıcırdaya gıcırdaya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı. (s.54 str.4)

...**kendi gölgelerimiz bile** bize sığınmış... (s.54 str.9)

...**önümde ve etrafımda** bir civa vıcılısından başka renk ve hareket göremiyordum. (s.54 str.11-12)

...önümde ve etrafımda bir civa vıcılısından başka **renk ve hareket** göremiyordum. (s.54 str.12)

Her taraf öyle göz alıcı, oynak ve kaypak ışıklı idi ki dünyanın **topraktan değil, eritilmiş bir kurşundan** yaratıldığını vehmediyor... (s.54 str.14)

...**ölünceye kadar da** o işi görecekler. (s.55 str.1-2)

Onlar **konuştığımız şeye gülererek ve ekmeklerini dürerek** zevkle, iştiha ile karınlarını doyuruyorlardı. (s.55 str.8)

...insan için **sürat asrında ve medeniyetin kapı eşiğinde de** mümkün olabiliyordu... (s.55 str.11)

Demek şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru çölü, kenarında **bir diken bile** bitmiyen suyu, şu bomboş ufku ve ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bön ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.13)

Demek Şu seyrettiğim dört kafa yalnız **bu dümdüz, kupkuru l, kenarında bir diken bile bitmeyen suyu, Şu bomboş ufku ve ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bn ayı** dünya sanıyorlardı. (s.55 str.13-14-15)

Demek Şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru l, kenarında bir diken bile bitmeyen suyu, Şu bomboş ufku ve **ne gölge, ne akis** vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan çıplak güneşle bn ayı dünya sanıyorlardı. (s.55 str.14)

Demek Şu seyrettiğim dört kafa yalnız bu dümdüz, kupkuru l, kenarında bir diken bile bitmeyen suyu, Şu bomboş ufku ve ne gölge, ne akis vermeden üstlerinde dönüp dolaşan, batıp çıkan **ıplak güneşle bn ayı** dünya sanıyorlardı. (s.55 str.15)

Portakal ve turunç bahçelerinde seyredilen masmavi Akdeniz... (s.55 str.20)

Güneşin böyle yerlerdeki **gölge ve ziya** oyunları... (s.55 str.25)

Ayın **ağaçlara ve bacalara** sarılan, damlara ve tarhlara serilen tüylü ışığı! (s.55 str.25-26)

Ayın ağaçlara ve bacalara sarılan, **damlara ve tarhlara** serilen tüylü ışığı! (s.55 str.26)

Beyrut'ta **büyük vapurlar, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, kaynaşan hayat ve fişkıran bir medeniyet** vardı. (s.55 str.29-30-31)

...bahar gelince tomurcuklanan, **gonce ve iek** veren bir gl fidanını bile görmemişlerdi... (s.56 str.7)

Fırat kayıkçıları **değil bunları, meselâ, bahar gelince tomurcuklanan, gonce ve iek veren bir gl fidanını** bile görmemişlerdi... (s.56 str.6-7)

...**bir avuç serin suyunu bile** içmemişlerdi. (s.56 str.9)

Hattâ **başında dört narin hurma ağacının gölge saldığı bir vaha kuyusunu da** bilmiyorlardı. (s.56 str.10-11)

Gördükleri dünya bu derece **renksiz, Şevksiz, dümdüz ve ahenksizdi**. (s.56 str.16-17)

Hem bu düşüncelerle, hem de sıcaktan çatlıyacak kadar ağrıyan başımı elimle tuttum... (s.56 str.23)

Fırat kayıkçısı **bir tek iek bile** yaşatmıyan kuru, zalim güneşi ile övünüyordu. (s.56 str.31)

Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardığım Hadramut çıbanının yanında **bir sivilce, bir ben, bir süs, belki de seksapeli arttıran bir damga**, çoğu defa bir şirinlik muskasıdır. (s.57 str.3-4)

Derinin **öpmiye, okşamıya, hattâ koklamıya** davet eden bir cilvesi değil mi? (s.57 str.9)

...bütün vücutta **bir körpelik, cinsî cazibe ve cinsî rayiha** serpmiyor mu? (s.57 str.16-17)

...Yemen **vali ve kumandanı** İzzet Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti. (s.57 str.21)

At ve hecin sırtında on iki gün yol aldıktan sonra bir masal memleketine vardım. (s.57 str.23)

Tâ yeni yağmura kadar **kullanılan, içilen ve hurmalıklara akıtılan** bu sudur. (s.58 str.9)

Emîrin veziri, **abanozdan kemikleri ve köseleden derisi** olan bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi tiksindirici, iri, kara gözlerini, mavimtrak akları içinde çırpındırarak tenbih etti: (s.58 str.12)

Ben de çekindim... (s.58 str.21)

...**göz veya burun**, ne bulursa alıp götürüyordu. (s.58 str.28)

Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaşmanızı tavsiye edemeyeceğim bir cadı... (s.58 str.34)

...dünyanın **en acayip bir çıbanından ve tedavisinden** bahsedeceğim: (s.59 str.4)

...**öteki ucunu da** hurma ağcının alt dallarından birine bağladı. (s.59 str.18)

Hissettim ki **yumağın daldaki uciyle çıbanımın içinde göremediğim bir katı yumak** birbirine eklenmiştir. (s.59 str.20-21)

...**benim de** yüzüm, çarşıda rastladığım bedevîlerinki gibi gelir... (s.59 str.25)

...**bir gözümü de** alıp götürürdü. (s.59 str.27)

Gözlerim **çıbanımla hurma dalı** arasında hafif hafif sallanan incecik ticide, kalıp gibi yatıyordum. (s.59 str.30)

Sıkıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası, yahut, kölelerin dikkatsizliğine uğrıyarak içimin geçtiği bir sırada sersemlikle kımıldanvermem çöl sıcaklığında pişerek yavaş yavaş ibrişimlenen bu cerahat tiresini koparabilirdi. (s.60 str.10-11-12)

...**eşraf ve ahali** geldi... (s.60 str.18)

Cadı da gelmişti. (s.60 str.20)

Sevinç **ahaliye de** geçti. (s.60 str.25)

Kadının yumağındaki iplikle çibanımdan boşanan arasında hiç fark yoktu. (s.60 str.29)

...bu ışıkların akislerini **çeşit çeşit, şehirli ve dağlı** milletlerin kadınlı erkekli yüzlerinde seyrettim. (s.61 str.4)

Fakat unutmadığım bir çift güzel Alman kızı gözleriyle, **Noel gecesi Almanya’da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibirya’da, Çin hududuna yakın bir izbede**, mum ışığında karşılaştım. (s.61 str.6-7)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânayı en iyi anlıyanlar ücra memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.9)

Gece ile ışığı ve ışığın çehrelere serdiği mânayı en iyi anlıyanlar ücra memleketlerde dolaşan sergüzeştçi yolculardır. (s.61 str.9)

Onlardan biri de bendim. (s.61 str.11)

O kadar soğuktu ki, sabahları sütü **çanakla değil, arşınla** alıyorduk... (s.61 str.26)

Satıcı da bunu ölçüsüne göre, testere ile kesip veriyordu. (s.61 str.27)

...**gözyaşlarımız bile** yanaklarımızdan katı katı, dolu taneleri gibi yuvarlanıyordu. (s.62 str.2)

Kaçmak için **kanat bile** kâfi gelemezdi. (s.62 str.7)

Vatan hasreti ve intikam ateşi! (s.62 str.12)

Yetmiş ikinci günüydü atım **açlıktan ve yorgunluktan** düşüp öldü. (s.62 str.14)

...**ılık yaşla soğuk** birleşince gözlerim biber dökülmüş kadar yanıyordu. (s.62 str.19-20)

Elimdeki krokiye göre **bir ormana ve Kıryurd adında bir kasabaya** yaklaşmış olmaklığım lâzımdı. (s.62 str.26-27)

Fakat tipi o kadar artmıştı ki **değil uzağı, önümü, bastığım yeri, kendimi** göremiyordum. (s.62 str.28)

Yemek, içmek, dinlenmek, ısınmak veya serinlemek isteyen cisim sizden uzakta kalıyor... (s.62 str.33)

...**arkasında iki kat, dizüstü sürüklenen karaltı da** bendim. (s.63 str.3-4)

Hiçbir uzvumu duymuyordum, **ne ellerimi, ne ayaklarımı**... (s.63 str.11-12)

Bir müddet sonra **yanığı da** duymamağa başladım... (s.63 str.18)

-Serap! Serap! Diye sessizce, **ağzımla değil, kafamla** haykırdım.(s.63 str.32)

Başkaları da bana bakıyordu. (s.64 str.3)

Bu göğse başımı dayamak, **hem sert, hem yumuşak** ılıkliğında, kalbinin atışını dinleyerek uykuya varmak! (s.64 str.6)

Elmas ve zümrüt tipisi... (s.64 str.12)

Işık, rayiha ve renk tipisi! (s.64 str.12)

Artık **son olarak göreceğim bu hayat ve hulya manzarasına, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza** bir daha baktım... (s.64 str.31-32-33)

Artık son olarak göreceğim bu **hayat ve hulya** manzarasına, ocağı alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan kıza bir daha baktım... (s.64 str.31)

İçeri dalan **kar ve soğuk da** bana bir av bulmuş aç canavar hırsıyla sarıldı. (s.64 str.34)

Hem de çok uzaklara, kutuplarda ve okyanus adalarında değil... (s.66 str.11)

Hem de çok uzaklara, **kutuplarda ve okyanus adalarında** değil... (s.66 str.12)

Ancak Umumî harpte bazı araştırmalar yapılmış, **yine de** tamamlanamamıştır. (s.66 str.16)

Atatürk'ün ilk zabıt çıktığı zamana ait resimleri bilirsiniz ya, redingot biçimi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, **sırma püsküllü ve koca kabızlı** kılıç, adım attıkça tirtir titriyen apoletler... (s.66 str.23-24)

...**hem o dimdik vücade, hem sert çehreye** yumuşaklık, bönlük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı sünepeliği veren fes! (s.66 str.27)

...hem o dimdik vücade, hem sert çehreye yumuşaklık, bönlük, siliklik, hiçlik, **kalem efendisi ve odacı** sünepeliği veren fes! (s.66 str.28)

İşte **ben de** öyle giyinmişim. (s.67 str.1)

-**Emîr Sadun da** kimdir? (s.67 str.9)

Amma **biz de** iyi bilmiyoruz... (s.67 str.10)

İrade **oraya da** tebliğ edilmiş, emri verilmiştir. (s.67 str.12)

...bir ay süren hazırlıklardan sonra (**Ejderi Bahrî**) adında bir "vapuru hümayun" **da** Ahırkapı açıklarında demirledi, bindik. (s.67 str.15-16)

Tuhafî Fellaha'yı **Yemen'de de** pek bilen yoktu: (s.67 str.25)

-Ermekî **Basra körfezine değil, galiba Şata** akar! Fikrinde bulundu. (s.67 str.31)

Gün gelip de çölleri, böyle, otokarlar, otoşeniller, tayyarelerle kolayca aşacağımızı düşündükçe kaybettiğimiz o yerlere büsbütün yanarım. (s.68 str.7-8)

Neler de neler! (s.68 str.14)

...**bu kağıdı da** mühürletirsin, mührü yoksa parmağımı bastırırısın! (s.68 str.22)

Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekeri **renginde ve o sertliğindeki** güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. (s.68 str.26)

...**gözlerim de** bu manzaraya öyle daldı. (s.69 str.1)

Daha sonra da düdükler, darbukalar, çalınmıya başladı... (s.69 str.12)

Yaşlı Emîr, şerefime tertip ettiği vaha süvaresine **kırk kadar karısını da** beraber getirmişti. (s.69 str.17)

...renk renk, cins cins, abanoz derilisinden **papatya saçlısı ve gül tenlisine** kadar. (s.69 str.21)

Bunu **Arapça değil, peltek bir Kafkas şivesile**, Türkçe söyledi. (s.69 str.29)

İçerde **darbukalar ve düdükler** mütemediyen çalınıyor... (s.70 str.3)

Dışarda, gece, limon küfü bir kadife kadar **hoş, tüylü ve açık renkliydi**. (s.70 str.7)

Yine de, zihnimde hâlâ sürüyor! (s.70 str.10)

-Evet, beni Sana'ya getirdikleri zaman **yatağımın başına üşüşen doktorlar da** öyle söylemişlerdi... (s.70 str.16-17)

Fakat **belki de** değil! (s.70 str.20)

...babam sürre kâtibi olarak alayla Mekke'ye giderken **beni de** götürüyordu... (s.71 str.3)

İnsan **kendi memleketinden uzaklaşıp da** böyle başka ırklarla meskun ayrı isimli yerlere gitti mi... (s.71 str.6)

...seyahatinden **mübalâğacı, hattâ yalancı** olarak döner. (s.71 str.10)

İşte yolculuğun eskiden **resimli gazete ve sinema** asrından evvelki şiarı bunlar idi. (s.71 str.12)

...**sabaha karşı da** ayrılmıştım... (s.71 str.18)

Bu kadın, **belki de**, kırk sene sonra ikinci defa ayak bastığım şu şehirde sağdır, çocuk sahibidir. (s.71 str.19)

...**yarım da** yola çıkacağız. (s.72 str.4)

Bir tek adam bile tanımadığımı bildirdim. (s.72 str.6)

O zamanlarda yirmi yaşındakilerin, şimdikiler gibi **ne tahsil, ne spor**, belli başlı hiçbir ciddî meşguliyetleri yoktu... (s.72 str.10-11)

...**bıyıklarını büyütmeği ve evlenmeği** düşünürlerdi. (s.72 str.12)

Yaşlı hanımın daveti **hem yabancı memlekette aradığım sergüzeşti, hem de peşinden koşup da bir türlü temin edemediğim bir zevki** önüme sermişti. (s.72 str.13-14-15)

...**peşinden koşup da** bir türlü temin edemediğim bir zevki önüme sermişti. (s.72 str.14)

...**yaş saman ve fışkı** kokusu... (s.72 str.26)

Şam'ın **bu iç mahalleleri ve yalınkavi sokakları** o kadar birbirlerine benzer, öyle ayırt edilmez şeylerdir ki... (s.72 str.31)

Bana insanlar **görerek değil, koku alarak** evlerini bulurlar zehabını verir. (s.72 str.34-35)

Akşamları koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, şaşırmadan analarını seçip memelerine yapışırlarsa **bu mahalle insanları da** kapılarının halkalarına öyle, bizim akıl erdiremediğimiz bir hassa ile şaşırmadan el atarlar. (s.73 str.2-3)

...**orası da** bana çıkmaz görünüyor... (s.73 str.6)

Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye bir tahta bölme; **ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir sıra kapılar, sıran sıran pencereler**... (s.73 str.11-12)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi hoş ve yumuşak yapışıyor. (s.73 str.16-17)

Taze traş yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir tülbent gibi **hoş ve yumuşak** yapışıyor. (s.73 str.18)

...**ne evet, ne hayır** mânasına gelen bir şeyler mırıldanıyordum... (s.74 str.5)

Ne imama, ne şahide lüzum var. (s.74 str.8-9)

Benim **yerimde ve yaşımda** siz olsanız bu gözleri dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.19)

Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu gözleri dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, **dertli veya deli**, genç kadını o halde bırakır gider miydiniz? (s.74 str.20)

-**Ben de** seni aldım, zevceliğe kabul ettim. (s.74 str.31)

Aradan, bakınız, kırk sene geçtiği halde ben bu nikâhın hükmüne inanmaktayım ve onun içindir ki bir gecelik eşimden hakikî zevcem imiş gibi **biraz sıkılarak ve mahremiyetine girmiyerek** bahsediyorum. (s.75 str.1-2)

Helecandan **ikimiz de** titriyorduk. (s.75 str.15)

...**şimdi de** lütfunuzu tamamlayınız. (s.75 str.16)

Fakat, sonunda kadının masum yüzüne bakınca derin bir rikkatle **bu istediğini de** yaptım. (s.75 str.23)

Kadın da, galiba diz çöktü, ellerimi yakaladı, onları minnettarlıkla öptü. (s.75 str.25)

Sualime, **yüzüme bile** bakmadan Arap şivesile: (s.76 str.5)

Bir daha güpegündüz **arasam da** yine çıktığım evi bulamazdım. (s.76 str.9)

...**sonra musallat olmaması için de** bu adamı bulunması güç olan bir semtte, geceleyin, dadısının evine getirtmişti. (s.76 str.15-16)

Böyle olduğu için de insana hoş kokulu, serin etli, diri, tatlı görünüyordu. (s.77 str.9)

-Türkçe bilir, **sohbeti de** güzeldir... (s.77 str.13)

...**otel, lokanta, buz, içki ve kadın** bulan mühendisler eğlence evlerini dolaşıyorlar... (s.77 str.16)

...**hani sular şıpır şıpır, serin serin oynar da** bu gazinoların aynalarına vurur... (s.78 str.11)

Daima ıslak duran ve basınca ökçeler gömülen kırmızı toprağını, **sarı papatyalar ve çadır çiçekleriyle** donanan çayırını? (s.79 str.16)

...**mor salkım hevenklerini ve katmerli leylâk dallarını**... (s.79 str.18-19)

Ya, **pembe dumandan ibaret çiçeklerle erguvanlar?** (s.79 str.19-20)

Eyüp denizindeki Fener gazinosuna da gidermiş... (s.79 str.27)

Erkek de bu manzaraya dalmıştı. (s.79 str.33)

...**en düşmüş kadın bile** böyle iyi şeyler düşününce kibarlaşabilirdi. (s.80 str.3)

Beraber hatırladıkları o **kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla**, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici İstanbul'dan kendisi de bir zerre idi. (s.80 str.5-6)

Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dereler ve kuytu koruluklarla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü kararsız, yosma, helecan verici istanbul'dan **kendisi de** bir zerre idi. (s.80 str.7)

İstanbul gibi **hem akıcı, hem durgun**, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem ışıldak, hem gölgeli, yarı kirli, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.10-11-11)

İstanbul gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla **hem ışıldak, hem gölgeli**, yarı kirli, yarı temiz, o ruhta, o mahiyette bir şey oluvermişti. (s.80 str.11-12)

-Öyle ise **bana da** ver... zira ben de gidemiyordum! (s.80 str.28)

-Öyle ise bana da ver... zira **ben de** gidemiyordum! (s.80 str.28)

...**bir de** "Dişçi" diye çağrılan posbıyık bir adam vardı. (s.81 str.6)

Ben, **köy, çöl ve kasaba** hayatlarından aldığım tecrübe ile bu kahkahalarda bir acıklı, acayip vak'a sezmiştim. (s.81 str.18-19)

Zira herkesinkine benzemiyen acı **sergüzeşter, hattâ felâketler** dar muhitlerde eğlence sayılıp gülüşülen sohbet mevzuları olurdu. (s.81 str.20)

...**ölü ve yaralı** şose boylarında dökülüyor, tükeniyorduk. (s.82 str.1)

Sekiz on bedevî, yokuş aşağı, **entarileri ve kefyeleri** havalanarak, yuvarlanırlar gibi dağdan indiler. (s.82 str.21)

...**matramız kemerimiz bile** yoktu. (s.82 str.26)

...**kurşunları veya cembiyeleri** beklemeye koyulduk. (s.82 str.32)

Onu da beğenmedi, onu da tekmeledi. (s.83 str.2)

Onu da beğenmedi, **onu da** tekmeledi. (s.83 str.2)

...bazan **acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma** bir keser gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. (s.83 str.15)

...bedevînin yüzüne fişkırان **kan ve et** serpintileri de görüyordum. (s.83 str.22)

...**bedevînin yüzüne fişkırان kan ve et** serpintileri de görüyordum. (s.83 str.21-22)

...**beynimde ve yaramda** "zınk!" diye sarsıcı bir gümleyiş işitiyor, gözlerimi açıyordum. (s.83 str.25-26)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni **unutarak veya öldü sanarak** üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.30-31)

Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya öldü sanarak **üç arkadaşımın da** göğüslerine birer eğri hançer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konuşa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarını gördüm. (s.83 str.31)

Ecnebler üzerimize ara sıra, **bedevî müfrezelerini de** saldırıyorlardı. (s.84 str.2-3)

Bunlar da köylerimizi soyuyorlar, çoluk çocuğumuzu kesiyorlardı. (s.84 str.3)

5. BÖLÜM

DEĞERLENDİRMELER

KELİME ÖBEKLERİNİN GÖSTERGE OLARAK GÖSTERİMİ

Belli bir dilde anlamı olan en küçük birimlere dil göstergesi adı verilir (Kıran, 2002: 55). Yani dil göstergesi sadece kelime, sadece ek, sadece kelime öbeği ya da sadece cümle demek değildir. Ancak bunlar dile anlam kattıkları için her biri ayrı ayrı gösterge adını alır. Biz de konumuz gereği kelime öbeklerini gösterge kavramı içerisinde gösterebiliriz ve böylelikle sözdizimi konusunu göstergebilimi içerisinde bir yere oturtabiliriz.

Sözdizimi; bir dildeki kelimelerin daha ayrıntılı yargı ya da kavram bildirmek için çeşitli kurallarla birbirlerine bağlanması durumudur. Burada unutulmaması gereken husus şudur: Burada bildirilen kavram ya da durum aynıdır. Ancak bu kavram, varlık ya da yargıya bağımlı durumda yeni sözcük ya da sözcük öbekleri eklenmiştir. Burada bildirilen kavram, varlık ya da yargı yöneten adını alır. Daha sonra bunlara eklenen kelime ya da kelime öbeklerine bağımlı adı verilir. Zaten sözdizimi bağımlılıkların sıralanması durumudur.

Kavramla işitim imgesinin birleşimine gösterge diyoruz (Vardar vd., 1999: 31). Dil göstergesi bir nesneyle bir adı birleştirmez. Bir kavramla bir işitim imgesini birleştirir(Vardar vd, 1999: 30). Aslında tabiattaki bütün nesnelere seslerle (gösteren) kodlanmış, beynimizde birer kavram (gösterilen) olarak var olan birimlerden başka

bir şey değildir. Onun için dilsel dünyada kavram (soyut) ile varlık (somut) arasında bir ayırım yapmamız mümkün görünmemektedir.

Göstergenin kavramla işitim imgesinin birleşimi olduğunu söylemiştik. Bu konuyu daha iyi anlayabilmek için göstergeyi oluşturan kavramların neler olduğu önemlidir. Bunları dörde ayırmamız mümkündür. Bunlar; gösteren, gösterilen, gönderge ve (bunu ben ekliyorum) bunlar arasındaki iletişim esnasında oluşan etkileşim. İşte biz sözdizimini bu yapıya oturtabiliriz.

Buna göre gösteren; dil göstergesinin sese ilişkin somut bölümüdür ve sesbilimle ilgilidir (Kıran, 2002: 57).

Gösterilen; gösterenin zihnimize uyandırdığı düşünce ya da kavramdır, göstergenin zihnimizdeki içeriğidir.(Kıran, 2002: 57). Anlambilimi ilgilendirir yani düşünce ya da kavram alanını ilgilendirir.

“Gönderge dil göstergesinin dil dışında gösterdiği şeydir: Soyuttur, somuttur, nesnedir, olaydır, olgudur, niceliktir, durumdur, kanıdır (Kıran, 2002: 57).” Gerçek dünyadaki nesne ya da kavramları ilgilendirir. Dildışı gerçekliktir.

Göstergenin dördüncü unsuru, bu üçünün iletişim esnasındaki etkileşimi ise sözdizimini içine alır. Dili göstergeler dizgesi olarak tanımlarsak bir dizgeler bütünü olan sözdizimini de göstergebilim verilerine göre açıklamak yanlış olmaz.

Göstergebilimin inceleme alanlarından biri olan dili ele aldığımızda dili inceleyen bilim dalı olan dilbilimin alt dalları olan ses, şekil ve cümle bilgisini Chomsky şöyle ilişkilendirmiştir:

Ses dizilişi-anlam çiftlerini üreten dilbilgisinin sözdizimsel, anlambilimsel ve sesbilimsel bileşenleri vardır. (...) Bir dilbilgisinin sesbilimsel bileşeni sözdizimsel kurallar yoluyla üretilen bir tümcenin ses biçimini belirler. Başka bir deyişle, sesbilimsel bileşen sözdizimsel bileşende üretilen bir yapıyı seçil olarak gösterilen bir belirtkeye bağlar. Anlambilimsel bileşense bir tümcenin anlamsal yorumunu belirler. Başka

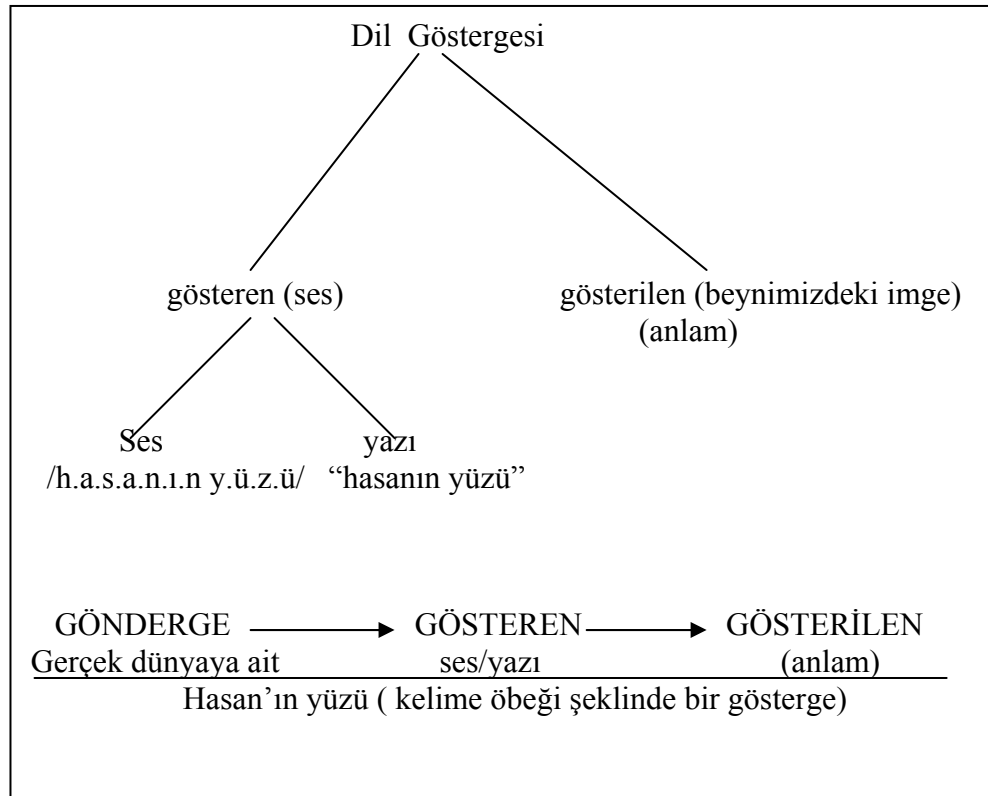
bir deyişle, sözdizimsel bileşence üretilen bir yapıyı belli bir anlamsal gösterime bağlar. Bu nedenle hem sesbilimsel hem de anlambilimsel bileşen yalnızca yorumlayıcıdır. Ancak sözdizimsel bileşen üreticidir (Vardar ve diğerleri, 1999 :280).

Sesbilimi ve anlambilimi bileşenleri yüzey yapıyla ilgilidir. Sözdizimi bileşeni ise derin yapıyla ilgilidir.

“Uzun uzun Hasan’ın yüzüne baktı.” Cümlesindeki ad tamlaması olan “**Hasan’ın yüzü**” göstergesinin bileşenlerini aşağıdaki şekillerde gösterdik. Bunu Şekil 1, Şekil 2.1, Şekil 2.2, Şekil 2.3 ve Şekil 2.4’te daha iyi görebiliriz.

Şekil 1

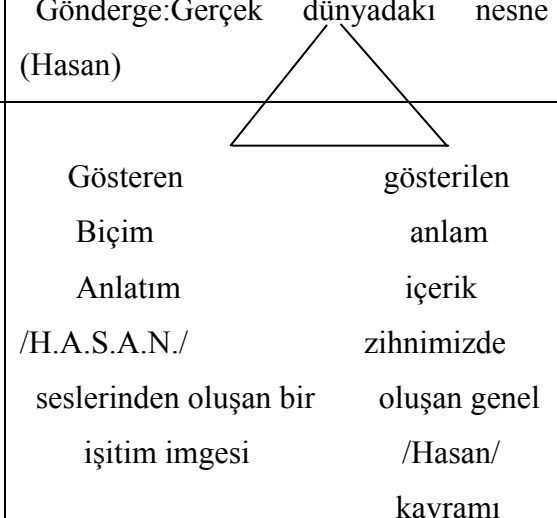
Dil göstergesinin bileşenleri

Bu çizim, gösterge şemasının ve sözdiziminin sesbilimi ve anlambilimiyle arasındaki ilişkiyi göstermesi bakımından önemlidir.

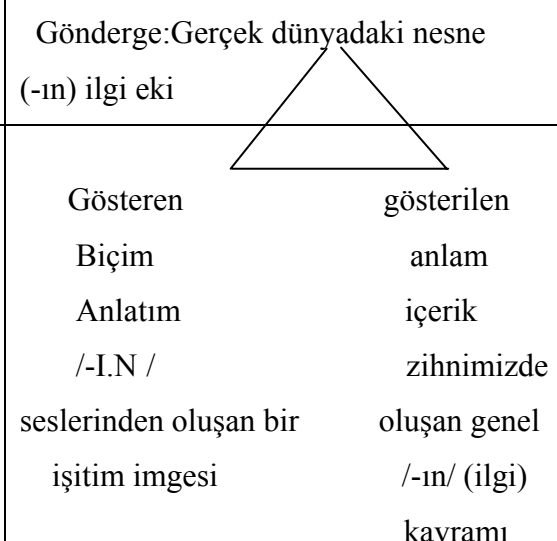
Şekil 2. 1.

“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi

Nesnelerin bulunduğu gerçek dünya ya da dil dışı gerçeklik	Gönderge:Gerçek dünyadaki nesne (Hasan)
Dilsel dünya	 <p>Gösteren gösterilen Biçim anlam Anlatım içerik /H.A.S.A.N./ zihnimizde seslerinden oluşan bir oluşun genel işitim imgesi /Hasan/ kavramı</p>

Şekil 2. 2.

“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi

Nesnelerin bulunduğu gerçek dünya ya da dil dışı gerçeklik	Gönderge:Gerçek dünyadaki nesne (-ın) ilgi eki
Dilsel dünya	 <p>Gösteren gösterilen Biçim anlam Anlatım içerik /-I.N / zihnimizde seslerinden oluşan bir oluşun genel işitim imgesi /-ın/ (ilgi) kavramı</p>

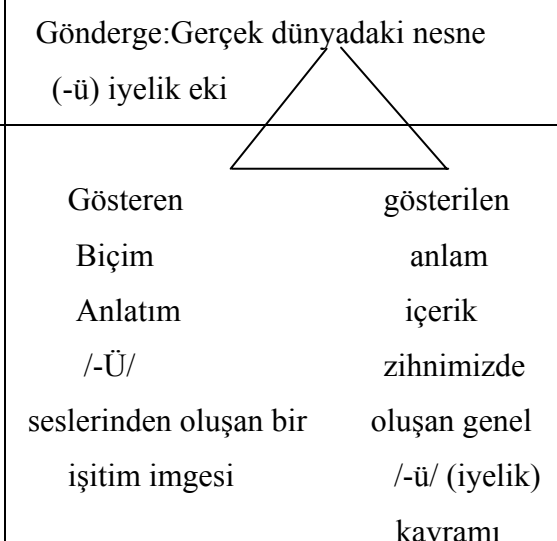
Şekil 2. 3.

“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi

Nesnelerin bulunduğu gerçek dünya ya da dil dışı gerçeklik	Gönderge:Gerçek dünyadaki nesne (yüz)
Dilsel dünya	 <p>Gösteren gösterilen Biçim anlam Anlatım içerik / Y.Ü.Z./ zihnimizde seslerinden oluşan bir oluşun genel işitim imgesi /yüz/ kavramı</p>

Şekil 2. 4.

“Hasan’ın yüzü” öbeğindeki göstergelerin gösterimi

Nesnelerin bulunduğu gerçek dünya ya da dil dışı gerçeklik	Gönderge:Gerçek dünyadaki nesne (-ü) iyelik eki
Dilsel dünya	 <p>Gösteren gösterilen Biçim anlam Anlatım içerik /-Ü/ zihnimizde seslerinden oluşan bir oluşun genel işitim imgesi /-ü/ (iyelik) kavramı</p>

Bütün bu şekillerden de anlaşılacağı gibi kelime öbeklerindeki anlamlı her bileşeni gösterge olarak ele alabiliriz. Zaten sözlükbirimler olan kelimelerin yanında

biçimbirimler olan ekler de göstergedir. Birden fazla kelimedenden ve bu kelimeleri birleştiren eklerden oluşan kelime öbeklerini de bir gösterge saymamız mümkün görünmektedir. Yalnız her zaman ekli birleşimlerden söz etmemiz mümkün görünmemektedir. Sıfat tamlamaları eksiz birleşime örnek olarak verilebilir. Ancak öbeğin yöneteninin aldığı ekler öbeği diğer üst öbeklere ya da cümlelerin yöneteni olan yükleme bağlar. Örneğin cümlede nesne olarak görev yapan bir kelime veya kelime öbeği yükleme eksiz olarak bağlanabilir ve belirtisiz nesne ismini alır. Bu mantıkla ele aldığımızda bir cümleyi, bir paragrafı bir metni ve en nihayetinde bir dili gösterge olarak sayabiliriz.

BAZI ÖBEKLERDEKİ YÖNETEN ve BAĞIMLILIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Bütün kelime öbekleri birer sözdizimi unsurudur. Ancak bu öbekler bir başka öbeğin bağımlısı durumuna gelebilir ve alt öbekler oluşturabilir. Bir öbek başka bir öbeğin içinde alt öbek oluşturabilmektedir. Öbeklerin çoğunda bir bağımlılıklar ve yönetenler söz konusu olduğu için, bir öbek içerisinde kendi türünden veya başka türlerden birçok öbek barındırabilir.

Örnek: Burada yeni sulanmış birkaç saksı vardı...

D.T.   ÖZNE   Y.

Burada özne, kelime öbeğidir, ancak bu, cümlelerin bir ögesi konumundaki öbek kendi içerisinde başka alt öbekleri barındırır.

yeni sulanmış birkaç saksı

bel.sıf. ad

_____ *sıfat takımı*

sıfat öbeği   Ad öbeği

geniş sıfat takımı

(ana öbek)

Bunu yapısalcı akımın en büyük temsilcilerinden biri olan Lucien Tesniere “Yapısal Sözdizimi Ögeleri” adlı eserinde **bağımlılık** terimiyle açıklamaya

çalışmıştır. Buna göre cümlede kullanılan sözcüklerle bu sözcüklerin arasında birtakım bağımlılıklar söz konusudur. Bu bağımlılıklar belleğimizde toplu olarak algılanır. Cümle oluşturmak; o cümledeki kelimeler arasındaki bağımlılıkları kavramaktır. Tesniere de bağımlılık kavramını yapısal sözdiziminin temeline koymuştur (Vardar ve diğerleri, 1999: 134-135). Biz de Refik Halit Karay'ın "Gurbet Hikâyeleri" adlı eserinde kelime öbeklerini tespit ederken bu bağımlılıkları göz önünde bulundurduk ve yalnızca cümlenin herhangi bir ögesi konumundaki kelime öbeklerini değil, kelime öbeklerinin içindeki alt kelime öbeklerini de tespit ettik.

"Yapısal bağımlılıklar, sözcükler arasında bağımlılık ilişkileri kurar. Her bağımlılık ilkece üst bir ögeyi alt bir ögeye bağlar. Üst öge yöneten adını alır. Her alt öge bağımlı adını alır." (Vardar ve diğerleri, 1999: 135)

yeni sulanmış birkaç saksı
(bağımlı)   (*bağımlı*) *ad*
_____ *sıfat takımı*
sıfat öbeği(bağımlı)   Ad öbeği
geniş sıfat takımı
(bağımlı)

Şekil 3

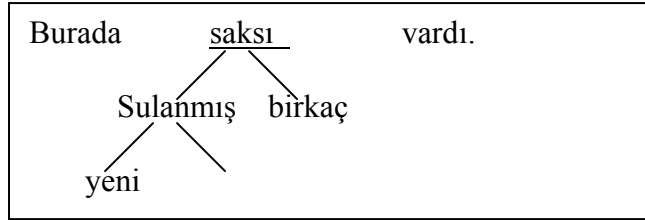
Bir öbeğin içindeki alt öbekler

1.düzye	Yeni sulanmış	<u>birkaç saksı</u>	
		<u>Bel.sıf. ad</u>	
2.düzye		<u>Sıfat takımı</u>	
3.düzye	<u>Sıfat öbeği</u>	<u>ad öbeği</u>	
4.düzye	<u>geniş sıfat takımı</u>		

Üst öge yöneten adını alır. Her alt öge bağımlı adını alır. Bu, zihinde oluşan dört sözcükten oluşmuş bir kelime öbeğidir. Bu öbek "yeni sulanmış" şeklinde bir

sıfat öbeği ve “birkaç saksı” sıfat tamlaması biçiminde oluşmuş bir ad öbeğinden ve bütün bunların birleşiminden oluşmuş olan “yeni sulanmış birkaç saksı” kelimelerinden oluşmuş geniş sıfat takımı şeklinde oluşmuştur ve cümlede özne göreviyle kullanılmıştır. İşte biz de cümle tahlili yaparken her şeyden önce cümlenin herhangi bir ögesi konumunda olan, insan zihninde bir bütün şeklinde oluşan, ancak birçok kelime ve kelime öbeğinden oluşmuş bu karmaşık, aynı zamanda sistemli yapıyı çözmeye uğraşı içerisindeyiz. Bunu şu şekilde de gösterebiliriz:

Şekil 4
Cümle içinde öbek yapısında bir öge

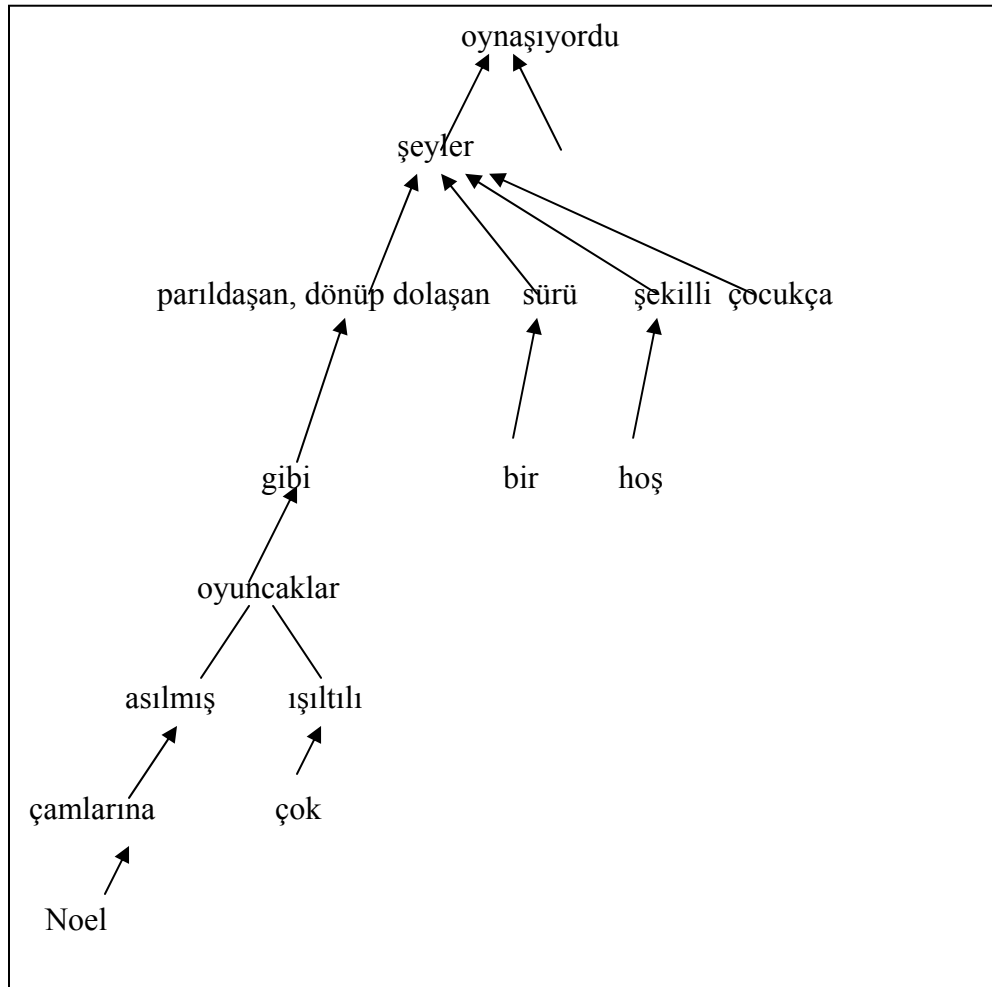
Bu cümlenin bir tane yöneteni, iki tane de yönetileni var. Ancak bu yönetilenlerden özne konumundaki “saksı” yöneteni bir sözcük öbeğinin düğümüdür ve belirlenim ilkesi gereğince bir küme daraltma yöntemine baş vurulmuştur. Bu “saksı” adı genel bir gösterge olan saksı imgesi olmaktan çıkıp ilk önce bir “yeni sulanmışlık” niteliğiyle belirginleştirilmiştir. Daha sonra “birkaç” belgisiz sıfatıyla sınırlandırılmıştır. Bu “birkaç” sözcüğü her ne kadar belgisiz sıfatı da saksı genel imgesini sınırlandırmıştır. Burada saksı sözcüğü bir cümle ögesi olarak temel bir sözdizimi unsuru olarak en başta karşımıza çıkmaktadır. İkinci olarak bu ögenin bir kelime öbeği olduğunu görmekteyiz işte bu andan itibaren cümle düzeyindeki sözdizimi öğelerini tespitten sıyrılıp öbek düzeyindeki sözdizimi öğelerinin tespitine geçiyoruz.

Burada saksı sözcüğü cümle düzeyindeki sözdizimi incelemesinde bir bağımlıyken kendi birliği içerisinde bir yöneten durumuna gelmiştir. Saksı sözcüğünün yönetiminde bir sıfat öbeği olan “yeni sulanmış” ve bir belgisiz sıfat olan “birkaç” sözcüğü yer almaktadır. Yine burada “sulanmış” sözcüğü “yeni sulanmış” sıfat öbeğinin yöneteni konumundadır. Dolayısıyla “yeni” sözcüğü de

“sulanmış” ortacının bağımlısıdır. Yani başta da söylediğimiz gibi bir cümleyi, bir takımı, bir öbeği kavrayabilmek için bunların içerdiği sözcükleri birleştiren bağımlılıklar ve yönetenler bütünü kavramak gerekir. Buradan yapısal dilbilimi açısından baktığımızda şu sonuç çıkmaktadır. Bir sözcük veya sözcük öbeği hem bir üst sözcük veya sözcük öbeğine bağımlı, hem de bir alt sözcük veya sözcük öbeğini yönetiyor durumda olabilir. Cümlede kelimeler bütünü bir aşamalanmalar zincirinden başka bir şey değildir. Bu bir bağımlılıklar aşamalanmasıdır. Lucien Tesnierre sözdizimi yapısını, bağımlılıklar ve yönetenler silsilesini oluşum ağacıyla (stemma) göstermiştir. Gurbet Hikâyeleri’nden alınmış bazı cümleleri ve öbeklenmeleri oluşum ağacı şeklinde gösterdik.

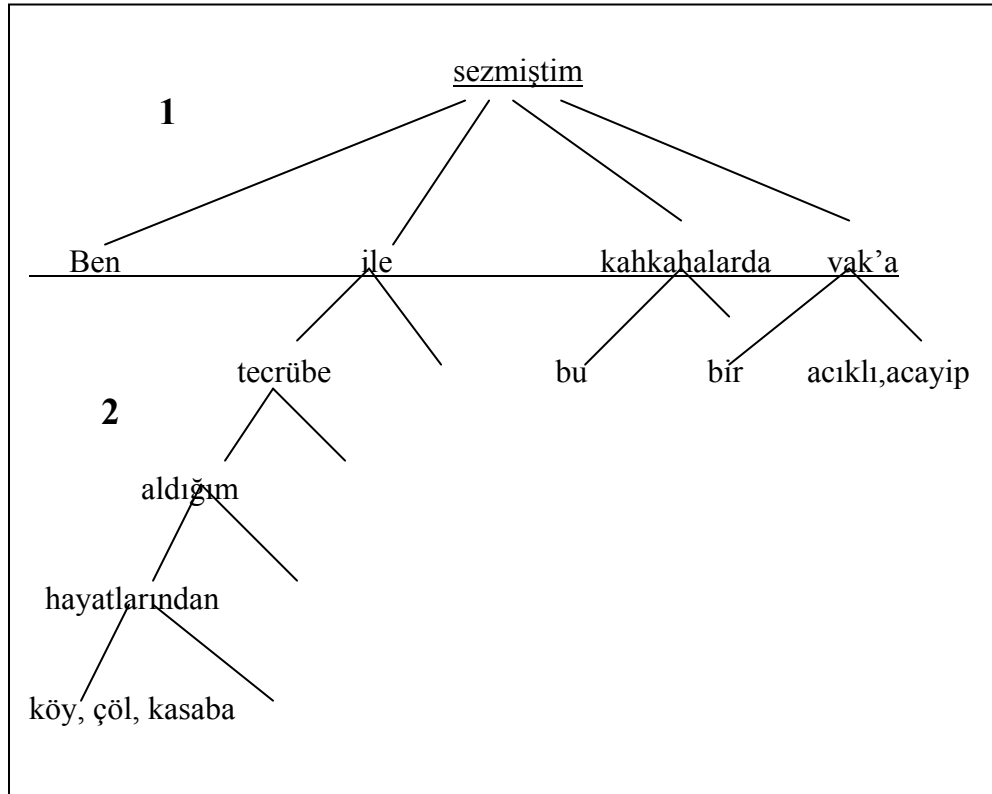
Şekil 5. 1.

Cümlenin oluşum ağacıyla gösterimi

Öbek tespiti yaparken cümleyi önce bir bütün olarak ele almamız gerekir. Cümlenin öğelerini bulduktan sonra öbek durumundaki öğelerin içindeki alt öbekseler, bağımlılıklar ve yöneten ilkesine göre tespit edilir. Böylece şekillerde de gördüğümüz üzüm salkımına benzeyen oluşum ağaçları meydana gelir. Aşağıdaki şekillerin ortasında gördüğümüz yan kesit şeklindeki çizginin üst kısmındaki (1) ile gösterdiğimiz bölüm cümlenin öğelerinin gösterildiği bölümdür. Böylece öbek şeklindeki öğelerin yöneten kısmı çizginin üstünde, bu yönetene bağlı bağımlılıklar da çizginin altında yer almaktadır.

Şekil 5. 2.
Cümle ve öge düzeyinde bir oluşum ağacı

Ben köy, çöl ve kasaba hayatlarından aldığım tecrübe ile
Bağlaç öbeği

Tamlayan tamlanan . . . . .

Belirtisiz ad takımı ortaç

Sıfat öbeği . . . . .

Belirtili isim tamlaması . . . . .

niteleme sıfatı görevinde ad

sıfat takımı (ad öbeği) ilgeç

İLGEÇ ÖBEĞİ

bu kahkahalarda bir acıklı, acayip vak'a sezmiştim.

İşaret sıfatı ad niteleme sıfatları ad

SIFAT TAKIMI

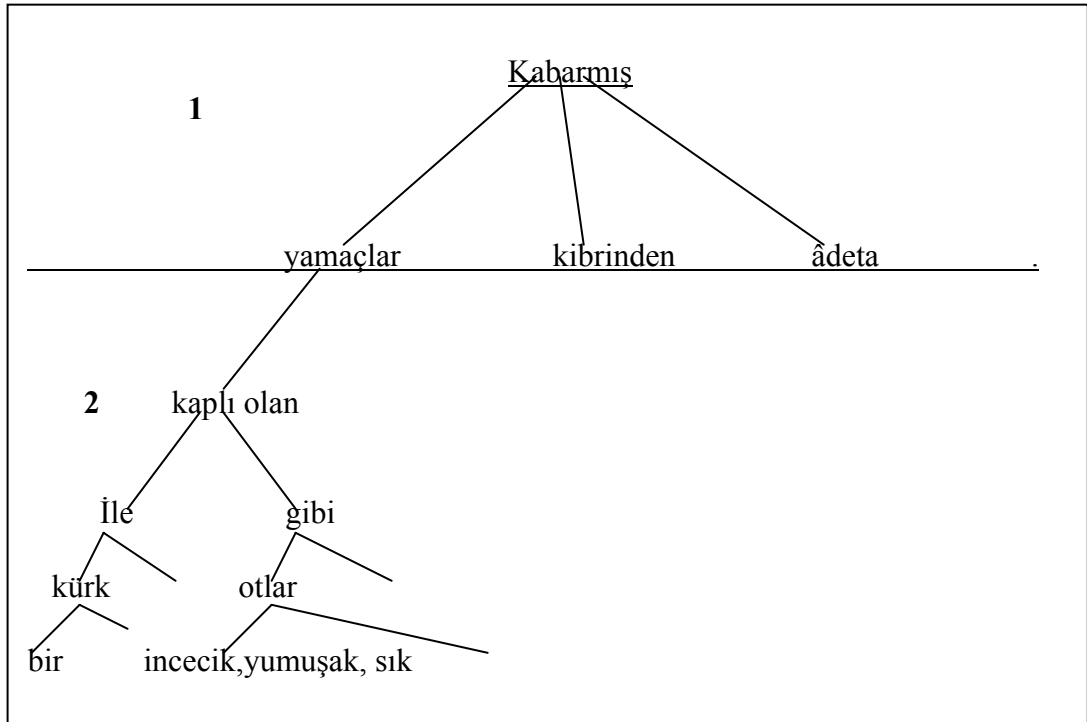
sıfat takımı . . . . .

bel.sıf. Ad öbeği . . . . .

SIFAT TAKIMI

Şekil 5. 3.

Oluşum ağacı (stemma)

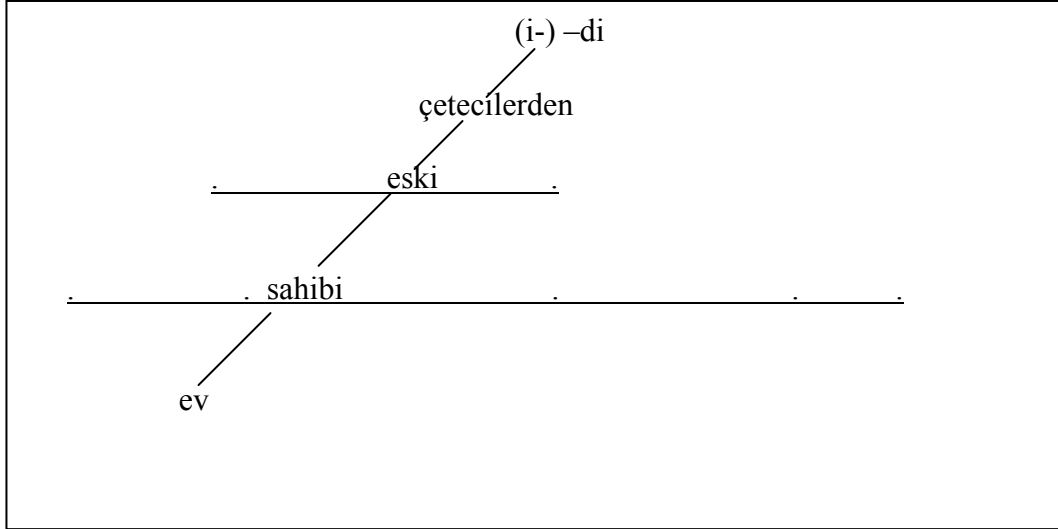

İncecik, yumuşak, sık otlarla bir kürk gibi kaplı olan yamaçlar
 Niteleme sıfatları ad bel. sıf. Ad . . . ad yard. fiil
 Sıfat takımı sıfat takımı ilgeç fiil öbeği
 İlgeç öbeği ilgeç öbeği ortaç . . . .
 Sıfat öbeği ad
 SIFAT TAKIMI

kibrinden âdeta kabarmış.

Şekil 5. 4.

İsim cümlesinin oluşum ağacında gösterimi

Bu cümle bir isim cümlesidir ve "+DEn" durum eki alan bir sıfat tamlaması cümlede yüklem göreviyle kullanılmıştır. Onun için şekilde "eski çetecilerdendi" öbeğinin gösteriminden sonra eski sözcüğünün altına çizgi çekilmiştir. Böylece cümlelerin yöneteni olan yüklem cümlelerin öğelerinden ayrılmıştır. Daha sonra cümlelerin öğelerinin tespit edildiği şekli ortadan ikiye ayıran çizgi çekilmiştir. Böylece cümlelerin yüklem haricinde tek bir öğesinin olduğu görülmüştür.

Ev sahibi eski çetecilerdendi.
ad ad . niteleme sıf. Ad .

BELİRTİSİZ AD SIFAT TAKIM

TAKIMI

(özne) (yüklem)

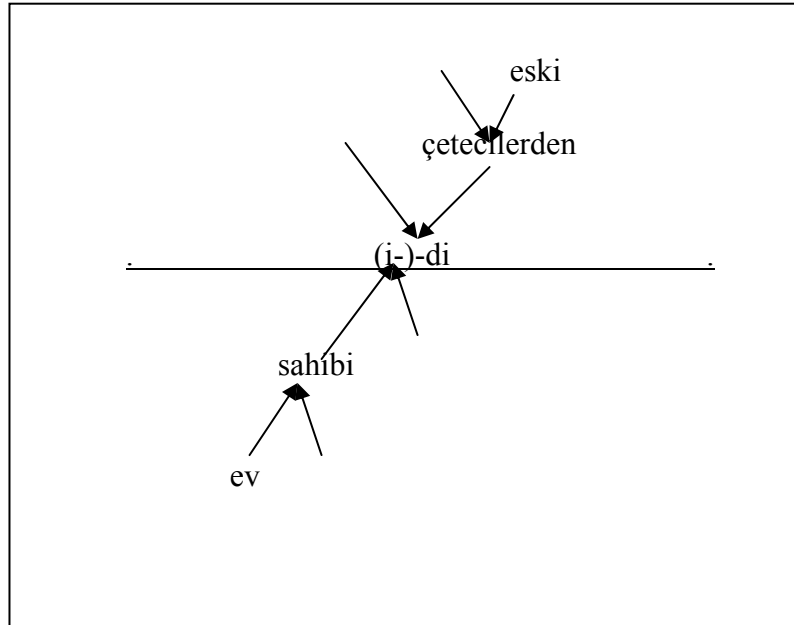
İsim cümlelerinin yüklemi yukarıdaki örneğimiz gibi öbek şeklinde ise ters dallanma şeklinde de bunu göstermemiz mümkündür. Aşağıdaki şekil buna örnektir. Burada dikkat etmemiz gereken husus hem alttaki öbekleşmenin, hem de üstteki öbekleşmenin yönünün merkeze yani cümlelin yöneteni olan yükleme doğru olmasıdır. Bunun nedenini, isim cümlelerinin genellikle tanım şeklinde olmasına bağlayabiliriz, çünkü bu cümleyi tersinden de söylesek yani öğelerini değiştirsek benzer anlamı sağlarız.

Ev sahibi eski çetecilerdendi.

Eski çetecilerden olan, ev sahibiydi.

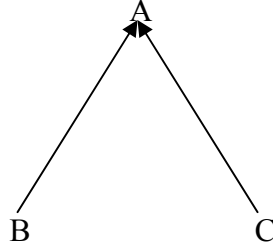
Şekil 5. 5.

İsim cümlesinin oluşum ağacında gösterimi

Görüldüğü gibi Türkçede alttan dallanma yoluyla üste doğru, yani yönetene doğru bir dallanmadan söz edebiliriz. Okların yönünü takip edersek yönetenlere doğru sistemli bir diziliş görmekteyiz. Türkçe bir sistemli merkezde yığılma özelliği sergilemektedir ve merkezci bir dildir.

Şekil 6 : Yöneten ve bağımlılık kesiti

Yukarıdaki şekillerde gördüğümüz şekil 6'daki gibi her kesit birer öbek özelliği sergilemektedir. Şekil 6'daki A, yöneten adını almaktadır. B ve C ise yönetilen ya da bağımlı olarak adlandırılmaktadır. A'ya ayrıca öbek düğümü de diyebiliriz. Ancak bu, sözdizimi içerisinde kesin değildir, çünkü bir sıralama söz konusudur. Yöneten durumundaki bir unsur başka bir öbeğin yönetileni olabilir. Yine aynı şekilde yönetilen ya da bağımlı olan bir unsur başka alt kelime veya öbekleri yönetiyor durumda olabilir.

KELİMELERİN ve KELİME ÖBEKLERİNİN AKTARIMI

Dilde aktarım konusu da önemli bir konudur. Çünkü kelimeler ve kelime öbekleri cümle içindeki kullanımında tür değiştirebilmektedir. Türkçede bir kelimenin türünü, en iyi kullanım içerisinde yani cümle kuruluşu içerisinde tespit edebiliriz. “Güzel” kelimesini ele aldığımızda bu kelimenin ad soylu bir kelime olduğunu tespit edebiliriz, ancak bu kelimenin isim mi, sıfat mı, zarf mı olduğunu ancak cümle içerisindeki kullanımından çıkarabiliriz.

Benveniste, “hiçbir şeyin kendi başına ve doğal bir yetenekle anlam taşımadığı, her şeyin bütüne göre anlam kazandığı bir dizgedir dil, parçaların ‘anlam’ ya da işlevini dilin yapısı belirler”(Benveniste, Problems de linguistique générale,

Yücel, 1999 :32'deki alıntı) demektir. Demek ki sözcüklerin türü ve anlamı cümle içerisindeki kullanımlarına bağlıdır. Dilde anlam kendini kullanım içinde belli etmektedir. Ses ve anlamdan oluşan sözdiziminin içinde, yani kullanımda anlamı görmekteyiz.

“Veli güzel bir çocuktur.” cümlesinde “güzel” kelimesi bir adı nitelediği için sıfat görevindedir.

“Güzelim ne yapıyorsun?” cümlesinde iyelik eki aldığı ve bir insana seslenildiği için isim görevindedir.

“Benimle güzel konuş.” cümlesinde ise bir fiilin anlamını etkilediği için zarf göreviyle kullanılmıştır.

Türkçe, aktarım ilkesine uygun bir dil özelliği sergilemektedir. Aktarma bir sözcüğü bir türden başka bir sözcük türüne taşımaktır. Aktarma, cümlede bir sözcük türünü bir başka cümlede başka bir sözcük türü olarak kullanmaktır(Vardar ve diğerleri, 1999: 162-163). Türkçenin sözdizimi ve sözdizimi içerisindeki kelime öbekleri buna imkân vermektedir. Aynı şekilde kelime öbekleri de başka bir öbeğin bağımlısı ya da yöneteni olarak başka bir türe aktarılabilir. Örneğin, durum ekli öbekler bir ad ya da ad grubunun önüne gelerek onları niteleyebilir ve böylece sıfat göreviyle kullanılabilir.

Örnekler: “...sıcak iklimlerde **bundan faydalı içki** yoktur.”

Bundan faydalı içki

Ayrılma öbeği ad

Sıfat takımı

Bu örnekte ayrılma öbeği bir adı niteleyerek sıfat öbeği olmuştur.

“Yer minderinde, **antikalara gömülü bir gözlüklü adam** oturuyordu...”

antikalara gömülü bir gözlüklü adam
 niteleme sıf. Ad
 .____. sıfat takımı
 _____ bel.sıf. ad öbeği.
yönelme öbeği(sıf. öb.) sıfat takımı (ad öb.) .
 geniş sıfat takımı

Türkçe aktarım işlevini yapım ekleri vasıtasıyla da yapabilmektedir.

Örnek: “Yer minderinde, **antikalara gömülü bir gözlüklü adam** oturuyordu...”

Bu örnekte de “gözlük” kelimesi bir isimken +İ ekini alarak ve bir adı niteleyerek sıfat olarak kullanılmıştır. Bu ekin yanında +sIz, +Ilk, +Cİ, +kİ, +DEki, vd. ekler de sayılabilir.

İlgeç öbekleri de cümlede sıfat göreviyle kullanılabilir.

Örnek: “Dişçi gözlerinde, **ispirto dökülmüş gibi mavi bir alev** parlıyarak:”

İspirtoya dökülmüş gibi mavi bir alev
 Bel.sıf. ad
 .____. Sıfat takımı
 _____ nit.sıf. Ad öbeği.
 _____ ilgeç öbeği (sıfat öb.) ad öbeği.
 geniş sıfat takımı

İsim tamlamaları da cümlede sıfat göreviyle kullanılabilir. Özellikle tamlananı ortaç ya da ortaç cümlemsisi olan isim tamlamaları bir adı nitelediğinde sıfat niteliği kazanır ve sıfat öbeği adını alır.

Örnek: “**Sesin geldiği tarafa** yürüdük.”

“**Onun Kalsum telâffuz ettiği bu kadın ismi** bizim Gülsümümüzdür...”

Sıfat tamlaması kuruluşundaki bir öbek cümlede zaman zarfı olarak kullanılabilir ve zarf öbeği ismini almaktadır.

Örnek: “Balkan muharebesi kopunca, hududa çok yakın olan köyde, **bir akşam üstü** şu korku yayılmış:”

Aşağıdaki örnekte “Allah’ın belası” isim tamlaması sıfat tamlamasının sıfatı olarak kullanılmıştır.

Örnek: “-Bu **Allah’ın belası melûn herifi** hiç akrep sokmaz mı?”

Fiillerin, fiilimsi eklerini alarak cümlede isim ve sıfat fonksiyonuyla kullanılması da aktarıma örnektir.

Örnek: “**Anlamağa başladığı Arapçayı**, küçücük kafasında beliren bir inatla konuşmuyarak sustu.”

6. BÖLÜM

SONUÇ

1. İncelememizin sonucunda Gurbet Hikâyeleri'nde şu kadar kelime öbeği tespit edilmiştir.

$$\underline{\underline{\text{ÖBEKLER} = 4032 + 713 + 985 + 384 + 7 + 391 \quad = 6511}}$$

1. AD ÖBEKLERİ	1182+2427+6+4+16+140+138+119=4032
1.1. İYELİK TAKIMLARI	1144+38=1182
1.1.1. AD TAKIMLARI.....	378+667+99=1144
1.1.1.1 Belirtili Ad Takımları	378
1.1.1.2. Belirtisiz Ad Takımları.....	667
1.1.1.3. Zincirleme Ad Takımları.....	99
1.1.2. İYELİK TAKIMLARI.....	38
1.2. SIFAT TAKIMLARI	1498+929=2427
1.2.1.Niteleme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	995+490+13=1498
1.2.1.1. Ortaçlarla Kurulan Sıfat Takımları.....	490
1.2.1.2. Diğer Fiilimsilerle Kurulan Sıfat Takımları.....	13
1.2.2. Belirtme Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları...	140+16+182+591=929
1.2.2.1. Sayı sıfatlarıyla kurulan sıfat Takımları..	105+25+5+0=140
1.2.2.1.1. Asıl Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	105
1.2.2.1.2. Sıra Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	25
1.2.2.1.3. Üleştirme Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	5
1.2.2.1.4. Kesir Sayı Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	0
1.2.2.2. Soru Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	16
1.2.2.3. İşaret Sıfatlarıyla Kurulan Sıfat Takımları.....	182
1.2.2.4. Belgisiz Sıfatlarla Kurulan Sıfat Takımları.....	591
1.3.ÖZEL AD ÖBEKLERİ	6
1.4. SAN ÖBEKLERİ	4
1.5. DURUM EKLI AD ÖBEKLERİ	6+3+1+1+5=16
1.5.1. Ayrılama Öbekleri.....	6

1.5.2. Bulunma Öbekleri.....	3
1.5.3. Yaklaşma Öbekleri.....	1
1.5.4. Vasıta Öbekleri.....	1
1.5.5. Yükleme Öbekleri.....	5
1.6. AD-FİİL ÖBEKLERİ	140
1.7.CÜMLEDE AD GÖREVİYLE KULLANILAN ORTAÇ ÖBEKLERİ	138
1.8. CÜMLEDE AD GÖREVİYLE KULLANILAN İKİLEMELER ..	119
2. SIFAT ÖBEKLERİ	30+83+50+24+34+3+56+20+20+91= 713
2.1. SIFAT TAKIMI BİÇİMİNDE OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	30
2.2. BİR SIFAT TAKIMININ, BİR SIFAT YAPIM EKİ ALARAK SIFATLAŞMASINDAN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	83
2.3. BİR AD TAKIMININ, BİR SIFAT YAPIM EKİ ALARAK SIFATLAŞMASINDAN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	50
2.4. İYELİKLİ SIFAT ÖBEKLERİ.....	24
2.5. DURUM EKLİ SIFAT ÖBEKLERİ.....	34
2.6. TOPLAMALI SAYI ÖBEĞİ BİÇİMİNDE OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	3
2.7. ANLAMI ZARFLARLA BELİRTİLMİŞ SIFATLARIN, BU ZARFLARLA OLUŞTURDUĞU ÖBEKLER.....	56
2.8. İKİLEMELERDEN OLUŞAN SIFAT ÖBEKLERİ.....	20
2.9. BİRBİRİNE BAĞLAÇLARLA BAĞLANAN SIFATLARIN OLUŞTURDUĞU SIFAT ÖBEKLERİ.....	20
2.10. ORTAÇ CÜMLEMSİSİ BİÇİMİNDEKİ SIFAT ÖBEKLERİ.....	391
3. ZARF ÖBEKLERİ	403+278+29+50+84+114+27=985
3.1. İLGEÇ ÖBEKLERİ 68+121+56+27+11+39+	
2+12+6+1+2+1+2+8+4+36+1+6	...=403
3.1.1. “için” ilgeciyle yapılanlar.....	68

3.1.2. “gibi” ilgeciyle yapılanlar.....	121
3.1.3 “kadar” ilgeciyle yapılanlar.....	56
3.1.4. “ile” ilgeciyle yapılanlar.....	27
3.1.5. “doğru” ilgeciyle yapılanlar.....	11
3.1 6. “sonra” ilgeciyle yapılanlar.....	39
3.1.7. “rağmen” ilgeciyle yapılanlar.....	2
3.1.8. “daha” ilgeciyle yapılanlar.....	12
3.1.9. “başka” ilgeciyle yapılanlar.....	6
3.1.10. “itibaren” ilgeciyle yapılanlar.....	1
3.1.11. “karşı” ilgeciyle yapılanlar.....	2
3.1.12. “dolayı” ilgeciyle yapılanlar.....	1
3.1.13. “üzere” ilgeciyle yapılanlar.....	2
3.1.14. “beri” ilgeciyle yapılanlar.....	8
3.1.15. “göre” ilgeciyle yapılanlar.....	4
3.1.16. “diye” ilgeciyle yapılanlar.....	36
3.1.17. “dair” ilgeciyle yapılanlar.....	1
3.1.18. “evvel” ilgeciyle yapılanlar.....	6
3.2. ULAÇ CÜMLEMSİLERİ.....	278
3.3. BAşKA BİR ZARFLA BELİRTİLMİş ZARFLARIN VE BİR ZARFLA BELİRTİLMİş SIFATLARIN OLUşTURDUĞU ÖBEKLER.....	29
3.4. BİR DURUM EKİNİN YA DA BİR İYELİK EKİNİN OLUşTURDUĞU KALIPLAşMIş ÖBEKLER.....	50
3.5. SIFAT TAKIMI BİÇİMİNDE OLUşMUş ZARF ÖBEKLERİ.....	84
3.6. CÜMLEDE ZARF GÖREVİNDE KULLANILAN İKİLEMELER..	114
3.7. CÜMLEDE ZARF GÖREVİYLE KULLANILAN BAĞLAÇ ÖBEKLERİ.....	27
4. FİİL ÖBEKLERİ	168+21+13+182=384
4.1. AD+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUşAN FİİL ÖBEKLERİ.....	168
4.2. ORTAÇ+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUşAN FİİL ÖBEKLERİ.....	21

4.3. ULAÇ+ÇEKİMLİ YARDIMCI FİİL BİÇİMİNDE OLUŞAN SÜRERLİK FİİLLERİNİN –İp EKİYLE KURULANLARI.....	13
4.4. DEYİM BİÇİMİNDE KALIPLAŞMIŞ FİİL ÖBEKLERİ.....	182
5. ÜNLEM ÖBEKLERİ	7
6. BAĞLAÇ ÖBEKLERİ	391

İncelememizde toplam **6515** kelime öbeği tespit edilmiştir. Eserde Türkçeye aykırı herhangi bir öbek kuruluşuyla karşılaşmamıştır.

2. Kelime öbeklerinin tespitinde kelime öbeklerinin cümle içinde üstlenmiş olduğu görevi yani işlevi temel çıkış noktamızı oluşturmaktadır. Yani bir öbek cümlede ad görevindeyse bu bir ad öbeğidir. Sıfat görevindeyse sıfat öbeği, zarf görevinde ise zarf öbeği, fiil görevinde ise fiil öbeğidir. Dilbilgisi öğretiminde öbeklerin işlevlerini öğretirken çocuğun yakın çevresinden ve çocuğun kendi dilinden öbek örnekleri verirsek daha etkili ve verimli bir öbek öğretimi yapmış oluruz. Örneğin iyelik takımlarını öğretirken çocuğun sahip olduğu eşyalardan ve konuşurken kullandığı iyelik takımlarından yola çıkarsak, bunların sahiplik ilişkisi kurduğunu çocuğa sezdirirsek çocuk öğrendiği veya sezdiği bu bilgiyi başka durumlara da uygulayabilir.

Yeni Türkçe öğretim programında ele alınan yapılandırmacı anlayışa göre, öğrenme-öğretme sürecinde yapılacak çalışmaların şu beş aşamada ele alınması gerektiği belirtilmiştir: Ön bilgilerin harekete geçirilmesi, yeni bilgilerin anlaşılması, bilginin yapılandırılması, bilginin uygulanması ve bilginin değerlendirilmesi. Buna göre öbek öğretiminde ilk önce çocuğun ön bilgileri harekete geçirilmelidir. Yani çocuğun konuşması esnasında (edim) kullandığı ya da yakın çevresinde öbek şeklindeki adlandırmalardan hareket etmek gerekmektedir. Sonra sezdirme yoluyla yeni bilgilerin ve becerilerin kazandırılması ve bunların yapılandırılması gerekmektedir. İşte bu sezdirme aşamasında öbeklerin işlevlerini, yani cümledeki anlamlarını göz önünde bulundurursak tanımlardan ve kalıplardan değil de, cümledeki anlamlardan yola çıkarak bir öbek sezdirme yoluna baş vurursak daha

başarılı oluruz. Üçüncü aşamada bu yapılandırılan bilgi ve becerilerin uygulanması aşaması gelmektedir. Bir çocuk bir sözcük öbeğinin cümlede zaman anlamı kattığını rahatlıkla söyleyebilir. Ancak bunun zarf öbeği olduğunu başlangıçta söyleyemeyebilir. Çünkü bu bir tanımı gerektirir. Ancak o öbeğin cümleye zaman anlamı katan bir anlamının olduğunu rahatlıkla söyleyebilir. Zaten öbeğin tanımında da -birden çok sözcüğü içine alan, anlamında ve yapısında bir bütünlük bulunan, tümcede bir tek sözcük gibi iş gören dil birliği- bu anlam bütünlüğünü görmekteyiz. Daha sonra bu bilgiler yapılandırılarak kullanıma hazır veriler olarak zihnimizdeki yerlerini alır. Yani işlevini, cümledeki anlamlarını bildiğimiz öbeklerin zamanla yapılarını da öğrenerek tam bir öğrenmeye doğru gideriz. Bu anlayış Saussure'de dil-söz kavramlarıyla, Chomsky'de de edim ve edinç kavramlarıyla ele alınmıştır. Buna göre dil veya edinç bir dili konuşan bütün topluluğun zihnindedir, bütün dil kurallarını içine alır. Ancak edim ya da söz ise dilin bireysel kullanımınıdır. Bizim hareket noktamız, çocuktaki bu ön bilgiler şeklindeki dilsel edimlerdir. İşte bu edimin üstüne yapılandırmalar yoluyla bir şeyler koyabilir ve çocuğun dili kullanım edimini yükseltebilir ve çocuğun öğrendiği bu bilgiyi başka durumlar ve kullanımlar da aktırmasını sağlayabiliriz.

3. Öbek tespitinde sadece cümlenin ögesi konumundaki öbeklerin tespiti yeterli değildir. Cümlenin ögesi konumundaki öbeklerin içerisindeki bağımlı konumundaki alt öbeklerin incelenmesi de gerekmektedir (bkz.s.224, 268 arası). Örneğin sıfat öbeklerinin oluşabilmesi için bir öbeğin bir adın niteleyeni veya belirteni olması gerekmektedir. Eğer herhangi bir öbek bir adın niteleyeni ya da belirteni olursa sıfat öbeği adını alır. Bu konuda ayrıntılı değerlendirmelerimizi bazı öbeklerdeki yöneten ve bağımlılık ilişkisinin incelenmesi başlığı altında 365. sayfada gösterdik.

Dilbilgisi öğretiminde cümle çözümlemesinin büyük bir önemi vardır. Çözümleme; kelime, kelime öbekleri ve cümlenin yapı, kuruluş ve görev açısından incelenmesi olduğuna göre bu çalışmamız ilköğretim ve lise düzeyindeki öğrenciler için bir yardımcı kitap niteliği taşıyacaktır. Ayrıca cümlenin ögesi konumundaki öbekleri ve bu öbeklerin içindeki bağımlı konumdaki alt öbekleri de göstermemiz Türkçe öğretim yöntem ve tekniklerinden çözümleme ve bireşim aşamasında Türkçe öğretmenlerine yardımcı olabilir.

4. İyi bir öbek incelemesi için önce öbeğin yapısal özelliğini bilmek gerekir. Daha sonra cümle içinde aldığı görevi bilmek gerekir ve buna göre de adlandırmak gerekir. Dilbilgisi öğretiminde hem dildeki yapılar hem bu yapıların işlevleri önemlidir. Eğer biz yalnızca yapıya önem veren bir dilbilgisi öğretimini yeğlersek işlevi, dolayısıyla cümledeki kullanımı dışlamış oluruz. Böylece dilbilgisi öğretiminin anlam boyutu dışarda kalmış olur. Dilbilgisi öğretiminin hem dildeki işlev ve anlamlara hem de bunları ortaya çıkaran kalıplara yönelik olması gerekir. Biz de incelememizde önce öbeklerin yapısal açıdan türlerini bulduk daha sonra da öbekleri cümledeki görevleri açısından tasnif ettik.

5. Türkçedeki +İİ, +sİz, +DEKİ ... gibi sıfat yapım ekleri diğer öbeklerin sonlarına ulanarak onların sıfat öbeği olarak kullanımını sağlamaktadır (bknz.s.226-233).

6. Türkçede cümleler bir ad veya sıfat takımının tamlayanı ya da tamlananı olabilir. Ancak biz incelememizde sadece ad takımlarının sadece tamlayanı olan dört örneğe rastladık (bknz. Gurbet Hikâyeleri, s.17 str.21-22, s.27 str.1, s.67 str.31-32, s.74 str.11, s.78 str.30). Bu Türkçenin öbekleşme ve öbekleştirme kabiliyetinin ne kadar güçlü olduğunu gösterir.

7. Nadir de olsa ad takımlarında tamlayanla tamlananın yeri değişebiliyor. Çalışmamızda bununla ilgili bir örneğe rastladık (bknz. İnceleme, s.76, Gurbet Hikâyeleri, s.13 str.27).

8. +DEn ayrılma durumu eki ad takımlarında ilgi durumu ekinin yerine kullanılabilir. İncelememizde üç yerde bu örnekle karşılaştık (bknz. Gurbet Hikâyeleri, s.51 str.11-12, s.61 str.11, s.67 str.27).

9. Bazen tamlayanla tamlanan arasına öbek dışı bir unsur girebilir. İncelememizde seyrek de olsa bu tür örnekler var (bknz. Gurbet Hikâyeleri, s.71 str11-12).

10. Bazı bağımlı konumdaki alt öbeklerin unsurları ana öbek içerisinde yer değiştirebiliyor. İncelememizde bununla ilgili iki örnek tespit ettik.

“**Sibirya’da** Mişel Strogof’un **mil çekilen** gözlerini hatırlıyor... (s.62 str.21)” örneğinde “Sibirya’da mil çekilen” öbeği ortaç cümlemsisi biçiminde oluşmuş bir sıfat öbeğidir. Ancak bu sıfat öbeğinin bir unsuru olan “sibirya’da” kelimesi ad takımının tamlayanı olan “Mişel Strogof’un” dan önce gelmiştir ve bir karmaşaya yol açmıştır.

“Orası **harbin ilk günlerinde** Rus ordusunun **Pameronya’dan esir edip buralara kadar sürdüğü** bir sivil Alman ailesinin eviydi... (s.64 str.18-19)” örneğinde de “harbin ilk günlerinde” öbeği bir ortaç olan “sürdüğü” kelimesinin oluşturduğu tamlanan konumundaki öbeğe bağlı olması gerekirken “Rus ordusunun” şeklindeki tamlayan konumundaki öbeğin önünde yer almıştır.

11. Geniş sıfat takımlarında noktalama işaretlerinin kullanılması ya da kullanılmaması sıfatların ve sıfat öbeklerinin çeşidinin belirlenmesinde önemli bir etkidir. Yazar geniş sıfat takımlarının kullanımında noktalama işaretlerini ustalıkla kullandığı için geniş sıfat takımlarının içindeki sıfatların türlerini rahatlıkla ayırt edebiliyoruz (bknz. nitime sıfatlarıyla kurulan sıfat takımları s.78 ile 158 arası).

“Mukavvaya benzettiği kalın deriyi **iki tarafı keskin incecik, sapsız bıçağ**ile keşişine... (s.13 str.18-19)” örneğinde “iki tarafı keskin” sıfat öbeğinden sonra virgül kullanılmamıştır. Ancak incecik ve sapsız niteleme sıfatlarının arasında virgül vardır. Bu da sıfat çeşitlerinin ve sıfat öbeklerinin çeşitlerinin ayrımlanmasında bize yardımcı olmaktadır.

1. **Örnek:** “Mukavvaya benzettiği kalın deriyi **iki tarafı keskin incecik, sapsız bıçağ**ile keşişine... (s.13 str.18-19)”

2. **Örnek :** “Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin **incecik, sapsız bıçağ**ile keşişine... (s.13 str.18-19)”

1. örnekte geniş sıfat takımının belirteni iki tarafı keskin sıfat öbeğidir. 2. örnekte ise “**incecik, sapsız bıçak**” ad öbeğinin sıfatı “**incecik, sapsız**” niteleme sıfatlarıdır.

12. Eserde unsurları yer değiştirmiş ve unsurlarının arasına çeşitli kelimeler girmiş deyim şeklinde kalıplaşmış fiil öbeklerine de rastlanıyor. Eserde bununla ilgili beş örnekle karşılaştık (bknz. İnceleme, s.334, 335, 337, 338 Gurbet Hikâyeleri, s.50 str.33-34, s.60 str.15, s.71 str.14-15, s.82 str.6-7, s.84 str.14)

13. Dil eğitimi dinleme, konuşma, okuma ve yazmadan oluşmaktadır. Dil bilgisi ve sözcük bilgisi dilin temel beceri alanlarından değildir; bunlar dört temel becerinin işlevlerini sağlayan bilgi alanlarıdır. Dilbilgisinin ve sözcük bilgisinin dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın içinde, bu becerilerin işlevlerine katkı getirmek amacıyla ele alınması gerekmektedir. Dil öğretiminin temel amacı, dili sözlü ve yazılı olarak doğru ve etkili kullanmaktır. Bunlardan dolayı dilbilgisi ders etkinliklerinin hepsine (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) bağlı olarak işlenmelidir.

14. Türkçe öğretiminde genellikle metinler araç olmaktan çıkıp amaç olmaktadır. Türkçeyi “dil becerilerinin edinileceği” ders olarak değil de “metin işlenen” ders olarak ortaya koymak büyük bir yanlışlıktır. Türkçe dersinin tek amacı metin işlemek olmamalıdır. Metinler, amaca uygun olarak seçilir ve kullanılırsa, Türkçe dersinin etkili araçlarındandır. Bu bakımdan Gurbet Hikâyeleri özellikle kelime öbeklerinin öğretiminde Türkçe ders kitaplarına konulabilecek bir yapı sergiliyor.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2000). **Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktaş, Ş. (2004). **Refik Halit Karay**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akyüz, K. (1990). **Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923** (5. Baskı). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Alpöge, G. (1991). **Çocuk ve Dil**. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Atabay, N., Kutluk, İ., Özel S. **Sözcük Türleri**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Atabay, N., Özel, S., Çam, A. (2003). **Türkiye Türkçesinin Sözdizimi** (2. Basım). İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Banguoğlu, T. (2004). **Türkçenin Grameri** (7.Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bayrav, S. (1998). **Yapısal Dilbilim**. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Bolulu, O. (1992). **Türkçede Eylemin ve Gerçekleştiricisinin Özellikleri**. Türk Dili Dergisi. Sayı 10. (Ocak/Şubat 1992)
- Çetişli, İ. (2003). **Batı Edebiyatında Edebî Akımlar** (5. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Delice. H.İ. (2003). **Türkçe Sözdizimi** (2. Baskı). İstanbul: Kitabevi.
- Demirel, Ö. (1999). **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Ediskun, H. (2005). **Türk Dilbilgisi** (10.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ekici, E. (1991). **İlgeçler ve Bağlaçlar Üzerine**. Türk Dili Dergisi. Sayı 22. (Ocak/Şubat 1991).
- Erdoğan, M. (2006). **Kelime Grupları ve Cümle Bilgisi**. Ankara: Nobel Basımevi.
- Ergin, M. (1999). **Türk Dil Bilgisi**. İstanbul: Bayrak Yayınevi.
- Ergüder, Ü. Terzioğlu, T. Tekeli, İ. Kağıtçıbaşı, Ç. Gürkaynak, İ. Sevük, S. Aşkar, P. (2005). **Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu**, MEB.
- Erkman-Akerson, F. (2000). **Dile Genel Bir Bakış**. İstanbul: Multilingual Yayınları.

- Gencan, T. N. (1979). **Dilbilgisi** (4. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gözler, H. F. (1991). **Türkçe Deyimler ve Edebiyat Terimleri Sözlüğü** (6.Baskı). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Guiraud, Pierre. (1999). **Anlambilim**. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, S. (2004). **Türk Dili Bilgisi** (8. Basım). İzmir: Çağlayan Matbaası.
- Günay, V. D. (2002). **Göstergebilim Yazıları**. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Hengirmen, M. (1999). **Dil Bilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Engin Yayınevi.
- İnce, I. (1991). **Türkçenin Çekirdek Tümcelerindeki Kurucu Yapılara Üretimsel-Dönüşümlü Dilbilgisi Açısından Bir Yaklaşım**. Dilbilim Araştırmaları. Hitit Yayınevi.
- Kahraman, T. (1996). **Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi**. Ankara :DuMat Basımevi.
- Kahraman, T. (2005). **Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi**. Ankara :DuMat Basımevi.
- Karahan, L. (1999). **Türkçede Sözdizimi** (6. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karaosmanoğlu, Y. K. (2000). **Gençlik ve Edebiyat Hatıraları** (2. Baskı). İstanbul İletişim Yayınları.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Sever S.(2005) **Türkçe Öğretimi** (7. Baskı). Ankara: EnginYayınları
- Kıran, Z. (2002). **Dilbilime Giriş**. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Koç, N. (1997). **Yeni Dilbilgisi** (3.Baskı). İstanbul: İnkılâp Yayınları
- Korkmaz, Z. (2003). **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkut, Ü. (2002). **Ömer Seyfettin'in On İki Hikâyesinde Türk Dilinin Eğitimi Öğretimi Açısından Kelime Gruplarının Değerlendirilmesi**. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kurdakul, Ş. (1994). **Çağdaş Türk Edebiyatı C 2** (4. Basım). İstanbul: Evrensel Basım Yayım.

- Kükey, M. (1975). **Türkçenin Sözdizimi**. Ankara: Kardeş Matbaası.
- Lyons, J. (1989). **Sözdizim, Anlambilim, Edimbilim**. Türk Dili Dergisi. Sayı 10. (Ocak/Şubat 1989).
- Özsöyke, A. (2001). **Refik Halit Karay'ın Memleket Hikâyeleri'nde Kelime Grupları**. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sausure, F de. (2001). **Genel Dilbilim Dersleri**. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Tuncer, H. (1994). **Meşrutiyet Devri Türk Edebiyatı**. İzmir: Akademi Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu. (2005). **Yazım Kılavuzu**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uzun, E. N. (2000). **Ana Çizgileriyle Evrensel Dilbilgisi ve Türkçe**. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Ullmann, S. (1978). **Anlambilimi**. Türk Dili Dergisi. Sayı 324. (Eylül 1978)
- Uzun, L.S. (1991). **Deyimleşme ve Türkçede Deyimleşme Dereceleri**. Dilbilim Araştırmaları. Hitit Yayınları.
- Ünlü, M. (1989). **Refik Halit Karay**. Türk Dili Dergisi. Sayı 13. (Temmuz/Ağustos 1989)
- Vardar, B., Demircan, Ö., Ergun, E., Güz, G., Işık, Ş., Öztokat, E., Senemoğlu, O., Sevil, N., Sözer, E. (1999). **Yirminci Yüzyıl Dilbilim**. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Vardar, B. (1998). **Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri** (2. Baskı). İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Yücel, T. (1999). **Yapısalcılık**. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

KÖLLİYAT: 12

REFİK HALİD

**GURBET
HİKÂYELEERİ**

**SEMİH LÖTFİ ERÇİYES
SEMİH LÖTFİ KİTÂBEVİ**

İSTANBUL: 1940

Yara

1 Güneş çoktan batmıştı; fakat çiftlik yine, sabah oluyor-
2 mus gibi, şevkini kaybetmiyen bir aydınlık içinde, kuş civıl-
3 tılarıyla dolu, gölgesiz, hüzünlüydü.

4 Sıcak iklimlerin akşamlarında, zaten, bizim sabahlarımız-
5 da duyulan neş'e daha doğrusu, bir hayata, rahata giriş key-
6 fi vardır. Gözlerinizin çiy ışıktan ve göğsünüzün nefes darlı-
7 ğından kurtulacağını düşünerek bir şeyler yapmak, bir zevke
8 hazırlanmak istersiniz. Ben de nefere dam üstünde nargilemi
9 hazırlatmıştım, kahvemî bekliyordum; birden avluya dört
10 atlı girdi, dört silâhlı Bedevî...

11 Bu dediğim tarihte Sultan Hamid'in Suriye'deki çöl çift-
12 liklerinden birinde müdürdüm. O zamanlar böyle yerlere za-
13 bitlerden kâhya, askerlerden korucu gönderilirdi; aşiret Arap-
14 larının akınlarına karşı koymak için...

15 Gelenlerin en yaşlısı kısırağuşdan inip karşıma dikildi. Ve
16 sordum:

17 — Hayrola, ya Şeyh?

18 Mesele her vakit olan işlerden: İki aşiret, bir gazve esna-
19 sında çarpışmışlar, bu dört kişi güç belâ baskından kurtulup
20 bana sığınmış, geceyi geçirmek istiyorlar.

21 «Peki!» Dedim. Zaten başka türlü diyemezdim; usul böy-
22 le idi.

23 Dördü de silâhlarını bırakıp etrafıma, damın toprak ze-
24 minine çömeldiler. Yaşlısı maşlahlıydı; öbürleri sadece birer
25 entarı giymişlerdi; abanoz saçları upuzun, örümlü ve sıvık yağ-
26 lıydı; kulaklarından demir halkalar sarkıyordu. Bunlar ko-
27 nuşmuyorlardı; dişleri bembeyaz ve gözleri simsiyah parlıya-
28 rak bizi dikkatle dinliyorlardı.

29 Ne konuşacaktık? Şammar aşiretinin kaç çadırı; Hadidi-

- 1 lerin kaç koyunu vardı?
- 2 Bir aralık karşımdaki gencin birisi hafifçe inledi. Şeyh
- 3 sordu:
- 4 — Hasta mısın?
- 5 — Hayır.
- 6 — Yaralı mısın?
- 7 — Galiba!
- 8 Ve omuzunu işaret etti.
- 9 Nefere seslenip feneri getirttim. Oralarda fener ve lâmba
- 10 ancak böyle işlerde, mühim sebepler oldukça kullanılır. Ay
- 11 olmasa da yıldızlar yakından pırıldıyor; yıldızlar bile örtülse
- 12 yine gökte ışık yerine geçen bir cilâ parlar. Bedevinin sırtına
- 13 baktık. Sol tarafından bir kurşun yemiş. Kan, içine sızmış ola-
- 14 cak ki entarisini boyanmamış. Yalnız yaranın ağzında kurumuş
- 15 kahve telvesini andıran pıhtılar birikmiş; güneşten kerpiç
- 16 kesmiş olan kan pıhtıları...
- 17 — Kurşun içeride kalmış! Dedim.
- 18 Şeyh başile beni tasdik etti. Sonra hiçbir şey demeden ne-
- 19 ferin elinden feneri aldı, avluya indi. Yere eğilmiş, uzun uzun,
- 20 birşeyler aradığını yukarıdan görüyorduk.
- 21 Neden sonra geldi: Bir küçük değnek parçası ve murdar
- 22 bir paçavra ile...
- 23 Yoğurt süzdüğümüz eski, çürük torbadan atılmış bir parça.
- 24 Bu paçavrayı değneğe iyice sıkıca sardı; dişlerle bir de
- 25 düğüm yaptı.
- 26 — Zeytinyağı bulunur mu?
- 27 — Olacak...
- 28 Gençlerden birine döndü, bir şeyler söyledi. O, aşağı in-
- 29 dikten biraz sonra burnuma mutbaktan yana, tavada yakılan
- 30 bir zeytinyağı kokusu geliyordu.
- 31 Anladım ki bir ameliyata hazırlanıyoruz.
- 32 Yaralının sırtından entarisini çektiler. Şeyh benden çakı-
- 33 mı istedi ve uzun ağzını açıp birden yaranın içine daldırdı.
- 34 Bir kavunun bereli, acı yerini oyup nasıl atarsak öyle yaptı.
- 35 Yukarıdan geniş, aşağı doğru ince, mahrutî bir parça kesti.
- 36 Fakat bu parçanın elyafı bedenden tamamen ayrılmamıştı ki

1 çaktığı zaman çıkmadı; altından lâstik bağlara takılı imiş
2 gibi çakının ucundan kayıp tekrar yaradaki yerine girdi. Çe-
3 kip koparmak lâzım gelmişti; hem de epeyce acı olarak...

4 Yaralı «Of!» bile demedi; sadece, omuzunu, şöyle, bir
5 sinek konmuş gibi oynatmıştı. Şeyh buna bile kızdı:

6 — Ayıp! Dedi. Genç taş kesildi.

7 Şimdi Şeyhin iki parmağı - kirli, kara tırnaklı kadit par-
8 makları - yaranın içine pash bir kışkaç, bir kerpeten gibi so-
9 kulmuştu. Kurşunu bulmuş, yakalamış olacaktı ki yerinden
10 oynatmak için, tıpkı çekicisiz ve kösersiz nasıl bir tahtadan
11 çivi çıkarmağa uğraşırızak, öyle, iki tarafa sallamağa, ırgala-
12 mağa başladı. Sonra büktü... Sağa büktü, sola büktü. Her
13 büküşünde yaradan koyu, kalın bir kan tabakası kabartıyor-
14 du. Sönük petrol ışığının altında katran gibi görünen ve sı-
15 caklığı duyulan bir kan tabakası... Sade sıcaklığı değil, öğür-
16 tücü kokusunu da duyuyordum. Çocukluğumun Kurban bay-
17 ramı kokusu!

18 Şeyh, yere, ayaklarımızın altına bıraktığı deminki tıkaç
19 eline aldı; ben gözlerimi istemiyerek kapadım. Açtığı za-
20 man bu tıkaç yaranın içinde idi; belli ki biraz güçlülkle gir-
21 mişti, zor işliyordu. İşliyordu diyorum; zira şeyhin merha-
22 metsiz eli bunu taş ocaklarında barut deliği açanların küskü-
23 sü gibi sert, granit sırtın bir tarafına daldırıp daldırıp çıkarı-
24 yor ve her çıkarışında etrafa kan, pıhtı zifosu serpiştiriyordu.
25 Bir aralık kan fazlalaştı. Tıkanmış bir musluk yalağına nasıl
26 bir tel veya değnek soktuğunuz zaman, aşağıdan yer bulama-
27 yan su taşarsa, öyle, mecrasız bir kan kabartısı...

28 Bu kan yavaş yavaş azaldı, duruldu, kesildi.

29 O zaman Şeyh yaralıya ilk defa, şefkatle hitap etti:

30 — Şabret evlât!

31 Bedevi genci cevap vermedi, «Çık!» demedi, hattâ kımıl-
32 damadı, bir adalesi bile titremedi. Anladım ki müthiş birşey
33 olacak! Bu iş te oldu: Isli tavaaile kaynar zeytinyağını getir-
34 mişlerdi; yağ pek ustahlık bir şekilde, bir damlası etrafa sıçra-
35 tilmeden, dar ağızlı bir şişeye hunisiz mayi aktarılar gibi,

- 1 yaraya ağır ağır boşaltıldı.
 2 Zavallı Bedevî buna da dayanmağa çalıştı. Fakat sonunda
 3 bir:
 4 — Ya Allah!
 5 Dedi, dizüstü çöktü.
 6 Ben, bozuk arapçamla, ora dilini takliden:
 7 — Mut! Diye haykırdım. Şeyh cevap verdi:
 8 — Halâs!

9 Ertesi sabah uyandığım vakit avluda dört at ve dört Be-
 10 devî duruyordu. Gazveciler vedâ ve teşekkür için beni bek-
 11 liyorlar.

12 Yaralı belki solgundu, süzükü, ateş içindeydi. Fakat bu
 13 Bedevîlerin rengini, halini sezmek o kadar güçtür ki... Eli-
 14 mi öptü; yalıtı şunu söyledi:

15 — Şu bindiğim kısırağım gebedir, yavrusu senindir!
 16 Kısırağına atlarken ona kimse yardım etmedi. Arkalarını
 17 dan baktım. Dördü de dik, dinç görünüyorlardı; dördü de
 18 keyifli gibi idiler. Ben kızıl kanlı, yaraya dökülünce yanık et
 19 kokusu veren kaynar zeytinyağını düşünüyör. dişlerimi sıkı-
 20 yordum.

21 Siz o tayı görmeliydiniz... Ha, evet, söylemeği unuttum:
 22 Vak'adan üç sene sonra, ben çiftlikte yokken bir Bedevî gelip
 23 bir tay bırakmış, «Paşaya vâdetmişim, kendisi bilir!» demiş,
 24 gitmiş.

25 Paşa dediği benim... Daha o zaman mülâzımdım. Fakat
 26 Bedevînin görününde bir Türk zabiti daima Paşadır.

27 Dün öyle idi; bugün de, babadan oğula nakledilen hikâ-
 28 yelerle yine öyle kaldık.

Eskici

1 Vapur rihimundan kalkıp tâ Marmara'ya doğru uzaklaş-
2 mıya başlayınca yolcuyu geçirmeğe gelenler, üzerlerinden
3 ağır bir yük kalkmış gibi ferahladılar:

4 — Çocukcağız Arabistan'da rahat eder.

5 Dediler, hayırlı bir iş yaptıklarına herkesi inandırmış olan-
6 ların uydurma neşesile, fakat gönülleri isli, evlerine döndüler.

7 Zaten babadan yetim kalan küçük Hasan, anası da ölünce
8 uzak akrabaları ve konukomşunun yardımile halasının yanı-
9 na, Filistin'in ücra bir kasabasına gönderiliyordu.

10 Hasan vapurda eğlendi; gürül gürül işliyen vinçlere, üstleri
11 yazılı can kurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi
12 iplere asılı sandallara, varda değiştirilirken çalınan kampa-
13 naya bakarak çok eğlendi. Beş yağında idi; peltek, girin ko-
14 nuşmalarile de güverte yolcularını epeyce eğlendirmişti.

15 Fakat vapur, şuraya buraya uğrayıp bir sürü yolcu bıraktık-
16 tan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca kendisini bir dur-
17 gunluk aldı: Kalanlar bilmediği bir dilden konuşuyorlardı ve
18 ona İstanbul'daki gibi:

19 — Hasan gel!

20 — Hasan git!

21 Demiyorlardı; ismi değişik gibi olmuştu, Hassen şekline
22 girmişti:

23 — Taa! hun yâ Hassen

24 Diyorlardı, yanlarına gidiyordu.

25 — Ruh yâ Hassen.

26 Derlerse uzaklaşıyordu.

27 Hayfa'ya çıktılar ve onu bir trene koydular.

28 Artık ana dili büsbütün işitilmez olmuştu. Hasan köşeye

- 1 büzüldü; bir şeyler sören olsa da susuyordu, yanakları pençe
2 pençe, al al olarak susuyordu. Portakal bahçelerine dalmış,
3 göğsünde bir katılık, gırtlığında lokmasını yutamamış gibi
4 bir sert düğüm, daima susuyordu.
- 5 Fakat hem pür nakil çiçek oğmuş, hem yemişlerle donanmış
6 güzel, ıslak bahçeler de tükendi; zeytinlikler de seyrekleşti.
- 7 Yamaçlarında keçiler otlayan kuru, yalçın, çatlak dağlar
8 arasından geçiyorlardı. Bu keçiler kapkara, beneksiz kara
9 idi; tüyleri yeni otomobil boyası gibi aynamsı bir cilâ ile,
10 kızgın güneş altında, parıl parıl yanıyordu.
- 11 Bunlar da hitti; göz alabildiğine uzanan bir düzlüğe çık-
12 mışlardı; ne ağaç vardı, ne dere, ne ev! Yalnız arasına kocaman
13 kocaman hayvanlara rastgeliyorlardı; çok uzun bacaklı,
14 çok uzun boylu, sırtları kabarık, kambur hayvanlar trenine bak-
15 mıyorlardı hile... Ağzlarında beyazmsı bir köpük çiğneye-
16 rek dalgın ve küskün arka arkaya, ağır ağır yumuşak yumu-
17 şak, iz bırakmadan ve toz çıkarmadan gidiyorlardı.
- 18 Çök sabretti, dayanamadı, yanındaki askere parmağı ile
19 göstererek sordu; o güldü:
- 20 — Gemel! Gemel! Dedi.
- 21 Hasan'ı bir istasyonda indirdiler. Gerdanından, altından,
22 kollarından ve kulaklarından biçim biçim, sürü sürü altınlar
23 sallanan kara çarşaf, kara çatlak kağıt, kara tri benli bir kar-
24 dan onu göğsüne bastırdı. Anasınınkindene hepzemiyen, nıhaf
25 kokulu, fazla yumuşak, içine gömülüverilen cansız bir göğüs...
- 26 — Yâ habibi! Yâ aynı!
- 27 Halasına yanındaki kadınlar da sarıldılar, öptüler, söy-
28 leştiler, güldürdüler. Birçok çocuk ta gelmişti; entarilerinin
29 üstüne hurka yerine albise ceket giymiş, saçları perçemli, bağ-
30 lanı takkeli çocuklar...
- 31 Hasan durgun, tıkanıklı; susuyor, susuyordu.
- 32 Böyle, haftalarca sustu.
- 33 Anlamağa başladığı arapçayı, küçükük kafasında beliren
34 bir matla konuşmuyarak sustu. Daha büyük bir tehlikeden
35 korkarak deniz altında nefes almamağa çalisan bir adam gibi
36 tılandığını duyuyordu, yine susuyordu.

1 Hep sustu.

2 Şimdi onun da kuşaklı entarisi, ceketi, takkesi, kırmızı mer-
3 koplari vardı. Saçlarının ortası, el ayası kadar sıfır makine
4 ile kesilmiş, altına perçemler uzatılmıştı. Deri gibi sert, yay-
5 van tandır ekmeğine alışmıştı; yer sofrasında bunu hem ka-
6 gık, hem çatal yerine bürüp dürümlü olarak kullanmağı bece-
7 riyordu.

8 Bir gün halası sokaktan bağıarak geçen bir satıcıyı çağırdı.

9 Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde
10 bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafet-
11 li bir adam girdi. Torbasında da mukavva gibi bükülmüş bir
12 tomar duruyordu.

13 Konuştular, sonra önüne bir sürü patlak, söküük, parça par-
14 ça ayakkabı dizdiler.

15 Satıcı iskemlesine oturdu; Hasan da merakla karşısına geç-
16 ti. Bu dörtyanı duyarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle
17 canı sıkılıyordu ki... Şaşarak, eğlenerek seyrediyordu: Mu-
18 kavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin incecik, sap-
19 sız bıçağıle kesişine, ağzına bir avuç çivi doldurduğuna, sonra
20 bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avuc-
21 dundan çıkarıp ayakkapların altına çabuk çabuk mahlayaşına,
22 deri parçalarını pişmiş suya koyup ıslatışına, mundar çanak-
23 taki macuna parmağını daldırıp daldırıp tabanlara sürüşüne,
24 hepsine bakıyordu. Susuyor ve bakıyordu.

25 Bir aralık nerede ve kimlerle olduğunu keyfinden unuttu.
26 dalgınlığından ana dilile sordu:

27 — Çiviler ağzına batmaz mı senin?

28 Eskiici başını hayretle işinden kaldırdı. Uzun uzun Hasa-
29 n'ın yüzüne baktı:

30 — Türk çocuğu musun be?

31 — İstanbul'dan geldim.

32 — Ben de o taraflardan.. İzmitten!

33 Eskiicide saç sakal dağınık, göğüs-bağır açık, pantolonu
34 dizlerinden yamalı, dişleri eksik ve suratı sarı, sapsarıydı:

35 gözlerinin akma kadar sarıydı. Türkçe bildiği ve İstanbul ta-
36 raflarından geldiği için Hasan, şimdi onun sade işine değil,

- 1 yüzüne de dikkatle bakmıştı. Cüğüünün ortasında, tıpkı çe-
2 nesindeki sakalı andıran kirgöl, seyrek bir tutam kıl vardı.
- 3 Dissizlikten peltek çıkan bir sesle tekrar sordu:
4 — Ne diye düştün bu cehennemnin ortasına sen?
- 5 Hasan anladığı kadar anlattı.
6 Sonra Kanlıca'daki evlerini tarif etti; komşunun oğlu Mah-
7 mut'la balık tuttıklarını, anası doktora giderken tünele bin-
8 diklerini, bir kere de kapıya beyaz boyalı hasta otomobili
9 geldiğini, içinde yataklar serili olduğunu söyledi. Bir aralık
10 ta kendisi sordu:
11 — Sen niye buradasın?
- 12 Öteki başını ve elini şöyle salladı: Uzun iş manasına... ve
13 mırıldandı:
14 — Bir kabahat işledik te kaçtık!
- 15 Asıl konuşan Hasan'dı, altı aydanberi susan Hasan... Dur-
16 madan, dinlenmeden nefes almadan, yanakları sevincinden
17 pembe; pembe, dudakları titriyerek taze, gevrek, billür sesi-
18 le bir teviye konuşuyordu. Aklına ne gelirse söylüyordu. Es-
19 kici hem çahıyor, hem de, arasıra «Ha! ya? öyle mi?» gibi
20 dinlediğini bildiren sözlerle onu söyletiyordu; artık erişmişçe-
21 ceği yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, bir türküsünü din-
22 liyormuş gibi hem zevkli, hem yâş dinliyordu; geçmiş gün-
23 leri, kaybettiği yerleri düşünerek henliği sarsıla sarsıla din-
24 liyordu.
- 25 Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu.
26 Fakat, nihayet bütün ayakbağlar tamir edilmiş, iş bitmiş-
27 ti. Demirini topraktan çekti, kösesini büktü, çivi kutusunu
28 kapadı, kırıç çamaşır sattı. Bunları hep aheste aheste
29 yaptı.
- 30 Hasan, yüreği burkularak sordu:
31 — Gidiyor musun?
- 32 — Gidiyorum ya, işimi tükettim.
33 O zaman gördü ki küçük çocuk, memleketlisi minimini
34 yavru ağlıyor... Sessizce, titreye titreye ağlıyor. Yanakların-
35 dan gözyaşları birbir arkasına, temiz vagon pencerelerindeki
36 yağmur damlaları dışarının rengini, geçilen manzaraları içi-

1 ne alarak nasıl acele, acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle,
2 bağına sarsıntularıyla yerlerinden oynayarak, vurularak, işle-
3 rinde güneşli mavi gök, pırl pırl akıyor.

4 — Ağlama be! Ağlama be!

5 Eskiçi başka söz bulamamıştır. Bunu işiten çocuk hiçkırı
6 hiçkırı, katıla katıla ağlamaktadır; bir daha türkçe konuşa-
7 cak adam bulamayacağına ağlamaktadır.

8 — Ağlama diyorum sana! Ağlama.

9 Bunları derken onun da katı, nasırlanmış yüreği yumuşa-
10 mış, şişmişti. Önüne geçmeğe çalıştı amma yapamadı, kendi-
11 sini tutamadı; gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan
12 yaşların - Arabistan sıcağıyla yanan kızgın göğsüne - bir pınar
13 sızıntısı kadar serin, ürpertiçik döküldüğünü duydu.

Antikacı

1 Otomobili ikide bir durdurup erkek, çocuk, kadın, kimi
2 görürsek soruyorduk:

3 — Antikacı Şeyh Efgani'nin evi bu sokakta mıdır?

4 Yanındaki adam Lübnan'da belediye müstecarlığında bu-
5 lunan bir delişmen Fransız'dı; zengindi, Şark'a unvan almak
6 için gelmişti; ibrik koleksiyonu yapıyordu. Haleb'e bu Şey-
7 hin şöretini işiterek koşmuş, bir gece evvel Kermeş'te tanış-
8 tığımız sırada bana, ertesi gün beraber aramaklığımızı teklif
9 etmişti. İçki ahbablığı bu ya. peki demiştim.

10 Neden sonra, işaret edilen bir kapının tokmağını vuruyor
11 duk.

12 İçeriye girer girmez beni bir şaşkınlıktır aldı: Tâ kapı ya-
13 nından basıyarak karmakarışık bir eşya yığını, leğenler, ib-
14 rikler, kandiller, küseler, yazılı taşlar, boyalı camdar, tuğla
15 parçaları yerlere serilmiş, duvarlara asılmış, rafları doldur-
16 müş, merdiven basamaklarına kadar sıralanmıştı.

17 Kapı ipele çekilerek açıldığı için bizi karşılayan yoktu; fa-
18 kat yukarıdan fasılalarla bir ses geliyordu:

19 — Tafaddalu!

20 Birşey düşürmemeye, birşeye basmamağa ve çarpmamama-
21 ğa dikkat ederek abgap ve giuntli merdivenden çıktık; sa-
22 banlık ta, tükabasa doluydu. İkinci katta kapuları açık üç oda
23 göründü; üçünde de eşya ve hırdavat tavanlara kadar taş-
24 mıştı.

25 Sesin geldiği tarafa yürüdük. Yer minderinde, antikalara
26 gömülü bir gözlüklü adam oturuyordu; saç sakalına karış-
27 mıştı; başında tırbe çuharı renginde, koyu yeşil bir kumaş
28 sarılmış acayip bir külâh ve sırtında boyun pöstekisinden kol-
29 suz bir hırka vardı. Yanındaki küllü bakır mangalda, birbir

1 üstüne konmuş çay ibrikleri dumanlanıyordu.

2 — Tafaddalul

3 Fakat yerinden kalkmadı; eşyalar arasında bize birer tah-
4 ta kahve iskemlesi gösterdi. Oturmağa cesaret edemiyen ar-

5 kadaşım sordu:

6 — İbrikleri görmek istiyorum.

7 Kötü bir Fransızca ile öteki cevap verdi:

8 — Dolayıp bakınız, arayınız, beğendiğinizi getiriniz, uyu-
9 şuruz.

10 Daha iyi bir muamele görmek ümidile belediye müstaharı
11 dedi ki:

12 — Sizi bana. Hukomiserlik başkâtibi tavsiye etti.

13 — Teşekkür ona.. İyi müşterimdir, inek ve öküz çingırağı
14 toplar. Beş bin çeşit çingırağı olduğunu söylüyor. Bütün Av-
15 rupa ve Asya'da kullanılan çingrakları tamamlamış; yakın-
16 da Afrika ve Okyanusya'yı aramağa başlayacak! Yalnız Ef-
17 ganistan'dan kendisine seksen yedi parçasını ben sattım. Çin-
18 giraklar içinde deveninkiler en kıymetsizdir. En değerlileri
19 yak çingiraklarıdır, Tibet'te... Yak denilen hayvan 2000 met-
20 re irtifadan aşağıda yaşamaz.

21 Antikacı Şeyh, bunları söyledikten sonra, odaları «Gezi-
22 niz, seziniz!» mânasına eliyle işaret etti ve önündeki kitabı
23 okumağa koyuldu. Ben yerinden kıvılcıdamadım; zira ibrik
24 hakkında hiçbir fikrim yoktu; bildiklerim eskiden baba evin-
25 de kullanılan sarı leğen ibriği ve bir de adi bakır ibriklerdi.
26 Hepsinin de ağızları, nedense, şiş karınlarının altından baş-
27 lardı; testilerle farkları da buralarındaydı.

28 Fransız oda oda gezmeğe başladığından, sakalına rağmen
29 çok genç görünen Şeyh Efgani ile karşı karşıya kalmıştım;
30 bir müddet etrafımdaki tozlu topraklı, iğribüğürlü, yamruyum-
31 ru, kırkırık, çarpukçurpuk esyaya baktım; nihayet baktım;
32 şimdi antikacının yüzünü seyrediyordum.

33 Gayet muntazam, hatları nazik, teni beyaz ve mat bir çeh-
34 re; gözleri âdeta mavi ve saçları sarıya, ensesinde güz ve
35 pembe bir kan tabakasının şimal insanlarını ve Anglo Sank-
36 sonları hatırlatan leyzini görmekteyim. Bu renge cenupta

1 Aya'da rastgelinmez. Zihninden Efganistan'a ait bütün
2 malûmatını geçirmekleyim. Bir yerde okumuştum: «Efgan
3 dağları sarımsın ve mavi gözlüdürler, bu itibarla da etnoğraf
4 mütehassısları için çok meraklı bir mevzu teşkil ederler.»

5 Ben, böyle dikkatli dikkatli yüzüne bakıp düşünürken, bir-
6 denbire şeyhin gözleri üzerime çevrildi. Hoşlanmadığımı an-
7 latan bir bakış.. Biran için, mavi, tatlî rengin içinden, yanar
8 ispiroya tutulmuş bir iğne kızılığı geçmişti. Bunu belli et-
9 memeğe çalıştığımı sezdim: gülümsüyordum amma, bana bir
10 hoşnutsuzluk çökmüştü. Düşündüğümü açıkça söylemeyi ter-
11 cih ettim; Fransızca:

12 — Efganistan'ın dağlık ahalisinden olmalısınız, dedim.
13 Sarımsın ve mavi gözlüsünüz.

14 Ferahladığımı zannettim. Bu sefer candan gülerek:

15 — Evet.. Galabad'lyum. Siz netelisiniz?

16 — Türkiye'li.

17 Mavi gözler yüzüme dikildi; kaldı. Bu adam, şüphesiz ben-
18 den hâz etmiyor: aramızda ilk dakikadan itibaren bir anti-
19 pati haal olmuştur; konuştuğça, tanıştıkça bu, artacaktır.

20 Her zaman dikkat etmişimdir: Açık ve dürüst iş yapmı-
21 yanlar benden ürkerler, gözgöze gelmekten çekinirler; huzu-
22 rum onlar için hiçbir zaman hoşlandırıcı olmaz. Zahir, derim,
23 yüzümde kolayca aldatılacak bir adam olmadığımı belli eden
24 birşey var, derinleştirici ve teferruata nüfuz etmeğe istidatlı
25 bir bakış... Bu bakışta bir «Görüyorum!» mânası...

26 Fakat, hakikaten, bu, böyle midir? Hataiz, hesapsız tecrü-
27 belerimle anlıyorum ki, kim bakışlarının karşısında kaçamak,
28 çekingen davranıyorsa, ve ben de bir «Kabımda olamamak»
29 diye anlatabileceğim bir huzursuzluk duyduysa, o adamın
30 sonunda dürüst olmadığı meydana çıkmıştır. Seyahat, edebi-
31 yat ve politika hayatı esnasında rastladığım tipler hep bu ne-
32 ticeyi verdi.

33 Oyle olmakla beraber, şeyhin sükûtundan sinirlenerek
34 şapırmağa devam ettim:

35 — Antikaları siz mi gezet toplarsınız?

36 — Kendim de toplanm, başkaları da getirir... Efganda,

- 1 İranda, Irakta, her tarafta ortakların vardır.
- 2 — Demek arasıra gezersiniz.. Hindistan'a, Tibet'e filâna?
- 3 Türkiye'ye de gider misiniz?
- 4 Gözleri çoktan yine kitabına çevrilmiştir; başını kaldırma-
- 5 dan cevap veriyor:
- 6 — Çok az gezerim, Türkiye'ye de hiç ayak basmadım.
- 7 Acaba?
- 8 Bu sırada belediye müstegaarı içerden seslendi:
- 9 — Geliniz, aziz dostum, geliniz; bir ibrik buldum ki...
- 10 Kalktım. Yürürken arkamdan o bir çift mavi gözün, kitap
- 11 sayfalarından ayrılıp beni dikkatle seyrettiğine hüküm ver-
- 12 miştim. Birden döndüm ve tahminimde haklı olduğumu an-
- 13 ladım: Zira Efganî'nin Şeyhin gözlerini anlatamıyacağım bir
- 14 mâna ile bana dikili bulmuştum.
- 15 Alış veris bittikten sonra, antikaacı bize ufacak billûr kadeh-
- 16 lerde yeşil çay ikram etti. Yeşil çay sıcağa, susamağa karşı
- 17 en mükemmel devaymış.
- 18 — Biz, Efganlı'lar çayı çok severiz.
- 19 Biraz geçti; yine o söylüyordu:
- 20 — Biz, Efganlılar çaydan bıkmayız.
- 21 Ve bana öyle geliyordu ki, Şeyh bu «Efganlı» kelimesin-
- 22 de fazla ısrar ediyordu. Maamafih doğru söylemek lâzım:
- 23 Beni merakla, vesveseye düşüren bu noktalar o zaman şuur-
- 24 ula, vazih bir surette görmemiştim. Bütün onları aradan on se-
- 25 ne geçtikten sonra, şimdi anlatacağım bir tesadüfle hatırlı-
- 26 yor, on sene evvel müphem olarak duyduğum hislerin kıymie-
- 27 tini bu tesadüfün tesiriyle takdir ediyordum.
- 28 Bana öyle gelir ki, seçme adamlar bir hâdise karşısında
- 29 sadece - benim gibi - müteessir olanlar, müphem şeyler du-
- 30 yup ruhlarından incinenler değildir; teessirle herşey bir hü-
- 31 kûm verebilenlerdir. Soğuktan veya sıcaktan nebatîlar da te-
- 32 essir duyarlar; fakat korunamazlar, tahakkümünde kalmakla
- 33 iktifa ederler.
- 34 Yeni aldığı antikaları sevinçle bağrına basan arkadaşımın
- 35 arabada dedim ki:

- 1 — Sevimsiz bir adam bu Şeyh.. Ne dersiniz?
- 2 Sözüme ehemmiyet bile vermedi:
- 3 — Hele siz şu ibriğe bakınız, Emevi devrine ait ne değerli
- 4 bir eser!
- 5 Ben diyemedim ki:
- 6 — O herfin gizli bir rolü var, hattâ Efganlı bile değildir!
- 7 Filistin vakaasının başlangıcındaydı; Mısır dönüşü Kudüs-
teki King David otelinde yol arkadaşlarımla beraber akşam
8 vişkisi içiyorduk. Masaların çoğunda İngiliz zabıtları oturu-
9 yordu; kapıdan bir yenisi girdi.
- 10 Bu geleni gözdüm sınyordu. «Nesede görmüştüm acaba,
11 diyordum, işgal zamanı İstanbul'da mı? Kahire'de mi? Va-
12 rda veya trende sivil kıyafette mi?»
- 13 Sonra, birden, aklımdan yeşil tülbentli bir külâh, bir dar-
14 madağınık sac sakal, bir çift inatçı, çiy, sevimsiz mavi göz
15 geçti. Zabıtle karşı karşıya gelmemek için iskemlemin yerini
16 usulcaçık değiştirdim.
- 17 Bir sır sezdiğini belli etmek, böyle, sokaklarında serseri
18 kurşunların dolaştığı ve sabahleyin köşe başlarında ölülerin
19 yığıldığı bir yerde akıllı işi olmasa gerekti.
- 20 Fakat Suriye'ye dönünce, Şeyh efendiyi sormaktân kendî-
21 mi alamadım.
- 22 — Çoktan memleketine gitti, dediler, yerine kardeşini ga-
23 24 lırttı, şimdiki eşyayı satan odur. Kendi halimde saf bir deli-
25 kanlı!
- 26 Amma bu sefer antikaları görmeğe gidecek olan her hal-
27 de ben değildim!

Testi

1 O gün şehre inecektim.
 2 Oturduğum yayla Akdeniz'e bakan yüksek bir sırtta idi,
 3 kenarı fıstık çamı ile süslenmiş bir ufacıcak, akçıl, kayalık
 4 Lübnan köyü. Bu köyü nefti, terütaze, cilalı ve tombul fıstık-
 5 oklar, dağların çıplak, sıcak karnı altında - siyah, gümr ve ka-
 6 bank - Nü tablosundaki bir tutam gölge kadar göz alır, göze
 7 batar, kuytuluk tesiri yapardı.
 8 Ucuzluğuna hakarak dört kişilik otomobillerde yer bul-
 9 mayı tercih ederdik. Dediğim gün şoförün yanına yerleşmek
 10 imtiyazı, çok şükür bana müyesser oldu. Şükrettiğim sebe-
 11 bini şimdi anlayacağız. Zaten ne olsa şoförün yanı iyidir;
 12 arka tarafta üç kişi, haşır neşir olsunlar. Siz önde, kaptan
 13 mevkiinde gibisinizdir: onlara eliniz, eteğiniz sürünmez, te-
 14 nezül edip başınızı bile çevirmiyebilirsiniz. Bu vaziyet bana
 15 hapisanelerdeki siyasi ve adi mahkûmları hatırlatır: Bir dam
 16 altında, bir yolun yolcusu oldukları halde, yine birbirlerine
 17 ne kadar uzaktırlar..

18 Uğradığımız ikinci köyün pazarlı kahvesinde bizi telâşlı bir
 19 kalabalık durdurdu. Arkada boş kalan tek yere, ortaya, iki
 20 eliyle gırtlığını tutan bir genç adam bindirdiler. Her dağlı
 21 Lübnan genci gibi siyahça fesinde henüz kalıncının sıcağı ve
 22 fırçası sezilen lacivert kostümlü biri... Bu adam konuşamı-
 23 yordu, «Ga! Ga! Ga!» diye tek hecelerle bir şeyler anlatmak
 24 istiyordu.

25 İlkönce, aklıma onun bir deli olması ihtimali geldi. Belki de
 26 arkadaşiler de aynı şeyi düşünmüş olacaklar ki, hep bir ağız-
 27 dan sorduk:

28 — Nesi var?

1 Birçok ses cevap verdi, anlamak kabil mi? Sıcak iklim. Ak-
2 deniz kenarı ve liman halkı, lâtinleşmiş halk böyledir; yay-
3 garacı, telâşçı, bal hareketli ve gevezedir. Cevap vermek hu-
4 susunda bile birbirlerini geçmek isterler, mallarını beğendir-
5 mek isteyen ayak satıcısı gibi bir lâfazanlık, bir ağız kalaba-
6 bîği ki. Neden sonra işi öğrendik: Cırtlığını iç tarafından bir
7 eşek arısı sokmuş.

8 — Bu arıyı nasıl yutmuş?

9 — Su içerken!

10 Lübnan'ın yabancıları olan sanır ki, bardaktaki arıyı görme-
11 mis, yutuvermiş. Hayır, böyle değil! Lübnan köylerinde su-
12 yun içiliş şekli bizimkine benzemez: İlk gittiğiniz zaman bir
13 yerde, bir kır kahvesinde veya bir köylü evinde su istediniz
14 mi, önünüze minimini bir toprak testi getirirler, kenarında
15 ufacık, tenasüpsüz emiği olan bir akçıl testi. Sakın bardak
16 beklemeyiniz, bardak kullanılmaz. Fakat testiye de dudak
17 dokundurmak ayıptır, yasaktır. O halde? O halde siz bu tes-
18 tiyi sağ elinizle yukarıya, başınızı geçecek bir yüksekliğe kal-
19 dıracaksınız, ağızınızı havaya açacaksınız ve uzaktan hesaplı
20 şekilde suyu cırtlığınıza dökceksiniz!

21 Yapılır iş mi bu? Ahşkanları «hk lk! Lık lk!» öyle kolay
22 içerler ki.. Dökülen su, yanında hava payı olan bir huni imiş
23 gibi ağızlarından geçer ve boğazlarında düğümlemeden mi-
24 delerine zahmetsizce iner. Beyrut'ta, ikinci derecedeki lokan-
25 ta masalarında; böyle su içmiye alışmışlara mahsus testilere
26 rastgelirsiniz, sıran suları altlarındaki kâselere birikmiş sıran
27 sıran testiler..

28 Acemisi bunu kullanamaz: Yukardan tazyikle gelen su
29 ağızınızda kalır, bir türlü cırtlak boğumlarınızdan geçemez,
30 taşar, göğsünüzden aşağı inip gömleğinizi sıraklam bırakır.
31 İçtiğinizi farzedelim. Ya sıran lezzeti? Bunu, dilinize ve da-
32 mağnıza dokunmadığı için duyamazsınız. Hintyağı ve Karls-
33 bat tuzu içmek için fena şekil değil!

34 Dudak dokundurduğunuz testiye hemen kırarlar. Zahir, har-

1 taşık geçer korkusile.. Bardak kullanmamak da yine bu kor-
2 kudan, biraz da su kılığı çekilen o fakir, taşlık yerlerde su
3 ve para tasarrufundan dolayı olacak.

4 işte otomobile bindirdikleri genç, anlattığım şekilde su
5 içerken, testinin içine gitmiş olan kocaman bir eşek arısı, taz-
6 yikle emziğin dar ağzından fırlamış, gelip gırtlığa, belki de
7 gırtlığın son buğmağına yapışmış.. Yapışmış ve sokmuş. An
8 çıkmış amma iğnesi ve zehiri içerde.. Ekmek, bal, yoğurt, çiy
9 kıyma, falan filân yutturmuşlar faydası yok.. Acı artıyor ve
10 fenası gırtlak şişiyor, ürtülüyor.

11 Acele şehre, doktora gidecek.

12 «Eh, dedik, elbette orada bir çaresini bulurlar» ve yola
13 düzüldük. Bir aralık arkamdakilerde konuşma sesleri fazla
14 yükseldi, döndüm: Hasta ağzını havaya kaldırmış, bir karış
15 açık, tıpkı hayali bir testiden su içiyormuş gibi yutkunmaya
16 çalışıyor, belli ki yutkunamıyor.

17 Yanındakiler:

18 — Nefes alamıyor! Dediler.

19 Evet, nefes alamıyordun; boğulacaktı, boğulmak üzere idi.

20 Şoför:

21 — Çabuk! Çabuk! Diye bağırdık. Fakat altımızdaki
22 meski bir Ford, yokuşlar içi büğrü, diğdik ve minare bo-
23 yu uçurumlarla dolu... Bunu düşününce kendi emrimizden
24 kendimiz ürktük; bu sefer de:

25 — Dikkat! Dikkat! Yavaş! Yavaş!

26 Diye haykırdık. Ben yarım yamalak arapçamı bırakıp
27 türkçe söylüyordum, o kadar telâşa düşmüş, yerimi, yanım-
28 dakileri unutmuşum.

29 Hastanın demin kıpkızıl olan yüzü morarıyor, gözleri
30 büyüyor, dikleşiyordu; burun delikleri de, ağız gibi, açılmış-
31 tı, gerilmişti, kurumuştu. Yanındakiler kravatını, gömleği-
32 nin düğmelerini çözmüşlerdi, göğsü sık sık kabarıp iniyordu.
33 Yani bütün bir ihtinak manzarası...

34 Nihayet çehre çiville boyanmış, şiş alçılı, korkunç, başı
35 bellisiz bir aktar maskesine döndü: iğreti birşey oldu. Araf

- 1 yüze, biraz evvel kanı işleyen, damarları atan, adalesi oynayan yüze yabancılığına yadırganlığını görüyordum. Bana öyle geliyordu ki maskenin altında rahat, canlı, genç çehre, hâlâ vardır, saklıdır, şöyle, açılmak kabül olsa.
- 5 Şüphesiz yok, hasta Beyrut'u bulamayacaktır.
- 6 Yol üstü, büyükçe bir köyde, bir doktor tabelasına rastlayınca durduk. Hemen atladım; ben atladım. Zira arkadaki şerhler artık yanı katılmış olan vücudu kollarından bırakamıyorlardı.
- 10 Kapanı çaldım, arkasında biri bekliyormuş gibi çarçabuk. Hacıdı, bir papaz, uzun boylu, simsiyah vekarlı bir papaz.
- 12 — Doktor burada mı?
- 13 Ağız ağız, kilise sesile cevap verdi:
- 14 — Burada idi. Biraz evvel Allahın davetine icabet etti.
- 15 Ruhu istirahatte olsun, âmin!
- 16 Bütün tüylerim ürperdi, elimle arabayı ve arabadaki gözetirebildim.
- 18 «Rahat etmesine dua edeceğim birisi de orada!» Der gibi.
- 19 Sonra önüme, ardıma, yanına bakmadan koşmaya başladım.
- 20 Öyle sanıyordum ki, ben de gırtlığımda bir arı iğnesi ve yüzümde o çivit renkli maskeyi taşıyordum; ben de korkunç ve yanı ölüyüm.
- 23 Fakat, tuhafı, akşam üzeri aynı köyden ve aynı kahvenin önünden, yüreğim atarak neşesiz eve dönerken baktım, sahanın önünde taşıdığımız yaşta bir genç, toprak testisini havaya kaldırmış, ağzını bir karış açmış, «lak lak lak lak» keşiflerle, korkusuz, düşüncesiz su içiyor.
- 28 Emin olunuz, bütün bildiğimiz hayvanların içinde en ihtiyatlı, ve en ibret almazı insandır.

Fener

1 Beni Hamra aşiretinden Ebû Ali, o gün, ömründe ilk defa
2 olarak, kırk yedi yaşında, bir kasaba yüzü görmüştü; Rakka-
3 ya gelmişti.

4 Çarşı ortasında şaşırıp kaldı.

5 Kaç tane kasap dükkânı, kebabçı, fırın vardı? Dünyanın
6 efini, ekmeğini buraya yağmışlardı; halk birikmiş, yemekle,
7 zalmakla bitiremiyordu. Kumaş toplanın çokluğuna da hay-
8 şret etti; birbir üstüne kat kat bütün aşiretler giyinse tükenir
9 şey değildi. Renklere de akıl erdiremedi; bunları yağmur
10 mevsiminde gökte gördüğü eleğim sağmanın her çizgisinden
11 boy boy, biçim biçim boyamışlardı. Niçin? Niçin bu kadar
12 örtünmeli ve neden siyahla beyazdan başka renklere rağbet
13 göstermeliydi?

14 Hükümet konağına da uğradı; büyüklüğüne; ille merdiven-
15 lere ve o iki de bir öten zillere, çömelip uzun uzun, şaşkın
16 başını baktı.

17 Sonra sersemleşmiş bir halde dönerken pazar meydanında
18 önüne bir çerçici sergisi çıktı; yüz çesit esya dizilmiş bir yer
19 sergisi... Bunun önüne de ak entarisile kara maşlahını toplar
20 yapıp çöktü.

21 Ne varsa, havandan firketeden, saç maşasından iskaraya
22 kadar sordu. Çerçici sabırlı bir Süryani idi. Hepsine cevap
23 veriyor, tariflerini yapıyordu. Nihayet birşey kaldı: Tek cam
24 gözlü bir parlak kutu:

25 — Bu nedir?

26 — Acıbe!

27 — Neye yarar?

28 — Şurasını çekince ışık salar.

1 Ve sürmesini itti, tek gözün camı içildi: sürmesini geri
2 aldı, aydınlık kesildi.

3 Ebû Ali hayran kalmıştı.

4 — İnsanın elini yakmaz mı?

5 — Yakmaz.

6 Parmağını ihtiyatla dokundurdu, soğuk buldu.

7 — Işığı tükenmez mi?

8 — Tükenmez.

9 Ebû Ali cesarete geldi, sürmeyi kendisi çekti, ampül yandı;
10 çeriye tepti, ziya söndü.

11 — Kibrit de istemez mi?

12 — İstemez.

13 Derin derin, kederli kederli düşünmeğe koyulmuştu. Ne-
14 den sonra sordu:

15 — Kaç meciדיye bu?

16 — Sana ikiye olur, Kaymakam beye dörde sattım.

17 İki meciדיye, yani çürük para hesabı ile elli kuruş. Bedevî
18 için çok para idi; üstüne üç daha koyarsa kabilenin incisi kal-
19 ıyacağı olurdu. - Onun kalsun telâffuz ettiği bu kadın ismi bizim
20 Gülsümümüzdür: zaten şöhreti Mısır muğannîyesinin adı da
21 Umnükalstündür, Umnügülstün değil - daha fenası yanında,
22 Luçkuruna bağli yalnız on tane ikilik gümüş para vardı. Bütün
23 serveti, yani istenilen bedelin yarısı!

24 Yine düşünmeğe koyuldu. Bir aralık dikkat etti: Öteki be-
25 rleri, kadın ve erkek müşteriler, serginin önünde durup pazar-
26 lık ediyorlar ve çok defa uyuşup esyayı eksikliğine alarak, mem-
27 nun ediyorlardı. Fakat Ebû Ali bu işe alışkın değildi: ömrün-
28 de çarşıda bir mala ilk müşteri oluşuydu. Bir de içinde ufak
29 bir düğüm duyuyordu: Niçin bu adamlar o güzel fenere
30 - kibritsiz yanıp ışığı tükenmeyen, is ve duman vermeyen
31 fenere - alıcı çıkmıyorlardı.

32 Şüphesi arttığından tekrar sordu:

33 — Ateşi sahil, eksilip bitivermez mi?

34 Satıcı katolik Süryaniydi, tekrar yalan söylemiş olmamak
35 için sadece:

1 — Demin anlattık ya! Cevabını verdi ve akşam yaklaştı.
2 ğından esyasını, öbür uçtan, toplamağa koyuldu.

3 Öteki uçkurundaki ilmiği çözmeğe başlamıştı. Süryani al-
4 dırılmaz görünüyordu; fakat bekliyordu. On adet ikiliği, gö-
5 züyle, daha bazın içinde iken uzaktan saydı. Bedevî'nin bun-
6 ları, yanyana, yere dizmesi bitince avuçlayıp cebine attı ve
7 feneri çenesile işaret etti:

8 — Ali

9 Ebû Ali bir mal sahibi olduğunu yüreğinin bayılması şa-
10 kerlenmesinden sezdi; evlendiği ve deve aldığı zaman da
11 böyle olmuştu: Kalbi İngiliz seyyahının vâha kuyusu başında
12 unutup bıraktığı ıslak sabun kalıbı gibi göğsünün içinde kay-
13 paklaşmıştı; başka tarafa kayıp gideceğe benziyordu.

14 — Binbir gece kıssasındaki Alâettin'in feneri şimdi bende!

15 Diye düşündü. Zira sihirli fener hikâyesini, bütün urban
16 gibi o da kulaktan bilirdi.

17 İşte, Ebû Ali böyle bir sevinçle, batan güneşin kızılığında
18 Fırat'ı tulumla geçti, feneri ıslanmasın diye, başı üstünde, ke-
19 fîyesinin ağeline sarmağı sarılı olarak... Sonra çöle tuttu, se-
20 her vakti çadırına ulaştı.

21 Üç gün sonra haber verdiler: Beni Hamra aşiretinden biri
22 beni görmek istiyormuş; bu aşiret bize yardımcı, muti idi.
23 «Gelsin!» dedim. O sırada Estersuvar bölüğü kumandanı
24 olarak Badiye'de bulunmakta idim. Badiye diye Fırat'ın garp
25 sahiline derler, Badiyetüşşam. Yanına Ebû Ali'yi soktular.

26 — Esselâmualeyküm ya bâşâ, dedi, büyük bir derdim var.

27 Ve koynundan elektrik fenerini çıkardı, karakolun tahta
28 masasına koydu.

29 — Işığı tükendi, çaresini ancak sen bulursun.

30 Hikâyesini de, söylediğim gibi, anlattı.

31 Estersuvar bölük kumandanı, Mevrutiyetten ervel, Badi-
32 ye'de güneşi bile geri çevirmeğe kadir bir üstün adam sayı-
33 lırdı: «Şakkülkamer» mucizesi onun için hiçti. Gazetelerde
34 okuduğuma göre şimdi, meselâ bir Aneze aşireti reisi Ho ko-
35 miserlerle, başvezirlerle düşüp kalkıyor, bir masada yiyor.

- 1 bir otomobilde geziyormuş; «Emir» ünvanını almış, mebus
2 okuyormuş, hükümete kafa tutuyormuş... Ben onun dedesi-
3 ni Çavuş Şebinkarahisar'lı Kara Ömer'in katiri önünde, ya-
4 yaza, on beş saat yürüttür; Deyrüzora mutasarrıfın huzuruna
5 gönderirdim!
- 6 Ebû Ali'nin fenerini elimne aldım, evirdim, çevirdim, bak-
7 tım pili kaymış... Çekmecemün içinde, kendisine gösterme-
8 den, bir kâğıda şikâstirdim; yandı.
- 9 — Ali!
- 10 Aldı; sürgüsüne bastı, şifârlı ışık belirdi.
- 11 Ebû Ali sasmadı: benim bunu yapacağıma o kadar emîn-
12 di ki...
- 13 — . . . Fakat, diye ilâve ettim, tilsim koydum: Her gün,
14 iki defa, güneş doğmadan ve hatar batmaz Sultanın ömrüne
15 dua etmeği unutturmuş yine söner. Henü bir daha da yanmaz.
- 16 — Allah yensuru sultana!
- 17 Ebû Ali bir daha yanıma gelmedi. Elbette pil tükenmiş,
18 vahut ampülün teli yanmış, fener, muhakkak sönmüştür. Sön-
19 müştür amına o, padişahı dusanda kusur ettiğine zahip ola-
20 cak kabahatı kendisinde bulmuş ve onun için de, korkusun-
21 dan bir daha yanıma çıkmak cesaretini gösterememiştir.
- 22 Haddine mi düşmüş? Kızırırsam kendisini değil, seyhini
23 bile kırk katım kuyruğuna bağlarım, masailardaki gibi kırk
24 garça ederdim!

Zincir

- 1 İssiz, güçsüz kaldığım gurbet ellerinde köşe penceresi, ken-
- 2dimce, Abdülhak Hâmid'in «Kürsü temasası yerine geçerdi.
- 3 Yabancı memleketlerde küçük bir kasabaya sokulup uzun
- 4 müddet yaşamaktaki azabın ne olduğunu bilir misiniz? Beş.
- 5 Son gün çarşı sokak gezdikten sonra tanıdık çehre, alışabile-
- 6 ceğiniz yer bulamamaktan bezer, odanıza girer, yalnızlığın
- 7 içine sinersiniz.
- 8 Çam dallarında sallanan bir turtul torbası gibi kafanızın içi,
- 9 mütemadiyen, gece gündüz kıvrılıp bükülün soğuk teması
- 10 düşüncelerle dolu, hareketli, ağır, yüklüdür.
- 11 Can sıkıntısının bir sesi vardır; bunu ancak, hâyle bir za-
- 12 rmanda, o gurbet odasında duyarsınız: Eski mobilyaların tah-
- 13 talarını dişliyen gizli kurtların bir teviye çıkardığı kenirici,
- 14 işleyici ses... Hirden eskiyiveren gönlünüzde bu kurdu ve
- 15 bu sesi işitirsiniz ve oyduğu delikten incecik tozlarının içinize
- 16 biriktiğini duyarsınız.
- 17 Şayet iradesiz bir adamsanız az zamanda çürüyüp çökme-
- 18 niz pek mümkündür.
- 19 Ben çökmek için köşe penceresinden ayrılmazdım; kö-
- 20 şe penceresinden dünyayı seyredirdim.
- 21 Köşe penceresinden dünyayı seyretmek insana mübalâğah
- 22 bir fikir gibi görünür. Bir pencere, nihayet bir sokağı, birkaç
- 23 sokağı görebilir. Bir sokak ise dünyanın kaç milyarda biridir?
- 24 Fakat böyle düşünmemeli: Bahri Muhitten aldığımız bir
- 25 bardak su, o geniş denizin trilyonda biri değildir; amma bü-
- 26 tün o ummanda mevcut unsurların bu minimumu kadehte tam
- 27 bir terkibi mevcuttur. Hattâ kadehe de lüzum yok... Bir dam-
- 28 lası bile deniz hakkında bize ilmi bir fikir vermeğe yetişir.

1 Başka cihetten düşünülürse, Okyanus'u bir bardak veya
2 kaşık içinde daha fenni, daha sahici olarak görebiliriz; Azı
3 ve ufağı incelemek elbette çoğu ve büyüğü tetkikten kolay-
4dır; kolay ve doğrudur.

5 Köşe penceresini, işte, ben, bu itibarla insan muhitinin bir
6 camlası üstüne çevrilmiş bir mikrôskop camı addederim:
7 Baktığımızı sanki büyültür. Rasathaneler nasıl gökleri ve yıl-
8 dızları temaşa için havaya uzanmış birer fen gözü ise köşe
9 penceresi de yeri ve yerde yaşayanları seyretmeye yarar, zemine
10 çözülmüş birer tecrübe gözlüğüdür.

11 Onun içindir ki, penceremden sokağa kendimize bakmayı,
12 göğe dalıp kalmağa tercih ederim. Bu basit teleskobun önü-
13 B re geçip insanlarla hayvanları tetkik pek hoşlandığım eğlen-
14melerin başında gelir.

15 Karşıdaki komşum cenebî zabitanın bir «Buldok» cinsi
16 köpeği vardı. İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydan-
17 da, yanakları kof ve sarkık, burnu gökük, aksi bir köpek...
18 Bana buldok surati bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir
19 dişçiye tam takım yapma diş yaptırıp ta çene kemikleri gö-
20 kerek çehresi tanıtmıyacak şekilde giren eski somurtkan memur
21 tiplerini hatırlatır.

22 «Buldok», değişiklik olsun diye, sanki asi yüzüne kor-
23 kung, gamlı, hadbin bir karnaval maskesi geçirmiş bir kö-
24 pektir. Dikkat ederim, bu işreti kara suratı düğürmemek iş-
25 ter gibi boynunu dimdik tutar.

26 Komşunun «Buldok» u suratına, gördüğüm maskelerin
27 en sertini, en tiz gösterişlisini asmıştı. Dünyaya parçalanıp
28 yok edilecek lüzumsuz, zararlı, iğrenç bir şeymiş gibi kin ile,
29 anarsist gözü ile bakıyordu.

30 Günde iki kere Senegalli izbandut bir nefer - kardif kö-
31 müründen halkolmuş, et ve adalesi ziftle yağrılmış bu yarı
32 insan - onu zincirinden sıkı sıkı tutup hava aldırmağa çıka-
33 rıyordu.

34 Fakat ne zorlukla... Transatlantik vapurlarımız bacasına
35 benzeyen o simsiyah köpek, kaskoca adamı, âdeta, iri şilep-

1 leri çekip götüren tomorkörler gibi sürüklüyordu.

2 Hayvan, dalma, soluk soluğa kulaklar dindik, gözler fırl
3 hul ve çehre hiddetinden karmakarışık, bumburuşuk!

4 Zincirden boşanıverse, şüphesiz, önüne insan ve hayvan
5 ne gelirse, neresi gelirse, hemen mengene gibi tuttuğunu be-
6 rakmaz, sert, yaylı pençesinde koptuğunu göreceğiz. Hele bir
7 kedi, bir köpek geçmiyor mu, Juju hırandan boğuluyor. Ne
8 haylamalar, ne ulumalar, ne inlemeler!

9 Zavallı Senegalli, bir türlü lâfzayamadığı «j» leri değişik-
10 tirerek:

11 — Susul Susul

12 Diye ne kadar bağırsa, hattâ belindeki kayışla vursa na-
13 file.. Juju kıyamet koparıyor, fırlıyor, eşiniyor, atılıyor; zap-
14 tedilmez bir hale geliyor. O zaman, çaresiz, çeke çeke, ko-
15 pant gibi tekrar eve sokuyorlar. Balkondan uzanan peniyar-
16 h ve dağınık saçlı bir frenk karısı, ıslak köpek tüyü gibi kok-
17 tuğu vehmini veren etekleri havalanarak iltifat ediyor:

18 — Juju! Juju geri!

19 Ve şokağın sükûneti de geri geliyor.

20 Kendi kendime soruyorum:

21 — Bir gün, zinciri kopuverince ne olacak? Acaba ne kı-
22 yametler kopacak?

23 Nihayet, bir gün, bu korktuğum, beklediğim, merak etti-

24 ğim hâdise vuku buldu; Juju'nun zinciri, zencinin elinde kal-

25 di. Köpek, mancınıktan kurtulan bir taş gibi fırlamış, biran

26 içinde gözden kaybolmuştu. Arkasından yetişemediler, git-

27 tikçe uzaklaşan ve sokaklar arasında gittikçe sönerek akse-

28 den havlamalar, «kadar!

29 «Buldok» kasabayı altüst etmiye gitmişti; kimbilir ne fa-
30 cialar işitecektik?

31 Halbuki öyle olmadı:

32 İki gün sonra Juju'yu zincirinde çok sakin gördüm. Demek

33 ki dönmüş veya bulunmuştu, ve muhakkak ki daha azılı yer-

34 li köpeklere rastgelmiş, el sillesini tatmış, yersiz, yurtsuz kal-

35 mış. Hanyayı Konyayı öğrenmiş, açığı denemiş, Senegalli

- 4 bekeçisini, penivarı gözçüsünü arkasında bulamayınca bütün
 2 azgınlığını, kaba sığmayan öfkesini bırakmış, sünepelenmişti.
- 3 Hava almaya çıkardıkları zaman, artık, hürriyet eskisi ka-
 4 dar ona cazibeli görünmüyordu; zinciri tahammül edilmez
 5 bir yük gelmiyordu.
- 6 Hattâ, daha sonraları, nelerin yanında başsız dolanmaya
 7 koyuldu; ayakları dibinde zincirsiz ve uslu yürüyor, dünyaya
 8 filozof gözüyle, hiddetli değil, düşünceli bakıyordu. Bu göz-
 9 ler, anlamaya başladığı dünyayı artık taşıyordu.
- 10 O eski korkunç mahlûk, zinciri çıkınca, basbayağı bir kö-
 11 pek olmuştu. Evvelce yanına yaklaşmayan mahalle çocukları,
 12 etrafını sarıyorlardı.
- 13 — Susu! Susu!
- 14 Diye alay ediyorlardı. Aldırmıyordu bile... Zira bütün
 15 mahabetini, kahramanlığını o kopmayacak sandığı zincire
 16 borçlu idi.
- 17 Eminim ki Juju'nun gamlı gözlerinden arasına, uzak, sahil
 18 bir hatıra gibi bu zincir geçiyor, köpek zincirini arıyordu.

Gözyaşı

- 1 Yeni tuttuğu hizmetçi kadına dedi ki:
 2 — Dilin Anadolu'luya benzemiyor. Rumeli'li misin sen?
 3 — Serfiçe köylerindendim. Alnımın yazısı imiş, buralara
 4 düğtüm.
 5 Anlıyor ki vaktile sarıya imiş, mavî gözlü imiş. Sırdı saç-
 6 ları küçük aktar dükkânı bebeklerinin ne kıla, ne de ota ben-
 7 ziyen. dokunsanız hoşdüyacağını sandığınız cansız, kuru, so-
 8 luk rengini, şeklini almış. Gözleri eski şekerlenmiş şuruplar
 9 kadar donuk, fersiz, katı, suyu çekilmiş.. Dibe çökmüş bir
 10 gam tortusu. Bu kadar kuru, kabuğa benzeyen göze hiç rast-
 11 lamamıştı. Belli ki bu kadın akşam rakısı zamanında, onun
 12 zevkini kaçıracak.
 13 İçinden:
 14 — Bir başkasını bulunca savarım!
 15 Dedi. Fakat hikâyesini dinlediği için savamadı:
 16 Balkan muharebesi kopunca, hududa çok yakın olan köy-
 17 de, bir akşam üstü şu korku yayılmış: Düşman geliyor!
 18 Bu gelen o zamanki düşman din ve ırz düşmanıdır da..
 19 Müslüman erkeği süngüliyecek ve Müslüman kadını kirlete-
 20 cek. Bütün köy halkı, mal, mülk ne varsa bırakıp kaçmaya ka-
 21 tar veriyor: bir anda at, öküz, araba, firar için ne vasıta var-
 22 sa hepsi hazır oluyor.
 23 Dul Ayşe de hazırdır; bir atın üstündedir. Arkasında, beş
 24 yaşındaki oğlu, belinden sımsıkı sarılmış. Önünde üç yaşın-
 25 daki kızı bir kuşakla dizlerinden eğere bağlı, kucığında bir
 26 yaşına basmayan yavrusu uykuda..
 27 Tepelerinden, ara vermiyen, soluk aldırılmıyan bir yağ-
 28 mur iniyor; kış başlangıcı yağmuru.. Biliyorlar ki bu devam
 29 ederse ovayı su basacaktır; çaylar kabarcak, nehirler taşar.

- 1 / cak, köprüler çökecek, yol, iz kalmıyacaktır. Islak gece için-
 2 de, sırsıklam bir kafile, kimi yaya, kimi atta koşuyor, kaçıyor.
 3 Ondeki ümit ordumuza yetişmek, arkadaki korku, düşman
 4 ordularına çığnemek!
 5 Öne bakıyorlar: Çamur, yağmur, karanlık.. Şunşek bile
 6 çakmıyan koyu, değişmez bir karanlık. Arkaya bakıyorlar:
 7 Yine öyle, bataklıklar, su tabakaları, gece.. Dinliyorlar: U-
 8 zaklarda kabaran detelerin yüküü uğultusu ve yakınlarında
 9 çamura batıp çıkan ayakların boşuk hisirtisi.
 10 Ayşe beline dolanan ufak kolların ara sıra gevşediğini
 11 duyuyor:
 12 — Uyuma Ali, diyor, uyuma!
 13 Önündeki baş yavaş yavaş dikliğini kaybediyor, dizine
 14 doğru eğiliyor:
 15 — Uyuma Eminem, diyor, uyuma!
 16 Sonra kucagında kıpırdanmalar başlayıp hafif ağlamalar
 17 hisitilince:
 18 — Uyu ciğerim, diyor, uyu Osmanım!
 19 At ikide bir sürçüyor, kapanıyor, soluyor, kendisini topar-
 20 lıyor; yine gömülüyor, yine silkiniyor, yine ilerlemeye çaba-
 21 lıyor. O, yaşlı, romatizmalı, horada bir heygirdir. Toprak ise
 22 gittikçe civık bir hale gelmektedir. Yağmur kesilmek bilmec-
 23 diğinden saplansp kalmaları veya taşan bir ırmığın akıntısı-
 24 na kapılarak boğulmaları ihtimali çoğalıyor.
 25 Ayşe, yavzularına sarılarak ölmeği, artık, atın ve kendisi-
 26 nin kudretsizliğine bakarak lena bulmamaktadır. İçindeki en
 27 dehşetli korku şimdi budur: Atından ayrılarak üç canlı yükü
 28 ile yayan kalmak.
 29 Nihayet bu oluyor.
 30 Evvelâ çöken, sonra da başını uzatıp yan üstü uzanan, bir
 31 türlü kalkınak mecalini bulamıyan atın iniyorlar; çarçabuk
 32 iniyorlar: Zira durmadan ilerliyen felâket kafilesinden ayrı
 33 düşmek Ayşe'ye hepsinden daha korkunç geliyor.
 34 Fakat geride kaldığını anlayıp bir müddet sıkı yürüyünce
 35 artık bu üç çocuğu birden taşınak, sürüklemek imkânı kal-
 36 madığını görüyor, hem koşuyor, hem düşünüyor: İkisini ol-

1. Son kurtarmak için birini feda etmek, hafiflemek lâzımdır.
2. Hangisini?
3. Ayşe, yanında diz kapaklarına kadar çamurlara bata çıka yürümiye çalışan Ali'nin minimini elini bırakmak istemiyor.
4. Boynuna dolanan mecalsiz kolları da çözmeye cesareti yoktur. Kucağındaki ıslak, hareketsiz, sessiz bohça ona zaten can-
7
7. az gibi görünüyor. Belki kendiliğinden, soğuktan, sudan, ha-
8
8. vasızlıktan, ezilmekten ölmüştür. Ananın bir ümidi budur:
9 Yaşamadığını anlıyarak, azapsız, kundağı bir tarafa, en az
10 çamurlu, en az batacak yere bırakıvermek...
11. Bütün o kıyamet içinde, elinden tuttuğunu ve omuzunda
12 taşıdığı sürüklerken kucağındakine eğiliyor, dinliyor.. Ses
13 bitmemek, hareket duymamak ümidile dinliyor ve yavrusu-
14 nun kışık kışık, ılık ılık ağladığını duyuyor, seyyah!s diyor.
15. Bu sırada, ilerliyen kabile, selin batıra çıkara, vuta çarpa
16 sürüklediği bir enkazdan-başka birşey değildir. Karanlığın
17 içinde düşerek çamurlara gömülenler, üstüne basılarak ezi-
18 lenler çoktur. Ayşe, hâlâ yükünü atmaya kail olamıyor. Yü-
19 zü ve vücudu belki de, yağmurdan fazla soğuk soğuk dök-
20 üldüğü terle ıslanmıştır. Soluk soluğadır. Dizlerinde, ayaklarını
21 çamurdan çekebilecek kudret gittikçe azalıyor, kollarında ve
22 boynunda öyle bir kesiklik, bir uyuşma, bir karıncalanma,
23 nihayet bir dayamayıp var ki.. Gözlerini kapıyor, sol kolunun
24 açılıp yükünü, kendiliğinden, bıraktığını ancak yanı anlıya-
25 biliyor.
26. Şimdi göğsünün üstünde başka bir yük, daha ağır, fakat
27 daha sıcak, daha canlı, soluyan ve sarıdan birini hissediyor:
28 Ali, gemi aziya almış, bir atın arkasından, üzengiye takılı çe-
29 kilen bir ceset gibiydi, yürünüyordu, yüzükoyun, elinden ana-
30 nana bağlı, sürükleniyordu. İşte o, şimdi, bağrının üzerinde-
31 dir. Uzun bir hasretten sonra birbirlerine kavuşmuşlar gibi
32 kokuluyorlar, belki de seviniyorlar. Kaçma hâlâ devam edi-
33 yiyor, yağmur ve çamur da beraber...
34. Böyle birkaç saat mi, yoksa birkaç dakika mı yine koşu-
35 yorlar; koşuyoruz sanıyorlar. Ayşe tükeniyor, demin yolda
36 bıraktıkları at gibi yere uzanıp vereceğini anlıyarak, haykır-

1 mak, birini imdadına çağırarak istiyor. Yine koşuyor ve bit-
2 den, acayip bir halilik, bir canlılık duyuyor, ileriye hamle
3 ediyor.

4 Neden sonra anıyor ki baynundan satılan zavut.. ufak kol-
5 lar artık yoktur; Emine de dökülmüştür.

6 — Çık sırtına Ali, diyor, iyice sarıl, sıkı sarıl, sakın gev-
7 şeme!

8 Ve böyle, kanının son atesini yakarak, kayıp düşerek, yine
9 kalkarak, yine yuvarlanarak yağmur, ter, gözyaşı yüzünü yı-
10 kaya yıkaya, burteviye, mola vermedeği yürüyor. Ali'sini
11 kurtarmış olmak sevincile, Öbür felâketlere katlanıp ümit için-
12 de yürüyor, kabileye yetişiyor, kabilenin önüne geçiyor, kafi-
13 leyi geride bırakıyor ve seher vakti ay yıldızlı bir ıslak bay-
14 rak çekili küçük bir kasabaya varıyor. Yükünü bir cephaneye
15 sandığının üstüne indiriyor.

16 — Kurtulduk Ali, diyor. Kalk Ali!

17 Ali kalkmıyor, kimildanmıyor. Ayşe, saatlerdenberi bir ce-
18 set taşıdığına anlamıyor, anlamak istemiyor, hâlâ:

19 — Kalk Ali, kurtulduk Ali.

20 Diyor, gülümsüyor, mütemadiyen. geceki yağmur gibi dö-
21 kulen coşkun gözyaşları içinde gülümsüyor.

22 Hizmetçi donuk, fersiz, katı suyu çekilmiş kuru böcek ka-
23 buğu gözlerini işaret etti:

24 — Bey, dedi, işte o gündenberi ben ağhyamam, ağlamak
25 istesem de bilmem ki neden, gözlerimden yaş gelmiyor!

Keklik

- 1 Köy zenginlerinden Zülfü Ağa ne zaman sorulsa avda idi.
- 2 Çocukken, ağızdan dolma bir tüfekle avlandığı sırada ken-
- 3 di kendisini yaralamış, bir gözünü kaybetmişti. Bunun intika-
- 4 mını şimdi, tek gözüyle bir teviye kuş peşinde dolaşarak çı-
- 5 kanyordu. Fakat çocukluğunda yaptığı ilk kazah av ona fena
- 6 bir lâkap takmıştı; halk arasında Kör Zülfü diye anılırdı.
- 7 Kör Zülfü, bundan kurtulmak için bir çare buldu, hacca
- 8 gitti ve dönünce artık Hacı Zülfü Ağa oldu.
- 9 Bir bahar sabahı şehirde kendisine rastgeldim. Tüfeklerle,
- 10 köpeklerle, heybeleri ve adamlarile otomobiline biniyordu.
- 11 — Uğurlar olsun, Hacı Ağa!
- 12 Dedim. Beni iyice görmek için sağlaım gözünü yüzüme
- 13 çevirdi.
- 14 — Buyur, dedi, keklik avlamağa gidelim!
- 15 — Dağ, tepe dolaşmaya mecalim yok, diye cevap verdim,
- 16 gripten yeni kalktım.
- 17 — Bu, öyle, bildiğin keklik avı değil... Bir emahfazalı
- 18 yere oturacaksın, kuşlar takım takım senin önüne gelecek,
- 19 atacaksın. Uşak avı mı sanıyorsun?, Paşa avı!
- 20 — «Alaca» ile mi avlanacaksınız?
- 21 — Hayır, kancık sesile... Hak, bahar vaktindeyiz. Bahar
- 22 sade insanların değil, kuşların da aklını başından alır.
- 23 Halep içinde bahara delâlet eden işaret yoktur.
- 24 Sıcak iklimlerin ağaçsız ve kiremitsiz her taş şehri gibi tek
- 25 bir renk ve değişmez bir ışık ile kaphız; mevsimleri içeriye
- 26 sokmuyoruz. Düşündüm ki şimdi Hacı ağanın gideceği yer-
- 27 lerde bademler çiçek açmıştır; tarlalar yeşermiştir; şurada,
- 28 burada, köpüklü bulutların akisleri sallanan su birikintileri

1 görülmekte, kurbağa sesleri duyulmaktadır. Halep'te güneş
2 taş duvarlı ak sokakların cenderesine tıkanıp için bir nevi
3 ışık dumanıdır; duman gibi fazla koyu, boğucu, âdeta isli, göz
4 yumurturucu ve şaşırtıcıdır. Halbuki kırlarda genişliğe serilmiş,
5 Sincelmis, renklerle yoğurularak, süzülerek elmasıyeleşmiştir.
6 — Giderim! Dedim.

7 Av yeri seçildikten sonra Zulfü Ağa emir verdi:

8 — Getiriniz «Nazlı» yı!

9 Sonra bana döndü:

10 — Çığırkanın adını Nazlı koydum. Bir zamanlar keklik
11 sekisli yasma bir Nazlı da benim ve benim gibi birçok deli-
12 lkanîlânın canını yakmıştı!

13 Biraz sonra kâhya, kucakında üstü simsiki örtülü birşey
14 taşıyarak ve yaş topraklarda düşmemeye çalışarak yanımıza
15 geldi. Örtüyü usulca, sarımadan, sallamadan ağır ağır kal-
16 lı dırdılar:

17 Örne daldan dar bir kafes içinde bir anaç keklik...

18 Kuş açık havaya çıkınca şöyle bir kabardı, ayağının biri-
19 sini, tırnaklarını açarak ileriye uzattı, silkindi, kırmızı halkalı
20 gözlerinin beyaz perdelerini açtı kapaya bize baktı; hafifçe
21 güğüdüdü.

22 Götürüp uzakta bir çalılığın arasına sakladılar.

23 Beklemeğe koyulduk.

24 Dişi keklik, yeşil dekor içinde, gevrek gevrek, istekli istek-
25 li, bir operet maşukası kadar süslü ve sevimli çağırmağa baş-
26 lamıştı.

27 Neden sonra, yamaçlardan kalın örtülerle birçok cevaplar
28 duyuldu. Akşam üstleri kırlarda keklik sesi işitmemiş olanlar
29 bu saate ve bu tabiate yakışan en hoş nağmeyi duymamış-
30 lar demektir. Gölge düşmüş sulara, ürperen otlara, ovada
31 sürülerin dönüşüne ve havada tütsülenen bahar kokusuna
32 yarasan en güzel ses!

33 Hacı Zulfü hazır ol beyim! dedi.

34 Dişi davetine can atan bir iri keklik çalılığın arasından ötü-

- 1 müze çıkıvermişti. Bana hursından gerilmiş gibi göründü;
2 pençelerinin üzerinde yürüyordu; sese doğru giderken cakala,
3 hovarda, hasan bir hali vardı. Ne zarif, ne mert, ne dinç bir
4 kuştu; her tarafından hayat taşıyordu.
5 Yanımdaki fısıldadı:
6 — Haydi!
7 Tetiğe dokundum. Yerde bir çırpınma...
8 Böyle, bir ikinci erkek kuş geldi, bir üçüncü, bir dördün-
9 cü... Toprağı eseliyerek, kanlar içinde, tüyleri dağıla dağıla
10 uğrunda can verenlere diş kayıtsızdı. Hattâ sesi, bu zulüm-
11 den zevk alıyor gibi gittikçe tatlılaşıyor, civeleklaşıyor, git-
12 tikçe naz ve cilve kesiliyordu. İçimden susmasını istiyordum;
13 fakat, Hacı Ağa ile usaklarına karşı merhametli, muhallebici,
14 İstanbul çocuğu görünmekten utanıyor, vuruyordum.
15 Bir aralık iki erkek keklik ayrı ayrı çahların içinden ortaya
16 çıktılar; birbirleriyle boy ölçüştüler. Kızıl kurdelâli boyunları
17 şişmişti; gözleri kor kesilmişti, ateş saçarak bakıyorlardı.
18 Sonra kanatlarını yere sürdüler ve homurdanarak tutuştular.
19 Dişi hâlâ ötüyordu; daha keyifli ötüyordu; kıkır kıkır, kıvr-
20 rak kıvrak, neşeden katılarak, zevkten taşarak ötüyordu.
21 İşte o zaman müthiş birşey gördüm:
22 Ortada üçüncü bir keklik vardı; bu keklik kavga sırasında
23 gelmişti, tüfeğin patladığını işitmiş, kuşların vurulduğunu gör-
24 müştü. İşte bu keklik ölüm tehlikesini hiçe sayarak pençeleri
25 üzerinde yükselmiş, göğsünü dikmiş, dişinin gizlendiği çahla-
26 ğa doğru, o kahpe sesine doğru, önüne geçemeyeceği bir cin-
27 siyet hursile pervasız yürüyordu.
28 Onu da vurduk.
29 Hacı Zülfü:
30 — Bizim Nazlı bin altın değer! Diye öğünüyordu.
31 O gündüdenberi, insanlara da kadınlar için vuruşup dövüş-
32 tüklerini, mücrim ve maktul olduklarını işittikçe hep bu kek-
33 liği hatırlar ve kulağında hep o çığırkan sesi duyarım.

Akrep

- 1 Hadidi denilen en iyi cins Halep yağı toplamak için aşî-
2 zetlerin yayıldığı çok semiz, çok kokulu, sıcak otlarla kaplı
3 Bahar çöllerinde dolaşıyordum.
- 4 Yolum kasabaya uğradı.
- 5 Bir Roma harabesi üzerine yeniden kurulmaya başlanan bu
6 corak Badiye limanında mutasarrıf eski bir mektep arkadaşına
7 çkmıştı. Hukukta beraber okumuşuz. İşsizlikten, eğlencesiz-
8 likten, sohbetsizlikten humalıyordum, yakamı bırakmadı.
- 9 İmkân olsa hükümet konağındaki odasına da benim için
10 bir masa koyduracaktı: çalışma saatlerinde de karşılıklı otu-
11 rup İstanbul'dan bahsedecektik. Uzakta kalenlar için İstan-
12 bul'un kaldırımları bozuk değildir, sokaklarda çamur ve süp-
13 rütü yoktur; tramvaylarda ve vapurlarda azap çekilmez.
- 14 Musluklarından Terkos yerine kevser akar, sersemletici İodos
15 lik bir buse, dişleyici poyrazı bir serin nefestir. Bithassa çöl-
16 de onu konuşurken hep beyaz yelkenlerin kayıp gittiği su-
17 rup renkli denizler, avize gibi şıkırdıyan pınarlar, çınar ve
18 çitlenbik gölgeleri, çilek tarlaları, fulya bahçeleri, tüy gibi
19 ince kadınlar ve ağızlarından şekerleme kadar tatlı sözler
20 dökülen kızlar görürsünüz.
- 21 Yalnız görmezsiniz, dokunursunuz, tutarsınız, kucakları-
22 nız da... Kokusunu duyar, tadını alırsınız. Leylak dalları yit-
23 zünüze sürülür gibi olur; kadın bluzlarının kabarıklığı, sanki
24 elinizin altına girer.
- 25 Bu hatırlayışlar o kadar canlıdır, özlidir ve sonu o nisbet-
26 te acıklıdır, fütur vericidir.
- 27 Bereket ki, ikide bir çölde aşîret kavgaları, kanlı vakalar
28 oluyar, diyet işleri çkıyor, mutasarrıf ara bulmaya, fikir ya-
29 nırtırmaya gidiyordu.

Bazan beni de beraber götürüyordu.

Her gittiğimiz aşiret şeyhinin ziyafetler vermesi âdetti:

Halka develer, bize kuzular kesiliyordu. Yere sıralanmış kocaman lengerlerdeki kösele renkli, yarı çiy, kızgın, kokulu ve ekşi deve etlerine kirli entarili donsuz bedeviler bir akbaba sürüsü gibi saldırmıyorlar, öyle, didikliyerek, bizi tiksindirerek yiyorlardı. Kuzular ise güzel postlarından ayrılınca demin, kurdaki o iştihâ verici tombulluklarını, temizliklerini kaybediyorlar, kaynamaktan etleri kemiklerinden ayrılmış, yağları değilmiş çirkin bir şekle girerek el sürmeden öğürtü veriyorlardı.

İşte, bir gün yine böyle bir ziyafetten sonra idi, şeyh emir verdi:

— Çağırınız Ebû Arab'î!

Hâlâ lenger başında deve kemiği yalamakla uğraşan bir bedeviyi zorla yerinden kaldırdılar, üstünde ortadan yırtmaçlı bir entari vardı, murdar, delik deşik bir paçavra. Belindeki kusağı sazla sıkıştı. O entari altında, karnının lüzumsuzca taştığını görüyordum.

— Emret ya Emir!

Dedi. Fakat yağlı ağı kemikten kalan et liflerini dişlerinin arasından çekmekle, ayıklamakla, ezmekle meşguldü.

Bir emir daha..

Bedevi bize baktı, sınıyordu. Sonra elini koynuna soktu, içerde birşey aradı, tuttu, çıkardı.

İri bir akrep... Bekalit cigara kutusu iriliğinde, o sertlikte, o renkte bir akrep. Bu akrebi tekrar göğsüne koymadı. Yere de atmadı: sol kolunun üstüne, çıplak etine oturttu.

Hayvan şöyle bir gerildi, zehirli kuyruğunu, tabii sevkile büküp, vücudünün üzerinden aşırıp, getirdi, kolun bir tarafına sokacakmış gibi hırsla uzattı.

Fakat vazgeçti, tekrar çekti, çevirdi ve uslu uslu kulaklarını kısmış, dertop olmuş bir tavşan ürkekliğinde eski halini buldu; âdeta uyudu. Gözlerim dört açılmış bakıyordum.

Ebû Arab, elini yeniden entarisine sokmuştu. Bir akrep da-

- 1 ha çıkardı.
- 2 Bir daha çıkardı.
- 3 Irili ufaklı, açık sandan tutunuz da koyu renklerine, kız-
4 guni siyahlarına kadar, her elini atışında bir tane yakalıyor,
5 koluna, omuzuna, boynuna diziıyor, diziyordu ve her defasına
6 da yeni çıkan akrep, ilki gibi, ervelâ bir sokma hareketi ya-
7 pıyor, fakat kuyruğunu ete tam yaklaşınca kendini toparla-
8 yıp duraksıyor, dönüyor, sakinleşiyordu.
- 9 Nihayet bedevî onları satranç boyununda taş değiştirenlerin
10 düğünceli, temkinli hareketile birer birer yerlerinden kaldırdı,
11 birer birer entarisinin arasına yerleştirdi. Bir müddet, kuşak-
12 la bel arasında bu entarinin içinden kimoldandığını, kıvran-
13 dığını, kabarıp indığını göfdük. Akrepler, muhakkak çıplak
14 ten üzerinde kıvı kıvı alışıkları yerlerini arıyorlardı.
- 15 Sonra bu da yatıştı.
- 16 — Çadırını görünüz!
- 17 Dediler. Ebû Arab'in sayhası, herkesinkinden oldukça
18 uzakta, kaya eteğinde idi. Önümüze düştü, bir hayvanat mü-
19 zesi müdürünün arkasından gider gibi şaşkın, düşünceli, ol-
20 dukça ürkek ve iğrenme halinde idik. Beyaz fareler ve ko-
21 haylarla dolu bir serum müessesesinden çıkmış kadar vücudumuzda
22 ürperme ve gonzinizde yaş, aksi bir koku duyuyorduk.
- 24 Bedevinin kuşağı arasından düşüverecek bir akrebe bas-
25 mak ihtimalile önüme bakıyordum; belimde benimde yü-
26 rüyen birşeyler, göğsüme, boynuma doğru tırmanmaya ça-
27 balıyan kısıkaçlı, yarı tüylü ayaklar vardı.
- 28 Ebû Arab, kayanın başına gitti. Gelmemizi bekledi. Son-
29 ra taşı, usulca, altındakilere bir zarar vermemeğe çalışarak
30 kaldırdı. Yumuşak, ıslakça toprak üstünde bir karidia sepeti
31 dolgunluğu ve kaynaşması sezdim; civil civil bir hareket..
- 32 Bedevî, Kanarya kafesinde yumurtadan yeni çıkmış yavruları
33 gösteren bir kuş meraklısı neşesile, gururile:
- 34 — Zıgar! Zıgar!
- 35 Dedi: Küçükleri! Küçükleri!
- 36 Artık seyredemedim; bizi bekliyen mutasarrıf ilâmahı or-

1 mobile doğru, hükûmetten medet umar, ona sığınır bir adam
2 ümidile, o telaşla koşmaya başladım.

3 Önüme şeyh çıktı.

4 — Bu Allahın belâsı melûn berifi hiç akrep sokmaz mı?

5 Diye haykırdım. Sükûnetle:

6 — Bir kere soktu idi, dedi, fakat sokar sokmaz akrep öldü!

1936, Halep

rin
rdi
ak
an
lak

ıkça
mü
ol
ko
ücu
uyv

bas
e yü
ı çâ

Son
ışarak
sepet
eket
vrulan

di oto

Köpek

1 Işık varsa bile içine ter düşmeyen bulanık gözlü bir küçü-
2 cük sıksa, yulğun köpekti. Kendini bulduğundan beri kuyruğunu
3 bacaklarının arasından çıkarıp keyifli keyifli sallamak fırsatı-
4 na bulamamış, gözlerinin yaşı kurumak bilmediğinden yanak-
5 ları nemden kurtulamamıştı.

6 Tüyleri, mangal altında sırtları yanmış kedilerininki gibi kir-
7 li sarı renkte olduğundan yıkansa da temizlik hissi vermez,
8 oynamayı öğrenmediğinden de kimseyi eğlendirmezdi. O
9 güne kadar «Host»lara alışmıştı; ilk «Kuçkuçu»yu Os-
10 man'dan işitti.

11 Osman bir kabahat işleyip yadillere düştüğü zaman bu
12 köpek gibi sokaklarda sürmüş durmuş, neşe yüzünü unut-
13 müştü. Ona da her uzandığı kapı aralığından dilini anlama-
14 dığı adamlar «Host»a benzettiği keskin bir kelimeyle hay-
15 kırıyorlar, elinde gezdirdiği kâğıt çiçeklerle Kulhüvallahî ya-
16 zılı tabaklara bakmadan tersyüzü geri çeviriyorlardı.

17 Bu çiçekleri viraneler arasında yapıyor, bu tabakları bos-
18 ten kıyılarında yazıyordu.

19 Bereket ki, sıcak iklimli memleketlerde, Akdeniz kıyıların-
20 da dolayıyordu.

21 Bütün geçtiği yerler deniz kokuyordu ve ona bu koku bes-
22 leyici geliyordu. Her yer deniz kokuyordu. Deniz, muz, por-
23 takal, şeker kamışı, kırmızı biber, kekik ve süprütü koku-
24 yordu. Ağaçlardaki olgun, sıcak meyvelerle yerlerdeki çürük
25 yemiş kabukları kokusundan sersemlediğini ve mütemadiyen
26 bunları yemekten de içinin koflaştığını, boşaldığını duyu-
27 yordu.

28 Bir akşam, çit kenarında sırtüstü yatmış, kafasından nelet

1 geçtiğini farketmeden düşünürken, kendisine birinin baktığı-
2 ni sezdi. Başını kaldırıp etrafını aradı.

3 Bir ufak köpeğin yaşlı gözleriyle karşılaşmıştı. Acıdı:

4 — Kuşukuçul.

5 Diye çağırdı. Köpek başını yana eğdi; bir kulağını dikmiş,
6 öbürünü aşağıya sarkıtmıştı. O güne kadar işitmediği bu tath
7 sözün mânasını anlamağa çalışıyor, anladığına da inanmıyor
8 gibiydi.

9 İşte iki bahtsız böyle tanıştılar.

10 Osman'ın taşlara, topraklara sürtünmekten havı dökülmüş
11 kirli hâki ceketiyse köpeğin ağızdan kulları sortleşip, seyrek-
12leşmiş kirli postu yanyana geldi; birbirine uydu. Her ikisinde
13 de hasret derecesini bulmuş olan sokulma ihtiyacı çarçabuk
14 insanlarına yardım etmişti.

15 Ayrılmaz dost oldular.

16 Osman kâğıttan çiçek, yazılı tabak sattı; satamadığı za-
17 man fırından ekmek dilendi, kasaplardan kemik topladı;
18 asırdığı bile oldu.

19 Köpeğiyle konuşuyordu. O, gamlı yüziyle, yine kuyruğu
20 bacaklarının arasında, yanakları yaşlı dinliyordu.

21 Sevildiğini, sevdiğini anlatamıyan, neşesini ve gönül çal-
22 kantısını belli edemiyen bir huyu vardı. Gözleri fersiz, kuy-
23 ruğu hareketsiz, akar gözleriyle mahzun mahzun seviyordu.
24 Sevinç havlaması bile bir kısıp hıçkıktan başka birşey ola-
25 mıyordu. Efendisinin arkasından hâlâ, kovulacakmış gibi bir
26 ürkeklikle gidiyor, dönüp hemen kaçmağa hazır bir halde
27 tekingen, ihtiyatlı, ara bırakarak yürüyordu.

28 Osman bir memleketten bir memlekete geçerken köpeğini,
29 yollarda, kâh yürütüyor, kâh koltuğunun altına alıyordu.
30 Yormaktan korkuyordu; ölüverir diye korkuyordu.

31 Uyurken yanıda nefesini nefesine uyduran bir dert yol-
32 daşından yine mahzun, yine tek başına kalmaktan korku-
33 yordu; çilesine katlanıyordu.

34 Çoğu defa aç, daima yurtsuz ve yolcu, böyle iki yıl geçti.

35 Osman'ın bütün kurduğu hülya bir kulübesi olmak ve akşam

- 1 dönünce köpeğini kapısının önünde bekler bulmaktı.
- 2 Bazan iş çıkıyordu, köpeğini hanlarda bırakıyor, fakat büyük köpeklerin parçalaması ihtimaliyle gününü korkular için
- 3 de geçiriyordu. Bazan da onu bir yerde bırakmadığı için işe
- 4 gidemiyordu.
- 5 Olmuyacak bir ihtimale inanmıştı: Bu köpek Şe Osman'ın
- 6 memleketinden nasılsa buralara düşmüştü; o da kendisi düş
- 7 şiydi, yurd hicranı çekiyor, yabancı toprağa alışamıyor, şimdi
- 8 dolayla yaşadığı yerdeki adamlara, havasına, suyunu, güzel-
- 9 liğine ısınamıyordu. Herşeyi görüpsemişti, onun için böyle
- 10 yilgin, kanburu çökük, küyruğu bacaklarının arasında, yağlı
- 11 közlüydü.
- 12 Birbirlerinden hazedişlerinin sebebi de bir yurd yavrusu,
- 13 bir dert ortağı oluslarıydı.
- 14 Böyle düşündüğü için köpeğini büsbütün seviyor, onu ya
- 15abancı ülkelerde tek başına bırakmaktan ürküyordu.
- 16 —,Ölüverirsem ne olacak?
- 17 Diye hatırandan lena fikirler geçirirken, kendisinden fazla
- 18 şona yanıyordu.
- 19 Zira Osman'ın hastalandığı, ateşli öksürük nöbetlerine tu-
- 20 taldığı, günlerce bir hendek içine sokulup yattığı oluyordu.
- 21 Köpek dizlerinin arasına giriyor, öksürükler fazlaştıkça baş
- 22 ını çevirip nemli, bulanık gözleriyle yüzüne bakıyordu. Sonra
- 23 işini çekiyor, kıvrılıyor, burnunu karnına sokup, uyumadan,
- 24 hareketsiz ve gözleri açık sanki ikinci nöbetin gelişini korku
- 25 korku bekliyordu.
- 26 Zaman ikisini de, gittikçe, birbirine benzetmişti. Kirli sarı
- 27 renkte, sıkı, mahzun, fersiz bakışlı, strıları kabarmış, tüyleri
- 28 taras taras, çirkin ve lüzumsuzdular.
- 29 Onun için de artık kasabalara uğramıyarak kurlarda yası-
- 30 yorlar, yavaş yavaş çöllere kayıyorlardı.
- 31 Nihayet jandarmaların eline düştüler.
- 32 Kollarıiple aykasına bağlı, Osman günlerce bir silâhli sü-
- 33 varinin önünde sıvak ovalarda yürüdü. Köpeği çok reziden,
- 34 daha ihtiyatlı ve ürkek peşlerisıra gelmişti. Karakollarda bek-
- 35 lenirken uzaklarda, kavalat arasına saklanarak güzülük edi-

ve
kol
ma
du.
k
mağ
ları
meli
N
öldü
aşağı
Do
mak,

1 yor; yola düğüldünce meydana çıkarak, sinsi sinsi, toprak ka-
2 bartılarını siper tutarak, arkalarından geliyordu.

3 Kulakları daima tetikle, dikiliydi. Osman'ın öksürüklerini
4 duyunca bir kısa müddet duruyor, başını eğip bir kulağını
5 sarkıtarak dinliyordu.

6 Böylece hududa geldiler.

7 Osman serresi ve yabancı olduğu için daha cenuptaki
8 bir komşu ülkesine atılacaktı. Sınıq aşınca köpeğine kavu-
9 sacaktı ya...

10 Hep bu ümitle, ciğerlerinin söküldüğüne, sado dışardaki
11 ncaktan değil, içinin ateşinden de eridiğine bakmıyarak yü-
12 rüyordu. Hasretin sona ermesi için hem de asker gibi, dik ve
13 intizamlı yürüyordu.

14 Barakalar önünde durup ellerini ipten sıyrıldıkları zaman
15 ona sarıldı, kucağına aldı, üptü, okşadı.

16 Fakat birden sarsıldı.

17 Gümrük kolcusu gözleri akan sıska, iğrenç küpeği göste-
18 rerek:

19 — Yasak, demişti, baytar şahadetnamesi olmadan hayvan
20 geçemez!

21 Hayvancağızı geçirmediler.

22 Osmanın kollarından çözülen ip onun boynuna takıldı
23 ve hudut levhasını tutan direğe bağlandı.

24 Osman yalvardı; kefyeli jandarmanın ellerine sarıldı, fesli
25 kolcunun ayaklarına kapandı. Herkes, memurlar, kahveci,
26 maşlahlı yolcular, bütün halk gülmüyordu. Osman öksürüyor-
27 du. İlgiliz çavuşu piposunun dumânını seyrediyordu.

28 Köpek kuyruğunu bacaklarının arasına büsbütün sıkıştır-
29 mış, kanburu büsbütün çıkmış, gözleri daha bulanık, yanak-
30 ları sıraklam, başını yine eğmiş, bir kulağı sivri, öteki düşük
31 melûl melûl bekliyordu.

32 Nihayet jandarmalar kızdılar. Osmanın çürük, kof sırtına
33 öldürücü bir kaç dipçik vurdular, hududun öte yanına, hayır
34 aşağı, taşlıklara yuvarladılar.

35 Bunu gören köpek, evvelâ, yerinden fırlamak, ipini kır-
36 mak, hayatında ilk defa, dişleri meydana, kuyruğu dimdik,

- 1 kırbyarak iri çizmeli adamlara saldırılmak istedi, yapamadı.
- 2 Çölleri, yoldagının ardında, aç karnına, susuz, uykusuz, dili
- 3 bir karış sinsi sinsi günlerce ağmaktan mecalsizdi; yapamadı.
- 4 Sadece derin derin içini çekti.
- 5 Sonra döndü; döndü; kıvrıldı; ıslak burnunu karnının
- 6 lüleri arasına gömdü ve yaşlı gözlerini -daima kovucu,
- 7 «Hostls» deyici olarak tanıdığı- dünyaya son bir usanç için
- 8 de yumdu.

Lavrans

- 1 İşte Lavransı tanıyan adam!
- 2 Dediler ve uzaktan çadırımıza doğru gelen siyah sakallı,
- 3 kırk beşlik bir bedeviyi işaret ettiler.
- 4 Daha o zaman Lavrans Londra civarında bir çocuğu ez-
- 5 memek için motosikletini ağaca çarpıp kafatası yarılarak öl-
- 6 memişti. Dediğim 1929 senesi... Karakamış harabeleri ci-
- 7 varındaki büyük şimendifer köprüsünün yanında, bir hafta-
- 8 danberi, Suriye hükümeti hesabına Fırat'ın döktüğü suyu
- 9 ölçmekle meşgulduk. Bilirsiniz ya, Milli Mücadele sırasında
- 10 bu köprü'nün bir ayağına Türk çeteleri dinamitle atmışlar,
- 11 düşman sevkiyatını güçlüğe uğratmışlardı.
- 12 Mühendis o gün hesabının neticesini bildirdi: Nehir daki-
- 13 kada 2750 metre mikâbı su döküyordu.
- 14 Çadırımıza giren bedevî dedi ki:
- 15 — Bu, bahardaki suyun miktarıdır, Anadoluda karlar
- 16 eridiği zaman Lavrans güz mevsiminde ölemüştü, iyi hatı-
- 17 rımlıdır, 1900 küsür bulmuştü.
- 18 Aramızdaki bir Kürt ağası:
- 19 — Hacı Kasım, Lavrans'ın adını anmadan lâf edemez!
- 20 Diye gülüyordu.
- 21 — Hakkı var, diye sohbet ettim. Öyle bir adamı tanıdık-
- 22 ten sonra elbette sık sık lâkırdısı geçer. Ey, söyle bakalım!
- 23 Hacı Kasım, Lavrans buralarda ne yapardı, nasıl yaşardı?
- 24 Bir cigara uzattım. Cüğüümde kaynaya kaynaya katran
- 25 rengini ve acı mahbup terkibi dediğimiz Mısırçarşısı ilâci
- 26 çeşnisini almış olan Arap kahvesi hulâsasından kulpsuz fin-
- 27 canına bir kaç yudum döktüler. Hararet kesmek ve kalbin
- 28 atışını nizama sokup insani ferahlatmak itibarile sıcak iklim-

1 lerde bundan saydahi içki yoktur. Bir o, bir de miyan kökün.

2 den yapılmış köpüklü su: Sus.

3 — Lavrans da bu kahveden severdi, diye başladı. Umumi
4 Harpten önce Kargamaşa bir İngiliz heyeti gelmişti, harabe-
5 leri kazmak, antika aramak için... Ben o heyetin delili, reh-
6 ber ve vekilharcı idim. İşte Lavrans (ta) heyetin içinde idi,
7 Arkadaşı Vood'la beraber...

8 Fakat onun işi gücü etrafı dolasmaktı. Başını alır, gider,
9 Bekçılara kadar sıcak gölü adım, adım, çadır çadır gezer;
10 Önüne çıkan bedevi aşiretlere uğrar, konur, arapçayı biraz
11 daha iyi öğrenmiş olarak dönerdi. Döner ve geceleyin karpit
12 lâmbası altında (ç)apça yazar, çizer, sabahı ederdi.

B. — Yemen imamına kâtip mi olacaksın? Dedim.

14 Şu cevabı verirdi:

15 «— Utlübül ilm velay bissint!»

16 Çok uzaklara atla gideceği gün beni de yanına alırdı. Ce-
17 belî Abdülâzîz'e, Sincar dağlarına, Dicleye böyle gitmiştik.
18 Aneze, Şammar, Mevalî, Hadîdî gibi göçmen. Bu Assaf, Bag-
19 gara, Bu Şaban gibi yarı yerleşik ne kadar aşiret varsa hep-
20 sile tanışmış, yemeklerini yemiş, çadırlarında gecelemiş, gaz-
21 velerini seyretmiş, masallarını dinlemiş, türkülerini ezberle-
22 mişti.

23 Lavrans'ın neçeli olduğu zamanlar da vardı. İliç unut-
24 mam, bir gece barakalarında bir eğlence tertip etmişlerdi,
25 içlerinden birinin, bir lordun ismi gündüymüş... Bütün yemek-
26 ler, sandıklarla İngiltere'den gelmişti. Kazlar, balıklar, tatlı-
27 lar, çörekler, yemişler... Hattâ ekmeçleri bile! Yarı sarhoş
28 olmuşlardı. Beni geç vakit yatağımdan kaldırıp yanlarına ça-
29 ırdılar:

30 — Şu siyah saçını, sakalını bir dakikada aka çevireyim
31 mi? Amma, bir daha, kara çıkmamak şartile!

32 Bunun diyen Lavrans idi.

33 — Lâ, dedim, onu, yaşarsam, Allah yapacak, bırak kendi
34 haline!

35 Cebinden beşer liralık iki İngiliz kâimesi çıkardı:

1 — Öyleyse, aç göğsünü! Şu bir tutam kılı aklaştıracağım.
 2 Açtım, on İngiliz altını ile bir sürü koyun alabilirdim.
 3 Bavulundan bir şişe getirdi, içindekinden bir tabağa dök-
 4 tü, bir fırça ile göğsüme sürdü. Kollarım bembeyaz kesilmiş-
 5 ti ve tuhaf, hâlâ da beyazdır, daima beyaz çıkar... Saçım
 6 sakabim simsiyah olduğu halde... İşte, Lavrans'ın ömrüme
 7 sürecektir olan damgası!

8 Fakat size daha acayip bir hikâyesini anlatacağım, bir
 9 falcı hikâyesini:

10 Yine bir gün ikimiz de meşlâhlı at gezintisine çıkmıştık.
 11 Fıratı bir yakadan ötekine geçmek için kullanılan gemilerden
 12 birine girdik. Bu kaba, hantal, mavna omuzda bir tabut gibi
 13 döne, kıvrıla ve gıcırdaya gıcırdaya, sırt kuvvetile nehri aş-
 14 mışa çalışırken yanımdakinin meraklı olduğunu bildikleri
 15 için bize dediler ki:

16 — Şu kenarda bağdaş kurup oturan Arap iyi fala bakar.

17 Lavrans «Çağır, yanımıza gelsin!» dedi. Bedeviye seslen-
 18 dim; fakat o, yerinden kılmıdamadı, sert bir suratla cevap
 19 verdi:

20 — Siz buraya gelin!

21 Ben kızacak oldum. İngiliz tınmadı, kalktı, sallanan gemi-
 22 de, esniyen ince tahtalardan aşarak falcının yanına gitti. Ta-
 23 bii, ben de arkasından.

24 Falcı yüzümüze bakmıyordu bile... Lavrans'ın önüne sür-
 25 düğü mecidîyeye de elini sürmedi. Koynundan bir torba
 26 çıkardı, içi incecik kum dolu bir torbacık... Bunu yere serdi,
 27 düzledi, sonra şehadet parmağının ucu ile üzerine bir takım
 28 çizgiler çekmeye başladı. Çölde, fırtınalardan sonra gördü-
 29 ğümüz yılan derisi menevişleri gibi acayip, süslü, kararsız
 30 çizgiler... Dünkü gibi hatırlımadır, hem bunları çiziyor,
 31 hem de söyle sövlüyordu:

32 — Kan! Gazve! Altın.

33 Lavrans, genç yüzünün taze neşesile dinliyor, gülümsü-
 34 yordu.

35 — Ya Emis! Döktüğün kan, yaptığın gazve, saçtığın al-

- 1 tin Fırat gibi boşa akıyor.
- 2 Bedevi, birden, elini kafasına götürdü:
- 3 — Bir çocuk sana belâ gelirecek.. başını koru! Kafatasını
- 4 açmış görüyorum!
- 5 Ve parmağıle alınını çatısını işaret ediyordu.
- 6 Vücudümde bir üperme doladı; tekrar İngiliz'in yüzüne
- 7 baktım: Hâlâ gülümsüyordu, fakat başka türlü, acı bir bü-
- 8 külikle... O kadar ki falemın tesirinden kurtarmak lüzumunu
- 9 duydum, usulcaçak:
- 10 — Sizi bir aşiret emîrinin oğlu sandı, ona göre bir şeyler
- 11 uydurdu! Dedim. Lavrans, Fıratın sonsuz boşluklar, kavruk
- 12 tepeler arasından devrile devrile akan toprak renkli sularına
- 13 dalmıştı. Neden sonra şu cevabı verdi:
- 14 — Doğru bildi. Ben dünyadaki en büyük aşiret emîrinin
- 15 mânevi oğluyum!
- 16 Cadıdaki arkadaşlarla beraber söyleştik:
- 17 — Evet, doğru bilmiş. Lavrans, İngiliz kralının mânevi
- 18 oğlu idi. Döktüğü kan ve alın da boşa gitti!
- 19 Hacı Kasım, acı kahvesinden bir yudum daha içerek iliraz
- 20 etti:
- 21 — Fakat falemın kum üstündeki çizgilerden okuduğu alın
- 22 yazısının son kısmı çıkmadı, daha alınımın çatı ikiye bölün-
- 23 medi!

Fırat

Karşı yakaya geçmek için gemi bekliyorduk.

Bir zamanlar Fırat - bugünkü Ren ve Tuna ne ise, öyle - mamureler arasından, azametli şehirlere uğruya uğruya, bağ- lar, bahçeler, hattâ ormanlar geçerek, gölgeli ışıklar altından gelin gibi süslü ve neşeli gidermiş... Sahiller insan uğultusu ile dolu imiş; sulara sarayların aydınlıkları ve yüksek kub- belerin akisleri vururmuş... Hükümdarlar uğrağı cihangirler geçidi, bereketler diyarı imiş.

Şimdi haşmetli krallara yerinde, tek tük, dalgın çobanlar geziyor ve miğferli ordulara bedel yumuşak tüylü koyunlar deleşiyor. Dikili bir ağacı, ayakta kalmış bir bacası olmıyan korkunç bir boşluk... Herşey «hâk ile yoksana», tuz ile huz, uç ufak olmuş. Çökmüş ve çömelmiş bu kuru arz parçasında bir de kendimizi yassılmış ve yayvanlaşmış, renksiz ve kav- ruk hissediyoruz.

Fırat artık, eski şevketini düşünerek şimdiki sefaletinden utanmış gibidir, bombos çölde başını eğmiş, yere geçmek, kaybolmak arzusuyla sürüne sürüne, sokula saklana pek şe- refsiz akıp gidiyor.

Halbuki ilk buğday, ilk pirinç bu nehir kenarında kendi- liğinden yetişmiş ve dünya yüzüne buradan dağılmıştı. Nil değil, Fırat medeniyetin ilk beşiği idi. İlk yazı Finike sahil- lerinde değil, Fırat kenarlarında icat edilmiş, ilk kütüphane de yine burada kurulmuştu.

Harun Reşid'in Bağdad'dan kalkarak, nehir boyu, seçme yemişler yetiştiren hadsizce hesapsız bahçeler arasından gel- diği devir o kadar uzak değildir, henüz hatırasını saklayabi- lir! Yeşilli sarılı binlerce kandilden dökülmüş renkli ışıklar ve atlas güneşlikli som yıldız kayıklardan yayılmış cilâli akis-

1 ler henüz hatıradadır. Tanıturaklı kasideler hâlâ kulağında,
2 halhal'li nedimeler hâlâ hayalindedir.

3 Ben bunları düşünürken dünya yüzünde işliyen nehir geç-
4 me vasıtalarının en iptidaisi, en kabası ve en fena yontulmu-
5 şu olan hantal gemi, suya uzatılan uzun sııklara abana aba-
6 na, giirdiya giirdiya, güç belâ gelip kıyıya yanaştı.

7 Yorulmuş olan kayıklar mola verecekler, yemek yiye-
8 cekler, biraz dinleneceklerdi.

9 Güneş tam tepemizde olduğu için kendi gölgelerimiz bile
10 bize sığınmış, sıcaktan kaçarak ayaklarımızın altına soku-
11 muştı. Kara canlı kocaman gözlüklerime rağmen önümde
12 ve etrafında bir civa vücudlarından başka renk ve hareket
13 göremiyordum. Her taraf öyle göz alıcı, oynak ve kaypak
14 şıkkı idi ki dünyanın topraktan değil, eritilmiş bir kurşundan
15 yaratıldığını vehmediyor, baktığım yeri keskin hareli bir pi-
16 riltiden, bir çelik şaşasından ibaret görüyordum. Kafatası-
17 nın içinde, sanki beyin yerine, o'irilikte bir radium cevheri
18 taşıyordum: ışık kemiklerine işlemiş, iliklerime geçmişti.

19 Gemiciler, nehir boyu, bağdaş kurup rahat rahat soğan ek-
20 mek yiyorlardı. İçlerinde at kafalı, at' dişli, bir kıyafet deği-
21 tirme filminde Fernandel'i hatırlatan bir adam vardı. Bu ben-
22 zeyişe gülümsüyerek kendisine baktığını görünce bir iltifat
23 sandı, esniyen bir beygir tebessümü ile:

24 — Bayur, ya efendil

25 Diye ikramda bulundu.

26 Bu, konuşmamıza vesile olmuştu. Anladıkları lisandan
27 sordum:

28 — Bıkamaz mısınız siz bu bombos çölden, bu çiy güneşten,
29 su bulamaz nehirde?

30 Hep birden güldüler.

31 Bizim gibi otomobille suyu geçecek olan, tahsil görmüş bir
32 çiftlik sahibi söze karıştı:

33 — Bey, dedi, su gördüğün adamlar doğduklarındanberi
34 buradan ayrılmamışlardır; dünyanın ne olduğunu bilmeyiz
35 ki bıkamla... Karşaki çadırlarda doğdular, bu umak kena-

1 rında hüydüler, genç yaşta kayık yürütmiye alıştılar. Ölü-
2 ceye kadar da o işi görecektir.

3 — Peki, dedim, çok yakında, şu sırtların arkasında büyük

4 şehirler var. Akdeniz var, karlı dağlar, loş ormanlar, yem-

5 yeşil bağlar, yemişli bahçeler var. Niçin gidip görmüyorlar?

6 — Gitmedikleri, görmedikleri daha iyi... Sonra bizi karşı-

7 ya geçirecek bir kayıkçı neslini nereden bulacaktık!

8 Onlar konuştuğumuz şeye gülerek ve ekmeleklerini düzerek

9 zevkle, iştiha ile karınlarını doyuruyorlardı.

10 Demek bu kadar bilgisiz, bomboş, tamamiyle hiçbir ha-

11 yat, insan için sürat aşırında ve medeniyetin kapı eşiğinde de

12 mümkün olabiliyordu... Demek şu seyrettiğim dört kafa yal-

13 nız bu dümdüz, kupkuru çölü, kenarında bir diken bile bit-

14 miyen suyu, şu bomboş ufku ve ne gölge, ne akis vermeden

15 üstlerinde dönüp dolayan, batıp çıkan çıplak güneşle bön ayı

16 dünya sanıyorlardı. Kafalarında dünya bu derece ufalmış,

17 sıkışmış, kaditlemiş, bir avuç kum kesilmişti.

18 Onlar için neler mevcut değildi, ne derece güzel şeyler!

19 Meselâ lâpa lâpa yağan karlar altında bir çam ormanı.. Por-

20 takel ve turunc bahçelerinden seyredilen masmavi Akdeniz...

21 Büyük bir limana demir atmış kocaman transatlantik... Ge-

22 cenin karanlığı içinde bir düşen yıldız süratiyle geçen eka-

23 presler... Buzlu içkilerle donanmış masalar, şemsiyeli kol-

24 tuklarıyla plâjlar, mermer havuzlarıyla teraslar... Güneşin

25 böyle yerlerdeki gölge ve ziya oyunları.. Ayın ağaçlara ve

26 bacalara sarılan, damlara ve tarhlara serilen tüylü ışığı!

27 Bütün bunlar şuracıkta, kuru tepelerin biraz aşağısında, iki

28 üç yüz kilometre ötede hazır duruyordu. Lübnan dağlarında

29 karlı çamlıklar, sahilde portakal bahçeleri, Beyrut'ta büyük

30 vapurlar, oteller, gazinolar, gölge ve ışık oyunları, kaynaşan

31 hayat ve fişkıran bir medeniyet vardı.

32 Hiç birini bilmiyorlardı. Onlarından geçen adamlar hep

33 aceleci idi; konuşmaya, anlatmaya vakitleri yoktu; bir sahil-

34 den öbürüne aştılar mı, arabasına, atına, devesine atıyan son

35 süratle buralardan ayrılıyor, ufkun arkasına kaçıyordu. Ke-

1 Narlarında kavakların gümbüşlendiği ovalara, yamaçlarında
 2 cinazaların hoşladığı yaylalara, yelkenlerin şiştiği ve duman-
 3 ların gölgelendiği denizlere kaçıyordu. Hiç olmazsa akşam
 4 rüzgârıyla serinleşip çalgı sesleriyle dolan Haleb'e varıyordu;
 5 bir büyük şehrin uğultusuna kavuşuyordu.
 6 Fırat kayıkçıları değil bunları, meselâ, bahar gelince to-
 7 murcuklanan, gonçe ve çiçek veren bir gül fidanını bile gür-
 8 memişlerdi; kayalar arasından fıskırması taze yosunlu bir pe-
 9 namı keyfini sürmemişler, bir avuç serin suyu bile içme-
 10 mişlerdi. Hattâ başında dört narın hurma ağacının gölge sal-
 11 dığı bir vaha kuyusuna da bilmiyorlardı.

12 Onların önünde sadece şu çamurlarını devire devire zevk-
 13 sizce akıp giden ve sudan ziyade bir lâv akınına benzeyen Fi-
 14 rat vardı; su tek ağacın yeşeremediği çöl vardı; şu keçi kılın-
 15 dan örülmüş dört kara çadır vardı. İşte o kadar!
 16 Gördükleri dünya bu derece renksiz, sevsiz, dümdüz ve
 17 feheksizdi. Kafalarındaki korkunç hoşluğu, boya, hareket,
 18 heyecan noksanlığını düşündükçe bir insan dimağının nasıl
 19 bu kadar sıkı bir renk, manzara, güzellik perhiziyle yaşaya-
 20 bilmeye sığıyordu. Sonra da bütün o ziya, şür, şâsaa zen-
 21 gîliğine, ifratına, israfına biz kafalarımızın nasıl dayandığı-
 22 na hayret ediyordum.
 23 Hem bu düşüncelerle, hem de sıradan çalıyacak kadar
 24 ağrıyan başımı elimle tuttum; sanki kalbim onun içinde atı-
 25 yordu, şakaklarımın zankladığını duyuyordum.
 26 O sırada Fernandel, tekrar o heygir esnemesi tebessümü ile
 27 iri et dişleri meydana bana bakıyordu; beni hakir, zavallı
 28 buluyordu:
 29 — Efendi, diyordu, gir otomobiline, sen bu güneşe daya-
 30 namazsın!
 31 Fırat kayıkçısı bir tek-çiçek bile yaşatmayan kuru, zalim
 32 güneşi ile dövünüyordu.

Çıban

- 1 Siz Halep çıbanından korkuyorsunuz, Halep, Musul, Bağ-
 2 dat çıbanlarından.. Halbuki onlar benim gördüğüm, çıkardı-
 3 ğım Hadramut çıbanının yanında bir sivülce, bir ben, bir süs.
 4 belki de seksapeli arttıran bir damga, çoğu defa bir şirinlik
 5 muskasıdır.
- 6 Hiçten veya hoş bir şeydir.
- 7 Meselâ bakınız şu dans eden Sitri Afife'nin sol yanağındaki
 8 minimini, sıcaık, sedef parıltılı çapkın kıvrıklığa.. Derinin
 9 öpmiye, akşamıya, hattâ koklamıya davet eden bir cilvesi
 10 değil mi? Kadının ceylân gözlerine dalıp kaldığımız gibi pü-
 11 rüzsüz yanağının parsömeni üstündeki bu cazibeli aşk yolu
 12 krobisine bakıp aklımızdan iç bahçelerdeki kuytu, karanfilli
 13 manzaraları düşünmüyor muyuz?
- 14 Halep çıbanının böylesi, öyle bir güzelin yüziinde seher
 15 vakti gökündeki çohan yıldızı kadar yıkanmış, taze, kokulu
 16 bir ışıkla parlamıyor, bütün vücutta bir körpelik, cinsî cazibe
 17 ve cinsî rayiha serpmiyor mu?
- 18 Her ne ise, eski bir asker bu kadar şüir yapabilir. Size daha
 19 iyisi, hikâyemi anlatayım.
- 20 Bize dost iki Arap emiri arasındaki gazevelere bir nihayet
 21 vermek, dostluk kurmak için Yemen vali ve kumandanı İzzet
 22 Paşa, beni uzak çöle, tâ Hadramut hududuna göndermişti.
 23 At ve hacin sırtında on iki gün yol aldıktan sonra bir masal
 24 memleketine vardım.
- 25 Koca kumsalların ortasına, sanki yer azmış, arsa pahalıy-
 26 mış gibi onar katlı alçı evler kurmuşlar. Bir nevi bembeyaz,
 27 sağfur apartımanlar... Balkonları, tarasaları, cumbaları ile
 28 sipsivri, güz kamaştırıcı baş döndürücü işreti sinema kule-

- 1 |leri! Çanak, çömlek cinsinden çatlama, kırılıp parçalanma.
 2 |ya istidatlı o kadar gevrek şeyler ki, insana bir top patlasa,
 3 |hepsi birden «hâk ile yeksan» olacaklar tesirini yapıyor. Mer-
 4 |divenlerinden çıkarken ayaklarını pek basmaktan korku-
 5 |yorum.
- 6 | Yağmur, bu memlekete üç, dört senede bir yağıyormuş.
 7 |Yağıyormuş, bir sel halinde iniyor. Sarnıçları, havuzları,
 8 |barajları dolduruyor, birden kesiliyormuş. Tâ yeni yağmura
 9 |kadar kullanılan içilen ve hurmalıklara akıtılan bu sudur.
- 10 | Cürümüş, sineklenmiş, kurtlanmış, kokmuş bir su.
 11 | Bir sulâsesi!
- 12 | Emir'in veziri, abanozdan kemikleri ve köseleden derisi
 13 |olan bir eski Habeş kölesi, süte düşmüş hamam böceği gibi
 14 |tikşindirici, iri, kara gözlerini, mavimsi aklar içinde çir-
 15 |kendirerek tenbih etti:
- 16 | — Ya Hazretîl Kaid, eibinliğinizi uyurken açık bırakma-
 17 |yınız, bir sinek vardır, sokarsa habis bir çiban yapar, tedavisi
 18 |zordur.
- 19 | Arap, «habis» kelimesini her ne için kullanırsa ondan çe-
 20 |kinmelidir.
- 21 | Ben de çekindim, eibinliğimi her zaman sıkı sıkı örttüm.
 22 |Kenarlarını şiltenin arasına elimle soktum. Nasıl örtmiyeyim,
 23 |sokmıyayım, korkmıyayım? Çarşıda, pazarda yüzleri yatıdan
 24 |yarıya kenitilip, oyulmuş iğrenç adamlara rastgelip «fizen-
 25 |giden mi?» Diye sorduğum vakit:
- 26 | — Hayır, diyorlardı, habis çibandan..
- 27 | Bu habis çiban, nerede çıkarsa, etrafını bir selin açtığı oyuk
 28 |gibi deşiyor, göz veya burun, ne bulursa alıp götürüyordu.
- 29 | Bir gün şakağında tatlı bir kaşıntı duydum; aynama bak-
 30 |tım: Hafif bir kızarıklık, ortasında başsız bir siville...
 31 | Hemen vezire koştum. Başını salladı, kaşlarını oynattı.
 32 |sonra ellerini birbirine vurdu. Gelen kölesine bir emir verdi:
- 33 | İçeriye bir koca kan soktular.
- 34 | Değil hakikatte, kâbus geçirirken bile karşılaştığımızı tav-
 35 |siye edemiyeceğim bir adı... Altında küpü, elinde süpürge-

1 si eksikti. Kaşınan yeri bir de o gözden geçirdi ve hükmünü
2 verdi:

3 — Tâ kendisi!

4 İşte size, şimdi, dünyanın en acayip bir çıbanından ve te-
5 davisinden bahsedeceğim: İlk iş hurmalıklar altına rahat bir
6 döşek sermek oldu. Beni içine yatırdılar ve hizmetime üç
7 Sudan'lı köle ayırdılar.

8 Emir demişti ki:

9 — Sana'ya dönmünüz için iki haftayı yolda geçirmez
10 lâzımgelir, tedavi vaktini geçirmiş olursunuz. Hem orada bu-
11 nu bilen yoktur. Biz, Allahın izniyle sizi iyi etmiye çalışacağız.

12 Cadı, her seher vakti başının ucuna dikiliyor, çıbanı mu-
13 layene ediyor, «daha olmamış!» diyerek dönüp gidiyordu.

14 Nihayet bir sabah kıvramını bulduğunu söyledi ve bir iğne
15 ile sivileenin başını yerinden, büsbütün koparmadan, usul-
16 cecek oynattı. Sonra koynundan bir yumak çıkardı, ucunu o
17 sivileenin, yaraya henüz takılı olan başına ilmikledi.

18 Yumağı sağdı, sağdı, öteki ucunu da hurma ağacının alt
19 dallarından birine bağladı.

20 Hissettim ki yumağın daldaki ucuyla çıbanımın içinde göre-
21 mediğim bir katı yumak biribirine eklenmiştir.

22 Tenbih şu idi: On gün kimıldanmadan yatmak ve bu ipliği
23 koparmamak!

24 Hayatım bir ipliğe bağlıydı.

25 Şayet o koparsa çıbanın üzü içinde kalır ve benim de yü-
26 züm, çarşıda rastladığım bedevîlerinki gibi gelir, deşilir, yata-
27 çene kemiklerimi meydana çıkarır, bir gözümü de alıp gö-
28 türürdü.

29 Onun içindir ki kimıldanmadan, kimıldanırım diye uyuma-
30 dan yatıyordum. Gözlerim çıbanımla hurma dalı arasında ha-
31 fil hafif sallanan incecik tirmede, kalıp gibi yatıyordum.

32 Ve o tire her gün birazcık daha gevşiyor, yaramdan ekle-
33 nen parça ile uzuyor. Bir örümcek ağı teli gibi iki baştan tut-
34 turulmuş, boşlukta gidip gidip geliyordu.

- 1 Ben başımı dindik tutarak gündüzleri çöl güneşinin ka-
2 layacağı kamaştırmı göğe gözlerimi kapıyor, geceleri açarak
3 kalaylı göğün işlenmiş manzarasında dinlendiriyordum.
- 4 Şüphesiz ki çibanımın kozası her gün biraz daha sağlıyor,
5 boşanıyor, ufalıyor, tükeliyordu.
- 6 — Ya koparsa?
- 7 Diyordum. Köleler, korku içinde, bir ağızdan haykırırlar.
8 yerlardı.
- 9 — Allah saklasın!
- 10 Sakıca bir rüzgâr, bir yağmur, maazallah bir kum fırtınası,
11 rühut, kölelerin dikkatsizliğine uğruyarak içimin geçtiği bir
12 sırada serserilikle kimoldanvermem çöl sıcaklığında piserek
13 yavaş yavaş ibrizimlenen bu cerahat üresini koparabiliirdi.
14 O zaman?
- 15 Akluma hemen tabancam geliyordu, tam çibanımın olduğu
16 yere namusunun dayanacağı toplu, eski sistemi, dum dum
17 kursunlu tabancam..
- 18 Onuncu günü Emir geldi, vezir geldi, esraf ve ahali geldi,
19 hürme ormanı panayır yeri gibi insanla doldu.
- 20 Cadı da gelmişti.
- 21 İğnesini çibanıma soktu, hiç ağrı duymuyordum. İçinden
22 haşlanmış balık gözüne benzettiğim ufacık, topadacak, hem-
23 beyaz bir sert boncuk çıkardı, etrafa gösterdi.
- 24 — Özü alındı!
- 25 Diye başındakiler sevinçler. Sevinç ahaliye de geçti. Daba-
26 rükâlar çalındı, kalkan kılıç oynandı, Allaha, padişaha, emi-
27 re dualar edildi.
- 28 Ben, ucu daldan çözüüp elime verilen tireye bakıyordum:
29 Kadının yumağındaki iplikle çibanımdan boşanan arasında
30 hiç fark yoktu. Avucumda incecik, sağlam, yarı şeffaf sarı-
31 ya bakan bir balık altası tutuyordum.
- 32 Binbaşı şakağında eski bir yamağa benzeyen küçük kırışık-
33 lığı gösterdikten sonra, haşret sezilen bir sesle:
- 34 — İmparatorluk zabiti neler çeker, fakat neler görürdüt
35 Dedi, elini kadehine götürdü.

Kaçak

- 1 Güzel kadın gözlerine en çok yaraşan ziya, oynak mum ışığıdır.
- 2 Ben diyar diyar, iklim iklim ışıklar gördüm; bu ışıkların hakilerini çeşit çeşit, şehirli ve dağlı milletlerin kadınlı erkekli yüzlerinde seyrettim. Fakat unutmadığım bir çift güzel Alman kıızı gözleriyle, Noel gecesi Almanya'da değil, akıl ermez bir yerde, tâ Sibiry'a'da, Çin hududuna yakın bir izbede, mum ışığında karşılaştım.
- 3 Gece ile ışığı ve ışığın cehrelere serdiği mânayı en iyi anlayışlar ücra memleketlerde dolayan sergüzeştçi yolculardır. Onlardan biri de bendim.
- 4 Büyük Harbin başlangıcında Muş elimizden gitti; kit'arla beraber kendimi Moskof elinde esir bulmuştum.
- 5 Bize: «Haydi, içeriye!» Dediler.
- 6 Rusya'da içeriye gönderilmek emri dışarıdan, dünyadan daha uzağa, cehennemün bucağına gödeceğinizi gösterir. Bir bahar günü Tiflis'ten yola düştük. Dağ geçtik, deniz geçtik, göl geçtik. Adam boyu çayırler, karşı kıyası görünmez ırmaklar, sonu gelmiyeceğine inanmağa başladığımız ormanlar aştık. Zindanlarda yatıyor, yayan yürüyor, aç kalıyor, soğuktan buz kesiyor, sıcaaktan mum gibi eriyorduk.
- 7 Arkamızda şehirler, milletler, kit'alar, mevsimler bırakmıştık; hâlâ gidiyorduk. Nihayet donmuş bir göl kenarında katır katır buz tutmuş balık ağlarının çit gibi çevirdiği saz kullübelerle dolu köyümsü bir kasabaya vardık.
- 8 O kadar soğuktu ki, sabahları sütü çanakla değil aratla alıyorduk, kasele kırıp kırıp tencereye atıyorduk. Satici da

1 / bunu ölçüsüne göre, testere ile kesip veriyordu.

2 / Donmayan birşey yoktu; gözyaşlarımız bile yanaklarımız-
3 dan katı katı, dolu taneleri gibi yuvarlanıyordu.

4 / Ölümü beklemeye başladık. Bütün o bitip tükenmeyen yol
5 cefasına bu yere, bu sefil ideale varmak için katlanmıştık.

6 / «Kaçarım!» Dedim.

7 / Kaçmak için kanat bile kâfi gelmezdi.

8 / Oyle olmakla beraber yine kaçtım.

9 / Jenseisik'ten Angara ırmağını tutarak Çin'e girecek, Çin'i
10 geçecek, Amerika yoluyla memleketime dönecektim ve tek-
11 rar harp edecektim.

12 / Delilik? Gençlik? Vatan hasretli ve intikam ateşi?

13 / Hepsil

14 / Yetmiş ikinci günüydü atım aklıktan ve yorgunluktan dü-
15 şüp öldü. Ufak tefek, koyun gibi tüylü, tırnakları iki çatal
16 bir Kırgız atıydı; kendi cinsimden gibi yakınlık duyduğum
17 sıcak bakışlı, dilimden anlıyan bir hayvancamız...
18 / O güne kadar yalnızlığımı pek o kadar duymamıştım; bir-
19 den öksüz kaldım. Fakat ağlamağa korkuyordum, ılık yaşla
20 soğuk birleşince gözlerim biber dökülmüş kadar yanıyordu.

21 / Sibirya'da Mişel Sirogaf'un mil çekilen gözlerini hatırlıyor
22 ve hafızamın hâlâ, nasıl donmadığına şaşıyordum.

23 / Yayan yola düştüm. Kırgız atının kar üstündeki siyah tüm-
24 seğine dönüp dönüp bakıyordum; yarın ak ovada kalacağını
25 bildiğim kendi kara tümseğini seyrediyordum gibi...

26 / Elimdeki krokiye göre bir ormana ve Kıryut'da adında bir
27 kasabaya yaklaşmış olmaktığım lazımdı. Fakat tipi o kadar
28 artmıştı ki değil uzağa, önümü, başıma yeri kendimi göre-
29 miyordum.

30 / Artık yürüyemiyordum.

31 / Açlığın, yorgunluğun, dermansızlığın, tükenişin son haddi
32 sudur; Ruhun cisimden ayrılması!..

33 / Yemek, içmek, dinlenmek, ısınmak veya serinlemek isti-
34 yen cisim sizden uzakta kalıyor; yorgun bir köpek gibi solu-

17 Ya soluya arkamda sürükleniyor. Giden, iletliyen, yaşamak-
18 ta inat eden ruhtur. Bir aralık öyle sandım ki, önümde giden
19 biri vardır, görünmeyen biri... O, ruhumdur; arkasında iki
20 kat, dizüstü sürüklenen karaltı da benim. Fakat ben, daha
21 ziyade önümdedeyim. Geride kımıldanmağa çabalayan
22 şeyle alâkam hemen hemen kesilmiştir.

23 Yaşamak iradesini, ruh kuvvetini, işte o gün, cisminin
24 önünde koşan bir yarı mevcut hayalet gibi iyice görmüş, pe-
25 şimâle düşmüştüm.

26 Üşümeyi, aşağı yukarı hepiniz bilirsiniz: Titremek, içi ka-
27 rılmak, buz kesmek... Hayır, asıl üşümek onlar değildir. Üşü-
28 mek bir nevi yanmaktır. Hiç bir uzvumu duymuyordum, ne
29 ellerimi, ne ayaklarımı... Bedenim kalmamıştı, yoktu. Yalnız
30 içimi hissediyordum ve içinde yanarak tükenen bir yerimil-
31 di. Bu, galiba, yüreğimdi. Benliğim yanan bir kalpten ibaret kal-
32 mıştı; kar içinde tutuşmuş bir kalbin tek başına depreştiğini
33 biliyordum, o kadar...

34 Bir müddet sonra yanığı da duymamağa başladım; yüre-
35 ğim alevini, kızılığını, yakıcılığını kaybetmişti, koflaşmıştı,
36 bir toprak kül gibi dağıldı. Anladım ki, ölüyorum, sönmüş
37 kalbimi gömmek için karlı gecenin içine çökmeğe hazırlan-
38 ırdım ve çöktüm!

39 Tam o sırada kaşlar üstüne benimle beraber uzanmış bir,
40 iki ışık çizgisi görür gibi olmuşum. Bu çizgiler bana genişli-
41 yor gibi geldi. Bir kapı açılmıştı; ocağında alev alev odunlar
42 yanan basık bir oda.. Ortada bir yemek masası, kenarda mi-
43 nimini mumlarla, kandillerle süslü bir çam ağacı, etrafında
44 kadınlık erkekli adamlar... Ve sıcak bir yemek kokusu!

45 Cisimimden ayrılarak demin önümde giden ruhumun tek-
46 nerer içime girdiğini duyuyorum.

47 — Serap! Serap!

48 Diye sessizce, ağızımla değil kafamla haykırdım.

49 Bir genç kız, elinde mum, eğilmiş yüzüme acıyarak baki-

1 / yor ve bilmediğim dilden bir şeyler söylüyor:

2 — «Der armet! Der armet!»

3 Başkaları da bana bakıyordu. Fakat ben yalnız kıza baktı-
4 yordum: Lâcivert yün hırkası içindeki taze göğsünün kuytu,
5 şimsan kokulu sıcaklığını bana duyuran sarışın genç kıza... Bu
6 göğse başımı dayamak, hem sert hem yumuşak dikhğinde,
7 kalbinin atışını dinliyerek uykuya varmak!

8 Mum ışığı nefeslerimizle sallanıyordu. Ben kızın gözlerine
9 dalıncam: bu gözlerde bir kar tipi seyrediyordum. Amma
10 bildiğim akçıl, hoşucu, soğuk kar tipi değil... Taneleri bir-
11 lizine çarpıkça kıvrımlanan bir sıcak kar tipi... Çiçek tipi-
12 li... Elmas ve zümrüt tipi, lûk, ravîha ve renk tipi!

13 İsmiyor, ismiyordum.

14 O hâlâ, bana bakıyordu, acıyordu:

15 — «Der armet! Der armet!»

16 Bilmediğim halde ne dediğini artık biliyordum:

17 — Zavallı! Zavallı!

18 Orası harbin ilk günlerinde Rus ordusunun Pomeranya'dan
Besir edip buralara kaçar sürdüğü bir sivil Alman ailesinin
19 eviydi: Sibirya'da daha böyle binlerce aile vardı. Noel bay-
20 ıramına rastgelen o gece beni kapının önünde karlara götü-
21 rtilmiş bulmuşlar, içeriye almışlardı.

22 Yedirdiler, yandırlar: doydum, dinlendim.

23 Fakat sabaha karşı - daha şafak sökmemişti - uyandırdılar.
24 Elime küçük bir dağarcık sıkıştırıp sokağı gösteriyorlardı.

25 Ruslar, kaçak bir Türk zabıtini sakladıklarını duyarlarsa
26 hıpsını karşına dizerlerdi.

27 Kapının demir kolunu, yine mura elinde, sıcak göğüsle
28 bizz çekti. Buz tutmuş rezeler çatırdadı. Bir darağacı önünde

29 gibi şunusuz, dilsiz, külçe halindeydim. Kendimi topladım:

30 Artık son olarak göreceğim bu hayat ve hulya manzarasına,

31 ocuğu alevlenen odaya ve gözlerinde ateşten çiçekler açan

32 kıza bir daha baktım; koyun postuma, bu tüylü ketene sarıl-

33 dım. İçerî dalan kar ve soğuk ta bana bir ay bulmuş ağ cana-
34 var hissiyle sarıldı.

35 İşte yine gece, yine tipi, yine yollar.. Fersahlarca, aylarca

- 1 uzanan kuy uçmaz, kervan geçmez vahşi yollar...
- 2 insan kuvveti bu... Tekrar irademi önüme katmış, cesedi-
- 3 ni arkamda sürüyerek karlı, karanlık, zalim Çin yoluna dal-
- 4 mıştım.
- 5 Ebû Kemal kaymakamı sustu, bir müddet dalgın kaldı.
- 6 Sükûtuna hürmet ediyorduk. Sonra silkindi, çingırağa bastı.
- 7 Açlen hademeye:
- 8 — Bize birer buzlu portakal şurubu getir! Dedi.
- 9 Sibirya'daki karlı geceyi anlattığı o gün, Şam badiyesinde
- 10 uçar kuşu yere düşüren zehirli bir samyeli esiyordu.

Güneş

1- Şam - Hağdat arasında işliyen İngiliz gırceninin otokarın-
2 dayız; çölü geçiyoruz. Bir ahbap yoleu, okuduğu gazetesini
3 elinden bıraktı, bize döndü, dedi ki:

4 — Buz denizindeki son Rus seferinden sonra dünya yü-
5 zünde keşfedilmemiş yer kalmamış.

6 Aramızda, ticaret için Irak'a giden, yeni tanıştığımız yaşlı
7 bir Osmanlı zabiti vardı, otokarın kalın kasma camları ardın-
8 dan boş sinema şeridi gibi kayıp giden kumlu düzlüklere dal-
9 mış, o zamana kadar söze karışmamıştı. Birden başını gevirdi:

10 — Öyle sanırlar, dedi, halbuki daha öğrenemediğimiz ne
11 çeşit yerler, ne biçim insanlar vardır! Hem de çok uzaklarda,
12 kutuplarda ve Okyanus adalarında değil... Buralarda
13 nah. şu çöllerin ardında, Arabistan içinde! Arabistan, emin
14 yolunuz, büsbütün keşfedilmiş, karış karış gezilmiş bir
15 kat'a sayılamaz. Ancak Umumi Harpte bazı araştırmalar ya-
16 lı olmuş, yine de tamamlanamamıştır. Ya, benim dolduğum
17 sıralarda içerisi alabildiğine meçhul araziden ibaretti; Avru-
18 şpa'nı ayağı basmamış bir haritasız dünya kıyası idi.

19 Hepimizin kendisini dinlemek istediğimizi görünce anlat-
20 mayı başladı:

21 — O zaman hünkâr yaveri idim, gençtim. Atatürk'ün ilk
22 zabıt çıktığı zamana ait resimlerini bilirsiniz ya, redingot biçi-
23 mi uzun etekli setre, ay yıldızlı parlak sarı düğmeler, sırtta
24 püsküllü ve koca kabızalı kılıç, adım attıkça tiritir titriyen apo-
25 letler... Sonra uçları bükülü kalıptan çıkma bıyıklar, yine
26 kalıbı yerinde fes... Evet, fes, bütün bu mehabelli asker kıya-
27 feti üstünde, hem o dindik vücutta, hem sert çehreye yumu-
28 şaklık, bönülük, siliklik, hiçlik, kalem efendisi ve odacı süne-
29 peliği veren fes!

1 İşte ben de öyle giyinmiştim, kordonlu elbisemin içinde
2 şanlı durmaya ne kadar çalışsam insanı ayaktaki terlik kadar
3 lâübalı yapan bu baştaki komik serpuşla yine eksik, askerlik-
4 ten'uzaktım. Bir gece mabeyne çağırıldılar, irade tebliğ etti-
5 çiler: Darphanede yeni basılmış çil iki heybe dolusu altın Emir
6 Sadun'a götürüp kendi elimle teslim edecektim. «Ferman
7 efendimizin!» Deyip selâm aldıktan sonra dışarıdakilere
8 sordum:

9 — Emir Sadun da kimdir? Nerededir?

10 — Arabistan'da... Amma biz de iyi bilmiyoruz; Fellaha
11 Haşireti reisi imiş; Sana'ya gider, kumandanlıktan öğrenirsin.
12 İrade oraya da tebliğ edilmiş, emri verilmiştir.

13 Darphane parayı, zor belâ maliyeye yolladı, maliye, he-
14 vessiz, isteksiz hürglere koydu, kırk yerinden mühürlendi ve
15 bir ay süren hazırlıklardan sonra (Ejderi Bahri) adında bir
16 «vapurı hümayun» da Ahırkapı açıklarında demirledi, bin-
17 dik.

18 O korkunç isimli vapur sekiz mil alamıyan bir ahşap, us-
19 kurulu dubadır. Kaptan yerinin çürük kaplanmalarını, hâlâ üze-
20 rinde Batum yazıları okunan gaz tenekesi sandıklarile tamir
21 etmişler. Bahar içinde Marmara'ya açıldık, fırtınalardan ka-
22 tıp en kötü iskelelere can ata uğrıya, İliye dialene, İslim bo-
23 zurlarını sarıp silindirleri çöze sıkıştırma, kasım sonu Hüdeyde-
24 ye indik.

25 Tehafı Fellaha'yı Yemen'de de pek bilen yoktu; Necet'e
26 doğru gidilecek imiş. Cebelitarık aşılarak... Nefud; Askar
27 Açölünde bir vaha olmalı imiş. Asker arkadaşlardan birisi:

28 — Yağmur mevsimi Basra körfezine dökülen Ernek su-
29 yunun membaı, zannederim, bu vahadır!

30 Dedi. Başka birisi:

31 — Erneki Basra körfezine değil, galiba Şata akar!

32 Fikrinde bulundu. Erkânıharp reisi kızdı:

33 — Haritaya bakıp uydurmayınız, dedi, Ernek diye bir
34 ynehir yoktur, o, eski tufan devrinden kalma ırmak yatağıdır.

35 — İrmak yatağı olamaz, lâv yatağıdır, arazi volkaniktir.

- 1 Kumandan açıyarak yüziime bakıyordu:
- 2 — Öyleyse, diyordu. Bu çocuk medine yolundan gidecek-
- 3 te, buralara neden geldi?
- 4 Basra'dan daha kolay olurdu.
- 5 — Zannetmem. Yenbug'a inip, kestirme geçiverecekti.

6 Nihayet haftalarca süren araştırmalardan sonra bir edeliliv
7 bulduk, bir hecin müfrezesi hazırladık, yola çıktım. Gün gelip
8 te çölleri, böyle, otokarlar, otojeniler, tayyarelerle kolayca
9 geçeceğimizi düşündükçe kaybettüğümüz o yerlere büsbütün
10 kıyanarım.

11 Sefer kaç gün sürdü? Şimdi hesabını bulamıyorum. Aslan
12 hücumlarına mı uğramadık, maymun istilâsına mı? Putperest
13 kalmış yabancı kabilelerle mi vuruşmadık, granit dağlar ara-
14 sında mı çevrilip kalmadık. Neler de neler!

15 «Delils-yaklaşıyoruz, demiye başlayah üç dört gün olmuş-
16 tu, acayip sinir bohranlarına tutulmuşum. Dizlerimdeki ke-
17 siklik arttıkça artıyordu, ikide bir kendimden geçiyordum.
18 sayıklıyordum, çırpınıyordum. Sonra bir uyusukluğa düşü-
19 yor, gözlerim ileriye dikili, lâf söylemeden hareketsiz gidiyor.
20 gidiyordum. Bağçavuşa talimat verdim:

21 — Şayet, dedim, bana bir hal olursa, işte, şu iki haybeyi
22 emire verir, bu kâğıdı da mühürletirsin, mühürü yoksa parma-
23 ğını bastırırsın!

24 Tedbirli olmak lâzımdı, zira, yolda benim gibi buhrana
25 tutulmuş iki neferi kaybetmişlik.

26 Bir akşam üstü, tarçınlı akide şekerî renginde ve sertliğin-
27 deki güneş, batmadan evvel, önümüzde, yine kendi renginde
28 bir hurma ormanı tablosu aydınlattı. Sonra hasır damla, ka-
29 nuns duvarlı yığın yığın evler, tüten dumanlar, bağlarında tes-
30 tilerle sudan dönen kızlar gördük. Her şeyi, hepsi de o akide
31 kızallığında cam gibi parlak, cilâh, içi dışı aydınlık, ferah, hoş
32 renkte idi. peri masalı kadar süslü, sevindirici, acayip, sanki
33 balandı.

34 Yorgun, yaralı ayaklar bir dik, sabunlu suya girince nasıl

1 /rahatlık duyar, gevşer, dinlenirse gözlerim de bu manzaraya şöyle daldı. İçinde rahatladı, yayıldı, zevkinden bayıldı.

2 3 At oynatarak gelen karışmaları beklemeden, devemi çöktürmeden, boynuna asılarak yere atladım. O hurmalığa, o şulara, batmış güneş ışığında ayva peltesi gibi ış açıcı, tath, 6 şuruplanmış görünen vahaya doğru koşmaya başladım. Gençler beni yakaladılar, kucakladılar, götürdüler.

7 Neden sonra kendimi bir ziyafet sofrasında buldum.

8 9 Burada kadını erkekten ayırmıyan bir meclis kurulmuştu, müs, sorvet, medeniyet içinde idim. Deve tüyünden halılara uzanmıştık, kuştüyü yastıklara dayanıyorduk, yanı başımızda yelpazeler sallıyan halayıklar vardı. Daha sonra da düğdükler, dabrukalar çalınmaya başladı, erkekli, dişili danslar edildi.

15 Şaşıyorsunuz, belki de inanmıyorsunuz. Fakat size daha fevkalâdesini söyleyeceğim: Yaşlı Emir, şerefime tertip ettiği Avaha süvaresine kırk kadar karısını da beraber getirmişti.

16 17 Göz alan bir ippek hırtısı arasında dünyanın en seçme incilerini, elmaslarını bu kadınların gerdanlarında gördüm. O kadımlar zaten, dünyamızın en seçme güzelleriydi, renk renk, 21 cins cins, abanoz derilisinden papatya saçlı ve gül tenlisine 22 kadar. Emir, bir aralık kadımlardan birisine işaret etti. İşaret edilen yerinden kalktı, körpe hurma ağacı gibi narin, ince 24 endemli, yarı çıplak bir vücut... Gergin, dar bir Hint kumaş 25 ile örtülü ufacık, toparlacık kalçaları ahenkle yalpa vurarak karşıma dikildi, bir kadeh uzattı ve gülümseyerek şöyle 27 dedi:

28 — Buyrunuz, aslanım, hurma rakımızdan tadınız!

29 Bunu Arapça değil, peltek bir Kafkas şivesile, (Türkçe söylerdi).

30 Bir çekişte içtim. İçime bir kürek kor serpildi, ağzım taze 32 kopmuş pişkin hurma kokusile doldu. Yüzüne, etrafıma, kendime baktım.

34 — Rüyada mıyım? diye sordum.

35 Kafkasya'lı güzel kız gülümsemmişti:

36 — Dahanın üzerinden süzülüp ağacın lifleri içinden geçe-

1 Tek toprak testilete damlayan bu hurma rakısı gerçeği rüya gibi gösterir, aslanım!

2 Demişti. İçerde dabrukalar ve düdükler mütemadiyen çalıyor, mütemadiyen yelpazeler sallanıyor, buhurdanlıklar şütüyor, sofralar dolup dolup boşanıyor, hurma rakıları elden ele dolaşıyordu. Dışarda, gece, limon küfü bir kadife kadar hoş, tüylü ve açık renkliydi. Üzerine durmadan atılan şenlik silâhlarının alevleri kızıl kar parçaları gibi yağıp yağıp söniyor, tutmadan eriyordu.

10 Bu peri masalı, galiba, kırk gün kırk gece sürdü. Yine de, // zihnimde hâlâ sürüyor!

12 Osmanlı zabiti daha söyleyecekti. Fakat içimizden biri acele etti:

14 — Anladım, dedi, sizi güneş çarpmış!

15 Kaşları çatıldı, neşesizce dedi ki:

16 — Evet, beni Sana'ya getirdikleri zaman yatağımın başına (Püsüşen doktorlar da öyle söylemişlerdi. «teşemmüse» demişlerdi.

19 Sonra başını şüpheli şüpheli salladı:

20 — Belki öyle idi.. Fakat belki de değil!

21 Sustu, otokat penceresinden boş sinema şeridi gibi kayıp kıldiden bir çöle, hayalinde mi, hakikatte mi geçtiğini anlayamadığım o tarçınlı akide şekerli rengindeki hurmalıktan iz atar gibi tekrar bakmaya koyuldu.

Hülle

1 — Bu, Şam'a ikinci gelişimdir, diye söze bağladı, amma
2 birincisinde pek toy idim, babam sürre kâtibi olarak alayla
3 Mekke'ye giderken beni de götürüyordu; hacılığım oradan
4 geliyor, yirmisine yeni başlamıştım, aşağı yukarı kırk senelik
5 bir mesele...

6 İnsan kendi memleketinden uzaklaşıp ta böyle başka ırk-
7 larla meskûn ayrı isimli yerlere gitti mi bilmediği, görmediği
8 acayip vakalarla karşılaşmak, bir takım sergüzeştler geçirmek
9 ister. Çoğu defa, bunları yapamadığı içindir ki seyahatinden
10 mübalâğacı, hattâ yalancı olarak döner. Bire' bin katmak,
11 habbeyi kubbe yapmak, fili yılana yutturmak... İşte yolculu-
12 ğun eskiden resinli gazete ve sinema asrından evvelki şarı
13 bunlar idi.

14 Fakat benim bağundan, Şam'da hâlâ esrarına iyice akıl er-
15 diremediğim çok meraklı bir vaka geçmişti.. Derebeylik dev-
16 rine ait romanları hatırlatan bir gizli nikâh... Bilmediğim,
17 bir güzel kadınla, bir gece, düğünsüz, derneksiz evlenmiş,
18 sabaha karşı da ayrılmıştım... Hem, bir daha, birbirimizi
19 görmemek şartile! Bu kadın, belki de, kırk sene sonra ikinci
20 defa ayak bastığım şu şehirde sağdır, çoluk çocuk sahibidir.
21 Ben anlatayım, siz isterseniz inanmayınız.

22 Bir ikindi üstü, yarı kır, yarı şehir, tenhaca bir semtte ya-
23 bancı yabancı dolaşıyor, «Evveli Şam, âharı Şam!» diye öğ-
24 düğümüz memlekette beğenilecek hiçbir şeye rastgelmiyerek
25 toz toprak içinde geze geze akşamı bulmağa çalışıyordum.
26 Bir aralık, etrafında çarşafı ve yağlı bir kadının dönüp do-
27 lanması merakımı çekti. Kendi kendime: «Birşey soracak?»
28 Bir yer mi danışacak» derken kadıncağz çekine çekine yanı-

İma sokuldu:

2 — Evlâdım, dedi, yabancılarınız galiba?

3 — Evet, dedim, Sürre ile geldim, bir haftadır buradayım,
4 yarın da yola çıkacağız.

5 — Şam'da hiç tanıdığınız, alibabınız, akrabanız yok mu?

6 — Bir tek adam bile tanımadığımı bildirdim. Kadın memnun
7 olmuydu:

8 — Sizi bu akşam bir misafirliğe çağırsak gelir misiniz?

9 — Demin size yaşının yirmi olduğunu söylemiştim ya... O
10 zamanlarda yirmi yaşındakilerin, şimdikiler gibi ne tahsil, ne
11 spor, belli başlı hiçbir ciddi meşguliyetleri yoktu: kaleme de-
12 vam ederler, bıyıklarını büyütmeği, ve evlenmeği düşünür-
13 lerdi. Yaşlı hanımın daveti hem yabancı memlekette aradığım
14 sergüzeşti, hem de peşinde koşup ta bir türü temin edemedi-
15 ğim bir zevki önüme sermişti. Amma ihtiyatlı bir gençtim:

16 — Yolcuyum, dedim, fazla masrafa gölemez.

17 — Kadın kâpkırınızı kestirdi:

18 — O nasıl lâf beyim, dedi, siz niçin masraf edecek missi-
19 niz? Tanrı misafirinizsiniz, Ezandan yarım saat sonra, karan-
20 lık basınca şu ahşap minare altında bekleyiniz; ben sizi bu-
21 lurum.

22 — Ahşap devrinde kasaba yapılı day mahallelere, akşam
23 büstleri, hava durgunsa koyu bir köy kokusu sinerdi. Berber
24 dönüşü, bıyıkların pomadalanması, yanakların bol pudralı,
25 elde baston, ahşap minare gölgesine dikildiğim zaman etrafa
26 inen karanlıkta bu kokuyu duyuyordum, yağ saman ve ışık
27 kokusu...

28 — Kadın geç geldi ve beni, geceye karıştığım için zor fark-
29 etti.

30 — Aman beyim, dedi, gürültüsüz yürüyelim.

31 — Şam'ın bu iç mahalleleri ve yılankevi sokakları o kadar
32 birbirlerine benzer, öyle ayırtedilmez şeylerdir ki... Her ka-
33 pı, her cumba, her yalak, her binek taşı; bütün çeşmeler,
34 mescitler, türbeler diğerlerinin esidir. Bana insanlar görerek
35 değil, keku alarak evlerini kulurlar zehabını verir. Akşamları

1 koyun sürüsü köye dönünce nasıl yeni kuzular, yaşarmadan
2 analarını seçip memelerine yapıştırlarsa bu mahalle insanları
3 de kapularının halkalarına öyle, bizim akıl ordiremediğimiz
4 bir hasna ile yaşarmadan el atarlar.

5 Gittik, gittik. Çıkamaz zannetiğim sokaklar, daima bir bağ-
6 ka sokağa varıyor, orası da bana çıkamaz görünüyor, amma
7 yine bir dar dönemeçten geçit vererek bir başkasına geçi-
8 yordu.

9 Nihayet bir yerde durduk, kilit içinde dönen bir anahtar
10 sesi. Her Şam evi gibi, kapıdakiler içerisini görmesinler diye
11 bir tahta bölme; ağaçlıklı bir iç bahçe ve bu avluya açılan bir
12 sıra kapılar, sıran sıran pencereler ...

13 Şimdi odalardan birindeyiz; lâmba yakıldı; Sedefli Ara-
14 besk mobilyalarla döşenmiş bir «Kââ» dayım. Mermer ark-
15 lardan döne kıvrıla, iriliğ ufaklı yalaktardan geçe atlıya, oda-
16 nın ortasında, durmamacasına sular akıp gidiyor. Taze traş
17 yanığı ile ve heyecanla alevlenmiş yüzüme serinlik ıslak bir
18 tülbent gibi hoş ve yumuşak yapıyor. Hiç ses yok. Acaba
19 ne olacak? Çocukluğumda hikâyelerini dinlediğim Binbirdi-
20 rek hatâkhaneleri cinsinden bir yere mi düştüm? Hani Sultan
21 Mahmut bunları basmış ve mahzenlerinden yüzlerce delikan-
22 lının ölüsünü çıkarmıştı.

23 Derken yan tarafta hafif eserler, murultular oldu, sonra kapı
24 atalandı, bir kadın göründü, ayağa kalktım. Başına sıki sıki-
25 ya bir namaz bezi dolamıştı, gençti, güzeldi, endamlı idi, ilk
26 rast geldiği kanapeye oturdu, gözlerini önüne eğerek güçlkle:
27 — Safa geldiniz! Dedi.

28 Göğsü kalkıp kalkıp iniyordu, ellerile mendilini büküyordu.
29 Bir ayağı yerde halıyı dövüyordu; helocandan bitiyordu.
30 Karşılıklı oturuyorduk. Odanın ortasındaki sular, arabardan
31 boşanıp kileye akan buğday gibi hisıldiyordu, bir türlü konu-
32 şamıyoruz. Neden sonra ben kekeledim:

33 — Rahatsız ettim... Emrederseniz artık gidayım.

34 Kendimi beğendiremediğime hükmettiğim için böyle de-
35 miştim. Kadın al al oldu:

- 1 — Estağfurullah, biz sizi rahatsız ettik. Ricam şu idi, söylemiye cesaret edemiyorum...
- 3 Yine durdu, fakat birden nefesini zorlayarak dedi ki:
- 4 — Beni bir gece için nikâh eder misiniz?
- 5 Gözlerim dört açıldı, ne evet, ne hayır manasına gelen bir cevapler mırıldanıyordum; o devam etti:
- 7 — Burası bir gecelik eviniz olacak... Nikâhı ger'i şerife uygun olarak «linefsihi binefsihi» akdedeceğiz. Ne imama, ne şahide lüzum var.
- 10 — Olabilir mi, diye sordum, sahib sayılabilir mi?
- 11 — Olur, fetvasını aldım.
- 12 — Sonrası?
- 13 — Beni tatlik edip gidersiniz. Tabii lütfunuza mukabil bir kâbergüzar takdim edeceğim.
- 15 Yine sustuk, fakat kulaklarım şiddetle uğuldadığı için
- 16 «Kân» ortasındaki suların sesini artık duymuyordum.
- 17 — Büyük bir insaniyet etmiş olacaksınız. Reddederseniz
- 18 ölümünden başka çare kalmıyacak!
- 19 Benim yerimde ve yaşımda siz olsanız bu gözletti dolu dolu, yüzü kıpkırmızı, göğsü kabarıp inen, dertli veya deli, genç kadını o halde bırakır, gider miydiniz?
- 21 — Nasıl isterseniz.
- 23 Dedim. Kadın yerinden fırladı. İçeriye seslendi:
- 24 — Dadı! Dadı! Misafir Bey kabul etti.
- 25 Hikâyemin teferrüatı uzundur, çoktur, treni kaçırmamanız için kısa keseceğim: Karşı karşıya geçtik, isimlerimizi söyledik. Sordum:
- 28 — Allahın emri, peygamberin kavliyle kendini bana tevzi-ye razı mısın?
- 30 — Evet, razıyım.
- 31 — Ben de seni aldım, zevceliğe kabul ettim.
- 32 Merasim böyle bitince nikâhım, başındaki örtüyü, utana-brak, usulca kaldırdı; zira artık helâlmüdü.
- 34 Aradan, bakınız, kırk sene geçtiği halde ben bu nikâhın hükmüne inanmaktayım ve onun içindir ki bir gecelik eşim-

1 den hakiki zevcem imiş gibi biraz sıkılarak, ve mahremiyeti-
2 ne girmiyerek bahsediyorum.

3 Dadısına ait olan bu evde başbaşa yemek yedik. On türlü
4 yemekğin bir tepsisi üzerine hep birden dizildiği Şam usulü sof-
5 ra.. Taze ezilmiş karadut şerbeti içtik, oradan hatırlıyorum ki
6 mevsim yaz başlangıcıydı. Vak'aya dair hiç konuşulmuyor-
7 du, havaî lâflar...

8 Daha sonra beni mükemmel bir yer döşeği serilmiş yatak
9 odasına aldılar; üçer kollu ve fanuslu şamdanların aydınlattı-
10 ğı bir temiz oda... Atlas bohça içinde keten pantari, kuşak,
11 takke vardı; ünüme terlikler çevrilmişti; Kenarda leğen, ib-
12 rik, havlu duruyordu; eksik yoktu.

13 Ben ne yapacağımı bilemiyerek ayakta bekliyordum. Zev-
14 cem kapalı bir gecelik elbiseside, saçları arkasına toplanmış,
15 şutana sıkıla yanına geldi. Heleceandan ikimiz de tiriorduk.

16 — Çok tezekkür ederim, dedi, şimdi de lütfunuzu tamam-
17 laymız.

18 — Ne gibi ofendim?

19 — Beni tatlik ediniz.

20 — Hemen mi?

21 Aklundan bir saniyede neler, ne tereddütler, ne fikirler,
22 ne acayip düşünceler geçti... Fakat, sonunda kadının masum
23 yüzüne bakınca derin bir rikkatle bu istediğini de yaptım.

24 Sınırlarım o derece gevşemişti ki, yüzümü avuçlarımla ka-
25 patarak yatağın kenarına oturmuştum. Kadın da, galiba diz
26 çöktü, ellerimi yakaladı, onları minnettarlıkla öptü.

27 Biraz sonra, dadısının uzattığı baş örtüsü ile tekrar saçları-
28 nı sarmış, ağır ağır odadan çıkıyordu. Zira artık enâ mah-
29 remime olmuştu!

30 Yatakta düne düne kim bilir kaç saat geçmişti, dalar gibi
31 olurken dürterek uyandırdılar. Dadı:

32 — Beyciğim, diyordu, ortalık aydınlanmadan çıkarsanız iyi
33 olur.

34 Çıktım.

35 Daha alaca karanlıktı, dar, iğri büğrü birbirlerine benzi-

1 Yeni yollardan Merce meydanını nasıl bulacağımı bilemiyordum, rastgele yürüyordum. Nihayet bir ışık gördüm, yaklaşıp
2 baktım. Bir kundura tamircisi, gazete kâğıdından siper geçirdiği bir petrol lâmbası başında dalgın çalışıyordu. Sualime,
3 yüzüme bile bakmadan Arap şivesile:

6 — Togrî! Togrî!

7 Diye cevap verdi; doğru yürüdüm; yine saptım, yine döndüm, nihayet caddeyi buldum. Oyle sokaklar ki... Bir daha,
8 güpe gündüz arasam da yine çıktığım evi bulamazdım.

10 Başından geçen vak'anın esasında anlaşılmalıyacak bir cihet
11 het yok: Sevdiği kocasının nasılsa talâkı selâse ile boğadığı
12 bir kadın, din ahkâmı icabınca, nikâhı yenilemek için bir hü-
13 le yapmıştı; sırtınşehir içinde duyulmaması için bir yabancı
14 seçmişti, bu yabancıyı yolcu olmasını tercih etmişti; sonra
15 musallat olmaması için de bu adamı bulunması güç olan bir
16 semtte, geceleyin, dedesinin evine getirtmişti.

17 Çocuklar! Vaktiniz geldi, benim saatim ona çeyrek var.
18 Ha, işte o bir gecelik nikâhının hediyesi budur, şu altın saat.
19 Cözüm gibi saklarım, mübarek bir saniye şaşmaz!

20 Biz trene yetişmek üzere otomobile atladığımız zaman ar-
21 kadaslardan biri dedi ki:

22 — İhtiyar iyi masaleci imiş, öyle güzel uydurdu ki, inanacağımız geldi.

Istanbul

- 1 Belki güzel değildi.
- 2 Fakat onu, bu kupkuru gül şehriğin bunaltıcı gecesinden
- 3 nasılsa kurtulup bir serap manzarasına sığınmış sanılan nem-
- 4 li, yeşil bir iç bahçede görmüştü. Sefil bir avlu... Şu kadar ki
- 5 saksılar taze sulanmış, taşlar yeni yıkanmıştı; aydınlık uzak-
- 6 tan vuruyordu; kadının çıplak vücudünde tenini yer yer, göl-
- 7 ge gölge belli eden tek bir dantel süvate elbisesi vardı; bir
- 8 ufacık mermer havuz başında, buza konmuş kavun sarısı
- 9 şeftaliler yiyordu. Böyle olduğu için de insana hoş*kokulu,
- 10 serin etli, diri, tatlı görünüyordu.
- 11 Ona baktığını farkeden arkadaşlarından yerlisi, teşvik eder-
- 12 cesine:
- 13 — Türkçe bilir, sohbeti de güzeldir...
- 14 Dedi. Haftalarca süren çetin petrol araştırmalarından son-
- 15 ra Mezopotamya'nın bu yeni kurulmuş, asker merkezi Uera
- 16 kasabasında otel, lokanta, huz, içki ve kadın bulan mühendis-
- 17 ler eğlence evlerini dolaşıyorlar, para sarfediyorlardı.
- 18 Medeniyetten bir müddet uzak kalmak, ona kavuşunca en
- 19 fena tarafından kâm almağı icap ettirir. Sergüzeşt yapmağa
- 20 müsaait yarı şahsi, ıssız, tehlikeli memleketlerde ömür sürmüş
- 21 iseniz bunu her gün görmüşsünüzdür, yapanlara acımışsınız-
- 22 dir, sonra düşününce hak vermişsinizdir.
- 23 Türkçe konuşan temiz kıyafetli bir adamın yanına yaklaş-
- 24 tığını gören kadın, kendisinden evvel şeftalileri ikram etti:
- 25 — Buyrunuz, dedi, yerseniz soyayım!
- 26 Biribirlerine sordular: «Nerelisiniz?» İkisi de İstanbul'lu
- 27 çıktı. Fakat kadın şaşar görünerek:
- 28 — Haydi, dedi, ben, bu Allahın cehanemine düştüm.

(gülsahını çekiyorum, siz ne arıyorsunuz?)

1 — Erkek uzun söylemek istemedi:

2 — Hiç... Şöyle, arkadaşlarla dolaşmağa geldim.

3 — Bu mevsimde İstanbul'u bırakarak? Yazık! Amma şimdiki döneceksiniz, dönmek elinizde... Biz gidemeyiz, şekmezler.

4 — Obürü birşey demedi; yalnız ahındaki çizgi derinleşti.

5 — Kadın, bir dilim şeftali uzatarak tekrar sordu:

6 — Neresindensiniz? Ben Arnavutköylüyüm. Ah, kim bilir şimdi oraları ne güzeldir! Bilirsiniz ya, Akıntıburnundaki (gazinoları.. hani sular şıpır şıpır, serin serin oynar da bu gazinoların aynalarına vurur, aynalarda vapurların geçtiği görülür!

7 — Böyle söyliyken kadın etrafına ürkererek bakındıktan sonra yan sakının içinden bir küçük şişe çıkardı, baş parmağıle ikinci parmağının arasına tozu döktü, kokladı. Kokladı değil, sömürdü:

8 — Pardon... Sizden çekimniye lüzum görmedim. Birden Bekârlandım da!

9 — Sevda meselesi mi?

10 — Hayır! Burada kimi seveceğime? Dilleri dilime uymaz, huyları huyluma... Başka şey!

11 — Erkeğin yüzüne muhabbetle, şefkatle baktı, baktı, ilâve etti:

12 — Buna siz sebep oldunuz.

13 — Kadının gözlerinde, deminki donukluk yerine, birdenbire çığırınca vurmuş uzak tepelerdeki camları hatırlatan çok keskin, geçici, iğreti bir ışık parlamıştı. Vücudünde istekli bir kıvransız dolaşıyor, için için gerildiği seziliyordu.

14 — Erkek, arkadaşlarına «Kalacağımı, siz gödebilirsiniz.» mazarasına bir işaret yolladı ve bir iskemleye oturdu. Ortaya dört beş bira geldikten sonra artık senli benli olmaya, nasihat vereniye hak kazanmış gibi:

15 — Şunu kullanmazsan iyi edersin, dedi, daha genişsin, ken-

1 dini bitiriyorsun.

2 — Doğru söylüyorsun anıma, başka ne yapabilirim? Ara
3 sıra memlekete, sulara gitmek lâzım... Sıcaktan, denizsizlik-
4 ten, istediği gibi konuşacak adam bulamamaktan boğulu-
5 yordu.

6 Düpedüz, kupkuru yerler, ne bir topecik var, ne bir ağaç-
7 lik... Bahar belli değil, güz belli değil... Sonra bu sıcak, bu
8 yabancı halk, bu hiç batmadığını sandığı gölge salmayan gü-
9 neş! Köylü, kaba, gımanık Fransız çavuşları!

10 Şikâyetleri kesince İstanbulu öğmiye bağladı: Boğaziçin-
11 de akşam loşluğunu, suların mor kadifeliğini anlatmaya ça-
12 bahiyordu. O kayık gezintileri, ay mehtabı, Sarıyer, Bentler,
13 ya Sultansuyu? Buradaki ormanı hatırlıyor muydu, böğürt-
14 lenlerle örtülü ufacak mırıltılı deresini? Yosun tutmuş koca-
15 man kestane ağaçlarını? Daima ıslak duran ve basınca ökke-
16 ler gömülen kırmızı toprağını, sarı papatyalar ve çadır çiçek-
17 leriyle donanan çayırını?

18 Baharında fulya demetlerini hatırlıyordu, mor salkım he-
19 svenklerini ve katmerli leylâk dallarını... Ya, pembe duman-
20 dan iharet çiçekleriyle erguvanlar? Deyneklere satılı ilk ki-
21 raz? Güneşli tarlalarda yerken likör gibi iç istan çiçekler?
22 Yılan derisi kadar acayip nakışlı, etinde diş yerleri kalan
23 ham hünaplar? Hurmalar kadar tadı dışından görünen ka-
24 vak incirleri? Çıplak tenine screserbest dantel tuvalet giymiş
25 sürmeli kadın, peltek şivesile bunları öyle tarif etmiyordu,
26 fakat isimleri geçtikçe erkek böyle görüyordu.

27 Eyüp denizindeki Fener gazinosuna da gidirmiş, gurup
28 zamanı Okmeydanı surları kızılaştır, Halicioğlu kıydarına
29 gölge düşürmüş. Deniz bir renkte değilmiş, Hint şalı gibi üze-
30 rinde turuncu, şarap tortusu, yavru ağzı bir çok renkler, çi-
31 şitli resimler belirir, uzakta Beyoğlunu tütsü koktuğunu zan-
32 ettiği bir duman kaplarmış; günlük tütsüsü!

33 Erkek de bu manzaraya dalmıştı. Ona Halicin akşam üzeri
34 pelteleşen sularında her kayık, ayrı renkte bir ışıkla tutuşmuş,
35 aheste aheste yanarak eriyor, erirken dökülen renkler cızırdı-

1 yarak sönüyor gibi görünüyordu.

2 Kadın tozdan bir tutam daha kokladı.

3 Kibarlaşmıştı; en düşmüş kadın bile böyle iyi şeyler düşü-
4 nünce kibarlaşabilirdi.

5 Beraber hatırladıkları o kürklü yamaçlar, böğürtlenli dere-
6 ler ve kuytu korularla, o serin, köpüklü, çapkın sularla süslü
7 katarasız, yasma, helecan verici İstanbuldan kendisi de bir
8 zerre idi. İstanbul mozaikinden kopmuş bir altın yıldızlı
9 mine. İstanbul denilen çini kubbeden düşmüş lâle resimli bir
10 zarif parça idi. Daha yakından bakmak istetiyordu. İstanbul
11 gibi hem akıcı, hem durgun, açıklıkları ve kuytuluklarıyla hem
12 ısıldak, hem gölgeli, yarı kirlili, yarı temiz, o ruhta, o mahi-
13 vette bir şey oluvermişti.

14 Artık kendilerini, dışarıdan, sonu güç bulunur kocaman,
15 kavruk bir çölün kurakladığını farketmiyorlardı. Burada yeni
16 sulanmış birkaç saksı, çiseliyen bir ufakık füskiye vardı ve
17 kafalarında bir teziye renk, şekil, koku değiştiren bir İstan-
18 bul yaşıyordu.

19 Kadın tekrar şişesine elini götürdü, tozu çekti ve içinde
20 boyalı bir İstanbul filmi çevrilen başını usulca erkeğin di-
21 zine bıraktı. Böcek kabuğu morluğundaki gözlerinin bebek-
22 lerinde Noel çamlarına asılmış çok ışıltılı oyuncaklar gibi tit-
23 reşen, dönüp dönüp pırıldayan bir sürü hoş şekilli, çocukça
24 şeyler oynayıyordu; orada bir şenlik vardı.

25 — İşte, dedi, onu bunun için kullanıyorum, gidemediğim
26 İstanbul'a kavuşmak için... Bu benim pasaportumdur.

27 Erkek şişeyi kaptı, dedi ki:

28 — Oyle ise bana da ver.. zira ben de gidemiyorum!

Dişçi

- 1 Ceylân avı dönüşü, iç devletin hudut kavuşağında, bir
2 çiftlik binasındaydık.
- 3 Ocaklı odada sofrâ kurulmuş, içiyorduk.
- 4 Ev sahibi eski çetecilerdendi. Misafirler arasında, bizden
5 başka çandarma mülâzimi, gümrük müdürü, ziraat memu-
6 ru, bir de «Dişçi» diye çağrılan posbıyık bir adam vardı.
- 7 Gözlerinde aklı tam olmıyanlarda rastladığım kâh alevle-
8 nen, kâh peltelenen bir kararsız ışık gördüğümü için onun yarı
9 meczup olduğuna hükmetmiştim.
- 10 Bir aralık, kendisine kayıtsız kalmadığımı göstermek için
11 sordum:
- 12 — Buralarda mı dişçilik ediyorsunuz?
- 13 Ev sahibi, mülâzım, müdür, memur, hepsi gülmeğe başla-
14 dılar. O susuyor, önüne bakıyordu.
- 15 — Söylesene, diyorlardı, buralarda mı dişçilik edersin?
- 16 Tekrar gülüşüyorlardı.
- 17 Dişçi gülümsemiye başlamıştı. Ben, köy, çöl ve kasaba ha-
18 yatlarından aldığım tecrübe ile bu kahkahalarda bir acıklı,
19 acayip vak'a sezmiştim. Zira herkesinkine benzemiyen acı
20 sergüzeşler, hattâ felâketler dar muhitlerde eğlence sayılıp
21 gülüşülen sohbet mevzuları olurdu.
- 22 Eline bir dolu kadeh sıkıştırdılar:
- 23 — Anlat bakalım bize dişçiliğini! Dediler.
- 24 — Ben dişçi değilim, diye başladı, diş sökücüyüm, mü-
25 kemmel diş sökerim, sağlam dişleri sökerim, hem çatır çatır
26 sökerim. Şöyle büke kıvrı, ırgalıya ırgalıya, çene kemiklerini
27 dağıta parçalıyal
- 28 Harp sonuydu, ordu dağılmış, asker, silâhsız, cephanesiz
29 Suriye'den darmadağınık, Anadolu yolunu tutmuştu. Dağ. te-

1 pe. geçtiğimiz yerlerde kurşuna tutuluyor, ölü ve yaralı şose
2 boylarında dökülüyor, tükeniyorduk.

3 Ben başcavuştum; böğrüne bir kurşun yemiş, hastanede-
4 dim; yerli ahalinin elinden güç kurtularak tren hattını çıtmuş,
5 üç arkadaşla memlekete ulaşmağa çabalıyordum. Lebüvve
6 Boğazını bilir misiniz? Boğaz deyince hatırıma korkunç bir
7 kayalık, dumanlı dağlar, loş uçurumlar gelmesin.

8 Orası bir sulak vaha boğazıdır; altından süzme zeytinyağı
9 renginde, elinizi sürseniz buluşacağını sandığımız parlak, ko-
10 ru bir çay akar. Kenarında yaptıklarının ters tarafları rüz-
11 gârla güneşe dönünce günüşleşen narin kavaklar dizili, kof
12 gölgeler serilidir. İncecik, yumuşak, sık otlaştı bir kürk gibi
13 kaplı olan yamaçlar kibrinden âdeta kabarmış, heybetli gü-
14 rüneğe çalır. Hulâsa dinlenilecek, uyuyup rahat edilecek
15 bir hoş yerdir, memleketi andıran yerdir.

16 Açtık, mecalessizdik, yenilmiş olmaktan şırtıyor, yolda si-
17 lah kullanmadan ölmekten korkuyorduk. «Şurada biraz ne-
18 les alalım!» Dedik.

19 Tepeden bağırıldılar; ayağa kalktık.

20 Silâhlar üstümüze çevrildi; ellerimizi yukarıya kaldırdık.

21 Sekiz on bedevî, yokuş aşağı, entarileri ve kefyeleri hava-
22 lanarak, yuvarlanırlar gibi dağdan indiler. Kulakları küpeli, saç-
23 ları örümlü, sırtı gibi ince, şeytan yüzü ve maymun elli çapul-
24 cu Urban..

25 Nemizi alacaklardı? Paramız yoktu, silâhımız yoktu, mat-
26 ramız kemerimiz bile yoktu. Nasıl karşı koyabiliydik? Ben
27 yaralı idim, arkadaşlar hasta idiler. Kanımız kurumuş, solu-
28 ğumuz tükenmişti. Dizlerimiz dermansızlıktan titiyor, yüre-
29 ğimiz ayıbımızdan eriyordu.

30 Biliyorduk ki kolay ve temiz olması için elbiseleri öldür-
31 meden evvel soyuyorlardı. Soyunduk ve çıplak kalınca kur-
32 şunları veya cembiyeleri beklemeğe koyulduk. Öyle olmadı.

33 Bedevinin biri, ilkönce, Koçhisar'lı Ahmet onbaştının ya-
34 rına yaklaştı, bir elile çenesinden tuttu, ötekile burnundan...
35 Ağzını açmış, dudaklarını sıyrırmış ve satılacak atın ya-
36 ğını muayene eder gibi dikkatle dişlerine bakıyordu.

1 Memnun olmadı ki, karnına bir tekme vurdu, devirdi; öbür
2 arkadaşına yanaştı. Onu da beğenmedi, onu da tekmeledi.

3 Nihayet sıra bana geldi. Ağzımı kendiliğimden açmış ve
4 tekmeyle hazırlanmıştım.

5 Bedevî sevinçle haykırdı. Birden, parmakları altın kuronlu
6 dişime geçmiş, asılmış, sökmüye uğraşıyordu. Tırnakları eti-
7 me batarak etimi yırtarak dişimi çekiyor, sallıyor, büküyor,
8 geriye itiyor, öne yatırıyor, fakat bir türlü çıkaramıyordu.

9 Yapamayacağımı anlayınca ayaklarıma bir çelme vurdu;
10 düştüm: göğsüme çökmüştü. Arkadaşlarına, çöl karargâhla-
11 rında dört senedenberi yaşadığım için öğrendiğim dilden ba-
12 şınıyordu:

13 — Bir taş! Sivri bir taş!

14 Aranılıp getirilen taş, şimdi, bütün hızı ile kuronlu diş-
15 ime, bazan acelesinden yanındakilere ve daima dudaklarıma
16 bir keser gibi kaldırıp kaldırıp indiriyordu. Her vuruşunda
17 ben oradaki acıdan ziyade, tuhaf değil mi, böğrümdeki eski
18 kurşun yarasının sızısını duyuyordum. İyi olduğunu sandığım
19 bu yara, sanki yenidendeşiliyordu.

20 Gırtlığımdan aşağı sızan kanın çıplak vücudümden ılık ılık
21 göğsüme yayıldığını duyuyordum, bedevinin yüzüne fışkıran
22 kan ve et serpintilerini de görüyordum. Hepsini duyuyor ve
23 görüyordum.

24 Bir türlü bayılemiyordum.

25 Bayılır gibi olurken taşın her inişinde tekrar ayılıyor, bey-
26 ninimde ve yaramda «zınlık» diye sarımsı bir gümlenmiş işitiyor,
27 gözlerimi açıyordum.

28 Neden sonra üç dişim elinde kaldı. Kuronlusunu aldı, öte-
29 kileri uzağa fırlattı.

30 Kendimden geçmeden evvel heriflerin beni unutarak veya
31 öldü sanarak üç arkadaşımın da göğüslerine birer eğri han-
32 çer sapladıktan sonra elbiselerimizi toparlayıp konuşa konu-
33 şa, ağır ağır, avdan döner gibi, tepeye tırmandıklarımı gör-
34 düm.

35 Hikâyeyi çiftlik sahibi tamamladı:

1 — İşte, dedi, ondan sonra dişi oldu ya... Çete muhare-
2 belerine tutuşmuştuk: Enebiler üzerimize ara sıra, bedevi
3 müfrezelerini de saldıyorlardı. Bunlar da köyümüzü soyu-
4 yorlar, çoluk çocuğumuzu kesiyorlardı. Sağ yakaladıklarımızı
5 - sonradan öğrendim - bizim «dişi» yere yatırıyor, göğüs-
6 lerine çöküyor, eline geçirdiği bir koca dülgere kuskacile ağız-
7 larından sağlam bir diş çekip koparmadan yakalarını bırak-
8 miyormuş!

9 Dişi gözlerinde, ispirto dökülmüş gibi mavi bir alev par-
10 lıyarak:

11 — Evet, dedi, mükemmel söküyordum, hem çatır çatır
12 söküyordum, şöyle bükü kıvrı, sallıya hırpalıya, çene ke-
13 miklerini dağıta parçalıya söküyordum!

14 Ve elini mıztağının düğmesine attı, göğsünü açtı:

15 Boynunda iri taşlı bir gerdanlıktı gördüm.

16 Petrol lambasının sönmüş ışığında bu taşların ne olduğunu
17 birden anlayamadım. Fakat o sırada odakta bir odun dev-
18 rildi, odaya bir kızıl alev vurdu:

19 Gerdanlığa geçirilen taplar sapasağlam, bembeyaz, bir
20 boyda, bir biçimde, hemen hemen bir örnek, otuz kadar azı
21 dişiydi.